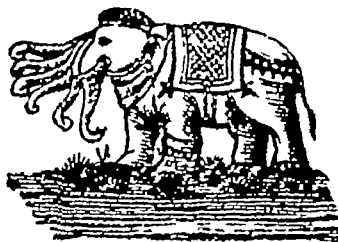

आमां केशव वैद्यनुं नाम आप्युं ठे. बे त्रण प्रतोमां तपास करतां तेनुं तेज नाम निकलवाथी अमे आ पुस्तकमां केशव वैद्य नाम आप्युं ठे. परंतु तत्त्व-केवली गम्य ठे.

आ पुस्तक बहु रसीक होवाथी अमारा आवक बंधुणए तेनुं गुजराती ज्ञाषांतर करी उपाववानी अमने जलामण करवाथी अमे तेनुं अमारी विद्या-शालाना शास्त्री हरिशंकर कालीदास पासे सरल गुजराती ज्ञाषामां ज्ञाषांतर करावी उपाव्युं ठे, तेथी अमो जैनबंधुणने विनंती करीए ठीये के, आप-एने उत्तम धर्ममार्ग देखामवारूप आपणा उपर उपकार करनारा पूर्वाचार्योए बहु प्रयासथी रचेलां संस्कृत पुस्तकोनां सरल गुजराती ज्ञाषांतरने वांचवानो लाज लइ ते महात्माए करेला उपकारने जुली जवुं नही.

आ पुस्तक उपाती वखते बहु कालजी राखवामां आवी ठे तो पण दृ-ष्टिदोषथी अथवा कानो, मात्रा, मींमुं उनी जवाथी थयेली जूड्योनुं शुद्धिपत्र पाठल दाखल कर्युं ठे उतां जो कोइ बीजी जूल रही गइ होय तो तेने वां-चनारा सज्जन पुरुषोए कृपा करी सुधारी लेवुं. एज.

ल. विद्याशाला.

प्रस्तावना.

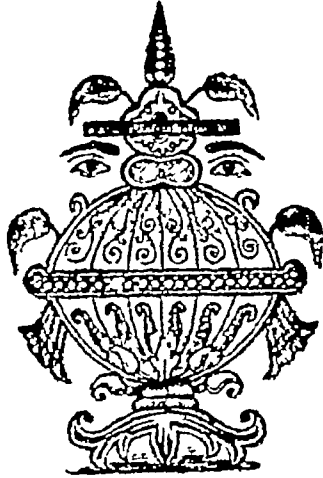
आ चालता समयमां श्री तीर्थकर, केवली अथवा तो तेवा ज्ञानी पुरुषो नो विरह होवाने लीधे तेमज अवसर्पिणी कालना महात्म्यने लीधे दिवसे दिवसे वृद्धवस्था पामता एवा धर्मने आधाररूप पूर्वनां आचार्योए बनावेलां पुस्तको अने सुसाधुन ठे. तेमां सुसाधुने पण पुस्तकोनो मुख्य आधार होवाथी महात्मानए रचेलां पुस्तकोज खरी रीते धर्मना आधाररूप ठे. पुस्तकोमां पण विधिवादानुयोग, कथानुयोग विगेरे बहु जेदो ठे. तेमां विधिवादानुयोग विगेरे साधु श्रावकादिकनी दिवस क्रियाविधि विगेरे सूचवे ठे, परंतु कथानुयोग तो महात्माननां तेवां तेवां उत्तम आचरणादिकने कहेवाना मीषथी संसारमां लीपाइ रहेला मनने संसारथी उद्देग करावे ठे, एटलुंज नहि पण क्यारेक तो मनने एवं वैराग्यवासीत करी आपे ठे के, पठी तेने कोइ वखत संसार उपर प्रीति उत्पन्न थती नथी. जैनधर्ममां कथानुयोगनां बहु पुस्तको ठे, तो पण श्री विजयगणीना शिष्य शुभ्रवर्द्धनगणीये रचेलां कथानुयोगनां बहु पुस्तको ठ रसथी जरपुर होवाथी चित्तने बहु चमत्कार उपजावे ठे. तेमां पण ते मुनीश्वरे रचेलुं आ श्री रुषिमंल तो अनहद आनंद आपे ठे. कारण के, तेमां तीर्थकरोनां, चक्रवर्तीयोनां, वासुदेवनां बलदेवनां, अने महा मुनियोनां विचित्र चरित्रो आवेलां ठे. महा मुनिये आ पुस्तकना बेजाग पामथा ठे. तेमां पहेलो जाग दमदंत महा मुनिनी कथा सुधी ठे, अने पांरुव चरित्रथी आरंज्ठी बीजो जाग कस्यो ठे. पहेलो जाग टुंको अने बीजो जाग बहु म्होटो होवाथी तेमज पांरुवोनां अजुत चरित्रने वांचवानी होंसीला ; बंधुने बहु उत्कंठा होवाथी पांरुवोनुं चरित्र पण अमे आ पहेला जागमां ज दाखल करयुं ठे के, जेथी पूर्वार्द्ध अने उत्तरार्द्ध ए बने पुस्तको सरखा कदना कं. पाय. आ पुस्तव नी अंदर सघलां नविनज चरित्रो आवेलां ठे, परंतु आदिना अंनुं चरित्र जेम बीजां केटलांक पुस्तकोनी अंदर आरंजे आवी गयेलुं ठे तेमां आ अर्त्तिकनी अरुग्गानगां श्री अर्त्तिकी अंनुं अजुत चरित्र) अने अण तेमं अं ते-
 णं जीवानंद वै

प्रारञ्ज्यते न खलु विघ्नज्ञयेन निञ्चैः
प्रारञ्ज्य विघ्नविहता विरमंति मध्याः ॥
विघ्नैःपुनः पुनरपि प्रतिहन्यमानाः
प्रारब्धमुत्तमजना न परित्यजंति ॥ १ ॥

आ ग्रंथमां आवेलां चरित्र तथा कथावनी अनुक्रमणिका.

चरित्र तथा कथा.	पानुं.
मंगलाचरण.....	१
आदिनाथ चरित्र.....	३
महावीरस्वामी चरित्र.	१९
सगरचक्रवर्ती चरित्र.	५९
मघवान् चक्रवर्ती चरित्र....	६७
सनत्कुमार चक्रवर्ती चरित्र. ६८	
शांतिनाथ चरित्र.	७७
कुंभुनाथ चरित्र.....	१२६
अरनाथ चरित्र.....	११९
महापद्म चक्रवर्ती चरित्र. १३१	
हरिषेण चक्रवर्ती चरित्र. १४०	
जय चक्रवर्ती चरित्र.	१४१
महावल चरित्र.....	१४३
विजय बलदेव चरित्र.	१४८
ज्ञ बलदेव चरित्र.....	१४९
सुप्रज्ञ बलदेव चरित्र	१५०
करसुदर्शन बलदेव चरित्र. नि	३
आ पुस्तनंद बलदेव चरित्र. नि	३
चरित्र जेम वाजा केटल. . .	रस्तको.

नंवर. चरित्र तथा कथा.	पानुं.
१९ नंदन बलदेव चरित्र.....	१५१
२० पद्म बलदेव चरित्र.....	१५१
२१ बलज्ञ बलदेव चरित्र....	१७६
२२ मद्धिनाथ चरित्र.	१९५
२३ स्कंदक सूरिनी कथा.....	३१८
२४ कार्तिक शेठनी कथा.....	३३५
२५ कीर्तिधर तथा सुकोशल मु- निनी कथा.....	३३८
२६ अंधकवृष्णि राजाना आठ पुत्रोनी कथा.....	३४५
२७ रथनेमिनी कथा.....	३४६
२८ जालि विगेरे कुमारोनी कथा ३६०	
२९ देवकीना ठ पुत्रोनी कथा. ३६१	
३० ढंढण मुनिनी कथा.....	३७३
३१ थावच्चा पुत्रनी कथा.....	३७६
३२ नारद ऋषिनी कथा.....	३८९
३३ दमदंत महामुनिनी कथा. ३९३	
३४ पांभव चरित्र.....	३९७

श्री अमदावाद जैन विद्याशालामां वेचातां पुस्तकानुं
सूचिपत्र.

किंमत.		शास्त्री
३-०-०	श्राद्धविधि (श्रावकनी सामाचारी)	"
१-९-०	सुलसाचरित्र (वांधेली चोपमी)	"
१-०-०	सुलसा चरित्र (बुटापाना)	गुजराती
९-०-०	ज्ञरतेश्वरवृत्ति	"
०-०-०	समकित कौमुदी	"
०-९-०	संबोध सत्तरी	शास्त्री
१-४-०	पर्यूषण महात्म्य बालावबोध	"
३-०-०	सजायमाला	"
१-०-०	प्रकरणमाला	"
०-६-०	सिंदुरप्रकरण	"
०-४-०	देवसीराइप्रतिक्रमण	"
९-०-०	ऋषिमंजलवृत्ति	"

आ नीचेना पुस्तकोनी किंमत मूल कींमत करतां घटामेदी ठे, तेथी ते
हवे पढी घटामेदी कींमत प्रमाणे वेचाय ठे.

मूल किंमत, घटामेदी किंमत.

१-०-०	१-०-०	देवसीराइप्रतिक्रमण	गुजराती
१-०-०	१-४-०	पंमित वीरविजयजीकृत पूजासंग्रह	शास्त्री
१-४-०	१-०-०	जयानंद केवलीनो रास	गुजराती
१-०-०	१-४-०	पूजासंग्रह पद्मविजयजीकृत तथा रूपविजयजीकृत	शास्त्री
१-५-०	०-१९-०	स्नात्र पंचाशिका	गुजराती
१-६-०		सुप्रज्ञ चौरवंदनमाला	शास्त्री
		करयु सुदर्शन बलदेव चरित्र जयतीर्थ महात्म्य सार	गुजराती
		आ पुस्तनंद बलदेव चरित्र तिक्रमण तथा नवस्मरण अर्थ सहित	शास्त्री
		चरित्र जेम वाजा केटला, सुर्वाला नीस्सी माणके उपावेलां सर्वे पुस्तको	
		स्तिकनी शरुगानगं नी ... पुस्तके विद ... चातां मळे ...	

श्री युगादिदेवीय नमः

श्री

ऋषिमंडलवृत्ति

त्राषांतरसहित

(पूर्वार्द्ध)

प्रथम टीका करनार श्री शुभवर्द्धनगणी व श्लोकवर्द्ध
मंगलाचरण करे ठे.

(आख्यानकी वृत्तम्.)

योऽन्नूद्युगादौ शिवशुद्धमार्गप्रकाशकत्वाद् विरेव साक्षात् ॥
गोत्रिः स्वकीयैः प्रहरंस्तमांसि, स नात्रिन्नूर्नूरिविन्नूतये वः ॥१॥
शब्दार्थ—युगादिकने विषे जे पोतानी वाणीवरे अज्ञानरूप अंधकारनो
नाश करता ठतां कळयाणकारी शुद्ध मार्गने प्रकाश करवाथी साक्षात् सूर्यरूप-
ज थयेला ठे, ते श्री नात्रिराजाना पुत्र (ऋषन्नदेव प्रभु) तमारी म्होटी सं-
पत्तिने अर्थे थान ॥ १ ॥

चित्रं प्रदत्ते विजयांगजोऽपि, प्रणोमुषां यो विजयाद्भुतानाम् ॥
जिनो द्वितीयोऽपि जनेऽद्वितीयः, श्रिये स न्यूादजितप्रभुर्वः ॥२॥
शब्दार्थ—विजयराक्षीना पुत्र एवाय पण जे प्रभु, विजयने विषे अद्भुत
एवा नमन करनारा जनोने आश्चर्य करे ठे. वली बीजा जिनेश्वर प्रभु ठतां पण
मनुष्यने विषे अद्वितीय (एकज) ठे; एवा ते श्री अजितनाथ प्रभु तमारी
संपत्तिने अर्थे थान ॥ २ ॥

निजावतारेऽपि जगज्जनानां, कृता प्रशांतिर्विकृतामयानां ॥
येनार्थिसार्थेष्टसुरधुमात्तः, स शांतिदेवस्तनुतां हितानि ॥३॥
शब्दार्थ—जेमणे पोताना अवतारने विषे पण महा ज्ञयंकर एवा रोगवा-
ला जगत्ना मनुष्योने शांति करी ठे. वली याचकोना समूहने इच्छित वस्तु आप-
वामां कळपवृद्ध समान कांतिवाला ते शांतिनाथ

(५)

ऋषिमंमलवृत्ति-पूर्वार्ध.

कुर्वत्यनिष्टं कमठासुरे श्री नागाधिपे चामितञ्जक्तिपूजां ॥

द्वयोः समादृष्टिरञ्जुद्यदीया, पार्श्वप्रच्युर्विघ्नन्निदे स वोऽस्तु ॥४॥

शब्दार्थ—कमठासुरे अनिष्ट करे ठते अने नागाधिपे (धरणेंडे) अत्यंत
ञ्जक्ति पूजा करे ठते। पण जेमनी दृष्टि ते बने (कमठ तथा धरणेंड) उपर
समान हती एवा ते श्री पार्श्वनाथ प्रच्यु तमारा विघ्नोनो नाश करवाने अर्थे
शान्त ॥ ४ ॥

येनार्हतां ज्ञातकुलं प्रवृद्धिं, नीतं नितातं निजकावतारात् ॥

स विश्वविश्वार्चितपादपद्मः, पायादपायात्प्रच्युवर्द्धमानः ॥ ५ ॥

शब्दार्थ—जे अरिहंत प्रच्युए पोताना अवतारथी ज्ञातकुलने अत्यंत वृद्धि
पमारुचुं ठे, विश्वे पूज्युं ठे चरण कमल जेमनुं एवा ते श्री वर्द्धमान प्रच्यु तमारुं
नाश (मृत्यु) थकी रक्षण करो ॥ ५ ॥

दृषत्समानोऽपि हि यत्प्रसादमाप्स्याति मूढः पुरुषोऽतिदहः ॥

आदेयवाग् स्याज्जगतीजनेषु, वयं स्तुमस्तान् सुगुरुन् सुरडून् ॥६॥

शब्दार्थ—जेमना प्रसादथी पण्थर समान मूढ पुरुष पण जगत्ना मनु-
ष्योने विषे अत्यंत विघ्नान् अने ग्रहण करवां योग्य वाणीवालो आय ठे एवा
ते सुगुरु रूप कल्पवृक्षने अमे स्तवीए ठीए ॥ ६ ॥

आ प्रमाणे ठ काव्यथी मंगलाचरण करीने पठी श्री शुभवर्द्धनगणी
मूल ग्रंथनी टीकानो आरंज करे ठे.

आ संसारने विषे नाना प्रकारना जवमां उपार्जन करेला असंख्य पा-

पापना तापनो नाश करवाने चंड समान, जविक जनना समूहने अत्यंत मंग-
लकारी अने सर्व सिद्धांतोना समुद्र रूप श्री धर्मघोष सूरिए रचेला सर्वांगमोक्त
आ महर्षिमंमलना स्तोत्रनुं कांश्क व्याख्यान अल्पबुद्धिवालो हुं पोताना अने
परना अनुग्रहने माटे लखुं ठुं.

(आर्योवृत्तम.)

ञ्जत्तिन्नरनमिसुरवर-तिरीममणिपंतिकंतिकयसोहे ॥

आपायपंकेरुहे नमिमो ॥ १ ॥

शब्दार्थ—नक्तिना नारथी नम्र श्येला इंद्रादिक देवताउना मुकुटना म-
णिउनी पंक्तिनी कांतिये करीने सुशोभित बनेला श्री ऋषभादिक जिनवरोना
चरण कमलने अमे नमस्कार करीए ठीए. ॥ १ ॥

तेमां प्रथम मंगलने माटे लेशमात्र श्री युगादिदेवनुं (श्री ऋषभप्रज्जु
नुं) चरित्र कहेवाय ठे.

॥ श्री आदिनाथचरित्रम् ॥

देवताउने हर्ष पमानार अने सर्व प्रकारना धर्म कर्मना मार्गने प्रगट क-
रनार श्री ऋषभप्रज्जुने तेमना चरित्रना बंधथी हुं कांडक वर्णन करीश.

पूर्वे महाविदेह क्षेत्रने विषे क्लितिप्रतिष्ठित नामना नगरमां कुबेरना
समान धनवंत धन नामनो सार्थपति रहेतो हतो. एकदिवस कार्यने विषे निपु-
ण एवो ते पोताना नगरथी चार प्रकारना करीआणां लइ श्री वसंतपुर प्रत्येवे-
पार करवा माटे जवानी तैयारी करवा लाग्यो. तेनी साथे पोताना शिष्यवर्ग
सहित श्री धर्मघोष आचार्य पण ते नगर जेवा तैयार थया. अनुक्रमे प्रयाण करता
तेमने मार्गने विषे वर्षाकाल प्राप्त थवाथी ते सार्थपतिए एक म्होटा अरणनी म-
ध्ये पमाव कस्यो. त्यां काल विलंब थवाथी ज्ञाशुं थै रहेवाने लीधे सौ माणसो
कंद मूलनुं नक्षत्र करवा लाग्या. ते जोशने धन सार्थपति पोताना मनमां वि-
चार करवा लाग्यो के, “अहो ! ज्ञाथा रहित ए मुनिउं शुं करता रहेता हशे ?
अने तेउं शुं जिह्वा लावीने जोजन करता हशे ! ” आम विचार करीने ते ते-
मनी पासे गयो अने हर्षथी मुनिउने कहेवा लाग्यो के “ हे जगवंतो ॥ पूज्य
एवा तमे म्हारा सार्थने विषे आव्या ठो, ठता में पापीये आपनी जरा पण
चिंता करी नथी, तेथी तमे नक्त पान विना दुःखी अता हशो; माटे म्हारा उ-
पर कृपां करीने म्हारा स्थानकने विषे पधारो अने तमारे योग्य एवं जे नक्त
पान होय ते ग्रहण करीने मने निस्तारो. पढी तेनो अति शुद्ध जाव जासीने आ-
चरण अने अनाचरण जाणवामां कुशल एवा धर्मघोष सूरि तेना आश्रमे (तं-
बुप्रत्ये) आव्या. त्यां जेने सर्व शरीरे रोमांच थयो ठे एवा ते सार्थपतिए सर्व
प्रकारना दुषण रहित तेमने बहु घी वहोराव्युं. आवा शुद्धजावथी आपेलां दा-
नना प्रजावे करीने तेज नवने विषे प्राप्त थयुं ठे बोधीबीज जेने एवो ते सा-

र्षपति मृत्यु पामीने उत्तर कुरु देशने विषे त्रण पढ्योपमनी आयुष्यवालो यु-
गलीयापणे उत्तपन्न थयो. त्यांथी मृत्यु पामीने पहेला देवलोकने विषे त्रण
पढ्योपमनी आयुष्यवालो देवता थयो अने त्यांथी चवीने ज्यां पश्चिम महावि
देह क्षेत्रने विषे वैताढ्य पर्वत उपर आवेली गंधिलावती नामे विजयमां रहेला
गंधार देशमां गंधसमृद्धि नगरने विषे महा बलवंत एवो अतिबल नामनो राजा
राज्य करतो हतो; त्यां ने घनसार्थपतिनो जीव इंड समान कांतिवाला तेना
महाबल नामना पुत्रपणे उत्पन्न थयो. पिता मृत्यु पाम्या पढी राज्यासन उपर
बेठेलो महाबल राजा इंडनी पेठे साम्राज्य पद जोगववा लाग्यो. तेने विनया-
दि सर्व गुणवाली श्रेष्ठ विनयवती नामे स्त्री हती. साधुजनो उपासक स्वयं-
बुद्ध नामे मंत्री हतो अने संज्ञिन्नश्रोत नामे दुष्ट बुद्धिवालो बीजो पण
मंत्री हतो.

एक दिवस राज्य सत्तामां नाट्य चालतुं हतुं ते वखते तेमां आसक्त ब-
नेला महाबल राजाने स्वयंबुद्ध मंत्रीए तत्वना जाणपणाथी विनंती करी के,
“ हे महाराज ! आ सर्व गीत विलाप समान अने नाट्य विगेरे सर्व विटंबना
समान ठे. सुवर्णादिना आज्ञरणो ज्ञाररूप ठे अने सर्वे कामो पण दुःखदायी
ठे. एम मानीने जिनेश्वर प्रज्नुए कहेला धर्मने ज्ञावथी आदरो. कारण के, जे-
नाथी तमने परलोकने विषे पण घणुं सुख प्राप्त थाय. वली हे राजन् ! हवणां
आपना घरने विषे देवता समान जे संपत्तिन ठे, ते पण निश्चय पूर्व जन्ममां
करेला पुण्यनुं फलज ठे. ” आवां स्वयंबुद्ध मंत्रीनां वचन सांजली दुष्टबुद्धि-
वालो बीजो संज्ञिन्नश्रोत मंत्री बोळ्यो. “ हे प्रज्नु ! आ स्वयंबुद्ध मंत्री जे क-
हे ठे ते सर्व मिथ्या जाणो. स्वामिन् ! आप हृदयमां जरा विचार तो करो के,
प्राप्त थयेला लाजने त्यजी दइने अप्राप्य एवा लाजने माटे कयो पुरुष म्होटो
प्रयत्न करे ? आ राज्यादिक मनोरथो हाथमां प्राप्त थयेला ठे, तो पढी थइ गये-
ला अथवा हवे पढी थवाना स्वप्न समान सुख क्यां ! अने वली परज्नुव पण
कोणे दीगो ठे ! माटे हे महाराज ! आ प्राप्त थयेला जोगोने दीर्घ काल सुधी
जोगवो अने जो आप धर्मना अर्थी हो तो अंत अवस्थाने विषे स्वयंबुद्धना क-
हेवा प्रमाण ते जैनधर्मने उज्वल करजो.” संज्ञिन्नश्रोत मंत्रीनां वचन सांज-
ली स्वयंबुद्ध कहेवा लाग्यो. “ अरे ! रणमां घायल थया पढी अश्वादिनुं दम-

न कोण करे ? शत्रुए घेरी लीधेला नगरने विषे धनधान्यादिनो संग्रह शी रीते थाय ? अने घर बलवा लाग्या पढी कूवो केम खोदाय ? माटे प्रथमथी करी-राखेला अश्व दमनादि श्रेष्ठ ठे. कारण जो ए प्रकारे प्रथमथी जे धर्म करी राखेलो होय तो ते सुख आपनारो थाय ठे. हे नूपति ! ए उपर हाथीनुं दृष्टांत आपुं ते सांजलो.

कोइ एक सुकाइ गयेली नदीने विषे कादवमां म्होटो गजराज खुची गयो. तेणे नीकलवाने माटे घणीए महेनत करी पण सर्व फोगट गइ. पढी तरसथी पीमा पामेलो ते केटलेक काले नूख तरसनी वेदनाथी काल धर्म पाम्यो एट-ले शीयाल विगेरे पशुनुंए तेनुं कलेवर गुदाघारथी न्हण करवा मांरुं. मांसने विषे लुब्ध थयेला केटलाक कागमानुं ते घारथी प्रवेश करीने अंदरनुं मांस पण न्हण करता. एवामां ननालानी रूतु आववाथी हाथीनुं गुदा घार संको-चाइ जवाने लीधे केटलाक कागमानुं अंदर रही गया. पढी वर्षा रूतुमां जल-ना प्रवाहथी ते हाथीनुं कलेवर समुद्रमध्ये गयुं. त्यां मत्स्य विगेरे जलचर जी-वोए तेने चीरी नांरुं एटले तेमांथी कागमानुं नीकल्या. पढी ते कागमानुं आम तेम घणुंए न्हम्या, पण कांगो प्राप्त न थवाथी जलने विषेज मृत्यु पाम्या. परंतु जो ते कागमानुं प्रथमथीज नीकली गया होत तो सुखी थात. आ इ-ष्टांतनो सार एवो ठे के, कागमा समान न्हव्य प्राणीनुं, हाथीना अंगसमान मनु-ष्यनव, मांसना न्हण रूप न्होग, गुदाघारनुं संकोचाइ जवुं ए नवना प्रतिबंध अने तेमांथी नीकली जवुं ए मृत्यु ठे. माटे राजन् ! तमे प्राणीनुंना उत्तम न्होगोने पण तुन्न जाणो. कारण के, जे पुरुष तेवा न्होगोने न्नावथी त्याग करे ठे ते तत्वनो जाण कहेवाय ठे. वली हे राजन् ! तमे शीयालनी पेठे तुन्न एवी न्होग-स्मृद्धिमां न बंधानुं अने दीर्घकाल सुधीना पुष्कल सुखने न हारी जानुं.” संजिन्नश्रोत मंत्रीए कहुं. “हे स्वयंबुद्ध मंत्री ! तमे ए शीयालनी वात शी क-ही ?” स्वयंबुद्धे कहुं. सांजलो तेनुं इष्टांत.

कोइ एक अरण्यने विषे नमता एवा बलवंत (जिल्ले) म्होटा हाथीने जो-इने तेने बलथी बाण मारुं. बाणथी विंधायेलो ते हाथी पासेथी जता एवा ए-क सर्प उपर पम्यो. पढी धनुष बाणने नीचे मूकी इइने पेलो वनेचर हाथीना दांतने ग्रहण करवा उत्साहवंत अइ जेटलामां हर्षथी हाथीनी पासे आवेठे ते-

टलामां हाथीना कलेवरथी दबाइ रहेला पेला सर्पे तेने रुंश दीधो. आ प्रमाणे तेनु त्रणे मृत्यु पांम्या. पढी कोइ एक शीयाल ते त्रणेने पढेला जोइ हर्षथी विचार करवा लाग्यो के, “अहो! आ हाथीतो म्हारे जीवित पर्यंतनी आजीविका थइ. वली आ मनुष्य अने सर्प पण म्हारे केटलोक काल चालशे; माटे तेनुं रक्षण करीने हवणा आ धनुष्यना बंधनने ऋक्षण करूं.” आवो विचार करीने ते शीयाल जेटलामां धनुष्यनी दोरीनुं ऋक्षण करवा लाग्यो तेटलामां बूटी गयेला अर्थात् पढेला थइ गयेला कामठाना ठेमावमे करीने गलाने विषे विंघायेलो ते शीयाल तत्काल मृत्यु पांम्यो. (स्वयंबुद्ध मंत्री कहेठे के,) ए प्रमाणे जे पुरुष मनुष्यसुखमां आसक्त थइ परलोकने विषे अवलामुखवालो थाय ठे; ते आ शीयालनी पेठे अन्यजन्मने विषे अत्यंत दुःखी थाय ठे. हे राजन् ! वली सांजलो. आपणे ज्यारे नंदनवनने विषे गया हता त्यारे देवतानने दीठा हता. ते वखते तेनुमांथी एक देवताए आपने कह्युं के, “ हे ऋषि ! हुं अतिबल नामनो त्हारो पितामह (दादो) चारित्रने पालीने बीजा देवलोकमां देवता पणे उत्पन्न थयोहुं; माटे हे वत्स ! निरंतर जिनधर्मने विषे म्होटो उद्यम कर. (स्वयंबुद्ध कहेठे के,) हे नृपेंड ! जो आ म्हारुं वचन आपने स्मरणमां आवतुं होय तो निःशंसय परलोक ठे, एम जाणो.” पढी “ हे मंत्री ! ते हुं जाणुं हुं.” एम महाबल राजाए कह्युं एटले स्वंबुद्ध मंत्रीए ऋषिने जैनधर्ममां स्थिर करवाने माटे फरीथी कह्युं के, “ हे ऋषि ! पूर्वे आपना वंशने विषे कुरुचंड नामे राजा थयो हतो. तेने कुरुमती नामनी स्त्रीथकी उत्पन्न थयेलो हरिचंड नामे पुत्र हतो. ए कुरुचंड राजा दुष्ट होवाथी नाना प्रकारना घोर पापकर्म आचरतो; तेथी तेने मृत्युकाल प्राप्त थयो एटले पापना उदयथी गायन गालो समान लाग्युं; सुरूप कुरूप समान जणायुं; मधुर आहार करवा सरखो लाग्यो; गो-शीर्षिनो लेप दुर्गंधरूप थयो अने कोमल एवीय पण शय्या ठोळाना अग्नि समान जणाइ. वली तेने कोमल स्पर्शवाली अन्य वस्तुन पण अत्यंत कांटारुपें थइ पढी. आ प्रमाणे महा दुःखी थयेलो ते राजा कालधर्मने पांम्यो. पढी तेनो पुत्र हरिचंड राज्यासन उपर वेठो. एकदिवस हरिचंड संसारथकी ऋय पामतो ठतो पोताना सुबुद्धि मंत्रीने कहेवा लाग्यो के, “ हे सुबुद्धि मंत्री ! मने उत्तम धर्म संजलाव.” ते उपरथी प्रधान तेने केवलज्ञानी पासे लइ गयो. त्यां हरिचंड

राजाए ते केवलज्ञानीने पूढ्युं के, “हे विज्ञो ! म्हारो पिता मृत्युं पामीने कइ गतिमां उत्पन्न थयो ठे ?” केवलीए कह्युं. “हे राजन् ! ते घोर एवा पापना न-दयथी सातमी नरकने विषे दुःखनुं पात्र थयो ठे.” केवलीनां आवां वचन सां-जली प्राप्त थयो ठे वैराग्य जेने एवो ते हरिचंड राजा संयम ग्रहण करी अने सर्व कर्मनो क्षय करी मोक्ष पाम्यो. (स्वयंबुद्ध मंत्री महाबल राजाने कहे ठे के) हे महाराजाधिराज ! ते वंशने विषे घणा राजाळु निवृत्ति पाम्या पढी आ-प राजा थया ठो अने हुं पण सुबुद्धि मंत्रीना वंशने विषेज उत्पन्न थयो बुं;मा-टे आपना वंशने विषे अमारो अधिकार परंपराथी चाळ्यो आवे ठे. हे प्रज्ञो ! आ सर्व में अवसर विना कह्युं ठे, तो पण तेनुं कारण सांजलो. आजे हुं नं-द-न वनमां तीर्थयात्रा करवा गयो हतो. त्यां में विजयामितघोष नामना बे चार-ण मुनिने दीठा. में तेमने ज्ञक्तिथी प्रणाम करीने आपनुं आयुष्य पूढ्युं तो ते-मणे कह्युं के, “ जूपतिनुं आयुष्य हवे एक मास बाकी ठे. ” हे प्रज्ञो ! आवां तेमनां वचन सांजली जयत्रांत थयेलो हुं अहिं आपनी पासे आव्यो बुं. तो ह-वे आप ए म्हारा वचनने सत्य मानी सुखे अरिहंत प्रज्जुना धर्मनुं आचरण क-रो.” जय पामेला महाबल राजाए कह्युं. “ अरे प्रधान ! जो म्हारुं हवे एकज मासनुं आयुष्य ठे तो पढी हुं परलोक संबंधी हित शुं करुं ? ” मंत्रीए कह्युं. “ हे विज्ञो ! खेद न करो. कारण के, सावद्य योग रोकनार माणसने एक दि-वस पण घणो ठे ? तो पढी आपनुं आयुष्य तो एकमासनुं ठे.” आ प्रमाणे मंत्रीए कह्युं एटले महाबल राजाए अठइ महोत्सव करी हर्षथी दीक्षा लीधी. पढी बा-वीश दिवस सुधी अनशन व्रत पाली ते राजा मृत्यु पामीने बीजा देवलाकने विषे ललितांग नामे देवता थयो.

हे ज्ञव्यो ! पढी तेनो जेवी रीते उत्तम जीवनी साथे संबंध थयो. ते हुं त-मने कहुं बुं, माटे ते ध्यान दइने सांजलो.

जंबूद्वीपना धातकी खंरने विषे मंगलावती विजयमां नंदी नामे गाम ठे. त्यां कोइ एक नागिल नामे कुटुंबी वसतो हतो. तेनी स्त्रीये मृगश्री विगेरे ठ पुत्रीनेनी उपर एक सातमी अत्यंत अप्रिय एवी पुत्रीने जन्म आप्यो. माता पिताए अप्रिय होवाने लीधे ए पुत्रीनुं नाम पण न पाम्युं, तेथी लोकमां ते “नि-र्नामिका” एवा नामथी ज प्रसिद्ध थइ. माता विगेरेने अप्रिय एवीय पण ते पुत्री कष्ट-

श्री वृद्धि पामवा लागी. कह्युं ठे के—सार विनानो पदार्थ पण वृद्धि पामे ठे. एक दिवस निर्नामिकाये केटलाक बालकोने कांइ सारुं खावानुं खाता जोइ पोतानी माता पासि आवीने कह्युं के, “हे मात ! मने ते वस्तु लावी आप.” माताये पुत्री अप्रिय होवाने लीधे तेने कह्युं. “अरे दुर्जागिणी ! तुं मर अने गगनतिलक पर्वतना शिखर उपर जइने फलोंनुं न्कण कर.” माताये आ प्रमाणे कहीने तत्काल तेने घरमांथी काढी मूकी, तेथी ते बीचारी रुदन करती करती ते महा न्यंकर पर्वत उपर गइ अने त्यां पमेला मनोहर पाका फलोंने रुचि प्रमाणे न्कण करी संतुष्टचित्तवाली अइने त्यांज निवास करीने रही अने पक्षी विगेरेना मधुर शब्दो सांजलवा लागी. एक दिवस ते कुमारीकाये युगंधर गुरुने जोइ प्रणाम करीने पूठ्युं के, “हे नगवन् ! सर्व प्राणीनुंने विषे कोइ जीव म्हारा सरखो दुःखी ठे ?” गुरुए ते कुमारीनी आगल मनुप्य, तिर्यच अने नारकीनुना दुःखो कह्या एटले प्रतिबोध पामेली ते कुमारीकाये हर्षथी श्रावक धर्म अंगीकार करयो. पढी गुरुने वंदना करी पोताना आश्रम प्रत्ये आवेली ते कुमारीकाये तप करी, शांत थइ अंते अनसन ग्रहण करयुं. एवामां रात्रीने विषे ललितांग नामना देवताने जोइने ते मोह पामी. ते वखते ते देवता पण स्वयंप्रज्ञा देवीना वियोगथी पीडित थयो हतो; तेथी तेणे मंत्रीना वचनथी निर्नामिकाने नियाणुं कराव्युं एटले ते निर्नामिका मृत्यु पामीने ललितांग देवतानी स्त्री स्वयंप्रज्ञा थइ. एक दिवस ते स्वयंप्रज्ञाये जातिस्मरण ज्ञानथी पोतानो पूर्व जन्म दीठो. पढी ते तेज गगनतिलक पर्वत उपर पोताना गुरु युगंधरने जोइ त्यां तेमने नाटक देखारी पोताने स्थानके गइ. हवे ललितांग देव पण कोइ एक दिवस इशानेंड देवनी साथे श्री नंदीश्वरनी यात्राये जतो हतो. एवामां ते चवीने जंबूछीपना विदेह क्षेत्रने विषे रहेली महा पुष्कलावती विजयमां पूर्ण समृद्धिवाला लोहार्गल नगरमां सुवर्णजंघ राजानी लक्ष्मी राणी थकी वज्रजंघ नामना पुत्रपणे उत्पन्न थयो अने अनुक्रमे राज्य पाम्यो. हवे अहिं तेना वियोगथी पीडा पामेली स्वयंप्रज्ञादेवी पण गुरुथकी घर्मोपदेश पामीने श्री नमीश्वरनी यात्रा करती चवीने तेज विजयमां पुंरुकीणी नगरीने विषे वज्रसेन राजानी गुणवती स्त्री थकी श्रीमती नामे पुत्रीपणे उत्पन्न अइने अनुक्रमे चौवन अवस्था पामी. एक दिवस देवतानुं आगमन जोवाथी जा-

तिस्मरण ज्ञान प्राप्त भवाने लीधे अत्यंत दुःखी भयेली ते मूर्छा पामी. मूर्छा निवृत्त भइ एटले ते विचार करवा लागी के “ अहो ! क्यां ते म्हारा पूर्व जन्वनो पति ? म्हारे आ जन्वने विषे पण पूर्वजन्वना पति विना बीजानो खप नथी अने तेज कारणथी हवे हुं बीजा पुरुषनी साथे बोलीश पण नहीं. ” आ प्रमाणे ते विचार करती हती एवामां धावमाताये मूर्छानुं कारण पूढवाथी तेणे पोतानो सर्व अज्ञिप्राय कही बताव्यो एटले धावमाताये तेना पूर्वजन्वनुं यथार्थ चरित्र पट्टमां आलेख्युं. तेमां प्रथम नंदिगाम, गगनतिलक पर्वत, पुष्पित उद्यान, अशोक वृक्ष, युगंधर गुरु, देवनुं युगल, इशानेंद्र देव, श्रीप्रज्ञ विमान, स्वयंबुद्ध तथा संज्ञिन्नश्रोत बन्ने मंत्री ए प्रमाणे आलेख्युं. वली तेज पट्टमां स्वयंप्रज्ञा अने ललितांग देवने पण आलेख्या. पढी ते धावमाता पट्टने हाथमां लइ राजपुत्री श्रीमतीना पूर्वजन्वना पतिने शोधवा माटे नगरमां फरवा लागी. एवामां कोइएक धूर्त पुरुषे पट्टने जोइ मोहथी ते धावमाताने कह्युं के, “ हे जइ ! हुं तेनुं सर्व चरित्र जाणुं तुं. ” धावमाताये कह्युं. “ हे वत्स ! जो तुं जाणतो होय तो यथार्थरीते तत्काल कही आप. ” पढी पेवो धूर्त पुरुष जेम तेम कहेवा लाग्यो एटले धावमाताये पोताना मनमां विचार कस्यो के, “आ कोइ धूर्त पुरुष ठे; माटे म्हारे तेने निश्चे ठेतरवो.” एम धारीने तेणे पेला धूर्त पुरुषने कह्युं. “ हे जइ ! तुं ललितांग तो खरो, पण स्वयंप्रज्ञा हवणां लुली भइ ठे; माटे ते पोताना पूर्वजन्वना पतिने इहे ठे. कारण के, स्वजन बिना तेनुं बीजुं कोण पालन करे ? माटे हे उत्तम ! तुं त्यां चाल अने ते पांगली एवी स्वयंप्रज्ञा देवीनुं पालन कर. ” आवां धावमातानां वचन सांजलीने ते धूर्त पुरुष जय पामीने शीयालनी पेटे नासी गयो. आ प्रमाणे धावमाताने राजकुमारीना पूर्व जन्वना पतिनो मेलाप न भवाथी ते पाढी आवी. पढी ते पुष्कलावती विजयना सर्वे राजानुं एकठा थया; परंतु पट्टने जोइने ते सर्वे जेम आव्या हता तेम पाढा पोतपोताने देश चाळ्या गया.

पढी लोहार्गल नगरना महाराजा वच्चजंघे त्यां आवीने अने पट्टने जोइने आश्चर्यथी धावमाताने पूढ्युं के, “ आ पट्ट कोणे आलेख्यो ठे ? ” धावमाताये कह्युं. “ हे प्रज्ञो ! आप शुं पूढो ठो ? ” पढी वच्चजंघ राजाए पोतेज सर्व चरित्र कही आप्युं. ए उपरथी धावमाताये कह्युं. “ आपनी पूर्व जन्वनी

प्रिया आ श्रीमती कन्या ठे अने वज्रसेन राजा तेने आपनी साथेज परणावशे; परंतु हवणां आप पोताना नगरप्रत्ये जाउ. ” पढी हर्ष पामेलो वज्रजंघ राजा पोताना लोहार्गल नगर प्रत्ये गयो अने धावमाताये ते सर्व वात श्रीमतीनी आगल वज्रसेन राजाने कही. वज्रसेने पण कह्युं. “ हे प्रियधाव ! हुं पण श्रीमती अने ललितांग कुमारनी पूर्व जन्मनी वात जाणुं तुं, ते सांजल.

महाविदेह क्षेत्रमां सलिलावती नामनी विजयने विषे वीतशोका नामनी नगरी ठे. त्यां जितशत्रु नामनो राजा राज्य करे ठे. तेने पेहेली मनोहरी अने बीजी केकयी एम बे स्त्रीयो ठे. ते बने स्त्रीयोने अचल अने विधीशन नामना बे पुत्रो अया. पिता मृत्यु पाम्या पढी विजयना सर्व राजाने जीतीने ते बने ज्ञाडु महा बलवंत एवा केशव अने बलदेव नामथी प्रसिद्ध अया. एक दिवस मनोहरीये पोताना पुत्र अचलने पूठ्युं के, “ हे पुत्र ! हुं जैनी दीक्षा धारण करुं ? ” अचले तेने स्नेहथी दीक्षा लेवानी ना पामी. माताये बहु आग्रह करयो एटले अचले कह्युं के, “ जो तुं मने बोध पमारु, तो हुं रजा आपुं. ” पढी मनोहरीये ते वातने कबुल करी चारित्र लीधुं. अनुक्रमे अतिचार रहित चारित्रने पाली ते मनोहरी मृत्यु पामीने लांतक देवलोकमां इंद्र पद पामी. ते इंद्र हुं पोते हतो. हवे कोइ वखते डुष्ट घोरानुए अचलने अने विधीशनने म्होटा अरण्यमां खेंची आणया. त्यां ते बने ज्ञाडु पमी गया. घोरानु मरी गया अने विधीशन पण मृत्यु पाम्यो. अचल तेने मृत्यु पामेलो जोइ मूर्खा पाम्यो. आ वखते लांतक देवलोकमां ते वात जाणीने हुं इंद्रनुं रूप त्यजी रथ नुपर बेसी तुरत त्यां आव्यो. में अचलने कह्युं. “ हे ज्ञाड ! हुं विद्याधरनी साथे युद्ध करवा गयो हतो. आ प्रमाणे तने कोणे करुं ठे ? उठ. आपणे आपणी नगरी प्रत्ये जइए. ” म्हारां आवां वचनथी अचल उठयो अने ते विधीशनना शरीरने वालीने पढी अमे नगरीमां आव्या. पढी में मनोहरीनुं स्वरूप करी अचलने देखाम्युं; तेथी ते बोली उठयो के, “ हे मात ! तुं अहिं क्यांथी आवी ? ” माताये कह्युं. “ हे वत्स ! हुं उत्तम रीते चारित्र पाली लांतक देवलोकमां महा वैज्रववालो देवता अयो तुं. तुं विवेक रहित अइने त्हारा विधीशन ज्ञाडनो शोक करे ठे, माटे पूर्वना संकेतथी तने बोध करवा आव्यो तुं. हवे तुं विधीशननां बहु शोक त्यजी दइ जिनेश्वरे कहेलो धर्म कर; जेथी तने

आलोक अने परलोकमां सुख आय. ” म्हारां आवां वचनथी अचल प्रतिबोध पाम्यो अने चारित्र लइ तपथी श्री प्रज्जनामना विमानमां ललितांग देवता थयो. त्यां देवसुख जोगवी ते देवता चवी गयो अने तेने पदे पवित्र आत्मावालो वज्रजंघ ललितांग थयो. वली पूर्वनी स्वयंप्रजादेवी पण चवी गइ, तेथी तेना पदे पवित्र आत्मावालो श्रीमतिनो जीव स्वयंप्रजा थइ. लांतक देवलोकमां सत्तर सागरोपमनी आयुष्यवालो हुं पण आयुष्यने पूर्ण करी वज्रसेन नामनो राजा थयो हुं. ” आ प्रमाणे श्रीमति अने ललितांगनुं स्वरूप कही वज्रसेन राजा पोते आनंद पाम्यो.

पढी वज्रसेन राजाए अनेक महोत्सवपूर्वक पोतानी पुत्री श्रीमती हाथी विगेरेनी जेटो सहित वज्रजंघ राजाने आपी. पढी हर्षित मनवालो ते महाराजा श्रीमती सहित पोताना लोहार्गल नगरने विषे गयो. अहिं पाठल वज्रसेन राजाए पोताना पुत्र पुष्कलपालने राज्य आपी सांवत्सरीक दान दइ, चोसठ इंझे करेला उत्सव पूर्वक दीक्षा धारण करी तीर्थंकर पद प्राप्त करचुं. अहिं वज्रजंघ राजाने पण अनुक्रमे एक पुत्र थयो अने अनुक्रमे वृद्धि पामतो एवो ते पुत्र निर्मल यौवनावस्था पाम्यो. एवामां पुंरुकीकिणि नगरीना राजा पुष्कलपाले पोताना उपर शीमासाना राजा विरुद्ध थयेला जाणी पोतानी सहाय्य माटे वज्रजंघ राजाने बोलाववा दूत मोकळयो. पढी वज्रजंघ राजा पण नगरने विषे पोताना पुत्रने राखी पोते श्रीमती सहित म्होटी सेना लइ उत्साहथी शरवण नामना अरण्यने रस्ते थइ चाळयो एटले तेने केटलाक माणसोए कह्युं के, “ हे प्रज्जो आ मार्गने विषे जयंकर दृष्टीविष सर्पो रहे ठे; माटे एने त्यजी दइ बीजा रस्तेथी जाल. ” लोकोनां आवां वचन सांजली वज्रजंघ जूपति ते मार्गने त्यजी दइ बीजे मार्गेथी पुंरुकीकिणी नगरी प्रत्ये गयो. पढी ते बन्ने महा बलवंत राजानुना जयथी सर्वे राजानु पुष्कलपालनी आझामां वर्तवा लाग्या. पढी पुष्कलपाल जूपतिए वज्रजंघ राजानो आदर सत्कार करीने विदाय करयो. ते वखते केटलाक माणसोए तेने कह्युं के, “ हे विज्जो ! तमारे शरवण अरण्यना रस्ते अइनेज लोहार्गल नगरे जवुं. ” राजाए कारण पूढ्युं एटले तेनुए कह्युं के, “ ते वनमां बे साधुंने केवलज्ञानना म्होटा उत्सव थवाथी इष्टी विष सर्पो शांत थइ गया ठे. ” लोकोनां आवां वचन सांजलीने तेज रस्ते अइने जता एवा वज्रजंघ राजाए त्यां ज्ञानधारीनु-

मां उत्तम एवा सागरसेन अने मुनिसेन नामना बन्ने साधुजने दीठा. पढी ते-
जने वंदना करी वज्रजंघ राजा पोताना लोहार्गल नगरने विषे गयो. ते वखते
राज्यना लोत्री एवा तेना पुत्रे वज्रजंघने रहेवाना घरनी अंदर विषनो धुमामो
दीधो. पढी जेटलामां महाराजा वज्रजंघे पोतानी प्राणप्रिया श्रीमती सहित
ते घरनी अंदर प्रवेश करयो के, तुरतज विषना धुमामाथी लीपाइ गयेला अं-
गवाला ते बन्ने जणा मृत्यु पाम्या. त्यांथी तेउ उत्तरकुरुक्षेत्रने विषे त्रण प-
ढ्योपमनी सूक्ष्म आयुष्यवाला युगलियापणे उत्पन्न अया अने त्यांथी तेउ
मृत्यु पामीने पेहेला सौधर्म देवलोकने विषे त्रण पढ्योपमनी आयुष्यवाला
देवता अया.

हवे वज्रजंघनो जीव पेहेला देवलोकथी चवीने जंबूद्वीपमां वज्राव्रज
नामनी विजयने विषे प्रज्ञंकर नगरमां सुविधि वैद्यना केशव नामना पुत्र
पणे उत्पन्न अयो. श्रीमतीनो जीव पण स्वर्गथी ज्यवीने तेज नगरमां शेठना
जयघोष नामना पुत्रपणे उत्पन्न अयो. ते पोते श्रेयांस कुमारनो आत्मा हतो.
अनुक्रमे ते बन्नेने गाढ प्रीति अइ. वली वैद्यना पुत्र केशवने तेज ज्ञवमां पो-
ताना समान गुणवाला राजपुत्र महीधर, मंत्रीपुत्र सुबुद्धि, सार्धवाह पुत्र पूर्ण-
जइ अने शेठना पुत्र गुणाकरनी साथे मीत्राइ अइ.

एक दिवस प्रीतिना पात्ररूप ते ठए मित्रो परस्पर प्रेमथी व्याप्त अया
ठतां केशवना घरे एकठा थइने बेठा हता. ते वखते अनेक जीवयुक्त एवा को-
मना रोगथी व्याप्त अयेला कोइ जिह्वाथी मुनिने जोइ पेला पांचे मित्रोए हा-
स्य पूर्वक केशवने कह्युं के, “ हे त्रात ! तें आवा मुनिने क्यारे पण उपचार
करयो नहीं. ” केशवे कह्युं. “ हुंतेनो उपाय करीश; परंतु तेने माटे लक्ष लक्ष
मूख्यवाळी त्रण वस्तुज जोशे. ते एज के, रत्नकंबल, गोशीर्षि चंदन अने लक्ष-
पाक तेल. तेमां म्हारा घरने विषे लक्षपाक तेल तो हशे; माटे तमे वा-
कीनी बन्ने वस्तुने तत्काल मेलवो. ” आवां केशवनां वचन सांजली उत्पन्न
थइ ठे श्रद्धा जेमने एवा ते सर्वे मित्रो गोशीर्षि चंदन अने रत्नकंबनी शोध क-
रतां करतां कोइ वेपारीनी डुकाने गया अने तेने पूठवा लाग्या के, “ हे जइ !
तमारी डुकानने विषे आ बन्ने वस्तुज ठे ? ” तेणे कह्युं. “ हा, पण तमारे तेनुं
शुं काम ठे ! ” तेजुए कह्युं. “ मुनिराजना उपधने माटे जोइए ठीए, माटे

देरेकनुं लक्ष लक्ष मूल्य लक्ष ते बन्ने वस्तुन अमने तत्काल आपो. ” वेपारीए कहुं. “ हे उत्तम पुरुषो ! साधुने अर्थे तो एमज लक्ष जान. म्हारे ए वस्तुना मूल्यनुं जरुर नथी. ” पढी ते वेपारीए जावथी बन्ने वस्तुन साधुने अर्थे आपीने तेज जवने विषे दीक्षा ग्रहण करीने मोक्ष पद प्राप्त करयुं.

हवे पेला ठए मित्रो रत्नकंबलादि सर्व वस्तुन लक्ष, नगरनी बहार जक्ष साधुने उपाय करवा लाग्या. तेमां प्रथम लक्षमूल्यवाला लक्षपाक तेलथी मुनिना शरीरने मर्दन करी रत्नकंबल नुठामीने तेमने तरुके बेसाख्या. आम क. रवार्थी तो एम बन्युं के, तेल अने तरुकाना तापथी तप्त थयेला जीवो मुनिना देहमांथी निकलीने रत्नकंबलने विषे चोटी गया. पढी ते सर्व जीवोने पेला ठए मित्रोए उकृष्ट दयाने लीधे गायना कलेवरने विषे मूक्या. आ प्रमाणे त्रएवार करवाथी तो साधुनी चामनी, मांस अने हारुकामां रहेला सर्व जीवो जाणे तेमना पुण्यथीज खेंचायला होय नहि शुं ? एम बहार निकली गया. पढी शीतलता करवाने माटे गोशीर्ष चंदननो लेप करी, संरोहणी नामनी महोषधीवने मुनिना शरीरने ढिड रहित बनावी दीधुं. पढी तेजए रत्नकंबलने वेची उपजेला पैशाथी एक जिनमंदीर बंधाव्युं. पढी तेज शुद्ध एवा श्रावक धर्मने पाली अंते मृत्यु पामीने बारमा अच्युत देवलोकने विषे देवता थया.

हवे प्रथम वैद्यपुत्र केशवनो जीव त्यांथी चवीने जंबूद्वीपमां पूर्वमहाविदेह क्षेत्रने विषे पुष्कलावती विजयनी पुंरुरीक्रीणी नगरीमां वज्रसेन राजानी स्त्री धारणीना उदरने विषे उत्पन्न थयो. अनुक्रमे ते अवतरथो अने तेनुं वज्रनाज्ज एवुं नाम पारुथुं. बाकीना चार मित्रो पण तेना सुबाहु, बाहु, पीठ अने महापीठ नामना सगा जाइत थया. श्रेयांसनो जीव बीजे कोइ ठेकाणे अवतरी श्री वज्रनाज्जनो सारथी थयो. पढी वज्रसेन राजाए प्रव्रज्या धारण करी केवलज्ञान मेलव्युं एटले वज्रनाज्ज म्होटो होवाथी राज्यासन उपर बेगो. अनुक्रमे ते चक्रवर्ती थयो अने बाकीना चार न्हाना जाइत मंरुलीक (खंफिया) राजात थया. वज्रनाज्जे कुमार अवस्थामां त्रीश लाख पूर्व, सामान्य राज्य पदवीमां सोल लाख पूर्व, चक्रवर्तीपणामां चोवीश लाख पूर्व अने साधुपणामां चौद लाख पूर्व एम चोराशी लाख पूर्वनुं आयुष्य जोगव्युं ठे. पढी सर्व पुत्रोए पिता श्री वज्रसेन मुनिपासे हर्षथी दीक्षा धारण करी. अनुक्रमे वज्रना-

मुनिए चौद पूर्वनो अज्यास करीने आचार्य पद मेलव्युं अने बाकीना चार मु-
निउए एकादशांगीनो अज्यास करयो. बाहुमुनि निरंतर साधुउने नक्तपाना-
दि लावी आपता अने सुबाहु मुनि सर्व साधुउनी सेवा करता ए उपरथी ते
बन्ने साधुउए अनुक्रमे जोगकर्म अने बलकर्म उपार्जन करयुं हतुं. ज्यारे
गुरु ते बन्ने साधुउनी प्रशंसा करता त्यारे पीठ अने महापीठ इष्या करता ते
उपरथी पापनेलीधे तेउए पण अत्यंत बलीष्ट एवं स्त्रीनामकर्म उपार्जन करयुं
हतुं. वज्रनाज्ज मुनिए पण अरिहंतादिक मनोहर वीश^१ स्थानकने आराधवाथी
संसार समुडने तारनारुं तीर्थकर नाम-गोत्रकर्म उपार्जन करयुं. पढी अनुक्रमे
ते सर्वे साधुउ कालधर्म पामीने सर्वार्थसिद्ध विमानने विषे देवतापणे उत्पन्न थ
या. सारथीनो जीव तेज विमानने विषे देवतापणे उत्पन्न थयो.

हवे पश्चिम महाविदेह क्षेत्रमां परस्पर स्नेहथी व्याप्त एवा सागरचंड
अने अशोकदत्त नामना बे मीत्रो वहेपार करता हता; परंतु तेउमां सागरचंड
सरल स्वप्नाववालो अने अशोकदत्त मायावी हतो. सागरचंडने शुद्ध शीलवती
प्रियदर्शना नामनी स्त्री हती. अनुक्रमे ते त्रणे जषाउं पोत पोतानुं आयुष्य
पूर्ण करी मृत्यु पाम्या. तेमां सागरचंड अने प्रियदर्शना, आ जंबूद्वीपने विषे
जरतक्षेत्रना दक्षिण जागमां गंगा अने सिंधु नदीना मध्य प्रदेशने विषे आ अ
वसुध्विणीना त्रीजा आरामां पटयोपमनो आठमो जाग बाकी रह्यो हतो ते
वखते नवसें धनुष्य नंचा शरीरवालो युगलीयापणे उत्पन्न थयो. अशोकदत्त
पण पूर्व जन्ममां करेला कपटथी तेज ठेकाणे हाथीरूपे उत्पन्न थयो. एकदिवस
वनमां फरता एवा ते हाथीए युगलधर्मे प्राप्त थयेला एवा पोताना पूर्व जवना
मित्र सागरचंडने दीठो. पढी एकबीजाना परस्पर दर्शनथी उत्पन्न थयेली प्री-
तिने लीधे गजराजे ते जोरुलाने पोतानी पीठ उपर बेसारयुं; तेथी बीजा युग-
लीयाउए तेनुं विमलवाहन नाम पाडयुं अने तेनो स्त्रीनुं नाम चंड्यशा पमयुं.
ते वखते कालधर्मना अनुसारे कट्यवृद्धो अल्प थवा लाग्या एटले ममता करता
एवा तथा अत्यंत क्लेश करता एवा युगलियाउ विमलवाहनने कहेवा लाग्या.
“ तमे अमारा अधिपतो ठो, माटे नीति प्रवर्तावो. ” ते उपरथी तेणे हकार

१ आ विश स्थानकनुं स्वरूप विद्याशालामां छपायेली भरतेश्वर बाहुबलि वृत्तिना पाना
२ तेथी जोड लेवुं.

नामवाली अर्थात् “ हां ” एवी महानीति प्रकाशीत करी. पढी थोसुं आयुष्य बाकी हतुं ते वखते चंड्यशाधी पूर्वना पूण्यने लीधे चहुष्मान् अने चंडकांता नामनुं एक जोडलुं उत्पन्न थयुं. पढ्योपमना दशमा ज्ञागनुं पोतानुं आयुष्य पूर्ण थये ठते विमलवाहन पोताना पदने विषे चहुष्मानने स्थापन करी पोते कालधर्म पामी जवनवासी सुवर्णकुमार देवताउने विषे देवपणे उत्पन्न थयो.” चहुष्मान् आठशें धनुष्यप्रमाण उंचा शरीरवालो हतो. ते पोताना पीतानी पेठे चंडकांता प्रियासहित हकारनीतिथी राज्य चलाववा लाग्यो. अनुक्रमे ते पण आयुष्य पूर्ण थवाने अवसरे पोताथकी उत्पन्न थयेला यशस्वी नामना पुत्रने प्रियंगुप्रिया सहित कुलकरना पदने विषे स्थापन करीने अंते कालधर्म पामी सुवर्णकुमार देवताउने विषे देवपणे उत्पन्न थयो.

चहुष्मान् पिताना करता यशस्वी कांडक उंग आयुष्यवालो तथा उंगी उंचाश्वालो (सामासातसें धनुष्यनी उंचाश्वालो) हतो. तोपण पितानी पेठे राज्य करतो हतो; परंतु मदमां आवी गयेला युगलीयान हकारनीतिनुं उलंघन करवा लाग्या, ते उपरथी तेणे हकारनीतिने अनुसरती मकार नामनी “मां” ए नामनी महानीति प्रकाश करी. पढी आयुष्य पूर्ण थवाने अवसरे अज्जिचंड नामना पुत्रने सुरूपाप्रिया सहित पोताने पदे स्थापी पोते उदधिकुमारने विषे देवपणे उत्पन्न थयो. हवे सातसें धनुष्यप्रमाण उंचो, पिताना समान आयुष्यवालो अने चंडसमान कांतिवालो अज्जिचंड पोताना सरखी रूपवाली प्रियानी साथे सुख जोगवतो ठतो राज्य करवा लाग्यो. अनुक्रमे ते पण कुलकर एवा प्रसेनजित् नामना पुत्रने चहुकांता स्त्रीसहित पोताना पदने विषे स्थापन करी पोते पितानी गतिने पाम्यो. पढी सामा ठसें धनुष्य प्रमाण उंचाश्वालो अने सुवर्णनी समान कांतिवालो प्रसेनजित् पोतानी चंडुकांता नामनी प्रिया सहित राज्य करवा लाग्यो. ते वखते बीजा युगलीयान हकारनीतिनुं तथा मकारनीतिनुं उलंघन करवा लाग्या एटले ते प्रसेनजिते धिक्कारनीतिने प्रकाश करी. अनुक्रमे आयुष्य पूर्ण थवाने अवसरे मरुदेव नामना पुत्रने श्रीकांता प्रियासहित पोताने पदे स्थापन करीने पोते कालधर्म पामी छीपकुमारने विषे महा समृद्धिंत देवता थयो. हवे सुवर्णसमान कांतिवाला, सामापांचसें धनुष्यप्रमाण उंचाश्वाला, त्रण नीतिना जाण अने श्रीकां-

ता नामनी प्रियायुक्त एवा मरुदेव, नाञ्जिनामना पोताना पुत्रने मरुदेवी नामनी प्रियासहित पोताने पदे स्थापन करी पोते मृत्यु पामीने द्वीपकुमारने विषे देवरूपे उत्पन्न अयो. पढी सवापांचसें धनुष्यप्रमाण देहवाला, संख्याता पूर्व लक्ष्मणा आयुष्यवाला अने मरुदेवी नामनी वहाली प्रियावाला, नाञ्जिकुलकर पूर्वे कहेली त्रणनीति प्रमाणे राज्य करवा लाग्या.

हवे सुखम दुखम आरो चालतो हतो, ते वखते सवार्थसिद्ध विमानथी चवीने श्री वज्रनामनो जीव जंबूद्वीपना नरत क्षेत्रनी विनीता नगरीमां अशा-रुमासनी अंधारी चोथने दिवसे उत्तराषाढा नक्षत्रनो योग ठते मरुदेवीना उदरने विषे अवतरयो. ते वखते रात्रीने विषे माता मरुदेवीये जगत्तमां श्रेष्ठ एवा आ चौद महास्वप्न दीठां. तेमां प्रथम पाणी वरसी जवाने लीधे उज्वल वादलां समान कांतिवालो, पुच्छ, मुख, कोंठ अने शींगलांथी सुशोभित एवो वृषज्ज जो-यो. बीजे स्वप्ने ऐरावण हाथीनी उपमावालो, चार दांत वाळो, श्वेतवर्णवाळो अने जेना साते अंग पृथ्वीनो स्पर्श करी रह्या हता एवा हाथीने पोताना मुखमां प्रवेश करतो दीठो. त्रीजे स्वप्ने कपूरना हार अने नीहार (बरफ) ना समान कांतिवाला अने केशवालीथी मनोहर एवा केशरीसिंहने माता मरुदेवीये पो-ताना मुखमां प्रवेश करतो दीठो. चाथे स्वप्ने दिशान्तना गजेंडोए सिंचन करेली अने उत्तम वैज्रववाळी लक्ष्मीदेवीने पोताना मुखमां प्रवेश करतो दीठी. पांच-मे स्वप्ने पांचवर्णना पुष्पोथी गुंथेली अने अत्यंत सुगंधीवाली बे दिव्यमालाने दीठी. षष्ठे स्वप्ने पांच प्रकारना ज्योतिश्चक्रथी विंटलाइ रहेला अने प्रकाश-थी अंधकारना समूहने नाश करनारा पूर्ण चंद्रने दीठो. सातमे स्वप्ने माता म-रुदेवीये किरणोवने ग्रहोना तेजने हरण करनारा, अंधकारना समूहने नाश करनारा अने कमलना समूहने प्रबोध करनारा सूर्यने दीठो. आठमे स्वप्ने शब्द करतो एवी लक्ष घुघरींतथी सुशोभित, आकाशने स्पर्श करी रहेला अने बीजी न्हानी हजारो ध्वजांतथी युक्त एवा मनोहर इंद्रध्वजने दीठो. नवमा स्वप्ने र्धवित्र जलथी नरेलो, कमल उपर रहेलो, कमलवने ठंकाये-लोअने सर्व कल्याणना मूल रूप एवो कलश दीठो. दशमे स्वप्ने राजहंसोए मथन करी नाखेला कमलना रसथी कांश्क पीळा वर्णना जलवाळुं अने श्वेतवर्णना कमलोथी व्याप्त एवं पद्म सरोवर दीठुं. अग्यारमे स्वप्ने दूध स-

मान जलथी नरपूर, चंचल एवा कल्लोलथी उल्लसतो अने नाना प्रकारनां रत्नना समूहथी पूर्ण एवो क्षीरसमुद्र दीगो. बारमे स्वप्ने सुवर्ण तथा रत्नो-थी नरपूर, रत्नजनीत्र सुवर्णना हजारो स्तंभवालुं अने वागती एवी नो-बतथी आनंदना स्थानरूप विमान दीतुं. तेरमे स्वप्ने चंद्र सूर्यना तेज सर-खा, मेरुपर्वतना शिखर समान अने स्फुट एवा पांचवर्णनां रत्नोना समूहने दीगो. चौदमे स्वप्ने प्रसरती एवी ज्वालानी जालेकरीने जटावाला, मध अने धी-थी सिंचन थयेला धूमामारहित अग्निने दीगो.

आवां चौद स्वप्न जोइ प्रजाते जागी उठेला मरुदेवी माताये पोताना स्व-प्ननो विचार नाजिकुलकरने कह्यो अने पढी जेटलामां नाजिराजा तेमने स्व-प्नानो विचार कहेठे तेटलामां जिनेश्वर प्रजुनी जक्तिथी व्याप्त थयेला इंडे त्यां आवीने आ प्रमाणे कहुं. “ हे त्रण जगत्नी मात ! हे श्रेष्ठ रत्नगर्जवाली ! त-मने हुं नमस्कार करुं तुं. हे देवी ! तमारे धर्मने विषे चक्रवर्ती एवो उत्तम पुत्र थशे. पढी चैत्र मासनी अंधारी आठमने दिवसे उत्तराषाढा नक्षत्रना योगमां प्रजु अवतरया. ते वखते षप्पन कुमारीकानुए त्यां आवीने जूमी मार्जन, जल सिंचन, दर्पण, जारी, वींजणा, अने चामर विगेरना उपचारोथी प्रजुनी सेवा तेमज रक्षानी पोटली बांधवा विगेरे घाढ क्रियानु करी. पढी पूर्ण जक्तिथी नरपूर ठे आत्मा जेमनो एवा चोसठ इंडे पोतानी जक्तिथी मेरु पर्वतना शिखरने विषे प्रजुने अग्निषेक महोत्सव करी, नाजी राजाना घरने विषे रत्न विगेरेनी वृष्टी करी तेमज प्रजुनी तथा माता मरुदेवानी नमस्कार पूर्वक स्तुति करी पोत पोताने स्थानके गया.

माताए स्वप्नामां प्रथम वृषज दीगो हतो तेमज प्रजुना साथलने विषे वृषजनुं चिन्ह हतुं ए नपरथी अत्यंत हर्षवाला माता पिताए इंझनी आज्ञाथी शुभ दिवसे तेमनुं वृषज (रुषज) एवुं नाम पारुथुं. अरिहंत प्रजुनी सर्व आद्य क्रीयानु इंझेथीज कराय ठे. ए नपरथी एक दिवस इंद्र हाथमां शेरमीनो सांगो लइ प्रजुनो वंश स्थापन करवा माटे आव्यो. पढी आवेला इंझे जोइ प्रजुए शेरमीनो सांगो लेवाने माटे लांबो हाथ कस्यो. ते नपरथी प्रजुना वंशजो इ-दवाकु नामना कत्री थया. आ प्रमाणे इंझथी प्रजुना वंशनी स्थिति थइ. माता पिता जेजे अवसरे प्रजुने योग्य क्रीया करवानी इच्छा करतां हतां तेते अवसरे

तेते सर्व क्रीयान् इंडे करेली तेन जोतां हतां.

हवे कोइ एक दिवस कोइ युगलनुं बालजोसुं तालवृक्षनी नीचे रमर्तु हतुं. एवामां अकस्मात् तालफल पडवाथी काकतालीय न्यायनी पेठे पुत्र रूप बालक मृत्यु पाम्यो एटले कन्याने “आ ऋषजनी स्त्री थरो.” एम कहीने नाज्जी राजाए तेने लइ अने तेनुं सुनंदा नाम पारुचुं. पढी सुनंदा अने सुमंगला एबने कन्यानु सहित श्री ऋषज प्रज्जु पोताना पुण्यना योगथी जगतने आश्चर्यकारी यौवनावस्था पाम्या. प्रज्जुना विवाहना अवसरे विवाह संबंधी सर्व काम इंइ अने इंजाणीये करचुं. पढी कांइक न्यून एवा ठ लाख पूर्व गये ठते सर्वार्थसिद्ध विमानथी चविने बाहु अने पीठना जीव सुमंगलाथकी जगत अने ब्राह्मी नामना युगलपणे उत्पन्न थया. वली तेज देवलोकथकी चवीने सुबाहु अने महापीठना जीव सुनंदाथकी बाहुबलि अने सुंदरी नामना युगलपणे उत्पन्न थया. त्यारपढी सुमंगलाए श्रेष्ठ लक्ष्णोथी मनोहर एवा बीजा उगणपचास पुत्रना जोरुलांने जन्म आप्यो.

हवे परस्पर नीतिनुं उद्धंधन करता एवा युगलियानुना समूहो ज्ञानथी, कांतिथी अने बुद्धिथी अधिक एवा ऋषज प्रज्जुने जोइने कहेवा लाग्या के “हे प्रज्जो ! तमे अमारे माटे नीति प्रगट करो. कारण के, जे राजा होय ठे ते नीतिने प्रगट करे ठे.” प्रज्जुए कह्युं. “हे युगलिको ! ते वातनी तमे नाज्जिकुलकर चुपति पासि जइने याचना करो”. ते उपरथी सर्वे युगलियानु नाज्जिराजानी सज्जामां आवीने ते प्रमाणे याचना करवा लाग्या. नाज्जिराजाए कह्युं. “तमारो राजा ऋषज थानु.” पढी सर्वे युगलियानु प्रज्जु पासि आवीने कहेवा लाग्या के, “नाज्जिराजाए अमारा पति आपने ठराव्या ठे; माटे तमने उंचा स्थान उपर बेसारी अमे जलवरे अज्जिषेक करीए. कारण जे राजा होय ठे तेनाथीज नीति प्रकाश कराय ठे.”

पढी ते सर्वे युगलियानु जिनेश्वर प्रज्जुने धुलना ढगला उपर बेसारीने अज्जिषेकने माटे जल लेवा गया. एवामां इंडे आवीने प्रज्जुने बहु आज्जुषणोथी सुशोचनीत करीने एक सुंदर आसन उपर बेसार्या. पढी युगलियानु जल लइने आव्या अने प्रज्जुने घरेणां विगेरेथी सुशोचनीत थयेला जोइने तेमणे अत्यंत हर्षथी प्रज्जुना वे चरणने विषे आणेला जलथी तेमणे अज्जिषेक करचो. पढी

इंड़े “ आ युगलियाउ विनीत ठे. ” एम कहीने बार योजन लांबी अने नव योजन पहोली विनीता नामनी नगरी बनावी आपी. पढी प्रज्नुए ब्राह्मीने ज-मणे हाथे अठार जातनी लीपी शीखवी अने सुंदरीने मावा हाथथी गणित शास्त्र शीखव्युं. वली ज्जरतने रूपना कार्य अने बाहुबलिने मनुष्य विगेरना लक्षण तथा तेमनां मान, उन्मान अने प्रमाण एत्रण जातना जेद तथा तेमनां लक्षण शीखव्यां. अश्वादि चार पगवाला पशुजनां लक्षणने निरूपणकरी, चारवर्णनी स्थापना करी अने सर्व कलानु प्रदर्शित करीने प्रज्नुए पोताना ज्जरतादि सो पुत्रने जूदा जूदा देशने विषे राजानु बनाव्या अने पोते चार हजार राजानुसहित चैत्रमासनी अंधारी आठमने दिवसे उत्तराषाढा नक्षत्रना योगमां ठठज्जक्तसहित सिद्धार्थनामना उद्यानमां आवी संयम ग्रहण कर्यो. ते वखते साथे रहेला चार हजार राजानुएपण चारित्र लीधुं; परंतु तेज जिह्वा नहिं पामवाथी बनने विषे तापसो थया. कञ्च अने महाकञ्च पण तापसपणुं पाम्या. ते वखते तेजना पुत्रो देशांतरथी पितानी सेवा करवाने माटे त्यां आव्या ए-टले कञ्च अने महाकञ्चे ते पोताना पुत्र नमि विनमिने कहुं के, “ हे पुत्रो ! तमे घरे जानु अग्रवा तो कटपवृक्ष समान जिनेश्वर प्रज्नुनी सेवा करो.” पढी राज्यनी इच्छाथी जिनेश्वर प्रज्नुनी सेवा करता एवा ते बन्नेने (नमि विनमिने) धरलेंडे सर्व विद्या आपीने वैताढ्य पर्वतनी उत्तरश्रेणि तथा दक्षिणश्रेणिना अधिपति बनाव्या.

हवे जिह्वा नहिं मलवाने लीधे एक वर्ष पर्यंत निराहार अने जिह्मकोना मध्ये मुख्य एवा प्रज्नु विहार करता करता जिह्माने अर्थे हस्तिनापुर प्रत्ये आव्या. ते वखते त्यां बाहुबलिनो पुत्र सोमयशा स्वर्गमां इंङ्नी पेठे राज्य करतो हतो. तेने श्रेयांसकुमार नामे पुत्र हतो. एकदा ते श्रेयांसे एवुं स्वप्न दीवुं के, “ जाणे में स्यामवर्ण अइ गयेला मेरुपर्वतने अमृतथी धोइने अति उज्वल कर्यो. ” ते वखते त्यांना शेठने एवुं स्वप्न आव्युं के, “ जाणे सूर्यअकी पृथ्वी उपर पमेलां किरणो श्रेयांसकुमारे लइने पाठा त्यांज (सूर्यना प्रतिबिंबने विषे) स्थापन कर्यां.” वली सोमयशाने पण तेज रात्रीने विषे एवुं स्वप्न आव्युं के, “ जाणे युद्ध करतो एवो कोइ सुज्जट श्रेयांसकुमारनी सहा-यथी विजयलक्ष्मी पाम्यो.” सवारे ते त्रणजणा सज्जामां जेगा थया अने “श्रे-

यांसकुमारनो उदय अशे." एम परस्पर विचार करी पोतपोताने स्थानके गया. पढी जेटलामां श्रेयांसकुमारे पोताना घरने विषे ज्ञीहाना अर्थी एवा प्रचुने प्रवेश करता जोया तेटलामां शुज हृदयवाला तेने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न अवाथी तेणे जाण्युं के, " हुं पूर्व जन्मने विषे वज्रसेन जिनेश्वरना वज्रनाज पुत्रनो चक्री नामे सारथी हतो. ते वखते में वज्रसेन केवलीना मुखथी एवं सांजळ्युं हतुं के, " आ वज्रनाजकुमार जरतक्षेत्रने विषे तीर्थकर अशे. " आ प्रकारना पूर्वजवने जाणी उत्पन्न अयो ठे रोमांच जेने एवा सोमप्रज राजाना पुत्र श्रेयांसकुमारे पोताने जेटमां आवेला शेरनीनारसना घटां उघानी प्रचुपासे जइने कह्युं के, " हे प्रजो ! प्रासुक एवा आ इहुरसने ग्रहण करो. " पढी प्रचुए एकवर्षे ते निर्दोषआहार ग्रहण करयो. ते वखते "अहोदान ! अहोदान!!" एवो शब्द करता एवा देवतानुए श्रेयांसकुमारना आंगणाने विषे सुवर्ण अने रत्ननी वृष्टी करी. ते उपर कवी घटना करेठे के, जेणे रुषज प्रचुने ज्ञाववने निर्मल दान आपवाथी पोतानुं घर बहु धनथी पूर्ण करयुं, पोतानां देदीप्यमान यशाना समूहथी त्रण जुवन पूर्ण करयुं, आत्मा पुण्यना ज्ञारथी पूर्ण करयो अने लोकने विषे आ सत्पात्रदान प्रवर्ताव्युं. ते श्रेयांसनाम जगत्ने विषे कोने कोन वखाणवा योग्य नथी अतुं? अर्थात् श्रेयांस एज नाम वखाणवा योग्य ठे.

पढी राजा विगेरे सर्व लोक, महात्मा श्रेयांसकुमारना घर प्रत्ये जइने तेनां वखाण करवा लाग्या. ते वखते श्रेयांसकुमारे तेजनी आगल पात्रदाननी प्रशंसा करी के, जेथी त्यार पढी लोकने विषे पात्रदान प्रवर्त्युं. " तमे ए शीरीते जाण्युं?" एम लोकोना पूढवा उपरथी सोमयशाना पुत्रेकह्युं के, " प्रचुने देखवाथी मने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न अयुं ठे; तेथी में जाण्युं. " वली तेणे कह्युं के, "म्हारे पूर्वना जवथी प्रचुनी साथे संबंध चाळयो आवे ठे; माटे प्रचुना दर्शनथीज मने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न अयुं ठे. " आ प्रकारे श्रेयांसकुमारना अने प्रचुना परस्पर पूर्वजवना संबंधने सांजळी आश्चर्य पा-मेला लोक पोत पोताने स्थानके गया. पढी जे स्थानके प्रचु उजा हता त्यां श्रेयांसकुमारे रत्ननुं एक पीठ कराव्युं, ते प्रचुना प्रजावथी सूर्यना मंजल स-मान शोजवा लाग्युं.

हवे जगवान् पृथ्वी उपर विहार करता करता तक्षशिलापुरी प्रत्ये ग-

या एटले सेवकोए हर्षथी प्रचुनुं आगमन बाहुबलिने निवेदन करयुं. बाहुब-
 लिए पण तेजने प्रीतिदान आपीने कह्युं के, “ हुं प्रजाते उत्सव सहित प्रचुनुं
 दर्शन करीश. ” परंतु प्रजाते प्रतिबंधथी रहित एवा प्रचु तो बीजे स्थानके
 विहार करी गया. कारण के, अरिहंतोने प्रेमनुं बंधन होतुं नथी. हवे प्रजाते
 प्रचुने नहिं देखवाथी शोक करता एवा बाहुबलिए जगवानना कायोत्सर्ग
 स्थाने सूर्यमंरुल समान देदिप्यमान पांच योजन प्रमाण उंचुं, ध्वजाथी सु-
 शोन्नित दंरुवालुं अने योजन प्रमाण विस्तारवालुं प्रचुनी बे पाडुकायुक्त र-
 त्त समान स्तूप कराव्युं. पठी बद्धस्थावस्थामां रहेला जगवान् जोणगाढ, ब-
 इलाख्य अने बहली विगेरे देशोमां विहार करतां करतां पुरिमताल नगरना
 शकटोद्यानमां आव्या.त्यां अछमनो तप करीने वरुनी नीचे बेठेला प्रचुने फाग-
 ण मासनी अंधारी अगीयारसने दिवसे उत्तराषाढा नक्षत्रमां सवारे केवलज्ञान
 प्राप्त थयुं. तेज वखते जरत राजानी आयुधशालामां पण चक्ररत्न उत्पन्न थ-
 युं. पठी प्रचुने केवलज्ञाननी उत्पत्तिनी तथा आयुधशालामां चक्ररत्ननी उ-
 त्पत्तिनी वधामणी आपनारा बन्ने सेवकोए एक कालेज जरत राजाने वधा-
 मणी आपी. पठी “ आ बन्नेना मध्ये प्रथम पूजा कोनी करुं ? ” एम कृण
 मात्र विचार करीने उत्पन्न थयो ठे विवेक जेने एवो जरत राजा विचार क-
 रवा लाग्यो. “ पितानुं पूजन करे ठे चक्ररत्ननुं पण निश्चय पूजन करेलुं
 गणाय. कारण चक्ररत्न आ लोकमां सुख आपनारुं ठे अने प्रचु तो परलोकने
 विषे पण सुख आपनार ठे; माटे पिताज प्रथम पूजन करवा योग्य ठे, पण चक्र
 नथी.” एवो विचार करीने तेणे पोतानी पितामहो (बापनी मा) मरुदेवा माताने
 कह्युं. “ हे माता ! ऊट चालो, हुं आपने त्रण लोकना पति रूप आपना पु-
 त्रनी समृद्धि बतावुं. ” जरतनां आवां वचन सांजली मरुदेवा माताये हर्षपा-
 मी जरतने कह्युं. “ तुं मने म्हारा पुत्र रुषजनुं दर्शन कराव्य. ” माताये
 आ प्रमाणे कह्युं एटले जरत राजा तेमने हाथी उपर बेसारीने जिनेश्वर प्र-
 चुने वंदना करवा चाड्यो. पठी देवतानना वैमानना समूहथी चारे तरफ
 व्याप्त थइ रहेला आकाशने जोइने जरत राजाए मरुदेवा माताने कह्युं. “ हे
 अंब ! त्रण जगतने आश्चर्यकारी आपना पुत्रनी आ समृद्धि जूज के, जेमना
 आगल आ म्हारी सर्व समृद्धि अल्पमात्र देखाय ठे. ” आ प्रकारनी पुत्रनी सं-

पत्तिने अने पुत्रने वारंवार स्मरण करता एवा मरुदेवा माता ते वखते उत्कृष्ट आनंद पाम्या अने हर्षना आंसुने लीधे बाह्य (उपरनां) अने अच्यंतर (अंदरनां) नेत्रनां परुलनो नाश थवाथी माता मरुदेवा पोताना पुत्रनी बाह्य अने अच्यंतर लक्ष्मी जोशने तत्काल परम पदने पाम्या. अर्थात् मोक्ष पाम्या.

पढी नरतराजाए माता मरुदेवाना देहने अग्निसंस्कार करी समवसरणमां जशने प्रज्जुनो केवल महोत्सव करयो. ते वखते प्रज्जुए पापने नाश करनारी धर्मदेशना आपी के, जेने सांज्जलीने केटलाक वैराग्यवंत थया. पढी नरतना पांचसैं पुत्रोए अने सातसैं पौत्रोए (पुत्रना पुत्रोए) श्री जिनेश्वर प्रज्जु पासे दीक्षा लीधी. ऋषज्जसेन विगेरे चोराशी गणधरो थया. ब्राह्मी आदि साध्वीज्ज अने श्रेयांसकुमार विगेरे श्रावको थया. सुंदरी पण दीक्षा ग्रहण करवाने तैयार थइ हती, परंतु “ आ म्हारुं खीरत्त थवानुं ठे.” एम धारीने नरतराजाए तेने दीक्षा लेवानी ना कहेवाथी ते श्राविका थइ. आ प्रमाणे प्रज्जुना चार प्रकारना संघरी स्थापना थइ. ते वखते कच्च अने महाकच्चे पोतानुं तापसपणुं त्याग करीने प्रव्रज्या आदरी. पढी प्रज्जुने नमस्कार करी घरप्रत्ये आवेला नरतराजाए चक्ररत्ननी पूजा करी अठाइ महोत्सव करयो. त्यारवाद साठ हजार वर्ष पर्यंत पराक्रमथी नरतक्षेत्रने साधी नवनिधि अने चौदरत्तने ग्रहण करी पञ्चिस हजार यक्ष अने वत्रीश हजार राजाए परवरेलो ते नरतराजा पोतानी विनिता नगरी प्रत्ये आव्यो. पढी तेणे बार वर्ष पर्यंत चक्रवर्तीनो अग्निषेक कराव्यो.

एक दिवस नरतराजाए दुर्बल अंगवाली सुंदरीने जोशने रसोइआने कह्युं के, “ अरे! शुं म्हारा घरने विषे एटलुं पण सारुं जोजन नथी के, आ सुंदरी दुर्बल अंगवाली देखाय ठे? ” रसोइयाए कह्युं. “ हे राजन्! आप दिग्विजय करवा गया ते दिवसथी आरंज्जिने आ सुंदरी निरंतर आंबिलनो तप करे ठे.” पढी तेने विषे मंदरागवाला नरतराजाए सुंदरीने कह्युं. “ तुं मरजी प्रमाणे जोग जोगव्य अथवा तत्काल प्रव्रज्या ग्रहण कर.” ते उपरथी वैराग्यवंत थयेली सुंदरीए जिनेश्वरप्रज्जु पासे संसारनो नाश करनारी दीक्षा लीधी.

पढी महा पराक्रमवंत एवा नरतराजाए पोताना अठाणुं ज्ञाञ्ज पासे दूतो मोकळ्या; तेथी तेज्ज त्यां जइ तेमने कहेवा लाग्या के, “ तमे नरत चक्रवर्तीनी सेवा करो.” ते उपरथी ते सौए कह्युं के, “ हे जम्हो! नरतने अने

अमने राज्य तो पिताए आप्युं ठे, तो अमे तेनी सेवा केम करीए? अमे पितानी आज्ञा लेइने तेनी साथे युद्ध करीशुं." एम कहीने तेनुं सर्वे अष्टापद पर्वत उपर प्रचुनी पासे गया. त्यां प्रचुएतेनुनी आगल एक अंगाराकरनारनुं दृष्टांत कह्युं के,

"कोइ एक अंगारानो करनार पाणी लइने अंगारा करवा माटे वनमां गयो. त्यां अंगारा करतां करतां पाणी खूटयुं; माथे सूर्यनो तप पमृतो हतो अने प-
मखे अग्नि सलगतो हतो तेथी बलवमे काष्टने कापता एवा ते अंगारा करना-
रने घणी तरश लागवाथी मूर्धा आवी एटले पासे रहेला बीजा सज्जन पुरुषो
तुरत तेने घेर लइ गया. पढी मूर्धामां ने मूर्धामां पेलाए नदी, कूवा, धरा अ-
ने समुद्रो दीठा ते तेणे पीधां; परंतु तेनी तरश निवृत्त पामी नहीं. पढी तेणे
एक घासनो पूखो लइ तेने सलगावीने एक जीर्णवमनी पोलाणमां मूकयो.
पढी तेमांथी निकलतां एवा पाणीनां टींपाने ते जीववमे चाटवा लाग्यो. (ज-
गवान् पोताना पुत्रोने कहे ठे के,) हे वत्सो ! तमे पण ए अंगारा करनारनी
पेठे देवताना जोगथी तृप्ति पाम्या नथी तो पढी हवणां ए राज्यथी शी तृप्ति
पामवाना ठे ? " आ प्रमाणे कहीने पढी प्रभुए पापने नाश करनारुं दश वै-
कालिकनुं अध्ययन तेमने कही संजलाव्युं. ते सांजलीने वैराग्यवंत थयेला ते
सर्वे पुत्रोए तेज वखते प्रभु पासे दीक्षा लीधी. पढी तेनुना पुत्रो हर्षथी जरत
राजानी आज्ञाने अंगीकार करी उत्तम सुखकारी पोत पोताना राज्यो
करवा लाग्या.

पढी जरत राजाए एक डुतने शीखामण आपीने बाहुबलि पासे मो-
कळयो. दूत त्यां जइने सुनंदाणा पुत्र बाहुबलिने मधुर वचनथी कहेवा लाग्यो
के, " हे राजन् जरतराजाने ठखंरुना राजानुं हर्षथी सेवे ठे तो तमे महाब-
लवंत अने चक्रवर्ती एवा ए जरतराजानी सेवा शा माटे करता नथी ? " बाहु-
बलिए कह्युं. " मने पिताएज राज्य बहेंची आप्युं ठे, तो पढी हुं शा माटे ज-
रतनी वृथा सेवा करुं? शुं मने ए सेवा करवाथी वधारे करी आपे तेवो ठे? के
शुं ते म्हारा व्याधीनुने नाश करी शके तेवो ठे?, शुं आवती एवी वृद्धावस्थाने
रोकी राखे तेवो ठे? अथवा शुं प्राप्त थयेला मरणने निवारण करी शके तेवो
ठे? आ उपर कहेलाने निवृत्त करवाने इंड पण समर्थ नथी. म्हारे अने एजे
मनुष्यपणुं समान ठे तो पढी हुं लघुपणाने आपनारी तेनी सेवा शा माटे

करुं ? ” आ प्रमाणे कहीने बाहुबल्लिए दूतने पोताना नगरमांथी काठी मूक्यो. पढी दूते जइने बाहुबल्लिनुं कहेलुं सर्व ऋरतराजाने कहुं.

पढी महा पराक्रमवाला ते बन्ने जणानु सैन्य सहित दुर्जय मृगेंडनी पेटे पोतपोताने सीमाने एकठा थया. त्यां अकाले मनुष्यनो ह्यकारी युद्ध करता एवा ते बन्ने जणाने जोइने देवतानुए शांत करीने आ प्रमाणे कहुं. “ तमे अ-मारा कहेवा प्रमाणे पांच प्रकारनुं युद्ध करो. ” बन्ने राजानुए कहुं. “ हे दे-वतानु ! कयुं कयुं युद्ध करीए, तेकहो ? ” देवतानुए कहुं. “ प्रथम दृष्टियुद्ध करो. ” पढी देवतानां कहेवा प्रमाणे दृष्टियुद्ध करता एवा ते बन्ने जणामां बा-हुबल्लिनो विजय थयो. पढी देवतानी आज्ञाथी परस्पर वाक्युद्ध अने बाहुयुद्ध करवामां पण बाहुबल्लिज विजयी निवरुचो. ठेवट देवतानुए बतावेला दंरु अने मुष्टियुद्धमां पण बाहुबल्लिनो जय अने ऋरतनो पराजय थयो. आ प्रकारनो सर्व युद्धमां बाहुबल्लिनो विजय जोइ ऋरतराजा मनमां विचार करवा लाग्यो. “अ-हो ! सर्व प्रकारना युद्धमां विजय पामनारा आ बाहुबल्लिनेज हुं चक्रवर्ती मानुं के शुं ? ” आम धारी तेणे चक्रनुं स्मरण करयुं एटले वैरीनो नाश करनारुं चक्र तत्काल तेना हाथने विषे प्राप्त थयुं.

पढी ऋरते बाहुबल्लि सामुं चक्र मूक्युं; परंतु ते तो तेने नहिं मारतां प्र-दक्षिणा करीने पावुं ऋरतना हाथने विषे प्राप्त थयुं. पढी अत्यंत क्रोध पामेलो बाहुबल्लि मुठी उपानी ऋरतने मारवा माटे दोरुचो; परंतु रस्तामां वैराग्य प्राप्त थवाने लीधे ते पोताना मनमां विचार करवा लाग्यो के, “ अरे ! चक्रवर्ती राज्यने धीक्कार हो के, जेना माटे लोअथी आकुल व्याकुल थयेला जाइयो पोताना जाइयोने मारवा माटे दोरु ठे. ” एम कहीने देवताए आपेला साधु वेषने धारण करी प्रव्रजित थयेलो अने कृतार्थ एवो ते बाहुबल्लि कोयोत्सर्गे उन्नो रह्यो ते एवो अग्निग्रह लइने के, “ केवलज्ञान प्राप्त थया विनानो हुं के-वलज्ञानी एवा म्हारा न्हाना जाइयोने शी रीते मलुं ? माटे हुं त्यां सुधी अहिंज रहीश के, ज्यां सुधी मने केवलज्ञान उत्पन्न थाय. ” आ प्रमाणे त्यांज कायो-त्सर्गे उन्ना रहेला तेने एक वर्ष पूर्ण थयुं एटले प्रभुए तेने प्रतिबोध पमारु-वाने माटे पोतानी ब्राह्मी अने सुंदरी बन्ने पुत्रीनुंने मोकली. पढी बाहुबल्लि पासे आवीने ते बन्ने जणीनुए तेने कहुं. “ हे बंधो ! हाथी उपर रहेलाने केव-

वलज्ञान उत्पन्न अतुं नथी. ” आवां ब्हेनोनां वचन सांजली बाहुबलि विचार करवा लाग्यो के, “ अहो ! मान एज मदोन्मत गजराज देखाय ठे. जगतपूज्य एवा पोताना ज्ञाशयोने वंदन करवामां म्हारी शी हानी अवाणी ठे ? . माटे चाल, हवे हुं न्हाणा ज्ञाशयोने तथा जिनेश्वर प्रज्जुने वंदन करवाने जाऊं. ” आम धारी जेवो ते पग न्पासी आगल चालवा जाय ठे एटलामां तेने केवलज्ञान प्राप्त अयुं, तेथी ते जिनेश्वरनी पासे जइ केवलीजनी पर्षदामां वेगो.

जरतराजा पण बाहुबलिना पदे तेना पुत्र सोमप्रज्जने स्थापी पोते विनिता नगरीमां जइ अनर्गल जोगोने जोगववा लाग्यो. जरतनो पुत्र मरिचि के, जे प्रज्जुनी साथे दीक्षा ग्रहण करीने पूर्ण एकादशांगीनो धारक अइ विहार करतो हतो; ते उनालानी रुतुमां तापना परिसहने सहन करवा समर्थ अयो नहिं, तेथी मूढ मनवाला तेणे परिव्राजकनुं शासन प्रवर्ताव्युं. अर्थात् ते तापस थयो.

कोइ वखते श्री ऋषज्जस्वामी विहार करता करता अष्टापद पर्वत न्पर समवसस्था. ते वखते जरतराजा विचार करवा लाग्यो के “ म्हारा राज्यने विषे सुखी अथवा दुःखी कोण ठे ? म्हारा नवाणुं ज्ञाशयोए, बेबेन्होए, पांचसे पुत्रोए अने बीजा पुत्रना पुत्रोए आ प्रमाणे सर्व संबंधीए प्रज्जु पासे दीक्षा लीधी ठे. ” आ प्रमाणे विचार करीने वली ते चिंतववा लाग्यो के, “ हित वादिज्जुए जोगवेला आ राज्यवसे करीने शुं ? निमंत्रण करचा ठतां पण तेठ प्रज्जु विगेरे म्हारा संबंधिज्जु तो ते राज्यने इच्छता पण नथी, माटे हवे हुं तेजनी उत्तम अन्नादिकथी जक्ति करुं. ” आम धारी जरतराजाए पांचसे गाम्थी खेंचीलवाय एटला विविध प्रकारना आहारने लावी प्रज्जुने निमंत्रण करयुं. ते वखते प्रज्जुए कह्युं के, “ हे जरत ! आधाकर्मादि दोषयुक्त आ अन्न साधुज्जुने कल्पे नहीं; तेमां पण प्रासुक एवोय पण राजपिंरु तो नज कल्पे. ” आ प्रमाणे प्रज्जुए ना क्हाथी जरत जेटलामां अत्यंत खेद पामे ठे तेटलामां इंडे आवीने प्रज्जुने अवग्रह पूठया; तेथी प्रज्जुए तेने. इंडसंबंधी, चक्रवर्तीसंबंधी, राजासंबंधी, शघातर संबंधी अने साध्वीसंबंधी आवा पांच प्रकारना अवग्रहनुं स्वरूप कह्युं. तेमां इंड पोतानो अवग्रह साधुने माने ठे. पठी जरते पण पोतानो अवग्रह जाणी अने इंडने पूठीने पोते आणेलो आहार श्रावकोने आपी दीधो. पठी तेणे इंडने तेनुं (इंडनुं) खरुं स्वरूप देखामवानुं कह्युं एटले इंडे जरतराजानी आज्ञा नि-

ष्फल न थाय एटला हेतुथी पोताना खरा स्वरूपनी एक आंगली तेने बतावी, जेथी ज़रते अठाइ महोत्सव करयो. अने ते “इंइ महोत्सव” एवा नामथी प्रसिद्ध थयो. पढी ज़रतराजाए श्रावकोने कह्युं के, “तमारे आरंज मूकी दइने निरंतर म्हारे घेर ज़ोजन करवुं अने सवारमां एम कहेवुं के, “तमे जीताएला ठो, ज़य वर्ते ठे; माटे (आत्मगुणने) न हणो न हणो.” ज़रतराजानां आवां वचन सांजली सर्वे श्रावको एज प्रमाणे करवा लाग्या.

कोइ एक दिवस ते श्रावकोनां एवां वचन सांजली ज़रतराजा विचार करवा लाग्यो के “हुं कषायोथी जीताएलोहुं अने आ संसारने विषे ज़य वर्ते ठे.”

एक दिवस रसोइआए आवीने ज़रतराजाने विनंती करीने कह्युं के, “हे स्वामिन् ! आलस्यवाला घणा माणसो अहिं निरंतर ज़ोजन करवा आवे ठे. तो पढी अमो एटली बधी रसोइ शी रीते करी शकीए.” रसोइआनां आवां वचन सांजली ज़रत राजा ज़ोजन करवा आवेला श्रावकोने आ प्रमाणे पूठवा लाग्यो. “तमे शुं शुं जाणो ठो ?” केटलाके कह्युं. “हे नरेश्वर ! अमे पांच अणुव्रत जाणीए ठीए.” एज प्रमाणे केटलाके त्रण गुणव्रत अने केटलाके चार शिक्षाव्रत जाणवानुं कह्युं. ए उपरथी ज़रतराजाए तेउनी उलखाएने माटे तेमनी ठातिने विषे पांच, त्रण अने चार एम अनुक्रमे काकिलीरत्नवन्ने रेखानु करी. बाकीना के जेउ कांइ नहोता जाणता तेउने तेणे बहार काढी सूक्या. आ प्रमाणे ज़रतराजा ठ ठ महिने परीक्षा करवा लाग्या. अनुक्रमे काकिली रत्नना चिह्ने स्थानके जनोइ थइ. ज़रत चक्रवर्तीना वंशने विषे पण आदित्ययशादि राजानुए सोनानी, रुपानी अने सूतर विगेरेनी जनोइ धारण करवा मांकी. आ धर्म दीर्घकाल सुधी अर्थात् शीतलनाथ तीर्थकर थया त्यां सुधी प्रवर्त्यो. त्यार पढी काकिली रत्नना चिह्ने धारण करनारा श्रावको मिथ्यात्वपणाने पामीने ब्राह्मणो थया के, जेउ मिथ्यात्वना उपदेशथी लोकने विषे गुरुनु थइ परुचा. पढी सर्व लोको पण तेमने दान आपवा लाग्या. श्री ज़रत सजाए श्रावकोना हितने माटे जिनेश्वरना स्तोत्र रूप श्रावक धर्मनुं निरुपण करनारा वेदो वनाव्या; परंतु ते कालयोगे सुलसादिकथी अनार्यपणुं पाम्या अने ते अवसरे तो सर्व प्रकारे साधुनुनो विवेद थयो.

एक दिवस ज़रतराजाए प्रचुने पूठ्युं. “हे प्रजो ! आ सज्जामां कोइ एवो

पुरुष ठे के, जे आपनी पेठ धर्मतीर्थ प्रवर्तावे." प्रज्जुए कह्युं. "त्हारो पुत्र मरीचि ठेह्यो (चोवीसमो) वीर नामे तीर्थंकर थशे; परंतु पहेलां तो ते वासुदेव, महाविदेह क्षेत्रने विषे मूका नगरीमां चक्रवर्ती अने ठेवट जरतक्षेत्रमां तीर्थंकर थशे." प्रज्जुनां आवां वचन सांजली जरतराजा जगवानने नमस्कार करीने पढी मरीचिने वंदन करवा गयो. त्यां जइ तेने त्रण प्रदक्षिणा तथा नमस्कार करीने कह्युं. " आप प्रथम वासुदेव, पढी महाविदेह क्षेत्रने विषे मूकानगरीमां चक्रवर्ती थवाना ठो ए हेतुथी नहि तेमज आ कुलिंग धारण करयुं ठे एथी पण नहीं; परंतु ठेवट आ जरतक्षेत्रने विषे ठेह्यो वीरनामे तीर्थंकर थवाना ठो ए हेतुथीज हुं आपने जक्तिपूर्वक वंदना करुं बुं."

आ प्रमाणे कहिने जरतराजा गया पढी तेमना वचनथी हर्ष पामेलो मरीचि त्रणवार पोताना हाथथी खजाने मारी कहेवा लाग्यो के, " अहो ! म्हारी पदवी, स्थान अने कुल जगत्मां सर्वोत्तम ठे. " आवी रीते कहेता एवा तेणे कुलमदथी नीच गोत्रकर्म उपार्जन करयुं. अहो ! सुखने नाश करनारी प्राणीजनी मदप्राप्तिने धिक्कार आन धिक्कार आन. !! प्रज्जुनुं कुमार अवस्थामां विशालाख पूर्व, जूपतिपणामां त्रेसठलाख पूर्व, उद्वस्थावस्थामां एकहजार वर्ष अने बाकीनुं केवलीपणामां एम कुल चोराशीलाख पूर्वनुं आयुष्य हतुं. हवे प्रज्जुना साधु साध्वी विगेरे परिवारनुं प्रमाणे कहे ठे.

गणने धारण करनारा चोराशी गणधरो, चोराशीहजार पुंमरीकादिक साधुज, त्रणलाख ब्राह्मी विगेरे साध्वीज, त्रणलाख अने पंचाणुंहजार श्रावको, पांचलाख अने चोपनहजार सुज्जज्ञादिक यशवंती श्राविकाज, चारहजार चारसैं ने सत्तावन गुणवंत चौद पूर्वधारीज, नव हजार अवधिज्ञानीज, वीशहजार केवलीज, वीशहजार अने ठसें वैक्रियलब्धिवालाज, बारहजार अने सातसैं मनःपर्यव ज्ञानवाला, बारहजार ठसें अने पचास वादीसाधुज तथा बावीशहजार अने नवसैं अनुत्तर विमानवासी महात्माज, आ प्रमाणे प्रज्जुनो परिवार हतो.

हवे श्रीजा आराना त्रण वर्ष अने आमा आठ मास बाकी रह्ये ठते साध मासनी अंधारी तेरसने दिवसे अजिची नक्षत्रनो चंड ठते प्रजात समये चौद जक्ते (ठ उपवासे) पर्यंकासने (पलांठीवाली) वेठेला प्रज्जु पोताना न-

वाणुं पुत्र, आठसैं पौत्र (पुत्रना पुत्र) अने दश हजार साधुन सहित मोक्ष पाण्या. प्रचुना निर्वाण कळ्याणने सांजली अत्यंत शोकाकुल अयेलो ऋरत राजा पगे चालतो अष्टापद पर्वत प्रत्ये आव्यो. इंझे पण प्रचुना निर्वाण समयने जाणी तेमनो महोत्सव करवा माटे पोत पोताना परिवार सहित त्यां आव्या. पढी प्रचुनी गोल आकारवाली, इक्ष्वाकुसाधुननी त्रण खूणावाली अने बाकीना महात्मानुनी चार खूणावाली एम अनुक्रमे पूर्वादि दिशाथी जूदी जूदी चितानु रची. पढी पूर्वादि दिशामांथी अग्निकुमार देवतानुए पोताना मुखथी अग्नि प्रगट करचो. आ प्रमाणे अग्नि संस्कार करीने पढी इंझे प्रचुनी जमणी दाढ गृहण करी. इशानेंडे नाबी दाढ लीधी तथा बीजा चमरेंडादि सर्वे देवतानुए ऋस्मलीधी. देवतानु आ प्रमाणे प्रचुनो निर्वाण उत्सव करीने पोत पोताने स्थानके गया.

ऋरत राजाए प्रचुनी अग्निसंस्कारनी ऋमी उपर एक योजन विस्तार वालुं अने ठ गाठ उंचुं बेठेला सिंहने आकारे प्रासाद कराव्युं. तेमां पोत पोतानां शरीरना प्रमाणवाली चोविश जिनेश्वरोनी प्रतिमानुं स्थापन करचुं. वली तेणे पोताना नवाणुं ऋाशयोनी प्रतिमा करावी जूदा जूदा स्तूपोमां पधरावी. आ प्रमाणे तेणे एक श्री जिनेश्वरनुं तथा नवाणुं पोताना ऋाशुना स्तूपो कराव्यां अने तेनुं रक्षण करवा माटे लोहयंत्रमय चारपालो बनाव्या. पढी दंरुत्नथी अष्टापद महा पर्वतने टांकीने तीर्थ रक्षाने माटे फक्त आठ पगथीयां बनाव्यां. वली म्लेच्छादिना ऋयथी तीर्थ रक्षाने माटे सगर राजाना जन्हु विगेरे पुत्रोए दंरुत्नवने तेज तीर्थने विषे गंगा उतारी. पढी ते जिनेश्वरनां मंदिरने विषे प्रचुनी पूजा करता एवा ऋरत राजाए पांच लाख पूर्व निवृत्त करचा.

एक दिवस ऋरत राजा अरिसा ऋुवनमां उन्ना हता, त्यां तेमना हाथनी आंगलीमांथी वींटी पढी गइ. ते उपरथी तेमणे पोताना सर्व अलंकारो उतारी नांख्या. पढी संवेगथी शुभ्र ध्यान ध्यातां तेमने केवलज्ञान प्रगट अयुं एटले इंझे आवीने तेमने यतिवेश आप्यो. प्रचुना निर्वाण पढी पांच लाख पूर्व गये वते ऋरत राजाने अरिसाऋुवनमां केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. पढी इंझना कहेवा उपरथी ऋरत ऋूपतिए दशहेजार राजानु सहित इव्यलिंग गृहण करचुं अने कर्मरूप मलनो त्याग कस्यो.

ऋतराजाए सित्तोतेर लाख पूर्व कुमार अवस्थामां, एकहजार वर्ष मांरुलिक
दमां, एकहजार वर्ष नुठा एवा ठलाख पूर्व चक्रवर्तीपणामां अने एकलाख
पूर्व केवलीपणामां एम चोराशीलाख पूर्व सुधी आयुष्य जोगव्युं. ऋतरमुनि-
ए विहार कस्या पढी इंडे आवीने तेमना पुत्र आदित्ययशाने महोत्सवपूर्वक रा-
न्यान्निषेक कस्यो. आ प्रमाणे युगादीश्वर प्रज्जुनाआठ वंशजोने इंडे स्वर्गमां-
प्री आवीने महोत्सव पूर्वक अन्निषेक कस्यो ठे.

॥ इति श्री आदिनाथचरित्रं समाप्तम् ॥

बीजा जिनेश्वरोनां चरित्रो तो ज्यां ज्यां कहां होय त्यां त्यांथी जाणी
देवां; परंतु श्री महावीर स्वामीना चरित्रने तो श्री धर्मघोषसूरि पोतेज
सूचवे ठे के—

निज्जिअपरीसहचंमुं, संजग्गुवसग्गवग्गरिउपसरं ॥

संपत्तकेवलसिरिं सिखीरजिणेसरं वंदे ॥ ५ ॥

अर्थ—परीषदना सैन्यने जीतनारा, उपसर्गना समूह रूप शत्रुना युधने
मर्दन करनारा अने केवलज्ञान रूपी लक्ष्मीने मेलवनारा श्री वीर जिनेश्वरने
हुं वंदना करुं ठुं. २

पूर्व भवना संबंधथी आरंज्जिने श्री महावीर स्वामीनुं चरित्र श्री रुष-
जदत्त अने देवानंदाना अधिकारने विषे कहेलुं ठे; माटे अहियां तो श्री महा-
वीर स्वामीने थयेला उपसर्गो कहीशुं. ते आ प्रमाणे—

॥ श्री महावीरस्वामीचरित्रम् ॥

श्री वर्द्धमान स्वामीए ग्रहस्थावासमां त्रीश वर्ष रहीने पढी चोसठ इं-
डोए करेला महोत्सव पूर्वक दीक्षा लीधी. कोइ वखते फक्त बेज घन्टी दिवस
बाकी हतो ते वखते पोतानी पासे रहेला बीजा साधुनुनी रजा लइ श्री व-
र्द्धमान स्वामी पोते कर्मार नामना गामे गया; परंतु त्यां अंधारुंअइ जवार्थी गा-
मनी बहार कायोत्सर्गे रह्या. पढी गाम मध्ये पेसता एवा कोइ गोवालीयाए
तेमने कह्युं. “हे देव! हे आर्य! तमे हमणां आ म्हारा बे वाठराने जोता
रहेजो.” एम कहीन ते तो गाममां गयो. पाठल वाठरानुं पण चरता चरता

बहु दूर जाता रह्या. कारण पशुजने विवकीपणुं क्यांथी होय ! हवे पेलो गो-वालीयो गांममां जइने पाठो आव्यो त्यारे तेणे वाठमा नहिं देखवाथी प्रज्जुने पूठ्युं. “म्हारा वाठमा क्यां ठे ?” आम पूठवा ठतां प्रज्जुए तो उत्तर आप्यो नहिं ते उपरथी “आ ते पुरुषके बीजो !!” एम मनमां विचार करतो तेगो-वालीयो आम तेम शोधवा लाग्यो. एवामां पेला वाठमानुं त्यां आवीने बेठा. पठी गावालीयो फरतो फरतो पाठो त्यां आवी वाठमानुंने जोइ विचार करवा लाग्यो. “निश्चय आणेज म्हारा वाठमा हरण कस्या हता.” एम धारी को-पथी एक म्होटी शीला उपानी ते गोवालीयो प्रज्जुने मारवा माटे दोरुचो. आ वात अवधिज्ञानथी इंडे जाणी, तेथी ते तत्काल प्रज्जुनी पासे आवी उपसर्ग करता एवा गोवालीयाने ज्ञक्तिथी निवृत्ति पमारुचो. पठी वीर प्रज्जुने नम-स्कार करीने इंडे कह्युं. “हे स्वामिन् ! आपने बहु उपसर्गो थवाना ठे; माटे हुं वार वर्ष पर्यंत आपनी पासे रहिश. ” प्रज्जुए कह्युं. “हे इंड ! जे थवानुं होय ते थया विना रहेतुं नथी. वली तीर्थिकरो तो परनिश्रायेकरीने श्रेष्ठ एवा ज्ञाने मेलवे ठे. ” ज्यारे प्रज्जुए आवी रीते इंडने ना कही त्यारे तो तेणे पोतानी मासीना पुत्र सिद्धार्थ नामना व्यंतरने प्रज्जुनी पासे रक्षण करवाने मूकी पो-ते स्वर्गे गयो.

पठी बीजे दिवसे सवारे श्री महावीर स्वामी कुद्धाग नामना सन्निवेशे गया. त्यां बहुल नामना ब्राह्मणे तेमने ठठना पारणे खीर वहोरावी. प्रज्जुए त्यांज ते ग्रहस्थाना पात्रमां पारणुं करचुं. ते एम देखारुवाने माटे के, म्हारे सुपात्र साधुजने धर्मोपदेश करवो. पठी देवताजुए “अहोदान ! अहोदान !! एम कहेता कहेता ते ब्राह्मणना घरने विषे सामावार क्रोरु सोनैयानी वृष्टि करी. पठी प्रज्जु मोराग नामना सन्निवेश प्रत्ये समवसस्था. त्यां कोइ तेमना पितानो मित्र दूइजंतक नामनो कुलपति रहेतो हतो. तेणे प्रज्जुने वंदन करी अत्यंत हर्षित थइ अने तेमने रहेवा माटे स्थान आप्युं; परंतु प्रज्जु तो त्यां एकज रात्री रहीने बीजे विहार करी गया. केटलाक दिवस पठी पहेलां चोमास्ताना चार मास निवास करवाने माटे प्रज्जु पाठा त्यांज आव्या अने कु-लपतिए आपेली एक जुंपनीमां रह्या. कोइ वखते केटलीक गायो घास नहिं मलवाने लीधे जुंपनीना घासने खावा लागी. ते जोइ तापसे गायोने निवारण

करता ठता जुंपनीमां रहेला प्रचुने कह्युं के, “हे देव ! हे आर्य ! पक्षीज पण पोताना स्थाननी रक्षा करे ठे तो तमे गायोथी जक्षण कराती पोतानीज जुंपनीने कम नथी रक्षण करता ? ” तापसनां आवां वचन सांजली दयाना समुद्ररूप प्रचु ते स्थानने अप्रीयकारी मानी चोमासाना पंदर दिवस गया ठतां पण पांच अजिग्रहोने लइने त्यांथी चाळ्या. ते अजिग्रहो आ प्रमाणे—१ शरीर उपर राग रहित एवा म्हारे अप्रीति आय तेवा स्थानके निवास करवो नहीं; २ निरंतर कायोत्सर्गमां रहेवुं; ३ हमेशां मौन धारण करवुं, ४ हाथरूप पात्रमांज जोजन करवुं; ५ कोइ ग्रहस्थ वंदन करे तो पण तेनो सत्कार करवो नहीं. आ प्रमाणे पांच अजिग्रहोने धारण करी प्रभु अस्थिनामना गाममां आव्या. त्यां ते बीजा माणसोए ना कहा ठतां पण शूलपाणियक्षना मंदिरने विषे रह्या. हवे ए गामनुं नाम अस्थिगाम शाथी परुचुं, ते कहे ठे.

पूर्व आ गामनुं नाम वर्द्धमान इतुं. त्यां वेगवती नामे नदी हती. ए नदीमां घणी वेलुं हती. एक दिवस धनदेव नामे सार्थवाह मालथी जरेलां पांचसें गामांज सहित त्यां आवी चरुचो. नदीमां वेलुं बहु होवाथी कोइ गामुं सामे पार जइ शक्युं नहीं एटले एक जव्य बलदे पांचसे गामांज नदीने सामे पार पहोचारुयां; परंतु पोते तूटी गयो. बलदने तूटी गयेलो जाणी धनदेव सार्थवाह तेने आजीविका सहित गामना माणसाने जलावी पोते पोताना नगर तरफ चाळ्यो गयो.

हवे पाठल नगरवासी लोकोए उनालानी रुतुमां तेनी घास पाणीथी सेवा करी नहीं; तेथी ते बीचारो जूख तरसथी मृत्यु पामीने महाबलवंत शूलपाणी नामे यक्ष थयो अने ते पूर्व जवनुं वैर संजारी क्रोधवमे मरकी विगेरेना रोगो उत्पन्न करी ते गामना प्राणीजने मारवा लाग्यो. लोकोए तेने बलीदान आपवा विगेरेथी संतोष पमारुचो एटले ते आकाशमां अदृश्यपणे रहीने कहेवा लाग्यो के, “में उत्पन्न करेला रोगथी मृत्यु पामेला प्राणीजनां अस्थि (हारुकां)थी बनोवला पीठने विषे एक मंदिर करावो अने तेमां वृषज रूपे म्हारी मूर्ति स्थापो. ” लोकोए तेना कहेवा प्रमाणे सघलुं करचुं अने इंशर्मा नामना ब्राह्मणने त्यां पूजा करवा राख्यो. ए उपरथी ए गामनुं नाम वर्द्धमान मटीने अस्थिगाम परुचुं ठे. प्रचुतो वर्षाऋतुमां निश्चय करीने अ-

हिंज रह्या. एवामां सायंकाले इंद्रशर्मा ब्राह्मणे आर्वीने श्री वीरप्रभुने कह्युं. “ हे देव ! हेआर्य ! आप अहिं रहेशो नहिं. कारण आ यद्द महा मत्सरवा लो ठे; तेथी आपने उपसर्ग करशे. ” इंद्रशर्मानां आवां वचन सांजलता ठतां पण जाणे न सांजलता होय नहिं ? एम प्रभुतो यद्दनो उपकार करवाने मा-टे मौन धारण करीने कायोत्सर्गे त्यांज रह्या. पढी महा क्रोध पामेलो शूल-पाणी यद्द त्यां रहेला जिनेश्वरने जोइ अट्टाटहासपूर्वक पिशाच, सर्प अने वाघ विगरेना रूपोने धारण करी प्रभुसामो दोरुवा लाग्यो. ज्यारे आवा आवा ज्ञयंकर उपसर्गोथी पण प्रभु होज न पाम्या त्यारे तो दुष्टात्मा एवा ते यद्दे प्रभुने बीजान्थी न सहन अइ शके एवी (माथुं, कान, नाक, दांत, आंख, नख अने पुंठ ए) साते अंगने विषे वेदनाउ करी. आ वेदनाउथी पण ज्यारे प्रभु जरा प-ण होज न पाम्या त्यारे तो ते यद्द विचार करवा लाग्यो के, “अरे ! आवा उपसर्गोथी पण होज नहि पामेला आ मेरु पर्वतना सरखा कोण ठे ? पढी तेणे अवधि ज्ञानथी जोयुं तो श्री जिनेश्वर एवा वीर प्रभुने जाण्या; तेथी तो ते शांत चित्तवालो अइ प्रभुने खमाववा लाग्यो. एवामां सिद्धार्थ नामना व्यंतरे त्यां आर्वीने ते शूलपाणी यद्दने प्रतिबोध प्रमारुथो.

हवे प्रभु देशेन्यून एवा रात्रीना चार प्रहर उपसर्गोथी पीडा पाम्या; तेथी पाठली रात्रीने विषे निडावश थया. एवामां तेमणे पाठली बे घरी रा-त्री रहि एटले आ दश स्वन्न दीगां. ते आ प्रमाणे—

१ पोते हणेलो ताल प्रमाण उंचो पिशाच, २ बे कोकिलाउ (तेमां एक धोलो अने ३ बीजो विचित्र) ४ पुष्यनी बे मालाउ, ५ गायोनो समूह, ६ सरोवर, ७ पोतानी बने नूजान्थी तरी शकातो समुड, ८ सूर्य, ९ पोतानां आंतरमाथी विंटलाएलो मानसोत्तर पर्वत, अने १० मेरुपर्वत. ” आ दश स्वंप्राने जोइ जगवान् प्रजाते जाग्या एवामां तो जेणे दीक्षाने त्याग करी हती एवो श्री पार्श्वनाथ प्रभुनो शिष्य उत्पल नामनो निमित्तियो त्यां आर्वी प्रभुने नमस्कार करीने हर्षथी वोळयो. “हे स्वामिन् ! आपे दश स्वप्रांउ जोयां ठे, तेनुं फल सांजलो.

१ आपे जे ताल प्रमाण पिशाच हणयो एनुं फल एम ठे के, हवे आप-ने मोह अशे नहीं २ धोला काकिलाने जोवाथी आपने शुकलध्यान अशे. ३

विचित्र कोकिलाने जोवानुं फल एम ठे के, आप द्वादशांगीनी प्ररूपणा कर-
शो. ४ गायना समूहना दर्शनथी तो चतुर्वर्ग संघनी स्थापना रूप फल सूच-
वाय ठे. ५ वली शरोवरना दर्शनथी आपनी चार निकायना देवतानु सेवा क-
रशो. ६ जूजाथी तरी शकाता समुद्रनां दर्शननुं फल तो एवं ठे के, आप सं-
सार समुद्रने सुखेथी तरशो. ७ सूर्यनुं दर्शन तो निर्मल एवं केवलज्ञान
रूप फल आपे ठे. वली हे जिनाधिशा ! ८ आपे पोताना आंतरमांथी विंटा-
लाएला मानुषोतर पर्वतने जोयो तो आपना यशथी त्रण लोक विंटाइ जशो
एम जणाय ठे अने ए मेरु पर्वतना दर्शनथी आप सिंहासन उपर विराज-
मान थइ धर्मदेशना आपशो; परंतु हे विज्जो ! आपे पुष्पनी बे मालानु दी-
गी तेनुं फल शुं हशो ? ते हुं जाणी शकतो नथी.” उत्पलनां आवां वचन सां-
जली प्रज्जुए कह्युं. “हे उत्पल ! पुष्पनी बे मालानुं फल एवं सूचवाय ठे के,
हुं मनुष्य, देवतां अने असुरोनी पर्वदामां साधु अने श्रावक ए बंने धर्मने
प्रकाश करीश. ”

पढी प्रज्जु त्यां एक पक्षे उठुं एवं प्रथम चोमासुं पूर्ण करी मोरागसन्नि
वेशो गया अने त्यां गामनी बहार कायोत्सर्गे रह्या. त्यां पण सिद्धार्थ व्यंतर
प्रज्जुना मुखमां निवास करी लोकोने जूत, जविष्यादिक कहेवा लाग्यो. ते
एटलाज हेतुथी के, लोको त्यां आवीने प्रज्जुनी स्तुति करे. पढी मनुष्यनी म-
ध्ये महिमावंत थयेला वीर प्रज्जुने जोइ तेमना उपर इष्यावंत थयेलो अठंदक
नामनो कोइ पाखंती निमित्तियो त्यां आव्यो अने सर्व प्रकारना पूजनथी
व्याप्त तथा अधम एवो ते हाथमां तृण लइने प्रज्जुने पूढवा लाग्यो के, “आ तृण
ढेदाशो के नहिं, ते ऊट कहो ? ” आ प्रमाणे तेणे प्रश्न कस्यो एटले सिद्धार्थ
देव के, जे प्रज्जुनां मुखमां अदृश्यपणे रहेलो हतो तेणे उत्तर आप्यो के, “ ते
तृण ढेदाशो नहिं. ” पढी अठंदक ते तृणने ढेढवा लाग्यो एटलामां इंडे तेनी
आंगली ढेढी नांखी. पढी प्रज्जुने विषे अत्यंत मत्सर धरता एवा ते अठंदकने
विषे महा क्रोध पामेला सिद्धार्थ व्यंतरे लोकोनी आगत कह्युं के, “हे लोको !
आ चोर ठे, ” लोकोए कह्युं. “हे मुनि ! ए आपे शी रीते जाण्युं ? ” सिद्धार्थ
कह्युं. “ हे जनो ! एणे वीरघोष नामना पुरुषनो दशपल प्रमाणनो एक गो-
लाकार वाटको चोरीने खजुरीनी नीचे पश्चिमदिशामां हस्तप्रमाण ज्ञोयमां

माट्यो ठे. " लोको ते वाटकाने लइ आवीने फरी पूठवा लाग्या. "हे मुनि! एणे बीजुं शुं कर्युं ठे ? " सिद्धार्थे कहुं. " एणे इंद्रार्मा नामना ग्रहस्थना बोकमानुं नक्षत्र करीने तेनां अस्थि (हारुकां) बोरमीनी नीचे उकरमामां माट्यां ठे. " लोकोए ते जोइने खरेश्वरो निश्चय कस्यो. बली तेमणे त्रीजीवार अठंदक संबंधी वात मुनिने पूठी एटले तो सिद्धार्थे कहुं के, "त्रीजी वाततो तेनी स्त्री कहेशे, हुं नहि कहुं. " पठी सर्वे माणसो विस्मय पाप्मी अठंदकने घरे जइने तेनी स्त्रीने पूठवा लाग्या. ए उपरथी तेनी स्त्रीये अत्यंत क्रोध करीने कहुं के, " अरे लोको ! ए महाषापी पोतानी ब्हेवने जोगवे ठे अने म्हारी क्यारे पण इन्हा करतो नथी, तेथी तेनुं मोहुं जोवुं पण योग्य नथी. " पठीतो लोकोथी महा निंदा पापेलो ते प्रचुनी पासे जइने कहेवा लाग्यो के, " हे दयानिधि ! आपतो अहिंथी विहार करी जशो, पण हुं क्यां जईश ? "

पठी प्रचुए पोतानो निवास अठंदकने अप्रीतिकर थयो जाणी त्यांथी विहार करयो; परंतु पोताना पितानो मित्र कोइ ब्राह्मण तेमनी पाठल चाड्यो. रस्ते दक्षिणवाचाल अने उत्तरवाचाल नामना गामोनी मध्ये तेणे सुवर्णवालुका नामनी लदीमां कांटा उपर रहेलुं वस्त्र लीधुं अने प्रचु तो उत्तरवाचाल गामनी पासे महावनमां कनकखल नामना कोइ तापसना आश्रममां मेरु पर्वतनी पेठे निश्चल थइ कार्योत्सर्गे रह्या. हवे ते वनमां महा जयंकर एवो चंरु कौशिक नामनो दृष्टिविष सर्प रहेलो हतो. ते अर्हत प्रचुने जोइ अत्यंत क्रोध करी पोतानी विषमय दृष्टिथी तेमने जोवा लाग्यो; पण तेनुं दृष्टिविष स्वामिना अंगने विषे चर्युं नहि; तेथी तो तेणे श्री वीर प्रचुने दंश वीधो, तो पण प्रचुने विष तो चर्युंज नहि.

पठी हाहाकार करतो ते सर्प समर्थ एवा वीर प्रचुने जोतो ठतो विचारवा लाग्यो के, "अहो ! आ पुण्यवंत एवा कोण महात्मा ठे के, जे म्हारी विषमय दृष्टिथी पण नस्यरूप न थया ? " आम विचार करतो ते सर्प जेटलामां प्रचुना सामुं जूए ठे तेटलामां तो तेनी दृष्टिनुं सर्व विष शांत थइ गयुं. पठी " हे चंरु कौशिक सर्प ! तुं शांति कर. " आवां प्रचुनां वचन सांजली तेवे विचार थयो के, "अहो ! में आवी वाणी कोइ ठेकाणे सांजली ठे अने आयुं रूप पण कोइ ठेकाणे जोयुं ठे. " आम विचार करतां करतां तेने

जाति स्मरण ज्ञान उत्पन्न अयुं अने पोताना पूर्व जवो पण तेणे जोया के, “हुं पूर्व जवने विषे साधु हतो. में जिह्वा लेवा जतां एक देरुकी मारी हती. सायंकाले प्रतिक्रमणमां बालशिष्ये मने ते संबंधी आलोयण लेवानुं कह्या ठतां में लीधी नहि; परंतु जलटो हुं क्रोध करी तेने मारवा दोरुचो. रस्तामां अंधारुं होवार्थी एक स्थंज साधे अथमायो, तेथी मृत्यु पामीने हुं जोतिषिक देवता अयो. पठी त्यांथी चवीने आ वनने विषे पांचशे शिष्योना परिवारवालो ता-पसं थयो. एक दिवस राजकुमारने आ अमारा वनमांथी फलफुल विगेरे लइ जतां जोयो, तेथी हुं फरसी लइ तेने मारवा दोरुचो; पण रस्तामां अंधारो कूवो आववाथी तेमां पदुचो अने फरशी म्हारा शरीरने वागी, तेथी हुं मृत्यु पामीने आज वनने विषे दृष्टिविष सर्प रूपे उत्पन्न अयो तुं.” आ प्रमाणे पोताना पूर्व जवने संजारी सर्प कहेवा लाग्यो के, “अहो! हुं म्हारो मनुष्यजव वृथा हारी गयो.” पठी सर्प प्रचु-ने खमावी, अनशन लई, राफनामां सुख राखी अने शरीरने तेथी बहार राखीने रह्यो. जगवान् पण तेना उपर कृपा करीने त्यांज रह्या. पठी गोवा-लीयानुं ते सर्पने डुरथीज पछ्छर विगेरे मारवा लाग्या, तो पण ते जरा पण चलायमान अयो नहि एटले तो तेज सौ तेनी पासे आवीने लाकनीनुथी मा-रवा लाग्या, तोपण ते सर्पे कोइने दंश करचो नहि. पठी तो सर्व गोवालीयानुंये नगरमां जइ तेनी यथार्थ वात कही एटले तो लोको त्यां आवी ते सर्पनुं पूजन तथा वंदन करवा लाग्या. बली एरस्ते थइने घी वेचवा जनारी स्त्रीयोए जक्तिथी आदर पूर्वक तेना शरीरने विषे घीनो लेप कस्यो. आम करवार्थी तो घीना सुगंधने लीधे पिपीलिका (कीरि)योए तेनुं जहण करचुं. एथी एक पक्ष सुधी पीना जोगवी ते सर्प मृत्यु पामीने आठसे देवलोकें देवता रूपे उत्पन्न अयो. पठी प्रचु उत्तरवाचाल गाममां गया. त्यां तेमणे नागसेन आवकने घेर पक्षने अंते खीरथी पारणुं करचुं. त्यां पंचदिव्य प्रगट अयां अने देवताए सुवर्णनी वृ-ष्टि करी. पठी श्वेतांबी नगरीने विषे पण आवकधर्मी प्रदेशी राजाए पण आ-दरथी प्रचुनी पूजा करी.

पठी सुरजिपुर प्रत्ये जता एवा जगवानने रस्तामां प्रदेशी राजाना वं-शना बीजा पांच राजानुं मळया अने तेमणे तेमने वंदना करी. त्यांथी श्री वीरप्रचु सुरजिपुर प्रत्ये आवीने घणा उपसर्गोद्वा समूहने सहन करवा माटे

गंगानदीमां नावने विषे बेठा. एवामां शुक्रन जाणवामां चतुर एवा खेमिल नामना पुरुषे घुवरुना शब्दने सांजलीने सिद्धयात्र नामना म्होटा खलाशीने कहुं के, “हे सिद्धयात्र ! म्हारां वचन सांजल. आजे समुद्रमां मरणांतकारी दुःसह विघ्न थरो; परंतु आ महासाधुना महिमाथी मंगल थरो.” खेमील आ प्रमाणे कहेतो हतो एवामां वाहाण समुद्रस्ते वेगथी चाळ्युं.

हवे जगवाने त्रिपृष्ठ वासुदेवना जवमां जे सिंहने माख्यो हतो ते हवणां सुदंष्ट्रनामे नागकुमार देवता थयो हतो. तेणे नावमां बेठेला प्रजुने जोया; तेथी ते पूर्वना वैरने संजारी श्री वीरप्रजुने हणवा माटे वहाणने मोलावा लाग्यो. एवामां प्रजुने उपसर्ग प्राप्त थयो जाणी कंबल अने संबल नामना बे देवताउ तत्काल त्यां आव्या अने तेउए अत्यंत दुर्बल एवा सुदंष्ट्र नागकुमारने जीतीने प्रजुनो महिमा वधारयो. ते कंबल अने संबल वने देवताउ कोण हता ? तेनी अहिं कथा कहे ठे.

मथुरा नगरीने विषे महा धनवंत जिनदास नामे श्रावक वसतो हतो. तेणे पांचमा व्रतनी अपेक्षाये चतुष्पदनुं पञ्चखाण करचुं हतुं. आज्ञीर लोकोनी साथे क्रय विक्रय करनारा ए जिनदासे एक दिवस कोइ आज्ञीरने विवाह संबंधि उपकरण आप्यां. केटलाक दिवस पढी पेलो आज्ञीर जिनदासने घेर आव्यो अने “आ म्हारा कंबल अने संबल नामना बे वृषज तमे राखो, बीजा नहि.” एम कहीने पेलो विवाह संबंधी लीधेला उपकरणना बदलामां बे बलद शेठने घेर बांधी गयो. शेठ ते वने बलदोने निर्दोष आहार खवरावे अने आठम चौदश विगेरे तिथीने विषे अरिहंत प्रजुनो धर्म संजलावे. आ प्रमाणे शेठ नां मुखथी धर्म सांजलता एवा ते वने बलदो लघु कर्मपणाने लीधे शुद्ध एवा श्रावक धर्मने पाम्या. पढी ज्यारे शेठ आठम चौदश विगेरे तिथीने विषे पौषध करे त्यारे ते वने बलदो पण उपवास करे.

एक दिवस शेठनो कोइ मित्र जंमिर यक्षनी यात्राये जवानो हरो. तेणे शेठने पूठ्या विनाज ते पुष्ट बलदोने रथमां जोमी रस्ते बहु दोमाव्या; तेथी तउ तूटी गया. पढी यात्रा करीने पाठा आवी मित्रे ते वने बलदो शेठने घेर वांध्या. शेठे पण पुत्र समान पालेला ते बलदोने तूटी गयेला जोइ अत्यंत खेद करता ठता औषध करवा मांरचुं; परंतु तेथी तेउने जरा पण गुण थयो नहि.

पढी ते बन्ने बलदो अनशन करी अने शेठना मुखथी पंच नवकार सांजली काल धर्म पामीने नागकुमार देवतापणे उत्पन्न थया ते एज कंबल अने संबल देवतानु के, जेमणे प्रभुने सुदंष्ट्रकी थयेला उपसर्गो अवधि ज्ञानथी जाणी जक्ति पूर्वक तत्काल त्यां आवीने निवारद्या.

हवे प्रभु गंगाने तीरे श्यावही प्रतिक्रमी जेटलामां चाळ्यातेटलामां पाठल त्यां कोइएक सामुद्रिक शास्त्रनो जाण पुष्प नामनो पुरुष आव्यो. ते त्यां मार्गने विषे चक्र, ध्वजा, अंकुश विगेरे श्रेष्ठ लक्षण युक्त प्रभुनां पगलां जोइ विचारवा लाग्यो के, “आ कोइ चक्रवर्ती जाय ठे.” एम धारी ते प्रभुनी पाठल चाळ्यो. पढी ते अनुक्रमे प्रभुनां पगलां जोतो जोतो स्थूणा नामनी नगरीये पहोच्यो. त्यां तो तेणे नगरनी बहार वस्त्र रहित कायोत्सर्गे उजेला प्रभुने जोया एटले तो ते विचारवा लाग्यो के, “अहो ! म्हारुं सामुद्रिक शास्त्र वृथा थयुं.” आ प्रमाणे ते पुष्प खेद करतो हतो, एवामां ते वात अवधिज्ञानथी जाणी इंड त्यां आव्यो अने प्रभुने प्रणाम करी पुष्पने कहेवा लाग्यो के, “हे पुष्प ! तुं वृथा खेद न कर. कारणके, ए धर्म चक्रवर्ती ठे. एमना शरीरने विषे पण गायना दुध समान उज्वल वर्णवाला धर्म चक्रवर्तीनां चिन्हो ठे.” आवां इंडनां शुद्ध वचन सांजली अत्यंत प्रसन्न थयेलो पुष्प श्री वीर प्रभुने जक्तिथी प्रणाम करी पोताने घरे गयो.

हवे बीजा चोमासाने विषे प्रभु राजगृह नगरमां वणकरनी शालाने विषे रह्या. त्यां कोइ एक पृथ्वी उपर जमतो अने जेणे हाथमां चित्रनो पट्ट धारण कस्यो हतो एवो मंखलीना पुत्र गोशालो प्रथम आव्यो हतो. गोशालानी उत्पत्ति एम ठे के, सरवण नामना सन्निवेशने विषे मंखलि नामे कोइ मंख रहेतो हतो, तेने सुज्जज्ञ नामे वहाली स्त्री हती. एक दिवस ते सुज्जज्ञये कोइएक ब्राह्मणनी घणी गायोवाली गोशालामां पुत्र प्रसव्यो. ते उपरथी माता पिताए पुत्रनुं नाम “गोशाल” पारुचुं.

पढी विशुद्ध अध्यवसायवाला प्रभुने मासखमणे विजय शेठे हर्षथी कूर विगेरेथी पारणुं कराव्युं एटले तेना घरने विषे पंच दिव्य प्रगट थयां. ते जोइने आश्चर्य पामेला गोशाले तीर्थपति एवा श्री वीर प्रभुने कह्युं के, “हुं आपनो शिष्य तुं.” पढी बीजा पारणाने विषे श्री जिनेश्वर प्रभुने आनंदथी रोमांच-

युक्त थयेला आणंद शेठे पक्वान्नाथी प्रतिलाच्या. त्रीजा पारणे नंद शेठे सर्वोत्तम एवा परमान्नाथी प्रचुने पारणुं कराव्युं. पढी चोथे पारणे तो प्रचु कुल्लाग नामना सन्निवसे गया. त्यां बहुल नामना ब्राह्मणे प्रचुने खीर वहोरावीने देवताए करेला पंचदिव्यथी तथा सुवर्ण वृष्टि विगेरेथी पोतानुं घर तथा पुण्यराशीथी पोतानो आत्मा पूर्ण कस्यो. आवां आवां आश्चर्य जोइ चकीत थइ गयेलो गोशालो तो पोतानी उपधीने दूर मूकी, मस्तक सुंभावी अने वेश धारण करीने प्रचु पासे आवी कहेवा लाग्यो के, “हुं पण दिक्कीत थयोतुं, माटे आपनो शिष्य तुं.” एम कही ते प्रचुनी साथे फरवा लाग्यो.

एक दिवस प्रचु गोशाला सहित स्वर्णखल नामना गाम प्रत्ये जता हता; त्यां गामनी वहार केटलाक गोवालीयाने खीर रांधता जोइने गोशालाए श्री वीर प्रचुने कस्युं के, “हे जगवन् ! आपणे अहिं जोजन करीए.” त्यारे सिद्धार्थे कस्युं. “ए खीरनुं पात्र हवणां फुटी जशे.” पढी गोशालो गोवालीयाने कहेवा लाग्यो के, “हे गोवालो ! तमारे आ खीरनां पात्रनुं यत्नथी रक्षण करवुं. कारण के, आ प्रभु कहे ठे के, ते हवणां फुटी जशे.” पढी गोवालीयाने ए ते पात्रनुं यत्नथी रक्षण करच्युं; तो पण ते फुटी गयुं. ते जोइ गोशालो कहेवा लाग्यो के, “जावी अन्यथा थतुं नथी.” एम कहीने पढी तेणे नियतवादीपणुं अंगीकार करच्युं.

पढी जगवान् विहार करतां करतां ब्रह्मगाय प्रत्ये गया. त्यां ते गाममां वे पाटीन हती. एक पाटीनो अधिपति नंद नामनो ब्राह्मण हतो अने बीजी पाटीनो अधिपति तनो जाइ उपनंद नामनो हतो. प्रचु नंदनी पाटीमां गया. त्यां नंदे तेमने खीरथी पारणुं कराव्युं अने गोशालो उपनंदनी पाटीमां गयो, त्यां उपनंदने घेर तेने कोइ दासीये अनादरथी टाढुं अन्न वहोराव्युं, तथी अत्यंत क्रोध पामेलो ते गोशालो टाढा अन्नने ते स्त्रीना मस्तक उपर फेंकी कहेवा लाग्यो के, “जो म्हारा धर्मगुरुनुं तपोतेज होय तो आ त्हारुं घर बली जानुं !” पढी प्रचुना अतिशयनो उद्योत करवाने अर्थे सुकृतना समीपपणाथी ते वखते देवतानुं अर्धा गाम सहित तेनुं घर वाळ्युं.

इथे प्रचुए त्रीजुं चोमासु ववे मासनी तपस्याए चंपा नगरीमां करच्युं; त्यां पारणुं करीने कोल्लाग शन्निवेशे जइ त्यां एक शून्य घरमां तेमणे कायो-

त्सर्गे निवास करयो. गोशालो बारणे रह्यो एवामां ते गामना राजानो पुत्र सिंहरथ विद्युन्मति दासीनी साथे त्यां क्रीडा करवा आव्यो. तेने जोइने दुष्ट बुद्धिवालो गोशालो हश्यो; तेथी सिंहरथे तेने खूब मारयो, गोशालो प्रचुने कहेवा लाग्यो. “हे स्वामिन् ! मने मारता एवा आ राजपुत्रने तमे केम ना कहेता नथी ?” सिद्धार्थे उत्तर आप्यो के, “तें एवुं शा माटे करचुं.” पढी प्रचु पाशलक नामना सन्निवेशे जइ त्यां एक शून्य घरमां कायोत्सर्गे रह्या. गोशालो पण साथेज हतो, तेथी ते त्यां पण तिलका दासीनी साथे क्रीडा करीने ते शून्य घरमांथी निकली जता एवा स्कंद नामना क्वत्री कुमारने गोशालो हश्यो; तेथी तेणे पण गोशालाने खूब प्रहार करयो. पढी जगवान् त्यांथी चंपा नगरीना रमणीय उद्यानने विषे कायोत्सर्गे रह्या अने त्यांथी कुमार नामना सन्निवेशे जइ त्यां रह्या. एवामां श्री पार्श्वनाथ प्रचुना गुणवंत शिष्य श्री मुनिचंड सू-रि कूपनय नामना कुंजारना घरे केटलाक साधुन सहित रह्या हता. तेमने जो-इ गोशाले पूठ्युं के, “तमे कोण ठो ?” तेउए कहुं. “अमे निग्रंथो (साधुन) ठीए.” ते सांजली गोशाले कहुं. “अहो तमे कयां ? अने म्हारा धर्माचार्य गुरु कयां ? साधुनए कहुं. “जेवो तुं ठे तेवो त्हारो गुरु पण जरु हशे.” मु-निजनां आवां वचन सांजली अत्यंत क्रोधातुर थयेला गोशाले कहुं के, “अरे महा मूढो! जो तमे म्हारा गुरुनी नींदा करोवो तो ते म्हारा गुरुना तपथी आ तमा-रो आश्रम तुरत न्स्मरुप थइ जाउं.” साधुनए कहुं. “अमने कशो जय नथी.” पढी गोशाले प्रचु पासे आवीने सर्व वार्ता निवेदन करी एटले सिद्धार्थे कहुं. “शुद्ध चारित्र पालनारा ए साधुन न्स्मरुप थाय नहीं. पढी निजकल्पनी तु-लना करता ठता श्री मुनिचंड सू-रि रात्रीये कार्योत्सर्गे रह्या हता तेमने कुंजारे चोर बुद्धि गले पकडीने खूब प्रहार कख्यो. एटलामां सू-रिने अवधिज्ञान उ-त्पन्न थयुं अने ते मरण पामीने देवलोकने विषे देवता रूपे उत्पन्न थया. देव-ताए महिमा कख्यो तेनो प्रकाश थयो ते जोइ गोशालो तत्काल प्रचुने क-हेवा लाग्योके, “हे विघ्नो ! जूउ जूउ !! पेला साधुननी वसति बलवा लागी.” पढी सिद्धार्थे सर्व वार्ता निवेदन करी एटले तो ते गोशालो अत्यंत विस्मय पामी गयो. वली सुगंधि जलनी वृष्टि अने उत्तम पुष्पनी वृष्टी जोइ वधारे क्रोधातुर थयेलो गोशालो सूतेला बीजा साधुन पासे जइ आ प्रमाणे क-

हेवा लाग्यो के, “अरे साधुन ! तमे निश्चित चित्तवाला अइने केम सूता गो ? आ तभारा उत्तम गुरुतो काल धर्मने पामेला ठे.” आम तिरस्कार करी गोशाले ते सर्वे साधुनने जगाम्या. पढी अत्यंत खेदातुर अयेला ते सर्वे साधुनए गुरुनी अंत्य क्रीया करी.

पढी प्रज्जु त्यांधी चोराकसन्निवेशे जइने त्यां कायोत्सर्गे रह्या. अहिं चोरलोकोने शत्रुन तरफथी घणी बीक हती अने गोशालो गाममां फरतो इतो; तेषी पाप वृत्तिवाला चोर लोकोए तेने हेरु जाणी बंधनथी बांधी केदखाने नाख्यो. प्रज्जुने पण एमज करयुं, परंतु कोइ उत्पल नामना ब्राह्मणनी सोमा अने जयंती नामनी बे व्हेनोए गोशालाने तथा प्रज्जुने गोमावी तेननो उपसर्ग दूर करयो. हवे प्रज्जु त्यांधी विहार करी चोथुं चोमासु पृष्ठ चंपा नगरीये रह्या. त्यां तेमणे गामनी बहार कायोत्सर्गे रही चार मास उपवास वमेज निर्गमन कख्या. त्यांधी जिनेश्वर प्रज्जुए कयंगल नामना सन्निवेशे जइ दिव्य एवा देवमंदिरमां कायोत्सर्गे निवास करयो. त्यां दारिड नामना स्थविर पाखंमिउ पोत पोतानी स्त्रीन सहित जागरणनो दिवस होवाथी नृत्य करताहता, तेनने जोइने गोशालो बहुज इश्यो एटले ते पाखंमिउए तेने वरसाद वरसतामां बहार काढी भूक्यो; परंतु “आ प्रज्जुनो ज्ञक्त ठे.” एम धारी तेने पाठोआण्यो.

हवे प्रज्जु श्रावस्ति नगरी प्रत्ये जइ त्यां गामनी बहार कायोत्सर्गे रह्या. ते वखते गोशाले प्रज्जुने पूठ्युं के, “आजे मने शुं ज्ञोजन मलशे ?” सिद्धार्थे उत्तर आप्यो के, “आजे तने मनुष्यनुं मांस मलशे.” जगवाननां आवां वचन सांजली गोशालो श्रावकनां घरे फरतो फरतो पितृदत्त नामना श्रावकने घेर वहीरवा गयो. हवे त्यां एम वन्युं हतुं के, ते श्रावकनी स्त्री सुज्जइये एक दिवस शिवदत्त नामना निमित्तियाने पूठ्युं के, “हे जइ ! म्हारे बालको जीवतां नथी, तो शुं करवाथी जीवतां रहे ते तुं कहे ?” तेनां आवां वचन सांजली निमित्तियाने कहुं के, “जो तुं त्हारा मृत्यु पामेला गर्जनी श्रेष्ठ खीर बनावी तंस्वीने वहीरावे तो बालक जीवतां रहे. पढी ते स्त्रीये पोताना मृत्यु पामेला बालकनी खीर बनावी दासी पासे गोशालाने बोलावी तेने ते वहीरावी अने आपना ज्ञयथी घरनुं वारणुं फेरवी नाखीने रही. गोशालो पण खीर जमीने पढी प्रज्जुने कहेवा लाग्यो के, “आपनुं वचन मिथ्या अयुं.”

सिद्धार्थे कह्युं. “ अरे मूढ ! म्हारी वाणी क्यारे पण मिथ्या न होय, जो तने विश्वास न होय तो उलटी करीने जो. ” गोशालाए तेम कर्युं तो तेणे बालकना बालनखो (नखना कम्काल) दीग. आश्री अत्यंत क्रोध पामेलो गोशालो सुन्नज्ञाना घरे गयो; परंतु तेणे घरनुं बारणुं फेरवी नाखेलुं होवाश्री ते-उलखी शक्यो नहि. पढी तेणे सर्व पामो बाढ्यो.

पढी हलिङ्क नामना गामने विषे हरिङ्कनी नीचे कायोत्सर्गे रहेला प्रचुना चरण त्यां कोइए करेला अग्निश्री दाऊया अने बलता एवा अग्निने जोइ गोशालो तो त्यांश्री नाशी गयो. पढी जगवान् अंगलागामे आवी विष्णुना मंदिरमां कायोत्सर्गे रहा. त्यां गोशालो आंखो काढीने बालकोने जय पमारवा लाग्यो, तेथी ते बालकोना पिताजए तेने बहु मारीने पढी प्रचुनो दास जाणी गोमी दीधो. हवे त्यांश्री प्रचुए आवर्तक नामना गामे जइ बलदेवना मंदिरमां कायोत्सर्गे निवास कख्यो. त्यां पण गोशालो पोताना सुखने पोळुं करी सर्व बालकोने बीधराववा लाग्यो; ते उपरथी ते बालकोना पिताजए गोशालाने “आ कोइ पिचाश ठे.” एम धारी मारवानो विचार कख्यो अने प्रचुने पण ते डुष्ट पापवृत्तिवालाजए जेटलामां बांध्या तेटलामां तो मंदिरनी अंदर मूर्तिरूपे बेठेला बलजडे हल उपारी उठीने तेमने ठोमाव्या. त्यांश्री प्रचुए चौरक नामना सन्निवेशे कायोत्सर्गे निवास कख्यो. त्यां गोशालो कोइ अहस्थना मांरुवे रंधातुं नोजन जोइ गुप्तरीते वारंवार आभतेम जोवा लाग्यो; तेथी लोकोए तेने चोर धारी दंरु विगेरेथी प्रहार करवा मांरुयो. ते वखते गोशालाए कह्युं के, “तमारो आ मंरुप म्हारा स्वामीना तेज वरुे जस्मरुप थइ जालुं.” आ प्रमाणे गोशाले शाप आप्यो एटले ते तेमज अर्युं.

त्यार पढी जगवान् कलंबुक नामना सन्निवेशे गया. त्यां मेघ अने कालहस्ति नामे बे ज्ञाडु वसता हता. कालहस्तिए रस्तामां प्रचुने तथा गोशालाने जोइ क्रोधथी तेमने उपसर्ग करी तथा बांधीने पोताना ज्ञाडु मेघनी पासे मोकळ्या; परंतु ए मेघे तो पूर्वे प्रचुने कुंरु गाममां जोया हता; तेथी तेणे तो नम्रता पूर्वक तेमने ठोमी दइने पूज्या.

कोइ वखते अनार्य लोकोए करेला एवा नाना प्रकारना उपसर्गने सहन करीने पूर्णकलश नामना गामे जता एवा जिनेश्वर प्रचुने रस्तामां बे म्होटा

चोर मलया. पठी चोरो “ आ आपणने अपशुकन थयां.” एम धारी तेउ त-
त्काल प्रचुने मारवा दोरुया; परंतु ईडे वज्र वमे तेउनेज मारी नाख्या.

त्यार पठी सरल स्वप्नाववाला ऋगवान् पांचसुं चोमासुं ऋषिका नगरी
(ऋद्विलपुर)मां रह्या. त्यां तेमणे चोमासी तप कस्यो. पारणाने अंते धर्म
ध्यानमां परायण एवा प्रचु त्यांथी कदली नामना गामने विषे जइने कायो-
त्सर्गे रह्या. त्यां गोशालो दहिं अने ज्ञातवुं ज्ञोजन करतो ठतो जरा पण तृ-
प्ति न पाम्यो; तेथी लोकोए तेने बहुज धिक्कास्यो. ऋगवान् त्यांथी जंबूखंरु
नामना गामे गया. त्यां पहा मंखलिदो पुत्र (गोशालो) दुध अने चोखानुं
ज्ञोजन करतो ठतो पण अतृप्त रह्यो; तेथी लोकोए त्यां पण तेनो बहु तिर-
स्कार कस्यो. त्यांथी प्रचु तंबापुणे गया. त्यां श्री पार्श्वनाथना शिष्य नंदिषेण
घणा शिष्यो सहित कायोत्सर्गे रहेला हता. तेमने कोइ आरक्षकनो पुत्र के,
जे चोर हतो तेणे बुद्धिपूर्वक बाणवमे माख्या; तेथी तेमने अवधिज्ञान उ-
त्पन्न अर्थुं एटले मुनिचंडनी पेठे देवताउ त्यां आववा लाग्या, तेमना तेजनो
प्रकाश जोइ गोशालो प्रचुने कहेवा लाग्यो के, “जूउ ! पेला साधुउनो उपा-
श्रय बले ठे. ” त्यांथी प्रचु कूपिक नामना सन्निवेशे गया. त्यां तेमने “ आ
कोइ हेरु ठे. ” एम धारीने लोकोए बांध्या; परंतु पार्श्वनाथ प्रचुनी पासे रहे-
नारी तेमनी शिष्यणी प्रगल्भ्याये अने विजयाये तेमने ठोकाव्या.

पठी गोशाले प्रचुने कह्युं के, “हे प्रचो ! तमने बहु उपसर्ग प्राप्त थाय
ठे, माटे हवे हुं तमाराथी जूदो रहीश.” एम कही ऋगवानने सूकी पोते जू-
दा मार्गे चाल्यो. रस्तामां केटलाक चोरो मलया. तेउए तेनी पासे नार उप-
माव्यो, तेथी गोशालो हसीने (मामा) एम चोर लोकोने कहेतो ठतो मनमां
विचार करवा लाग्यो के, “जो आ लोको मने ठोकीदे तो हुं तुरत प्रचुनी पा-
ने जाउं. कारणके, तेमनी पासे जवाथी मने कांइ पण ज्ञोजन मलशे.” एम
धारी गोशालो पोतानी दृष्टिने आसतेम फेरवतो ठतो प्रचुने जोवा लाग्यो; प-
रंतु प्राणीउ उपर अनुग्रह करनार ऋगवंत तो वैशाली नगरी प्रत्ये लुवारनी
शालामां कायोत्सर्गे रह्या हता. लुवार ठ महिना थया मांदो हतो, पण ते दि-
वनेज साजो अयेलो होवाथी ते पोतानी शालामां कार्योंत्सर्गे उन्नेला प्रचुने
जोउ क्रोधथी घण लड मारवा दोरुयो. आचो घोर उपसर्ग प्राप्त थतो जोइ

तत्काल इंडे आवीने तेनाज घणवने ते लुवारने माख्यो. त्यांथी जगवाने ग्रामाक सन्निवेशना विष्णीतक उद्यानने विषे निवास कख्यो. त्यां तेमनी यहे उत्तम प्रकारे पूजा करी. प्रज्जु त्यांथी शालिशीर्ष गामना उद्याने रह्या. त्यां त्रिपृष्ठ वासुदेव जवमां अपमान करवाथी जे अंतःपुरनी स्त्री मृत्यु पाम्नीने व्यंतरी अइ हती ते पूर्वना वैरथी अत्यंत क्रोध पामती ठती तापसीचुं रूप धारण करीने जलथी ज्नीना एवा पोताना जटाना जारथी प्रज्जुने सिंचन करती ठती अत्यंत पवन नाखवा लागी. आ वखते माघ मास हतो; तेथी प्रज्जुने बहु शीत उपसर्ग सहन करवो पम्यो. पढी विशुद्ध परिणामवाला प्रज्जुने ठठने तपे परम अवधि नामनुं ज्ञान उत्पन्न थयुं. ते वखते त्रण प्रहर सुधी प्रज्जुने उपसर्ग करवाथी अत्यंत खीन्न थयेली व्यंतरी शांतपणार्थी प्रज्जुने डलखीने सर्व रुद्धिपूर्वक महोत्सव करवा पूर्वक स्तुति करवा लागी. पढी ठठा चोमासाने विषे प्रज्जु ज्जिका नगरीने विषे गया. त्यां तेमणे चातुर्मासिक तप करीने घणा अग्निग्रहो धारण कख्या. ठ मासने अंते फरीथी गोशालो आवीने प्रज्जुने मढ्यो. जगवाने पण चातुर्मासने अंते कायोत्सर्गने पारीने मगध देशमां निर्विघ्न पणे विहार करता करता सातमा चोमासाने विषे आलंजिका नगरीये. जइ गामनी ब्हार कायोत्सर्गे निवास कख्यो. चातुर्मास पूर्ण थया पढी कायोत्सर्गने पारी त्यांथी श्री अरिहंत प्रज्जु कुंभक नगरे गया. त्यां तेमणे विष्णुना मंदिरमां कायोत्सर्ग कख्यो. गोशालो पण विष्णुनी मूर्तिनां मुख आगल पोतानी पुंठ राखीने रह्यो. प्रजाते पूजारीये आवीने तेने बहु माख्यो. त्यांथी प्रज्जुए विहार करी मर्दना गाममां आवीने बलज्जना मंदिरमां एकबाजुए कायोत्सर्ग कख्यो. त्यां पण गोशालो बलदेवना मुख आगल पोतानुं पुरुष चिन्ह राखी उज्जो रह्यो; तेथी त्यां पण पूजारीये तेने बहुज कूटयो अने पढी ठोम्यो. पढी बहुशाला नगरना शालवन नामना उद्यानने विषे कायोत्सर्गे रहेला प्रज्जुने कटपूतना नामनी व्यंतरीये महा उपसर्गो कख्या, परंतु प्रज्जुने शांत चितवाला जाणीने शांत थयेली ते व्यंतरीये हर्षथी प्रज्जुनो म्होटो महिमा कख्यो.

त्यांथी जगवान् लोहार्गल नगरने विषे गया. त्यां चोकी करनार पुरुषो “आ चोर ठे.” एम धारी गोशाला सहित प्रज्जुने बांधी जितशत्रु राजा पासे लेइ गया; परंतु त्यां कोइ प्रथमथी सेवा माटे आवेला उत्पल नामना प-

रिवाजके तेमने ठोमाव्या. त्यांथी जगवाने पुरिमताल नगरने विषे कायोत्स-
 र्गें निवास कस्यो. एवा वखतमां शकटमुख उद्यानना अने ते पुरिमताल नगर
 ना मार्गना उद्यानना जीर्ण प्रासादमां रहेली श्री मद्धिनाथनी मूर्तिने नम-
 स्कार करी कोइ वग्गुर नामनो शेठ पोतानी सुज्जज्ञ नामनी प्रिया सहित
 बोढयो के, “ हे निर्मम ! जो म्हारे आपना प्रसादथी संतान अशे तो हुं आ नविन
 मंदिर बंधावीने तमारी पूजा करीश.” अनुक्रमे तेने पुत्र थयो एटले ते वग्गुर
 शेठ श्री मद्धिनाथनुं नविन जिनालय बंधावी म्होटा महोत्सवपूर्वक पूजा
 करवा चाढयो. ते वखते ईशान देवना इंशेए तेने कहुं के, “ हे वग्गुर ! तुं
 ज्ञाव अरिहंतने त्यजी दइने बीजाने केम वंदन करवा जाय ठे ? ” ईशान दे-
 वेंशेनां आवां वचन सांजली वग्गुर शेठ श्री वीरप्रज्जुने ज्ञावजिनेश्वर मानी
 तेमनुं पूजन करी महोत्सवपूर्वक श्री मद्धिनाथना मंदिर प्रत्ये चाढयो. हवे
 त्यांथी श्री वीरप्रज्जु उन्नाय नामना सन्निवेशे जता हता एवामां रस्ते म्होटा
 दांतवालुं स्त्री पुरुषनुं जोमुं सामुं मढ्युं. तेने जोइने गोशालो हशी परुथो, ते-
 थी ते पुरुषे गोशालाने दोरीवती बांधीने बांसनी जालमां नाखयो; परंतु पा-
 ठलथी तेणे प्रज्जुने जोइने तेमनो जक्त जाणी तुरत गोशालाने बूटो कस्यो.
 त्यांथी प्रज्जु गोज्जूमि प्रत्ये गये ठते गोशालो गोवालीआळुंने कहेवा लाग्यो के,
 “ हे म्हेणो ! आ मार्ग बलो. ” आवां गोशालानां वचन सांजली अत्यंत क्रो-
 धातुर थयेला तेज्जुए गोशालाने बांधी वंशजालमां नाखयो; परंतु पाठलथी ते-
 ज्जुए तेने जिनेश्वरनो सेवक जाणी तुरत ठोमी मूक्यो. पठी आठमुं चोमा-
 सुं प्रज्जुए राजगृह नगरने विषे तपथी निर्गमन करथुं. नवमे चोमासे प्रज्जु वच-
 नुमी स्लेछ देशने विषे गया. त्यां स्लेछोए निरंतर बहु उपसर्ग कस्यो; परंतु प्र-
 ज्जुए उपसर्गोने सहन करता ठता पण निराहारपणे त्यांज निवास कस्यो.
 प्रज्जुए चोमासुं पूर्ण थया पठी पण निराहारपणे बीजा बे मास ते देशमां वि-
 हार कस्यो. आ प्रमाणे प्रज्जुए ते देशमां ठ मास विहार कस्यो, तेथी प्रज्जुने
 ते देशमां ठमासिक तप थयुं. जो वसती न मले तो चोमासामां पण तेवा
 वसती विनाला एकज स्थानके रहेवानो कांइ नियम नथी, तो पण प्रज्जुतो
 त्यांज रहा. त्यांथी प्रज्जुए सिद्धार्थपुर प्रत्ये निवास करी अने त्यांथी कुर्म
 गांस जवानुं प्रयाण करथुं. रस्तामां गोशालाए एक तिलनो ठोम जोइने

प्रज्जुने पूञ्चुं के, “ हे विज्जो ! आ तिलनो ठोरु फलीञ्जुत अशे के नहि ? ” प्र-
ज्जुए उत्तर आप्यो के, “ सात तिलपुष्पना जीवो तो मरी गया ठे; परंतु हे ज्ज-
इ ! एक शींगने विषे तिलनो लाज्ज अशे. ” आ प्रमाणे प्रज्जुए कहेली तिलनी
उत्पत्तिनी वात सांज्जलीने तेमना कह्यार्थी जलटो चालनारो ते गोशालो प्रज्जु-
नुं वचन मिथ्या करवाने माटे तिलना ठोरुने उखेमी नाखीने फेंकी दीधो अ-
ने पठी आगल चाड्यो.

हवे अहिं सांनिध्य रहेला देवतानुंए ते वखते बहु वर्षाद वरसाव्यो, तेथी
गायोनी खरीयोवमे चंपायेलो ते तिलनो ठोरु फरीथी पृथ्वीमां चोटी गयो.
केटलाक दिवस पठी एज रस्ते अइने पाठा वलेला प्रज्जुए अने गोशाले तेट-
लाज तिलो दीठा. ए उपरथी गोशालाए पोतानुं नियतवादीपणुं वधारे दृढ
कर्युं. त्यांथी निस्पृहवंत एवा प्रज्जु कुर्मगाम्मे गया. त्यां लोकप्रसिद्ध एवो लो-
कायन नामे बाल तापस तप करतो हतो. ते तापसनी उत्पत्ति विस्मय कर-
नारी ठे, ते आ प्रमाणे.

श्री राजगृह नगर अने चंपापुरीनी वचे गोर्बर नामनुं गाम ठे. त्यां गो
संख्याक नामनो अपुत्रिज गोवाल राजा वसतो हतो. एक दिवस चोरलोकोए
ते गाममां धारु पानी; तेथी सघला माणसो नासवा लाग्या. एवामां एक स्त्रीने
चोर लोको पकमीने लइ गया; परंतु ते स्त्रीनो पुत्र गाममांज रही गयेलो हो-
वाथी पेला गोसंख्याक नामना गोवाले दीठो; तेथी तेणे पोताना घरने विषे
ते पुत्रने लावीने पोतानी स्त्रीने सोंप्यो. स्त्रीये पण तेने पोताना पुत्रनी पेठे
पालीने म्होटो कस्यो. हवे पेला चोरलोकोए जे स्त्रीनुं हरण कर्युं हतुं ते स्त्रीने
तेनुंए चंपानगरीमां एक गणिकाने घेर वेची; तेथी ते स्त्रीये पण गणिकानो उ-
द्यम करवा मांर्यो.

हवे यौवनावस्था पामेलो ते बालक एक दिवस घी लइने वेचवा माटे
चंपा नगरीमां गयो; परंतु कामदेवथी विह्वल अवाने लीधे ते ज्यां पोतानी माता
वेश्यानो धंधो करती हती त्यां गयो. पठी पाठो आवतां रस्ते तेनो पग विष्ठा-
थी खरमायो एटले यौवनथी उन्मत्त ठे मन जेनुं एवो ते रस्ते बेठेला एवा
कोइ वाठमाने पोताना खरमायेला पगथी घसवा लाग्यो. पठी कुलदेवीनां
सानिध्यपणाने लीधे ते वाठमो पासे बेठेली पोतानी माताने कहेवा लाग्यो

के, “हे मात! आ खल पुरुष पोताना खरमायेला पगथी मने स्पर्श करे ठे.” धेनुये पण देवीनां सान्निध्यपणाथी पोताना बाढमाने कह्युं के, “हे वत्स! आ महापापी पोतानी मातानी साथे क्रीडा करे ठे, तोपण ए वात त्हाणे को-इने कहेवी नहि.” माता पुत्रनो आ प्रकारे अतो वार्तालाप सांजलीने पढी ते पोतानी माताने वेश्यानो धंधो करती जाणीने अने तेने त्यजी दइने वैराग्यना रसथी ज्ञावित अयो अको प्राणात्मिक दिहाने धारण करी वेश्यायन नामे तापस अयो अने करुणायुक्त हृदयवालो ते सूर्यना तापथी आतापना करतो ठतो निरंतर तप करवा लाग्यो. सूर्यना तापथी तेना मस्तकने वीषे जूड पडवा लागी अने ते जूडने पोते दयाने लीधे पोतानी जटामांज राखवा लाग्यो; तेथी तेनुं यूकाशय्यातर (जुडवालो साधु) एवुं नाम पड्युं.

हवे गोशालो मुनिने आ प्रकारना जोडू पूठवा लाग्यो के, “अरे! यूकाशय्यातर। तमे दीहित ठो के अदीहित ठो? आ प्रमाणे डुरात्मा एवा ते गोशालाये त्रणवार पूठ्युं एटले तो वेश्यायन नामना तापसे क्रोधथी तत्काळ तेजोलेश्या मूकी. प्रज्नुए पण कृपाथी तेजोलेश्याना उपर शीतलेश्या मूकी; जेथी तेजोलेश्या शीतलेश्याथी बूजाइ गइ. पढी गोशालो प्रज्नु पासो गयो एटले सिद्धार्थे तेने कह्युं. “तुं हवणां मृत्यु पामत. कारण त्हाणी वाणीना अनियमथी आ तापसे तेजोलेश्या मूकी हती; परंतु प्रज्नुए कृपाथी शीतलेश्या मूकीने तेने (तेजोलेश्याने) शांत करी ठे. सिद्धार्थनां आवां वचन सांजली अत्यंत जय पामेलो गोशालो प्रज्नुने पूठवा लाग्यो के, “हे अरिहंत! तेजोलेश्या शी रीते उत्पन्न थाय?” आवा गोशालाना प्रश्न उपरथी सिद्धार्थे कह्युं के, “निरंतर आतापना करनारा पुरुषने ठठना पारणे एक मूठी अरुद खातांअने एक चलुं (ठापुं) उनुं पाणी पीतां ठ मासने अंते तेजोलेश्या उत्पन्न थाय ठे.” सिद्धार्थे कहेली तेजोलेश्यानी उत्पत्तिना उपायने सांजली डुष्ट बुद्धिवालो गोशालो प्रज्नुथी जूडो अइ थावस्ती नगरीने विषे कुंजारना घेर रही तेजोलेश्याने उपायथी साधवा लाग्यो. वली ते अष्टांग निमित्तने पण शीख्यो. पढी ते गोशालो “हुं पोतेज जिन ठुं अने ते अजिन ठे.” एम सर्वने कहेतो अने माणसोना ममूडने ठेतरतो पृथ्वी उपर विचरवा लाग्यो.

हवे श्री वीरप्रज्नु पण विद्यालानगरीप्रत्ये गया. त्यां तेमना पिताना मि-

अ शंखनामना कुलपतिए “आ बालमुनिठे.” एम धारी तेमनी हर्षथी पूजा करी. त्यांथी प्रज्जु दंरिका नामनी नदी वहाणवमे उतस्या एटले खारवा लोकोए प्रज्जुने रोकनीने तेमती पासे वाहाणनुं ज्ञाहुं मागवा मान्हुं. एवामां शंखरा जानी व्हेनना पुत्र चित्र ज्ञूपतिए ते आवेला अने खारवा लोकोए रोकनी राखेला वीरप्रज्जुने ठोडाव्या. पढी त्यांथी प्रज्जु वाणीज गामप्रत्ये गया. अहिं आनंद नामनो श्रावक रहेतो हतो. ते आतापना करतो होवाथी तेने ठग्ने पारणे तेज वखते अवधिज्ञान उत्पन्न थयुं हतुं. तेणे प्रज्जुने जाणीने पढी वंदना करीने कहुं के, “ परीषहने सहन करनारा हे प्रज्जो ! तेमने आटला वखतमां ज्ञान उत्पन्न थज्ञे. ”

पढी महा तपोवंत एवा वीर प्रज्जुनुं दशमुं चोमासुं श्रावस्ती नगरीमां थयुं. त्यांथी प्रज्जु सानुलष्टिक नामना गामे गया अने त्यां गामनी व्हार उद्यानने विषे कायोत्सर्गे रह्या. अहिं जगदाने अनुक्रमे अठावीश दिवसे करीने ज्ञड, महाज्ञड अने सर्वतो ज्ञड नामनी पन्निमा करी. पढी आनंद श्रावकने घरे दासीये आपेला शीतल (टाढा) अन्नवमे प्रज्जुने पारणुं थयुं. त्यां पंचदिव्य प्रगट थयां. त्यांथी प्रज्जुए बहुस्लोच्छोथी व्याप्त एवी दृढ ज्जुमिने विषे पेढालपुर नगरना उद्यानने विषे रहेला पोलास नामना चैत्यने विषे कायोत्सर्गे निवास कस्यो. अहिं तेज्जु अठमने तपे पाठली रात्रीए कार्योत्सर्ग रह्या हता एवामां प्रज्जुना निमेष रहित एवा योग्य पुज्जलने अवधिज्ञानथी जाणीने कांश्क नम्र थड ठे काया जेनी एवो इंड सज्जामां बेठो बेठो अत्यंत हर्ष पामीने कहेवा लाग्यो के,

“श्री वीरप्रज्जुना मनने चलाववाने त्रण लोक पण समर्थ नथी.” आवां इंडजां वचन सांजली संगमक नामनो देव इर्ष्याथी कहेवा लाग्यो के, “जे आ इंड एम कहे ठे के, अरिहंतनुं मन चलाववाने कोइ समर्थ नथी; ते हुं एनुं वचन मिथ्या करीने अरिहंतने तेमना नियमथी ब्रष्ट करीश. कारण ए प्रज्जु बीजाना आश्रयथीज तप करे ठे.” आम कहेता एवा ते संगमकदेवताने इंडे बहु ना कही तोपण तेतो तत्काल प्रज्जुनी पासे आवीने तेमने उपसर्ग करवा लाग्यो. तेमां प्रथम धुलनी वृष्टिथी तेणे प्रज्जुने श्वासोश्वास लेतां बंध करी दीघा. बीजो उपसर्ग एवो कर्यो के, कीर्त्तियोना रूपथी प्रभुना अंगने विषे प्रवेश करीने तेमनुं शरीर चालनी समान बनावी दीधुं. वली मञ्जर अने दंशथी प्रज्जु-

ना शरीरे बहु पीना करी. देवताए करेला आ प्रकारना उपसर्गधी प्रचु बहु पीना पास्या. बली ते देवताए घीमेलोनां रूप बनावी अरिहंत प्रचुने बहुवार पीन्या. एज प्रमाणे वींठी, नोलीया, सर्प अने उंदरनां रूपो धारण करीने वारंवार पीना उपजावी. वली तेणे हाथीनुं रूप बनावी उंचे उठाळ्या, पगवमे मर्दन करच्या अने दांतो मारच्या. पिशाचनां रूपधी उपसर्ग करी अने पढी वाघनां रूपधी दाढोवमे तामन करच्या. तेमज सिद्धार्थ अने त्रिशलामातानुं रूप करी प्रचुने मोह पमारुच्या. रसोइयानुं रूप धारण करीने प्रचुना वने पगनी वच्चे अग्नि सलगावी रसोइ बनावी. चंभालनुं रूप बनावी प्रचुना कान विगेरेमां माला बनाव्या. पक्षीनुनां रूप बनावी वज्रसमान तीक्ष्ण चांचवमे पीना पमारुच्या; कठोरवायुधी उंचे उठाली पृथ्वी उपर फेंक्या. वंटोलीयानां रूपे चक्रनी पेठे जमाव्या. ठेवट ते डुरात्मा देवताए कालचक्रधी हणोला प्रचु जानु (ढांचण) पर्यंत चुमीमां खूची गया. सवारे इंडसमान समृद्धिने विकुर्वी वैमानमां बैठलो ते देवता प्रचुने कहेवा लाग्यो के, “ हे प्रचो ! स्वर्ग अने मोक्षनी सिद्धिने वरो. ” आ प्रमाणे तेणे एक रात्रीने विषे उंगलीश उपसर्ग करच्या. पढी अधम एवो ते संगमक पोताना विजंगज्ञानधी जोवा लाग्यो के, “ आ मुनि में करेला उपसर्गोवमे पोताना नियमधी ब्रष्ट थया ठे के नहि ? ” आम विचारी ज्ञानवमे जोवा लाग्यो तो मालम परचुं के, होचने नहि पामेला अने षट्ठनिकायना जीवोनुं हित इच्छता प्रचु ध्यानमांज रहेला ठे. त्यांथी वालुका गाम प्रत्ये जता एवा प्रचुने ते डुरात्मा संगम देवताए ढांचण प्रमाण वेळुवाला रस्तामां पांचशे चोरोने विकुर्वी तेडना वाहनने विषे जोरुच्या. वली तेणे पोताना वज्रमय अंगधी प्रचुने (मामा) एम कहीने गाढ आलिंगन करचुं. आ आलिंगन तेणे एवा बलधी करचुं हतुं के, जो पर्वत होय तो पण ते तत्काल चूर्णरूप थड जाय; परंतु प्रचु तो महा शक्तिवंत होवाधी कांइ थयुं नहि. प्रचु वालुका गामे गया. त्यां पण ते देवताए प्रचुनुं एक आंखे काणुं एवुं स्त्री रूप बनाव्युं. सुचूम गाममां स्त्रीयोनी आगल हाथ जोमी रहेला जारनुं रूप बनाव्युं. आ प्रकारे विविध कुचेष्टानुं तथा अनेक प्रकारना उपसर्गो लोको पासे पगले पगले कगवतो वतो ते संगमक प्रचुने पीना करतो हतो. मलय गाममां प्रचुनुं पिशाचमय रूप बनावी स्त्री विगेरेने गालो देवराववा लाग्यो, ते उपरधी

लोकोए तेमने बहु माख्या. वली हस्तिशीर्ष गाममां जिहाने अर्थे गयेला प्रभुनुं शिवरूप विकुर्विने स्त्रीयोनी समक पुरुष चिन्हने खेंची विकारमय बनाव्युं. ते उपरथी लोकोए प्रभुने बहु माख्या. पढी प्रभुए विचारयुं के, आ लोको मने बहु उपसर्ग करे ठे; तेथी हवे म्हारे नगरमां जवुंज नहि. ” एवं धारी प्रभु नगरनी ब्हार रह्या. संगमक पण “ शुं ते हजु नथी थाक्या ? ” आम पोताना अवधिज्ञानथी जोवा लाग्यो तो मालम पम्युं के, “ प्रभुतो पोताना शुभ्र ध्यानथी जरापण नृष्ट थया नथी. ” प्रभुनुं आवुं उत्कृष्ट लिंग-श्मशानपणुं (शरीरनुं निरञ्जीमानपणुं) जोइने लोकमां शिवलिंगादिक प्रवर्त्या.

एक दिवस तोसल नामना सन्निवेशनी ब्हार प्रभु कायोत्सर्गे रह्या हता, एवामां पेलो देवताने विषे अधम एवो संगमक, एक कुशिष्यनुं रूप धारण करी गाममां खातर पारुवा लाग्यो. लोकोए तेने पकनीने बांध्यो एटले तेणे कह्युं के, “गामनी ब्हार रहेला म्हारा गुरुए मोकलवाथी हुं अहिं आव्यो बुं.” ए उपरथी क्रोधातुर थयेला लोकोए “ आ वध करवा योग्य ठे. ” एम धारीने प्रभुने बांध्या. परंतु कोइ नूइलनामना इंजालिके ठोकाव्या. वली मोसली नामना सन्निवेशने विषे शिष्यरूप बनेला संगम देवताने सुरंगादि शोधतो जोइ लोकोये पूढ्युं एटले तेणे कह्युं के, “ हुं गाममां खातर पारुवा जानं त्यारे म्हारा गुरुने कोइ उपड्व न करे, माटे हुं तेमना अर्थे एकांत स्थान शोधुं बुं.” पढी लोकोए जिनेश्वरने बांधेला जोइने प्रभुना पिताना मित्र कोइ मागध नामना पुरुषे जगवानने ठोकाव्या. तोसली गामने विषे ते संगमक देवताए तेवी ज रीते करवाथी तोसली नामना कत्रिये प्रभुने सात दोरीवती बांध्या; परंतु धर्मना प्रज्ञावथी ते सघली दोरी तूटी गइ. ते उपरथी तोसलिके “ आ चोर नथी. ” एम धारी प्रभुने ठोकी मूक्या. वली एवी रीते सिद्धार्थ नगरमां पण प्रभुने चोररूपे बंधाव्या. त्यां पण कौशिक नामना श्रावके ठोकाव्या.

पढी प्रभु व्रजनगरे गया. ते दिवसे त्यां सर्वने घरे खीर रंधाती हती. तो पण “ आ देव उपसर्ग करे ठे. ” एम धारी प्रभुतो नगर ब्हार कायोत्सर्गे रह्या. देवताए त्यां पण बहु उपसर्ग कख्या. पढी बीजे दिवस शांत चित्तवालो थयेलो ते देवता अवधिज्ञानथी प्रभुने शुद्ध परिणामवाला जाणीने अने “ उपसर्ग करतां ठ मास थया. ” एम विचारीने कहेवा लाग्यो. “ हे उत्तम ! जिहाने माटे

ग्रामादिकने विषे जानु अने हवे पठी हुं तमने निश्चय कांइ पण घोर उपसर्ग करीश नहि. ” प्रचुए कह्युं. “ हे देव ! हुं म्हारी मरजी प्रमाणे जइश. त्हारे कांइ पण कहेवुं नहि. पठी तेज गाममां प्रचु बीजे दिवसे जिहाने अर्थे गया. त्यां कोइ वत्सपालिका नामनी वृद्ध मोशीये तेमने टाढी खीर वहोरावी. ते उपरशी तेना घरेने विषे सुवर्णवृष्टि अइ. अन्नव्य एवो संगम देवता पण ठ मास पर्यंत नग्र एवा उपसर्गो करीने पठी ते व्रज नामना गामप्रत्ये प्रचुने नहि ज्ञांगेला परिणामवाला जाणीने ते अधम संगमक उत्साह रहित अइने स्वर्गप्रत्ये चाट्यो गयो. हवे ज्यारशी आ नवमा वर्षने विषे संगमदेवता ए प्रचुने उपसर्ग करवा मांर्या ते दिवसशी आजसुधी एटले ठ मास पर्यंत इन्द्रादिक सर्वे देवताजु अत्यंत उद्वेग मनवाला रह्या. पठी अत्यंत क्रोधातुर अयेला इंदे संगमक देवताने स्वर्गमांशी काढी मूक्यो; तेथी ते अधमदेव हवणां पण मेरुपर्वतनी चूलिकाने विषे पोतानी प्रिया सहित वसे ठे अने ते संगमकना जक्तो तो इंदना आग्रहशी स्वर्गने विषे रह्या.

पठी विद्युत्कुमार देवेंइ अलजिकापुरी प्रत्ये आवी प्रचुने वंदना करी हाथजोरीने पूठवा लाग्यो के, “हे तीर्थेश ! आपे बहु उपसर्गो जीतेला ठे, तेथी हुं आपने कुशल समाचार पूठुं. पठी श्वेतांबिका नगरी प्रत्ये गयेला तथा निर्विघ्नपणे वर्तता एवा प्रचुने इंद कुशल समाचार पूठवा आव्यो. त्यांशी प्रचु श्रावस्ति नगरी प्रत्ये आवीने गामनी बहार कार्योंत्सर्गे रह्या. ते वखते त्यांना लोको कार्तिकस्वामीनी मूर्त्तिनो उत्सव करता हता. आ वखते इंदे ते कार्तिकस्वामीनी मूर्त्तिमां प्रवेश करीने श्रीवीरप्रचुने नमस्कार कख्या. आम अवाथी तो सर्वे लोको आदरशी अरिहंत प्रचुनुं वंदन करवा लाग्या. त्यांशी कौशांबी नगरी प्रत्ये गयेला प्रचुने कुशल समाचार पूठवा माटे वैमानीक देवता सहित दिवस अने रात्रिना अधिपति एवा सूर्य अने चंद्र त्यां आव्या. एज प्रमाणे वाराणसी नगरीमां इंद, राजगृह नगरमां इशानेंइ, अने मिथिला नगरीमां जनकराजा तथा धरएणेंइ प्रचुने कुशल समाचार पूठवा आव्या. त्यांशी प्रचुनुं अग्यारसुं चोमासुं विशालानगरी प्रत्ये अयुं. अहिं पण जूतावंद हरिये प्रचुने कुशल समाचार पूठ्या. त्यांशी प्रचु सुंसुमारपुर प्रत्ये जइने कार्योंत्सर्गे रह्या. ते वखते नवीन उत्पन्न अयेला ज्वनपतिना इंद चमेरेंडे पोताना

मस्तक उपर रहेला सौधमैडनां सिंहासनने जोइने विचारुं जे, “हुं तेने हेगे पठारुं.” आम धारी ते त्यां गयो, परंतु इंध्री पराज्व पामेलो ते सुंसुमार-पुर प्रत्ये आवीने कायोत्सर्गे रहेला श्रीवीरप्रज्जुना शरणे रह्यो; तेथी ते निर्जय थयो. त्यार पढी जोगपुरने विषे माहेंड नामनो कृत्रिय क्रोधथी जेटलामां ख-जुरीनी कांटावाली सोटीवने प्रज्जुना शरीरने पीडा उपजावे ठे तेटलामां प्र-ज्जुने कुशल समाचार पूढवा आवता एवा सनत्कुमार देवेंडे तेने तत्काल नि-वाख्यो. त्यांथी प्रज्जु नंदि गाम प्रत्ये गया. त्यां तेमना पिताना मित्र नंदे तेमने वंदना करी. त्यांथी मिंठक गाम प्रत्ये कायोत्सर्गे रहेला प्रज्जुने कोइ एक गोवा-ल क्रोधथी उपसर्ग करवा लाग्यो एवामां वंदन करवा माटे आवेला इंडे ज-यंकर रूपथी तेने त्रास पमाप्तीने काढी मूक्यो. त्यांथी प्रज्जु कौशांबी नगरी प्रत्ये गया. त्यां शतानिक नामे राजा राज्य करतो हतो. अहिं प्रज्जुए पोताना पूर्वना दुष्ट कर्मने जीतवा माटे पोष मासनी शुक्ल पडवेने दिवसे एवो घोर अग्निग्रह लिधो के, “जो कोइ मने इव्यथी सूपमाने खूणे रहेला अरुदना वाकला गोचरी वखत गया पढी वहोरावे तो म्हारे पारणुं करवुं. परंतु ते व-होरावनार राजानी पुत्री ठतां दासीपणाने पामेली होवी जोइए. वली तेनो जमणो पग उंबरार्थी ब्हार अने ऋबो उंबरार्थी अंदर होवो जोइए. माथ मुं-मेली तथा पगे बेमीवाली तेमज त्रण उपवासवाली अने रुदन करती होवी जोइए.” आ प्रमाणेनो प्रज्जुनो अग्निग्रह त्यां चार मास सुधी पुरो थयोनहि.

हवे अहिं एवुं बन्युं हतुं के, शतानिक राजाए दधिवाहन जूपतिनो यु-द्धमां पराजय करीने तेनी चंपा नगरी लुंटी. ते वखते मृगावती, शतानीक, नंदाप्रिया सहित सुगुप्त, द्वारपालीका विजया अने धर्मोपाध्याय एटला जणा बहु दुःख पाम्या. वली ते युद्धमां वसुमति के जेनुं बीजुं नाम चंदनवाला हतुं ते पुत्री सहित तेनी धारणी माताने कोइ शतानिक राजानो लश्करी माणस पंकमीने कौशांबी नगरीये लाव्यो; परंतु रस्ते माता धारणी तो मृत्यु पामी; तेथी पैला लश्करीये चंदनवाला पुत्रीने कोइ धनावह शेठने त्यां वेचाती आपी. धनावह शेठे पण ते पुत्रीने पोताने घेर तेनी जइ अने तेने स्नान, वस्त्र, विलेपन तथा अलंकारादिकथी सुशोभित करी. एक दिवस शेठना पग धोवरावती एवी चंदन वादाना केशने नीचे पफुता जोइ शेठे ते केशने उंचा राख्या ते जोइ धनावह

शेठनी स्त्री मूलाये विचार कर्यो के, “ निश्चय ए म्हारी शोक्य थरो. ” आम धारी तेणे ते बीचारीने बेनीमां नाखी त्रण दिवस सुधी जोजन न आप्युं. वली ते बीचारीनुं मस्तक पण मुंदावी नाख्युं. ठेवट मूलाये तेने ज्ञक्षण करवा माटे आपेला अरुदना बाकला सूपमाने खूणे राखीने अने ते सुपमाने हाथमां धारण करी रहेली, वली एक पग उंबरानी बहार अने एक पग अंदर राखीने बेठी बेठी रुदन करती एवी ते चंदनबालाये पांच मास अने घोविश दिवसे गोचरीने अर्थे फरता अग्निग्रह धारी एवा वीरप्रभुनो अरुदना बाकला वहोरावी अग्निग्रह पूर्ण कर्यो. ते वखते आकाशमांथी सुवर्णवृष्टि थइ. प्रभु रूप सत्पात्रने दान आपवाथी चंदनबालानी बेनी पोतानी मेले तूटी गइ, केशपाश नवो आव्यो अने तेनुं सर्व अंग अलंकारयुक्त थइ गयुं. पठी दधिवाहनना कंचुकि एवा उत्पले तेने तुरत उलखी अने मृगावती राणीये पण तेने पोतानी ब्हेननी पुत्री जाणी. पठी इंडे शतानिक राजाने चंदनबाला सोंपी अने कह्युं के, तमे तेनुं रक्षण करजो. कारण के, ए श्री वीरस्वामिनी प्रथम साध्वी थवानी ठे. पठी सुमंगल गामने विषे प्रभुने वंदन करवा माटे सनत्कुमार माहेंड आव्यो. पालक नामना गामने विषे पण वाइल नामे कोइ वसिक् यात्रार्थे जतो हरो ते पोतानी सन्मुख आवता श्रीवीरप्रभुने जोइ अमंगलिक थयुं मानी क्रोधथी तरवारवमे तेमने मारवा दोर्यो; परंतु रस्तामांज तेनो सिद्धार्थे विनाश कर्यो. पठी प्रभुए बारमुं चोमासु चंपानगरीमां स्वातिदत्त ब्राह्मणनी अग्निहोत्रशालामां कर्युं. त्यां प्रभु चार मास पर्यंत निश्चल ध्यानथी रह्या. ते वखते पूर्णज्ञइ अने माणिज्ञइ नामना जे वे यक्षो तेमनी सेवामां रह्या हता तेउतो तेमने जोइने आश्चर्य पामी गया. पठी स्वातिदत्त ब्राह्मणे प्रभुने प्रश्न कर्युं के, “आत्मा (जीव) कोने कहेवो?” प्रभुए कह्युं “जे हुं एवो अग्निमान करे ठे, तेज आत्मा (जीव) कहेवाय ठे.” आ प्रमाणे जगवाने जीवनुं स्थापन कर्युं एटले वली स्वातिदत्ते तेमने फरीथी पूठ्युं के, “हे प्रभो! प्रदेशन अने प्रत्याख्यान कोने कहेवुं?” प्रभुए कह्युं. “ हे विप्र! प्रदेशन वे प्रकारनुं ठे. एक धार्मिक अने वीजुं अधार्मिक. तेमज प्रदेशन शब्दवमे करीने पण निश्चय उपदेशज कहेवाय ठे. वली मूलगुण अने उत्तरगुणथी प्रत्याख्यान पण जिनेश्वरोए वे प्रकारनुं कह्युं ठे. ” प्रभुनां आवां वचन सांजली विप्र स्वातिदत्त अने पूर्णज्ञइ तथा माणिज्ञइ वने यक्षो प्रतिबोध

पाम्या. पढी जंजिक गाम प्रत्ये गपेला जगवान् पासे इंडे आवीने तथा म्होटुं नाटक करी बतावीने पढी कह्युं के. “ हे नाथ ! तेमने थोडा दिवसमां केवल ज्ञाननी उत्पत्ति थशे. ” त्यांथी जगवान् मिठिक गामे गया. त्यां तेमनी वंदना करवाने माटे चमरेंड आव्यो. पढी षरूमानी गामनी ब्हार कायोत्सर्गे रहेला प्रज्जुने कोइ गोवालीनु पोतानो बलद जलावी पोते गाममां गयो. थोमीवारे पाठा आवी तेणे प्रभुने पूब्युं के “ हे देव ! में आपने म्हारो बलद जलाव्यो हतो ते आहिं देखातो नथी माटे क्यां गयो ? ” गोवाले आम पूब्या ठतां पण ज्यारे प्रज्जु तो मौनज रह्या त्यारे तो तेणे क्रोधथी प्रज्जुना बन्ने कानने विषे एवां खीला माख्या के, ते बन्ने खीलानां मुख अंदर एकठां थइ गया. वली ते डुरा-त्मा गोवाले खीलाना उपला जागने कापी नाखी कोइथी न देखाइ शके तेम कख्या. अहो ! धिक्कार ठे पूर्वे करेलां कर्मने के, जे ज्ञवांतरने विषे पण जोगव्यां विना बूटी शकतां नथी. प्रज्जुए त्रिपृष्ठ वासुदेवना ज्ञवे शशापालकना बन्ने कानने विषे उकालेलुं तरवुं रेमाव्युं हतुं. ते कर्म अत्यारे उदय आव्युं. ते शशा-पालक पण संसारमां जमतो जमतो गोवाल थयो अने तेणे पूर्वना वैरने लीधेज श्रीवीरप्रज्जुना कानने विषे खीला माख्या.

हवे प्रज्जु मध्यम एवी अपापा नगरीप्रत्ये आव्या त्यां ते गोचरीने अर्थे फरता फरता सिद्धार्थ नामना वणिकूने घेर गया. वणिके प्रज्जुने शल्य (कानमां खीला) वाला जाणी ते वात खरक नामना वैद्यने कही; तेथी वैद्य बहु दुःख पाम्यो. पढी ते बंने जबा प्रज्जुनी पाठल पाठल उद्यानमां जइ साणसीनुवमे ते बन्ने खीलाने प्रयत्नथी खेंची काढ्या. आ वखते प्रज्जुने बहु वेदना थवाथी ते मणे एवी ज्ञयंकर बूम पानी के, जाणे म्होटो पर्वत फाटथो होयनी शुं? पढी वैद्ये व्रणसंरोहिणी औषधीना प्रयोगथी प्रज्जुने पीना रहित कख्या. प्रज्जुने थ-येला उपसर्गने विषे केटलाक दुःसह अने केटलाक सामान्य हता. तेमां जघन्यने विषे तो कटपूतना व्यतरीये करेलो शीतवेदना उपसर्ग हतो. मध्य-ममां संगमिक देवताए करेला उपसर्गो हता अने उत्कृष्ट तो प्रज्जुना कानमांथी खीला काढवानो हतो. प्रज्जुने उपसर्गोनो आरंज पण गोवालथी अने अंत प-ण गोवालथीज थयो. पढी प्रज्जुना कानने विषे खीला मारनारो गोवाल पोता-ना दुष्टकर्मथी मृत्यु पामीने सातमी नरके गयो तथा सिद्धार्थ वणिकू अने ख-

रकवैद्य ए बनेजणा पोताना पुण्यने लीधे स्वर्गे गया.

हवे जृञ्जिक नामना गामनी समीपे ऋजुवातिका नामनी नदीने तीरे व्यावृत्त नामना चैत्यनी पासे श्यामाक नामना कणबीना खेतरमां शालवृद्धनी नीचे उत्कटितासने बेठेला प्रज्जुने ठठ ज्जक्के सुध्यान ध्याता कर्मक्षय भवाने लीधे केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. ते वखते चोसठ इंड़ोए तुरत एकठा थइने जगतूने आश्चर्यकारी एवी समवसरणनी रचना बनावी. प्रज्जुए पण “आ माणसो ज्ञाव रहित ठे.” एम धारीने पण पोतानो आचार जणावाने माटे एक मुहूर्त (बे घनी) धर्मदेशना आपी. पठी अमरेंड़ोए परवस्था थका जगवान् एकज रात्रीमां बार योजन प्रमाणवालो मार्ग उलंघीने तत्काल मध्यम अपापा नगरी प्रत्ये आव्या. त्यां सौमिल नामनो ब्राह्मण यज्ञ करतो हतो, तेने माटे इंड़ूति विगेरे म्होटा अगीयार उपाध्याय त्यां आव्या हता. आ सर्वेने बोध करवा माटे प्रज्जुतो नगरीनी ब्हार महसेन उद्यानमां समवसस्था. देवतानुए धर्मदेशनाने माटे एक म्होडुं समवसरण रच्युं. त्यां सिंहासनने विषे बेशी प्रज्जु धर्मदेशना आपवा लाग्या, जेथी देवतानु महोत्सर्व पूर्वक त्यां आववा लाग्या. देवतानुने आवता जोइ इंड़ूति विगेरे उपाध्यायो सौमिल ब्राह्मणने कहेवा लाग्या के, “याज्ञिक गोरोए अग्निने विषे सारी रीते आहुति आपवार्थी देवतानु पोते अहिं आवे ठे. ” आ प्रमाणे तेनु वात करे ठे एटलामां तो देवतानु यज्ञस्थानने त्यजी दइने जिनेश्वर प्रज्जुनी पासे गया एटले तो वली इंड़ूति उपाध्याय अन्य पुरुषोने पूठवा लाग्यो के, “हे लोको ! आ सर्वे देवतानु यज्ञस्थानने मूकीने बीजे क्यां जाय ठे ? ” तेनुए उत्तर आप्यो के, “हर्षवंत एवा ते देवतानु सर्वइ एवा श्री वीरप्रज्जुनी पासे जाय ठे. ” आवां लोकोनां वचन सांजली अत्यंत गर्वयुक्त थयेलो इंड़ूति पोताना पांचसे शिष्योने लइने प्रज्जुना समवसरणमां गयो. त्यां ते त्रणलोकनी लक्ष्मीथी सुशोभित एवा श्री वीरप्रज्जुने जोइने पोताना चित्तमां चमत्कार पाम्यो अने “शुं आ सर्वइ हशे के बीजा !!!” एम शंका पामतो ठतो वेठो. एवामां प्रज्जुए तेनो आशय जाणीने तेने कह्युं के, “हे इंड़ूति ! तुं जले आव्यो. ” प्रज्जुनां आवां वचन सांजली इंड़ूति विचार करवा लाग्यो. “शुं ए मने नलखता हशे ? हा ! ए मने जाणताज हशे. कारण मने कोण नहिं नलखतुं होय ? परंतु जो ए म्हारो संशय जाणे

अने तेने टाळे तां हुं एमने सर्वज्ञ जाणुं. ” आम धारी ते जेवो स्थिर यज्ञे रहे ठे एटलामां प्रज्नुए “तने जीव विषयनो संशय ठे ?” एम कहीने पढी वेदनां पदोनो उच्चार करी तेनो संशय ठेदी नांखयो; जेथी ते इंद्रज्नुतिये पोताना पांचसो शिष्य सहित चारित्र अंगीकार कर्युं. पढी अग्निज्नुतिना पण कर्म संबंधी संशय दूर अवाथी तेणे पण पांचसो शिष्य सहित दीक्षा लीधी. वली शरीर एज आत्मा, ए संशय ठेदावाथी वायुज्नुतिये पण पांचसो शिष्य सहित व्रत ग्रहण कर्युं. पंच महाज्नुत संबंधी संशयनो प्रज्नुए वेदनां वाक्यथी नाश कख्यो, ए उपरथी व्यक्त नामना ब्राह्मणे पांचसो शिष्य सहित व्रत अंगीकार कर्युं. आ जन्मने विषे जेवुं होय तेवुंज परज्नुवने विषे मले, आ संशय पण प्रज्नुए ठेद्यो; तेथी सुधर्मा नामना ब्राह्मणे पांचसो शिष्य सहित चरित्र लीधुं. बंध अने मोक्षनो संशय प्रज्नुए वेदयुक्तिथी ठेद्यो. ए उपरथी मंमिकना पुत्र मंमिते साम्राजसो शिष्य सहित दीक्षा लीधी. देवताळु ठे के नथी, आ संशय पण प्रज्नुए ठेदवाथी मौर्यपुत्रे त्रणसो शिष्य सहित चरित्र लीधुं. नरक ठे के नथी, आ संशय प्रज्नुए ठेद्यो, एथी अकंपिते त्रणसो शिष्य सहित दीक्षा लीधी. पुण्यपाप ठे के नथी, आ संशयनो प्रज्नुए नाश करवाथी अचलज्जाताए त्रणसो शिष्य सहित चारित्र आदर्युं. परलोक ठे के नथी, आ संशय ठेदवाथी मेतार्ये त्रणसो शिष्य सहित व्रत अंगीकार कर्युं. मोक्ष ठे के नथी, आ संशयनो उत्तर प्रज्नुए वेद वचनवने आपवाथी प्रजास नामना विप्रे त्रणसो शिष्य सहित व्रत आदर्युं. आ वखते आवी रीते इंद्रज्नुति विगेरे अगीयार जणाए पोताना संशयनो नाश अवाथी चुमालीशसो शिष्यो सहित दीक्षा लीधी. पढी प्रज्नुए तेडने त्रीपदीनुं दान कर्युं अर्थात् त्रिपदी जणावी एटले तेडुए द्वादशांगी रची. पढी जगवाने ते अगीयारे जणाने पोताना गणधर पदे स्थाप्या. प्रज्नुने चौदहजार साधुन, शुद्ध शीलवंत ठत्रिशहजारं साध्वियो, एक लाख अने नंगणसाठ हजार श्रावको, त्रण लाख अने अठारहजार श्राविकान, त्रणसो चौद पूर्वधारियो, तेरसो अवधिज्ञानि साधुन, सातसो व्रतधारी एवा केवलज्ञानीयो, सातसो वैक्रियलब्धिने धारण करनारान, पांचसो मनःपर्यवज्ञानने धारण करनारान, चारसो वादलब्धिने धारण करनारा तपस्वीन, आठसो अनुत्तर देवलो-कमां जनारान अने सातसो अंतेवासी सिद्धे, आ प्रमाणेनो परिवार हतो. प्रज्नु

ग्रहस्थावासमां त्रीश वर्ष, उद्गस्थपणे बार वर्ष अने सामा ठ मास तथा केवर्ल पणे ठ मासमां कांइ उठा त्रीश वर्ष एम प्रज्जुनुं सर्व आयुष्य बोतेर वर्षनुं हतुं.

हवे सुखम दुःखमकालना त्रणवर्ष सामाआठमास बाकी रह्ये ठते अ-पापा नगरीने विषे *कार्तिकवदी अमावस्याने दिवसे स्वाति नक्षत्रना योगमां अठम तप करीने पर्यंकासने बेठेला कर्मरहित प्रज्जुए पंचावन पुण्यपापना फ-लरूप ठत्रिश अध्ययन सज्जामां देशनारूपे कहीने अने प्रधान नामना अध्यय-ननुं निरूपण करीने पढी मोहलक्ष्मीनो अंगीकार करयो. हे ज्ञव्यलोको ! जेमणे संगमक देवता विगेरे जीवोए करेला उपसर्गना समूहने धीरजताथी सहन करया ठे, जेमणे गाढ एवुं तप करयुं ठे अने जेमणे दुःसह एवा परीषदोनी सेनाने लीलामात्रमां जीती लीधी ठे ते इंइदि देवतानुए पूजन करेला श्री वीरजिने-श्वरने तमे नमस्कार करो.

॥ इति श्री महावीरचरित्रं संपूर्णम् ॥

निम्मविअप्रबारसंगे निहयअणांगे विमुक्कजवसंगे ॥

करुणामयजलनिहिणो नमामि गणहारिणो सवे ॥३॥

अर्थः—द्वादशांगीना रचनारा, कामदेवनो नाश करनारा, संसारना सं-गने त्यजी देनारा अने दयारूप अमृतना समुद्र एवा सर्व गणधरोने हुं नम-स्कार करुं तुं. ॥ १ ॥

अहिं सर्व तिर्थंकरोना सर्व गणधरोने नमस्कार करुं तुं, एम कह्युं. तो कया कया तिर्थंकरना केटला केटला गणधरो हता ते कहे ठे. १ श्री ऋषज्जदेव प्रज्जुना पुंरुकादि चोराशी गणधरो हता. २ अजितनाथना सिंहसेनादिक पंचाणुं गणधरो हता. ३ शंजवनाथना चारु विगेरे एक सो अने बे गणधरो हता. ४ अन्ननंदनना वज्रनाज्जादिक एकसोने सोल गणधरो हता. ५ पद्मप्र-ज्जुना सद्योतादिक एक सो ने सात गणधरो हता. ६ सुमतिनाथना चमरादिक एक सो गणधरो हता. ७ सुपार्श्वनाथना विदर्जादिक पंचाणुं गणधरो हता. ८ चंअप्रज्जुना दिनादिक त्राणुं गणधरो हता. ९ सुविधिनाथना वराहादिक अठा-

श्री गणधरो हता. १० शीतलनाथना नंद विगेरे एकाशी गणधरो हता. ११
श्रयांसनाथना कौस्तुभादिक षोडश गणधरो हता. १२ वासुपुज्यना सुत्रूमा-
दिक षासठ गणधरो हता. १३ विमलनाथना मंदर विगेरे सत्तावन गणधरो
हता. १४ अनंतनाथना यशादिक पञ्चास गणधरो हता. १५ धर्मनाथना अ-
रिष्टप्रमुख त्रैतालीश गणधरो हता. १६ शांतिनाथना चक्रायुधादिक षट्त्रिंश गण-
धरो हता. १७ कुंभुनाथना शंखादिक पांत्रिंश गणधरो हता. १८ अरनाथना
कुंजादिक तेत्रिंश गणधरो हता. १९ मद्धिनाथना त्रिषगादिक अष्टाविंश गणधरो
हता २० मुनिसुव्रतस्वामिना मद्धप्रमुख अठार गणधरो हता. २१ नमिनाथ-
ना संजु विगेरे सत्तर गणधरो हता. २२ नेमिनाथना (आवश्यकसूत्रना अग्नि-
प्राय प्रमाणे) वरदत्तादि अगियार गणधरो अने (कल्पसूत्रना अग्निप्राय प्र-
प्रमाणे) अठार गणधरो हता. २३ पार्श्वनाथना (आवश्यकसूत्रना अग्निप्रा-
यथी) आर्यदिनादिक दश अने (कल्पसूत्रना अग्निप्रायथी) आठ गणधरो
हता. २४ महावीरस्वामीना गौतमादिक अगियार गणधरो हता. ए चोवीश
जिनेश्वरना पहेला पहेला गणधरोने हुं वंदना करुं तुं.

ए उपर आ नीचेनी त्रण गाथानु कहे ठे.

सिरिउसहसेण पडु सी-हसेण चारुरु वज्जनाहस्का ॥

चमरो सज्जो अ विद-प्र दिन्न पडुणो वराहो अ ॥ १ ॥

पहुनंद कुहुज्जो चिय, सुत्रुम मंदर जसा अरिठो अ ॥

चक्रानुह संखा कुं-न्न त्रिसय मद्धीय संजु अ ॥ २ ॥

वरदत्त अज्जादिन्ना, तहिंदज्जुई अ गणहरा पडमा ॥

सीसानु सहाईणं, हरंतु पावाइं पाणयाणं ॥ ३ ॥

अर्थ—१ श्री ऋषजसेन, २ प्रजु सिंहसेन, ३ चारुरु, ४ वज्जनाज्ज, ५ चमरं,
६ सद्योत, ७ विदर्ज, ८ दिन्न, ९ प्रजु वराह, १० नंद, ११ कौस्तुज्ज, १२ सुत्रुम,
१३ मंद, १४ यशा, १५ अरिष्ट, १६ चक्रायु, १७ शंख, १८ कुंज, १९ त्रिषगं,
२० मद्ध, २१ शंजु, २२ वरदत्त, २३ आर्यदिन्न, २४ इंज्जुति, चोविंश तीर्थकरनां
आ चोवीश शिष्यो सहित प्रथम गणधरो नमस्कार करता एवा प्राणीज्जनां
पापने नाश करो. ॥ ३ ॥ इति गणधरोनी स्तुति.

हवे प्रथम चक्रवर्ती एवा नरतमुनिनी स्तुति करे ठे.

नरहमहारायसिं, गिहिवेसुपन्ननाणवररयाणं ॥

दसहिं सहस्सेहि समं, निस्कंतं वंदिमो सिरसा ॥ ४ ॥

अर्थ—जेमने गृहस्थना वेशमांज केवलज्ञानरूप रत्न उत्पन्न थयुं ठे अने जेमणे दशहजार राजानुनी साथे चारित्र अंगीकार करथुं ठे एवाते नरत महा राजर्षिने अमे मस्तकवने नमस्कार करीए ठीए.

हवे महाबल एवा बाहुबलि महर्षिनी स्तुति करे ठे.

हन्निविलग्गस्स न के-वल्लं तिसोऊण वरिसपम्मिंते ॥

पयपन्नमसमुप्पाम्मिअ-नाणवरो जयन्न बाहुबली ॥५॥

अर्थ—जेमणे एक वर्ष कायोत्सर्गे रद्या पढी “हाथी (गर्वरूप हाथी) उपर चमेलाने केवलज्ञान न होय. ” एवां पोतानी ब्हेनोनां वचन सांजली आगल चालवा माटे पग उपारुवाथी जेमने केवलज्ञान प्राप्त थयुं ठे एवा बाहुबलि जयवंता वर्तो ॥ ५ ॥

आ नरत अने बाहुबलिनो संबंध श्री रुषनदेवना चरित्रथी जाणी लेवो. हवे नरतराजाना वंशना अजितनाथ सुधीना सर्व राजर्षिंनुनी स्तुति त्रण गाथाथी कहे ठे.

सुरवड्ढा अहिसित्ता, नरहपए अद्धनरहवरपहुणो ॥

आड्ढजसप्पमुहा, अठवि सासयसुहं पत्ता ॥ ६ ॥

अर्थ—सौधमेंडे जेवी रीते नरतराजाने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं ते वखते तेमनो केवल महोत्सव करीने तेमना पदे तेमना पुत्रने राज्यान्निषेक कस्यो तेज प्रकारे अर्थ चक्रवर्तीनो अर्धा नरतक्षेत्रना राज्यने विषे राज्यान्निषेक कस्यो ठे. नरतना पुत्रोनो वंश नीचे प्रमाणे १ आदित्ययशा, २ महाबल, ३ अतिवल, ४ बलन्नड, ५ बलवीर्य, ६ कार्तवीर्य; ७ जलवीर्य अने ८ दंमवीर्य एम आठ आठ पुत्रो साश्वता सुखने पाम्या ठे. ते वात आदिनाथना चरित्रथी जाणी लेवी ॥ ६ ॥

अन्नेवि पुहविड्ढाणो, नसन्नस्स पणप्पए असंखिज्जा ॥

जावजिअमत्तुराया, अजियजिणपिअ्रा समुप्पन्नो ॥ ७ ॥

अर्थ—श्री रुषन्नेदेव प्रज्जुना पढी तेमना वंशने विषे श्री अजितनाथ जिनेश्वरना पिता जितशत्रु राजा जेटला कालमां उत्पन्न थया ठे तेटला कालमां (पचास क्रोरु लाख सागरोपम कालमां) बीजापण असंख्याता पृथ्वीपतियो थइ गया ठे ॥ ७ ॥

तेजए शुं कर्युं ठे ? ते नीचेनी गाथाथी कहे ठे.

उष्रितु रज्जलक्षिं, पवइआ केवि सिवपुरं पत्ता ॥

सव्वत्तपच्चमवरे, अवरे ते वंदिमो सिरसा ॥ ८ ॥

अर्थ—तेमांथी केटलाक तो राज्यलक्ष्मीने त्यजी दइने दीक्षा धारण करी मोक्षपुरने पामेला ठे अने बाकीना सर्वार्थसिद्ध वैमाने प्राप्त थया ठे. ते सर्वेने हुं मस्तकवने नमस्कार करुं हुं ॥ ८ ॥

जरत चक्रवर्ती संबंधी जे कांइ कहेवानुं हतुं ते आगलनी गाथामां कहेवाइ गयुं ठे. हवे बाकी रहेला चक्रवर्तीनी स्तुति एक गाथाथी कहे ठे.

तणामिव जरतपहुत्तं, चइत्तु नरवइसहस्सपरिअरिए ॥

निस्कंते नरनाहे, नमामि नवसगरपासुरके ॥ ९ ॥

अर्थ—जरतक्षेत्रना प्रज्जुपणाने तृणानी पेठे त्यजी दइने हजारो जूपतियोथी परवरेला अने दीक्षा धारण करेला सगर विगेरे नव चक्रवर्ती राजाडने हुं नमस्कार करुंहुं. आ गाथानी अंदर “नव” ए शब्द मूक्यो ठे, ते उपरथी एम समजवानुं के, चक्रवर्तीयो बार ठे. तेमां प्रथम जरतनुं आख्यान आगल कहेलुं ठे. सुज्जूम अने ब्रह्मदत्तसातमी नरके गयेला होवाथी तेज वंदना करवाने योग्य नथी; बाकीना नव वंदना योग्य ठे एज हेतुथी “नव” शब्द मूक्यो ठे.

हवे तेमां प्रथम सगर चक्रवर्तीनुं चरित्र कहेवाय ठे.

॥ श्री सगर चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

साकेत नगरने विषे इह्वाकु कुलमां उत्पन्न थयेला अने पापथी जय पामता एवा जितशत्रु अने सुमित्र नामना बे जाइनु राज्य करता हता. तेमां जितशत्रुराजाने विजया नामनी स्त्री हती अने सुमित्रने वैजयंती नामनी गुणवंत स्त्री हती.

एक दिवस विजया अने वैजयंती ए बन्ने स्त्रीयोए जूदा जूदा गजादि चौद

महास्वप्नो दीर्घां. प्रजाते ते वात तेडुए पोतपोताना पतिने कही एटले जितशत्रु-
अने सुमित्र ए बन्ने ज्ञाशयोए स्वप्न पाठकोने बोलावीने स्वप्ननो अर्थ पूठ्यो.
ते उपरथी स्वप्न पाठकोए तेडुने कहुं के, “तमारे एकने तीर्थकर अने बीजाने
चक्रवर्ती एवा बे पुत्रो थशे.” अनुक्रमे तेडुने उत्तम लक्षणवाला बे पुत्रो थया. तेमां
एके पोताना पुत्रनुं नाम अजित अने बीजाए सगर पारुयुं. पढी अनुक्रमे वृद्धि
पामीने उत्कृष्ट यौवनने पामेला ते बन्ने पुत्रोने माता पिताए उत्तम रूपवाली
राजकन्यानुं परणावी. पढी जितशत्रु राजाए अजितने राज्यासन उपर बेसा-
री सगरने युवराज पद्मि आपी पोते महोत्सवपूर्वक सुमित्र बंधुनी साथे ज्ञा-
वथी दीक्षा लइ उत्तम प्रकारे चारित्रने पाली मोक्षपद पाम्यो.

हवे अजित राजा पण दीर्घकाल सुधी राज्यने पाली पढी सगरने पो-
ताने पदे स्थापी पोते दीक्षा लइ त्रिजगत्प्रभु एवा तीर्थकर थया. अठार ला-
ख पूर्व कुमार अवस्थामां, त्रेपन लाख पूर्व राज्यावस्थामां, वार वर्ष उद्भवाव-
स्थामां अने एक लक्षपूर्वथी कांशक नुं चारित्रावस्थामां एम सघलुं मली प्र-
भुनुं वोतेर लाख पूर्वनुं आयुष्य हतुं.

हवे सगर राजा पण ठ खंरुवाला ऋरतक्षेत्रने साधीने चौद महारत्न
तथा नव निधाननो अधिपति थयो. साम्राज्यनुं पालन करता एवा ते राजाने
सर्वांगे सुंदर एवा जन्हुकुमार विगेरे साठहजार पुत्रो थया. एक दिवस तेडु
सर्वे पितानी आज्ञा लइ सघला ऋरतक्षेत्रने जोवा माटे पोताना नगरथी
निव.डया. अनुक्रमे तेडु दीन अने अनाथ लोकोने प्रीतिदान आपता
तथा महोत्सव करता अष्टापद पर्वतप्रत्ये गया. त्यां तेडु ऋरतराजाए
करावेलुं श्री अरिहंत प्रभुनुं प्रासाद जोइ अने पोत पोताना वर्ण अने
प्रमाणयुक्त तेमनी प्रतिमाने जोइ तेमने वंदन करी आश्चर्ययुक्त थया ठता पो-
ताना मंत्रिने पूठवा लाग्या के, “जगतने आश्चर्यकारी एवुं आ प्रासाद कोणे
कराव्युं ठे ? ” मंत्रीये कहुं. “हे कुमारेंडे ! सांजलो, ते हुं तमने कहुं. ”

पूर्वे तमारा कुलने विषे समर्थ एवा श्री युगादि प्रभु तीर्थकर थया ठे.
जेमणे प्रथम राज्यपद्मि धारण करी चार वर्णनी व्यवस्था करी ठे. शिल्पशा-
स्त्र, कला. चिकित्सा अने अठार प्रकारनी लिपी पण तेमणेज लोकोना उपका-
रने माटे करी ठ. पढी लोकांतिक देवताए आवीने दीक्षानो अवसर नजिक

आखिलो कहेवाशी प्रभुए पोताना सो पुत्रोने जूड़ा जूड़ा राज्यने विषे स्थापीने अने एक वर्ष पर्यंत दानरूप आषाढ मासना मेघशी ठखंरु पृथ्वीने शीतल करीने इंडे करेला महोत्सव पूर्वक चार हजार राजानु सहित चारित्र धारण करी ठेवट दश हजार साधुनु सहित मोहलक्ष्मीनो अंगीकार कस्यो. पढी प्रभुना सो पुत्रोनी मध्ये जे पवित्र बुद्धिवालो म्होटो ज़रत हतो ते आ ज़र-तक्षेत्रने विषे प्रथम चक्रवर्ती थयो. तमारा पिता तुड्य एवा ते राजाए आ जि-नेश्वरनुं प्रासाद करावीने तेमां पोत पोताना प्रमाण तथा वर्णवाला जिनेश्व-रोनी चोविश प्रतिमाने स्थापन करी. आ प्रमाणे कस्यो पढी महा-त्मा एवा ते ज़रत चक्रवर्तीये पोताना वार्द्धिकि रत्नवने रत्नमय स्तुपो अने बीजुं सघलुं एज प्रमाणे कराव्युं. ज्यां सुधी ज़रत चक्रवर्तीये पांच लक्ष पूर्व पर्यंत राज्य कर्युं त्यां सुधी तेणे पोतेज पूर्ण ज़क्तिशी ए सर्वप्रतिमाननुं पूजन कर्युं. पढी समग्र अलंकार युक्त देहवाला अने ज्ञावनाने ज्ञावता एवा ज़रत राजा अरिसाज्जुवनमां केवलज्ञान पासी अनुक्रमे मोहलक्ष्मीने पाम्या. पढी इंडे आवीने ज़रतना पुत्र श्री आदित्ययशाने तेना पदने विषे स्थापन क-स्यो. बीजा पण सात राजाने अनुक्रमे तेज पदे स्थाप्या. आ प्रमाणे आदित्ययशा विगेरे आठे राजानु अरिसा ज्जुवनमां केवलज्ञानप्राप्त करी मुक्तिना ज्ञोक्ता थया.”

मंत्रीनां आवां वचन सांज्जली सगर चक्रवर्तीना साठ हजार पुत्रो विस्म-य पामता ठतां कहेवा लाग्या के, “अहो ! आ अमारुं कुल जयवंतु वतो.” आवा सिंहनादशी तेनुए आकाश गजावी मूक्युं. पढी तनु परस्पर कहेवा लाग्या के, “जेवी शोज्जा ज़रतराजाए तेमना पिताशी आदिनाथनी करी ठे तेवी शोज्जा “आपणे आपणा पिताशी अजितनाथनी करावीशुं अने तेवुंज जि-नालय बंधावीशुं. ” आम धारी तेनुए अष्टापद समान बीजो पर्वत जोवा मां-रुचो; परंतु अष्टापद पर्वत समान तेनुए एके पर्वत दीगो नहि, तेथी तनु पो-ताना प्रधानने पूठवा लाग्या के, “हे प्रधान ! कहो, आ अष्टापद केटला काल सुधी अक्षय रहेवालो ठे ?” मंत्रिये कह्युं. “हे राजकुमारो ! सांज्जलो, केवल-ज्ञानीये एमं कहेलुं ठे के, अवसरपिणीकाल पर्यंत ए अक्षय रहेवानो ठे. ” कु-मारोए कह्युं. “जो एम ठे तो आपणे आ जिनालयनुं रक्षण करीए के, जेथी करीने लोन्नी माणसो ए श्रेष्ठ स्थाननो नाश करी शके नहि. ”

पत्नी तेजए इंमरत्नवमे अष्टापद पर्वतने मेखला रहित कस्यो. आटलुं क-
 खाथी तेमने तृप्ति अइ नहि, तेथी तेजए ए पर्वतनी चारे तरफ खाइ खोदवा
 मांमी अने ते तेमणे पहेला पाथरा सुधी खोदी. एवामां अग्निना समान कां-
 तिवालो नागेंड त्यां आवी तेमने कहेवा लाग्यो. “ हे कुमारो ! तमे आं खाइ
 खोदवावमे करीने अमारा निवास स्थाननो जंग न करो. ” कुमारोए कह्युं.
 “ आ पृथ्वी कोनी ठे ? ” नागेंडे उत्तर आप्यो के, “ हे श्रेष्ठो ! ए तमारी
 ठे. ” राजकुमारोए कह्युं. “ जो एम ठे तो पत्नी अमारी पृथ्वीमां खोदता एवा
 अमोने त्हारे ना कहेवानी शी जरूर ठे ? तुं पोताने स्थानके जा अने हवे प-
 त्नी फरीथी आवुं बोलीश नहि. ” आम कुमारोए तिरस्कार कस्यो एटले ना-
 गेंड पोताने स्थाने गयो. पत्नी कुमारो पण ते खाइने पाणीथी जरवा माटे गं-
 गाने त्यां लाव्या. खाइने विषे परती एवी गंगाने जोइ प्रसन्न मनवाला ते संव
 कुमारोए जगतने पूरी देनारा सिंहनाद कस्यो. पत्नी तेजना सिंहनादथी अने
 अखंभित धारावाला जलवमे पोतानुं स्थान व्याप्त भवाने लीधे अत्यंत क्रोधा-
 तुर थयेला तेमज ज्वाजल्यमान कांतिवाला नागेंडे त्यां आवीने तत्काल पोतानी
 विषदृष्टिना अग्निथी ते साठहजार पुत्रोने जस्मीजूत करी नाख्या. आ प्रमाणे
 जस्मीजूत थयेला जन्हु विगेरे साठ हजार राजकुमारोने जोइ बीजा राजा
 विगेरे सर्वे सामंतो विलाप करवा लाग्या. वली बुटा केशवाली, कंठना हारोने
 तोमी नाखती, कंकणोने ज्रांगी नाखती अने अति दुःखित थयेली ते कुमारोनी
 स्त्रियो पण विह्वल अइने पृथ्वी उपर आलोटवा लागी अने विलाप करवा लागी के,
 “ हा देव ! हा नाथ ! हा स्वामिन् ! निर्नाथ एवी अमोने त्यजी दइने तमे क्यां
 जता रह्या ? ” आ प्रमाणे विलाप करता एवा सर्व सैन्यने मुख्य प्रधान कोमल
 वाणीथी आश्वासन करवा लाग्यो के, “ आ संसारज असार ठे; ज्ञावी अन्यथा
 थतुं नथी; माटे हवे सौ पोत पोताना कार्यने विषे चित्त राखो. कारण के, आ पु-
 त्रो शोक करवा योग्य नथी. तेज तो बहु तीर्थोने वंदना करी अने आ स्थाननुं
 रक्षण करीने सत्पुण्य मेलवी मोक्षगतिनां पात्र थयां ठे. ” प्रधान मंत्रीये आ
 प्रमाणे सर्व सैन्यने बोध परमाणी प्रयाण कराव्युं. अनुक्रमे ते सर्वे सामंतो स-
 हित मंत्रीयो नगरनी पासे आवी पहोच्या एटले तेज परस्पर विचार करवा
 लाग्या के, “ हवे सगर महाराजानी पासे जइने एम कोण कहेशे के, “ हे नाथ !

राजकुमारो विना अमे सौ आव्या ढीए.” आम विचार करतां अग्निमां प्रवेश करवो योग्य धारी तेउ सौ ते प्रमाणे तैयारी करवा लाग्या. एवामां ते वखते कोइ एक ब्राह्मण त्यां आवी चढ्यो. ब्राह्मण तेउनी आवी तैयारी जोइ कहेवा लाग्यो के, “तमे वृथा खेद करवो त्यजी दो. कारण माणसने सुख दुःख प्राप्त प्राय ए कांइ आश्चर्य नथी. आ आदि अने अंत रहित एवा संसारमां नाना प्रकारना कर्मने वश थइ रहेला जीवोने एवी कोइ वस्तु नथी के, जेनो क्षय थतो नहि होय. माटे हे सामंतो ! तमे मृत्यु पामशो नहि अने सगर चक्रवर्तीने आ सर्व व्रतांत हुं कहीश.” ब्राह्मणनां आवां वचन सांजली तेउ घणो हर्ष पाम्या.

पढी ब्राह्मण “हुं उगायो बुं ! हुं ठेतरायो बुं ! !” एम पोकार करतो दी-नमुखवालो थइ राजद्वारे आव्यो. त्यां सगर राजाए पोकार करता ते ब्राह्मणने तत्काल बोलावीने पूढ्युं के, “ हे छिजेंड ! तुं कोनाथी उगायो ठे ? ” तेणे उत्तर आप्यो के, “ हुं दैवथी उगायो बुं. कारण के, म्हारे एकनो एकज पुत्र हतो, तेने दुष्ट साप करवाथी ते तत्काल निर्जीव थइ गयो ठे. माटे हे कृपानिधि ! म्हारा उपर दया करी तेने जीवतो करो. ” आ वखते पेला प्रधान विगेरे सामंतोए आवीने सगर चक्रवर्तीने नमस्कार कस्यो. पढी सगर राजाए वैद्य लोकोने आज्ञा करी के, “ हे वैद्यो ! ए ब्राह्मणना पुत्रने सापना विषथी मुक्त करे. ” वैद्यो ब्राह्मणने घेर गया अने पुत्रने मरी गयेलो जोइ फरी राजा पासे आवी कहेवा लाग्या के, “ हे नृपेंड ! ए पुत्र मृत्यु पामेलो ठे; माटे हवे जेना कुलमां के जेना गोत्रमां कोइ पण मरी गयुं न होय तेना घरेथी जस्म मंगावी आपो तो हुं तेने जीवतो करीए. ” वैद्यनां आवां वचन सांजली सगर चक्रवर्तीये तेवा कुल अथवा गोत्रना घेरथी जस्म लइ आववानी पोताना सेवकोने आज्ञा आपी, परंतु ते यत्नथी शोधतां पण क्यांइथी मली शकी नहि. कारण के, सर्व कुलने विषे मरण थयेलांज हतां. आ वात वैद्ये राजाने करी एटले तेणे ब्राह्मणने कह्युं के, “ हे छिज ! तुं शा कारण माटे शोक करे ठे. जगतमां मृत्यु साधारणरूप ठे तो पढी त्हारे पुत्रनो शोक करवो घटे नहि. केमके आ संसारज निश्चय जन्ममृत्युरूप ठे; माटे हे छिज ! तुं रुदन मूकी दइ शोकनो त्याग करी आत्महित कर. कारण के, तने पण थोमा कालमांज मृत्युरूप सिंह गली जशे. ” ब्राह्मणे कह्युं. “ हे नाथ ! आप कहोगेते संत्य

ठे; परंतु पुत्र विना म्हारा कुलनो क्य थाय ठे एटला माटे हुं शोक करुं हुं-
आप न हणायेला एवा म्होटा महिमावाला तथा दुःखी अने दीन पुरुषो उपर
दया करनारा ठो, माटे हे कृपालु स्वामी ! म्हारा पुत्रने तत्काल जीवतो
करो. ” राजाए कह्युं. “ हे द्विजवर ! मृत्यु पामेलाने जीवारुवा इंड पण
समर्थ नथी; तो पढी माणसोनी तो वातज शी ? माटे तुं आ त्हारी हठने
त्यजी दे. वली प्राप्त थयेला मृत्युने शास्त्र अथवा मंत्र के तंत्रथी पाहुं वाली
शकातुं नथी; माटे तुं त्हारा पुरुषार्थने त्यजी न दे. वली शोक त्यजी दइ शीघ्र
आत्मानो विचार कर. कारण के, मुख पुरुषोज विनष्ट वस्तुने विषे शोक करे ठे
विवेकी करता नथी. ” ब्राह्मणे कह्युं. “ हे सत्वना समुद्र महाराज ! जो उ-
त्तम पुरुषोए विनष्ट वस्तुने विषे शोक न करवो, एम आप कहो ठो तो आपे पण
क्यारे शोक करवो नहि. ” ब्राह्मणनां आवां वचन सांजली सगर महाराजाए क-
ह्युं. “ अरे ! तुं शुं मने पण शोक न करवानुं कहे ठे ! तो पढी दैवे रक्षण करे-
ला एवा मने पण शुं शोकनुं स्थान प्राप्त थवानुं ठे ? ” ब्राह्मणे कह्युं. “ आपने
उत्पन्न थयेला शोकनुं स्थान बहु दुःसह अने असंज्ञाव्य ठे तो पण आपे धीर-
पणुं अंगीकार करवुं. ” विप्रनां आवां वचनथी जयत्रांत थयेला सगर चक्रव-
र्तीये तेने “ हे विप्र ! म्हारे पण शोकनो शो हेतु ठे ? ” एम पूठ्युं एटले तेणे
जणाव्युं के, “ आपना साठ हजार पुत्रो मृत्यु पाम्या ठे. ” ब्राह्मणनां आवां वचन
सांजली वज्रथी हणायेलानी पेठे अत्यंत दुःखित मनवालो सगर राजा मूर्छा
पामीने सिंहासनथी झूमि उपर पडी गयो. मूर्छाने अंते शोकथी जरपूर हृदयवा-
लो ते रुदन करतो ठतो विविध प्रकारना विलाप करवा लाग्यो. हा उत्तमस्व
ज्ञाववाला पुत्रो ! मनने वहाला अने गुणना समुद्रो ! मने अनाथने त्यजी दइ-
ने तमे क्यां जता रह्या ठो ? मने एकवार तो दर्शन आपो. अरे ! म्हारा पुत्रोने
वलात्कारे गृहण करीने दैवेज म्हारो अपकार कस्यो ठे. हाहा कठोर हृदय !
तुं पुत्रना वियोगथी केम फाटी जतुं नथी ? अरे प्राणो ! हवे तमारुं विधिपूर्-
वक रक्षण करनार कोण थरो ? हवे हुं ते अग्निमां पेशुं के पर्वत उपरथी ऊं-
पापात करुं !!! ” आ प्रमाणे विलाप करता एवा सगर महाराजाने फरीथी
ब्राह्मणे कह्युं. “ हे महाराज ! आप मने उपदेश देता हता ते शुं तमे विचारता
नथी ? आपे जे संनारनी असारता कहेली ठे ते सत्यज ठे. शोकथी विधुर वनी

गयेला प्राणीयो पोतानुं हित विचारी शकता नथी; परंतु सर्वेनुं परोपदेश कर-
वामांज कुशलपणुं देखाय ठे. " सगर चक्रवर्तीये कहुं. " एक पुत्र मृत्युपा-
मवाथी तने केवुं दुःख अयुं हतुं? तो पठी म्हारा तो साठ हजार पुत्रोनो दैवे
नाश करी नाख्यो ठे. " ब्राह्मणे कहुं. " हे महाराज ! म्होटाने म्होटुं दुःख
होय ठे. कारण के, वज्रना प्रहार तो पृथ्वीज सहन करी शके ठे तृण सहन
करी शकतुं नथी. वली सज्जन पुरुषो तो संपत्तिने विषे तथा आपत्तिने विषे
एकज स्वप्नाववाला होय ठे. जेमके सूर्य उदय समये तथा अस्त समये एक-
ज स्वप्नावनो (लाल रंगनो) होय ठे; माटे हे महाराज ! वीरपणुं धा-
रण करी संसारनी असारता विचारी त्रण जगत्समान वियोगनी पीडामां
विह्वलपणुं न करो. वली शोक मनुष्यने कांइ रक्षण कर्ता अतो नथी, परंतु ते-
थी जलदुं कर्म बंधन थाय ठे, माटे माह्या पुरुषो संतापना कारणरूप शोक
करता नथी." इत्यादि वचनोथी ब्राह्मणे प्रतिबोध पमामेलो सगर राजा बीजा-
नुंने पूठवा लाग्यो के, " म्हारा पुत्रो शी रीते मृत्यु पास्या ?" आ वखते इंडे
प्रत्यक्ष अइ तेना पुत्रोनो सर्व वृतांत कही संजलाव्यो. ते उपरथी सगर राजा
विचार करवा लाग्यो के, " क्यारे पण अविश्वयता वृथा अती नथी."

आ वखते अष्टापदनी पासे रहेनारा सर्वे माणसो त्यां आवीने करुण स्व-
रथी सगर चक्रवर्तीनी विज्ञापना करवा लाग्या के, " हे विज्ञो ! तमारा पुत्रो-
ए अष्टापदनुं रक्षण करवा माटे जाह्वीनो प्रवाह आशेलो ठे ते बहु देशने
बोली दे ठे; माटे समुद्रनी पेटे प्रसरता एवा ते प्रवाहने निवृत्त करवामां आपना
विना बीजा कोइनुं सामर्थ्य नथी." पठी सगर राजाए पोताना पौत्र जगीरथने
कहुं के, " हे वत्स ! तुं त्यां जा अने दंभरत्नथी ते जलना प्रवाहने समुद्र प्रत्ये
लइ जा." पठी जगीरथ पितामह (सगर राजा)नी आज्ञा लइ त्यां गंगानी
पासे जइ विधिपूर्वक अठम तपवरे जक्तिथी नागेंडुं आराधन करवा लाग्यो
एटले तेनी जक्तिथी संतुष्ट अयेला अने ज्वाजळयमान कांतीवाला नागेंडे त्यां
आवीने तेने कहुं के, " हे जगीरथ ! कहे, हुं त्हांरुं शुं अज्जीष्ट करुं ?" जगीरथे
नमस्कार करीने कहुं. " हे नागेंड ! हुं त्हांरा प्रसादथी लोकने दुःख आपनारा आ
गंगाना प्रवाहने समुद्र प्रत्ये लइ जान." नागेंडे कहुं. " हे जगीरथ ! तुं त्हांरुं
इच्छित कर. हुं म्हारा सर्वे नागोने निवृत्त पमामीश." पठी जगीरथे वलीदान

अने पुष्पादिकथी नागेंडनी पूजा करी अने पठी हर्षथी दंरुत्नवमे, गंगाना प्रवाहने समुद्र प्रत्ये जोरयो. जगीरथ राजाए नागनी पूजा करी ए उपरथी लोकमां नागपूजा चालु अइ अने गंगासागरनुं तीर्थ पण लोकमां प्रसिद्धि पास्युं. जन्हु राजा गंगाने अहिं लाव्यो, माटे ते गंगानुं नाम जान्हवी पर्युं अने जगीरथ समुद्र प्रत्ये लेइ गयो, माटे तेनुं जगीरथी एवं नाम प्रसिद्ध अयुं. पठी नागसमूहे एकठा अइने जगीरथनो पूजादिकथी सत्कार कस्यो एटलेतेणे साकेतनपुर प्रत्ये जइ सर्व वात पितामह (सगर चक्रवर्ती)ने निवेदन करी. पठी सगर राजाए कुमार जगीरथने पोताने पदे स्थाप्यो अने पोते अजितनाथ प्रभु पासे विधिपूर्वक व्रत आदरयुं. अनुक्रमे सगर ऋषि तप करवाथी घोर कर्म रूप मलनो त्याग करी अनंत सुखरूप मोक्षपद पास्या.

एक वखत जगीरथ राजाए केवल ज्ञानीने जोइ तेमने हर्षथी जन्हु विगेरे कुमारोने पूर्व जव पूठयो के, “हे प्रभो ! म्हारा पिता जन्हु विगेरे सगर राजाना साठ हजार कुमारो एकी वखते केम मृत्यु पास्या ?” केवलीये कह्युं. “हे प्रभु ! ते वृत्तांत सांजळय.

कोइ एक महासंघ समेत शिखरनी यात्राये जतो हतो. रस्ते ते कोइ महा अरण्यने उद्धंधी एक गाम पासे आवी पहोच्यो; परंतु ते गामना लोको अनार्य अने पाप बुद्धिवाला होवाथी दुर्वचनादिके करीने संघने उपडव करवा लाग्या; तेथी तेउए सामुदायिक अशुभ कर्म बांध्युं. एवामां त्यां कोइ एक कुंजारे आवीने ते संघने उपडव करनारा दुष्टलोकोने निवृत्त कस्या अने कह्युं के, “हे मूढो ! जिनेश्वरनी यात्राये आवेला आ पवित्र एवा संघने घोर एवो उपडव न करो. कारण के, बीजा साधारण प्राणीने पण उपडव करवाथी मनुष्य घोर कर्म बांधे ठे, तो पठी आ जगत्पूज्य एवा संघने उपडव करवाथी घोरकर्म बांधे तेमां तो गुंज कहेवुं. हे महामूढो ! जोके पापात्मा पुरुषो पोते, आवेला परुणाउनी सेवाजक्ति करता नथी तो पठी तेमने उपडव गामाटे करवो जोइए ?” आम कहीने संघने उपडव करनारा लोकोने निवात्या, तेथी संघ पोताने स्थानके गयो अने कुंजार पण प्रसन्न चित्तवालो अयो.

जेव एअ वन्युं के, एक दिवस तेज गाममां रहेनारा चोरलोकोए राजाना घग्मां ग्यातर पार्युं; तेथी राजानी सेनाये त्यां आवीने अने ते गामना

दरवाजा बंध करीने ते गामने सलगावी मूक्युं. संघने उंपडव करवा रूप वृ-
 क्तनुं ते तेमने कमवुं फल उत्पन्न थयुं. आ वखते कुंजारने कोइ संबंधीये
 कांइ विचार माटे बीजे गाम बोलावेलो होवाथी ते त्यां गयो हतो, तेथी सं-
 घना रक्षणना पुण्यथी ते यची गयो. पढी ते गाममां साठ हजार माणसो
 बलीने न्स्मरूप थइ गया. कारण के, करेलुं घोर पाप शुं वृथा थाय खरुं ?
 अर्थात् नज थाय. आ प्रमाणे ते मृत्यु पामेला माणसो पोताना कर्मवमे एक
 अरण्यनी पासेना गाममां उत्पन्न थया. त्यां तेनु एकठा थइने रहेता हता ए-
 वामां कोइ एक वनना हाथीये तेमने मारी नाख्या, तेथी तेनु दुःखना समूहथी
 व्याप्त एवी अनेक प्रकारनी योनिने विषे जमतां जमतां अनेक जन्मने धारण
 करी कोइ पण पुण्यना प्रजावने लीधे सगर राजाना साठ हजार पुत्रपणे न-
 त्यन्न थया. हवणां पण ते पूर्व जवनां कर्मने लीधे तेनु साथेज मृत्यु पाम्या ठे.
 हवे कुंजार पण मृत्यु पामिने कोइ एक नगरने विषे धनवंत वणिक थ-
 यो. त्यांथी ते बीजा जन्मे राजा थयो. ए जवमां तेणे चरित्र अंगीकार करी
 महा समृद्धिवंत एवुं देवपद मेलव्युं. पढी ते देवजवमां पण देवता संबंधि अ-
 नेक दिव्यजोगोने जोगवी महापुण्यवंत एवो तुं सगर चक्रवर्तीना पुत्र जन्हु
 राजाना पुत्रपणे उत्पन्न थयो ठे.” आ प्रमाणे ज्ञानीनां मुखथी जन्हु विगेरेनो
 पूर्वजव सांजली वैराग्यथी पूर्ण थयेलो जगीरथ पोताना घरे गयो.

॥ इति श्री सगर चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

॥ श्री मघवान् चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

हवे संक्षेपथी श्री मघवान् चक्रवर्तीनुं चरित्र कहेवाय ठे.

श्रावस्ती नामनी महा नगरीमां समुद्रविजय नामे राजा राज्य
 करतो हतो. तेने उत्तम गुणोने धारण करनारी ज्ञज्ञ नामे स्त्री हती. ते
 ज्ञज्ञये रात्रीने विषे चौद महा स्वप्न जायां. पढी पूर्णमासे ते ज्ञज्ञये एक पुत्र
 रत्नने जन्म आप्यो. राजाए तेनु महोत्सव पूर्वक “ मघवान् ” एवुं नाम
 पाम्युं. पढी ते बालक अनुक्रमे चंडनी पेटे उत्कृष्ट समृद्धि सहित यौवनावस्थाने
 पाम्यो एटले पिताए तेने पोताना राज्यने विषे स्थाप्यो. पढी मघवान् जूपतिये
 जगतक्षेत्रने साधी चक्रवर्ती पद धारण करथुं. अनुक्रमे तेने बहुकाल विषयसुख

ज्ञोगवतां वैराग्य प्राप्त अयो; तेशी वैराग्यना रंगथी रंगीत अयेलो ते विचारवा लाग्यो के, “ जे पदार्थो प्रतिबंधना हेतुरूप ठे ते सर्वे अस्थिर देखाय ठे उदार पुत्रो, मनोजिष्ठ प्रियानु, मनोहर जोगो, म्होटी संपत्तियो, निरोगी शरीर, दीर्घ आयुष्य अने अद्भुत रूप ए सर्व संसारनी वृद्धि करनारा अने नाशवंत जणाय ठे. तेमज आ संसारनुं सुख पण स्वप्न समान देखाय ठे.” आ प्रमाणे विचार करी श्री मधवान् चक्रवर्तीये पुत्रने विषे राज्यनो ज्ञार आरोपण करी पोते चारित्र अंगीकार कर्युं. पढी घोर तप करी कर्मनो मल धोइ नाखनारा ते महामुनि केवलज्ञान पामी अंते मुक्ति रमणीने वस्था.

॥ इति श्री मधवान् चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

॥ श्री सनत्कुमार चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

आ उत्तरतक्षेत्रना कुरुजांगल देशने विषे श्री हस्तिनापुर नामे मनोहर नगर ठे. त्यां प्रजाने आनंदकारी अश्वसेन नामे राजा राज्य करतो हतो. तेना म्होटा अंतःपुरने विषे सहदेवी विगेरे अनेक स्त्रियो हती अने चक्रवर्तीना लक्षणवालो सनत्कुमार नामे तेने एक पुत्र हतो. ए कुमारने सूरकाविंदी जूपतिनो पुत्र महेंद्रसेन वहालो मित्र हतो. तेणे पोताना मित्र सनत्कुमारने सर्वकलामां निपुण कख्यो हतो.

एक दिवस ते वने मित्रो घोमा उपर बेसी उद्यानमां क्रीडा करता हता एवामां अविनित घोमाए ते राजकुमार सनत्कुमारनुं हरण कर्युं. पंचमगतिथी चालतो ते घोमो ऋणवारमां अदृश्य अइ गयो. ते वात राजाए सांजली, तेशी ते अश्वसेन जूपति पण कुमारनी पाठल शोध करवा चाळ्यो. राजा कुमारना घोमानां पगलां जोतो जोतो आगल जातो हतो; परंतु वायुथी उरती धुलने लिधे घोमानां पगलां ढंकाड जवाने लिधे ररतो मालम न परवाथी ते पाठो वली घरप्रत्ये आव्यो. पढी महेंद्रसिंह पोताना मित्रनी शोधे चाळ्यो. ते एक वर्ष पर्यंत जन्म्यो; परंतु क्यांअथी कुमारनी शोध पाभ्यो नहि. पढी सिंहसमान पराक्रमी ते कोड एक अरण्यमां पंगो. त्यां ते अनेक पक्षीजना शब्द सांजलतो अने कमलवनोना परिमलने ग्रहण करतो फरतो हतो. एवामां तेणे वेणुं गायन सांजल्युं. “ ए शुं दशे ? ” एम धारी जेवो ते तेना सन्मुख जा-

य ठे एटलामां तो तेणे ते वनमां स्त्रीयोनी मध्ये रहेला सनत्कुमारने दीगो. पढी तो ते महेंद्रसिंह विस्मय पामी विचार करवा लाग्यो के, “ शुं आ सनत्कुमार ठे के कोइ बीजो विद्याधर ठे ? ” आम जेटलामां ते विचार करे ठे तेटलामां वंदिजनोए जय जय शब्दपूर्वक कह्युं के, “अश्वसेन राजाना वंशमां मुक्ताफल समान, कुरुवंशरूप घरना स्तंजरूप, त्रण जगत्ना पति, देवलक्ष्मीना स्थान, सर्वत्र महात्म्यने पामनारा अने सर्वगुणोना समुद्र एवा हे सनत्कुमार ! तमे जयवंता वर्तो. ” वंदिजनोनी आवी वाणी सांजली अयोढे निश्चय जेने एवा ते महेंद्रसिंहे पोतानी सन्मुख उन्नेला सनत्कुमारने उलख्यो. सनत्कुमारे पण तेने उलख्यो; तेथी ते उठीने महेंद्रसिंहने जेटी पळ्यो. आम तेज परस्पर जेटीने पढी एक आसन उपर बेठा एटले तो सर्वे विद्याधरो विस्मय पामी गया. पढी कुमारे “तुं अहिं केम आव्यो ? ” एम महेंद्रसिंहने पूठ्युं. ते उपरथी तेणे एता नगरनो अने पोतानो सर्व वृत्तांत कही संजलाव्यो. पढी महेंद्रसिंहे सनत्कुमारना आग्रहथी जोजनादि करीने कुमारने तेनो सर्व वृत्तांत पूठ्यो एटले तो ते पोतानो वृत्तांत जणावा माटे तेने पोताना अंतःपुरमां तेनी गयो. त्यां सनत्कुमारे पोतानी प्रिया बकुलमतिने आज्ञा करी के, “आ म्हारा मित्रने म्हारो सर्व वृत्तांत कहे. ” पढी ते बकुलमतिये प्रज्ञप्ति विद्यानुं स्मरण करी सनत्कुमारनो सर्व वृत्तांत कहेवो शरु कस्यो.

“ हे मित्र ! दुर्विनीत घोमो जेटलामां कुमारने आ अरण्य प्रत्ये लइ आव्यो तेटलामां ते घोमो तत्काल मृत्यु पास्यो. कुमार पण दावान लथी दग्ध अयेला आ वनमां अत्यंत तृषाथी पीना पामतो ठतो मूर्छा पास्यो. एटलामां अहिंज रहेनारा कोइ दयावंत विद्याधरे तेने जलनुं सिंचन कर्युं. थोनीवारे मूर्छानो नाश अयो एटले कुमारे पेला पासे उन्नेला विद्याधरने पूठ्युं के, “तुं कोण ठे अने आ जल क्यांथी आय्युं ? ” तेणे उत्तर आय्यो के, “हुं आ अरण्यमां रहेनारो विद्याधर तुं अने आ जल मान सरोवरनुं ठे. ” कुमारे कह्युं. “हे गुह्यक ! तुं मने ऊट मान सरोवर प्रत्ये लइ जा के, ज्यां हुं स्नानविधि करीने शीतल अन्नं. ” पढी विद्याधर कुमारने तत्काल मान सरोवर प्रत्ये लइ गयो. कुमार मान सरोवरमां स्नान करतो हतो एवामां वैताढ्य पर्वत उपर रहेनारो असिताक्ष नामनो विद्याधर के, जे तेनो शत्रु हतो तेणे तेने दीगो; तेथी पूर्वना

वैरने लीधे ते वनेनुं महा युद्ध चाख्युं. तेमां प्रथम ते विद्याधरे महा वायु ।
 कुर्वी घाट अंधकार करी नाख्युं. पढी महा जयंकर घोर पिशाचना सरख
 अनेक रूपो बनाव्यां. कुमार आथी जय पांम्यो नहि एटले तो विद्याधरे तेने
 पाशवने बांध्यो; परंतु ते पाशने तो तेणे हाथथी दोरीनी पेठे तत्काल तोमी
 नाख्यो. ज्यारे महा बलवंत एवा सनत्कुमारे पाशने तोमी नाख्यो त्यारे तो
 अत्यंत दुष्ट एवा ते विद्याधरे कुमारना हृदयमां मुजरनो प्रहार कस्यो.
 कुमारे चंदननुं वृक्ष उपासी तेने मारयुं एटले तेणे महा कोपथी कुमारना उ-
 पर म्होटो पर्वत फेंक्यो. कुमारे वज्र समान पोतानी मुठीथी ते पर्वतने चूर्ण
 रूप करी नाख्यो. आम थवाथी तो क्रोधथी व्याप्त थयेला मनवालो ते विद्या-
 धर कुमारनी साथे युद्ध करवा लाग्यो; परंतु ठेवटे कुमारे पोतानी वज्र समा-
 न मुठीथी तेने एवो तारुन कस्यो के, जेथी ते म्होटी बूम पामतो ठतो का-
 ग्गानी पेठे नासी गयो. आ वखते आकाशमां उज्जा रहेला अन्य विद्याधरो
 “आ कुमारनुं जुजबल आश्चर्यकारी ठे के, जेणे युद्धमां आवा विद्याधरने
 जीत्यो.” आवी उद्घोषणापूर्वक कुमारना उपर पुष्पवृष्टि करवा लाग्या.

पढी महेंद्रसिंह सनत्कुमारनी स्त्री बकुलमतिने पूछवा लाग्यो के, “कु-
 मारने ए विद्याधर साथे केम वैर थयुं हतुं ? ” बकुलमतिये पोतानी विद्याना
 बलथी कह्युं के—

पूर्वे कांचनपुर नगरने विषे महायशवंत विक्रमयश नामे राजा राज्य
 करतो हतो. तेने अंतःपुरमां पांचसे प्रियान्त हतो. बली ते नगरमां उत्तम बु-
 ङ्गिवालो नागदत्त नामे सार्थवाह रहेतो हतो. तेने विष्णुथी नामे स्त्री हती.
 एक दिवस विक्रमयश नृपतिये रागने लीधे विष्णुथीनुं हरण करयुं. ए उपर-
 थी मोहने लीधे नागदत्त सार्थवाह गांमो थइ गयो अने विक्रमयश राजा वि-
 ष्णुथीनी साथे आसक्तिथी क्रीडा करवा लाग्यो; तेथी बीजी स्त्रीयोये छेबथी
 कामण करावी विष्णुथीने मारी नाखी. पढी विक्रमयश राजा मोहथी तेने
 अग्निसंस्कार करवा देतो न्होतो; तेथी प्रधान विगेरे पुरुषोए राजानी नजर
 चुकवीने विष्णुथीना कलेवरने एक म्होटा अरण्यमां मोकलाव्युं. पढी राजाए
 मोहथी त्रण दिवस सुधी नोजन लीधुं नहि; तेथी प्रधान विगेरे पुरुषोए “आ
 नृपति विष्णुथीना शरीरने दीठा विना मृत्यु पामशे.” एम धारी तत्काल ते

दुर्गंधवाला अने अनेक जीवोष्ठी व्याप्त थइ गयेला विष्णुश्रीना कलेवरने मंगावी जाणे देखामुं. राजा पण ते कलेवरने जोइ विचार करवा लाग्यो के, “अरे जीव ! ते जेने माटे जाति, कुल, शील, लज्जा अने कीर्ति विगेरे सर्व त्यजी दीधुं ठे; तेनी आ अवस्था थइ ! हा धिक्कार ठे महापाप करनारा एवा मने !! हवे परलोकने विषे म्हारी शी गति थशे !!!” आम पस्ताचो करता एवा ते राजाने तत्काल महा वैराग्य उत्पन्न थयो; तेथी तेणे श्री सुव्रत गुरु पासो संसार समुड्ने तारनारी दीक्षा लीधी. पठी ते निरतिचारपणे चारित्रने पाळी अने अंते मृत्यु पामी सनत्कुमार देवलोकने विषे देवतापणे उत्पन्न थयो. त्याथी चवीने ते रत्नपुर नगरमां कोइ शेठना जिनधर्मा नामना पुत्रपणे उत्पन्न थयो. त्यां ते शुद्ध एवो श्रावकधर्म पाळतो हतो.

हवे नागदत्त सार्थवाहनो जीव पण प्रियाना वियोगथी संसारने विषे जमतो जमतो. सिंहपुर नगरमां धनवंत अग्निशर्मा नामना ब्राह्मणपणे उत्पन्न थयो. अनुक्रमे वैराग्य प्राप्त थवाथी तेणे त्रिदंतीव्रत ग्रहण करचुं. घोर तप करतो एवो ते त्रिदंती कोइ वखते रत्नपुर नगरने विषे गयो. त्यां तेनुं परिव्राजकना ज्ञात एवा हरिवाहन राजाए ज्ञावथी पारणाने माटे आमंत्रण करचुं; तेथी ते त्रिदंती राजाना घर प्रत्ये गयो. त्यां तेणे पेला जिनधर्मा श्रावकने डीगो एटले तो त्रिदंती क्रोध करीने राजाने कहेवा लाग्यो के, “हूं त्हारा घरने विषे, त्यारेज पारणुं करीश के, ज्यारे आ शेठ पोतानी पीठ उपर म्हास जोजननो थाल धारण करी राखे. वली हे राजन् ! हूं अत्यंत उष्ण एवा पयसान्नीज (खीरथीज) पारणुं करीश.” राजाए ज्ञातिथी त्रिदंतीने तेज प्रमाणे धारणुं कराव्युं. त्रिदंती पारणुं करी रह्या पठी शेठनी पीठ उपरथी थाल लइ लीधो तो त्यां म्होटा फोड्ना उत्पन्न थया. शेठने तेनी बहु पीडा उत्पन्न थवाथी वैराग्य उत्पन्न थयो; तेथी पर्वत समान धीर एवा तेणे पोताने घरे जइ सर्व परिवारनी रजा लइने जिनेश्वरनी पूजा करवा पूर्वक अनशन व्रत धारण करचुं. पठी उत्तम बुद्धिवालो ते एक पक्ष पर्यंत चारे दिशानुमां कायोत्सर्गे रह्यो; त्यां गीध अने शियाल विगेरे पशुनुथी निरंतर ज्ञात करतो ते शुद्ध ज्ञाववालो जिनधर्मा मृत्यु पामीने सौधर्म देवलोकने देवेंडपणे उत्पन्न थयो. त्रिदंती पण मृत्यु पामीने पापकर्मने लीधे तेज देवेंडना वाहन ऐरावण हाथी

रूपे उत्पन्न श्रयो. आ प्रमाणे ते हाथी मनुष्य अने तिर्यंच योनिने. विषे दीर्घ-
काल सुधी भ्रमण करी असिताक नामना यकूपणे उत्पन्न श्रयो अने सौधभ-
देवलोकनो इंड अश्वसेन राजाना पुत्र सनत्कुमारपणे उत्पन्न श्रयो. हे मित्र .
यकूनी साथे कुमारने वैरनुं एज. कारण जाण्य. वकुलमतिये महेंडसिंहने आ
प्रमाणे वैरनुं कारण कही संजलाव्युं.

वली वकुलमतिये कह्युं के, हे महेंडसिंह! पढी सनत्कुमार यकूने जीती
आगल चाढ्यो. अनुक्रमे ते पाठला पहोरे सर्व प्रकारनी शोनाथी मनोहर एवा
नंदन वनने विषे आवी पहोच्यो. त्यां तेणे ज्ञानुवेग विद्याधरनी आठ कन्यानुने
दीठी. "आ कोण हशे!" एम विचारी तेणे एकन्हानी कन्याने पूढ्युं के, "तमे कोण
ठो अने अहिं केम रहो ठो?" ते कन्याये कह्युं. "हे कुमारेण्ड! ते वात सांजलो.

प्रियसंगमा नामनी नगरी ठे. त्यां विद्याधरोने विषे उत्तम एवो ज्ञानुवेग
नामे विद्याधर राज्य करे ठे. तेनी अमे आठ पुत्रीयो ठीए. हे ज्ञड! तुं ते अ-
मारी नगरी प्रत्ये चाल. त्यां अमारो पिता त्हारी पूर्ण हर्षथी सेवा जक्ति क-
रशे. " पढी ते कन्याना सेवके देखाढ्यो ठे मार्ग जेने एवो ते कुमार जेट-
लामां ते नगरनी पासे पहोच्यो तेटलामां सूर्यास्त शवाने लीधे सर्व जगत
अंधकारमय शड गयुं. कंचुकि कुमारने नूपति पासे तेनी गयो एटले ज्ञानु-
वेग राजाए तेने बहु आदर सत्कार करीने पढी कह्युं के, "हे कुमार ! मने
अर्चिमाली मुनिये पूर्वे कह्युं हतुं के, जे सुजट पोताना जुजबलथी असिता-
क नामना यकूने जीतशे तेज ज्ञाग्यशाही पुरुष त्हारी आठे पुत्रीयोने परण-
शे; माटे हे ज्ञड ! हवे तुं ते त्हारी पुत्रीयोनी साथे लग्न कर." ज्ञानुवेग वि-
द्याधरनी आवी आडाथी कुमारे महोत्सव पूर्वक हर्षथी ते सर्वे कन्यानुनी सा-
थे लग्न करयुं. पढी ते सर्व स्त्रीयोनी साथे रतिग्रहमां सुतेलो कुमार ज्यारे स-
वारे जागी उठयो त्यारे तो तेणे पोताने पृथ्वी उपर पढलो दीठो. पढी कुमार
आश्चर्यथी विचारवा लाग्यो के, "शुं आते सत्य ठे के माया ठे!?" आम विचार
करता एवा तेणे पोताना हाथने विषे कंकणदोरो दीठो; तेथी तो ते अत्यंत
गेवदातुर श्रयो. पढी कुमार त्यांथी चाली निकळ्यो अने एक म्होटा अरण्यमां
आवी पहोच्यो. त्यां तेणे पर्वतना शिखर उपर देव लोकना वैमानसमान मणि
अने मुवर्णथी रचेलो एक म्होटा सात. माळनो महेल जोयो. कुमार तेनी पासे

गयो तो तेणे कोइनो करुणायुक्त रुदननो शब्द सांजळ्यो. पढी अंदर पेसी जेवो ते सातमे माले गयो तो त्यां तेणे कोइ एक कन्या दीठी. वली “ हे अश्वसेन राजाना वंशाना विनूषण सनत्कुमार ! तमे ज्ञवांतरने विषे पण म्हारा ज्ञर्तार अजो. ” एवा शब्दथी विलाप करीने रुदन करती सांजळीने कुमारे ते कन्याने तेनुं कारण पूढ्युं एटले ते कन्याये कह्युं.

“ साकेतपुरना सुरजि नूपतिनी चंडयशा राणीना उदरने विषे उत्पन्न थयेली हुं सुनंदा नामनी पुत्री हुं. एक दिवस चित्रपटने जोइ हुं अश्वसेन राजाना पुत्र सनत्कुमारने विषे आसक्त अशने में हृदयथी तेनेज म्हारो पति धाख्यो. पढी म्हारा माता पिताए म्हारो तेनी साथे विवाह कख्यो; परंतु आज सुधी तेनी साथे म्हारुं लग्न कर्युं नहोतुं. एवामां कोइ विद्याधर रत्नमंदिरमांथी हरण करी मने अहिं लाव्यो. पढी ते पोतानी विद्याना बलथी बनावेला आ मनोहर मंदिरने विषे मने मूकी ते कयांइ चाळ्यो गयो ठे. ” सुनंदा जेटलामां आ प्रमाणे पोतानी वार्ता कुमारने निवेदन करे ठे तेटलामां ते विद्याधरे आवीने सनत्कुमारने आकाशमां फेंक्यो. आथी सुनंदा “ हा हा ” शब्द करवा लागी. पढी पृथ्वी उपर पडेलो कुमार पोतानी दृढमुष्टिथी ते विद्याधरने नाशकरी स्त्रीरत्न अनारी ते सुनंदाने परणयो.

हवे जे विद्याधरने सनत्कुमारे हणयो, तेनी संध्यावली नामे व्हेन विद्याधरी ते वखते त्यां आवी चमी. ते पोताना बंधुने मरायेलो जोइ पडेळी अत्यंत क्रोधातुर अइ; परंतु पाळथी ते “ तुं त्हारा बंधुने हणनारनी प्रिया अइइ. ” एवां निमित्तियानां वचन संजारी शांतपणुं पामीने कुमार उपर आसक्त अइ. पढी कुमारे सुनंदानां वचनथी तत्काल ते विद्याधरीनो पाणीग्रहण कख्यो. एवांमां कोइ विद्याधरना बे पुत्रो त्यां आवी सनत्कुमारने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या के, “ हे स्वामिन् ! अमे चंड अने जानुवेग नामना विद्याधरोना हरिचंड अने चंडसेन नामना पुत्रो ठीए. अमारा पिताए अमने तमारी पासे संदेशो कहेवा मोकळया ठे के, अशनिवेग नामनो विद्याधर पोताना पुत्रनां मृत्युथी क्रोध पामी तमारा उपर चमी आवे ठे; माटे अमे तमारी साहाय करवा आवीये ठीए. अमारा पिताउ अमारी पाळज आवे ठे. ” आम ते विद्याधरोना बने पुत्रो कहे ठे एटलामां तो अशनिवेग विगेरे सर्वे विद्याधरो तत्काल त्यां

आवी पहोच्या. आ समये संध्यावलीये पोताना पिता अशनिवेगने दुर्जय मा-
नी पोताना पति सनत्कुमारने तुरत प्रज्ञप्ति विद्या आपी. पढी कुमार अने अ-
शनिवेग बने जणा क्रोधातुर थडने परस्पर युद्ध करवा लाग्या. तेमां अशनि-
वेगे कुमार उपर सर्पास्र फेंक्युं एटले कुमारे गरुडास्र मूकी सर्पास्रने तत्काल
निष्फल करी नाख्युं. विद्याधरे आग्नेयास्र मूक्युं तेना उपर कुमारे वारुणास्र
मूक्युं. विद्याधरे पर्वतास्र मूक्युं तेना उपर कुमारे वज्रास्र मूक्युं. पढी बाणनी
वृष्टि करता एवा विद्याधरनां धनुष्यनी दोरी कुमारे तोमी नाखी. विद्याधरे
खड्ग खेंच्युं एटले कुमारे तेनो हाथ कापी नाख्यो अने ठेवटे बाहु युद्धने इ-
च्छता एवा ते विद्याधरनुं मस्तक पण चक्रवत्ते ठेदी नाख्युं. पढी विजयवंत
एवो सनत्कुमार अनेक विद्याधरोथी परवख्यो थको वैताढ्य पर्वत उपर गयो.
त्यां विद्याधरोए तेने महोत्सवपूर्वक चक्रवर्तीपदे स्थाप्यो. एक दिवस विद्याध-
रपति चंरुवेगे आवीने सनत्कुमारनी विनंती करी के, “हे स्वामिन् ! म्हारे
उत्तम रूपवंती एक हजार पुत्रीयो ठे; ते सर्वेना पति आप थवाना ठो, एम
ज्ञानीये कहुं ठे; माटे हे प्रजो ! तमे ते सर्वेने परणो.” पढी कुमारे ते सर्वे
विद्याधरकन्यानी साथे लग्न करच्युं.

(वकुलमति महेंद्रसिंहने कहे ठे के) हे महेंद्रसिंह ! पढी सनत्कुमार वैताढ्य
पर्वतने साथी अने जिनेश्वरनी पूजा करी जेटलामां अहिं क्रीमा करवा आख्या
ठे तेटलामां आजे तमे मळ्या ठो.” आ प्रमाणे वकुलमतिये टुंकामां सनत्कु-
मारनुं सर्व चरित्र कहुं. पढी सनत्कुमार वकुलमतिना घरेथी उठी महेंद्रसिंहनी
साथे वैताढ्य पर्वत उपर गयो. त्यां महेंद्रसिंहे सनत्कुमारनी विनंती करीने कहुं
के, “हे स्वामिन् ! तमारा मातपिता तमारा वियोगथी बहु पीडा पामे ठे.”
मित्रनां आवां वचन सांजली चित्तमां मातापिता उपर अत्यंत स्नेहवंत थयेलो
सनत्कुमार चक्रवर्ती विविध प्रकारनां वैमानो सहित तत्काल हस्तिनापुरे
आव्यो. त्यां मातापिता पोताना पुत्रनी आश्चर्यकारी संपत्ति जोड घणो हर्ष
पाम्यां. सर्व नगरवासी लोक पण अत्यंत आनंदित थया.

पढी अश्वसेन स्रूपतिये पोताना राज्यने विषे सनत्कुमारने अग्निपेक
करी मित्र महेंद्रसिंहने सेनापति पदे स्थाप्यो अने पोते श्री धर्मार्हत्तीथने विषे
चाग्नि अंगीकार करी तपस्या करवा लाग्यो.

अहिं सनत्कुमारे पञ्चास हजारवर्ष कुमार अवस्थामां अने तेटलाज मंलिक पदे निवृत्त करीने चक्रवर्ती पद धारण करयुं. पढी मागध अने वरदामादिक सहित सर्व ज्ञरतक्षेत्रने साधी ते पाढो एक हजार वर्षे हस्तिनापुर प्रत्ये आव्यो एटले इंडे तेने पोताना समान जाणी पोताना बंधुना प्रेमशी कुबेरने आझा करी के, “ तुं ज्ञरतक्षेत्रने विषे जइ म्हारा नामशी सनत्कुमारने विचित्र प्रकारना महोत्सव पूर्वक चक्रवर्तीनो अग्निषेक कर तथा वनमाला, दिव्य वस्त्र, कुंमल, मुकुट, षत्र, चामरो, हार, सिंहासन अने पादपीठ विगेरे तेने आप. वली त्हारे म्हारुं नाम लइने तेने कहेवुं के, पहेला देवलोकनो इंड तमने कुशल समाचार पूढे ठे.” आ प्रमाणे इंडे आझा करेलो ते कुबेर सर्व वस्तुने लइ हस्तिनापुर प्रत्ये गयो. वली इंडे ते अग्निषेकना महोत्सव कार्यमां हस्तिनापुरप्रत्ये पोतानी रंजादि बहु दिव्य अप्सराउने मोकली; तेषी ते अप्सराउ पण त्यां गइ.

कुबेरे पण हस्तिनापुरप्रत्ये आवीने सनत्कुमारनी आगल सर्वे वस्तुउ मूकी इंडे कहेला समाचार निवेदन कख्या. पढी योजन प्रमाण मणिपीठ रची तेना उपर अग्निषेक मंरुपने विषे रत्न सिंहासन बनावी तेमां स्त्रीरत्न सहित चक्रवर्तीने बेसारी क्षीरसमुद्रमांशी मणि जम्बित्र सुवर्णना कलशोमां जरेलां जलवने वार्जीत्रोना शब्द पूर्वक अग्निशेक कख्यो. ते वखते रंजादि देवांगनाउ प्रीतिपूर्वक नृत्य करवा लागी. आ प्रमाणे बार वर्ष पर्यंत महा संपत्तिशी अग्निषेक करी अने तेने हस्तिनापुरप्रत्ये प्रवेश करावी कुबेरादि सर्वे देवतानु स्वर्गप्रत्ये गया. पढी विख्यात कीर्तिवंत एवा सनत्कुमार चक्रवर्तीये कुटुंब सहित एक लाखवर्ष पर्यंत असंख्य जोगो जोगव्या.

एक दिवस हर्षित एवा देव दानवोनी पंक्तिशी ज्ञरपूर एवी सज्जामां विविध प्रकारनी नाट्यविधिने जोतो ठतो सौधमेंइ बेगो हतो. ते वखते ईशान देवलोकमां रहेनारो संगमक नामनो देव त्यां आव्यो. तेना शरीरनी कांतिशी सर्वे देवतानु निस्तेज अइ गया. ते उपरशी आश्चर्य पामेला देवतानुए इंडने पूढ्युं के, “ हे सुरेंड! आ देवतानी बार सूर्यशी पण अधिक कांति शा कारणे ठे? ते अमने कहो.” इंडे कह्युं. “ हे देवो! एणे परजवने विषे विशुद्ध एवं आंबिल करी तपने वृद्धि पमारुयुं हतुं; तेषी तेनी आ जवने विषे अधिक कांति अइ ठे.” देवतानुए

फरीश्री पूढ्युं. “आना समान तेजवंत बीजो कोइ पण पृथ्वीने विषे ठे?” इंडे कह्युं: “पृथ्वी उपर सनत्कुमार चक्रवर्ती एनाथी अधिक कांतिवालो ठे.” इंडनां आवां वचन सांजलीने संतुष्ट थयेला विजय अने वैजयंत नामना बे देवतानुं ब्राह्मणनुं रूप धारण करी सनत्कुमारनुं स्वरूप जोवा माटे हस्तिनापुरप्रत्ये आव्या. आ वखते मध्याह्नो समय होवाथी सनत्कुमार न्हावण करतो हतो; त्यां देवतानुं तेना देहने जोइ अत्यंत हर्ष पाम्या. ते वखते सनत्कुमारे तेमने कह्युं के, “हे विप्रो ! हवणां तमे म्हासुं शरीर शुं जूळुं ठे ? परंतु सर्व अलंकारयुक्त एवा ए म्हारा शरीरने तमारे सांजे सज्जामां आवीने जोवुं.” पठी चक्रवर्तीये ते दिवसे विशेष आज्ञ-रणोश्री पोताना शरीरने सणगारी सज्जामां बेसी पेला बन्ने विप्रोने बोलाव्या. ब्राह्मणनां रूप धारण करनारा देवतानुं त्यां आवी राजाना देहनी हानी जोइ खेद पामता ठता तत्काल पोताना मस्तकने धूणाववा लाग्या. मस्तक धूणावता एवा ब्राह्मणोने जोइ विस्मित थयेलो सनत्कुमार चक्रवर्ती तेमने पूढवा लाग्यो के, “तमे तमासुं मस्तक केम धूणावो ठे?” तेनुंए कह्युं. “हे महाराज ! हवणां तमारा देहने विषे कांइ हानी देखाय ठे. कारण जेवुं रूप अमे पूर्वे दीवुं हतुं तेवुं हवणां देखातुं नथी.” आ प्रमाणे ते विप्ररूप देवतानुं मुखथी पोतानां शरीरनी हानी सांजली पुण्यवंत एवा सनत्कुमार चक्रवर्तीये बोध पामीने विनयंधर गुरु पासे दीक्षा लीधी. पठी ते बन्ने देवतानुं तेने कहेवा लाग्या के, “हे वीर ! तमे पण प्रसिद्ध यशवंत एवा पोताना पूर्वज नरतराजानी पेठे सत् आचरण आदर्युं ते बहु सासुं कर्युं.” आम ते बन्ने देवतानुं तेनी स्तुति करी तत्काल स्वर्गप्रत्ये गया.

पठी सनत्कुमार सुनि विहार करवा लाग्या. तेमनी पाठल तेमनो परिवार पण फरवा लाग्यो, परंतु सुनिये तेना सामुं जोयुं नहि. आम ठ मास सुधी चाल्युं. पठी इंडे आवीने ते सर्व परिवारने पाठो वाढ्यो. एक दिवस ते सुनिये ठठना पारणाने त्रिषे वकरानी ठाश युक्त कांगना सरखा खराव चोखानुं जोजन कर्युं; तेथी तेमना शरीरे दुःसह एवा सात रोगो उत्पन्न थया. ते आ प्रमाणे. १ जोजनादि उपर अरुचि, २ शरीरे खरज, ३ पेटमां महा वेदना, ४ नेत्रमां म्हेटुं दुःख, ५ ताव, ६ श्वास, ७ अने दाह. सनत्कुमार चक्रवर्तीये ते सात रोगोने सातसें वर्ष सुधी सहन कख्या; तेथी तेमने आमपौषधि

विगेरे सर्व लब्धियो प्राप्त अइ.

एक दिवस इंद्र देवसन्नामां हर्षथी प्रशंसा करवा लाग्यो के, “सनत्कुमार मुनि जेवी रीते रोगने सहन करे ठे तेवी रीते बीजो कोइ करशे नहि.” इंद्रनां आवां वचन सांजली उत्पन्न अइ ठे इष्यां जेमने एवा ते विजय अने वैजयंत बन्ने देवतानु वैद्यनां रूपने धारण करी तत्काल सनत्कुमार मुनिनी पासै आव्या अने कहेवा लाग्या के, “हे राजर्षि! तमारा आ सर्वे रोगोनो अमे तत्काल नाश करीए.” मुनिए कह्युं. “कया रोगोनो नाश करवामां तमारी शक्ति ठे?” देवतानुए कह्युं. “हे साधु! केटला प्रकारना महारोगो कहेला ठे?” मुनिये कह्युं. “हे वैद्यो! बाह्य अने आच्यंतर एवा जेदथी रोगो बे प्रकारना ठे. तेमां कया रोगोनो नाश करवामां तमारी शक्ति ठे?” तेनुए कह्युं. “हे मुनि! बाह्य रोगनो नाश करवामां अमारी शक्ति ठे.” ते सांजली मुनिये कह्युं. “हे महाज्ञाग! ते शक्ति तो म्हारी पण ठे.” एम कही मुनिये पोताना हाथनी आंगली पोताना मुखमां नांखी सुवर्ण समान बनावी आपीने तेमने कह्युं के, “श्लेष्मादिकथी म्हारा बाह्य रोगो नाश आय ठे; परंतु आच्यंतर रोगो नाश अता नथी तेनो तमे विनाश करो.” देवतारूप वैद्योए कह्युं. “हे साधु! आच्यंतर रोग समाववाने अमारी शक्ति नथी. ते रोगोने नाश करवामां तो तमारीज शक्ति ठे.” एम कही तेनुए पोताना स्वरूपने प्रगट करी देवसन्नामां इंद्रे करेली तेमनी प्रशंसा कही संजलावी. पढी तेनु मुनिने नमस्कार करी स्वर्गप्रत्ये गया. मुनि, सनत्कुमार पण अनशन व्रत धारण करी सनत्कुमार देवलोक प्रत्ये गया. त्यांथी चवीने महाविदेह क्षेत्रने विषे कर्मनो क्षय करी सिद्धि पामशे. पञ्चास हजार वर्ष कुमार अवस्थामां, पञ्चास हजार वर्ष सामान्य राजापणे, एक लाख वर्ष चक्रवर्तीपदे अने एक लाख चारित्रमां एम ए सनत्कुमार चक्रवर्तीनुं कुल त्रण लाख वर्षनुं आयुष्य हतुं.

॥ इति सनत्कुमार चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

॥ श्री शांतिनाथ चरित्रम् ॥

जेमणे गर्जमां रक्षा ठतां सर्व जीवोने शांति करी ठे, ते शांतिना करणहार श्री शांतिनाथने हुं नमस्कार करुं ठुं. श्री शांतिनाथ जिनेश्वरना वार

ज्वनुं स्वरूप हुं पोताना प्रतिबोधने अर्थे कहुं बुं; माटे हे ज्वयजनो ! तमे ते. श्री शांतिनाथनां चरित्रने ज्ञावथी सांजलो.

आ जंबूद्वीपना ज्वरतक्षेत्रने विषे अनंत रत्नोथी ज्वरपूर एवं रत्नपुर नाम-
मनुं नगर ठे. त्यां धर्ममां प्रविण, परोपकारी, प्रजानुं पालन करवामां साव-
धान, शत्रुनो नाश करवामां समर्थ तेमज उदार, धीर अने गंज्जीरादि गुणो-
वालो श्रीषेण नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने शील रूप आज्ञाषणोने धा-
रण करनारी, प्रेमनुं पात्र अने सर्व कलामां कुशल एवी एक अजिनंदिता अने
बीजी सिंहनंदिता एम बे स्त्रीयो हती. आ बने स्त्रीयोनी साथे विषय सुख
जोगवता एवा श्रीषेण राजाना एक दिवसनी पेठे बहु वर्षो चाड्या गया.

एक दिवस ऋतुकाले स्नान करेली मुख्य स्त्री अजिनंदिता रात्रीये पो-
ताना शयनमंदिरमां सूति हती ते वखते तेणे स्वप्नामां अंधकारनो नाश कर-
नारा सूर्यचंद्रने एकी वखते पोताना खोलामां जोया. पढी जागी उठेली ते
राणी हर्ष पामती ठती मनमां विचार करवा लागी. “ शास्त्रना जाए पुरुषो
एम कंहे ठे के, उत्तम स्वप्न जोइने ते स्वप्नानी वात जेवातेवा बीजा माणसने
कहेवी नहि तेमज पढी सूवुं पण नहि.” आ प्रमाणे विचार करीने ते अजि-
नंदिता राणीये स्वप्नानी वात प्रजाते पोताना पति श्रीषेण राजाने कही. रा-
जाए पण पोतानी बुद्धि अने शास्त्रथी स्वप्ननां फलनो विचार करीने प्रस-
न्न वाणीथी राणीने कह्युं. “ हे देवी ! आ स्वप्नना महिमाथी तने पृथ्वीमां
विख्यात अने कुलने प्रकाश करनारा उत्तम बे पुत्रो अशे.” राजानां आवां व-
चन सांजलीने प्रसन्न थयेली राणी जेम उपकारी अने करेला गुणने जाण-
नारा एवा बे पुरुषथी पृथ्वी शोन्ने तेम बे गर्जने धारण करती ठती शोन्ना
लागी. पढी पूर्ण समये जेम उत्तम नीति धर्म अने अर्थने प्रगट करे तेम रा-
णीये शुभ अवसरे बे पुत्रोने जन्म आप्यो. पिताए दश दिवस गया पढी म-
होत्सवपूर्वक ते वने पुत्रोनां इंडुपेण अने विंडुपेण एवां नाम पारुचां. अनुक्रमे
ते वने कुमारो आठ वर्षना थया एटले पिताए तेमने कलाचार्य पासे अज्यास
करवा मोकड्या. त्यां तेन कलानो अज्यास करता करता यौवनावस्था पाम्या.

इवे आ ज्वरतक्षेत्रमां मगध देशने विषे लक्ष्मीथी सुशोभित एवं अच-
ल नामनुं गाम ठे. त्यां वेद अने शास्त्रनो जाए एवो धरणिजटा नामनो ब्राह्म-

ए रहेतो हतो. तेने यशोज्ञज्ञ नामनी स्त्री हती. ए यशोज्ञज्ञाथी नंदिषेण अने श्रीज्ञूति ए नामना बे पुत्रो थया हता. धरणीजटा ब्राह्मण ए बन्ने पुत्रोने निरंतर यत्नथी वेदशास्त्रनो अज्यास करावतो हतो. वली ए ब्राह्मणने कपिला नामनी दासी हती के, जेनो कपिल नामनो पुत्र हीन जातिनो होवा ठतां बहु बुद्धिवान् हतो. धरणीजटा ब्राह्मण पोताना पुत्रोने जे जे ज्ञणावतो ते ते सांज्ञलीने कपिल चौद विद्यानो पारगामी थयो. पठी नीच जातिने लीधे मान नहि पामवाथी कपिल पोतानो कंठमां बे जनोइ धारण करी त्यांथी चाली निकळ्यो अने “हुं म्होटो ब्राह्मण ठुं.” एम मानीने पृथ्वी उपर फरतो फरतो रत्नपुर नगरने विषे आव्यो. आ नगरमां सत्यकी नामनो उपाध्याय रहेतो हतो अने ते बहु शिष्योने ज्ञणावतो हतो. कपिले ते अज्यास करनारा शिष्योने वेद तथा उपनिषद्नां एवां प्रश्न पूठ्यां के, जेनो उत्तर आपवाने एक शिष्य पण समर्थ थयो. पठी सत्यकीये तेने बहु गंज्नीर प्रश्नो कख्यां; पण तेनो उत्तर तो तेणे पोतानी बुद्धिना बलथी तुरतज आपी दीधो; तेथी सत्यकी बहु प्रसन्न थयो. पठी सत्यकीये तेने महा बुद्धिवान् जाणी पोताना उपाध्याय पदने विषे स्थापन कख्यो. कह्युं ठे के—गुणोथी कयुं पद नथी मली शकतुं ? अर्थात् सर्व पद मली शके ठे.

हवे केटलाक दिवस गया पठी कोइ वखते ए सत्यकीनी स्त्री जंबुकाये पोताना पतिने एकांतमां कह्युं के, “हे नाथ ! आ सत्यज्ञामा नामनी तमारी पवित्र पुत्री यौवनावस्था पामी ठे; माटे हवे तेनो विवाह करवो योग्य ठे. वली हे नाथ ! आ एक कपिल विना बीजो कयो पुरुष ए पुत्रीनो योग्य वर ठे ? माटे विशाल बुद्धिवाला ए कपिलनी साथे पुत्रीनो विवाह करो.” सत्यकी उपाध्याये प्रियानां आ सर्व वचन मान्य राख्यां. कह्युं ठे के—विवाहनां कार्यमां पुरुषो घणुं करीने स्त्रीयोनां कहेवा प्रमाणे करे ठे. पठी सत्यकी ब्राह्मणे शुद्ध दिवसे उत्तम लग्नमां पोतानी पुत्रीने कपिलनी साथे परणावी. वली धन धान्यादिकथी पूर्ण एवुं घर तेने रहेवा माटे आप्युं; तेथी कपिल सघला नगरने विषे प्रसिद्धि पाम्यो. पठी कपिल सत्यज्ञामानी साथे विषयसुख सुख जोगवतो त्यां सुखेथी रहेवा लाग्यो. कारण के, कुलरहित एवाय पण जो विद्यावंत पुरुषो होय तो ते वखणाय ठे.

हवे धान्य अने तृणानी वृद्धि करवाथी जगतना जीवोंने हर्ष पमानारो अने दुकालने दूर करनारो वर्षाकाल आव्यो. एवामां एक दिवस रात्रीये देव मंदिरमां नाटक चालतुं हतुं ते जोवा माटे कपिल त्यां गयो. बहु रात्री गया पठी नाटक बंध अयुं एटले सौ माणसो पोतपोताने घेर जवा लाग्या. आ वखते वर्षाद बहु परतो हतो अने रात्रीनो घोर अंधकार होवाथी रस्ते कोइ जतुं आवतुं नहोतुं; तेथी कपिल पोताना मनमां विचार करवा लाग्यो के, “हुं लुगमांने फोगट शा माटे जिंजवुं ? अत्यारे रस्तामां कोइ जतुं आवतुं नथी.” आम धारी ते पोताना सर्व लुगमां काढी एक पोटली बांधीने काखमां घाली नागो नागो पोताना घरनां बारणा पासे आव्यो. त्यां ते सर्व लुगमां पहेरी घरमां पेठो. आ वखते तेनी स्त्री सत्यज्ञामा घरमांथी बीजां लुगमां लावीने तेने कहेवा लागी. “हे प्राणनाथ ! वरसादथी जिंजायेलां लुगमांने काढी नाखी आ कोरां पहेरो.” प्रियानां आवां वचन सांजली कपिले कह्युं. “हे प्रिया ! मंत्रशक्तिना प्रजावथी म्हारां लुगमां जिंजायां नथी. जो शंशय होय तो तपासी जो.” पठी सत्यज्ञामाये आश्चर्यथी हाथवने तपासी जोयुं तो तेनां लुगमां कोरां दीठां; तेथी ते जेटलामां मनमां कांइ विचार करती हती तेटलामां विजलीना प्रकाशथी सत्यज्ञामाये पोताना पतिनुं शरीर जिंजायेलुं दीठुं एटले ते विचार करवा लागी के, “निश्चे आ म्हारो पति वरसादथी पोतानां लुगमां जिंजावाना जयने लीधे सर्व लुगमां गोपवी राखी नागो नागो घेर आव्यो ठे. ए पोतानी फोगट स्तुति करे ठे. तेनां आवां आचरणथी ते कुलीन नथी, एम निश्चय थाय ठे. आवा कुल रहितनी साथे घरवास राखवाथी म्हारी पण विंटवना अशे.” आ प्रमाणे विचार करी सत्यज्ञामाये तेना उपरथी राग उठो कस्यो; परंतु लोक लाजथी तेनी साथे घरवास तो राख्यो.

हवे एम वन्युं के धरणीजटा ब्राह्मण महा विद्यावंत ठतां कर्मना दोषथी निर्धन वनी गयो; तेथी कोइ वखते धननी आशाथी ते लोकमां प्रसिद्धि पामेला अने महा धनवंत वनेला कपिलने जाणीने तेने त्यां परुणा तरीके आव्यो. पठी जोजन करवाना अवसरे कपिल कांइक श्रीप काढी धरणीजटाथी जूदो जोजन करवा वेठो. आथी सत्यज्ञामाने मनमां वधारे अंति पेठी; तेथी ते पोतानो पति जोजन करीने व्हार गया पठी एकांतमां पोताना ससरा ध-

रणीजटा ब्राह्मणने सोगन आपीने पूढवा लागी. “ हे तात ! जो तमे म्हारी पासे जुवुं बोलो तो तमने ब्रह्महत्यादि महापाप ठे. आ तमारो बुद्धिवान् पुत्र शुद्ध माता पितानां कुलमां उत्पन्न थयेलो ब्राह्मण ठे अथवा नीच जातिनो बीजो कोइ ठे ? तमे आ वात म्हारी पासे साचे साची कही आपो. ” पढी धरणीजटा ब्राह्मणे सोगन पूर्वक जेवुं हतुं तेवुं कपिलनुं सत्य वृत्तांत कही आप्युं. कारणके, संत पुरुषो हंमेशां सत्यने विषे प्रीतिवाला होय ठे. पढी कपिले योग्य धन विगेरेथी सत्कार करीने रजा आपवाथी धरणीजटा ब्राह्मण पोताना गामप्रत्ये आव्यो.

हवे विरक्त थयेली सत्यज्ञामा कपिलना घेरथी श्रीषेण राजापासे जइ हाथजोमीने कहेवा लागी. “ हे देव ! तमे जगतनुं रक्षण करनारा पांचमा लोकपाल ठो, वली दीन, अनाथ अने शरणे आवेला सर्वे माणसोना आधार ठो. माटे हे महाराज ! म्हारा उपर दया करो. ” राजाए कह्युं. “ हे वत्से ! प्रथम तुं पूज्य एवा सत्यकी उपाध्यायनी मान्यवंत पुत्री अने त्हारा पिताने प्रिय एवा कपिलनी स्त्री ठुं, उतां तने एवुं शुं दुःखनुं कारण आवी पर्युं ठे-ते कहे ? सत्यज्ञामाये कह्युं. “ हे राजन् ! आपे कह्युं ते योग्य ठे; परंतु म्हारो पति अकुलीनपणाथी दुषित ठे. ” राजाए “तें ए शी रीते जाण्युं ? ” एम पूढ्युं एटले सत्यज्ञामाये पोताना पतिनुं सर्व वृत्तांत कही आप्युं. वली तेणे कह्युं के, “ हे पृथ्वीनाथ ! म्हारे एनी साथे घरवासथी सर्युं. हवे आप एवुं करो के, जेथी हुं हंमेशां शुद्ध एवुं शीलव्रत पालुं. ” पढी राजाए कपिलने बोलावीने कह्युं के, “ हे ऋष ! आ त्हारी प्रिया सत्यज्ञामा घरवासथी वैराग्यवाली थइ ठे, माटे तुं पोताना परिग्रहथी ते स्नेह विनानी स्त्रीने त्यजी दे के, जेथी ते पोताना पिताना घेर रही कुलने योग्य एवो धर्म आचरे. ” कपिले कह्युं. “ हे देव ! हुं एना विना कृणमात्र रहेवा समर्थ नथी, माटे एने शी रीते त्यजी दजं ? ” राजाए फरी सत्यज्ञामाने पूढ्युं एटले तेणे उत्तर आप्यो के, “ जो ते मने त्यजी देशे नहि तो हुं निश्चे मृत्यु पामीश. ” राजाए फरी कपिलने कह्युं के, “ अरे तुं एने आग्रहथी पकमी राखी शामाटे स्त्री हत्यानुं पाप बांधे ठे ? तुं पापथी पण शुं जय पामतो नथी ? ए अमारी राणीयो पासे सुखेथी केटलाक दिवस रहेशे. ” राजानां आ वचन कपिले मान्य राख्यां. वि-

नीत एवी सत्यज्ञामा पण शीलनुं रक्षण करती ठती केटलाक दिवस सुधी श्रीषेण राजानी प्रियाञ्ज पासै रही.

हवे कोइ वखते कौशांवी नगरीना बल राजाए श्रीमती राणीना उदर श्री उत्पन्न अयेली श्रीकांता नामनी पोतानी पुत्री श्रीषेण राजाना पुत्र इंद्रुषेणानी साथे परणाववा माटे परिवार सहित तेना नगरने विषे मोकली. अत्यंत रूपवाली अने नवयौवनथी मनोहर एवी ते कन्याने जोइ श्रीषेण राजानो इंद्रुषेण अने विंद्रुषेण नामना बन्ने पुत्रो तेने परणावा माटे तैयार अया. पढी तेने हथीयार बांधी अने कवच धारण करी मदनोन्मत्त हाथीनी पेठे देवरमण उद्यानमां जइने परस्पर युद्ध करवा लाग्या. थोडा कषायवालो, निर्मल मनवालो, जिनवचनथी ज्ञावित आत्मावालो, कमावान् अने प्रियवादी एवो श्रीषेण राजा पोताना पुत्रोने युद्ध करता जोइ तेमने वारवाने समर्थ न अवाथी वैराग्यवंत अइ विचार करवा लाग्यो के, “अहो ! विषयनुं लंपटपणुं आश्चर्यकारी ठे ! कर्मनुं विचित्रपणुं आश्चर्यकारी ठे ! रागद्वेषरूप शत्रुनुं आश्चर्यकारी ठे अने मोहनुं विलसित पण आश्चर्यकारी ठे ! म्हारा पुत्रो महा बुद्धिवंत अने महात्मा ठे, ठतां तेने एक कन्याने माटे आवो घोर युद्ध करे ठे. पुत्रोनां आवां डुराचरणथी लज्जा पामेलो हुं सन्नामां प्रधानादि उत्तम पुरुषोने म्हारुं मुख केम देखाफी शकीश ? हवे आ वखते तो मरण पामवुं ए वधारे सारुं ठे.” आ प्रमाणे विचार करीने श्रीषेण राजाए पोतानो विचार पोतानी वे स्त्रीयोने कह्यो. पढी ते बन्ने स्त्रीयो सहित श्रीषेण राजा पंच नवकारनुं स्मरण करी विषयुक्त कमलने सुंघवाना प्रयोगथी मृत्यु पास्यो. (पहलो भव) सत्यज्ञामाये पण नीच एवा कपिलना संगथी जय पासीने श्रीषेण राजानी पेठे पोताना जीवितने त्यजी दीधुं. पढी ते चारे जीवो जंबूघ्नीपनी मध्ये रहेला उत्तर कुरुक्षेत्रमां युगलियापणे उत्पन्न अया. तेमां श्रीपेणनो जीव अने तेनी पहेली स्त्री अजिनंदितानो जीव ए एक युगल अयुं तथा वीजी स्त्री सिंहनंदितानो जीव अने सत्यज्ञामानो जीव ए वीजुं युगल उत्पन्न अयुं. (वीजो भव).

हवे कौशांवी नगरीना बल राजानी पुत्री श्रीकांताने माटे श्रीषेण राजाना वे पुत्रो युद्ध करता इता, एवामां क्यांइथी कोऽ चारण मुनिये आवीने तेमने कह्युं के, “अरे ! जनम वंदासां उत्पन्न अयेला तमे बन्ने जणा आवां निंदा

करवा योग्य कार्यने माटे युद्ध करतां केम लज्जा नथी पामता? आबुं तमारुं अयोग्य आचरण जोइ तमारो पिता श्रीषेण राजा तमारी बन्ने मातालु सहित विश्व सुंघवाना प्रयोगथी मृत्यु पाम्यो ठे. जे मातापिताना नपकारनो सी-मामो आ पृथ्वी उपर मली इके तेम नथी ते मातापिताना विनाशने अर्थे अथेलां आ तमारुं दुराचरणने धिक्कार थालु! धिक्कार थालु!! अरे मोहनी बेल, बलदने बांधवानी दोरीना सरखी पुरुषने बांधवानी दोरी तेमज पोतानी इहा प्रमाणे चालनारी अने क्लेशनी नूमि एवी स्त्रीने त्यजी यो.”

चारण मुनिनां आवां वचन सांजली प्रबोध पामेला तेवन्ने ज्ञाश्योए युद्ध त्यजी दइ अने मुनिने नमस्कार करीने स्तुति करी. हे मुनि! तमेज अमारा गुरु, मातापिता अने स्नेहवंत बंधु गो के, जे तमे रामछेबवने मेलवाती दुर्ग-तीथी अमारुं रक्षण करयुं ठे.” पढी तेनु मुनिने नमस्कार करी अने श्रीकांता-ने त्यजी दइ घेर गया. त्यां तेमणे पोताना मातापितानुं प्रेतकार्य करयुं. त्यार पढी तेमणे पोताना गोत्री पुरुषने राज्य आपी धर्मरुचि मुनि पासे चार हजार माणसो सहित चारित्र लीधुं. दीर्घकाल सुधी चारित्र पाली, ठठ अठम विगेरे विविध प्रकारनुं तप करी अने ठेवट केवल ज्ञान मेलवी तेनु बन्ने ज्ञाश्यो मोक्ष पाम्या. श्रीषेण राजाना जीव विगेरे जे बे युगल अथा हता तेनु पण उत्तर कुरुक्षेत्रने विषे त्रण पढ्योपमनुं आयुष्य पूर्ण करी अने पढी चवीने तेनु सौधर्म दे-वलोकने विषे त्रण पढ्योपमनां आयुष्यवाला देवता अथा. (श्रीजो भव).

हवे आ जरतक्षेत्रमां वैताह्य पर्वतनी उत्तर श्रेणिनां आचूषणरूप रथनू-पुरचक्रवाल नामनुं उत्तम नगर ठे. त्यां ज्वलनजटी नामनो बलवंत विद्याधर राजा राज्य करतो हतो. जेम अग्निने स्वाहा स्त्री ठे तेम ते राजाने वायुवेगा नामनी स्त्री हती. ते स्त्रीना उदरथी सूर्यनुं स्वप्न सूचवीने उत्पन्न अथेलो, शत्रु-ना समूहरूप गाढ अंधकारने नाश करवामां सूर्य समान अर्ककीर्ति नामनो पुत्र जन्म्यो हतो. कलाडनो अज्यास करतो एवो ते पुत्र ज्यारे यौवनावस्था पाम्यो त्यारे सर्वगुण संपन्न ते पुत्रने पिताए युवराज पद्मी आपी. त्यार पढी चंडले-खाना स्वप्नने सूचवीने ते वायुवेगाथी बीजी स्वतंत्रपणा रहित स्वयंप्रजा नामनी पुत्री अइ.

एक दिवस ते नगरने विषे पापने नाश करनारा अग्निनंदन अने जगत-

नंदन नामना बे चारणमुनि आव्या. स्वयंप्रज्ञा राजपुत्री ते बन्ने मुनियो पा-
 सेथी धर्म सांजली शुद्ध सामाचारीवाली अने पवित्र मनवाली श्राविका थइ.
 पढी बन्ने मुनियोए त्यांथी विहार कस्यो. कोइ वखते पर्वने दिवसे स्वयंप्रज्ञा
 राजकन्याये पौषधव्रत करचुं. पारणाने दिवसे तेणे घरमां रहेली जिनप्रतिमानुं
 पूजन करी अने पढी पितानी पासे जइने प्रभुनी शेषामाला पिताने आपी. पि-
 ताये पण ते शेषामालाने पोताना मस्तक उपर चमावीने पुत्रीने खोलामां बे-
 सारी. पढी पिता पण ते पुत्रीनुं रूप अवस्था विगेरे जोइ मनमां विचार करवा
 लाग्यो के, “आ म्हारी पुत्री हवे परणाववा योग्य थइ ठे; परंतु रूपगुणादिके
 करीने समान एवो कयो विद्याधर तेनो पति थइ ?” आ प्रमाणे विचार कर-
 ता एवा ज्वलनजटीये “ हे वत्से ! जा पारणुं कर. ” एम कही पुत्रीने रजा
 आपीने संज्ञितश्रोत नामना निमित्तियाने बोलावीने पूठ्युं के, “म्हारी पुत्रीनो
 योग्य वर कोण थइ ?” निमित्तियाए कह्युं के, “ हे राजन् ! पोतनपुरना प्र-
 जापति नामना राजाना जे त्रिपृष्ठ अने अचल नामना बे पुत्रो ठे, तेनुं आ त्र-
 तक्षेत्रमां वासुदेव अने वलदेव थवाना ठे अने तेनुं आ हयग्रीव नामना प्रतिवा-
 सुदेवने मारइ. आ प्रमाणे में साधुना मुखथी सांजळ्युं ठे. वली हुं म्हारा
 ज्ञानवलथी जाणीने कहुं ठुं के, तेज त्रिपृष्ठ तमने विद्याधरपतिपणुं आपइ अने
 आ तमारी स्वयंप्रज्ञा पुत्री तेनी मुख्य पट्टराणी थइ. ”

पढी ज्वलनजटी विद्याधरे सत्कार करी निमित्तियाने रजा आपीने मा-
 रीचि नामना दूतने पोतनपुरे मोकळयो. दूते त्यां जइ प्रजापति राजाने नम-
 स्कार करीने कह्युं के, “ ज्वलनजटी नामनो अमारो विद्याधरराजा पोतानो
 स्वयंप्रज्ञा नामनी पुत्री तमारा पुत्र त्रिपृष्ठने आपवानुं कहेवामाटे मने तमा-
 री पासे मोकळयो ठे. ” प्रजापति राजाए “ए वात अमने पण गमती ठे; तेथी
 हुं ते कवूल करुं ठुं. ” एम कही सत्कार करी दूतने रजा आपी एटले ते दूते र-
 थनूपुरचक्रवाल नगरमां आवी ज्वलनजटीने सर्व समाचार आप्या.

हवे एक दिवसे प्रतिवासुदेव एवा हयग्रीव राजाये अश्वविंशुप्रत्यय नाम-
 ना निमित्तियाने पूठ्युं के, “ म्हारुं मृत्यु कोनाथी थइ ? ” निमित्तियाए कह्युं.
 “ जे पुरुष तमारा चंभवेग नामना दूतनो तिरस्कार करइ अने तमारा मांग-
 रना खेतरांमां उपड्व करनारा सिंहेने मारइ, ते पुरुषथी तमारुं मृत्यु थइ. ”

निमित्तियानां आवां वचन सांजली हरिग्रीव राजाये तेने सत्कार करी रजा आपी. कोइ वखते हयग्रीव राजाये प्रजापति जूपतिना त्रिपृष्ठ अने अचल नामना बे पुत्रोने क्रूर सांजल्या; तेथी तेणे ते बन्ने कुमारोने जोवामाटे पोताना चंरुवेग नामना दूतने पोतनपुर मोकळ्यो. दूत पोतनपुरमां राजानी सज्जामां गयो ते वखते त्यां नृत्य चालतुं हतुं तेमां ते दूतना आववाथी जंगपरुचो; तेथी त्रिपृष्ठ अने अचल ए बन्ने कुमारो दूत उपर बहु क्रोध पाम्या; परंतु तेज ते वखते कांइ बोळया नहि. प्रजापति राजाये दूतनो सत्कार करी रजा आपी एटले ते पोताने नगरे जवा तैयार थयो. आ वखते आगलथी मोकळी राखेला दूतोए बन्ने कुमारोने खबर आपी एटले त्रिपृष्ठ तथा अचल बन्ने राजपुत्रोए तेनी पाठल जइ रंगमां जंग करवा रूप ते दूतना अविनयने वारंवार संजारी तेने मुठी अने पाटु विगेरेना प्रहारथी बहु माख्यो. प्रजापतिराजाए पोताना पुत्रोनुं आवृत्तांत जाण्युं; तेथी तेणे दूत पासे आवी तेनी कृमा मागीने बहु ड्व्यादिकथी जक्ति करी. हयग्रीव राजाये पोताना दूतनो तिरस्कार थवानी वात सेवको पासेथी सांजली. चंरुवेग दूते पण तेनी पासे आवी सर्व वात कही अने कह्युं के, “ए प्रजापति राजाना पुत्रोनुं कर्तव्य हतुं; परंतु प्रजापतिराजा पोते जरा पण तमारी आज्ञा उल्लंघन करतो नथी, माटे आपे तेना उपर क्रोध करवो नहि.”

हवे हयग्रीव राजानां मांगरनां खेतरोमां दरेक वर्षे सिंह उपड्व करतोहतो, तेथी बहु राजाज वारंवार ते खेतरोनुं रक्षण करता हता. आ वर्षे प्रजापतिनो वारो नहोतो, तो पण क्रोधथी हयग्रीव राजाए दूत मोकळीतेनेज खेतरोनुं रक्षण करवानुं कहेवराव्युं. पढी खेतरोनुं रक्षण करवा जवा माटे तैयारी करता एवा पिताने ना पाम्नीने बलवंत एवा त्रिपृष्ठ तथा अचल ए बन्ने कुमारो मांगरना खेतरो पासे गया. ते वखते मांगरना खेतरोनुं रक्षण करनारा बीजा पुरुषोए विस्मय पामी तेमने कह्युं के, “अरे! आ मांगरना खेतरोनुं तो म्होटा बलवंत राजाज वाहन उपर बेसी म्होटी सेनाथी रक्षण करे ठे अने सेना तथा कवचादिक विना तेनुं रक्षण करवा माटे तमे नवा कोण आवेला ठो ?” त्रिपृष्ठे कह्युं. “अरे रक्षको! प्रथम तमे मने सिंह देखामो के, जेने मारीने हुं खेतरोनुं रक्षण करवानो सौनो क्लेश दूर करुं.” पढी ते पुरुषोए पर्वतनी गुफामां बेठेलो सिंह देखारुचो; तेथी त्रिपृष्ठ रथमां बेसी गुफाना वारणा पासे गयो. रथना त्रित्कार शब्दथी

सिंह पण जागी उठीने म्होढाने पोळुं करतो ठतो गुफाथी बहार निकड्यो. सिं
हने पगे चालतो जोइ त्रिपृष्ठ कुमार रथथी नीचे उतरी परुथो. वली सिंहने
आयुध विना जोइ पोते पण शस्त्र कोरे मूकी दीधां. आवुं कुमारनुं आचरण
जोइ सिंह विस्मय पामी विचार करवा लाग्यो के, “अहो ! मने आश्चर्य थाय ठे
के, एक तो ते पोते एकलो आव्यो ठे. वली बीजुं मने पगे चालतो जोइ पोते रथथी
नीचे उतरी पगे चालवा लाग्यो. ठेवटे मने आयुध विनानो जोइ पोते पण आयुध
त्यजी दीधां !!! परंतु हुं आजे तेने म्हारा अपमाननुं फल बतावुं.” आम
धारी सिंहे नंचे उठली तेना माथा उपर परतुं मूक्युं. कुमारे पण तुरतज पोता-
ना वझे हाथ तेनां मुखमां घाली दीधा. पठी एक हाथथी उपला होठने अने बी-
जा हाथथी नीचला होठने पकमी जीर्ण पांढमानी पेठे ते सिंहने चीरीने पृथ्वी
उपरफेंकी दीधो. आ वखते सिंहनुं कलेवर क्रोधथी कंपतुं हतुं; तेने जोइ त्रिपृष्ठ-
ना सारथीये ते कलेवरने कहुं के, “अरे सिंह ! आ राजकुमार माणसोनो सिंह
ठे अने तुं पशुनुनो सिंह ठे. जो सिंहे सिंहने माख्यो ठे तो पठी तुं शा माटे क्रोध
करे ठे ?” सारथीनां आवां वचन सांजली प्रसन्न थयेलो सिंह मृत्यु पामी नरके
गयो. पठी त्रिपृष्ठे सिंहनुं चामनुं विद्याधर साथे हयग्रीव राजाने मोकलावीने
कहेवराव्युं के, “तुं म्हारा प्रसादथी हवे शांतपणे चोखानुं नोजन कर.” हयग्रीव
राजा पण सिंहना चामदाने जोइ अने विद्याधरनां वचन सांजली विचार कर-
वा लाग्यो के, “निश्चे आवा जुज पराक्रमथी ते मने पण पोची वले तेचो ठे.”

हवे ज्वलनजटी विद्याधरनी पुत्री स्वयंप्रज्ञाने त्रिपृष्ठनी साथे परणाव-
वा संवंधी कांड वात सांजली हयग्रीव राजाए दूत मोकली ते कन्यानुं मागुं
करयुं. ज्वलनजटीये पण तेने कांड योग्य उत्तर आपीने शांत कस्यो. पठी ते
विद्याधरपतिये पोतानी पुत्री स्वयंप्रज्ञा गुप्तरीते पोतनपुर मोकली त्रिपृष्ठनी
साथे परणावी दीधी. आ वात हयग्रीव राजाना प्रधान हरिस्मश्रुए सांजली;
तेथी तेषे ते वात पोताना राजा हयग्रीवने कही. वात सांजलतांज तुरत क्रो
ध पामेला हयग्रीवे तेने आज्ञा करी के, “त्रिपृष्ठ तथा अचल ए वझे जाइयोने
तथा विद्याधरपति ज्वलनजटीने वांधी तुरत म्हारी पाले लावो.” पठी प्रधाने
दूत मोकड्यो. दूते रथनपुरचक्रवालपुरे जड ज्वलनजटीने कहुं के, “अरे !
अमाग मद्भागना हयग्रीवने माटे कन्यारत्न मोकली आप. तुं शुं नथी जा-

एतो के, रत्नो नो धणी राजा होय ठे?" ज्वलनजटीये उत्तर आप्यो के, " में ते म्हारी पुत्री त्रिपृष्टने परणावी ठे, माटे ते पुत्रीनुं रक्षण हवणां त्रिपृष्ट करे ठे." पढी त्रिपृष्टे त्यां आवी दूतने कह्युं के, "अरे दूत! ते कन्याने तो हुं परणयो ठुं, माटे ते कन्यानी इच्छा करनारो त्हारो राजा शुं जीववाथी मृत्युने वधारे पसंद करे ठे?" दूते आ वात हयग्रीव राजाने कही; तेथी क्रोध पामेला हयग्रीवे ते पोताना शत्रुने मारवा माटे बहु सुन्नटो भोकळ्या. त्यां तेडने महा बलवंत एवा त्रिपृष्ट कुमारे कणमात्रमां जीत्या. पढी हयग्रीव पोते चक्री आव्यो. त्रिपृष्ट पण सामो थयो. प्रथम मुख्य सेनापतियोनुं युद्ध चाळ्युं, तेमां विद्याधरोये राक्षस, वाघ, जूत, विगेरेनां रूपो धारण कस्यो; तेथी त्रिपृष्टनी सेना नासी जवा लागी. पढी त्रिपृष्टे रथमां बेसी सेनानी आगल आवीने शंख वगारुचो, जेथी तेनो शब्द सांजली सेना तैयार अइने तेनी पासे आवी. पढी त्रिपृष्ट अने हयग्रीवनुं युद्ध चाळ्युं. हयग्रीव जे जे दिव्य शस्त्रो फेंकवा लाग्यो ते ते शस्त्रोने त्रिपृष्ट कापी नाखवा लाग्यो. ठेवट अर्धचक्री एवा त्रिपृष्टे ज्ञयंकर चक्र फेंक्युं; पण ते चक्र तो त्रिपृष्टनी गतिनो स्पर्श करीने तेनी पासे रहुं. पढी चक्र हाथमां लइ त्रिपृष्टे हयग्रीवने कह्युं के, "तुं मने नमस्कार करी पोताने मारनारने निवृत्ति पमारु." हयग्रीवे कह्युं. "शत्रुने नमस्कार करवाथी मृत्यु पामवुं ए वधारे सारुं ठे; माटे तुं म्हारा उपर चक्र मूक." पढी त्रिपृष्टे चक्र फेंक्युं; तेथी ते चक्र हयग्रीवनुं मस्तक कापीने फरी त्रिपृष्ट पासे आव्युं. आ वखते आकाशमां उज्जारा हेला देवतानुं त्रिपृष्ट उपर पुष्पनो वर्षाद कस्यो. पढी त्रिपृष्टे अर्धा ज्वलनजटीने साधी उत्रनी पेठे रुबा हाथथी १कोटीशिला उपानी ते उपरथी अनेक विद्याधरो सहित ज्वलनजटी विद्याधरे तेने अर्धचक्रीनो अजिषेक कस्यो. वली त्रिपृष्टनी आज्ञाथी मेघवर्ण नामना विद्याधरे पोतानी पुत्री ज्योतिर्माला (के जे विद्युत्प्रज विद्याधरनी ब्हेन थली हती तेने) अर्ककीर्तिनी साथे परणावी, जेथी अर्ककीर्ति तेनी साथे विषय सुख जोगववा लाग्यो.

हवे श्रीषेण राजानो जीव सौधर्म देवलोकथी चवीने जेम तलावमां राज हंस उतरे तेम ज्योतिर्मालाना उदरने विषे उत्पन्न थयो. ज्योतिर्मालाये ते सत्रीये स्वप्नामां कांतिवंत एवा सूर्यने दीठो. अनुक्रमे अवसरे पुत्र जन्म्यो

अने तेनुं अमिततेज नाम पाम्युं. पढी अर्ककीर्तिना पिता ज्वलनजटी । धरे अन्निनंदन मुनि पासे दीक्षा लीधी. त्यार पढी कपिल ब्राह्मणनी स्त्री सत्यज्ञामानो जीव पहेला देवलोकथी चवीने ज्योतिर्मालाना उदरने विषे अर्ककीर्तिनी पुत्रीपणे उत्पन्न थयो. माताये स्वप्नामां ताराजुथी सुशोन्नित रात्री दीठी हती, तेथी ते पुत्रीनुं सुतारा नाम पाम्युं. अनुक्रमे ते पुत्री युवावस्था पामी. हवे श्रीषेणराजानी स्त्री अन्निनंदितानो जीव पहेला देवलोकथी चवीने त्रिपृष्टनी स्त्री स्वयंप्रज्ञा के जे ज्वलनटी विद्याधरनी पुत्री हती तेना उदरने विषे पुत्रपणे अवतस्यो. माताये स्वप्नामां महालक्ष्मीनो अन्निषेकोत्सव दीठो हतो; तेथी ते पुत्रनुं ' विजय ' एवुं नाम पाम्युं. स्वयंप्रज्ञाये बीजापण एक पुत्रने जन्म आप्यो. तेनुं नाम विजयज्ञः पाम्युं, ठेवट सिंहनंदितानो जीव स्वर्गथी चवी त्रिपृष्टनी ज्योतिप्रज्ञा नामनी पुत्रीपणे उत्पन्न थयो. पढी ते पुत्री ज्यारे अनुक्रमे म्होटी थइ त्यारे तेनो स्वयंवर मंरुप करी त्रिपृष्ट वासुदेवे दूत मोकली अनेक राजाजने तेमाव्या.

आ वखते अर्ककीर्तिये कांइ कार्यमाटे पोताना प्रधानने त्रिपृष्ट वासुदेव पासे मोकळयो. ते प्रधान त्रिपृष्ट पासे आवी हाथ जोमीने कहेवा लाग्यो के, " हे देव ! जो आप आज्ञा आपो तो अमारा राजा अर्ककीर्तिनी पुत्री सुतारा पण आ तमे रचेला स्वयंवरमां एकठा थयेला राजाजुमांथी पोताने इच्छित वर वरे. " प्रधाननां आवां वचन सांजली हर्ष पामेला त्रिपृष्ट वासुदेवे कह्युं. " हे प्रधान ! तमारे अर्ककीर्ति राजाने कहेवुं के, म्हारे तेमना अने म्हारा घरमां कांइ अंतर नथी. " पढी पुत्रीने साथे लइ अमिततेज पुत्र सहित अर्ककीर्ति राजा त्रिपृष्ट वासुदेवना पोतनपुर आव्यो. त्यां तेनो त्रिपृष्टे बहु आदर सत्कार कस्यो. पढी त्रिपृष्टे स्वयंवर मंरुप रचावी तेमां जूदा जूदा नामवाला सिंहासनो मूकाव्यां. तेमां सर्व राजाजु पोतपोताने सिंहासने वेठा अने त्रिपृष्ट तथा अचल ए वने ज्ञायो स्वयंवरना मध्यज्ञागे रहेला पोतानां सिंहासन उपर वेठा.

आ वखते स्नान करी श्वेत वस्त्रने धारण करवाथी सुशोन्नित बनेली, नज्वल अंगराग अने पुष्पमालाथी मनोहर देखाती, म्होटी पालखीमां वेठेली, वने वाजुये चामरोथी विंजाती, ज्योतिःप्रज्ञा अने सुतारा वने कुमारीयो स्वयंवरमांथी उत्तरेली देवकन्यानी पेठे स्वयंवर मंरुपमां आवीने पालखीमांथी नीचे

तरि सर्वे राजानने जोवा लागी. सर्वे राजानने जोया पढी त्रिपृष्टनी पुत्री ज्योतिप्रज्ञाये अर्ककीर्तिना पुत्र अमिततेज कुमारना कंठमां वरमाला पहेरावी प्रने अर्ककीर्तिनी पुत्री सुताराये त्रिपृष्टना पुत्र विजयना कंठमां वरमाला पहेरावी. ते अवसरे विद्याधरो, राजान अने बीजा माणसो हर्ष पामता ठतां “सारुं तरि! सारुं वरी!!” एम म्होटा शब्द करवा लाग्या. पढी त्रिपृष्टे अने अर्ककीर्तिये बीजा सर्व राजानने सत्कार करी रजा आपीने पोतपोतानी पुत्रीनो विवाह कस्यो. पढी अर्ककीर्ति ज्योतिप्रज्ञा (पोताना पुत्र अमिततेजनी बहु) ने साथे तइ अने पोतानी पुत्री सुताराने त्यां त्रिपृष्टने घेर मूकी पोताना नगर प्रत्ये प्राव्यो. केटलाक दिवस पढी वैराग्यवंत थयेला तेणे मुनि पासे चारित्र लीधुं.

हवे त्रिपृष्ट वासुदेव मृत्यु पाम्या पढी कोइ वखते श्री श्रेयांसनाथना शेष्य सुवर्ण कुंज नामना मुनि परिवार सहित पोतनपुरे आव्या. मुनिने प्राव्या जाणी त्रिपृष्टनो ज्ञाइ अचल (बलदेव) तेमने वंदना करवा गयो. यां तेणे आचार्यने नमस्कार करी योग्य स्थानके बेसी मोहनिडने नाश करनारी धर्मदेशना सांजली. पढी अवसरे तेणे मुनिने पूठ्युं के, “हे जगवन् ! विश्वमां प्रख्यात अने गुणोए करीने म्होटो एवो म्हारो न्हानो ज्ञाइ त्रिपृष्ट वासुदेव कइ गति पाम्यो ठे ?” मुनिये कहुं. “हे राजन् ! पंचेंडियनो वध करवामां प्रीतिवालो अने महा आरंज करवामां सावधान एवो ते क्रूर त्हारो न्हानो ज्ञाइ त्रिपृष्ट वासुदेव मृत्यु पामीने सातमी नरके गयो ठे.” मुनिनां आवां वचन सांजली स्नेहथी मोह पामेलो अचल विलाप करवा लाग्यो के, “ विश्वमां वीर एवा हे धैर्यधारी ज्ञाइ ! त्हारी आ शी गति थइ !!! गुरुए कहुं. “हे राजन् ! तुं शोक न कर. पूर्वना जिनेश्वरोए कहुं ठे, ते सांजल. ए त्हारो ज्ञाइ आ जरतक्षेत्रने विषे ठेळ्ठो तीर्थंकर थशे. ” मुनिनां आवां वचन सांजली अचले (बलदेवे) विजयने राज्यासन उपर बेसारी अने विजयजइने युवराज पढी आपी पोते तेज सुगुरु पासे दीक्षा लीधी.

पढी एक दिवस सज्जामां वेठेला विजयराजानी पासे छारपाले आवीने विनंती करी के, “हे प्रज्जो ! आपना मंदिरना बारणा पासे आपने मलवानी श्वा करतो एवो कोइ निमित्तियो उज्जो ठे, ते अहिं आवे के पागे जाय ? ” राजाए तेने आववानी रजा आपी एटले निमित्तियो सज्जामां आवी राजाने

आशीर्वाद आपीने योग्य स्थानके बेगो. पठी राजाए तेने कह्युं के, “हे मित्रना जाण ! त्हारा हाथमां पुस्तक रहेलुं ठे, माटे हवणां जे कांइ सारुं अथवा खोटुं त्हारा जोवामां आवतुं हौय ते मने कहे.” निमित्तियाए कह्युं. “हे देव ! हुं आ वखते म्हारा ज्ञानथी जे कांइ जोउं ठुं, ते कहेवाने समर्थ नथी ठतां पण आपनी आज्ञाथी कहुं ठुं के, “आजथी सातमे दिवस पोतनपुरना राजाना मस्तक उपर विजली पड्ठे.” निमित्तियानां आवां वचन सांजली सर्व सज्जा वज्रथी हणायेलानी पेठे बहु दुःखवाली अइ. विजयराजाए पण क्रोध पामी तेने कह्युं के, “अरे दुर्मति ! पोतनपुरना राजाना मस्तक उपर ज्यारे विजली पड्ठवानी ठे त्यारे त्हारा मस्तक उपर शुं पड्ठवानुं ठे ते तो कहे ?” निमित्तियाए कह्युं. “महाराज ! तमे म्हारा उपर शामाटे कोप करो ठो ? में जेवुं म्हारा ज्ञानथी जाण्युं ठे तेज प्रमाणे थवानुं ठे. बीजी रीते ते थवानुं नथी. वली म्हारा मस्तक उपर वस्त्र, आज्ञापण अने रत्नोनी वृष्टि थवानी ठे.” राजाए कह्युं. “तुं आ निमित्तशास्त्र कोनी पासेथी ज्ञायो ठे ?” निमित्तियाए कह्युं. “हे महाराज ! जे वखते बलदेवे दीक्षा लीधी ते वखते में पण तेमनीज साथे दीक्षा लइ केटलोक काल पाली हती. ते अवसरे में शास्त्रनो अभ्यास कख्यो हतो तेज हुं आपने कहुं ठुं के, सर्वज्ञना शासन विना बीजे कोइ ठेकाए सम्यक्ज्ञान नथी. त्यार पठी हुं विषयमां आसक्त थवायी फरी गृहस्थावस्थामां आवी पड्ठ्यो अने विवाह करी धननी इच्छाथी अहिं आय्यो ठुं.”

पठी ते निमित्तियानुं सत्य निमित्त जाणी सर्वे राजलोको ते वखते पोतना राजानुं रक्षक करवाना विचारथी आकुल व्याकुल थवा लाग्या. एवामां एक मंत्रीये कह्युं के, “आपणे सात दिवस सुथी महाराजाने वहाणमां बेसारी प्रयत्नथी ममुझनी मध्ये राखीये” बीजाए कह्युं के, “पाणीनी अंदर विजली पेसी अके नहि, परंतु वहाणमां पड्ठती एवी ते विजलीने कोण निवारण करी अके तेम ठे ? माटे महाराजने वैताढ्य पर्वतनी गुप्त गुफामां राखीने विजलीना जयथी रक्षण करवा.” आ अवसरे बीजो मंत्री बोली उब्यो के, “ए उपाय पण मुखकारी नथी; परंतु नाशनुं कारण ठे. तेनुं दृष्टांत सांजलो.

विजयपुर नगरमां रुज्जोम नामनो ब्राह्मण ग्हेतो इतो. तेने ज्वलन-

शिखा नामनी स्त्री हती. तेजने सखी नामनो पुत्र हतो. ते नगरमां मांसनो बोलुपी कोइ राक्षस रहेतो हतो. ते हमेशां बहु माणसोने मारतो हतो, तेथी ते नगरना राजाए तेने एक एक माणस हमेशां आपवानी व्यवस्था करी हती. तेमां तेणे एवी गोठवण करी हती के, ते नगरना माणसोना नामनी चीठी-यो करीने एक म्होटा पात्रमां जरी राखीने तेमांथी हमेशां एक चीठी काढ-वी. तेमां जेनुं नाम आवे ते माणसनो वारो ते दिवसे होवाथी तेने राक्षस पा-से मोकली आपे अने ते दिवसे बाकीना माणसोनुं रक्षण करे. एम करतां क-रतां एक दिवस रुद्रसोम ब्राह्मणना पुत्रनुं नाम निकलवाथी तेनो वारो आ-व्यो एटले तेनी माता बहु दुःख पामीने रोवा लागी. तेनो शेवानो शब्द सां-जली तेना घरनी पासे रहेनारा दयावंत जूतो त्यां आवीने कहेवा लाग्या के, “हे मात ! तमे दुःख पामशो नहि. राजा ज्यारे तमारो पुत्र राक्षसने सोंपशे त्यारे अमे तेने पाठो लावी तमने आपिशुं.” जूतोनां आवां वचनथी ज्वल-शिखा हर्ष पामी. पठी राजाए ज्यारे तेनो पुत्र राक्षसने सोंप्यो त्यारे जूतोए तेने पाठो आणी माताने सोंप्यो. पुत्रना मृत्युथी जय पामती एवी माताये पण तेने तुरत पर्वतनी गुफामां मूक्री वारणुं बंध करी दीधुं. परंतु ते गुफानी अंदर पण म्होठो अजगर रहेतो हतो तेणे ते पुत्रने रात्रीये गढयो. त्रीजो मं-त्री कहे ठे के, हुं एटलाज माटे कहुं ठुं के, माणसोनुं कर्म कोइथी फेरवी श-काय तेम नथी. महाराजानुं जे थवानुं हशे ते थशे; तो पण तेमना विघ्ननी शांतिने माटे अमे तो तप करिशुं.

चोथा मंत्रीये कहुं. “ए त्रीजा मंत्रीये कहुं ते सत्य ठे; परंतु जे म्हारां मनमां ठे ते पण हुं तमने कहुं. आ निमित्तियाए पोतनपुरना राजाना मस्तक उपर विजली पम्वानुं कहुं ठे; कांइ विजय राजानाज मस्तक उपर पम्वानुं कहुं नथी; माटे आपणे सात दिवस सुधी पोतनपुरनी राजपद्मी बीजा कोइ-ने सोंपवी.” चोथा मंत्रीनां आ वचनने निमित्तियाए बहु वखाण्यां अने वली तेणे कहुं के, “हुं आ वातज कहेवा माटे अहिं आव्यो हतो. ए विना बीजा विचार करवाथी शुं ? राजा सात दिवस सुधी जिनमंदिरमां रहीने तप करो के, जेथी आ म्होटी आपत्ति उल्लंघी जवाय.” राजाए कहुं. “आपणे जे कोइने सात दिवस राजपद्मी आपशुं ते मृत्यु पामशे; माटे आ वातनो जेद

ब्हार पामवो नहि. ” मंत्रीयोए कह्युं. “महाराज ! आपे कह्युं ते योग्य ठे, परंतु आपणे राज्यान्निषेक आ यक्षप्रतिमाने करीये. जो देवताना प्रज्ञावशी आपत्ति नहि आवे तो सारुं, नहितो आ काष्टमय यक्षप्रतिमानोज नाश अशे.” पढी विजय राजा अंतःपुर सहित जिनमंदिरमां जइ पौषध व्रत लइने सं-धारा उपर बेसी तप नियमशी पवित्र आत्मावालो थयो ठतो मुनिनी पेठे रह्यो. मंत्री सामंत विगेरे बीजा अधिकारीयो पण राजाना पदे यक्षनी प्रतिमाने स्थापीने तेनी पासे रह्या. पढी सातमे दिवस मेघशी आकाश व्याप्त अइ गयुं अने घोर गर्जनाशी वरसाद पम्वा लाग्यो. विजली वारंवार प्रकाश करती ठती आकाशमांशी जाणे यम राजानो दंभ होयनी ? एम यक्षनी प्रतिमा उपर पढी, जेशी राजाने ते महा उपसर्ग आवी विधि करवाशी विनाश पाम्यो. पढी निमित्तियानां वचनशी राजा पोताना घर प्रत्ये आव्यो. त्यां अंतःपुरनी स्त्रीयोये हर्षितचित्तशी वस्त्र, आन्नूषण अने रत्नोशी निमित्तियानो सत्कार कस्यो. राजाए पण तेने बहु धन आपवा पूर्वक राजा आपीने यक्षनी रत्नमय मूर्ति करावी. वली कल्याणनी परंपरा करनारी जिनबिंबनी पूजा रचावीने जाणे फरीशीज जन्म पाम्यो होयनी ? तेम महोत्सव करी राजा फरीशी राज्यासन उपर बेठो.

हवे एक दिवस विजय राजा सुतारा पट्टराणी सहित क्रीडा करवा माटे ज्योतिर्वन नामना उद्यानने विषे गयो. त्यां पर्वतनी एक वाजुए ढायामां पतिनी साथे क्रीडा करती एवी सुताराये सुवर्णना अंगवाळुं अने मनोहर नेत्रवाळुं एक मृग दीवुं. पढी तेणे पतिने कह्युं के, “ हे नाथ ! ए मृग मने लावी आपो. ” प्रियाना स्नेहशी मोह पामेलो राजा ते मृगनी पाठल दोर्यो, पण मृग तो बहु दूर गया पढी वेगशी उछलीने आकाशमां चाळ्युं गयुं. आ वखते अज्ञानिघोष नामनो विद्याधर वायुना वेगशी सुताराने हरण करी पोताने नगरे लड गयो. वली पापी एवा ते विद्याधरे प्रतारणी नामनी पोतानी विद्याने त्यां सुतारानुं रूप वनावी मूकी. पढी ते कर्त्रिम सुताराने कुर्कुट सांणे दंश दीवो; तेशी ते “ हे नाथ ! ऊट पाठा आवो ! ऊट पाठा आवो !! ” एम पोकार करवा लागी. विजय राजा तुरत पाठो आव्यो तो तेणे विपनी वेदनाशी पीडा पामती एवी प्रियाने दीठी. ऋणवारमां तो करमाइ गयेला सुखवाली

ते पट्टराणी नेत्र बंध करी राजाना जोता जोतामां मृत्यु पामी. पढी राजा
 एण मूर्छा पामी पृथ्वी उपर परुच्यो. बहु वारे महा कष्टथी सचेत थयो त्यारे ते
 आं प्रमाणे विलाप करवा लाग्यो. “देवताने पण प्रिय स्वरूपवाली, उदार
 विवेकवाली, गुणोने धारण करनारी अने प्रीतिवाली हे सुतारा प्रिया ! तुं क्यां
 गड्ढे ?” आ प्रमाणे राजा बहु वखत विलाप करीने प्रियानी चिता रची तेमां
 पोते बली मरवा तैयार थयो एटलामां ते स्थानके आकाशमांथी बे विद्याधरो
 आव्या. पढी एक विद्याधरे मंत्रेलुं जल चितानी अग्नि उपर गंट्युं एटले ते-
 मांथी अट्टाट्ट शब्द करती प्रतारणी विद्या तुरत नासी गइ. विजयराजा “आ शुं
 थयुं ! आ शुं थयुं !!” एम आश्चर्यथी बोलवा लाग्यो एटले ते बन्ने विद्याधरोए
 नमस्कार करी तेने कहुं के, “ हुं अमिततेज विद्याधरनो संज्ञिन्नश्रोत ना-
 मनो निमित्तियो हुं. आ साथे बे ते म्हारो पुत्र बे. अमे बन्ने जणा शत्रुंज-
 यादि तीर्थोने नमस्कार करवा जता हता एवामां “अरे श्री विजयनरेश्वर
 प्रणनाथ ! अरे विवेकवंत अमिततेज बंधु ! म्हारुं रक्षण करो ! म्हारुं रक्षण
 करो !!” अमे तेनां आवां वचन सांजली तुरत पाठा वड्या अने अमारा
 महाराजा अमिततेजनी व्हेननुं हरण थतुं जोइ क्रोधथी तरवार काठी युद्ध
 करवा तैयार थया एवामां सुताराये अमने कहुं के, “ तमे युद्ध करशो नहि;
 परंतु ज्योतिर्वनमां जइ प्रतारिणी विद्यानी पाठल मरवा तैयार थयेला विजय
 महाराजानुं रक्षण करो. ” अमे तेनां वचनथी तुरत अहिं आव्या एटलामां
 प्रतारिणी विद्या नासी गइ. ” आवी रीते कहीने बन्ने विद्याधरो खेदयुक्त चित्त-
 वाला राजाने शांत करी जेव्या अने वात कही. हवे आ वात स्वयंप्रजा माताये
 अने विजयजडे सांजली; तेथी तेनुं जेटलामां बहु शोक करवा लाग्या तेटलामां
 कोइ एक पुरुषे आकाशमार्गेथी त्यां आवो तेमने कहुं के, “ हे स्वयंप्रजा
 देवी ! तमे शोक करशो नहि. वली म्हारां वचन सांजलो. रथनूपुरचक्रवाल न
 मरना महाराजा अमितविद्याधरनो मान्यवंत एवो संज्ञिन्नश्रोत नामे निमित्तियो
 म्हारो पिता बे. हुं तेमनो दीपशिख नामनो पुत्र हुं. एक दिवस अमे बन्ने जणा
 ज्योतिर्वन नामना उद्यानमां क्रीडा करता हता एवामां चमरचंचापुरीनो रा-
 जा अशनिघोष सुताराने हरण करी लइ जतो अमारा जोवामां आव्यो. अमे
 तेनी साथे युद्ध करवा तैयार थया, पण सुताराये तेम करवानी ना पाकीने

विजयराजानुं रक्षण करवानुं कह्युं. अमे ते प्रमाणे प्रतारिणी विद्यानी मरवा तैयार अयेला राजानुं रक्षण करयुं ठे. पढी सुतारानी सर्व वात जाणी-ने तेने मेलववा माटे तैयार अयेला विजय राजानी आझाथी आ सर्व समाचार कहेवा माटे हुं तमारी पासे आव्यो हुं. ”

पढी स्वयंप्रज्ञाये सत्कार करेलो दीपशिख फरी विजयराजा पासे गयो अने ते पिता पुत्र वने जणा राजा विजयने तेना नगरमां तेनी लाव्या. त्यां अमिततेज विद्याधरराजाए सेवान्नाक्तिथी तेने पूढ्युं एटले तेणे पोतानी सर्व वात कही. ते सांजली महा क्रोध पामेला विद्याधरपति अमिततेजे मरीचि नामना दूतने शीखामण आपी चमरचंचापुरीने विषे मोकळयो. दूते चमरचंचापुरीमां जशने अशनिघोषने कह्युं के, “ तुं अजाणपणाथी अमारा महाराजानी बहेन जे विजयराजानी स्त्री ठे ते सुताराने अहिं लाव्यो हुं, ते तेमने ऊट पाठी आपी दे; परंतु त्हाणे त्यां राखी पोतानो अनर्थ करीश नहि. ” अशनिघोष गर्वथी नंचुं माथुं करीने बोलवा लाग्यो के, “ अरे दूत ! शुं एने पाठी आपदा माटे हुं अहिं लाव्यो हुं ? म्हारी पासेथी जे पुरुष ते सुताराने लड जवानी इच्छा करे ठे, ते पुरुषरूप पतंगीयो निश्चे म्हारी ऊलहलती तरवाररूप दीपकज्योतमां ऊंपलाशे. ” एम कही अशनिघोषे दूतने गळुं पकमी काढी मूक्यो. पढी दूते रथनूपुर चक्रवाल नगरमां आवी सर्व समाचार कह्या. पढी अमिततेज विद्याधरे विजयराजाने वे विद्यानुं आपी. तेमां एक विद्या शस्त्रने निवारनारी अने वीजी बंधन करनारी तेमज ठोकावनारी. आ वने विद्यायो विजयराजाए सात सात दिवसे साथी. पढी विद्यासिद्ध अयेलो पोतनपुरपति विजयराजा शत्रुनी साथे युद्ध करवा चाळ्यो. ते वखते अमिततेज विद्याधरना रश्मिदेगाडि संकमो पुत्रो विजयराजानी साथे चाळ्यो अने अमिततेज पोते पोताना म्होटा पुत्र सहस्ररश्मी सहित शत्रुनी विद्यानो नाश करनारी महाज्वाला नामनी विद्याने साधवा माटे हिमालय पर्वत उपर गयो. त्यां ते मासन्न-क्तथी विद्या साधवा लाग्यो.

हेवे अहिं सैन्य सहित विजय राजाने पोताना नगरनी पासे आव्यो जाणी अशनिघोष विद्याधरे सेनासहित पोताना पुत्रोने सामा युद्ध करवा मोकळ्या. पढी पोतपोताना अधिपतिनो विजय इच्छती वने सेना परस्पर युद्ध करवा

लक्ष्मी. आ प्रमाणे अमिततेजना रश्मिवेगादि पूत्रोनी साथे एक मास सुधी युद्ध
 की-ने पढी अशनिघोषना बलवंत एवाय पण पुत्रो हारी गया; तेथी अशनि-
 घोष पोते युद्ध करवा आव्यो. तेणे बलवंत एवाय पण अमिततेजना पुत्रोने
 नसामी मूक्या. पढी विजय राजा युद्ध करवा आव्यो. कारण हाथीजनी साथे
 युद्ध करवा सिंहज समर्थ होय ठे. क्रोध युक्त एवा विजय राजाए खड्गनो घा
 करीने अशनिघोषना बे ककमा करी नाख्या; तेथी बे अशनिघोष थया. तेमना
 पण बवे ककमा कस्या एटले तो चार अशनिघोष थया. आवी रीते ककमा क-
 रतां करतां सेंकडो अशनिघोषो थया एटले तो विजय राजा आकुल व्याकुल
 थवा लाग्यो एवामां विद्यासिद्ध थयेलो अमिततेज विद्याधर आवी पहोच्यो.
 अमिततेजने आव्यो जाणी तेना ज्ञयथी अशनिघोष मायाने त्यजी दड नासी
 जवा लाग्यो. तेने नासी जतो जोड अमिततेजे पोतानी विद्यामुखी नामनी
 विद्याने आज्ञा करी के, “ त्हारे ए पापीने दूरथी पण अमारी पासे लड आव-
 वो. ” पढी विद्यामुखी तेनी पाठल चाली; परंतु अशनिघोषतो सीम नामना
 पर्वत उपर श्री रुषजस्वामीना मंदिरनी पासे जेमने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं
 ठे अने जेमने शेंकडो देवतानु वंदन करी रह्या ठे एवा बलदेव मुनिना शरणे
 गयो. पढी विद्याये पाठा आवी अमिततेजने सर्व वात निवेदन करी. अमिततेज
 पण “ तुं सुताराने साथे लड अमारी पासे आव. ” एम मारीचि नामना दूतने
 आज्ञा करी पोते विजय राजा सहित सर्व सैन्यने साथे लड श्री रुषजदेव प्रज्जुना
 मंदिरनी पासे बलदेव मुनिने वंदना करवा गयो. मारीचि दूत पण सुताराने ल-
 ड तेमनी पासे गयो. त्यां तेणे अकृत व्रतवाली देवी विजय राजाने सोंपी. त्यां
 अशनिघोषे ते बन्ने राजानी कमा मागी अने तेमणे पण तेनो आदर कख्यो
 त्यारे तेनु परस्पर द्वेष रहीत थया. आ वखते केवलीये ज्ञव्यजनोना कानने
 विषे अमृतनी धारा समान धर्मदेशना आपी के, “ हे ज्ञव्यजनो ! रागद्वेषने
 वश थयेला जीवो बहु अनर्थो करीने पोतानो जन्म निरर्थक गमावी नाखे ठे.
 वली ते रागद्वेषना बंधनने पामेला जीवो मोह मेलववाने शक्तिवंत थता न-
 थी; माटे तमे शत्रुरूप ते दागद्वेषने त्यजी द्यो. ” केवलीनी आवी देशना
 सांजली प्रबोध पामेला केटलाक माणसोए दीक्षा लीधी अने केटलाके श्राव-
 क धर्म धारण कख्यो. पढी अशनिघोषे केवलीने पूढ्युं के, हे, प्रज्जु ? में राग

विना सुताराने हरण करी म्हारा घरमां शा माटे राखी ? ” केवलीये “ राजन् ! आ अमिततेजनो जीव पूर्व जवने विषे रत्नपुर नगरमां श्रीषेण नामनो राजा हतो. ” इत्यादि तेना सर्व जव कहीने वली कह्युं के, “ ते वखते तुं कपिल हतो अने त्हारे सत्यजामा नामनी स्त्री हती. ए सत्यजामा आ जवने विषे सुतारा अइ ठे. अने कपिलनो जीव ते तुं केटलाक जव करीने पठी तपस्वीना कुलमां उत्पन्न अयो. त्यां बाल तप करीने मृत्यु पामेलो तुं अशनिघोष अयो ठे. हे राजन् ! पूर्व जवना संबंधथी रागरहित एवाय पण ते ते सुतारानुं हरण करयुं हतुं. पूर्व जवने विषे पण ए सुतारा त्हारा उपर स्नेह रहित हती. ए कारणथी हवणां पण तुं एना उपर मंद रागवालो ठे. ”

आवी रीते पोतपोताना पूर्वजवो सांजली अमिततेज राजा विगेरे सर्वे माणसो हर्ष पामीने कहेवा लाग्या के, “अहो ! महात्माने कांइ अजाण्युं नथी ! पठी अमिततेजे केवलीने पूठ्युं के, “ हे प्रज्जु ! हुं जव्य तुं के अजव्य ? ” केवलीये कह्युं. “ हे राजन् ! तुं आजथी नवमे जवे आ जरतक्षेत्रमां पांचमो चक्रवर्ती अने शोलमो तीर्थंकर अइश. तेमज आ विजयराजा त्हारो पुत्र अइने गणधरपद धारण करशे. ” केवलीनां आवां वचन सांजली अमिततेज अने विजय ए वझे जणाये सम्यक्त्वमूल श्रावकधर्म आदर्यो. वैराग्यवंत अयेला अशनिघोषे पण पोताना पुत्रने राज्य आपी पोते ते केवली पासे चारित्र लीधुं. स्वयंप्रजाये पण बहु स्त्रीयो सहित केवलीनी पासे दीक्षा लीधी. पठी विजय अने अमिततेज वझे जणा पोतपोताना परिवार सहित मुनिने वंदना करी पोतपोताना ह्यानके गया. त्यां तेजये देवपूजा, गुरुजक्ति अने तप विगेरे धर्म कार्यथी केटलाक दिवस निर्गमन कख्या. पुण्यात्मा एवा अमिततेज विद्याधरे पांचवर्षनां उत्तम रत्नोथी एक जिनमंदिर कराव्युं अने तेनी पासे एक पौषधशाला करावी. एक दिवस ते पौषधशालाने विषे विद्याधरोनी सज्जामां बेठेलो अमिततेज धर्मकथा करतो हतो एवामां शाश्वता जिनेश्वरना दर्शन करवा माटे आकाशमार्गे अइने जता एवा वे चारण मुनियोए ते नविन जिनमंदिर दीठुं; तेथी तेज ते जिनप्रतिमाने वंदन करवामाटे नीचे उतर्या. राजा अमिततेज वझे मुनियोने आसन उपर वेसारी जक्तिथी वंदना करी. पठी एक मुनिये कह्युं के, “ हे राजन् ! जो के तुं पोते धर्म जाणे ठे, तो पण अ-

मारे धर्म कहेवो योग्य ठे; माटे कहुं तुं ते तुं सांजल.

आ मनुष्य जव विगेरे सर्वसामग्री पामिने अने जवस्थितिने जाणीने सुखना अर्थी माणसोए निरंतर धर्म आचरवो. " मुनिनो आवो धर्मोपदेश सांजली हर्षित अयेला अभिततेजे तेमने नमस्कार कस्यो. पठी बन्ने मुनियो आकाशमार्गे अइने इच्छित स्थानके चाळया गया अने अभिततेजे तथा विजये केटलोक काल धर्मध्यानमां निवृत्त कस्यो. पठी पुण्यात्मा ते बन्ने राजाजल दरवर्षे त्रण यात्रा करवा लाग्या. तेमां वे शाश्वत् तीर्थनी यात्रा अने एक अशाश्वत् तीर्थनी यात्रा. चैत्रमासना शुक्लपक्षमां पहेली शाश्वतीयात्रा अने बीजी आसोमासमां अष्टाश नामनी यात्रा. देव अने विद्याधरो चैत्र तथा आसोमासमां नंदीश्वरे यात्रा करता अने बाकीना सर्वे माणसो पोतपोताना स्थानके रही जिनमंदिरमां हर्षथी यात्रा करता. वली ते राजाजल त्रीजी यात्रा सीम पर्वत उपर ज्यां बलदेव मुनिने केवलज्ञान उत्पन्न अयुं हतुं ते आदीश्वर प्रज्जुना मंदिरमां करता हता. आ प्रमाणे बहु वर्षो सुधी यात्रा करीने कोइ वखते अभिततेज अने विजय ए बन्ने जणा मेरुपर्वत उपर शाश्वताजिननां दर्शन करवा गया. त्यां तेमणे नंदनवनमां विमल अने महामति नामना वे चारण मुनिने वेठेला दीठा. मुनिने वंदना करी अने तेमनो धर्मोपदेश सांजलीने बन्ने जणाए तेमने पूठ्युं के, " हे जगवन् ! अमारुं केटलुं आयुष्य ठे ? " मुनियोए " तमारुं ठवीश दिवसनुं आयुष्य ठे. " एम कहुं एटले तेल बन्ने कहेवा लाग्या के, " हाय ! हाय !! विषय रूप मांसने विषे गीघपक्षीनी पेठे लोन्नी अयेला आपणे आटला वखत सुधी चारित्र लइ शक्या नहि ! हवणां अल्प आयुषवाला आपणे शुं करीशुं ? " मुनियोए कहुं. " एमां तमारुं शुं नाश अयुं ठे ? कारण हवणां तुरत लीधेलुं व्रत पण हम्मे स्वर्ग तथा मोइ आपनारुं अशे. "

पठी अभिततेज अने विजय बन्ने जणा पोतपोताने नगरे गया. त्यां तेजुए पोतपोताना पुत्रोने राज्य आपी बन्ने जणाये अजिनंदन मुनि पासे साये चारित्र लीधुं. पठी पादपोपगमन अनशन लइने रहेला ते बन्नेनी मध्ये विजय मुनिने पोताना पिता बलदेवनुं बल सांजलरयुं; तेश्री तेमणे एवुं नियायुं करयुं के, " हुं पण आ तपथी म्हारा पिताना सज्जान बलवंत आळ. " विज-

य मुनिये आ प्रमाणे नियाणुं करयुं अने अमिततेजे नियाणुं करयुं ना पठी ते वने जणालु मृत्यु पामी प्राणत देवलोकमां साथीयाना सरखा आ कारवाला नंदकावर्त नामना वैमानमां दिव्यचूल अने मणिचूल नामना महे समृद्धिवंत देवता अया. त्यां तेमणे समग्र देवकार्य करी, दिव्य सुख जागेवी तेनज जिनचैत्यवंदन विधि करवापूर्वक नंदीश्वर द्वीपमां यात्रा करीने पोताना सम्यक्त्व रत्नने लज्जल करयुं. (चोथो तथा पांचमो भव.)

आ जंबूद्वीपना पूर्व महाविदेह क्षेत्रनी मध्यमां रहेली रमणीय नामनी विजयमां शुभगा नामनी नगरी ठे. त्यां गांजीर्य विगेरे गुणोथी समुद्रना सरखो महा प्रतापवंत स्तिमितसागर नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने पवित्रशीलथी पृथ्वीना समान पहेली वसुंधरी अने गुणयुक्त एवी बीजी अनुदरी एम वे स्त्रीयो हती.

हवे दिव्यचूलनो जीव प्राणत देवलोकथी चवीने वसुंधरीना उदरने विषे अवतरयो. माताये ते वखते रात्रीये स्वप्नामां गज, पद्म सरोवर, चंद्र अने वृषज जोया. कारण ते चार बलदेवना जन्मने सूचवनारा शुभ ठे. पठी वसुंधरीये पूर्ण अवसरे सुवर्णना सरखी कांतिवाला पुत्रने जन्म आप्यो. पिताए तेनुं अपराजित एवुं उत्तम नाम पारुयुं. पठी मणिचूलनो जीव पण प्राणत देवलोकथी चवी अनुदरीना उदर रूप मानसरोवरने विषे हंसनी पेठे उत्पन्न अयो. ते वखते रात्रीमां अनुदरीये स्वप्नाने विषे सिंह, सूर्य, कुंज, समुद्र, लक्ष्मी, रत्ननो राशी अने अग्निज्वाला ए सातने पोताना मुखने विषे प्रवेश करता दीठा. पठी जागी उठेली अनुदरीये स्वप्नानी वात पतिने कही एटले स्तिमितसागर राजाए स्वप्न पाठकने बोलावी स्वप्ननी वात कही एटले तेणे कहुं के, "हे राजन्! आ स्वप्नथी तमने वासुदेव पुत्र अशे अने प्रथमनो पुत्र बलदेव अशे." पठी राजाए धनादिकथी सत्कार करेलो स्वप्नपाठक पोताने घर गयो. पठी अनुदरीये पूर्ण अवसरे श्यामकांतिवाला पुत्रने जन्म आप्यो. पिताए तेनुं 'अनंतवीर्य' नाम पारुयुं. अनुक्रमे कलाउनो अज्यास करुता करुता युवावस्थामां आवी पद्मोचेला अने रूप लावण्यथी मनोहर एवा ते वने पुत्राने स्तिमितसागर राजाए उत्तम कन्याउ साथे परणाव्या.

एक दिवस ते नगरीना उद्यानने विषे उत्तम ज्ञानधारी स्वयंप्रज्ञप्रभु ना-

महाराज मुनि आख्या हता. ते बखते राजा क्रीडा करवा गयो हतो. त्यां क्रीडा तां आकी गयेलो ते उद्यानमां आवी अशोक वृक्षनी नीचे बेगे. एवामां त्यां तेणे निश्चल ध्यानथी बेठेला मुनिने दीठा. पठी शुभ्रजावथी मुनिनी पासे अश तेमने त्रण प्रदक्षिणा पूर्वक वंदना करीने ते योग्य स्थानके बेगे एटले मुनिये धर्म देशना आपी के, “कषाय (क्रोध, मान, माया, लोभ) रूप वृक्षोने दुष्ट ध्यानरूप फुल अडने पठी आ लोकमां पापकर्म रूप फल अने परलोकमां दुर्गति रूप फल थाय ठे. संसारथी उद्वेग पामेला चित्तवाला अने मोहसुखनी इच्छा करनारा माणसोए अनर्थना कारणरूप ते कषायोने त्यजी देवा.” मुनिनो आवो पवित्र धर्मोपदेश सांजली वैराग्यवंत थयेला स्तिसितसागर राजाए अनंतवीर्यने राज्य आपी अने अपराजितने युवराज पद्मी आपीने पोते ते स्वयंप्रभु मुनि पासे दीक्षा लीधी. पठी अंत अवसरे मनथी व्रतनी कांडक विराधना करी मृत्यु पामेलो ते अयोदोकमां चमरेड थयो.

हवे समृद्धिवंत एवा अपराजित अने अनंतवीर्यने कोइ विद्याधरनी साथे प्रीति अश; तेथी ते विद्याधरे तेमने आकाशगमननी विद्या शीखवी अने ते साधवाना उपाय तथा सामग्री बतावी. आ अनंतवीर्य राजाने त्यां गीत अने नृत्यमां चतुर एवी बर्बरी अने चिलाती नामनी वेश्याउ हती. एक दिवस ते बन्ने स्त्रीयोनां अज्ञूत गीत अने नृत्यना रंगमां अनंतवीर्य अने अपराजित बन्ने जणा व्याप्त अश रह्या हता एवामां पोतानी इच्छा प्रमाणे विचरनारा, ब्रह्मचारी अने क्लेश कराववो जेमने प्रीय ठे एवा पुण्यात्मा नारद ऋषि आख्या. पण ते बन्नेमांथी कोइये सामा जइ तेमनो सत्कार कस्यो नहि. तेथी नारद क्रोध पामी विचार करवा लाग्या के, “आ बन्ने जणा दासोना नाट्यने विषे मोह पामेला ठे, माटे तेमणे म्हारो सत्कार कस्यो नथी. तो हवे म्हारे आ कलाना पात्ररूप बन्ने वेश्यानुने कोइ बलवंत पुरुष पासे हरण कराववी.” आ प्रमाणे विचार करी नारद त्यांथी प्रतिवासुदेव एवा विद्याधरना अधिपति दमितारि राजा पासे गया. त्यां राजाए तेमने आदर सत्कारथी आसन उपर बेसारीने पठी पूढ्युं के, “हे ऋषि! तमे पृथ्वी उपर कांइ आश्चर्य दीठुं होय तो कहो ?” नारदे कहुं. “हे राजन्! सांजल. हुं सुभ्रगानगरीना राजा अनंतवीर्यनी पासे गयो हतो. में त्यां विश्वने आश्चर्य करनारी बर्बरी. अने चिलाती नामनी तेली

वे उत्तम नर्तकीयोने जोइ. हे राजन् ! ते बन्ने नर्तकीयो विना आ त्हारी विद्या अथवा विस्तारवंत राज्यथी पण शुं ?” आ प्रमाणे कहीने नारद त्थी चाट्या गया.

पठी दमितारि राजाए दूत मोकळ्यो; तेथी ते पोताना स्वामीना बलार्थ गर्वधारी दूत अनंतवीर्य राजानी पासि आवीने कहेवा लाग्यो के, “हे राजन्. रत्न तो राजानी पासि होय ठे, माटे आ तमारी बन्ने नर्तकीथो दमितारि महाराजाने अर्पण करो.” दूतनां आवां वचन सांजली अनंतवीर्य अने अपराजित बन्ने जणाए कहुं. “हे दूत ! ए योग्य ठे; परंतु तुं त्हारा राजाना कहेवाथी बोल्ले ठे. पोतानी मरजीथी बोलतो नथी. तो हवे अमे विचार करीने ते प्रमाणे करिशुं. तुं त्हारा राजा पासि जा.” दूतने आ प्रमाणे कहीने राजा आप्या पठी ते बन्ने जाइयो विचार करवा लाग्या के, “ए दमितारि राजा पोतानी विद्याना बलथी आपणो पराजव करशे, माटे आपणे पण आपणा चित्तमां रहेली विद्याने साधीने तेना गर्वनो नाश करीये.” आवी रीते ते बन्ने बंधुन विचार करताहता एवामांतेमणे पूर्व जन्मे साधेली तेज विद्या पोतानी मेले त्यां आवी अने “तमे विद्या सिद्ध अया ठे.” एम कहीने तेणे तेमना शरीरने विषे निवास कख्यो; तेथी ते बन्ने जाइयो विद्याना प्रजावथी म्होटा बलवंत विद्याधर अया. पठी तेमणे गंध, पुष्प विंगरेथी विद्यादेवीनुं पूजन कर्युं, आ वखते फरीथी दमितारि राजाओ दूतत्यां आवी तेमने कहेवा लाग्यो के, “अरे ! शुं तमे दमितारि महाराजाना हाथथी यमराजाना परुणा अवांनी इच्छा करो ठे ? के जे तमे आज सुधी बन्ने नर्तकीयोने मोकली नहि ?” पठी बन्ने जाइयोए कहुं के, “निश्चि स्वामीनुं हीत करवुं जोइये.” पठी वंने जणा दमितारि राजानी कनकथी पुत्रीना लोअथी उत्तम नर्तकीनुं रूप धारण करी दमितारि राजा पासि गया. त्यां दमितारि राजाए तेमनुं कलाकौशल्य जोडने कहुं के, “तमारे म्हारी पुत्री कनकथीने वितोद कराववो.” राजानो आवो वीलामीने दुध जलाववा जेवो हुंता सांजली अग्राजित अने अनंतवीर्य वंने जाइयो बहु हर्ष पास्या. पठी तेमणे जड कनकथीनुं स्वरूप जोडने विचार्युं के, “निश्चय वंने उत्तम इन्दुनो सार लडने आ कन्याने बसादी ठे.” आस विचारांन वन्न जणा हास्यथी मनोहर अंत देशी ज्ञानायुक्त मधुर प्रिय वच-

मारे। तेनी साथे वार्ताविनोद करवा लाग्या एटले कनकश्रीये अनंतवीर्यना गुण
 अ रूप विगेरे अपराजितने पूठ्युं. अपराजिते कह्युं. “ एना रूप, चातुर्य अने
 सांज्जीर्यादि गुणो बहु जीजोथी पण कही शकाय तेम नथी. आ त्रण लोकमां
 रीना जेवुं रूपवान् अने गुणवान् कोइ नथी. जाग्य विना एनुं नाम सांज्जलवुं
 दुर्लभ ठे तो पठी रूप अने लावण्यनुं दर्शन तो क्यांथीज थाय ? ” आवा
 अनंतवीर्यना गुणो सांज्जली कनकश्री अत्यंत रोमांचयुक्त थइ गइ; तेथी अप-
 राजिते तेने फरी कह्युं के, “ हे राजकन्या ! जो त्हारे एनुं स्वरूप जोवुं होय
 तो कहे, ते हवणांज बतावुं. ” कन्याये कह्युं. “ ते स्वरूप एक वखत बतावो
 तो म्हारो जन्म सफल थाय. ” पठी अपराजित अने अनंतवीर्य बने जणाये
 पोतानुं स्वरूप प्रगट कर्युं. ते जोइ हॉपित थयेली कनकश्रीये कह्युं के, “ नि-
 श्रय हुं तमारी आज्ञा प्रमाणे चालनारी दासी हुं. ” तेनां आवां वचन सांज्जली
 अनंतवीर्ये कह्युं. “ जो एम ठे तो चाल, अमारी नगरीये जइये. ” कनकश्रीये
 कह्युं. “ आपनुं कहेवुं सत्य ठे; परंतु म्हारो पिता बहु जयंकर ठे, तेथी ते
 तमारो नाश करशे. ” बने जाइयोए हसीने कह्युं. तेनो त्हारे जरा पण जय न
 राखवो. ए अमारी सामो एक क्षणमात्र रही शकवानो नथी. ” तेनुनां आवां
 वचन सांज्जली प्रेमपाशथी बंधायली कनकश्री रूप अने सौंदर्यथी तेमना
 उपर आशक्त थइ ठती तेमनी साथे चाली निकली. पठी विद्याथी तैयार करेला
 वैमानमां बेसीने आकाश मार्गे उज्जा रहेला अनंतवीर्ये सज्जामां बेठेला दमि-
 तारि राजाने कह्युं के, “ अरे सामंत, मंत्री सेनापति विगेरे पुरुषो ! सांज्जलो.
 हुं आ तमारा राजानी पुत्रीनुं हरण करीने जानुं बुं. तमे पाठलथी एम कहे-
 शो के, अमने कहा विना चोरी करीने चाळयो गयो, माटे कहुं बुं. ” अनंतवीर्य-
 नां आवां वचन सांज्जली कोपथी विकराल देखाता दमितारिये कह्युं के, “ अ-
 रे ! ए दुष्टने ऊट पकसो ! पकसो ! ! ” पठी सर्वे विद्याधरो हुंकार शब्द कर-
 ता “ अरे दुष्ट ! तुं क्यां जवानो ठे ? ” एम कही हथीयार लइ, सिंहनी पा-
 ठल शियालनी पेठे अनंतवीर्यनी पाठल दोरुचा. पण ते सर्वेने अनंतवीर्ये प-
 वन जेम पांढमाने उरामी मूके तेम नसामी मूक्या. पठी कळपांतकाले उच्च-
 लता समुझनी पेठे चालती सेनाथी गर्वधारी तेम हाथी, घोडा अने पायदल-
 ना म्होटा शब्दथी आकाशने गजावी मूकतो दमितारि राजा पोते चाळयो.

तेने आवतो जोइ जय पामेली कनकश्रीने शांति करी अनंतवीर्ये शत्रुना
 न्यनो नाश करवा माटे पोतानुं सैन्य एकतुं करयुं. पठी बन्ने सेनानुं युद्ध
 छयुं तेमां पोतानी सेनाने शत्रुनए नसामी मूकी जोइने जेटलामां अनंतवी
 कांडक व्याकुल थवा लाग्यो तेटलामां वनमाला, गदा खड्ग, मणि शंख, धनु
 प्य अने प्रतिवासुदेव पासैथी आववानुं चक्र ए सात रत्न प्राप्त थयां. पठी
 पांचजन्य शंख लइ अनंतवीर्ये एवो जयंकर शब्द कख्यो के, जेथी शत्रुनुं सै-
 न्य ते सांजली मूर्ठा पामी गयुं अने पोतानुं सैन्य उत्साहवंत थयुं; तेथी द-
 मितारि राजा पोते युद्ध करवा आव्यो. तेने जोइ शस्त्रथी जरपूर रथमां बेसी
 अनंतवीर्य अने अपराजित बन्ने जणा तैयार थया. ते वखते रणजूमिने विषे
 लोहीनी नदीमां सुजटोना जूढा जूढा शरीरो नृत्य करवा लाग्या. दमितारि
 राजाना सर्व शस्त्रो अनंतवीर्ये कापी नाख्यां एटले तेणे देदीप्यमान एवुं चक्र
 अनंतवीर्ये उपर मूक्युं. परंतु ते चक्र तो अनंतवीर्यना हृदयनो स्पर्श करीने
 तेनाज हाथ उपर वेतुं. पठी अनंतवीर्ये कह्युं के, “हे दमितारि! तुं राज्यलक्ष्मी
 जोगव. मृत्यु न पास. तुं कनकश्रीनो पिता ठे तो हुं तने जीवतो मूकुं तुं,
 माटे जा.” दमितारिये कह्युं. “जेवी रीते में मूकेलुं चक्र निष्फल थयुं तेवी
 रीते त्दाराथी मूकायलुं ते चक्र पण निष्फल थशे. एम हुं धारुं तुं.” एम कही
 तरवार लइ पोतानी सामे दोरुता एवा ते दमितारिनुं मस्तक अनंतवीर्ये का-
 पी नाख्युं. आ वखते आकाशमां बुजा रहेला व्यंतरोए हर्षथी स्तुति करवा-
 पूर्वक अनंतवीर्यना मस्तक उपर पुष्पवृष्टि करी अने कह्युं के, “वलवंत एवो
 आ अनंतवीर्य आ विजयनो अर्थ चक्रवर्ती वासुदेव ठे अने आ बीजो ठे ते
 वलदेव ठे. ते बन्ने दीर्घकाल सुधी विजयवंता वर्तो.” पठी विजाधर सुजटो अ-
 नंतवीर्यनो आश्रय करता उता तेमने प्रणाम करवा लाग्या. अनंतवीर्ये पण ते
 सर्वनो आदरमत्कार कख्यो. पठी अपराजित अने अनंतवीर्य बन्ने जणा विद्या-
 धरो महित मनोहर वैमानमां जेतीने पोतानी नगरी तरफ चाळया. रस्तामां
 कनकाचल पर्वत आव्यो तेने जोइ विजाधरोए तेमने कह्युं के, “हे महाराज!
 आपणे आ पर्वत उपर रहेला जिनेश्वरोना चैत्योने वंदन करता जइये.” पठी
 वैमानमांथी नीच उतगी जिनचैत्योने वंदन करयुं एटलामां तेजुंए त्यां जेमने
 एक वर्षना उपवागना तपथी केवल ज्ञान उत्पन्न थयुं हतुं एवा कीर्तिधर ना-

मारे मुनिने जोइ हर्षथी तेमने वंदना करी. पठी हर्षथी रोमांचित शरीर-
आ ते बने ज्ञाइयो मुनिनी सन्मुख बेसीने पवित्र एवी धर्म देशना सांज-
पुवा लाग्या. पठी अवसरे कनकश्रीये मुनिने पूठयुं के, “म्हारे बंधुजनो वि-
धाग अने पितानुं मृत्यु झा कारणथी थयुं?” कीर्तिधर मुनिये कह्युं. “हे
जडे ! तेनुं कारण सांजल. ”

धातकीखंरुना जरतहेत्रने विषे धन धान्यथी जरपूर एवं शंखपुर ना-
मनुं नगर ठे. त्यां दरिडी एवी श्रीदत्ता नामे स्त्री रहेती हती. कोइ वखते ते
स्त्री चालती चालती श्रीपर्वत उपर गइ. त्यां तेणे सप्तयज्ञ नामना साधुने
जोइ वंदना करीने तेमनो धर्मोपदेश सांजली पोते गीतार्थ अइने श्रीधर्मचक्र-
वाल नामनुं तप करयुं. ते तपना आरंजे अने अंते अठम कराय ठे अने मध्ये
साम्नी चोथ कराय ठे. शक्ति प्रमाणे देव गुरुनी जक्ति करवी. श्रीदत्ताये ए
प्रमाणे सर्व करयुं एटले पारणाने दिवसे सर्वे माणसोए एकठा अइ ते श्रीद-
त्ताने मनोहर जोजन वस्त्रादि आप्यां. वली ते जेना घरने विषे काम करती हती
तेनुंए तेने वधारे जोजन वस्त्रादि आप्यां; तेथी ते कांइक धनवाली अइ. एक दि-
वस तेना घरनी नींत पसी गइ तेमांथी बहु धन निकळयुं एटले ते श्रीदत्ताये
करेला व्रतनुं उद्यापन करवानो आरंज कख्यो. तेमज जिनमंदिरोमां विशेषे पूजा
रचावी. त्यार पठी तेणे साधर्मीवात्सल्य करयुं. ते वखते तेना घरने विषे एक
मासना उपवासी सुव्रत नामना मुनि गोचरी माटे आव्या. श्रीदत्ताये तेमने
बहु हर्षथी शुद्ध आहारवमे प्रतिलाज्या अने धर्मना फलने जोइ हर्षित थयेली
तेणे धर्म पूठयो एटले मुनिये कह्युं के, “अत्यारे धर्मोपदेशनो अवसर नथी. जो
धर्म सांजलवो होय तो अवसरे उपाश्रये आवीने सांजलवो.” एम कही मुनिये
उपाश्रये जइ पारणुं करयुं. पठी अवसरे श्रीदत्ता विगेरे नगरवासी लोकोए उ-
पाश्रये आवी धर्म सांजलवो, तेथी सरल मनवाली श्रीदत्ताये समकीतमूल धर्म
धारण कख्यो. पठी मुनि विहार करी गया अने श्रीदत्ता पण घेर जइने पोते
अंगीकार करेला धर्मने विधि प्रमाणे पालवा लागी.

(श्रीकीर्तिधरमुनि कनकश्रीने कहे ठे के) हे राजकन्या ! एक दिवस तेणे
कर्मना वशपणाथी धर्मने विषे मनमां दुगंठा करी के, “हुं आ जिनधर्मने उ-
त्तम प्रकारे पालुं बुं, पण तेनुं फल मने अशे के नहि ? आवी रीते धर्मनी उ-

गंधा करीने आयुष्यनो क्य थये सृत्यु पामेली ते ज्यां उत्पन्न थइ ते हुं हे
 कहुं हुं. आ विजयमां वैताढ्य पर्वत उपर सुरमंदिर नामना नगरने विषे
 नकपूज्य नामनो राजा हतो. तेने वायुवेगा नामनी स्त्री अने कीर्तिधर नामन
 हुं पोतेज पुत्र हतो. म्हारे अनिलवेगा नामनी स्त्री हती. एक दिवस ते अनि
 लवेगाये गज, कुंज अने वृषजना स्वप्नथी सूचवेला एक पुत्रने जन्म आप्यो
 के, जे प्रतिवासुदेव एवो दमितारि राजा पोतेज म्हारा पुत्ररूपे हतो. पठी यु-
 वावस्थामां आवेला ते पुत्रने बहु कन्यायो परणावीने राज्यासन उपर बेसारी
 में चारित्र लीधुं. ए दमितारि राजानी मदिरा नामनी स्त्रीना उदरथी उत्पन्न
 थयेली कनकश्री नामनी पुत्री ते हुं पोते ठे. तें पूर्वजवने विषे धर्मनिंदा करी
 तेथीज तने आ बंधुवियोगादि दुःख प्राप्त थयुं ठे. ”

आ प्रमाणे कीर्तिधर मुनिरूप पोताना पितामहना सुखथी पोतानो
 पूर्वजव सांजली कनकश्री अत्यंत वैराग्यवासीन थइ; तेथी तेणे हाथ जोनी
 अनंतवीर्य तथा अपराजितने कह्युं के, “ जो लसे मने आज्ञा आपो तो हुं
 दीक्षा लउं. ” पठी ते वने जणाए कह्युं के, “ एक वखत आपणे नगरीये ज-
 डये. त्यां स्वयंप्रज्जप्रज्जुनी पासते तुं चारित्र धारण करजे. ” पठी ते कीर्तिधर
 मुनिले नमस्कार करी अने वैमानमां बेसी अपराजित अने अनंतवीर्य वने जणा
 कनकश्री सहित पोतानी नगरीये आव्या.

हवे कोइ वखते देव, असुर अने मनुष्योए पूजेला श्री स्वयंप्रज्जप्रज्जु
 ते सुजगा नगरीने विषे समवसस्था एटले कनकश्री सहित अनंतवीर्य अने
 अपराजित वने जणा त्यां जइ प्रज्जुने वंदना करीने धर्म सांजलवा लाग्या.
 कनकश्री पहेलां पण विरक्त बुद्धिवाली हती, ते हवे आ जिनेश्वरनी वाणी
 सांजली विशेषे वैराग्यवासीत थइ, तेथी अपराजिते अने अनंतवीर्ये करेला
 महोत्सव पूर्वक तेणे प्रज्जु पासते दीक्षा लउने एकावळयादि म्होटां तप कख्यां.
 अनुक्रमे शुक्लध्यानरूप अग्निथी चार घातीकर्मनो क्य करीने केवलज्ञान मेलवी
 ते कनकश्री मोक्षपद पामी.

हवे अपराजितनी विरता नामनी स्त्रीने गुमति नामनी पुत्री हती. जी-
 वार्त्तीयादिक तत्त्वनी जाण अने तपना कार्यमां उद्यमवती एवी ते पुत्री वाल

अवस्थाप्रीज जिनशासनने विषे कुशल हती. एक दिवस तेना घरने विषे शांत, कृमावंत अने नम्र एवा कोइ वरदत्त नामना मुनि गोचरीने अर्थे आव्या. आ वखते पोताना पारणाने माटे पीरसेला आलमां सुमति नोजन करवा बेसती हती एवामां ते मुनिने जोइ तेणे तेज आलमां पीरसेली उत्तम रसवतीप्री साधुने प्रतिलाज्या, तेथी मुनिना प्रजावने लीधे सुमतिनी ज्ञक्तिप्री प्रसन्न थयेला देवताए तुरत पंच दिव्य प्रगट कख्यां. पढी साधु पोताने स्थाने गया अने पुत्रीनो आवो प्रजाव जोइ अपराजित अने अनंतवीर्य विचार करवा लाग्या के, “ निश्चे आ पुत्री पुण्यवंती ठे. ” पढी तेमणे प्रधाननी साथे विचार करीने म्होटा उत्साहथी पुत्रीनो मनोहर स्वयंवर मंरुप रच्यो. पढी उत्तम शृंगार धारण करी अने हाथमां वरमाला लइ राजकुमारी जेटलामां सखीयोना परिवार सहित स्वयंवर मंरुपमां आवी तेटलामां संकेतने लीधे पूर्वजवनी व्हेन देवीये आवीने तेने व्रत लेवानो प्रतिबोध आप्यो. पढी स्वयंवरमां आवेला सर्वे राजाजनी अने अपराजित तथा अनंतवीर्यनी राजा लइ पांचसे कन्याज सहित सुमति राजकन्या सुव्रता साध्वी पासे चारित्र लइ निर्मल तप करवा लागी. अनुक्रमे कृपकश्रेणी उपर चमी केवल-ज्ञान मेलवनारी ते साध्वी अनेक जव्यजीवोने प्रतिबोध करी मोह पामी. अनंतवीर्य पण पोतानुं चोराशी लाख पूर्वनुं आयुष्य पूर्ण करी मृत्यु पामीने पहेली नरकने विषे बेतालीश हजार वर्षना आयुष्यवालो नारकी थयो. पढी अपराजित पण बंधुना वियोगथी बहु शोक करवा लाग्यो एटले नीति अने धर्मना जाण एवा मंत्रीये तेने कह्युं के, “ हे राजन् ! ज्यारे तमारा सरखा धीर पुरुषो मोह पीशाचथी व्याकुल आय त्यारे पढी बीजा पुरुषो शी रीते धीरपणुं धारण करी सकशे ? ” मंत्रीनां आवां वचन सांजली : अपराजित कांशक शोक रहित थयो. पढी ते यशोधर गणधर पासे चारित्र लइ बहु प्रकारनां तप करी मृत्यु पामीने अव्युत देवलोकने विषे इंड थयो.

हेवे आ जंबूद्वीपना नरतक्षेत्रने विषे वैताढ्य पर्वतनी दक्षिण श्रेणी उपर गगनवद्धज नामना नगरने विषे मेघवाहन नामनो विद्याधर राजा राज्य करतो हतो. तेने अनेक प्रकारना गुणने धारण करनारी अने उत्तम रूपवाली मेघमालिनी नामनी स्त्री हती. अनंतवीर्यनो जीव नरकमांथी निक-

ली तेमनो मेघनाद नामनो पुत्र थयो त्यारे तेने बहु कन्या परणाववा पूर्वक राज्यान्निषेक करी मेघवाहन राजाए चारित्र लीधुं. पठी बने श्रेणीना अधिपति मेघनाद राजाए पोताना पुत्रोने एकसोने दश देशो वेंहेची आप्या. कोइ दिवसे ते मेरुपर्वत उपर शाश्वता जिनेश्वरोने अने प्रज्ञप्ति विद्याने ऋक्तिपूर्वक वंदना करतो हतो एवामां त्यां अच्युत देवलोकना सर्वे देवता आव्या. तेमां तेनो पूर्वज्वनो बंधु अच्युतेंइ पण आव्यो हतो. अच्युतेंइ पोताना पूर्वज्वना बंधु मेघनादने जोइ स्नेहधी तेने पूर्वज्वनुं स्वरूप धर्म सहित संजलाव्युं; तेथी ते मेघनाद हर्षित थयो ठतो अनेक विद्याधरो सहित पोताना नगर प्रत्ये गयो. त्यां ते अमरसूरि गुरु पासे चारित्र लइ नंदन पर्वत उपर जइ तप करवा लाग्यो. आ वखते हयग्रीव राजाना पुत्रनो जीव के जे, असुरकुमारपणे उत्पन्न थयो हतो तेणे ते एक शत्रुये कायोत्सर्ग करी रहेला मेघनाद मुनिने बहु उपसर्गो कख्या. पठी कायोत्सर्गने पारी पृथ्वी उपर विहार करता ते मुनिये अनुक्रमे समाधिशी कालधर्म पामी अच्युत देवलोकने विषे इंडपद मेलव्युं. कषायनो नाश करनारी कषाळधी विचित्र एवो श्री शांतिनाथनो ठठो अने सातमो जव श्री चतुर्विध संघनुं कट्याण करो. (छठो तथा सातमो भव).

हवे जंबूद्वीपना महाविदेहक्षेत्रनी मध्यमां सीता नदीने कांठे मंगलावती नामनी विजयमां तीर्थकरादि पुरुपरत्नने जन्म आपनारी तेमज सिद्धांतमां वखणायली रत्नसंचया नामनी शाश्वती नगरी ठे. त्यां दुष्ट नीतिने दूर करवाथी प्रजानुं कुशल करनारो क्षेमंकर तीर्थकर नामे राजा राज्य करतो हतो. ते राजाने रत्नमाला नामनी स्त्री हती. अपराजितनो जीव बावीश सागरोपम सुधी अच्युत देवलोकमां सुख जोगवीने पठी त्यांथी चवी रत्नमालाविडे उदरने विषे अवतल्यो. ते वखते रात्रीये चक्रवर्तीना जन्मने सूचनारा हाथी विगेरे चौद स्वप्नो रत्नमालाये दीठा. अनुक्रमे तेणे पूर्ण समये पुत्रो जन्म आय्यो एटले पिताये महोत्सवपूर्वक तेनुं वचायुध नाम पारुचुं. पठी कलाउंतो अच्युत करतो ते यौवनावस्था पाम्यो एटले पिताए तेने लक्ष्मीवती नामनी राजकन्या परणावी. पठी अनंतवीर्यनो जीव पण अच्युत देवलोकथी चवी तेमना पुत्रपणे उत्पन्न थयो. पिताए तेनुं सहस्रायुध नाम पारुचुं. ते ज्यारे युवावस्था पाम्यो त्यां पिताए तेने कनकश्री नामनी राजक-

न्या साथे परणाव्यो. प्रियानी साथे विषयसुख जोगवतां तेने पण शतबल नामनो पुत्र थयो.

एक दिवस हेमंकर राजा पोताना पुत्र पौत्रादि परिवार सहित सज्जामां बेठो हतो, एवामां त्यां ईशान देवलोकनो चित्रचूल नामनो कोइ मिथ्यात्वी देवता आव्यो, तेने वज्रायुधकुमारे हेतु युक्तिथी जीतीने प्रतिबोध पसारयो; तेथी ते देवताए सम्यक्त्व धारण करचुं अने “आ वज्रायुध शोलमो तीर्थकर अने पांचमो चक्रवर्ती थरो.” एम कहिने ते पोताने स्थानके गयो.

कोइ वखते वसंत समयमां मुझ नामनी दासीये कामदेवना सरखा रूपवंत वज्रायुध कुमारने पुष्पोनी ठावनी अर्पण करीने विनंती करी के, “हे देव! लक्ष्मीवती राणी आपनी साथे सूरिनिपात उद्यानमां क्रीडा करवानी इच्छा करे ठे.” पढी वज्रायुध कुमार पोतानी सातसें राणीयो सहित मुख्य पटराणी लक्ष्मीवतीने साथे लइ ते उद्यानमां गयो. त्यां सौ नावा प्रकारनी क्रीडा करवा लाग्या एटले वज्रायुध कुमार लक्ष्मीवती सहित उत्तम वाव्य पासे गयो. त्यां ते वाव्यने कांठे क्रीडा करीने केटलीक स्त्रीयो सहित जलक्रीडा करवा माटे वाव्यमां परयो. आ वखते दमितारि प्रतिवासुदेवनो जीव केटलाक जव जमी अने श्ठेवटना जवे कांइ अनुष्ठान करी विद्युदंष्ट्र नामनो देवता थयो हतो; तेणे जलक्रीडा करता एवा वज्रायुध कुमारने जोइ पूर्वजवना द्वेषथी तेनो नाश करवामाटे म्होटे पर्वत उपासी वाव्य उपर परतो मूक्यो. वली ते दुष्टे निचे वज्रायुधने नागपाशथी बांधी लीधो हतो; परंतु महा बलवंत अने बे हजार यक्षोये आश्रय करायेला वज्रायुधे नागपाशने तोनी नाखी उंचेथीज पर्वतने जेदी नाख्यो. पढी वाव्यमांथी बहार निकली अखंमित शरीरवालो कुमार सर्व स्त्रीयो सहित क्रीडा करीने नगरमां गयो.

हवे स्थितिने जाणनारा लोकांतिक देवताए “हे प्रभु ! तीर्थ प्रवर्तावो.” एम विनंती करी एटले हेमंकर राजाए वज्रायुधने राज्य सोंपी पोते वार्षिक दान आपीने चारित्र लीधुं. पढी अनुक्रमे वातिकर्मनो क्य करी जेटलामां तेमणे केवल ज्ञान मेलव्युं तेटलामां वज्रायुधनी शस्त्रशालामां चक्ररत्न उत्पन्न अयुं. प्रथम केवल महोत्सव करीने पढी चक्ररत्ननो उत्सव करवापूर्वक वज्रा-

युध मंगलावती विजयने साधीने पोते चक्रवर्तीना जोगो जोगववा लाग्यो अने सहस्रायुधने युवराजपद्मी उपर स्थाप्यो.

एक दिवस वज्रायुध चक्री बत्रीश हजार राजा अने मत्स महामत्स विगेरे परिवारथी विंढलायो ठतो सज्जामां सुवर्णना सिंहासन उपर बेठो हतो एवामां जयथी कंपता शरीरवालो कोइ एक विद्याधर आकाशमांथी नीचे उतरी तेना शरणे आव्यो. ते विद्याधरनी पाठल कोइ रूपवंती तेमज हाथमां खड्ग धारण करी रहेली विद्याधरी अने गदाधारी एवो कोइ विद्याधर एम बे जणा आवी पहोच्या. पढी ते गदाधारी विद्याधरे सर्व सज्जा सांजलतां ठतां चक्रवर्तीने कह्युं के, “ हे महाराज ? ए पापीनो अपराध सांजलो.

हुं सुकृष्ण विजयनी शुक्लनगरीना शुक्लदत्त राजानो पवनवेग नामनो पुत्र हुं. म्हारे सुकांता नामनी स्त्री ठे. तेना उदरथी उत्पन्न थयेली आ शांतिमति नामनी म्हारी उत्तम रूपवंती पुत्री ठे. एक दिवस में तेने प्रज्ञप्ति विद्या आपी; तेथी ते, ते विद्याने साधवामाटे मणिसागर नामना पर्वत उपर गइ. त्यां ते विद्या साधती एवी म्हारी पुत्रीने आ पापीये हरण करी. एवामां तेने ज्ञप्तिथी प्रसन्न थयेली प्रज्ञप्ति विद्या सिद्ध अइ; तेथी ते आ पापी जय पामतो ठतो तमारी शरणे आव्यो ठे. हुं पण त्यां म्हारी पुत्रीने न जोवाथी तेनी पाठल आव्यो हुं; माटे हे राजन् ! म्हारी पुत्रीना शीलने खंरुन करवानी इच्छावाला तेडुष्टने त्यजी द्यो के, जेथी हुं तेने आ गदाना प्रहारथी मारी नाखुं. ”

पढी अवधिज्ञानथी तेनुना पूर्वज्वने जाणी तेमना प्रतिबोधने अर्थे वज्रायुध चक्रवर्तीये कह्युं के, “ हे पवनवेग ? आ विद्याधरे त्हारी पुत्रीनुं हरण कांड कारणथी करचुं ठे ते हुं तने कहुं हुं. ” पढी सर्वे सज्जासदो पोताना राजानुं ज्ञान महात्म्य जाणवाने सावधान थया एटले वज्रायुधे कह्युं.

जंत्रूचीपना आ पवित्र ज्जरतक्षेत्रने विषे विंध्यपुर नामना नगरमां विंध्यदत्त नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने सुलक्षणा नामनी स्त्री हती. ते स्त्रीना उदरथी उत्पन्न थयेलो ते राजाने नलिनकेतु नामनो प्रसिद्ध पुत्र हतो. वली ते नगरमां धर्ममित्र नामना सार्थपतिने श्रीदत्ता नागनी स्त्रीथी उत्पन्न थयेलो दत्त नामनो पुत्र हतो. ते दत्तने रतिना नगरवी रूपवाली अने चंडज्योत्स्नाना सरखी कांतीवाली प्रजंकरा नामनी स्त्री

हती. कोइ वखते वसंत समयमां सार्धपति पुत्र दत्त पोतानी प्रज्ञंकरा प्रियानी साथे बगीचामां क्रीडा करतो हतो. एवामां नलिनकेतु ते सुंदर रूपवाली स्त्रीने जोइ कामदेवश्री मोह पाम्यो; तेथी तेणे राज्य अने यौवनना गर्वश्री पोताना कुलशीलने लागता कलंकने नहि गणकारता ते स्त्रीनुं हरण करयुं. पढी ते राजकुमार प्रज्ञंकराने घरमां राखी तेनी साथे विषयसुख जोगववा लाग्यो अने दत्त ते स्त्रीना वियोगश्री पीडा पामवा लाग्यो. पढी कोइ वखते दत्त तेज बगीचामां गयो तो त्यां तेणे जेमने तेज वखते केवलज्ञान उत्पन्न श्रवाने लीधे देवताउ जे-मनो केवल महोत्सव करता हता एवा कोइ मुनिने दीठा. दत्त ते मुनिने वंदना करीने तेमनी आगल बेठो अने तेमनी धर्मदेशनाश्री प्रतिबोध पाम्यो. पढी ते दानादि धर्मकार्य करीने मृत्यु पाम्यो अने वैताढ्य पर्वत उपर सुकळ विजयने विषे विद्याधरपति महेंद्रविक्रमना अजितसेन नामना पुत्रपणे उत्पन्न श्रयो. त्यां तेने कमला नामनी स्त्री हती.

हवे नलिनकेतु पितानुं राज्य पामी प्रज्ञंकरानी साथे गृहस्थावास जोगवतो हतो. एवामां एक दिवस ते पोताना महेलना सातमे माले गयो तो त्यां तेणे आकाशमां पांचवर्णनां वादलां दीठां. वली तेना जोतां जोतामां ते वादलां प्रचंड वेगश्री खंरु खंरु थइ अदृश्य थइ गयां. ते जोइ जेने संवेग प्राप्त श्रयो ठे एवो ते नलिनकेतु विचार करवा लाग्यो के, “अहो ! आ वादलानी पेठे संसारनी इज्यादि सर्व वस्तु अनित्यदेखाय ठे. वली अज्ञानश्री मूढ एवा में क्लृप्ताना सुखने माटे परस्त्रीनुं हरण करी बहु पाप बांध्युं ठे, माटे चारित्र लड तप नियम रूप जलश्री पापने धोइ नांखीने हुं निर्मल श्रांजं.” आ प्रमाणे विचार करी तेणे पुत्रने राज्य सोंपीने हेमंकर प्रज्जुनी पासे चारित्र लीधुं. अनुक्रमे शुद्ध चारित्र पालवाश्री केवलज्ञान मेलवीने कर्मना मेलने धोइ नाखी ते पवित्र बुद्धिवालो नलिनकेतु मोह पाम्यो. प्रज्ञंकरा पण सुव्रता नामनी साध्वी पासे चांझायण नामनुं पवित्र तप करी अने अनुक्रमे आयुष्यनो क्लृप्त श्रये मृत्यु पामीने आ त्हारी शान्तिमती नामनी पुत्री थइ ठे. आ अजितसेन विद्याधर त्हारी पुत्रीनो पूर्व ज्ञवनो पति ठे. पूर्व ज्ञवना स्नेहश्री मोह पामेलो ते आ त्हारी पुत्रीने विद्या साधती जोइ आकाशमां लइ गयो हतो. हे पवनवेग ! हे शान्तिमती ! तमे बने जणा एना उपर निरर्थक कोप न करो.” वज्रा-

युद्धनां आवां वचन सांजली वने विद्याधरो अने शांतिमती एम त्रयो जणां
एक बीजानी कृमा मागीने प्रसन्न चित्तवालां थयां.

हवे सहस्रायुध कुमारने जवना नामनी स्त्रीथी उत्पन्न थयेलो कनकश-
क्ति नामनो पुत्र हतो. तेने समानकुलमां उत्पन्न थयेली कनकमाला अने व-
संतसेना नामनी बे स्त्रीयो हती. कोइ वखते कनकशक्ति क्रीमा करवा माटे
वनमां गयो. त्यां तेणे उंचे उरुता अने नीचे परुता एवा कोइ पुरुषने जोइ ते-
नुं कारण पूठ्युं एटले ते पुरुषे कहुं के, “हे मित्र ! हुं वैताढ्य पर्वत उपर रहे-
नारो विद्याधर तुं. हुं अहिं आवीने बहु वखत रह्या पठी म्हारे स्थानके जतो
हतो एवामां आकाशगामिनी विद्यानुं एक पद झूली जवाथी म्हारे स्थानके
जवा समर्थ न थवाने लीधे आ प्रमाणे करुं तुं.” कनकशक्ति कुमारे कहुं. “हे
ज्नाइ ! त्यारे तुं त्हारी विद्या म्हारी आगल जणी जा.” ते पुरुष पोतानी विद्या
जणी गयो एटले कनकशक्ति कुमारे पदानुसारी लब्धीथी ते पद पूर्ण करी दी-
धुं. पठी प्रसन्न थयेला विद्याधरे हर्षथी पोतानी विद्या कुमारने आपी अने
विधि बतावी. कुमारे पण विधि प्रमाणे ते विद्याने साधी.

कोइ वखते कनकशक्ति कुमार वने स्त्रीयो सहित फरतो फरतो हिमा-
लय पर्वत उपर गयो. त्यां तेणे विपुलमति नामना चारण मुनिने जोइ ज-
क्तिथी वंदना करीने तेमनो अमृतना सरखो धर्मोपदेश सांजळ्यो. पठी प्र-
तिबोध पामेला तेणे वने स्त्रीयो सहित ते मुनि पासे चारित्र लीधुं. कोइ व-
खते ते कनकशक्ति मुनि विहार करता करता सिद्ध पर्वत उपर गया. त्यांते-
मणे एक रात्रीये कायोत्सर्गे निवास कस्यो एटले तेमना पूर्व जवनो शत्रु के, जे
देवता थयो हतो ते तेमने उपसर्गो करवा लाग्यो; पण ते उपसर्गो विद्याधरोए
दूर कस्यो. पठी प्रजाते कायोत्सर्ग पारी कनकशक्तिमुनि रत्नसंचया नगरीये
आव्या, त्यां पण तेमणे सूरनिपात उद्यानमां कायोत्सर्ग कस्यो. शुक्लध्यान
ध्यातां चार घातीकर्मनो कय थवाथी तेमने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. ते वखते
देवता, विद्याधर, ज्ञानपति, वज्रायुध चक्रवर्ती अने बीजा सामान्य माणसोए
तेमनो केवल मद्देत्सव कस्यो. कोइ अवसरे रत्नसंचया नगरीनी पासे ईशान
गृणामां क्लेमंकर जिनेश्वर समवसस्था. ते वातसेवक लोकोए वज्रायुधने करी,
तेथी ते परिवार महित तेमने वंदना करवा गयो. त्यां ते त्रण प्रदक्षिणा पूर्वध

जिनेश्वरने प्रणाम करी योग्य स्थानके बेसीने धर्म देशना सांजलवा लाग्यो. धर्म सांजलीने प्रतिबोध पामेला तेणे सहस्रायुधने राज्य सोंपी चौद हजार राजा, चौद हजार राणीयो अने सातसो पुत्रो सहित चारित्र लीधुं. विविध प्रकारनी शिक्षा पामी गीतार्थ थयेला ते मुनि पृथ्वी उपर विहार करता करता सिद्धिपर्वत उपर गया. त्यां ते वैरोचन स्तंभने विषे रमणीय शीलातल उपर एक वर्षनी पद्मिमा लइने निश्चलपणे रह्या. एवामां हयग्रीव राजाना मणिकुंज अने मणिध्वज नामना बे पुत्रो अनेक जव जमीने असुर कुमारपणे उत्पन्न थया हता. तेज फरता फरता सिद्धि पर्वत उपर गया. त्यां तेमणे वज्रायुध मुनिने जोड क्रोध पामीने ते महामुनिने बहु उपसर्गो कर्या. तेमां प्रथम तीक्ष्ण दाढोथी विकराल मुखवालुं, लांबा पुंढमावालुं, सिंह अने वाघनुं रूप करीने जयंकर शब्दो कर्या. पढी हाथीनां रूप करीने क्रोध करता उता इं-तोना प्रहार विगेरे उपड्व कर्या. डेवट फणार्थी जयंकर साप अने सापणनां रूप करीने तथा पिशाच अने राक्षसीनां रूप करीने मुनिने बहु वखत उपड्व कर्या. ते वखते इंडनी मुख्य वारांगना रंजा अने तिलोत्तमा वज्रायुध मुनिने वंदना करवा आवी. बन्ने वारांगनाउए जयंकर वचनथी तेमनो तिरस्कार करयो एटले तेज बन्ने जणा तुरत नासी गया. पढी मुनिनी आगल रंजाये श्रंगहार विलास तथा हावजावथी उत्तम नृत्य आरंभ्युं. ते वखते परिवार सहित तिलो-त्तमाये सात स्वरथी युक्त अने त्रण ग्रामथी पवित्र एवं गायन शरुं कर्युं. आ प्रमाणे जक्ति करी अने मुनिने प्रणाम करी बन्ने देवांगनाउ पोताना स्थाने गइ. पढी डुष्कर एवी वर्षनी पद्मिमा पूर्ण थइ एटले तेने पारीने वज्रायुध मुनि पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या.

हवे हेमंकर प्रजु मोक्ष पाम्या पढी तेमना गणधर पिहिताश्रव पृथ्वी उपर विहार करता करता कोइ वखते ते रत्नसंचया नगरीने विषे आव्या. सहस्रायुध राजा तेमनी पासे धर्म सांजलीने प्रतिबोध पाम्यो; तेथी तेणे पोता-ना पुत्रने राज्य सोंपी तेमनी पासे चारित्र लीधुं. पढी गीतार्थ थइ पृथ्वी उपर विहार करता तें सहस्रायुध मुनि पोताना पिता वज्रायुध मुनिने मढ्या एटले ते बन्ने मुनि साथे विविध प्रकारनां तप करता पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या. पढी तेड इषत्प्राग्मार नामना पर्वत उपर जइ पादपोषगमन अनज्ञानथी

देहत्याग करी नवमा ग्रैवेयकने विषे देवपणे उत्पन्न थया. (आठमो तथा नवमो भव.)

हवे आ जंबूद्वीपना पूर्व महाविदेहक्षेत्रनी आज्ञारूप विष्कलावती विजयमां पुंरुकीणी नामनी नगरी ठे. त्यां नीति, कीर्ति अने विजयलक्ष्मीना संकेतस्थान रूप घनरथ नामना तीर्थंकर राजा राज्य करता होता. तेने रूप अने लावण्यशी मनोहर एवी प्रीतिमती अने मनोहरा ए नामनी बे स्त्रीयो होती. वज्रायुधनो जीव नवमा ग्रैवेयकने विषे त्रीश सागरोपम सुधी सुख ज्ञोगवीने पढी आयुष्यनो क्षय थये त्यांशी चवीने मेघस्वप्नने सूचवतो ठतो घनरथ तीर्थंकरनी पहेली राणीना उदरने विषे पुत्रपणे उत्पन्न थयो. सहस्रायुधनो जीव पण त्यांशी चवी उत्तम रथना स्वप्नने सूचवतो ठतो तेज राजानी बीजी स्त्री मनोहराना उदरने विषे पुत्रपणे अवतस्थो. पढी पूर्ण अबसरे वने स्त्रीयोए पुत्रोने जन्म आप्या अने राजाए महोत्सव करीने तेमनां मेघरथ अने दृढरथ नाम पाण्यां. अनुक्रमे ते वने पुत्रो कलाचार्य पासे अभ्यास करता करता युवावस्था पाण्या एटले घनरथ राजाए सुमंदिरपुरना निहतारि राजानी प्रियमित्रा अने मनोरमा बे पुत्रीयो मेघरथने परणावी तथा तेज राजानी त्रीजी न्हानी पुत्री सुमती दृढरथने परणावी. मेघरथशी प्रियमित्राने नंदीषेण अने मनोरमाने मेघसेन नामना पुत्रो थया अने सुमतीने दृढरथशी रथसेन नामनो पुत्र थयो. अनुक्रमे ते त्रणे पुत्रो कलाचार्य पासे कलानुनो अभ्यास करवा लाग्या.

एक दिवस घनरथ राजा अंतःपुरमां रत्नजम्बिन्त्र सिंहासन उपर पुत्र पौत्रादि परिवार सहित वेठो हतो. एवामां त्यां सुसेना नामनी वेश्या आवीने राजाने कहेवा लागी के, “ हे देव ! आ म्हारो कुकमो कोइना कुकमाशी जीती शकाय तेवो नथी, ठतां जो कोइने पोताना कुकमानो गर्व होय तो पोतानो कुकमो आपनी समक लावे अने जो तेना ते कुकमाशी म्हारो कुकमो जीताय तो हुं तेने एक लाख ड्य्य आपीश, परंतु म्हारो कुकमो तेना कुकमाने जीतशे तो हुं तेनी पासेथी एक लाख ड्य्य लश्श. ” वेश्यानां आवां वचन सांजलीने मनोरमा राणीये राजानी रजा लइ दासी पासे पोतानो कुकमो मगाव्यो. पढी वने कुकमा क्रोधशी लाल आंखो करीने परस्पर एकवीजाने चांचोना प्रहार करुना युद्ध करवा लाग्या. चांच अने पगना प्रहार करता वने कुकमाननी राज

सज्जाना माणसोए सरखीज प्रशंसा करी. पढी तीर्थंकरपणाने लीधे गर्जनावास-
धीज आरंज्जिने त्रण ज्ञानवाला घनरथ राजाए मेघरथने कह्युं के, “हे वत्स !
घणो वखत युद्ध करवाथी पण आ बन्नेमांथी एके विजयी निवमशे नहि.” पढी
मेघरथे तेनुं कारण पूढ्युं एटले घनरथ राजाए कह्युं के—

आ जंबूद्वीपना अरवत क्षेत्रमां रत्नपुर नगरने विषे धनदत्त अने वसुदत्त
नामना बे वणिकमित्रो हता. तेउं जूख्या अने तरस्या बलदोने बहु जार जरे-
ली गामीमां जोम्नी परगाम जइ वेपार करता हता. मिथ्यात्वथी मोह पामेला
अने खोटा तोल तथा खोटा मापथी वेपार करता एवा तेउंए कांइ थोमुं धन
मेलव्युं हतुं. पढी कोइ वखते क्लेश करता ते बन्ने जणा परस्पर एक बीजाने
प्रहार करी मृत्यु पामीने तेज क्षेत्रमां हाथी थया. त्यां तेउं सुवर्णकुला नदीने
क्रांठे वृद्धि पामता ठता कांचन अने ताम्रकलश नामना युधपति थया. पढी
युधना लोचनी ते बन्ने जणा परस्पर युद्ध करीने मृत्यु पाम्या अने जंबूद्वीप-
ना जरतक्षेत्रनी अयोध्या नगरीमां नंदिमित्रना घरे पामारूपे उत्पन्न थया. पढी
राजपुत्रे ते बन्नेने लइने लमाव्या. तेमां तेउं बन्ने जणा मृत्यु पामीने तेज न-
गरीमां घेटा रूपे उत्पन्न थया. त्यां पण तेउं युद्ध करवाथी लोहीवमे खरमाय-
ला कपालवाला थइ अंते मृत्यु पामीने आ कुकमा थया ठे, माटे तेउं मध्ये
कोइ विजयी नीवमशे नहि.”

घनरथ राजानां आवां वचन सांजली अवधिज्ञानी एवा मेघरथे कह्युं
के, “हे तात ! एउ फक्त छेषथीज युद्ध करे ठे, एम नथी. परंतु बीजुं एक
कारण ठे ते हुं आपने कहुं ठुं.

आ जरतक्षेत्रमां वैताह्य पर्वतनी उत्तर श्रेणीना आरूषणरूप सुवर्ण-
नाज नामनुं नगर ठे. ते नगरमां गरुडवेग नामनो विद्याधर राजा राज्य क-
रतो हतो. तेने चंडतिलक अने सूरतिलक नामना बे पुत्रो हता. एक दिवस
ते बन्ने जणानुं शाश्वति प्रतिमानुंने बंदना करवा माटे जिनेश्वरोनां स्नात्रथी
पवित्र एवा मेरुपर्वतना शिखर उपर गया. त्यां तेउंए सुवर्ण शिला उपर वेठेला
सागरचंड नामना चारण मुनिने हर्षथी वंदना करीने पोताना पूर्वजव पूढ्या
एटले मुनिए तेउंना पूर्वजवनी स्थिति जाणीने तेमने कह्युं के—

धातकीखंरुना ऐरवत क्षेत्रने विषे वज्रपुर नगरमां अजयघोष नामनो

राजा राज्य करतो हतो. तेने सुवर्णतिलका नामनी स्त्रीना उदरशी उत्पन्न थयेला जय विजय नामना बे पुत्रो हता. हवे सुवर्णनगरना शंख राजाने पृथ्वी राणीना उदरशी उत्पन्न थयेली पृथ्वीसेना नामनी पुत्री हती. ते पुत्रीये पोताना पति तरीके अज्ञयघोष राजाने पसंद कस्यो हतो, तेथी ते राजपुत्री वज्रपुर नगरमां अज्ञयघोषने सामी परणवा आवी हती. अज्ञयघोष राजा पण ते मृगना सरखां नेत्रवाली राजकन्याने हर्षथी परणयो. एक दिवस ते अज्ञयघोष राजा सेंकसो राणीयेने साथे लड वसंत समयमां पुष्पोथी मनोहर एवा बगीचामां क्रीडा करवा माटे गयो. त्यां बगीचामां फरती एवी पृथ्वीसेना राणीये दांतमदन नामना श्रेष्ठ मुनिने दीठा. पठी मुनि पासैथी धर्म सांजली प्रतिबोध पामेली राणीये राजानी रजा लडने मुनि पासै दीक्षा लीधी. राजा अज्ञयघोष पण वसंतलक्ष्मीने सफल करी नगरमां आव्यो.

एक दिवस अज्ञयघोष राजाने घेर ठडस्थानावस्थावाला श्री अनंतनाथ तीर्थंकर गोचरीने अर्थे आव्या. राजाए तेमने प्रासुक अन्न पाणीथी प्रतिलाज्या एटले तेना घरने विषे देवतानुए पंच दिव्य प्रगट कस्यां. पठी अनंतनाथने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं एटले अज्ञयघोष राजाए पोताना जय विजय नामना बने पुत्रो सहित चारित्र लीधुं. पठी वीश स्थानकने आराधवाथी तीर्थंकरगोत्र कर्म बांधी ते राजा पुत्रो सहित मृत्यु पामीने अच्युत देवलोकने विषे देवता थयो. आयुष्य कथ थयुं एटले त्यांथी चवीने अज्ञयघोषनो जीव हेमांगद राजानो घनरथ नामे पुत्र थयो अने जय विजयना जीवो तमे (चंडतिलक अने सुरतिलक) थया ठो. ”

(मेघरथ पोताना पिता घनरथ राजाने कहे ठे के,) हे तात ! सागरचंड मुनिनां एवां वचन सांजली वने विद्याधर कुमारो तमारा दर्शन करवा माटे अहिं आव्या ठे, परंतु तेउ अहिं आपणी पासै कुकमाना युद्धने कृणमात्र जोडने पठी विद्याना वलथी कुकमाना शरीरमां प्रवेश करीने रहेलाठे.

आवां मेघरथनां वचन सांजली ते प्रसन्न थयेला ते वने विद्याधरो प्रगट थड पोताना पूर्वजवना पिता घनरथ राजाना पगमां प्रणाम करी अने कृणमात्र स्त्री पोताने स्थानके चाड्या गया. पठी ते चंडतिलक अने सुरतिलक दीक्षा लड दीर्घकाल तप करी केवलज्ञान मेलवी मोक्षपद पाम्या.

हवे बन्ने कुकम्भान पण पोताना पूर्वना जवनी स्थिति जाणीने पोताना महापापनो मनमां पस्तावो करवा लाग्या. पढी तेमणे राजाना पगमां प्रणाम करीने पोतानी ज्ञापामां कह्युं के, “ हे प्रभु ! हवे अमे शुं करीये ? ” पढी राजाए तेमने सम्यक्त्वमूल अहिंसा लक्षणवालो धर्म कह्यो. ते धर्म तेमणे श्रेष्ठ ज्ञावथी स्वीकाख्यो. पढी तेज मृत्यु पामीने देवयोनीमां ताम्रचूल अने सुवर्णचूल नामना जूतदेवता थया. पढी तेज वैमानमां बेसी घनरथ राजा गासे आवी तेमने हाथ जोडीने प्रणाम करी तेमनी प्रशंसा करवापूर्वक रुमा मागी पोताने स्थानके गया. राजा घनरथे पण बहु कालसुधी राज्य-वृद्धीनुं पालन कर्युं. कोइ वखते लोकांतिक देवताए आवीने “ हे नाथ ! तीर्थप्रवर्त्तावो. ” एम कही दीक्षा अवसर जसाव्यो एटले घनरथ राजाए मेघरथ कुमारने राज्यासन उपर बेसारवापूर्वक सांत्सरिक दान आपी दीक्षा ली-धी. पढी अनुक्रमे केवलज्ञान मेलवी अनेक जव्यजीवोने प्रतिबोध पमानी मेघरथ जिनेश्वर पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या. एक दिवस मेघरथ राजा दृढरथने साथे लइ प्रिया सहित देवरमण उद्यानने विषे गयो. त्यांते जेटलामां अशोकवृक्षनी नीचे वेठो तेटलामां केटलाक जूतोए आवीने तेनी आगल नृत्य शरु कर्युं. नाना प्रकारना शस्त्रने धारण करनारा, वस्त्र सहित आज्ञूषणोथी सुशोन्नित बनेला ते जूतोए राजानी पासे कृणमात्र अत्यंत आश्चर्यकारी नृत्य कर्युं. एटलामां तो धुधरीयोथी तेमज ध्वजानुथी सुशोन्नित एवुं एक वैमान आकाश मार्गेथी राजानी पासे आव्युं. ते वैमानमां सुंदर रूपवालां स्त्री पुरुषने जो-इ प्रियमित्रा राणीथे मेघरथने पूठ्युं के, “ हे स्वामिन् ! आ कोण ठे ? ” मेघरथे कह्युं “ हे प्रिया सांजल.

वैताढ्य पर्वतनी उच्चरश्रेणी उपर अलका नामनी नगरीना राजा विद्युत्थनो पुत्र आ सिंहरथ ठे. तेनी साथे रहेली ते तेनी वेगवती नामनी स्त्री ठे. ए सिंहरथ पोतानी स्त्री सहित धातकीखंमने विषे जिनेश्वरोने वंदन करवा गयो हतो. ते त्यांथी पाठो फरी जेटलामां अहिं आव्यो तेटलामां तेनुं वैमान आकाशमां तुरत अटकी पर्युं. पढी मने जोशने ते विचार करवा लाग्यो के, “ आ सामान्य राजा नथी. कारणके, जेना प्रजावथी आ म्हाहं वैमान पण अटकी पर्युं. ” आम धारीने पढी तेणे अनेक नूरूपो बनावी

म्हारी आगल नृत्य करयुं. ” पतिनां आवां वचन सांजली प्रियमित्राये फरी
 पूठयुं के, “ एणे पूर्वजन्वे एवुं शुं पुण्य करयुं हतुं के, जेथी ते आवो समृद्धि-
 त देवता थयो ठे ? ” मेघरथे कहुं. “ हे प्रिया ! पुष्करद्वीपना पूर्व ज्जरतक्षेत्रने
 विषे संघपुर नगरमां कोइ राजगुप्त नामनो कणबी रहेतो हतो. तेने शंखिका
 नाम्मनी स्त्री हती. निर्धनपणाथी पीना पामता ते बन्ने जणा कोइने घेर काम
 करीने आजीविका करता हता. कोइ वखतेते बन्ने स्त्री पुरुष लाकमां लेवा वनमां
 गयां हतां; एवामां तेमणे त्यां कोइ मुनिने जोइ ज्ञक्तिथी वंदना करी. पठी मु-
 निये तेमने धर्म उपदेश्यो ते तेमणे विधिथी आराध्यो. वली पूर्व जन्मे मेल-
 वेलां पापकर्मने नाश करनारुं बत्रीश कळ्याणक नामनुं तप करयुं. तेमां बत्री-
 श चोथ अने वे ठठ कराय ठे. पारणाने दिवसे तेमना घरने विषे कोइ मुनि
 आव्या; तेमने तेमणे प्रासुक अन्न पाणीथी प्रतिलाज्या. पठी अवसरे ते बन्ने
 जणाथे चारित्र लीधुं. ते वखते पण तेणे आम्लवर्द्धमान नामनुं तप करयुं
 पठी आयुष्यनो क्य थये. ते राजगुप्त मृत्यु पामीने ब्रह्मलोकने विषे देवता
 थयो. त्यांथी चवीने आ सिंहरथ नामनो राजा थयो ठे. तेनी स्त्री शंखिका
 पण तप करी पांचमा देवलोकमां गइ हती. त्यांथी चवीने ते आ तेनी वेगव-
 ती नाम्मनी स्त्री थइ ठे. ”

आवां मेघरथराजानां वचनथी पोताना पूर्वजन्व जाणी प्रतिबोध पामले
 सिंहरथ घरे गयो. त्यां तेणे पोताना पुत्रने राज्य सोंपी प्रिया सहित श्री घ-
 नरथ तीर्थपति पासे चारित्र लीधुं. पठी घोर तप करीने उत्तम एवुं केवलज्ञा-
 न मेलवी कर्मना मेलने धोइ नाखी सिंहरथ मुनि मोक्षपद पाम्या.

मेघरथ राजा पण वगीचामांथी घेर आव्या पठी कोइ वखते आ
 ज्ञूषणादिक आरंज त्यजी दइ पौषधव्रत लइ पौषधशालाना मध्ये योगासन
 वेसी सर्व राजाने धर्मदेशना आपवा लाग्या. एवामां कंपता शरीरवालो
 दरलीनी पेठे चंचल नेत्रवालो, अने “ हे राजन् ! हुं त्हारा शरणे आव्यो तुं.
 एम वारंवार बोलतो कोइ पारेवो राजाना खोलामां परुचो. ज्ञयज्ञीत पारे
 वाने जोड दयालु राजाए तेने कहुं के, “ हे जइ ! तुं ज्ञय न पाम्य. म्हार
 पामे तने कोइथी ज्ञय नथी. ” राजानां आवां वचनथी पारेवो जेटलामां नि-
 ज्ञय थयो तेटलामां त्यां तेनी पाठल कोइ सिंचाणो आवीने राजाने कहेवा

लाग्यो के, “हे राजेंद्र ! तमारा खोलामां रहेलो पारेवो म्हारुं ज्ञह्य ठे, माटे तेने तमे ठोमी द्यो. कारण हुं बहु जूखयो थयो हुं. एना विना म्हारुं जीवित टकी शकशे नहि.” ते सिंचाणानां आवां वचन सांजली राजाए कह्युं. “म्हारे शरणे आवेल्लानी सर्व प्रकारे रक्षा करवी जोश्ये. वली जेवी रीते त्हारो विनाश थवाथी तेने दुःख आय तेवी रीते बीजानेने पण निश्चे थाय ठे. वली जेवुं जीवित तने वहालुं ठे. तेवुं बीजाने पण होयं ठे. जीव हत्याथी निश्चे नरकादि दुर्गति प्राप्त थाय ठे, माटे ते त्हारे निश्चे त्यजी देवी जोश्ये.” सिंचाणे कह्युं. “हे राजन् ! तमे पोते सुखी ठो, माटे धर्म अधर्मनो विचार करो ठो. आ पारेवो म्हाराथी ज्ञय पामीने तमारे शरणे आवेलो ठे, परंतु जूखरूप राक्षसीथी गलायेलो हुं कोने शरणे जाउं ? हे राजन् ! तमे सत्पुरुष ठो, माटे कोशने दुःख इच्छता नथी तो जेवी रीते तमे पारेवाने रक्षण कस्यो तेवी रीते मने पण रक्षण करो.” राजाए कह्युं. “जो तुं जूखयो ठे तो हुं तने सरस अन्न मगावी आपुं तेनुं तुं ज्ञोजन कर.” सिंचाणे कह्युं. “अमने मांस इष्ट ठे, अन्न इष्ट नथी.” राजाए कह्युं. “तो हुं तने तेटलुं मांस मगावी आपुं.” सिंचाणे कह्युं. “ए मांसनुं अमारे काम नथी, कारण बीजाथी हणायेल्ला जीवनुं मांस अमे ज्ञक्षण करता नथी, परंतु पोतेज हणेल्ला जीवोना मांसनुं ज्ञक्षण करीये ठीये.” मेघरथे कह्युं. “जो एम ठे तो हुं तने तेटलुं म्हारुं पोतानुं मांस आपुं.” सिंचाणे ते वात कबुल करी एटले राजाए त्राजवां मंगावी एक बाजुए पारेवाने मूकयो अने बीजी बाजुए पोतानुं मांस कापी कापीने मूकवा मांरुं. जेम जेम मांस मूकवा मांरुं तेम तेम पारेवानुं वजन ज्ञारे थवाथी ते त्राजवुं नीचे बेसवा लाग्युं एटले साहसीक एवो राजा पोतेज त्राजवामां बेसी गयो. ते जोइ बीजा राजानुं हाहा शब्द करवा लाग्या. आ वखते कोइ उत्तम आज्ञापणोथी देदीप्यमान देवता प्रगट थइ राजाने कहेवा लाग्यो के, “हे राजन् ! त्हारा धीरपणाने धन्य ठे. त्हारुं जीवित सफल ठे. ईशानेंद्र त्हारा चंडना किरणो सरखा निर्मल गुणोने पोतानी सन्नामां वखाणतो हतो. तेने सत्य नहि मानतो हुं त्हारी परीक्षा करवा माटे आ पूर्वना छेथी एवा बे पक्कीनुना शरीरमां प्रवेश करी अहिं आव्यो हतो.” पठी राजाए पूठ्युं के, “हे देव ! ते बने पक्कीनुने शाथी वैर हतुं ते अमने कहो. कारण ते अमने बहु कौतुक ठे.” देवताए कह्युं. “आज नगरमां पूर्वे सागरचंड नामनो वणिकू रहेतो हतो. तेने

जयसेना नामनी स्त्री हती. तेउने साथेज उत्पन्न थयेला नंद अने नंदन नामना वे पुत्रो हता. कोइ दिवस ते बन्ने जणान पितानी रजा लइ सार्थवाहनी साथे नागपुर नगरमां वेपार करवा माटे गया. त्यां वेपार करता एवा तेउए दैवयोग-थी एक महामूढ्यवालुं रत्न मेलव्युं. पढी ते बन्ने जणा रत्ननी इच्छाथी एक बीजाने मारवानी इच्छा करता ठता नदीमां गया. त्यां एके कह्युं. “ए रत्न में मेलव्युं ठे.” बीजाए कह्युं के, “अरे ए तो म्हारुं ठे. तुं खोटो लोत्त करे ठे.” पढी तेउ क्रोधथी राता नेत्रवाला बनी परस्पर एक बीजाने मार मारता ठता नदीने कांठे आर्त्तध्यानथी पृथ्वी उपर पम्या. त्यां तेउ मृत्यु पामीने हवणां वनमां पही थया ठे. तेउ परस्पर एकठा थइ क्लेश करता हता एवामां तेउनां शरीरमां में प्रवेश कस्यो हतो. ”

आ प्रमाणे कही देवता पोताने स्थानके गयो एटले विस्मय पामेला स-ज्ञाना लोकोए मेघरथ राजाने पूठ्युं के, “हे राजन् ! ए देवता कोण हतो के, जेणे आवी माया करीने निरपराधी एवा आपने आवा महा प्राणसंकटने विषे नाख्या ?” मेघरथ राजाए कह्युं. “जो तमने ते वातनुं आश्चर्य होय तो सावधान थइने म्हारुं वचन सांजलो.

आ जवथी पांचमे जवे अनंतवीर्य वासुदेवनो म्होटो ज्ञाइ अपराजित नामनो बलदेव हुं पोते हतो. ते वखते दमितारि नामनो राजा अमारो शत्रु प्रतिवासुदेव हतो. अमे तेनी पुत्रीनुं हरण करीने तेने मारी नांख्यो. त्यांथी ते संसाररूप अटवीमां जमतो जमतो अष्टापद पर्वतना मूलज्ञागमां कोइ तापसनो पुत्र थयो. ते त्यां बाल तप करी मृत्यु पामीने ईशान देवलोकमां देवता थयो. कोइ वखते ते ईशान लोकनो इइ म्हारी प्रशंसा करतो हशे ते सांजली आ देवता तेने असदहतो ठतो अहिं आव्यो अने तेणे अहिं जे कांइ करचुं ते तो तमे प्रत्यक्ष जोयुं ठे. ”

हवे पारेवो अने सिंचाणो ए बन्ने जणा पोतानुं अने देवतानुं वृत्तांत जाणी जातिस्मरण ज्ञान पाम्या; तेथी तेउ पोतानी वाणीमां राजाने कहेवा लाग्या के, “हे स्वामिन् ! अमे आ अमारुं पोतानुं चरित्र सांजली वैराग्य पाम्या तीये, माटे हवे अमारे जे कांइ करवुं योग्य होय ते कहो. ” राजा मेघरथ कह्युं. “ तमे सम्यक्दृष्टिपणुं धारण करी पापने नाश करनारुं अन-

शन ह्यो. ” बन्ने पक्षीयो ते प्रमाणे करी पंच नवकारनुं स्मरण करी मृत्यु पामीने ज़ुवनवासी देवता थया. पढी विधिथी पौषधने पारी अने पारणुं करी राजा मेघरथ फरी जोगोने जोगववा लाग्यो.

एक दिवस परिसहोथी जय नहि पामता अने वैराग्यवंत एवा मेघरथ राजा अठम करीने कायोत्सर्गे रह्या हता. एवामां अठावीश लाख वैमानना अधिपति एवा ईशानेंडे पोतानी सज्जामां रह्ये ठते ज़क्तिना वशथी कह्युं के, “ महात्म्यथी त्रणलोकने जीतनारा, पापरहित अने ज़विष्यकाले अरिहंत थनारा हे महासत्वधारि ! तमने हुं नमस्कार करुं बुं. ” इंडे आ प्रमाणे नमस्कार कस्यो, ते सांजली तेनी पासे बेठेली तेनी अतिरूपा अने सुरूपा नामनी स्त्री-योए पूठ्युं के, “ हे स्वामिन् ! तमे हवणां कोने नमस्कार कस्यो ? ” इशानेंडे कह्युं. “ सांजलो. पृथ्वी उपर पुंरुरीकिणी नगरीमां मेघरथ नामनो राजा राज्य करे ठे. ते हवणां अठम तप करी कायोत्सर्गे रहेल ठे. शुज्ज ध्यानथी रहेला ते राजाने में ज़क्तिथी नमस्कार कस्यो ठे. वली ते एवी रीते शुज्ज ध्यानथी धर्मने विषे स्थिर मन करीने रह्यो ठे के, जेने इंसहित देवतानुं पण चलाववाने समर्थ नथी. ” इंजनां आवां वचन सांजली तेनी बे स्त्रीयो उत्तम रूप धारण करी मेघरथ राजाने क्कोज पमारवा माटे तेनी पासे गइ. उत्कृष्ट रूप, लावण्य अने कांतिथी मनोहर, हावजाव करती तेमज उत्तम शृंगारने धारण करी रहेली ते बन्ने देवांगनानुं राजानी आगल आवीने आ प्रमाणे कहेवा लागी. “ हे स्वामिन् ! अमे बन्ने देवांगनानुं तमारा उपर स्नेहथी मोह पामीने अहिं आवीयो ठीये, माटे तमे अमारी इच्छा पूर्ण करो. अमे अमारा स्वाधिन पति इंजने त्यजी दइ तमारा रूप, गुण अने यौवनमां लोज्ज पामीने अहिं आवीयो ठीये. ” देवांगनानुं आ प्रकारनां राग उत्पन्न करनारां मनोहर वचनथी तेमज विविध प्रकारना हावजावथी राजानुं चित्त जरा पण क्कोज पाम्युं नहि. पढी सघली रात्री अनुकुल उपसर्ग करीने शांत थयेली ते बन्ने देवीयो सवारे मेघरथ राजानी स्तुति करवा लागी. “ हे सुंदर ! अहो ! रागरहित एवा तमे अमारुं चित्त रागसहित बनावी दीधुं अने तमे अमारथी रागवाला थया नहि. हे धीर ! लोहमय पुरुष होय तोपण अमारी चेष्टाथी पींगली जाय ठे, ठतां तमारुं मन जरापण पींगलायुं नहि. ” पढी ते बन्ने देवांग-

नाउ पोताना अपराधनी कृमा मागी अने नमस्कार करी तेना गुणानुं गान करती करती स्वर्ग प्रत्ये गइ. राजा मेघरथे पण सवारे विधि प्रमाणे कायो-त्सर्ग पारीने पारणुं करचुं.

एक दिवस मेघरथ राजा सामंतो सहित सज्जामां वेगो हतो एवामां बा-गनां रक्तक मालीये त्यां आवी जक्तिपूर्वक विनंती करी के, “हे स्वामिन्! आ-जनो दिवस धन्य ठे जे, आजे तमारा पिता श्रीधनरथ जिनेश्वर बागमां सम-वसख्या ठे.” मालीनां आवां वचन सांजली हर्ष पामेलो मेघरथ राजा ते मा-लीने झ्यादिक आपी संतोष पमानीने अनेक राजकुमारो सहित जिनेश्वरने नमन करवा गयो. त्यां ते धर्मोपदेश सांजली चारित्र लेवानी इच्छा करतो ठतो जिनेश्वरने वंदना करी घरे गयो. पठी तेणे दृढरथने कह्युं के, “हे बंधु! तुं राज्य गृहण कर. कारण हुं चारित्र लेवानी इच्छा करुं बुं.” दृढरथे कह्युं. “हुं पण त-मारी साथे चारित्र लइश. पठी मेघरथे पोताना पुत्र मेघसेनने राज्यासने बे-सारी दृढरथना पुत्रने युवराज पद्मी आपी पोते चार हजार राजा, सातसो पुत्र तेमज पोताना बंधु दृढसेन सहित धनरथ जिनेश्वर पासे चारित्र लीधुं. पठी पोताना देहने विषे स्पृहा रहित, परीषहोने सहन करनारा, हमेशां पांच समिति अने त्रण गुप्तियुक्त एवा ते धनरथ मुनि पृथ्वी उपर विहार करता ठता बहु ज्ञव्य जीवोने बोध पमानी अने कर्मना मेलने धोइ नाखी मोक्षपद पाव्या. मेघरथ मुनिये पण प्रधान एवा वीश स्थानकनुं आराधन करी तीर्थ-कर नाम गोत्रकर्म मेलव्युं. वली तेमणे अरिहंत, सिद्ध, प्रवचन, गुरु, श्रविर साधु, बहुश्रुत अने तपस्वीनुं हमेशां वात्सल्य करचुं. कृणे कृणे ज्ञाननो उ-पयोग, तेमज दर्शन, विनय, आवश्यक तथा शीलव्रतने विषे अतिचार रहि-तपणुं धारण करचुं. वली ते कृण कृण तप, त्याग, वैयावच्च अने समाधीथी अपूर्व ज्ञानने मेलववामां तत्पर थया. ठेवट प्रवचननी प्रज्ञावना अने सिंहनि क्रीमित तप पण तेमणे करचुं. श्रीमेघरथ मुनि एक लाख वर्ष चारित्र पाळी अने अंते न्हाना बंधु सहित तिलकाचल पर्वत उपर अनशन लइ समाधिथी मलमय देहनो त्याग करीने सर्वार्थसिद्ध नामना पांचमा अनुत्तर वैमानने विषे तत्रांश मागरोपमना आयुष्यवाला देवता थया. (दशमो तथा अगीयारमो भव.)

जंबूद्वीपना आ जरतकेत्रमां कुरुदेशने विषे हस्तिनापुर नामनुं नगर ठे.

यां उदारतादि उत्तम गुणोष्ठी विख्यात एवो विश्वसेन नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने अचिरा नामनी स्त्री हती.

हवे मेघरथनो जीव सर्वार्थसिद्धी चवीने ज्ञादरवा मासनी अंधारी सातमने दिवसे रात्रीये अचिरा देवीना उदररूप मानसरोवरमां राजहंसनी पेठे अवंतस्थो. ते वखते देवीये निजामां चौद महास्वप्न जोयां. पठी जागी उठीने तेणे स्वप्नानी वात विश्वसेन राजाने कही, तेथी राजाये हर्ष पामी स्वप्नपाठकोने बोलावी स्वप्नानी वात पूठी एटले तेउए कह्युं के, “देवीये चौद स्वप्न जोयां ठे, माटे तेमनो पुत्र चौदराज लोकनो अधिपति थशे. वली चौदपूर्वने प्रकाश करनार तेमज अगीयार अंगनो जाण थशे.” स्वप्नपाठकोनां आवां वचन सांजली हर्ष पामेला विश्वसेन राजाए सत्कार करेला स्वप्नपाठको पोतपोताने स्थानके गया. पठी गर्जने धारण करती एवी अचिरा देवीने उत्पन्न थयेला शुभ्र दहोला राजाए पूर्ण कख्या. विश्वसेन राजाना देशमां प्रथम म्होटो उपज्व उत्पन्न थयो हतो तेना लोकोये बहु उपायो कख्या, पण ते शांत थतो नहोतो, परंतु प्रजु गर्जमां आव्या त्यारथी ते शांत थइ गयो; तेथी प्रजा गर्जनी प्रशंसा करती हती. अनुक्रमे नव मास अने सात दिवस गये ठते जेठ मासनी अंधारी तेरसने दिवसे ज्ञरणी नक्षत्रमां चंडनो योग तेमज सूर्यादि ग्रहो उच्चस्थानमां रह्ये ठते शुभ्र सुहूर्त्तमां अचिरा देवीये अर्धी रात्रीये पुत्रने जन्म आप्यो. ते वखते नारकी जीवोने पण कणमात्र सुख उत्पन्न थयुं तेमज त्रणलोकमां सूर्यकांतिथी अधिक प्रकाश थयो. आ वखते उपन्नदिग् कुमारीकान्तये अवधिज्ञानथी जिनेश्वरनो जन्म जाणी त्यां आवीने संवर्त वायुथी वातवुं, जल सिंचवुं, आज्ञूषण, दर्पण, ऊारी, विंजणा, चामर विगेरेने धारण करवापूर्वक रक्षाविधि विगेरे सूतिकानां कार्यों कख्यां. पठी आसनकंपथी इंडे जिनेश्वरनो जन्म जाणयो; तेथी तेणे प्रजुने मेरुपर्वत उपर लइ जवादिक सर्व अग्निषेक क्रिया करीने मातानी शय्यामां मूक्या. पठी विश्वसेन राजाना घरने विषे सुवर्णवृष्टि करी सर्वे देवता पोतपोताने स्थानके गया एटले अचिरा देवी जागी उठ्या अने ते पोतानी पासे रहेला पुत्रने जोइ बहु हर्ष पाम्या. विश्वसेन राजाए पण पुत्र जन्मनी वधामणि आपनाराने झ्यादिकथी संतोष पमानी महोत्सव करवा पूर्वक बारमे दिवसे अरिष्टनी शांती

करवाथी पुत्रनुं 'शांति' एवं नाम पारुचुं. पढी अनुक्रमे वृद्धि पामता ते गो
शिर्ष चंदनना सरखा सुगंधित शरीरवाला, चंडना सरखी कांतिवाला, स्वयंभू
रमण समुद्रना सरखा गंजीर, परसेवादि मलरहित शरीरवाला, एक हजारे
अने आठ लक्षणवाला, शांतिना करनारा अने मृगना लंठनवाला शांति जि-
नेश्वरने पच्चीस हजार वर्ष गये ठते विश्वसेन राजाए मंमलीकपदे स्थाप्या.
विश्वसेन राजाए शांतिनाथने बहु स्त्रीयो परणावी हती, परंतु यशोमति ते-
मनी मुख्य पटराणी हती.

हवे दृढरथनो जीव सर्वार्थसिद्ध विमानथी चवीने चक्र स्वप्न सूचवतो
ठतो यशोमतिना उदरने विषे अवतस्यो. पूर्ण अवसरे माताए पुत्रने जन्म आ-
प्यो. पिताए पण महोत्सव करीने तेनुं चक्रायुध नाम पारुचुं अने अनुक्रमे वृद्धि
पामेला ते पुत्रने राजकन्या साथे परणावीने युवराज पद्मी आपी. पढी शांति-
नाथनी आयुधशालामां चक्ररत्न उत्पन्न थयुं; तेथी तेनो अठ्ठाइ महोत्सव करीने
शांतिनाथ ज्जरतक्षेत्रने साधवा माटे तैयारी करवा लाग्या. चक्ररत्ननी पाठल प्र-
याण करनारा शांतिनाथे मागध, वरदाम अने प्रजासक्षेत्रने साधी सिंधु नदीने
कांठे पमाव कस्यो. त्यां पण सिंधुदेवीये तेमनो बहु आदर सत्कार कस्यो. पढी
वैताढ्य पर्वते गया. त्यां वैताढ्य कुमार तेमनी आज्ञा पालनारो थयो. पढी
शांतिनाथनी आज्ञा पालवा तैयार थयेला कृतमाल देवताए प्रपता गुफाना
वारने उघारुचुं. त्यां उन्मग्रा अने निर्मग्रा नामनी वे नदी होवाथी वार्धिकि र-
त्ने तुरत ते उपर पुल बांधी आप्यो. पढी प्रभु सैन्य सहित गुफामां पेठा, पण
त्यां अंधारुं होवाथी काकिली रत्नवने अंधकारने दूर करवा माटे मंमल कस्यां.
ए प्रमाणे अंधकार दूर करी सामी बाजुए जइ त्यांना आपात चिलात नामना
स्लेठोने पोताने वडा कस्या. सिंधुनदीना बीजा कांठाने साधी हिमालय प-
र्वतना अधिष्टायक देवने पोताना स्वाधिन कस्यो. ऋषभकुट उपर पोतानुं नाम
लखीने पढी सेनापतिये गंगानदीनो उत्तरतट साध्यो. त्यां गंगाना कांठे नि-
वास करी रहेला शांतिनाथ चक्रवर्तीनी समीपे वार योजन लांवां अने नव
योजन पडोलां पेटीना आकारवालां नव निधान निकळ्यां. पढी शांतिनाथ ह-
स्तिनापुर नगरे गया. त्यां तेमने सुकुटवड वत्रीश हजार राजानुए वार वर्ष
सुधी चक्रवर्तीनो अजिपेक कस्यो. पढी श्रीशांतिनाथे पच्चीस हजार वर्ष सुधी।

चक्रवर्तीना जोगो जोगव्या एटले लोकांतिक देवताए आवीने तेमनी विनंती करी के, “ हे स्वामिन् ! तीर्थ प्रवर्तारवो.” पढी सांवत्सरी दान आपी अने चक्रायुध नामना पुत्रने राज्य सौंपी सर्व देव, दानव अने राजानुए बहु चक्रिथी पूजेला श्री शान्तिनाथ सर्वार्थ नामनी पालखीमां बेसी सहस्रात्र वनमां जइ त्यां पालखीमांथी नीचे उतरी सर्व आभूषणने त्यजी दइ पंचमुष्टि लोच कस्यो. प्रजुनां वस्त्रोने लइ इंडे क्षीरसमुद्रमां नाख्यां. पढी जेठ मासनी अंधारी चौदशने दिवसे जरणी नक्षत्रमां चंडनो योग ठते प्रजुए ठठ तप करीने एक हजार राजानु सहित सिद्धने नमस्कार करी सामायिक चारित्र लइ पृथ्वी उपर विहार कस्यो अने कोइ सन्निवेशमां सुमित्र नामना ग्रहस्थने घेर खीरथी पारणुं करयुं. चार ज्ञानना धारणहार अने सर्वे प्राणीयोमां शिरोमणि एवा प्रजु ठठस्थ्रावस्थामां गाम, नगर विगेरे जूदा जूदा स्थानके आव मास विहार करीने फरी हस्तिनापुर नगरे सहस्रात्र वनमां आवीने पत्र तथा फुल विगेरेनी समृद्धिवाला अने विस्तारवंत एवा नंदिवृक्षनी नीचे बेठा. त्यां शुक्ल ध्यान ध्यातां प्रजुने प्रोष मासनी शुक्ल नवमीने दिवसे जरणी नक्षत्रमां चंडनो योग ठते चार घाती कर्मनो कथ थवाथी उज्वल एवं केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. ते वखते चार प्रकारना देवतानुए त्यां आवी समवसरण रचवा मांर्युं. तेमां प्रथम वायुए योजन मात्र जूमीना अशुभ पुजलो दूर कस्यां. मेघे सुगंधिवाला पाणीथी तेटली जूमीने सींचन करी. वैमानिक, ज्योतसी अने ज्ञुवनपति देवतानुए अनुक्रमे रत्नना, सोनाना अने रुपाना एम त्रण गढो कांगरा सहित बनाव्या. दरेक गढमां तोरणवाला चार चार दरवाजा मूकी मध्यमां प्रजुना अंगथी बासगणुं उंचुं अशोकवृक्ष बनाव्युं. तेनी नीचे चार तरफ चार सिंहासन अने तेना उपर त्रण त्रण ठत्र तथा बबे चामर बनाव्यां. पढी पूर्व तरफना दरवाजेथी समवसरणमां प्रवेश करी प्रजु तीर्थने नमस्कार करवापूर्वक पूर्वाह्निसुखे बेठा एटले देवतानुए बाकीना त्रण सिंहासत्रो उपर त्रण प्रतिमानु स्थापन करी. प्रजुनी पाठल ज्ञामंरुल स्थापन करी देवतानुए ठींचण प्रमाण पुष्पवृष्टि करी. उंचे आकाशमां देवडंडुजि वागवा लाग्युं. समवसरणना पहेला गढमां अग्निखूणाने विषे साधु, साध्वी अने देवांगनानु बेठी. नैरुत्य खूणामां ज्योतिष्क देवांगनानु, ज्ञुवनपति देवांगनानु अने व्यंतर देवांगनानु

वेठी. वाव्य खूणामां ज्योतिष्क, जुवनपति अने व्यंतर देवता बेठा. ईशानखूणा-
मां वैमानीक देवता, मनुष्य अने मनुष्य स्त्रीयो ए सर्वे बेठां. बीजा गढना
सर्व ज्ञागमां मत्सर रहित एवा सर्वे तिर्यचो बेठां अने त्रीजा गढमां सर्व
स्थानके सर्वे वाहनो बेठां.

हवे कळ्याण नामना पुरुषे चक्रायुध राजानी पासे आवीने प्रजुने केव-
लज्ञान उत्पन्न थयानी वधामणी आपी. राजा चक्रायुध पण परिवार सहित
समवसरणमां जइ जिनेश्वरने स्तुति करवापूर्वक नमस्कार करी हाथ जोमी-
ने तेमना सन्मुख बेठां. पठी जगवाने मधुक्तीराश्रव लब्धिथी युक्त अतिशय-
वाली वाणीथी धर्मदेशना आपी के, “हे राजन्! तें महाराजपणाना तेजथी
लोकमां रहेला शत्रुने जित्या ठे, परंतु पोताना देहने विषे रहेला इंद्रियरूप
शत्रुने जित्या नथी. वली ज्यां सुधी ते शत्रु जिताणा नथी त्यां सुधी शब्द,
रूप, रस, गंध अने स्पर्शरूप विषयो बहु अनर्थ करनारा थाय ठे. जेवा के,
श्रोत्रेंद्रियने वश थयेलां हरिणो कान लांबा करी पारधीनां गीतने सांजलवा-
मां तत्पर थया ठतां मृत्यु पामे ठे. चक्षुरेंद्रियने वश थयेलो पतंग सुवर्ण
समान देदीप्यमान दीवानी शिखाने जोतो ठतो तेमां जंपापात करी परलोक
जाय ठे. वली रसना इंद्रियथी जितायला मांढलानु अगाध जलमां रह्या ठतां
पण मांसपेशीना रसना स्वादने विषे लालचु वनीने मृत्यु पामे ठे. घ्राण इं-
द्रियने वश थयेलो ब्रमर पण हाथीना मदने सुंघवानी श्छा करतो ठतो महा
दुःख पामे ठे अथवा मरण पण पामे ठे. तेमज हाथणीना अंगने स्पर्श कर-
वानी श्छावालो गजराज आलान स्तंभ साथे बंधाइने तीक्ष्ण अंकुशनो मार
सहन करे ठे. आवा तुछ विषयोने उत्तम पुरुषो कृण मात्रमां त्यजी दे ठे.”

प्रजुनो आवो धर्मोपदेश सांजली जेम दरिडी माणस जंमार जोइ हर्ष
पामे तेम सर्वे माणसो हर्ष पाम्या अने तेमांथी केटलाके वैराग्यवंत थइने अ-
संख्य दुःखनो नाश करनारी दीक्षा लीधी. केटलाके श्रावक धर्म आदरथो
अने केटलाके सम्यक्त्व धारण करचुं. वली तीर्थपति एवा पित्ताना वचन सां-
जली चक्रायुध पण तुरत वैराग्यवंत थयो, तेथी तेणे वापरवाथी करमाइ ग-
येली पुष्पमालानी पेठे राज्य लक्ष्मीने त्यजी दइ बहु राजानु सहित पिता-
नी पासे चारित्र लीधुं. श्रीशांतिनाथे पण तेने प्रथम गणधर पद आप्युं. पठी

सर्वे देवतानुं प्रचुने वंदना करी पोतपोताने स्थानके गया.

श्री शांतिनाथ प्रचुने श्रुतसमुद्घनो पार पामेला, सर्व प्रकारनी लब्धिवा-
ला अने चार ज्ञानना धारणहार एवा चक्रायुध विगेरे ठत्रीश गणधरो हता.
पवित्रमनवाला बासठ हजार साधुनुं तेमज एकसठ हजार अने ठसोथी कां-
इक अधिक साध्वीयो हती. वली बे लाख नेवुं हजार श्रावक तथा त्रणलाख
त्राणुं हजार श्राविकानुं हती. आठ हजार चौद पूर्वधारी, त्रण हजार अवधि
ज्ञानि, चार हजार मनःपर्यवज्ञानी अने चार हजार उपर त्रणसो एटला के-
वलज्ञानि तेमज ठ हजार वैक्रियलब्धिवाला मुनि अने बे हजार चारसो वा-
दी साधु ए प्रमाणे प्रचुनो परिवार हतो. चालीश धनुष्य नुंचा शरीरवाला
श्री शांतिनाथ प्रचुए न्नव्यजनरूप कमलने एक वर्ष नुंठा एवा पच्चीस हजार
वर्ष सुधी प्रतिबोध पमाम्युं. ज्यां ज्यां प्रचु विहार करता त्यां त्यां योजन प्र-
माणनूमि सुगंधमय थती. सर्व श्रुतना फुल फलोथी वृद्धो सुशोजित थता ते-
मज सर्वे प्राणीयो स्वाप्नाविक वैर त्यजी दइ पोतपोतानां कार्य करवामां तत्पर
थतां. वली दुर्जिह, मरकी, वैर, स्वचक्रजय, परचक्रजय, उपड्व, रोग, शोक अने
विघ्नना समूह विगेरे सर्व नाश पामतुं हतुं. वली जिनेश्वरनां वचनथी दान अने
दयामां तत्पर थयेला सर्वे राजानुं सर्वे माणसोने सेवा करवा योग्य थया एटलुंज
नहि पण केटलाक प्रतिबोध पामेला राजानुं ए दीक्षा लीधी अने केटलाके प-
रिग्रह परिमाण लीधुं. वली ब्राह्मण, कृत्रीय, वैश्य अने शुडोए प्रतिबोध पामी-
ने विषयनी इन्हा नहि करता ठता संग त्यजी दइ दीक्षा लीधी. जेनुं साधुपणुं
पालवा समर्थ नहोता तेमणे श्रावक धर्म आदरयो.

आ प्रमाणे सोलमा श्रीशांतिनाथ जिनेश्वर पृथ्वी उपर विहार करता
करता संमेतशिखर पर्वत उपर गया. त्यां तेमणे नवसो साधु सहित विधिथी
एक मासनुं अनशन लइ जेठ मासनी अंधारी तेरसने दिवसे नरणी नरुत्रमां
चंडनो योग ठते मोक्षपद मेलव्युं. ते वखते देवतानुं ए त्यां आवी तेमनो मो-
क्षोत्सव करी नंदीश्वरद्वीपे उत्सव कस्यो. पठी चक्रायुध गणधर पण अनेक
साधुनुं सहित पृथ्वी उपर विहार करता ठता बहु न्नव्यजनोने प्रबोध करवा
लाग्या. तेमणे पण घाती कर्मनो नाश करी केवलज्ञान मेलव्युं. त्यारपची दे-
वतानुं ए पूजन करेला ते केवली पृथ्वी उपर विहार करता करता कोटिशिला

नामना पवित्र तीर्थने विषे गया. त्यां ते पण बहु मुनियो सहित अनशन लइ मोक्ष पाम्या. ते कोटिशिला नामना पवित्र तीर्थने विषे कोटीगमे मुनियो सिद्धि पाम्या ठे, ते उपरथी ते तीर्थनुं नाम कोटिशिला पर्युं ठे. आ संक्षेपमां कहेलुं शांतिनाथनुं पवित्र चरित्र सांजली अनेक ज्ञव्य प्राणीयो पाप रहित अइ उपशमने विषे तत्पर आय ठे.

॥ इति श्री शांतिनाथ चरित्रम् ॥

॥ श्री कुंथुनाथ चरित्रम् ॥

श्री जंबूद्विपना महाविदेह क्षेत्रने विषे पुष्कलावती नामे विजय ठे. त्यां पुंररीकिणी नगरीमां जितशत्रु नामे राजा राज्य करतो हतो. एक दिवस ते राजा गुरुनी पासेथी जिनेश्वर प्रणित धर्म सांजली वैराग्य पाम्यो, तेथी तेणे सनय नामना पुत्रने महोत्सवपूर्वक राज्यासने स्थापी अनेक राजां सहित अत्यंत हर्षथी चारित्र गृहण कर्युं. अनुक्रमे ते जितशत्रु मुनि अगीयार अंगना धारक थया. पढी दीर्घकालपर्यंत वीश स्थानक तप करी अने तीर्थंकर नामगोत्र कर्म मेलवी सर्वार्थसिद्ध देवलोके तेत्रीश सगारोपमना आयुष्यवाला देवतापणे उत्पन्न थया. त्यां महासुखनो अनुभव करीने पढी ते जितशत्रु राजानो जीव आ जरतक्षेत्रने विषे लक्ष्मीथी ज्ञरपूर एवा गजपुर नगरमां सूर ज्ञूपतिनी श्रीदेवी राणीना उदरने विषे चौद महास्वप्ने सूचित पुत्रपणे उत्पन्न थयो. जन्म अवसरे उपन्न कुमारीका अने चोसठ इंद्रोए मली प्रज्जुनो शांतिनाथनी पेटे मेरु पर्वत उपर पाफुकवनमां सिंहासन उपर जन्म महोत्सव कस्यो. त्यांथी इंद्रे प्रज्जुने लावीने माताना प्रसूतिगृहमां मूक्या.

ज्यारे प्रज्जु माताना गर्जने विषे आब्या हता त्यारे श्रीदेवीये स्वप्नामां ज्ञूमि उपर रहेलो तेमज आकाश पर्यंत उंचो एवो रत्नथी विचित्र एक स्तूप दीवो हतो. ते उपरथी मातापिताए प्रज्जुनुं 'कुंथु' एवुं नाम पार्युं. पढी देव समूहथी विंटाएला प्रज्जु अनेक गुणो सहित वृद्धि पामवा लाग्या. जेमना सुखनी स्पर्श करतो एवो चंद्रमा कलावान् उतां पण प्रज्जुना मुखनी समानपणुं पामतो नहोतो. श्री कुंथुनाथनां नेत्रनी शोभाथी जिताएला कमलो पण ल-

जाने लीधे निरंतर रात्रिने विषे ग्लानी पामता हता. वली लक्ष्मी पण श्रीवच्च-
ना चिन्हथी जेना हृदयनो आश्रय करीने रही ठे एवा कृष्ण पण ते लक्ष्मी-
ना वियोगथीज समुझ्मां पम्या ठे, एम हुं जाणुं बुं. ठींचणथी पण नीचे सुधी
लांबा एवा प्रभुना बने हाथ दुर्गैतिरूप नगरना द्वारना कमामनी जाणे जोगलो
होय नहि शुं ? एम हुं जाणुं बुं. प्रभुना हाथनी आंगलीयो पण अशोकवृक्षना
पल्लवनो तिरस्कार करती हती. आ प्रमाणे जिनेश्वर प्रभुना समग्र देहनी ल-
क्ष्मी पूर्ण-रीते शोजि रही हती. प्रभुए त्रेवीश हजार अने सामासातसो वर्ष
सुधी कुमार अवस्था घणा सुखथी जोगवी. त्यार पढी वैराग्यवंत थयेला श्री
सूरभूपतिये महोत्सव पूर्वक प्रभुने राज्यासने बेसास्था.

पढी इंशेए स्तुति करेला, करुणाना समुझ अने तपायमान सुवर्ण समान
कांतिवाला प्रभुए इंझनी पेठे राज्य करवा मांरुं. तेवीश हजार अने सामा
सातसो वर्ष प्रभुए मंरुलीकपदे राज्य करुं. एटलामां प्रभुना शस्त्रगृहने विषे
चक्ररत्न उत्पन्न थयुं. पढी प्रभु म्होटा उत्सवथी चक्ररत्ननी पूजा करी शांतिना-
थनी पेठे सर्व जगतकेत्रने साधी षत्रीश हजार राजान सहित हर्षथी गजपुर
नगर प्रत्ये आव्या. त्यां तेमनो बार वर्षपर्यंत चक्रवर्तीपणानो अजिषेक थयो.
पढी प्रभुए त्रेवीश हजार अने सामासातसो वर्ष सुधी चक्रवर्ती राज्य करुं.
त्यार पढी प्रभु आदर्शभुवनमां रही संपत्तिना अनित्यपणानो विचार करता
हता ते वखते लोकांतिक देवतानुये आवीने प्रभुनी विनंती करी के, “हे जग-
वन् ! निश्चे आपे जव अने मोक्ष ए बनेनी गति जाणी ठे, माटे हे प्रभु ! जव्य
जीवोना बोधने माटे चारित्र अंगीकार करो अने चार घातिकर्मनो नाश करी
केवलज्ञानने मेलवो. वली हे नाथ ! धर्म देशनावमे जव्य जीवोने तारो.” इ-
त्यादि ज्ञक्तियुक्त वचनथी जिनेश्वरनी स्तुति करीने लोकांतिक देवतानु पोताने
धन्य मानता ठता अंतर्ध्यान थया.

पढी जगवाने दानना फलने नहि श्छता ठतां पण “अरिहंतोनी आ-
वीज रीती ठे” एम धारी पृथ्वीने विषे वर्षादनी पेठे वार्षिक दान आप्युं. पढी
विजय नामनी पालखीमां बेसीने सर्वे इंशे अने बत्रिश हजार भूपतिनुथी विं-
टलायेला, राजा अने देवतानुए स्तुति करेला, मागध जनोए उत्कृष्ट ज्ञक्तिथी
वारंवार स्तवन करेला, कुलवधुनुए अत्यंत मंगल करेला, जृंजक देवतानुए ह-

र्षयी पुष्पवने वधावेला, किंनरोए गायन करेला प्रज्जुना गुणथी आनंदित थ-
येला लोकोवने जोवाएला, वली “अहो! आ असंग एवा प्रज्जु आवी समृद्धिने
त्यजी दे ठे” एम चारण लोकोए वारंवार स्तुति करेला जगवान् सहस्रात्र व-
नने विषे आव्या. त्यां कृतिका नक्षत्रमां सर्व सिद्धेने नमस्कार करीने तेमणे
व्रत ग्रहण कर्युं. ते वखते प्रज्जुने चोथुं मनःपर्यवज्ञान उत्पन्न थयुं. पढी प्रज्जु
पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या. आ प्रमाणे तेमणे उद्यस्थावस्थाए
सोल मास विहार कस्यो. फरी सहस्रात्र वनमां आव्या. त्यां आत्माने जावतां
एवा प्रज्जुने तिलक वृक्षनी नीचे तत्काल केवल ज्ञान प्राप्त थयुं एटले चोसठ
इंजेए मलीने ज्ञक्तिपूर्वक समवसरण रच्युं. अज्जुए सिंहासन उपर विराजमान
थइ अमृतवाणीवने एवी धर्मदेशना आपी के, जेथी मनुष्योनुं मिथ्यात्वरूप
विष गली गयुं. ते आ प्रमाणे—बहु जोगमां आसक्त बनेला जे मूढ पुरुषो निरंतर
पापकर्म करे ठे, ते परतंत्र थयेला एवा प्राणीयो नरकरूप खाइमां पने ठे अने
अरिहंत प्रज्जुए देखामेला मार्गने जाणनारा, धर्मने विषे उद्यम करनारा, त्रण
तत्त्वने विषे उत्साह धरनारा, श्रद्धायुक्त मनवाला जे प्राणीयो निरंतर गुरुज्ञ-
क्तिने विषे आसक्त थइ वे प्रकारना तपने विषे तत्पर रहे ठे तेनु थोना काल-
मां मुक्ति नगरी प्रत्ये जनारा थाय ठे अरिहंत प्रज्जुनो आवो धर्मोपदेश सांजली
सर्व सज्जा उत्तम संवेगवाली थइ गइ; जेथी केटलाके चारित्र अने केटलाके श्रा-
वक धर्म अंगीकार कस्यो. शंख राजा पोतानुं सर्व राज्य तृणानी पेठे त्यजी दइ
प्रज्जुनी पासे तेमनो प्रथम गणधर थयो. प्रज्जुने शंखादिक साठ हजार शिष्यो
(साधुं), साठ हजार अने आठसो साध्वीयो, एक लाख अने नव्यासी हजार
श्रावको तथा त्रण लाख अने एकाशी हजार श्राविकां हती. श्री कुंथुनाथ
प्रज्जु तेवीश हजार अने सामासातसो वर्ष पृथ्वी उपर विहार करीने पढी स-
म्मेतशिखर पर्वत उपर एक मासना अनशनथी कृतिका नक्षत्रमां चंडनो योग
ठते मुक्तिरमणीने वस्या. पढी देवतानुंए त्यां आवी हर्ष सहित प्रज्जुनो निर्वाण
महोत्सव कस्यो. घणा साधुं प्रज्जुनी साथे सिद्धिपुरी प्रत्ये गया. पढी कोटी
जीवाने विषे श्री कुंथुनाथ जिनेश्वरनी पाठल कोटी साधुं सहित अठवीश
युगपुरुषो मुक्ति पाम्या.

॥ इति कुंथुनाथ चरित्रम् ॥

॥ श्री अरनाथ चरित्रम् ॥

पूर्व विदेहक्षेत्रना विन्मूषणरूप मंगलावती विजयने विषे अमरावतीश्री पण अधिक समृद्धिवंत रत्नसंचया नामनी नगरी ठे. त्यां इंडनी पेठे न्याय-मार्गे प्रजानुं पालन करनार अने असंख्य जोग संपत्तिना धणी एवा महीपाल नामना जूपतिये दीर्घकाल पर्यंत राज्य करचुं. पढी गुरुना मुखशी धर्म सांजली वैराग्यवंत थयेला ते जूपतिये पोताना म्होटा समृद्धिवंत राज्यने त्य-जी दइ चारित्र लीधुं. अनुक्रमे अगीयार अंगनो अज्यास करी अने गीतार्थ-पणुं पामी तेमज उत्कृष्ट तप अने संयममां उद्यमवंत थइने पृथ्वी उपर वि-हार करता ते मुनि बहु वर्ष पर्यंत शुद्ध संयमनुं आराधन करीने तथा विश स्थानक तपशी अरिहंत गोत्रकर्म बांधीने पढी मृत्यु पामी सर्वार्थसिद्ध देवलो-कने विषे सुखकारीतेत्रीश सागरोपमना आयुष्यवंत एवादेवतापणे उत्पन्न थया. त्यांशी चवीने ते महिपालनो जीव आ जतरतक्षेत्रना हस्तिनापुर नगरना स-म्यक् दर्शनशी अति निर्मल एवा सुदर्शन राजानी श्रेष्ठ रूपवाली देवी नाय-नी राणीना उदरने विषे चौद स्वप्नने सूचवीने अवतस्थो. अठारमा जिनेश्वर श्री अरनाथ प्रजुना जन्म समये रेवती नक्षत्र हतुं, माटे ते जिनेश्वरनो ज-न्म रेवति नक्षत्रमां थयो ठे.

पढी उपन्न दिग्कुमारीकाये मली प्रजुनो जन्म महोत्सव कस्थो. चो-सठ इंडोए पण प्रजुने मेरुपर्वत उपर लइ जइ हर्षशी अन्निषेक कस्थो. पढी इंडे तेमने पोतानी माता पासे मूक्या. सुदर्शन महाराजाए पण हर्षशी य-नुष्योने आश्चर्यकारी एवो पुत्रनो जन्म महोत्सव कस्थो. ज्यारे प्रजु साताना गर्जने विषे आव्या हता त्यारे माता श्रीदेवीये स्वप्नामां रत्ननिर्मित आरो (पैमानो वचलो ज्ञाग) दीगो हतो, ते उपरशी पिताए पुत्रनुं नाम 'अर' पारुचुं. निरंतर देवतानुशी विंटलायला तथा उत्तम मुखवाला प्रजु वय अने गुणोशी चंडनी पेठे अधिक वृद्धि पामवा लाग्या. अनुक्रमे अदृश्य आहार अने नीहारवाला, उज्वल अंग, रुधिर अने मांसवाला, प्रफुल्लित कमलना स-मान श्वासवाला, वज्रना समान कटिजागवाला, वैरुर्यमणिना समान राता हाथ अने प्रसंशा करवा योग्य नख तथा होठवाला, गुप्त सांधायुक्त ढींचण वाला, हाथीनी सुंठ समान सांथलवाला, गोलाकार जांघवाला, सुवर्णना कु-

र्म समान सुशोभित बने चरणवाला अने भेघना समान गंजिर शब्दवाला श्री अरनाथ प्रभु सर्वे माणसोने प्रियकारी थया. पढी एकवीश हजार वर्ष कुमार अवस्थामां गये ठते पिता सुदर्शन नूपतिये तेमने हर्षथी राज्यान्निषेक कस्यो. राज्य जोगवतां जेटलामां एकवीश हजार वर्ष थयां तेटलामां तेमनां शस्त्रमंदिरने विषे चक्ररत्न उत्पन्न थयुं एटले अनुक्रमे मागधादिक सर्व जगतकेत्रने साधी प्रभुए बीजा तेटलाज वर्ष चक्रवर्त्तीनुं सुख जोगव्युं.

पढी लोकांतिक देवतानुए प्रतिबोध करेला अने चोसठ इंद्रोये सेवन करेला स्वयंबुद्ध ते अरनाथ प्रभु वार्षिक दान आपी सुवर्ण अने रत्नथी निर्माण करेली, स्वर्गना पुष्पोनी मालावाली, वैशुर्व्यमणि तथा स्फाटिकमणिना उज्जा करेला स्तंभवाली, अति सुशोभित, गोशीर्षचंदनथी घणा सुगंधवाली, ध्वजादिकनी शोभावाली अने मनुष्य तथा देवतानुए उपामेली वैजयंती नामनी पालखीमां बेसी हजारो नूपतियोथी परवस्था थका सहस्रात्र वनमां आव्या. त्यां दीक्षा धारण करीने पढी चतुर्दानी एवा ते अरनाथ प्रभु त्रण वर्ष पर्यंत उद्वस्थावस्थाए विहार करी फरी सहस्रात्र वनमां आव्या. त्यां पुष्पना परागरूप समृद्धिमां लब्ध थयेला अमरनी मालावाला अने कोकिलाना मधुर स्वरथी मनोहर एवा आम्र वृक्षनी नीचे शुक्लध्यानरूप अग्निथी दग्ध थइ गयो ठे घातिकर्मरूप काष्ठसमूह जेमनो एवा ते अरनाथ प्रभुने लोकालोकनुं प्रकाश करनार केवलज्ञान प्राप्त थयुं. ते वखते गाढ मेघनी पंक्तिथी प्रगट थयेला चंडनी पेठे सुरेंद्रोए पूजन करेला प्रभु अत्यंत मनोहर कांतिवंत थया. पढी देवतानुए रचेला समवसरणने विषे प्रभुए योजनगामिनी वाणीवने त्रण जगतने हर्ष पमारुनारी देशना आपी. ते आ प्रमाणे.

हे ज्ञव्य प्राणीयो ! जरु मनुष्यो काचना ककरुने वैशुर्व्यमणिनी पेठे आ असार संसारने अधिक साररूप माने ठे. वली वर्षादथी जेम वृद्धो वृद्धि पामे ठे तेम प्राणीयोना विविध प्रकारना कर्म करीने जव जव प्रत्ये संसार वृद्धि पामे ठे. तेमज “ हुं म्हारा स्वार्थने थोफा कालमां साधीश. ” एम विचार करतो प्राणी अगायमां चोरवने वंधाता धनवंत पुरुषनी पेठे तत्काल मृत्युरूप दूतथी वंधाय ठे. वली भिष्यावृद्धि प्राणी “ आ म्हारी माता, आ म्हारो पिता, आ म्हाग वंधुत्त ” एम माने ठे, परंतु एम नथी जाणतो के, आ शरीर पण म्हा-

हं नथी. नाना प्रकारना रूपथी निरंतर संसारने विषे जमता एवा सर्वे प्राणी-
योने कोण पोतानुं अने कोण पारकुं ठे ? अर्थात् कोइ नथी. वली जेम उंधी
गयेला प्राणीयोनी रात्री सर्वथा वृथा जाय ठे तेमज मोहथी घेरायला मूढ
प्राणीनो जन्म पण वृथा जाय ठे, तेथी आ संसारने धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !
हे ज्ञव्य प्राणीयो ! एटला माटे संसारना स्वरूपने जाणनारा विवेकि पुरुषोए
प्रमादनो नाश करी धर्मने आचरण करवो. ” प्रज्जुनी आवी धर्मदेशना सां-
जली सज्जा आनंदयुक्त थइ. पढी केटलाके श्रावकधर्म अंगीकार कस्यो अने
केटलाके चारित्र लीधुं. कुंज राजाए वैराग्यने लीधे राज्यनो तृणानी पेठे त्या-
ग करी दीक्षा लइ श्री अरनाथ जिनेश्वरना प्रथम गणधरपदने धारण करचुं.
पढी देवतानुं प्रज्जुनो महिमा करीने नंदीश्वरद्वीपे गया. श्री अरनाथ प्रज्जुने
साठ हजार साधुनुं, तेटलीज गुणवंत साध्वीयो, एक लाख अने अंशी हजार
श्रावको, तथा त्रण लाख अने चोराशी हजार गुणवंत श्राविकानुं हती. पढी
जगवाने समेतशैल शिखर उपर एक मासने अनशने निवृत्तिपद धारण क-
रचुं. ते वखते देवतानुंए आवीने प्रज्जुनो मोक्ष महोत्सव कस्यो. आ अरनाथ
जिनेश्वरना तीर्थने विषे चोविश युगवमे कोटिशिला नामना पर्वत उपर बा-
रक्रोर साधुनुं सिद्धिपद पाम्या ठे. मद्धिनाथना तीर्थने विषे वीश युगवमे ष
क्रोर साधुनुं सिद्धिपद पाम्या ठे. मुनि सुव्रतना तीर्थने विषे त्रण क्रोर साधुनुं
सिद्धिपद पाम्या ठे अने श्री नमिनाथना तीर्थने विषे एकक्रोर साधुनुं सिद्धिपद
पाम्या ठे. एज कारण माटे कोटिशिला तीर्थ सर्व तीर्थोमां उत्तम कहेवाय ठे.

॥ इति श्री अरनाथ चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री महापद्म चरित्रम् ॥

आ ज्जरतवर्षना कुरुक्षेत्रने विषे गजपुर नामे नगर ठे. त्यां इक्ष्वाकुकुलमां
उत्पन्न थयेलो पद्मोत्तर राजा राज्य करतो हतो. तेने श्रावक धर्ममां तत्पर ए-
वी ज्वाला नामे मुख्य पहराणी हती. तेने एक सिंहस्वप्नसूचित विष्णुकुमार
नामनो अने बीजो चौद महास्वप्ने सूचित चक्रीपदने धारण करनारो महाप-
द्म नामनो एम बे पुत्रो हता. अनुक्रमे ते बने पुत्रो सर्व कलामां प्रविण थ-

या. पद्मोत्तर राजाए विष्णुकुमारने राज्यसंपत्ति आपवा मांमी, पण तेणे ते न
लीधाथी महापद्मने युवराज पद्मी आपी.

हवे आ वखते अवंती नगरीमां श्रीधर्म नामे राजा राज्य करतो इतो
तेने बुद्धिनो समुद्र नमुचि नामे महामंत्री हतो. एक दिवस श्री मुनिसुव्र
त स्वामिना शिष्य सुव्रत नामना आचार्य त्यां आव्या एटले नगरवासी जने
तेमने वंदना करवा जवा लाग्या. ते जोइ राजाए पोताना प्रधान नमुचिने पू-
ठ्युं के, “हे प्रधान! आ म्हारी नगरीना लोको क्यां जाय ठे?” प्रधाने उत्तर
आप्यो के, “हे नाथ! नद्यानने विषे जैन साधुन आवेला ठे, तेमने वंदना करवा
माटे ए लोको जाय ठे.” नूपतिये कह्युं. “आपणे पण निश्चे त्यां जइए.”
मंत्रीये कह्युं. “आपे त्यां मौन धारणं करवुं. कारण के, हुं तेउनी साथे वाद
करीने तेमने जीतीश.” राजा ते वात अंगीकार करी मंत्री सहित मुनि पा-
से गयो. पढी मंत्रीये सूरीने पूठ्युं. “हे सूरि! पशुमान कांतिवाला तमे शुं
शुं जाणो ठो?” सूरिये उत्तर आप्यो के, “हे मंत्रि! आप जे पूठशो ते अ-
मे कहीशुं.” एवामां एक बाल शिष्ये सूरीने कह्युं. “हे जगवन्! मने आझा
आपो; हुंज एने जीती तत्काल जैनधर्मनी प्रज्ञावना करुं.” पढी गुरुनी आ-
झाथी बालमुनिये नमुचि प्रधानने बोलतो बंध करी दीधो; तेथी राजादि स-
र्वलोको तेनी निंदा करवा लाग्या. ते उपरथी अत्यंत द्वेषयुक्त थयेलो नमुचि
रात्रीने विषे मुनिना समूहनो घात करवा चाळ्यो. ते वात राजाए जाणी,
तेथी तेने पोताना देशमांथी काढी मूक्यो एटले नमुचि हस्तिनापुर प्रत्ये
गयो. त्यां पण ते पूर्वना पुण्यने लीधे महापद्म राजानो मंत्री थयो. कह्युं ठे के,
प्राणीयोने पुण्यने लिधे आ लोकमां अने परलोकमां शुं शुं नथी मलतुं? अ-
र्थात् सर्व मले ठे.

एक दिवस पद्मोत्तर नूपतिना देशने प्रत्यंतपद्धीपति सिंहबल सैन्य स
हित लुंटा लाग्यो. ते उपरथी राजाए नमुचिने तेना सामो युद्ध करवा मो
कळ्यो. नमुचिये पण शत्रुना सर्व सैन्यनो नाश करी सिंहबलनो दुर्ग (किद्धो)
पोताने स्वाधिन कख्यो. तेथी महापद्म कुमार प्रसन्न थइ कहेवा लाग्यो के,
“हे महामंत्रि! वरदान माग.” नमुचिये कह्युं के, “हे राजकुमार! आ
प ए वरदानने हवणां जंमारमां राखो, हुं ते अवसरे मागीश.” राजकुमार

महापद्मे ते वात कबुल करी.

कोइ वखते जैन शासनने विषे अनुरक्त एवी श्री ज्वाला राणीये अरिदंत प्रचुना मंदिरने विषे सुशोभित जैनरथ कराव्यो. ते वखते ज्वालादेवीनी बीजी मिष्पात्वी एवी लक्ष्मी नामनी शोक्ये ब्रह्मानो रथ कराव्यो. पढी लक्ष्मीये राजाने कह्युं. “हे नूपति ! म्हारो रथ नगरने विषे आगल चाले एटले ज्वालाये पण राजाने कह्युं के, “हे महाराज ! जो म्हारो रथ आगल नहि चलावो तो हुं अनशन लइश.” पढी महापद्म राजाए बने रथोने नगरमांसाथे चलाव्या ते उपरथी खेद पामेलो महापद्म कुमार नगरथी चाली नीकळ्यो. अनुक्रमे एकलो जतो एवो ते महापद्म एक तापसना आश्रममां जइ पढोच्यो.

इवे एम बन्युं के, ते वखते चंपानगरीने विषे जन्मेजय नामे राजा राज्य करतो हतो. त्यां काल नूपतिये आवीने ते नगरीने घेरो घाळ्यो; तेथी ते बने राजाने म्होडुं युद्ध थयुं. तेमां जन्मेजय राजा नाशी गयो; तेथी तेनुं सर्व अंतःपुर पण नाशी गयुं. नागश्री राणी पोतानी पुत्री मदनावली सहित तापसोना आश्रममां जइने त्यां तेमना शरणे रही. महापद्मकुमार पण अदिंज रहेतो हतो, तेथी तेने अने मदनावलीने परस्पर अत्यंत प्रेम थयो एटले नागश्रीये मदनावलीने कह्युं के, “हे राजपुत्री ! तुं नैमित्तिके कहेला वचनने नथी संजारती ? तुं चक्रवर्तीनी स्त्री थवानी ठे, माटे त्हारे जेना तेना उपर आसक्त थवुं नहि.” तापसोना अधिपतिये पण कुमारने कह्युं के, “हे वत्स ! तुं हवे पोताने स्थानके जा.” ते उपरथी कुमार विचार करवा लाग्यो के, “हुं आ मदनावलीनी साथे लग्न करी, अरत क्षेत्रने साथी, जिन नुवनथी पृथ्वी मंरुलने सुशोभित करी अने पढी रथ महोत्सव कराववाथी म्हारी मातानी प्रतिज्ञा पूर्ण करीश.”

पढी सिंढनी पेठे महाचुजबलवालो ते महापद्म कुमार पृथ्वी उपर जमतो जमतो श्री सिंधुनंदनपुर प्रत्ये गयो. त्यां ते दिवस कौमुदि महोत्सव होवाथी नगरनी ब्हार हर्षित चित्तवाली स्त्रीयो विविध प्रकारनी क्रीमाथी रमती हती. ते वखते महासेन राजानो हाथी स्त्रीयोना कलकलाटने सांजली, आलान स्तंजने उखेनी अने मावतने मारी दोरुतो दोरुतो ज्यां स्त्रीयो रमती हती त्यां आवी पढोच्यो. स्त्रीयो पण अत्यंत जय पामती वती “हे न-

रोतम ! अमारुं रक्षण करो ! रक्षण करो ! ! ” एम पोकार करवा लागी. पठी दया धारी महापद्मकुमार ते स्त्रीयोनां आवां करुणस्वर सांजली तत्काल दो-नी क्लामात्रमां ते हाथीने हंकारी काढवा लाग्यो एटले तो ते हाथी पण स्त्री-योने त्यजी दइ कुमार सामो दोरुचो. स्त्रीयो पण “हवे आ कुमार निश्चे मृत्यु पामशे. ” एम धारी पोकार करवा लागी. पठी कुमारे तत्काल पोतानुं पासे राखवानुं वस्त्र हाथीनी आगल फेंकयुं एटले दुष्ट चित्तवालो ते हाथी वस्त्रने कुमार जाणी तेने पोताना दांतोथी प्रहार करवा लाग्यो. आ वखते महासेन जूपति तत्काल त्यां आवी कुमारने कहेवा लाग्यो के, “तुं ए दुष्ट हाथीना स-न्मुख थइ पोतानी आत्महत्या न कर.” कुमारे कहुं. “ हे नरेश्वर ! आप क्लामात्र स्वस्थ थइने जूठ के, हुं पोतानी कलावने ए दुष्ट हाथीने पण केवी रीते वश करुं तुं. ”

पठी चारे तरफ फरतो एवो कुमार ते हाथीने शास्त्रमां कहेली विधि प्रमाणे खेलावीने तेनी पीठ उपर चढी गयो. कुमारनी आवी जगतने वि-स्मय करनारी कला जोइ हर्षित थयेलो महेंद्रसिंह राजा तेने सर्व प्रकारना आदरथी पोताने घेर तेनी गयो अने त्यां तेणे तेने महोत्सव पूर्वक पोतानी एक सो कन्या परणावी. पठी कुमार महापद्म एक दिव्यजुवनने विषे ते पो-तानी एकसो प्रियानी साथे क्रीडा करवा लाग्यो, परंतु मदनावलीने तो ते कंठना द्वारनी पेटे निरंतर हृदयने विषेज धारण करतो हतो.

कोइ वखते रात्रीने विषे कोइएक वेगवती नामनी विद्याधरीये महाप-द्म कुमारनुं हरण करयुं. कुमार जागी उठ्यो एटले तेणे विद्याधरीने जोइ मूठी उपानीने कहुं के, “ थरे ! तुं कोण ठे अने म्हारुं केम हरण करे ठे ? तेणे उत्तर आप्यो के, “ हे राजकुमार ! आप तेनुं कारण सांजलो.

वैताढ्य पर्वतने विषे सूरुदय नामे नगर ठे. त्यां विद्याधरोनो अधिपति इंद्रधनु नामे प्रसिद्ध राजा राज्य करे ठे. तेने मनोहर श्रीकांता नामे स्त्री ठे. तेनुंने एक जयचंडा नामनी पुत्री ठे. ते पुत्रीने इंद्रधनु जूपतिये जतरतकेत्रना सवें राजाज पट्टेने विषे आलेखीने बताव्या, परंतु कोइ पण राजा तेने प्रीति-कारी थयो नहि, तेथी ते कोइने पोतानो पति करवाने इच्छति नथी. पठी प-ट्टेने विषे तमारुं स्वरुप आलेखीने बताव्युं एटले तो ते तत्काल मोह पामी

अने कहेवा लागी के, “निश्चे आ ज़वने विषे तो म्हारे आज पति थान. नहि-तो अवश्य मरण एज श्रेयकारी ठे. म्हारे आ विना बीजा पुरुषो बंधु समान ठे.”

(वेगवती विद्याधरी महापद्म कुमारने कहे ठे के,) “हे कुमारेण्ड! पढी में जयचंझानो मनोरथ तेना मातपिताने कह्यो. ते उपरथी तेनुए मने तत्काल त-मने त्यां लइआववानी आझा करी. वली में पण अहिं आवतां जयचंझा पासे एवी प्रतिज्ञा करी ठे के, हे कन्या ! जो हुं महापद्म कुमारने अहिं नहि लावुं तो अग्निमां प्रवेश करीश, माटे आपना प्रसादथी जेम म्हारुं मृत्यु न थाय तेम आपे करवुं. वली आपे चित्तने विषे बीजुं कंइ पण लाववुं नहि. ” वेगवतीनां आवां वचन सांजली, पद्मोत्तर रूपतिनो पुत्र (महापद्म कुमार) हर्ष पाम्यो. वेगवती पण कुमारने सूरुदय नगरे लइ जइ पोताना राजा इंड-धनुने सर्व वात निवेदन करी. पढी इंडधनुए महोत्सवपूर्वक कुमारनो पोता-नी पुत्री साथे पाणी ग्रहण कराव्यो. जयचंझाये पण वेगवतीनो घणोज स-त्कार कस्यो.

हवे जयचंझाना मामाना पुत्रो गंगाधर अने महिधर के, जेड महाबल-वंत हता, तेनु आ वात सांजलीने अत्यंत क्रोधातुर अइ हाथी, घोडा, रथ अने सुजटो सहित आकाश मार्गे अइने त्यां आव्या अने कहेवा लाग्या के, “जे अमारे विद्याधरोने परणवा योग्य कन्या ठे, ते आ साधारण माणस केम परणी जाय ? ” पढी ते विद्याधरोने आवेला सांजली कुमार तेनुना सामो थयो, जेथी तेनुं विद्याधरोना सुजटोनी साथे महा घोर युद्ध थयुं. ज्यारे कु-मार महापद्म अने ते विद्याधरोनुं युद्ध चाळ्युं ते वखते एवो कोइ हाथी, घोडो के सुजट नहोतो के, जे कुमारना शस्त्रथी घायल थया विनानो रह्यो होय. ठेवट विद्याधरो पोताना सैन्यने नाश पामेलुं जाणी जयथी नासी गया. पढी प्राप्त थयो ठे विजय जेनो एवा महापद्म कुमारनो वैताढ्य पर्वतना सर्वे वि-द्याधरोए सत्कार कस्यो. त्यां कुमारने स्त्री रत्न विना बीजा तेर रत्नोनी प्राप्ति अइ, तेथी तेणे बलवमे सर्व ज़रतक्षेत्रने साध्युं.

पढी नव विधानवालो, बत्रीश हजार राजानुथी सेवायलो अने एके नुंठी एवी चोसठ हजार स्त्रीयोनी साथे क्रीमादि आनंद करनारो ते महापद्म कुमार ठ खंरवाला ज़रतक्षेत्रनुं राज्य जोगवतो ठतो पण मदनावली विना

ते सर्वेने निरंतर निरसनी पेठे मानवा लाग्यो. पठी कोइ वखते तापसोनां आश्रम प्रत्ये गयेला श्री महापद्म चक्रवर्तीने जन्मेजय राजाए पोतानी पुत्री मदनावली तत्काल परणावी. तेथी तेतेनी स्त्रीरत्न थइ. पठी महापद्म चक्रवर्तीये हस्तिनापुरमां आवी स्नेह सहित माता पिताना चरणेने विषे प्रणाम कश्यो एटले पुत्रनी आवी विस्मय करनारी चक्रवर्तीपणानी संपत्ति जोइ माता पितादि नगरवासी जनो तेना वखाण करवा लाग्या.

आ वखते श्री मुनिसुव्रत स्वामीना शिष्य श्री सुव्रत सूरि हस्तिनापुरमां आव्या एटले पद्मोत्तर राजा त्यां जइ तेमनुं वंदन करी धर्मोपदेश श्रवण करवा वेठो. गुरुए तत्काल संसारनो नाश करनारी सरस अमृत समान देशना आरंज्नी. राजा पद्मोत्तर ते धर्मदेशनाने सांज्जली परम वैराग्यवासी थयो ठतो गुरुने कहेवा लाग्यो के, “ हुं म्हारा राज्यने विषे पुत्रने स्थापन करी चारित्र अंगीकार करीश. ” गुरुए “ हे ऋष ! धारेला कार्यमां विलंब न करो. ” एम कह्युं एटले राजा तत्काल नगरमां आवी प्रधानोने कहेवा लाग्यो के, “ तमे विविध प्रकारना महोत्सवपूर्वक म्हारा म्होटा पुत्र विष्णुकुमारने राज्यान्निषेक करो. ” पठी विष्णुकुमारे ऋषपतिने कह्युं के, “ हे तात ! म्हारे राज्यनुं कांइ प्रयोजन नथी, कारण राज्यथी तो नरकनी प्राप्ति अने जव जव प्रत्ये निरंतर भ्रमण करवुं पदे ठे. वली हे तात ! फक्त आरंज्जमां मधुर परंतु परिणामे अत्यंत कर्तवा एवा विषफल समान जोगनुं म्हारे कांइ पण प्रयोजन नथी. हुं तो आपनी साथेज जवनोच्छेद करवा माटे चारित्र ग्रहण करीश. ” पठी पद्मोत्तर राजाए महापद्मने बोलावीने कह्युं के, “ हे पुत्रोत्तम ! तुं म्हारा संतोषने माटे राज्यनो स्वीकार कर. ” सुविनीत एवा महापद्मे पिताने कह्युं. “ आपने पदे विष्णुकुमारने स्थापो; हुं तेमनी निरंतर पूर्ण प्रेम्मे सेवा करीश. ” राजाए कह्युं. “ हे सुपुत्र ! ए राज्यना जारने अंगीकार करतो नथी. ” पठी महापद्मे पिताने हर्ष करवा माटे तत्काल राज्यने स्वीकार्युं अने विष्णुकुमारे वैराग्यथी पद्मोत्तर ऋषपतिनी साथे श्री सुव्रत गुरुनी पासे महोत्सव पूर्वक दीक्षा लीवी. आ महापद्म पण जरतक्षेत्रने विषे प्रसिद्ध एवो नवमो चक्रवर्ती थयो. आटला कालसुधी तेनी वने माताजना रथ तेवीज स्थितिमां रहा दत्ता. पठी चक्रवर्ती महापद्मे पोतानी माताना संतोषने माटे जिनेश्व-

रनो रथ सर्व नगरमां विस्मय करनारा महोत्सव पूर्वक फेरव्यो, ते उपरथी ते बहु प्रसन्न थइ. लोकमां जिन शासननी म्होटी उन्नति थइ अने ते दिवसथी आरंज्जिने बहु लोको जैनधर्मने विषे अनुरागवाला थया. जतरतक्षेत्रने विषे निरंतर अरिहंत धर्मनी प्रज्ञावना करता एवा महापद्म चक्रवर्तीये पृथ्वीने विषे जिनेश्वरोना लाखो मंदिरो कराव्यां. पद्मोतर राजर्षि पण दीर्घकाल सुधी अत्यंत निर्मल एवा चारित्रने पाली समग्र कर्ममलने खपावी अनुक्रमे ज्ञान पामी अंते मोक्ष पास्या. वली विविध प्रकारना तप, कर्म, चारित्र विगेरेना कार्यमां तत्पर एवा विष्णुकुमार महर्षिने पण तत्काल सर्वे लब्धियो उत्पन्न थइ, तेथी ते कोइ वखते आकाशमां गरुडनी पेठे मेरुपर्वत समान म्होटो देह करीने विचरवा लाग्या. वली क्यारेक कामदेवनी पेठे दिव्यरूप धारण करी अने क्यारेक सुरेंडनी पेठे बहुरूपी थइ फरवा लाग्या.

हवे एवामां श्री सुव्रतसूरि अनेक साधुन सहित चोमासुं रहेवाने माटे हस्तिनापुर नगरना उद्यानने विषे आव्या. ते वखते पूर्वे वादथी जिता-एला अने एज कारणथी गुरु उपर द्वेष राखनारा नमुचि प्रधाने महापद्म नूपति पासि पूर्वे जंझारमां राखी मूकेला वरदानने माग्यो. महापद्मे कह्युं. “ हुं तने शुं आपुं ? ” नमुचि प्रधाने कह्युं. “ हे नाथ ! आपनुं राज्य आपो.” पढी महापद्म नूपति नमुचिने राज्यान्निषेक करी पोते अंतःपुरमां रह्यो. पढी माणसोनी मध्ये चंड समान नमुचि तत्काल यज्ञस्थान प्रत्ये आवीने यज्ञना मीषथी अनेक जीवोनो वध करवा लाग्यो. नमुचिने राज्य प्राप्त थयुं, तेथी सर्व प्रजा उत्साहवंत थइने हर्षथी वधामणी माटे आववा लागी. पढी नमुचि विचारवा लाग्यो जे, “ म्हारा राज्यने नहि सहन करी शकनारा श्वेतां-वर साधुन आव्या नहि. ” आवुं षिड शोधी काढी तेणे सूरिने बोलावीने कह्युं के, “ जे वखते जे ब्राह्मण, क्षत्रीय अथवा बीजो कोइ नवो राजा थाय ते वखते सर्वे पाखंभियोए आवीने वधामणी आपवी जोइए. कारण सर्वे तपना कार्यो राजाथीज रक्षण कराय ठे, परंतु अहो ! दुष्ट आचारवाला, मर्यादा रहित अने दुष्ट हृदयवाला तमे पोताना धर्मथी गर्ववंत थया ठता अने सर्व प्रकारना पाखंभुवने बहु लोकोंने दुषित करता अका म्हारा राज्यनी निंदा करो गो; माटे हवे तमारे म्हारा राज्यने त्यजी दइ बीजे चाड्या जवुं. वली तमा-

रा मध्ये जे कोइ साधु आ म्हारी आज्ञाने उद्धंघन करशे ते निश्चे म्हारे वध करवा योग्य ठे. ” नमुचिनां आवां वचन सांजली गुरुए कह्युं. “ अमारे राजा पासे जवुं कटपतुं नथी, माटे अमे नहोता आव्या. वली अमे कोइनी निंदा पण करता नथी. कारणके, अरिहंत प्रजुना धर्मने जाणनारा अने समतापरिणामथी ज्ञावित आत्मावाला मनुष्यो क्यारे पण कोइ उपर रागद्वेष करता नथी. ” सूरिये आ प्रमाणे कह्युं तोपण डुष्ट हृदयवालो ते नमुचि कहेवा लाग्यो के, “ हे सूरि ! जो तमारामांथी एक पण साधुने सात दिवस उपरांत म्हारा नगरने विषे अथवा म्हारा राज्यने विषे देखीश तो तेने म्हारा सेवको पासे मजबुत बंधनथी बंधावी तत्काल मारी नंखावीश, माटे हे मुनींशे ! तमारे निःशंसय म्हारो देश त्यजी दइ बीजे चाळ्युं जवुं. ” पठी सूरिये उद्यानमां आवी ते वात पोताना गणने कही के, “ हवे आपणे शुं करवुं ? ” एटलामां ते साधुने विषे एक मुनि बोली उठ्याके, “ ठ हजार वर्ष सुधी उग्र तप करीने हमणां विष्णुकुमार मुनि मेरुपर्वतनी चुलिकाने विषे चोमासुं रह्या ठे. त्यां तेमनी पासे जो कोइ विद्यालब्धवाला जाय तो ते आपणुं कार्य करे. ” एटलामां एक बीजा साधुए कह्युं. “ म्हारी त्यां जवामां शक्ति ठे, परंतु पाबुं आववानी शक्ति नथी. ” गुरुए कह्युं. “ हे साधु ! तमने अहिं पाठा तो विष्णुकुमार लावशे. ” पठी ते मुनि तत्काल मेरुपर्वतनी चूलिका प्रत्ये गया. विष्णुकुमार तेमने आवता जोइ पोताना मनमां विचार करवा लाग्या के, “ निश्चे संघथी पण नहि वनी शके एवं मोटुं कार्य आवी पर्युं देखाय ठे. कारण एम न होय तो आ वर्षाशतुमां अहिं साधुनुं आववुं क्यांथी होय ? पठी ते मुनिये विष्णुकुमारने वंदना करी गुरुए कहेली सर्व वात निवेदन करी. पठी विष्णुकुमार ते मुनिने साथे लइ गजपुर प्रत्ये गया. त्यां तेमणे गुरुने नमस्कार करीने कह्युं. “ हे मुनीश्वर ! आपने जे कार्य होय ते ऊट कहो ? गुरुए कह्युं. “ हे वत्स ! साधुने प्राप्त थयेला जयंकर उपडवने नाश करो. कारणके, शक्तिवंत पुरुषे संघना कार्यने विषे पोतानी शक्ति गोपववी नहि. ”

पठी साधुने सहित विष्णुकुमार नमुचिपासे गया. त्यां जूपति विना बीजा सघलाए तेमने वंदना करी. विष्णुकुमारे नमुचिने कह्युं. “ हे नमुचि ! ज्यां सुधी चोमासुं ठे त्यां सुधी साधुने म्हारा नगरने विषे रदेवा वे. ” नमु-

चिये कह्युं “ हे विष्णुकुमार ! तमे एम शा माटे बालो बो ? साधुनए पांच दिवस रही पढी चाढया जवुं.” विष्णुकुमारे कह्युं. “ त्यार पढी साधुन ब्हा- रना उद्यानने विषे रहेशे.” विष्णुकुमारनां आवां वचन सांजली क्रोधातुर थयेला नमुचिये तत्काल कह्युं के, “अरे ! पोताना माता पिताने दूषित करनारा, निर्लज्ज, मलिन अने सर्व पाखंडियोमां अधम एवा तमारे अहियां शोमीवार पण न रहेवुं. वली जो तमारे जीवितनुं कार्य होय तो सर्वथा म्हारा राज्यने त्यजी देवुं. नहि तो हुं तमारो नाश करीश. ” तेनां आवां वचन सांजली अत्यंत क्रोधातुर थयेला विष्णुकुमारे फरीशो कह्युं के, “ हे जूपति ! त्रण पग- ला पृथ्वी तो आप. ” मंत्री नमुचिये कह्युं. “हुं तमने त्रण पगलां पृथ्वी आ- पुं बुं; परंतु तेनी ब्हार कोइ पण साधुने देखीश तो तेने निश्चे मारी नाखीश. ”

पढी मुनिजना वधनी वार्ताथी उत्पन्न थयेला क्रोधरूप अग्नि

जलित हृदयवाला विष्णुकुमार, पोते राजाजनां जोता बता वधारवा लाग्यो नाना प्रकारना रूपने धारण करनार अने गर्जना करता ठतां अमी शके ख- पामता ते एक लाख योजन प्रमाण देहवाला थया. चरणाना प्रदीज आ म्हो- नगर, खाण, पर्वत अने समुद्रथी व्याप्त एवा पृथ्वीनां पीठने जूंयेने आदरुं. ” ह्यामुनि पर्वतोना शिखरोने पामवा लाग्या. महासमुद्र कोज्ज हृदयवाला ह- ज्योतिश्चक्र दूर नासवा लाग्युं अने सर्वे देवतानुं “आ कोइ रो राजाजु सहित उत्पन्न थयो ठे. ” एम शंसय करवा लाग्या. आ प्रमाणे त्रणये दीर्घकाल तीव्र इंडे ते मुनिने अत्यंत कोप पामेला जाणी तेमने शांत मुक्तिपद प्राप्त करचुं. देवांगनानुने अने गंधर्वोने मोकळया. पढी ते देवांगन्हजार वर्ष प्रमाण आ- विष्णुकुमारना काननी पासे जइ जंचे स्वरे एम गाय सिद्धिपदने पाम्या.

प प्रबोध पामो अर्थात् शांत आनु. कारण के, आपे रत्रम् ॥

स्वजन अने परजन ए बनेने ताप पमामनारो थयो

क्रोधने संसारमां गाढ दुर्गतनुं कारण म धारण करो. कारण के, मुनियो तो ध्रुवर्ती चरित्रम् ॥

धुनने क्रोध करवो ए चारित्र तथारने विषे समुद्रविजय नामे राजा राज्य क- ठे, माटे हे मुनिश्वर ! संसारना हती. तेने सौजाग्यरूप जाग्यनी जूमी एवो विष्णुकुमार वृद्धि जये नामे पुत्र थयो. अनुक्रमे ते युवावस्था पाम्यो

एटले उत्पन्न अयेला वैराग्यवाला पिता समुद्रविजय राजाए तेने पोताने पदे स्थाप्यो. पढी जय जूपति अनुक्रमे चक्रवर्तीपणुं पाम्यो एटले तेणे सर्व ज्ञ-रतक्षेत्रने साधी चीरकाल पर्यंत चक्रवर्तीना जोगो जोगव्या.

एक दिवस जय चक्रवर्ती विचार करवा लाग्यो के, “आवी चक्रवर्ती-नी संपत्ति शी रीते प्राप्त अती हशे ?” आम विचार करतो ते गुरु पासे गयो. त्यां गुरुने वंदना करी तेणे पूढ्युं के, “आवी चक्रवर्तीनी लक्ष्मी कया पु-ण्यशी प्राप्त आय ठे ? गुरुए अमृत समान मधुर वाणीशी उत्तर आप्यो के, “जे कांइ ज्ञव्यपणुं प्राप्त आय ठे, ते सर्व धर्मनोज प्रजाव ठे. तेमज हे रा-जन् ! आ लोकमां हाशी घोमा अने पायदलना समूहशी विस्तारवंत मनोहर राज्य, गाढ स्नेहशी अज्ञूत रूपवाली अत्यंत मनोहर स्त्री, स्नेहवंत बंधुन अने निरंतर निरोगी शरीर ए सर्व धर्मशीज प्राप्त आय ठे. वली ज्ञव्य पुरुषोने धर्मशीज कुवेर समान समृद्धि, निर्मल बुद्धि, कीर्ति, विनीत पुत्रो अने घरने विषे पूर्ण संपत्ति ए सर्व प्राप्त आय ठे. पूर्वे पुण्य करनारा प्राणीयोना मनो-रथो सिद्ध आय ठे अने पुण्य रहित प्राणीयोना मनोरथो तो वायुशी मेघपं-क्तिनी पेठे नाश पामे ठे.”

गुरुनां आवां वचन सांजली वैराग्य पामेला पुण्यवंत जय चक्रवर्तीये पोतानी समृद्धि त्याग करी प्रव्रज्या अंगीकार करी. पढी शुद्ध ध्यान अने तप-रूप अग्निवमे वाली नाखयो ठे सर्व कर्मरूप काष्ट समूह जेणे एवा तथा बार धनुष्य प्रमाणे उंचा शरीरवाला अने त्रण हजार वर्षनी आयुष्यवाला ते जय-चक्रवर्ती मुनि मोक्ष पाम्या.

॥ इति जय चक्रवर्ती चरित्रम् ॥

विमलजिणोसरतिष्ठे, थेराणं अंतिअंमि पवइत्त ॥

चउदसपुड्डी पत्तो, महव्वलो पंचमे कप्पे ॥ १ ॥

ततो चइत्तु जान, वाणिअप्रगामे सुदंसणो सिद्धि ॥

वीरम्मगामे पुणरवि, चउदसपुड्डी गत्त सिद्धिं ॥ २ ॥

अर्थ-तेरमा विमलनाथ जिनेश्वरना तीर्थने विषे स्पविर आचार्यनी पासे

प्रव्रज्या ग्रहण करीने चौद पूर्व धारी अथेला महाबल पांचमा देवलोक प्रत्ये गया. १ अहिं महाबलनुं पांचमा ब्रह्मलोकने विषे जवुं कहुं तेनुं कारण ते कोइ पण पूर्व विसरी जवाना हेतुथी संजवाय ठे. कारणके, एम नहि तो चौद पूर्वधारीनुं जवुं जघन्यथी पण ठहा लांतक देवलोक सुधी होय ठे. त्यां दश सागरोपमनुं आयुष्य जोगवीने पढी चवीने वणिक् गाममां सुदर्शनामा शेठपणे उत्पन्न थया. त्यां पण ते फरीथी वीरप्रभु पासे चारित्र लइ चौद पूर्वधारी अइ सिद्धि पाम्या. ॥ ९ ॥

॥ श्री महाबल चरित्रम् ॥

हस्तिनापुर नगरने विषे बलि राजाना समान निर्मल एवो महाबलवंत बल नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने प्रजावती नामे पट्टराणी हती. कोइ वखते ते प्रजावतीये अर्ध रात्रे स्वप्नामां सिंह जोयो. पढी जागी उठेली तेणे ते वात पोताना पति बलिराजाने कही एटले बलभूपतिये कहुं. “ हे प्रिया ! तें स्वप्नाने विषे सिंह दीठो ठे ते उपरथी तने पूर्ण दिवसे सिंहसमान पराक्रमी पुत्र अशे. वली ते ज्यारे वृद्धि पामशे त्यारे आपणा कुलनो आधार अने कुलरूप समुझे उद्धास पमारवाने चंड समान अशे. ठेवट ते युवावस्था पामशे त्यारे सर्व पृथ्वीनो राजा अशे. ” राजानां आवां वचन सांजली प्रसन्न अथेली राणी पोताना मंदीरे गइ अने सुखथी गर्जने पोषण करवा लागी. पढी भूपतिये जेना उत्पन्न अथेला दहोला पूर्ण कस्या ठे एवी ते प्रजावती राणीये सामानव मासे एक उत्तम पुत्रने जन्म आप्यो. अंगरक्षक दासीयोए हर्षित अइ तत्काल पुत्र जन्मनी वधामणी राजाने आपी एटले राजाए पण प्रसन्न अइ पोताना एक मुकुट विना बाकीना सर्व अंगना आभुषणो ते दासीयोने आप्यां. त्यार पढी भूपतिये सेवकोने बोलावीने कहुं के, “तमे बंदिजनोने ठोनी देवापूर्वक मानने वृद्धि पमारनारी वधाइनो नगरमां पट्टह वज्रमावो. ” सेवकोए राजानी आज्ञा प्रमाणे ते सर्व करचुं. बारमा दिवसे राजाए सर्व पोताना स्वजनोने संतोष पमानी महोत्सव पूर्वक पुत्रनुं महाबल एवं नाम पामचुं. पढी पांच धावमातानुं पालन करतो अने सर्व कलानुं अज्ञ्यास करतो ते महाबल कुमार अनुक्रमे यौवनावस्था पाम्यो एटले पिताए तेने समान लावण्यरूप अने यौवनवाली आव राजकन्यानुं परणावी. वली पुत्रने

माटे तेणे प्रेमथी आठ मालनो एक मेहेल बनावी आप्यो अने पुष्कल झ्य-
आप्युं तेमज आठे स्त्रियोने पांचमा अंगमां कह्या प्रमाणे सुवर्णना आत्तरणो
अने आठक्रोम सोनाम्होरो आपी. पठी महाबल कुमार ते मेहेल उपर रह्यो
उतो आठ स्त्रियोनी साथे जोग संबंधी महा सुखने जोगववा लाग्यो.

एक दिवस श्री विमलनाथ तीर्थकरनी परंपराना श्रुतकेवली श्री धर्म-
घोष सूरि ते नगरने विषे आव्या. तेमने वंदन करवा माटे सर्व प्रकारनी समृ-
द्धि सहित एवो श्रद्धावंत बलराजा पोताना परिवारे परवस्थो उतो बहारना उ-
द्यानमां गयो. महाबल कुमार पण पोताना द्वारपालना मुखथी गुरुने आवेला
सांजली उद्यानने विषे गयो. ते वखते गुरुए धर्मोपदेश आप्यो के—

धर्म, अर्थ अने कामरूप पुरुषार्थी श्रेष्ठ धर्मना प्रज्ञावधीज मले ठे, माटे
मोक्षनी इच्छावाला तत्त्वज्ञ पुरुषोए धर्मने विषेज उद्यम करवो. लक्ष्मी हा-
थीना कान समान चपल, शरीर नाशवंत स्वप्नाववाळुं अने जीवित दर्जना अग्र
ज्ञाग उपर रहेला पाणीना विंडु समान नाशवंत ठे. जेम चंडनुं प्रतिबिंब ज-
लने विषे अनेक रूपे मिथ्या देखाय ठे तेमज स्त्री विगेरे समस्त जगत् पण मि-
थ्याज्ञूतज ठे. वली जेम दश दिशांमां गयेलां पक्षीयो सायंकाले एकठां अश
हर्षित अया उतां परस्पर वार्तालाप करीने सवारे पोतपोतानी जीविकाने माटे
जूदा जूदा चाळ्या जाय ठे तेमज स्वजन संयोग समजवो. वली राज्यादिक
कुगतिने आपनारुं ठे, माटे हे ज्ञव्यजनो ! आ असार एवा संसारना स्वरूपनो
चित्तने विषे विचार करी मोक्षदायक धर्मने विषे यत्न करो. ”

गुरुनी आवी वाणी सांजली प्रसन्न अयेलो महाबल कुमार तेमने क-
हेवा लाग्यो के, “ हे जगवन् ! अरिहंत प्रज्जुए कहेला मार्गने हुं हर्षथी सदहु
तुं. माटे हे मुनीश्वर ! हवे हुं माता पितानी आज्ञा लश तमारी पासि आवी
दीक्षा गृहण करुं त्यां सुधी तमे अर्हियांज रहो. ” सूरिये कहुं. “ हे वत्स !
अमने प्रतिबंध न कर. ” पठी महाबल कुमार सूरिने वंदना करी पोताना मंदिरे
गयो. त्यां माता पिताने प्रणाम करी ते वोळ्यो के, “ हे माता पिता ! में धर्म-
घोष गुरु पासि धर्म सांजळ्यो ठे अने ते मने रुज्यो ठे. ” माता पिताए कहुं. “ हे
वत्स ! तुं धन्य अने कृतपुण्य ठे के, जे तें गुरुना मुखथी धर्म सांजळ्यो अने
ते तने रुज्यो. ” कुमारे कहुं. “ हे माता पिता ! हुं तमारी आज्ञाथी श्री ध-

र्मघोष सूरीश्वर पोसे संयम गृहण करवानी इच्छा करुं तुं. ” पूर्वे क्यारे पण नहि सांजलेलां पुत्रनां आवां अनिष्ट वचनने सांजली तत्काल ऊरतां नेत्रवाली, परसेवाथी जिजाइ गयेली, गाढ शोकरूप अग्निथी तपी गयेली, पोताना पुत्रना वियोगथी पीना पामेली अने अस्वस्थ थइ गयेलां वस्त्रवाली प्रजावती देवी मूर्धा पामी. पढी दासीयोए करेला नाना प्रकारना शीतवातादि उपचारोथी चेतनाने पामेली ते विविध प्रकारना विलाप करती करती महाबलकुमारने कहेवा लागी के, “ हे वत्स ! तुं अमोने घणो वहालो पुत्र ठे. अमे हारा वियोगने इच्छता नथी, माटे हवे फरीथी आवुं न बोलीश. वली अमे ज्यां सुधी जीविये त्यां सुधी तुं पोताना घरने विषेज रहे अने अमारा मृत्यु पाम्या पढी तुं व्रत अंगीकार करजे. ” पढी महाबल पोतानी माता प्रत्ये कहेवा लाग्यो के, “ हे अंब ! आपे कह्युं ते सत्य ठे; परंतु इंद्रजाल समान, विविध प्रकारनां दुःख आपनारा, वली जन्म, मृत्यु, जरा, रोग, शोक अने जय विगेरेथी व्याप्त एवा, तेमज अशाश्वत, अध्रुव तथा नाशवंत स्वप्नाववाला आ मनुष्य जवने विषे कोइ माणस एम नथी जाणतो के, हुं प्रथम मृत्यु पामीश के, पढी मृत्यु पामीश; माटे हे मात ! हुंतो प्रवृज्याज अंगीकार करीश, माटे मने आज्ञा आपो. ” माताए कह्युं. “ हे वत्स ! त्हांसुं स्वरूप सुवर्ण समान कांतिवालुं अने यौवन विश्वने विस्मय पमारुनारुं ठे. तो दीर्घकाल सुधी जोगने जोगववाथी तेने सफल करीने पढी निश्चे तुं व्रत ग्रहण कर. ” महाबले कह्युं. “ हे मात ! आ मनुष्य शरीर दुःखना घररूप तेमज बहु व्याधि शोकादिकथी गलायलुं ठे. वली ते अस्थि, मांस, वसा, रुधिर, मुत्र अने विष्टानुं मंदिर, निरंतर असुचिनुं स्थान तथा नाशवंत स्वप्नाववालुं ठे, माटे बुद्धिवंत प्राणीयोए ज्यां सुधी इंद्रियोनी क्लीणता न थइ होय, ज्यां सुधी निरोगीपणुं विद्यमान होय अने ज्यां सुधी जरावस्था न आवी होय त्यां सुधी धर्म करी लेवो जोश्ये; ए कारणथी हुंतो चारित्र लइश. ” माताए कह्युं. “ हे पुत्र ! त्हांरे कलामां कुशल, रूपवती, शुद्ध शीलवाली, त्हांरा समान वय अने गुणवाली तथा अनुरक्त एवी आठ बाळ्यावस्थावाली स्त्रीयो ठे. तो तुं तेजनी साथे हर्षथी जोग जोगव्य. ” महाबले कह्युं. “ हे मात ! मनुष्योने जोग सुख फक्त आरंजमांज कांशक सुख आपनारुं ठे, परंतु परिणामे बहु दारुण ठे. तेमज स्त्रीयोनुं शरीर, विष्टा, मूत्र

अने पाच विगेरे अपवित्र वस्तुंथी नरपुर ठे तो पठी तेउनी साथे प्रीति शा
कामनी ठे ? वली स्त्रीयो तीक्ष्ण एवा संसार ज्ञावना वासने उजो करवामां
स्तंज समान ठे अने सिद्धि पदने विघ्न करनारी ठे, माटे मोक्षना अ-
जिलाषी पुरुषोए तो तेवी स्त्रीयोने त्याग करवा योग्य कही ठे, तो हे अंब !
हवणां हुं चारित्र ग्रहण करीश. ” माताए कह्युं “ हे पुत्र ! आपणे त्यां अनु-
क्रमे प्राप्त अयेली असंख्य लक्ष्मी ठे ते तुं जोगव. ” कुमारे कह्युं. “ ते तो
राजा, चोर, अग्नि अने मृत्युने स्वाधिन रहेली ठे, माटे अशाश्वत एवी ते ल-
क्ष्मीने तो हुं त्यजी दंडं बुंज. ” आवी रीते माता ज्यारे पुत्रने संयमनी आ-
शाथी ठोढाववा समर्थ न अइ अने पुत्र लोभमां आसक्त न थयो त्यारे माता
तेने जय देखामती ठती कहेवा लागी के, “ हे वत्स ! खड्गधारा उपर चालवुं
अने बने हाथथी समुद्र तरवो ए जेम डुष्कर ठे तेम चारित्र पालवुं ए पण
निश्चे अत्यंत डुष्कर ठे. वली जूमि उपर शयन करवुं, केशनो लोच करवो, जि
हाचर्या करवी तथा ब्रह्मचर्य पालवुं ए उत्तरोत्तर डुष्कर ठे. तेमां पण कुधा
अने तृषाने सहन करवुं तेतो अत्यंत डुष्कर ठे. तेम तुं अत्यंत सुकुमारं ठे
माटे हवणां घरमां रहे. ” कुमारे माताने फरीथी कह्युं. “ हे मात ! नपुंसक
प्राणीयोने व्रत डुष्कर ठे, परंतु धीर पुरुषोने तो डुष्कर पण साध्यज ठे. ”
आ प्रमाणे ज्यारे मातापिता पुत्रनी संयमनी इच्छा ठोढाववाने समर्थ
थयां त्यारे तो तेउ तत्काल उदास ज्ञावने पाम्या. पठी बलराजाए आज्ञाकारी
सेवकोने बोलावीने आदरथी कह्युं के, “ गजपुर नगरनी अंदरनी तथा बहारनी
जूमि साफ करी, जल विगेरेनो वंटकाव करी अने चारे तरफ ध्वजा पताका उज्जी
करो तथा ठेकाणे ठेकाणे कौतुकनी साथे नाच करवो. ” जूपतिनी आज्ञा प्र-
माणे सेवकोए ते सर्व तैयार करचुं एटले राजाए महावलने हर्षथी तत्काल
सिंहासन उपर वेसारी सोनाना अने माटीना एक सो आठ कलशथी अग्निपेक
करीने पोते कह्युं के, “ अमे तमारी आज्ञा प्रमाणे चालनारा ठीये. ” कुमारे कह्युं.
“ हे तात ! म्हारे माटे जंकारमांथी निश्चे त्रण लाख सोनाम्होर मंगावो. तेमांथी
एक लाखनी कातर, एक लाखनां पात्रां अने एक लाखनुं रजोहरण तत्काल
मंगावी आपो. ” जूपतिये ते प्रमाणे सर्व आणी आप्युं. पठी ते महावले पोताना
आगला केशने कापी मुखे मुद्दपत्ति बांधी. माता प्रजावतीये रुदन करतां कर-

तां ते पुत्रना केशने पोताना वस्त्रमां लइ लीधा. पढी महाबल दिव्य चंदनरथी शरीरे लेप करी, सर्व अलंकारोथी नूषित अइ, हजारो मनुष्योए उपामेळी पालखीमां बेठो. वली मस्तके ठत्र धारण कराएलो, चामरोथी विंजाएलो, अत्यंत म्होटी सेना सहित परिवारथी विंटाएलो अने मनुष्योए स्तुति करेलो ते महाबल रजोहरणने ग्रहण करी नगरीथी निकलीने हर्षवमे श्री धर्मघोष सूरीश्वर पासो आव्यो. त्यां माता पिताए ते महाबल कुमारने आगल करी, गुरुना चरणकमलने नमस्कार करीने कह्युं के “ हे जगवन् ! आ अमारो अत्यंत प्रिय एवो एक महाबल नामनो पुत्र संसारना जयथी तमारी पासो चारित्र लेवानी इत्ठा करे ठे, माटे हे प्रज्जु ! आपना इस्तथी एने तत्काल दीक्षा आपी संसारना जय रहित करो. ” गुरुए ते वात अंगीकार करी एटले कृतार्थ एवा महाबले ईशान दिशामां जइ पोतानी मेले देहथी सर्व आनूषणोने त्यजी दीधां. पढी प्रजावती माताए रुदन करता ठतां ते सर्व लइ पुत्रने कह्युं के, “ हे वत्स ! त्दारे निरंतर आ चारित्रने विषे अत्यंत यत्न करवो. जवना हेतुरूप प्रमाद न करवो अने विशेषे धीरज धारण करवी. ” पुत्रने आ प्रमाणे शीक्षा आपी माता पिता सूरीश्वरने वंदना करी पोताना नगरे गया.

अदिं पाठल कुमारे पंचमुष्ठी लोच करीने पढी श्री धर्मघोष सूरी पासो आवी नमस्कार करीने कह्युं के, “ हे विज्जु ! हुं जन्मादि दुःखथी अत्यंत जय पाम्यो बुं. वली आ लोक पण जन्ममरणादि अग्निथी लींपाइ रहेलो ठे, माटे मने दिक्षारूप अमृतनुं दान आपीने तत्काल शीतल करो. ” तेनां आवां वचनथी गुरुए तेने पोताना हाथथी दिक्षा आपी सर्व आचारमां प्रविण बनाव्यो. महाबल मुनि पण त्रण गुप्ति अने पांच समितिथी युक्त ठतां विनयादिक गुणोथी चौद पूर्व ज्ञेया. पढी षड अठमादिक विविध प्रकारना तपवमे आत्माने ज्ञावतां ते मुनि बारवर्ष पर्यंत अतिचारना लेश विना चारित्रने पाली अंतो आलोचना लइ एक मासना अनशनथी मृत्यु पामी ब्रह्मदेवलोकने विषे दश सागरोपमनी स्थितिवाला देवता थया. त्यांथी चवीने ते महाबल मुनिनो जीव वाणिज नामना नगरने विषे संपत्तिथी म्होटा शेठना कुलने विषे उत्पन्न थयो. त्यां तेमनुं सुदर्शन नाम परचुं. अनुक्रमे ते बाढयावस्था त्यजी नगरमां श्रेष्ठ एवी सुदर्शन शेठनी प्रदि पाम्यो. एवामां त्यां जगवान् श्री महावीर स्वामी समवसख्या.

उद्यानपालके नगरमां वीरप्रभुना आगमननी वधामणी आपी; तेथी नगरनां सर्व लोक तेमने वंदन करवा चाळ्या. सुदर्शन शेट पण गया. ते अवसरे प्रभुए संज्ञामां सर्व लोकना हितने माटे एक समयथी आरंज्नीने दश सागरोपम सुधीना कालना प्रमाणनुं वर्णन कर्युं. ते सांज्नी विस्मयवंत थयेला सुदर्शन शेटे पू-
ठ्युं के, “ हे स्वामिन् ! जेजने आ सागरोपम काल कोइ गतिमां आव्यो होय तो ते शी रीते क्य थाय ? ” प्रभुए कह्युं. “ पूर्वे तें एटलो काल अनुभव्यो ठे. तुं पूर्व जवने विषे ब्रह्म देवलोकमां दश सागरोपमना आयुष्यवालो महाबलनो आत्मा देवता हतो. ” प्रभुना आवां वचन सांज्नी तत्काल पूर्वजवना जा-
तिस्मरणने लीधे वैराग्यवंत थयेला सुदर्शन शेटे प्रभु पासे चारित्र लीधुं. पठी पोताना कार्यने जाणनारा सुदर्शन मुनिये अनुक्रमे चौदपूर्वनो अज्यास करी केवलज्ञान मेलवी मुक्तिपद अंगीकार कर्युं.

(आ अंशकर्ता श्री शुभवर्द्धन गणी कहे ठे के,) हे जव्यजनो ! में पा-
पने नाश करनां आ महाबलनुं चरित्र पोताना अने परनां उपकारने माटे संक्षेपे कह्युं ठे; परंतु विस्तारे जाणवानी इच्छावाला विद्वान् पुरुषोए ते चरित्र पांचमा अंगथी (जगवती सूत्रथी) जाणी लेवुं.

॥ इति श्री महाबल चरित्रम् ॥

॥ अथ अष्ट बलदेव चरित्राणि ॥

पयरयमिबरऊसिरिं, उष्रिअ गहिअव्वए अयलपमुहे ॥

अठवि बलदेवरिसी, नमामि निव्वाणमाणुपत्ते ॥१५॥

अर्थ—पगने विषे चोटेली रजनी पेठे राज्यलक्ष्मीने त्यजी दश चारित्र अंगी-
कार करी मोक्षपद प्राप्त करनारा अचल विगेरे (अचल, विजय, जड, सुजड,
सुदर्शन, आनंद, नंदन, अने पद्म) आठ बलदेव मुनियोने नमस्कार करुं ठे. १५

ए गाथानो विशेषार्थ तो चरित्रोथी जाणी लेवो. वली अचल चरित्र
थी शांतिनाथना चरित्रमां आवी ग्युं ठे, माटे ते त्यांथी जाणी लेवुं अने
विजय चरित्र अहियां संक्षेप मात्रथी कहे ठे.

॥ श्री विजय बलदेव चरित्रम् ॥

आ जरतकेशनां पश्चिम मदासमुज्जे कांठे लक्ष्मीने क्रीडा करवानां म-

नौहर कमल सरखी द्वारका नामनी नगरी ठे. त्यां रामना समान कांतिवालो अने जेनो यशसमूह विश्वमां प्रसरी रहेलो हतो एवो ब्रह्म नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने गुणोये करीने म्होटी तथा प्रिय अने श्रेष्ठ एवी सुभ्रु राजानी पुत्री सुभ्रु नामनी स्त्री हती. तेउने बलवंत एवो विजय नामे बलदेव पुत्र हतो. वली ते ब्रह्मराजाने उत्कृष्ट जाग्यनी ज्ञमीरूप बीजी उमा नामे स्त्री हती. तेने वासुदेवना पदने योग्य एवो द्विपृष्ठक नामे पुत्र हतो. ज्यारे आ बने पुत्रो युवावस्था पाम्या त्यारे ब्रह्म ज्ञूपतिये तेउने राज्य आपी पोते सत्य एवा ब्रह्मज्ञानने माटे चारित्र लीधुं. पढी सर्व कलामां कुशल एवा महाबलवंत द्विपृष्ठे तारक नामना प्रतिवासुदेवने युद्धमां जीत्यो. वली तेणे जमणा हाथ वरुने कोटिशिला नामनी महाशिलाने उपानी दमानी माफक पोताना मस्तक सुधी उंची करी. ते उपरथी अर्ध जरतक्षेत्रनां सोल हजार राजानुए एकाठा अइ महोत्सवपूर्वक द्विपृष्ठने वासुदेवनो अग्निषेक कस्यो. पढी श्वेत अने कृष्ण ठे शरीरनी कांति जेमनी एवा अने सीतेर धनुष्यना देहवाला ते द्विपृष्ठ अने विजय बने जाइयोए दीर्घकाल सुधी राज्य जोगव्युं. बोंतेर लाख वर्ष पर्यंत पोताना आयुष्यने पूर्ण करी घोर पापना उदयथी द्विपृष्ठ मृत्यु पामीने ठढी नरके गयो. पढी पोताना बंधुना वियोगथी दुःखी अता विजय बलदेवे सर्वथा राज्यने विषे स्पृहारहित अइ वैराग्यथी दीक्षा लीधी. राज्यलक्ष्मीने त्यजी दइ चारित्र अंगीकार करनार ते श्री विजय नामना बलदेव पोतानुं पंचोतेर लाख वर्षनुं सर्व आयुष्य पूर्ण करी चारित्र पालवावरुने केवलज्ञानने प्राप्त करी अंते कर्मक्षयथी संसारना जयने जेदी नाखनारा परमानंद रूप निर्वाण पदने पाम्या.

॥ इति श्री विजय बलदेव चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री ऋषि बलदेव चरित्रम् ॥

आ जरतक्षेत्रनी द्वारका नगरीने विषे क्रूर एवा शत्रु ज्ञूपतियोनो नाश करवाने प्रगट पराक्रमवालो रुद्र नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने अत्यंत रूपवती एवी सुभ्रु नामनी पट्टराणी हती. तेने महाबलवंत एवो ऋषि ना-

मनो बलदेव पुत्र हतो. रुद्र राजाने बीजी लोकमां विख्यात एवी पृथिवी नामे स्त्री इती तेने स्वयंभू नामनो प्रसिद्ध वासुदेव पुत्र हतो. पत्नी पिताए राज्यासने स्थापन करेला स्वयंभूए युद्धमां मेरक नामना प्रतिवासुदेवने जड बंधु सहित मारी पोते कंठ सुधी कोटिसीला उपानी. ते उपरथी सोल हजार राजाउए तेने बंधू सहित अर्द्धचक्रवर्तीनो अग्निषेक कस्यो. पत्नी साठ धनुष्यना शरीरवालो ते स्वयंभू वासुदेव साठ लाख वर्ष पर्यंत आयुष्य जोगवी अंत मृत्यु पामीने अशुभ कर्मथी ठी नरके गयो. जड बलदेवे सर्व सावयनो त्याग करी श्रेष्ठ संवर युक्त अइ चारित्र लीधुं. ठेवटे साठ धनुष्यना शरीरवाला ते जड मुनि पांसठ लाख वर्ष पर्यंत आयुष्य पूर्ण करी मोक्षपद पाम्या.

॥ इति श्री जड बलदेव चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री सुप्रज बलदेव चरित्रम् ॥

पृथ्वी उपर प्रसिद्ध एवी द्वारका नगरीने विषे चंड समान मनोहर मुख-वालो श्रीमान् सोम नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने सुदर्शना नामनी पट्टराणीथी उत्पन्न थयेलो मनुष्योमां उत्तम एवो सुप्रज नामे बलदेव पुत्र हतो एने बीजी शीलव्रतथी शीतल एवी वहाली सीता नामनी स्त्रीथी उत्पन्न थयेलो पुरुषोत्तम नामनो वासुदेव पुत्र हतो. पचास धनुष्यना प्रमाण देहवाला अने श्वेत तथा कृष्ण एवी शरीरनी कांतिवाला ते बने बंधुन पिताथी राज पामीने शोभता इता. अनुक्रमे सुप्रज बंधुनी सहायताने लीधे पुरुषोत्तम वासुदेवे पोताना पुरुषार्थथी प्रतिवासुदेव एवा मधुकैटजने मारयो अने बने जुजाथी ठाती सुधी कोटि शीला उपानी. ते उपरथी सोल हजार राजाउए तेने अर्द्धचक्रवर्तीनो अग्निषेक कस्यो. उत्तम वैजववालुं साम्राज्यपद जोगवीने पत्नी ते पुरुषोत्तम पोतानुं त्रीस लाख वर्षनुं आयुष्य पूर्ण करी ठी नरकेने विषे नारकी थयो अने सुप्रज वैराग्यनी उत्कृष्टताथी चारित्र लइ पोतानुं पंचावन लाख वर्षनुं आयुष्य पूर्ण करी मोक्षपद पाम्या.

॥ इति श्री सुप्रज बलदेव चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री सुदर्शन बलदेव चरित्रम् ॥

सर्व संपत्तिना मंदिर रूप स्वपुर नामना नगरने विषे प्रजाने कढ्याण-
कारी एवो श्रीमान् शिव नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने विजया नामनी
पट्टराणी हती. तेने सुदर्शन नामे बलदेव पुत्र अयो. बीजी अंबीकाना समान
गुणवादी अंबीका नामनी राणी हती. तेने महाबलवंत एवो पुरुषसिंह नामे
वासुदेव पुत्र हतो. अनुक्रमे श्वेत तथा कृष्ण कांतिवाला अने पीस्तालिश ध-
नुष्य प्रमाण शरीरवाला ते बन्ने ज्ञाश्यो अद्भुत एवा पिताना राज्यने पाम्या.
पढी वासुदेव एवा पुरुषसिंहे युद्धमां निशुंज नामना प्रतिवासुदेवने मारी उ-
दर सुधी कोटिशिलाने उपामी. पढी त्रणखंमनुं राज्य जोगवतो एवो पुरुष-
सिंह पोतानुं दश लाख वर्षनुं आयुष्य पूर्ण करी ढढी नरके गयो. सुदर्शन पण
दीक्षा लइ पोतानुं सत्तर लाख वर्षनुं आयुष्य पूर्ण करी मोक्ष पाम्यो.

॥ इति श्री सुदर्शन बलदेव चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री आनंद बलदेव चरित्रम् ॥

परचक्रना जयरहित चक्रपुर नामनुं नगर ठे. त्यां पुत्रनी पेठे प्रजानुं
पालन करनार महाशिव नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने कांतिये करीने
वैजयंती देवी समान वैजयंती नामनी पट्टराणी हती. तेने आनंदकारी आनंद
नामे बलदेव पुत्र हतो अने बीजी साक्षात् लक्ष्मीना समान लक्ष्मी नामे स्त्री
हती. तेने उत्तम बुद्धिवालो पुंरुरिक नामे वासुदेव पुत्र हतो. अनुक्रमे जंगण-
त्रीश धनुष्य प्रमाण शरीरवाला ते बन्ने ज्ञाश्यो पिता पासेथी राज्यपद पामी
दिवस दिवसेने विषे सर्व समृद्धि अधिक शोभवा लाग्या. पढी पुंरुरिक
वासुदेवे युद्धमां बलीष्ट एवा प्रतिवासुदेव बलि राजाने मारी दुर्वलपणाथी कोटी-
शिलाने केरु सुधी उपामी. ते उपरथी सोल हजार राजानुं महोत्सवपूर्वक
तेने अर्ध चक्रवर्तीनो अन्निषेक कस्यो; तेथी ते पोताना बंधुसहित अर्धा जर-
तक्षेत्रनुं राज्य जोगववा लाग्यो. अनुक्रमे पांसठ हजार वर्ष पर्यंत पोतानुं
आयुष्य जोगवी क्लिष्ट हृदयवालो ते पुंरुरिक ढढी नरके गयो. आनंद बलदेव
पण पोतानुं पंचाणुं हजार वर्षनुं आयुष्य जोगवी चारित्र पाली केवलज्ञान
पामी मोक्षपद पाम्यो.

॥ इति श्री आनंद बलदेव चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री नंदन बलदेव चरित्रम् ॥

कल्याणकारी लक्ष्मीवने वखाणवा योग्य वाराणसी नगरीने विषे बलवंत अग्निसिंह नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने जयंती नामे पट्टराणी हती. तेने जगतने आनंदकारी नंदन नामे बलदेव पुत्र हतो अने बीजी समग्र उज्वल गुणोश्री प्रिय एवी शेषवती नामे स्त्री हती. तेने दत्त नामे वासुदेव पुत्र हतो. अनुक्रमे श्वेत कृष्णकांतिवाला अने षष्ठीश धनुष्य प्रमाण शरीरवाला ते बने ज्ञाश्यो पिताना राज्यने पाम्या. पढी वासुदेव एवा दत्ते युद्धमां प्रतिवासुदेव एवा प्रह्लादने हणी साधल पर्यंत कोटिशिला उपानी. ते उपरथी अनेक राजाजुए तेने अर्धा चक्रवर्तीपणानो अग्निषेक कस्यो. पढी ते वासुदेव पोतानुं उप्पन्न हजार वर्षनुं आयुष्य जोगवी पांचमी नरके गयो. नंदन बलदेव पण चरित्र लक्ष पांसठ हजार वर्षनुं पोतानुं आयुष पूर्ण करी अंते मोक्ष पद पाम्यो.

॥ इति श्री नंदन बलदेव चरित्रम् ॥

॥ अथ श्री पद्म बलदेव चरित्रम् ॥

जेमणे दयाने लीधे दूरथी आवी अश्व नृपतिने प्रतिबोध पमान्यो ठे ते जगतना पति एवा श्री मुनिसुव्रत तीर्थंकर जयवंता वर्तो. ते तीर्थंकरना तीर्थने विषे थयेला अने मोक्ष पामेला गुणवंत आठमा श्री पद्मबलदेवनुं चरित्र हुं कहुं ठुं.

आ जतरतकेत्रमां उत्तम वैज्रववाली, पुरातन अने इंडनी आझाथी कुबेरे स्थापन करेली अयोध्या नामनी नगरी ठे. त्यां श्री रूपजदेव प्रभुना संताननी परंपरामां उत्पन्न थयेलो, महा तेजवंत अने *महारथ एवो दशरथ राजा राज्य करतो हतो. जे राजा युद्धरूप उदयाचलने विषे सूर्यनी पेठे उदय पाम्ये ठेते तत्काल सैन्य सद्धित शत्रु राजाजु घुमनी पेठे आचरण करता. अर्थात् आंधला पड जता. महाराजा दशरथने जाणे लक्ष्मीनी वृद्धि करनारी त्रण शक्ती होयनी ? एवी तथ्या गुणोए करीने अत्यंत वहाली त्रण स्त्रीयो हती. तेमां पहेली

* युद्धरथामां प्रवीण पयो जे पुराय दश हजारसुभदोनी साथे युद्ध करे ते महारथ कहेवाय छे.

पोतानी अद्भुत शोभाश्री बीजी श्रेष्ठ स्त्रीयोनां रूपने पण तीरस्कार करनारी अने शुद्ध शीलवती कौशल्या नामनी स्त्री होती. बीजी पोताना शीलव्रतना तेजश्री सूर्यनी कांतिने पण मलीन करनारी सुमित्रा नामनी स्त्री होती. त्रीजी धर्मने विषे बुद्धिवाली, सौजाग्यवती अने पतिने घणीज वहाली एवी सुप्रजा नामनी स्त्री होती.

इवे ते वखते महा समुद्रना मध्य जागने विषे मनुष्योने स्वर्गनो वि-
 ब्रम करावनारी लंका नगरीने विषे, रत्नश्रव विद्याधरना कुलरूप वनमां के-
 सरीसिंह समान , कैकसी विद्याधरीना उदररूप तलावने विषे हंस समान,
 विश्वने जयंकर, प्रौढ विद्यामां प्रंचरु पराक्रमवालो, महा तेजवंत, राक्षसोनो
 अग्नेश्वर, श्री जिनेश्वरना चरणकमलनी सेवामां तत्पर अने विन्नीषण तथा
 कुञ्जकर्णनो जाइ एवो प्रतापवान् प्रतिवासुदेव रावण राजा राज्य करतो ह-
 तो. एक दिवस सज्जाने विषे सिंहनी पेठे सिंहासन उपर बेठेला, पराक्रमश्री
 सर्व राजानुनो पराजव करनारा, तेजस्वीनुमां श्रेष्ठ, कोटी सुजट एवा रक्ष-
 कोए तथा विद्याधरोए निरंतर सेवा करेला, इंद्रना समान कांतिवाला, देव,
 दानव अने मनुष्योश्री नाश नहि करी शकाय तेवा, मृत्युश्री पण जय नहि
 पामनारा, विश्वने आक्रमण करवामां लंपट अने जीवित ठे प्रीय जेने एवा ते
 रावणे कोइ एक अष्टांगनिमित्तना जाण एवा श्रेष्ठ नैमित्तिकने बोलावीने पूठ्युं
 के, “ म्हारुं मृत्यु कोनाथी थवानुं ठे. रोगश्री के बीजा कोइथी ते कहो ? ”
 रावणे आम प्रश्न कर्युं एटले नैमित्तिके क्षणमात्र विचार करीने कह्युं के, “ हे
 रावण महाराजा ! सांजलो. कोशला नगरीना अधिपति अने इक्ष्वाकुवंशना
 शिरोमणिरूप श्री दशरथ राजाना पुत्र राम लक्ष्मणश्री मिथिला नगरीना
 पति जनकनी पुत्री सीताना कारणे तमारुं मृत्यु थवानुं ठे. ” नैमित्तिक-
 नां आवां वचन सांजली रावण शंकायुक्त थयो एटले पासे बेठेला विन्नीषणे
 गाढ स्नेहना वशथी तेने कह्युं के, “ हे नाथ ! जो आ नैमित्तिक सत्यवादी
 इशे, तोपण हुं बलात्कारे तेनां वचन मिथ्या करीश. हुं दशरथ राजाने अने
 जनकजूपतिने ए वनेने मारी नाखीश तो पठी तमारा वध करनारानी उ-
 त्पत्तिज शी रीते थशे ? ” तेनां आवां वचन सांजली रावण “ लोकमां त्हारुं
 सहोदरपणुं श्रेष्ठ ठे. ” एम वखाण करतो ठतो अत्यंत संतोष पाम्यो.

आ वखते नारद मुनि रावणनी सज्जामां बेठा हता, ते विज्जीषणनां आवां वचन सांजली तत्काल आकाशमार्गे थइ कोशलापुरीमां आव्या. त्यां दशरथ राजाए तेमनो अत्यंत आदर सत्कार कख्यो. पठी नारदे कह्युं. “हे नृ-पति ! तुं स्वस्थ थइने म्हारा आववानुं कारण सांजल. हुं आहिंथी प्र.गूविदेह-क्षेत्रमां पुंमरीकिली नगरी प्रत्ये गयो हतो. त्यां श्री विश्वपति सीमंधर जि-नेश्वरे गृहस्थावासमां ज्यासी लाख पूर्व निर्गमन कख्या पठी चोसठ देवेंडोए ते प्रचुना करेला दीक्षा कळ्याणकना उत्सवने जोइ मेरु पर्वत उपर शास्व-ता चैत्यने नमस्कार करवा गयो हतो. त्यांथी अत्यंत मनोहर एवी लंका न-गरी प्रत्ये गयो. त्यां प्रथम उद्यानने विषे श्री शांतिनाथनी प्रतिमाने हर्षथी प्रणाम करीने पठी हुं रावणनी सज्जामां गयो, त्यां नैमित्तिकनां वचन सांज-ली अत्यंत खेदातुर थयेलो हुं अहिं आव्यो हुं. हे दशरथ ! नैमित्तिकनां बच-नथी विज्जीषण तमने तत्काल मारवा आवशे, माटे पोतानुं रक्षण करवामां यत्न करो.” नारद मुनिआ प्रमाणे दशरथने कही आकाशमार्गे चाली निकळ्या.

पठी दशरथ राजाए सर्व मंत्रीवर्गने बोलावीने कह्युं. “हे मंत्रीयो ! सां-जलो. तमारे सर्वेए आ म्हारा राज्यनुं रक्षण करवुं. कारण हुं जीवित रक्षाने माटे बीजा देशमां जाउं हुं.” दशरथ राजा आ प्रमाणे मंत्रीयोने जलामण करी अने विदेशीवेश धारण करी गुप्त रीते पोताना नगरथी चाली निकळ्यो. जनक राजाए पण नारदनां हित वचनथी तेमज कर्युं. कह्युं ठे के-सर्व प्राणीयोने निश्चय पोतानुं रक्षण करवामां एक सरखी बुद्धि होय ठे. पठी क्रोधथी कंपतो एवो विज्जीषण पोतानी प्रतिज्ञा पालवाने माटे अखंमित प्र-याणथी अयोध्याना राजमंदिर प्रत्ये आव्यो. त्यां अत्यंत क्रोधथी अंध थयेला चिंतवाला तेणे रात्रीने विषे तिद्धण खज्जथी दशरथ राजानी बनावी राखेली लेपमूर्तिना मस्तकनो ठेद कख्यो. ते वखते “हाय हाय ! अमारो पति हणा-यां.” एम कोलाहल थयो अने कोटिसुज्जटथी जरपुर एवो राजमहेल क्षोत्र पान्यो. अंतःपुर पण रुदन करवा लाग्युं अने अत्यंत शोकातुर एवा बुद्धिवंत प्रधानाडि राजपुरुषोए ते लेपमूर्तिने अग्नि संस्कार कख्यो.

हेवे दशरथ नृपतिने मारी प्रमत्त थयेला विज्जीषणे “जनक एकलो थुं कम्बे ?” एम थारी मिश्रिला नगरी प्रत्ये नहि जतां तुरत लंकामा जइ

रावणने सर्व वात निवेदन करी. शुं दैव विमुख थयो होय त्यारे प्राणीयोना उपायो फलीजूत आय खरा ? अर्थात् नज आय.

हवे दशरथ अने जनक ए बने राजानु पृथ्वी उपर सर्व स्थानके जमता जमता कोइ एक दिवसे एकठा अइ गया. अनुक्रमे निर्जय अने परस्पर प्रीतिवंत थयेला ते बने जूपतियोए साथे फरतां केटलोक काल निगर्मन कख्यो. पढी तेउ उत्तरापथ देशमां सर्व प्रकारे लक्ष्मीना समुद्ररूप अने समस्त प्रकारे मांगलिक एवा श्री मंगलपुर नगर प्रत्ये आव्या. त्यां विजय लक्ष्मीना स्थान समान शुभ्रमति नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने चोसठ कलामां प्रवीण कैकेयी नामे पुत्री हती. जूपतिये ते पोतानी पुत्रीना विवाहने माटे स्वयंवर मंरुप रची अनेक जूपालोने आमंत्रण करेलुं होवाथी म्होटा आमंवरने धारण करनारा हरिवाहन विगेरे अनेक राजानु त्यां आववा लाग्या हता. पढी नंची बेठको उपर रहेला सुवर्णना मणि जमिंत्र सिंहासनोने विषे बेठेला अने मनोहर आकृतिवाला ते जूपतियो उत्तम आजूपणने धारण करनारा देवतानी पेठे शोभता हता. कापनीना सरखा वेषवाला राजा दशरथ अने जनक पण ते राजानुनी मध्ये जाणे गुप्त आकृतिवाला श्रेष्ठ देवतानुज होयनी ? एम बेसी गया.

पढी मंगलस्नान करी दिव्य वस्त्रथी सुशोभित बनेली तेमज मनोहर आकृतिवाली कैकेयी तत्काल पालखीमां बेसी त्यां आवीने प्रतिहारीणीनो हाथ जाली राजहंसथी सरस्वतीनी पेठे तत्काल पालखीमांथी नीचे उतरली. पढी जमणा हाथमां वरमालाने धारण करी रहेली तेमज प्रतिहारीये करेला राजानुना वर्णने हर्षथी सांजलती अने पोताना उत्कृष्ट रूपथी राजानुने विस्मित मुखवाला करती ते बालाए कोइ सिंहासन उपर बेठेला कापनीना समान आकृतिवाला दशरथ राजाने दीठो. पढी विस्मित नेत्रवाली अने गुणानी जाण एवी कैकेयीये दशरथ जूपतिना कंठने विषे तुरत वरमाला पहेरावी. ते वखते अत्यंत क्षोन्न पामेलुं राजमंरुल परस्पर कहेवा लाग्युं के, “अहो ! ए राजकन्याए राजानुने निर्गुणी करी कोइ वैदेशिक वख्यो. जोके कन्या मुग्ध होय, परंतु बलहिन एवो कापनि मुग्ध शामाटे थाय के, जे राजमंरुल ठतां कन्याने वरे ? निश्चय राजानुनेज योग्य एवी ए कन्याने अमे बलवने ग्रहण करशुं. कारण के, कागमाना कंठने विषे रहेली मणिनी माला कोने

रुचिकर थाय ?” आम कहीने सर्वे राजाज पोताना विकट आयुधवाला कोटि सुन्नटोनी साथे दशरथ राजाने मारवा उठ्या. ते वखते शुन्नमति नूपाल विचार करवा लाग्यो के, “ कन्याये गमे तेवो जे वर वख्यो होय ते म्होटाउने पण प्रमाण होय ठे. ” आ प्रमाणे पोताना हृदयमां विचार करी तेणे तुरत सज्ज थयेली पोतानी सेना सहित सर्व आयुधथी पूर्ण एवो पोतानो रथ दशरथने आप्यो. ते समये दशरथ राजाए कैकेयीने कह्युं के, “ तुं म्हारा सारथीपणाने अंगीकार कर के, जेथी करीने हुं शत्रुना सैन्यने जीतुं. ” पठी बाळ्यावस्थायी अज्यास करेली कलाजुमां प्रवीण एवी कैकेयीये बीकण ठतां पण निर्जय थइ पोताना हाथथी घोमानी राशने पकमी सारथी थइ रथने शत्रुना सैन्य तरफ चलाव्यो एटले दशरथ राजाए लीला मात्रमां तीक्ष्ण बाणनो वरपाद वरसावता ठतां सिंह जेम शियालना समूहने त्रास पमाणे तेम शत्रुना सैन्यने त्रास पमायुं. आ वखते युद्धमां कैकेयीये पतिनी आज्ञायी रथने वाम, दक्षिण, आगल अने पाठल एम चारे तरफ आश्चर्यकारी रीते चलाव्यो. ते उपरथी प्रसन्न थयेला दशरथ राजाए प्रिया कैकेयीने कह्युं के, “ हे जडे ! हुं त्हारी सारथीनी कलाथी प्रसन्न थयो तुं, माटे वरदान माग. ” कैकेयीये कह्युं. “ हे प्रिय ! हवणां ए वरदानने उत्तम आभूषणानी पेठे जंमारमां राखो, हुं तेने अवसरे मागीश. पठी राजा दशरथे असंख्य शत्रुरूप अंधकारना समूहने नाश करी सूर्य जेम दिनश्रीनो अंगीकार करे तेम कैकेयीनो अंगीकार कख्यो. पठी शुन्नमति राजा दशरथने उलखी पोतानी जाग्यवती कन्या कैकेयीनां अने बलवंत एवा दशरथ राजाना वखाण करवा लाग्यो. शुन्नमति सहित दशरथ राजा बलीष्ठ सैन्यथी शत्रुनने जीतीने पठी राजगृह नगर प्रत्ये गयो. त्यां तेणे ते नगरना नूपतिने जीतीने त्यांज निवास कख्यो. कह्युं ठे के—विश्वमां बलवंत पुरुषोनुं स्थान सर्व ठेकाणे होय ठे. पठी जनक राजा पण पोतानी मिथिला नगरी प्रत्ये गयो. कारण कालकेपथी विघ्नो कुकोपनी पेठे तत्काल नाश पामे ठे.

पठी दशरथ राजा राजगृह नगर प्रत्ये रह्यो ठतो लक्ष्मीनी साथे पुरुषोत्तमनी पेठे पोतानी स्त्रीनी साथे अखंभित जोगोने जोगववा लाग्यो. बली त्यां तेणे अयोध्याथी पोतानी त्रण स्त्रीयेने तेमावी. कारण के, पुरुषने स्वस्थपणामां सर्व स्मृति

आवे ठे. ते त्रण प्रियाउनी साथे विषय सुख जोगवता एवा दशरथ राजा विविध बुद्धि शोभता एवा बुद्धिमान् पुरुषनी पेठे अत्यंत शोभवा लाग्यो.

हवे कोइ एक देवता ब्रह्मलोकथी चवीने रात्रीना शुभ अवसरे कौशल्याना उदररूप सरोवर विषे राज हंसनी पेठे अवतस्यो. ते वखते चतुर बुद्धिवाली कौशल्याये पूर्व पुण्यना प्रजावथी चंडकिरण समान उज्वल चार स्वप्न जोयां. पढी पूर्ण समये तेणे गायना डुध अने हीराना समान गौर अंगवाला तथा सर्व प्रकारनां उत्तम लक्षणवाला पुत्रने जन्म आप्यो एटले पुत्र जन्मथी उत्पन्न थयेला महा हर्षवंत दशरथ नृपतिये नाना प्रकारना दानथी म्होटा उत्सवो कस्यो. अनुक्रमे मातापिताए तेनुं पद्म एवं नाम पाम्हुं; परंतु उत्तम आकृतिने लीधे लोकमां राम नाम प्रसिद्ध थयुं. पढी आकाशमां चंडबिंबनी पेठे सर्व राजलोकना नेत्रने आनंद पमामुनारो ते कुमार त्यांज वृद्धि पामवा लाग्यो.

हवे स्वर्गथी बीजो कोइ पुण्यवान् जीव चवीने रात्रीना शुभ अवसरे सुमित्राना उदरने विषे अवतस्यो. ते वखते तेणे उत्तम फल सूचवनारा सात महा स्वप्नो जोयां. पढी पूर्ण समय थये सुमित्राये अंजन समान श्याम कांतिवाला, श्रीवत्सथी लांठित वक्रस्थलवाला अने वासुदेवना पदने योग्य एवा एक पुत्रने जन्म आप्यो. ते वखते राजा दशरथे ते पुत्रनी प्रशंसा करता जन्म म्होत्सवो कस्यो. अनुक्रमे पिताए ते पुत्रनुं नारायण नाम पाम्हुं, परंतु जाग्य लक्ष्मीना चिन्हना दर्शनथी लोकमां तेनुं लक्ष्मण नाम प्रसिद्ध थयुं. पढी बलदेव अने वासुदेव एवा ते राम लक्ष्मण बन्ने जाइयो उरमान माताना पुत्र ठतां पूर्वजवना संबंधने लीधे परस्पर अत्यंत स्नेहवाला थया.

कोइ वखते कैकेयी राणीये पण अवसरे शुभ स्वप्न सूचवीने उदरमां आवेला नरत नामना पुत्रने जन्म आप्यो अने सुप्रजाये पण श्रेष्ठकांतिथी सूर्यने तिरस्कार करनारा तथा शत्रुने विनाश करनारा शत्रुघ्न नामना पुत्रने जन्म आप्यो. पढी ते नरत अने शत्रुघ्न उरमान माताउना पुत्र ठता परस्पर अत्यंत स्नेहवाला थया. अनुक्रमे दशरथ नृपतिना ते चारे पुत्रो कोटि शत्रुरूप हाथीयोने दहन करवामां सिंह समान, राज्यश्रीरूप हाथणीने विलास कराववामां

हाथी समान, सौजाग्यवंत पुरुषोमां अग्रेसर, सर्वकलानुना समूहने विषे अत्यंत चतुर तथा संपत्तियोने क्रीडा करवाना मंदिर रूप थया.

॥ इति श्री पद्म बलदेव चरित्रे प्रथम प्रस्तावः ॥

हवे जंबूद्वीपना उत्तरतक्षेत्रने विषे दारु नामनुं म्होडुं गाम ठे. त्यां वसु-
ज्जुति नामनो उत्तम ब्राह्मण रहेतो हतो. तेने कोशा नामनी स्त्री हती. तेउने
अतिज्जुति नामे पुत्र हतो अने ते अतिज्जुतिने सुरसा नामनी स्त्री हती. तेउ
सर्वे परस्पर अत्यंत स्नेहवाला हता. कोइ वखते कयान नामना कोइ कामी
ब्राह्मणे ते सुरसाने जोइ कामथी अत्यंत पीडा पामता ठतां तेनुं हरण करचुं.
कहुं ठे के-कामीयोना चेष्टितने तो धिक्कार ठे. पढी अतिज्जुति ब्राह्मण पोता-
नी प्रियाने न देखी वियोगथी आकुल व्याकुल मनवालो अइने पृथ्वी उपर
जमवा लाग्यो. कोशा अने वसुज्जुति पण मोहना वश थकी पुत्र अने तेनी
प्रियानी शोधने माटे जमवा लाग्या. कहुं ठे के-निश्चय दुःखना वासरूप गृ-
हस्थाश्रमने धिक्कार ठे. पढी पृथ्वी उपर जमतां एवां ते कोशा अने वसुज्जु-
तिये कोइ एक वनने विषे चारणमुनिने जोइ तेमने बंदना करीने तेमनी श्रेष्ठ
धर्मदेशना सांजली. अनुक्रमे ते वने जणानुए प्रतिबोध पामी तेमनी पासे
व्रत अंगीकार करचुं. पढी मुनिये कोशाने कमल लक्ष्मीनी समीपे राखी. अ-
नुक्रमे शुद्ध एवा चारित्रने पाली ते वने जणानु पहेलादेवलोकं प्रत्ये गया. त्यां-
थी वसुज्जुतिनो जीव चवीने वैताढ्य पर्वतने विषे रथनूपुर नगरमां चंडगति
नामे विद्याधर थयो. कोशा पण त्यांथी चवीने पुष्पवती नामे तेनी स्त्री थइ.

हवे कयाने जेनुं हरण करचुं हतुं ते सुरसाए पण गुरु पासेथी धर्म
सांजली प्रबोध पामीने व्रत लीधुं. पढी ते व्रतनुं पालन करी ईशानेइनी दे-
वी थइ. प्रियाना वियोगथी गांमो वनेलो अतिज्जुति पण बहु काल सुधी सं-
साररूप अरण्यमां जमी अने पढी मृत्यु पामी कोइ एक राजहंसना पुत्रपणे
उत्पन्न थयो. कोइ वखते आकाशने विषे उरता एवा ते राजहंसना वालने
सिंचाणे पक्रमचो, परंतु ते तेना मुखथी निकली जइने कोइ एक कृपाना स-
मुद्र एवा मुनीश्वरनी पासे पमयो. पढी मुनिये सिंचाणाना घातथी पीडायु-
क्त देववाला अने जेनुं मृत्यु पासे आवी रह्युं ठे एवा ते राजहंसना वालने
पंच नवकार संजलाव्यो एटले परमेष्टि नमस्कारना ध्यानथी ते पढी मृत्यु

पामी दश हजार वर्षनां आयुष्यवालो किंनर देव थयो. त्यांशी चवीने ते विदग्ध नगरने विषे प्रकाशसिंह जूपतिनी प्रवरावली राणीने विषे कुंमलमंमि-
त नामना पुत्रपणे उत्पन्न थयो.

हवे पेलो दूरात्मा कयानो पण सुरसाना वियोगशी पीमा पामतो ठतो अनेक जवोने जमीने ठेवट चक्रपुर नगरने विषे श्री चक्रध्वज जूपतिनी स्वा-
हा नामनी स्त्रीना धूमकेश नामना पुरोहितनो बुद्धिहिन अने जम हृदयवा-
लो पिंगल नामे पुत्र थयो. ते चक्रध्वज जूपतिने एक अतिसुंदरी नामे पुत्री
हती. तेनी साथे पेलो पिंगलक गुरुनी पासे पाठशालामां रह्यो ठतो अच्यास
करतो हतो. एक दिवस रागने लीधे जम बुद्धिवाला पिंगलके अवसर मलवाशी
गुप्तरीते अतिसुंदरीनुं हरण करयुं. कह्युं ठे के-घणुं करीने प्राणीयो नो स्वप्नाव
अनेक जवोने विषे एकज रीतनो होय ठे. पठी ते पिंगलक ते राजकन्याने
साथे लइ पोताना नगरशी नासी गयो अने ज्यां प्रकाशसिंह जूपति राज्य क-
रतो हतो ते विदग्धपुर प्रत्ये आवी पहोच्यो. त्यां पण ज्ञान रहित एवो. ते पिंग-
लक घास अने लाकणांना जारा वेचीने पोतानी आजीविका करवा लाग्यो.
एक दिवस राजपुत्र कुंमलमंमिते रति अने प्रीतिने धिक्कार करवामां अति रू-
पवंती एवी अतिसुंदरीने दीठी; तेशी अनुरागवाला थयेला तेणे पिंगलक पासेशी
ते कन्यानुं हरण करयुं अने पठी पिताना जयशी ते एक पल्लीमां जइ अतिसुं-
दरीनी साथे रहेवा लाग्यो.

पठी अतिसुंदरीना वियोगशी निरंतर आकमाना रुनी पेठे पृथ्वी उपर
जमता एवा विप्र पिंगलके कोइ स्थानकने विषे आर्यगुप्त नामना साधुने जो-
इ तेमने वंदना करी. पठी तेमनी देशना सांजली उत्पन्न थयेला वैराग्यवाला
तेणे चारित्र लीधुं; परंतु ते मुनिये अतिसुंदरीने विषे थयेलो राग त्यजी दीधो नहि.

हवे पेलो पल्लीमां रहेलो राजपुत्र कुंमलमंमित दशरथ राजाना देश
प्रत्ये आवीने लुंठ करवा लाग्यो. ते वखते दशरथ महाराजानी आज्ञाशी क्रोधा-
तुर एवा बालचंइ नामना सामंते तेने पकडीने बंधीखाने नाख्यो. पठी दश-
रथ जूपतिये केटलोक काल बंधीखाने राखी तेने प्रकाशसिंह जूपतिनो पुत्र
जाणी दयाने लीधे गोमी दीधो एटले तो पृथ्वी उपर जमण करता ते कुंम-
लमंमिते कोइ दिवसे मुनिचंइ नामना साधुने वंदना करीने तेमना उपदेशशी

श्रावक धर्म आदर्यो, परंतु तेणें मनमांथी क्यारे पण पित्ताना राज्यनी स्पृहां-
ने त्यजी दीधी नहि. पठी ते अवसरे काल करी जनक जूपतिनी विदेहा राणी-
ना उदरने विषे पुत्रपणे उत्पन्न थयो. देवांगना सुरसा पण ईशान देवलोकथी
चवीने फरीथी धूमकेश पुरोहितनी वेगवती नामनी पुत्रीपणे उत्पन्न थइ. त्यां
ते व्रत अंगीकार करी अनुक्रमे मृत्यु पामी ब्रह्मदेवलोक प्रत्ये गइ. त्यांथी च-
वीने जनक जूपतिनी विदेहा राणीना उदरने विषे पुत्रीपणे उत्पन्न थइ. अनु-
क्रमे विदेहाये ते पुत्र पुत्रीना जोमलांने साथे जन्म आप्यो.

हवे पिंगलक मुनि मृत्यु पामीने सौधर्म देव लोकने विषे देवतापणे उ-
त्पन्न थया. त्यां तेमणे अवधिज्ञानथी पोताना शत्रु कुंमलमंफितने जनक रा-
जाना घरे पुत्रपणे उत्पन्न थयेलो जोयो. पठी पूर्वज्वना वैररूप दावानलथी
तप्त थयेला अंगवाला ते देवताए ते बालकनुं हरण करी तत्काल आकाशमार्गे
प्रयाण करचुं. त्यांथी वैताढ्य पर्वत उपर जाता एवा ते देवताए मनमां विचार
कस्यो के, “ आ बालकने शिला उपर पठानीने तुरत मारी नाखुं. ” आ प्रमा-
णे ते विचार करतो हतो एवामां तेने विवेक प्राप्त थयो; तेथी ते वली विचारवा
लाग्यो के, “ अरे ! पूर्वज्वने विषे करेला पापोथी संसारमां भ्रमण करतो ए-
वो हुं देवयोगथी देवपणुं पाम्यो हुं. तो वली बालहत्याथी उत्पन्न थयेला दुःखो-
नो पात्र शा माटे थानुं ? ” आ प्रमाणे विचार करीने ते देवता उत्तम एवा आ-
जूपणथी बालकने विज्ञूषित करी रथनूपुर नगरना उद्यानने विषे पुष्पथी सु-
शोजित एवी पृथ्वी उपर मूकीने पोताने स्थानके चाळ्यो गयो. एवामां त्यां
चंडगति विद्याधर आव्यो; ते बालकने जोइ चित्तमां घणो हर्ष पाम्यो. पठी चिं-
तामणि रत्ननी पेठे ते बालकने ग्रहण करी विद्याधराधिप चंडगतिये पोताने
घरे आवी पोतानी प्रियाने ते बालक पुत्रपणे सोंप्यो अने नाना प्रकारना दान
आपीने विविध प्रकारना महोत्सवो कख्या. अहो ! सर्व स्थानके पूण्यथीज क-
व्याणकागी सुख प्राप्त थाय ठे. पठी चंडगति विद्याधरे ते बालकनुं शरीर तेज-
मय जोइ तेनुं महोत्सव पूर्वक ज्ञासंमल नाम पाम्युं.

हवे अहिं फक्त जन्म अवसरेज देखाइने तत्काल अदृश्य थइ गयेला
पुत्रने जाणी विदेहा अत्यंत रुदन करवा लागी. अने राजा जनक पण तेनी
साथे रुदन करवा लाग्यो. पठी तेणे सर्व स्थानके दूताने मोकली गाम, नगर

अने खाण विगेरे पृथ्वी मंढलनो शोध कराव्यो, पण क्यांशी पुत्रनी जाल मली नहि एटले सर्व दुःखनी शांति करनारी पुत्रीनुं नाम सीता पाम्चुं. पढी जनक राजाना कुलने विषे सौजाग्यशी विशाल अने सर्व प्रकारना गुणनी गजशालारूप ते बाला रसाल एवी स्वर्गवेलनी पेठे वृद्धि पामवा लागी. अनुक्रमे सर्व कलानुनो अभ्यास करती यौवनावस्थाने प्राप्त थयेली ते कुमारीका विवाह योग्य शरीर संपत्तिने धारण करवा लागी एटले जनक जूपति पोताना प्रधानोनी साधे तेना वरनो विचार करवा लाग्यो. पढी अनेक जूपतियोए पोताना चित्रपट्ट त्यां मोकलाव्या. सीताये ते सर्वेना रूपोने जोयां, पण तेमांशी कोइ तेने रुचिकर थयो नहि—कह्युं ठे के—सुवर्णनी वींटीमां जेवो तेवो हीरो योग्य होय नहि. ”

कोइ वखते अर्द्धवर्बर देशमां रहेला तरंगतम प्रमुख अनेक क्रूर राजांए सैन्य सहित आवीने जनक जूपतिना देशने उपड्व करवा मांफ्यो. ते वखते पोताना बलशी तेनुने दूर करवाने असमर्थ एवा जनक राजाए पोतानी सहायने माटे दशरथ राजाने तेमावा माटे तेनी पाले दूत मोकल्यो. दूत दशरथ जूपतिनी सज्जामां आव्यो एटले तेमणे जनक राजाना सर्व कुशल समाचार पूढ्या. दूते कह्युं. “ हे महाराज ! आप सरखा मित्र ठतां मिथिला नगरीना अधिपति जनक राजाने ज्ञय क्यांशी होय ? तो पण हे नाथ ! एक वात निवेदन करवानी ठे अने ते ए ठे के, वैताढ्य पर्वतना दक्षिण जागमां अने कैलाश पर्वतना उत्तर जागमां रहेला घणा अनार्य देशोमां बहु क्रूर माणसो रहे ठे. तेमां पण सर्व संपत्तिना स्थानरूप अर्द्धवर्बर नामना देशने विषे मयुरमाला नामना अति म्होटा नगरमां नाना प्रकारना पापकर्मने विषे तत्पर एवा सर्वे लोको वसे ठे. वली ते मयुरशाला नगरमां म्लेच्छनो अधिपति तरंगमत नामनो अति बलवान् राजा राज्य करे ठे के, जेणे पोताना शौर्यशी कंबोजादि देशोने तत्काल पोताने स्वाधिन कस्या ठे. हवणां पोताना बलशी स्फुरायमान थयेला ते राजाए घणा धान्यशी पूर्ण एवा क्षेत्रने जेम जुंरु विनाश पमारुने तेम मिथिलादेशने विनाश पमारुवा मांफ्यो ठे. हाथी जेम जाफोने उखेरी नाखे तेम धर्मस्थानोने उखेरी नाखवा मांमित्र ठे अने पाषाण जेम केलना जाफुने पीना उपजावे तेम साधु लोकना

समूहने पीमा उपजाववा मांकी ठे. आवा कारणथी जनक राजाए ते शत्रुने जीतवा माटे आपनी सहाय मागी ठे. कथुं ठे के, गांमो माणस पण मित्र-ना तेजने पामी पोतानी गांमाशने त्यजी दे ठे.

पठी शत्रुरूप वनने दग्ध करवामां दावानल समान दशरथ राजाए दू-तनां एवां वचन सांजली अत्यंत क्रोध पामता ठतां शत्रुनो विनाश करवा माटे प्रयाणनो पट्टह वगमाव्यो. ते वखते पुत्रोमां मुख्य एवा श्री रामे पिताने प्रयाण करवामां सज्ज थयेला जोइ तत्काल प्रणाम करी प्रिय वचनथी विनंती करी के, “हे तात ! बंधुजवाला म्हारा सरखा पुत्र ठतां अतुल परा-क्रमवाला आप पोतेज शा माटे युद्धने अर्थे प्रयाण करो ठे ? हे पिता ! कृपा करी मनेज आज्ञा आपो. कारण के, काकुस्थ कुलमां उत्पन्न थयेलो बालक पण शत्रुजना समूहनो विनाश करे ठे.” आ प्रमाणे विनंती करी बलात्का-रथी पितानी आज्ञा लइ कृतार्थ एवा श्री रामे जाइयोने साथे लइ म्होटी सेना सहित प्रयाण करथुं. पठी शत्रुजना नाश करवामां उत्पन्न थयेला रस-वाला अने उत्तम बुद्धिवाला श्री राम, अनुक्रमे बंधुज सहित मिथिलदेशनी समीपे आव्या. त्यां तो तेमणे इष्टिवेध करनारा, अत्यंत बलवंत अने चारे त-रफ प्रसारी रहेला असंख्य कोटि म्लेह सुजटोने दीठा. म्लेहना सुजटो पण अकस्मात् पोतानी समीपे आवेला रामना उत्कट सैन्यने जोइ तत्काल बहु क्रोध करवा लाग्या. पठी सज्जकस्था ठे आयुध जेमणे एवा ते म्लेहना कोटि सुजटो उत्कट एवा रामना सैन्य सामे युद्ध करवा दोरुचा. ते वखते तेमणे तीक्ष्ण आयुधना वर्षादवरे जेम मेघ दावानलनो विनाश करे तेम रामना सैन्यनो विनाश कस्यो. पोताना सैन्यनो विनाश थतो जोइ क्रोधानुर थयेला म्होटा बलवंत राम पोते युद्ध करवाने उठ्या. तेमणे पोताना बाणोथी प्रवल एवाय पण शत्रुजने सिंह जेम पोतानी गर्जनाथी हाथीयोने त्रास पमामे तेम तत्का-ल त्रास पमारुचा. पठी म्लेह रूपति पोतानी सेनाने चारे तरफ नासी जती जोइ पोते उत्कट बलथी युद्ध करवा लाग्यो, पण ते राम तरफथी आवतां संख्या बंध शत्रुने जोइ पोतानुं जीवित आपवाने समर्थ न थवाथी तुरत सर्व प-गियारने न्यज्जी दइ कागमानी पेठे नासी गयो. ते वखते मिथिला नगरीना लोक अत्यंत आनंद पाभ्या. जनक राजाए पण रामने जेटी गौरवपणाने

ग्य एवा सङ्गानोना आनंदने माटे तेमने महोत्सव पूर्वक पोतानी मिथिला न-
गरीमां प्रवेश कराव्यो. पढी तेणे गुणोष्ठी मनोहर एवा श्री रामनी साथे
पोतानी पुत्री सीतानो विवाह कस्यो. कह्युं ठे के—पोताने घेर आवेला उत्तम वरने
कोण न वरे ?

पढी नारदमुनि जगतने आनंदकारी सीतानी रूप संपत्ति सांजली आ-
श्रयने धरता ठता तत्काल जनक पुत्रीने जोवा माटे त्यां आव्या अने जेट-
लामां तेमणे कन्याना अंतःपुरने विषे प्रवेश कस्यो तेटलामां लांबी जटावा-
ला, पिंगलवर्णा केशवाला अने जयंकर आकृतीवाला ते नारदने जोइ अत्यंत
जय पामेली सीता तत्काल “ हे मात ! हे मात !! ” एम कहेती कहेती घ-
रनी अंदर पेसी गइ. एटलामां कन्यानुं रक्षण करवा माटे सखियोए त्यां आ-
वीने नासी जता ते जटावंत नारदमुनिने रोकी दीधा अने सोर कस्यो के,
“अरे सुजटो ! आ पापी एवा तापसने मारो ! मारो. !! ” सखियोनां आवां
वचन सांजली, शस्त्रधारी अनेक सुजटो तैयार थइ गया. नारदमुनि तेन
पासेथी महाकष्टे बूटीने नासी गया अने अपमान माटे सीताने विषे अत्यंत
मत्सर धरवा लाग्या. वली क्लेश करावनारा ते नारदे विचार्युं के, “ वैताढ्य
पर्वत उपर जइ त्यां चंडगति विद्याधरनो जामंरुल नामे पुत्र के, जे हवणां
युवावस्थाने पाम्यो ठतो पाणिग्रहण करवाने योग्य थयो ठे, तेने सी-
तानुं प्रीतिकारी रूप देखामुं. ” आ प्रमाणे विचार करी नारदे चित्रकार पासे
सीतानुं श्रेष्ठ रूप पटमां आलेखावी जामंरुल कुमारने देखामुं; तेथी चि-
त्रपट्टने जोइ प्रसन्न थयेला उत्तम बुद्धिवाला जामंरुल कुमारे कह्युं के, “ हे
नारदमुनि ! मनुष्योमां अज्ञत एवं आ कोनुं रूप ठे ? ” नारदे कह्युं. “ मिथि-
ला नगरीना जनक राजानी पुत्री सीतानुं ए रूप ठे. ” एम कही नारदमुनि
आकाश मार्गे चाट्या गया. जामंरुल कुमार पण सीतानी प्राप्तिने माटे व्या-
कुल मनवालो थयो. पढी चित्रपट्टने जोवाथी दुःखरूप महा समुद्रमां बूझी
गयेला पुत्रने जाणी चंडगति विद्याधरे तेने कह्युं. “ हे पुत्र ! शुं त्हारा शरी-
रने विषे कोइ रोग थयो ठे के मन संबंधि कांइ पीना उत्पन्न थइ ठे ? अथवा
अदृष्ट वस्तुने मेलववामां चिंतातुर थयो देखाय ठे ? ” ते वखते कुमारना
मित्रोए चंडगति राजाने कह्युं के, “ हे विजु ! मालतीमां ब्रमरमिने पठे जन-

क राजानी पुत्री सीता के, जे रूप संपत्तिथी प्रसिद्धि पामेली अने गुणवाली ठे, तेने विषे आ कुमारनुं मन आसक्त अइ गयुं ठे. तो तेने सीतानी साथे परणावीने तेनी चिंता दूर करो. " चंडगतिथे आ प्रमाणे पुत्रनो मनोरथ जाणी तेने कह्युं के, " हे वत्स ! तुं जरा पण खेद न कर. हुं श्रोमाज वखतमां जानकीनी साथे त्हारो विवाह करावीश, माटे शांत था. " पितानां आवां वचन सांजली अत्यंत हर्षित अयेलो ज्ञामंजल कुमार स्वेच्छाथी पोताना मित्रोनी साथे सुखे क्रीडा करवा लाग्यो.

पठी चंडगति विद्याधरे पोताना चपलगति नामना सेवकने मिथिलाना अधिपति जनकने बोलाववा आज्ञा करी, ते उपरथी ते विद्याधर मिथिला नगरी प्रत्ये आवी रात्रीये जनक राजानुं हरण करी तेने वैताढ्य पर्वत उपर लइ गयो. त्यां चंडगति विद्याधरे तेमने जेटी उत्तम सिंहासने बेसारी अने पोते न्हाना सिंहासन उपर बेसी आ प्रमाणे जनक राजाने कहेवा लाग्यो. " हे राजन् ! आपनी पुत्री सीता के, जे उत्तम रूपवाली अने गुणवाली ठे ते म्हारा पुत्र ज्ञामंजलने आपो अने ए संबंधथी विद्याधरना अधिपति अने माणसोना अधिपति एवा आपणी प्रीति दीर्घकाल सुधी स्थिर अने कुशलकारी थाय. " जनक राजाए कह्युं. " हे विद्याधरेंड ! अमारा सरखा माणसोने विषे उत्कृष्ट स्नेहने धारण करता एवा आपे योग्य कह्युं ठे, परंतु ए पुत्रीने में दशरथना पुत्र रामने प्रथमथी आपी दीधी ठे; कारण कन्यानुं दान एकवारज थइ शके ठे. पठी चंडगति विद्याधरे क्रोधातुर अइ पोतानी शक्तिने देखारनासुं वचन कह्युं के, " हे राजन् ! हुं पोतानी विद्यावले तमने आकाश मार्गें करी अहिं लाव्यो तुं, तो पठी सीतानुं हरण करवामां केटलोके वखत अवानो ते कहो ? माटे हुं प्रीतिनो संबंध मागुं तुं ते अंगीकार करो. वली हे राजन् ! अमारा सरखा महा शत्रु उत्पन्न अये ठते राम अथवा बीजा कोइ राजानो पुत्र सीतानुं पाणीग्रहण करी शकशे खरो ? " विद्याधर चंडगतिथे आ प्रमाणे कह्युं एटले जनक राजा मौन रह्यो, तेथी तेणे जनक राजाने फरी विचार करीने कह्युं. " हे राजन् ! वली म्हारुं एक वचन सांजलो.

म्हारा घरने विषे म्हारा पूर्वजोनी परंपराथी चालता आवेला अने वासुदेवना ब्रह्मयोग्य एवा वज्रावर्त अने अणुवर्त नामना वे धनुष्य ठे. जूदा

आगलज रामने पोतानो पति इच्छती उती उन्नी रही. जनकना न्हाना सीतानुं स्वरूप जोइ कमलीनीने विषे ब्रमरनी पेठे अत्यंतन्न अयेली ज्ञा यो. आ वखते जनक नूपतिनी आज्ञाथी द्वारपाले पोतानोपुत्रना विवाह तत्काल कह्युं के, “हे नूपालो अने विद्याधरो ! म्हासुं वचन त्रनी स्त्रीयो मारा मध्येथी जे कोइ पुरुष आ बने धनुष्यमांथी एकनी उपराने पामी-आरोपण करशे. तेज आ सीता नामनी कन्यानो पाणीगृहण कर रपालनां आवां वचन सांजली सर्वे विद्याधरो अने राजकुमारो धनुष्यावः ॥ वानी इच्छाथी तेनी पासे गया; परंतु त्यां तो उंची, करेली फणावाल्दरथ रा-ना दृष्टिरूप विषना ज्ञारथी व्याप्त अयेला तथा यमनी जिह्वाना सभे म्नात्र अग्नि ज्वालारूप ते बने धनुष्योने जोइ जयथी खेदयुक्त अयेला तेउ तत्काल पाठा आवी पोतपोताने आसने बेठा. पठी जुजा बलथी शत्रुना वर्गने तिर-स्कार करनारा अने सिंहना समान पराक्रमवाला श्री राम पोताना आसनथी उठी धनुष्य पासे आव्या. ते वखते बीजा सज्जाजनोए “जेम पूर्वे आवेला राज-कुमारोए धनुष्य चक्राव्युं तेम आ पण चक्रावशे” एम कही रामने हसी काढ्या; परंतु श्री रामे तो चंडगत्यादि विद्याधर पतियोए रोष सहित जोता उतां ना-श पामेलासर्पना समूहरूप अने शांत अयेली ज्वालावाला अग्निरूप तेवज्जावर्त नामना धनुष्यने लीला मात्रमां कमलना नादनी पेठे उपानी ते उपर बाण

ते वखते “इह्वाक कुत्रुवरूप आकाशे प्रकाशं करवामां सूर्य समान, को वीर पुरुषाभिर्हीरा समान ! महा बलवंत हे रामे ! जयवंता व-तां.” आम अनेक विद्याधरो, देव अने दानवो श्री रामनी स्तुति करवा ला-ग्या एटले सीताये पोताना हाथमां रहेली वरमाला श्री रामना कंठने विषे हर्ष सहित आरोपण करी. पठी रामनी आज्ञाथी लक्ष्मणे पण सर्व राजलो-क जोता उतां तत्काल अर्णवावर्त नामना धनुष्यने चक्राव्युं. लक्ष्मणनुं आवुं अद्भुत पराक्रम जोइ प्रसन्न अयेला विद्याधरोए पोतानी अठार कन्यानु लक्ष्म-णने आपी. पठी खेदयुक्त मनवालो चंडगति विद्याधर पोताना ज्ञामंजुल पुत्र सहित वैमानमां बेसी परिवारे परवस्थो अको पोताना नगर प्रत्ये आव्यो. जनक राजाए पण पोतानी पुत्री सीताना विवाह महोत्सव निमित्ते दशरथ नूपतिने पोताना नगर प्रत्ये बोलाव्या. दशरथ राजा त्यां आव्या एटले ज-

(१६४) आश्रित करायेला ते बन्नेमांथी एक धनुष्यने पण राम

क राजानी राजपुत्र पोताना जुजवलथी चमावशे तेज राजपुत्र जुजव-
ठे, तेने विनेनी सीताने परणशे. बीजो कोइ समर्थ एवोय पण नूपति नहि
परणावीने जनके परवश्यपणाने लीधे विद्याधरनां आ वचन अंगीकार क-
णी तेने अगतिये तेने बन्ने धनुष्यो आपी मिथिला नगरी प्रत्ये पहोचा-
जाने पोते पुत्र परिवार सहित पोताना घरने विषे रह्यो. अहिं जनक रा-
वचन नी मिथिला नगरी प्रत्ये आवी सर्वे वृत्तांत पोतानी प्रियाने कह्यो ए
त्रोनी पुत्रीना मोहथी अत्यंत पीना पामती ठती बहु रुदन करवा लागी
ठवको आपीने कहेवा लागी के, " अरे दैव ! तेज म्हारा तुरंतना

जन्मेला पुत्रनुं हरण करी मने दुःख आप्युं ठे अने वली हवणां आ पुत्रीनुं हरण
करीने शा माटे दुःख आपीश ? निश्चय हुं नथी जाणती के, देवतानुं आश्रि-
त करेलां आ बन्ने धनुष्यने राम के बीजो कोइ राजपुत्र चमावे, एम्हारा हृदय-
ने विषे म्होडुं शक्य उत्पन्न अयुं ठे. " आ प्रमाणे शोक करती एवी प्रियाने
जनके कह्युं. " हे प्रीया ? परवश्यपणाथी जे अंगीकार करयुं ठे तेनो हवे शो-
क शो करवो ? वली में रामनुं पराक्रम जोयुं ठे. हुं धारुं ठुं के, ते एकवार वज्रने
पण जागी नाखे तेवा ठे तो पठी ते आ बन्ने धनुष्यने चमावे एमां तो शंका
शी राखवी, माटे हे प्रिया ! शांत आ अने शोक त्यजी दे. "

आ प्रमाणे प्रियाने शांत करी जन्मेला राजाए सर्व प्रकारनी शोचनी
स्वर्गलक्ष्मीने जीतनार म्होटा स्वयंवर मंरुपने रची तथा धनुष्योने जूदा
जूदा सिंहासनो उपर मूकीने पठी ते चंडगति विद्याधरने अने बीजा
बहु राजपुत्रोने तेमाव्या. पठी चंडगति विगेरे विद्याधर अने राजकुमारो पो-
तपोताना सिंहासन उपर विराज्ये ठते महा तेजवंत सिंहासन उपर बेठेला
श्री राम लक्ष्मण महा कांतिवंत एवा पुष्पदंतनी पेठे शोचवा लाग्या. पठी
जनकनी आज्ञाथी उत्तम शृंगारवमे सुशोभित एवी सीता पोताना हाथने
विषे वरमालाने धारण करती ठती हर्षथी स्वयंवर मंरुपमां आवीने पाल-
थीमांथी नीचे उतरी सिंहासन उपर मूकेलां बन्ने धनुष्योनुं आदरथी
पुष्पवमे पूजन करवा लागी. त्यारपठी पण दिव्य वेशने धारण करनारी
सीता जाणे ते धनुष्योनी अधिष्टायक देवीज होयनी ? एम ते धनुष्योनी

सुदेवना वरदाने योग्य एवा बजावत अने असावावत नामना व धनुष्ये च. पू.

नके पोतानी पुत्री जानकीनो लग्न विधि महोत्सव कस्यो. जनकना न्हाना ज्ञाइ जटके पण कैकेयी नामनी पोतानी पत्नीना नदरथी नत्पन्न अयेली ज्ञा पुत्री ज्ञरतने परणावी. आ प्रमाणे सर्व राजानुने विस्मयकारी पुत्रना विवाह उत्सवने करी प्रसन्न अयेला मनवालो दशरथ राजा पुत्र अने पुत्रनी स्त्रीयो सहित जनक राजाथी सङ्गाने प्रशंसवा योग्य एवा श्रेष्ठ गौरवपणाने पामी-ने निर्णय अयो ठतो फरी पोतानी अयोध्या नगरी प्रत्ये आव्यो.

॥इति श्री पद्म बलदेव चरित्रे सीता विवाहो नाम त्रितीयः प्रस्तावः॥

पढी प्रशंसा करवा योग्य साम्राज्य पदने जोगवता एवा दशरथ राजाए कोइ वखते शांति निमित्ते म्होटि समृद्धि पूर्वक श्री जिनेश्वरनो स्नात्र महोत्सव कस्यो, पढी तेमणे एक दिव्य कचोलामां ते स्नात्रनुं पवित्र जल ज्ञरी कौशल्याने आपवा माटे वृद्ध द्वारपालने मोकळ्यो अने बीजां सारां पात्रमां ज्ञरी बीजी स्त्रीयोने आपवा माटे पोतानी दासीयोने मोकळी. हवे कौशल्या विनानी बीजी सर्वे स्त्रीयोए पोतपोताने प्रथम प्राप्त अयेलां ते स्नात्र जलने मस्तकवने वंदन करी अमृत रसनी पेठे सुवर्ण पात्रमां ज्ञरी राख्युं अने कौशल्या तो पोताने स्नात्र जल नहि मलवाथी शोकाकुल अइने विचार करवा लागी के, “ मान रहित जीवितने धिक्कार ठे के, जे पतिये बीजी स्त्रीयोने विघ्ननी निवृत्ति माटे स्नात्र जल मोकळ्युं अने मने मोकळ्युं नहि, माटे निश्चय हुं मंद ज्ञाग्यवाली तुं. हवे पतिना सन्मान रहित एवी म्हारे मरण पामवुं एज श्रेयकारी ठे. ” ग्राम धारीने दशरथ प्रिया कौशल्याए जेटलामां पोताना कंठने विषे पाश नाखयो तेटलामां दैवयोगथी त्यां दशरथ राजा आवी चरुया. तेमणे कौशल्यानी आवी अवस्था जोइ हृदयमां विस्मय पामी तत्काल ठरीवने ते कंठ पासने ठेदी नाखयो अने पढी पोताना खोलामां वेसारीने प्रेमथी तेने कह्युं के, “ हे प्रिया ! त्हारो आवो म्होटो अपराध कोणे कस्यो ठे ? निश्चय त्हारो अपराध करनार माणस म्हारे सन्मान करवा योग्य हइ तो पण तेणे पोतानुं मृत्यु इच्छेनुं देखाय ठे. ”

कौशल्याए कह्युं “ हे नाथ ! आपे बीजी स्त्रीयोने त्यां स्नात्र जल मोकळ्याव्युं अने मने न मोकळ्युं, एथीज आ म्होटुं दुःख नत्पन्न अयेलुं ठे. ” कौशल्या आ प्रमाणे जेटलामां पोताना पतिने कहे ठे, तेटलामां वृद्ध द्वारपाले आ-

वी ने कह्युं के, “हे मात! महाराजाए मोकलावेलुं आ स्नात्र जल ग्रहण करो.” कौशल्याए अत्यंत हर्ष पामी ते स्नात्र जलने स्वीकारयुं. पठी दशरथ ऋषितिये द्वारपालने पूठयुं के, “हे ऋष! तने दुःखदाइ आटली वार क्यां थइ? ” तेणे कह्युं “हे महाराज! मने बहु वृद्धावस्था प्राप्त थइ ठे; तेथी हुं उतावलथी चालवाने असमर्थ हुं.” पठी दशरथ महाराजा पण वलीयांधी व्याप्त शरीरवाला, धोला केशवाला, अमनोहर शरीरवाला, वली गयेली केरुवाला, गलतां नेत्रवाला, कण्ठे कण्ठे मुखमांथी परुती लालना समूहवाला, सुकाइ गयेला मांस अने चामकीथी अत्यंत दुर्बल देखाता, बल रहित थयेला, श्वासोश्वास चरुवाने लीधे ठेकाणे ठेकाणे उजा रहेता अने जरावस्थाथी जर्जरीभूत थइ गयेला ते द्वारपालने जोइ विचार करवा लाग्यो के, “अहो! देव अने दानवोथी पण न निवारी शकाय एवी आ जरावस्था बलात्कारथी शरीरने जर्जरीत न करी नाखे त्यां सुधी माणसोए परलोकना हितने माटे यत्न करवो.” आम विचार करता ते ऋषि केटलोके काल त्यांज रक्षा. कोइ वखते चारज्ञानना धारणहार सत्यऋषि सूरि अनेक साधुजना समूह सहित ते नगरीना उद्यानने विषे आव्या एटले दशरथ राजा पोताना पुत्र अने स्त्रीयोना परिवार सहित हर्षथी तेमनी धर्म देशना सांजलवाने उद्यानमां गयो. त्यां ते आचार्यने योग्य रीते प्रदक्षिणा करी अने परम ऋषिथी वंदना करी योग्य स्थानके वेठो. हवे ते अवसरे विद्याधरनो अधिपति चंडगति के, जे पोताना पुत्र जामंजुल सहित वैमानमां वेसी रथावर्त पर्वत उपर गयो हतो तेणे त्यांना चैत्योने वंदना करी पाठा आवता आकाश मार्गथी आ सूरेश्वरने जोया; तेथी ते पण आकाश मार्गथी नीचे उतरी मुनीश्वरने वंदना करी धर्म सांजलवा वेठो. पठी आचार्ये ते सर्वेने प्रतिबोध करवा सारु अमृत समान वालीवने पापनो नाश करनारी देशनानो आरंज कस्यो. तेमां पण विशेषे तो जानकीनी स्पृहाथी उत्पन्न थयेलां पापथी ठोकाववाने अर्थ अने जामंजुल कुमारा चित्तना संतोपने अर्थ तेना पूर्व जन्मना माता पिता, पुष्पवती अने चंडगतिना पूर्व ज्यो कही संजलाव्या. पठी जामंजुल कुमार अने सीताना जोमलानी उत्पत्ति तथा जामंजुलनुं उत्पत्ति वखतेज शत्रुए करेलुं हरण पण कही वताव्युं. विद्याधर कुमार जामंजुल आ सर्व इकीकत सांजली पोताना

पूर्व ज्वनुं यथार्थ स्मरण करतो ठतो तत्काल मूर्छा पामी गयो. थोमीवारे मूर्छा वली एटले उत्तम बुद्धिवंत एवा तेणे सीताने पोतानी बेन मानता ठता अने पोताना आत्मानि निंदा करता ठता सीतानी साथे विवाह करवानी इच्छा त्यजी दीधी; एटलुंज नहि पण तेणे सीताने पोतानी ब्हेन जाणीने वंदना करी. सी-ताए पण तेने पोतानो साथे जन्मेलो बंधु जाणी आशिष आपी. पढी चंड-गति विद्याधरे जामंरुल कुमारने मिथिलापुरीने विषे ज्यां जनक जूपति अने विदेहा हतां त्यां पहोचारुयो अने तेनुने जोरुलामां उत्पन्न थयेला जामंरुल कुमारनी वात अने तेनुं पूर्व जन्मना वैरीये करेलुं हरण ते सर्व कही संजलाव्युं. जामंरुल कुमारे पण प्रेमयुक्त अइ हर्षनां आंसुने वरसावतां पोताना खरा माता पिताना चरणमां प्रणाम कख्यो. माता पिताए दिव्यरूपनी संपत्तिवा-ला पुत्रने प्रेम दृष्टिथी जोइने हर्षथी पोताना खोलामां बेसाख्यो. वली जामंरुल कुमारे सीताना आवरणथी उत्पन्न थयेला क्रोधनी शांतिथी प्रसन्न अइ रामने पण नमस्कार कख्यो. पढी चंडगति विद्याधरे प्रबोध पामी जामंरुल कुमारने पोतानुं साध्राज्यपद आपी तेज सत्यज्ञूति सूरि पासे चारित्र अंगी-कार करचुं. कहुं ठे के-महात्मानुने पुण्यकार्यमां विलंब होतो नथी. पढी जामंरुल कुमार चंडगति राजर्षिने, विदेहाने, जनक जूपतिने, दशरथ नृपने, ब्हेन सीताने अने रामने नमस्कार करी वैताढ्य पर्वत उपर गयो. व्रत ग्रहण करवाने अजिलाषवंत थयेला दशरथ जूपति पण उद्यानथी नगरीने विषे आ-वी कौशट्यादि सर्व प्रियानुने तथा श्री रामप्रमुख पुत्रोने तत्काल बोलावी कहेवा लाग्या के, “ हे वत्सलो ! तमे सौ मने दीक्षा लेवानी आज्ञा आपो. कारण के, पूर्वजोनो एज क्रम चाले ठे.” पढी ज्ञक्तिवंत जरते कहुं. “ हे ता-त ! हुं पण आपनी साथे नाना प्रकारना ज्वनो नाश करवा माटे व्रत अं-गीकार करीश. ” आ वखते कैकेयी विचार करवा लागी के, “ हाय हाय ! हलायेली आज्ञावाली हुं पति अने पुत्र विना एकली घरने विषे केम रही सकीश ? ” आम धारी ते बोली के, “ हे नाथ ! पूर्वे आपे मने वरदान आप्यो ठे ते हवणां सहारा उपर कृपा करी मने आपो. ” दशरथे कहुं. “ हे प्रिया ! मरजी प्रमाणे ते वरदानने तुं तत्काल मागी ले. कारणं इह्वाक वंशमां न-अन्न थयेला राजानुं वचन क्यारे पण फोगट जतुं नथी..

पत्नी कैकेयीए कह्युं. “ हे नाथ ! ज्यारे आप दीक्षा लेवाना ठे त्यारे ज्ञरतने राज्यासन आपो अने लक्ष्मण सहित रामने वनवास जवानी आझा आपो. ” दशरथ राजाए “ एम थान. ” एम कही प्रियानां वचन अंगीकार कख्यां. पत्नी पुत्र नपर प्रीतिवंत एवा दशरथ नृपतिये राम तथा लक्ष्मणना सामुं जोइने स्नेह सहित कह्युं के, “ नुजाबलथी श्रेष्ठपणुं मेलवनार हे ज्ये-ष्ट पुत्र ! तुं आदरथी सांजल. पूर्वे विवाह अवसरे आ त्हारी नुरमान माता कैकेयीना शक्तियोगथी में रणसंग्राममां शत्रुनो नाश कख्यो हतो अने एज कारणथी जयवंत थयेला में तेने तत्काल वरदान आप्यो हतो. परंतु ते अवसरे तेणे ए वरदान न ग्रहण करतां जंमारमां रखाव्यो हतो, परंतु हवणां ते पोताना पुत्र ज्ञरतने राज्यपद अपाववारूप ते आपेला वरदाननी मागणी करे ठे. ” पत्नी श्री रामे हाथ जोडी पिताने कह्युं. “ हे तात ! पोताना अवसरनी जाण एवी कैकेयीए पोतानो वरदान सारो माग्यो ठे, माटे ज्ञरतने मरजी प्रमाणे राज्य आपो अने आपनी आझा मने निश्चय श्रेयकारी थशे. ” दशरथे कह्युं. “ हे वत्स ! तें पोताना कुलने योग्य एवं बहु सारुं कह्युं. में प्रथमथीज सांजल्युं ठे के, राम अत्यंत विनयी ठे. ” दशरथ राजां आम कहेता हता एटलामां विनयवंत एवा ज्ञरते नृपतिने फरीथी कह्युं. “ हे तात ! में आपनी प्रथमथीज विनंती करी ठे के, “ निश्चय आपनी साथे म्हारे पण दीक्षा लेवी ठे. वली सर्व गुणोना समुद्ररूप अने राज्यपदने योग्य एवा म्हो-टा ज्ञाइ रामने मूकी म्हारे विषे राज्यनो ज्ञार मूकवो ते योग्य नथी, माटे हे पिता ! गुण समूहना स्थानरूप रामने पोताने पदे स्थापी म्हारा सहित आप दिक्षा स्वीकारो. ” पत्नी रामे राज्य संपत्तिथी विरक्त थयेला अने गुणसंपत्तिथी श्रेष्ठ एवा पोताना न्हाना ज्ञाइ ज्ञरतने कह्युं. “ विनीत पुरुषोमां मुख्य अने मर्यादा रसना समुद्ररूप हे बंधु ! तुं पितानी आझाने उद्धंघन करवा योग्य नथी. तुं राज्य ग्रहण कर एटले पिता ऋणमुक्त थाय, माता पोताना हृदयने विषे प्रसन्न थाय अने हुं वनमां जाऊं. पत्नी तुं दीर्घकाल पर्यंत राज्यलक्ष्मीने जोगव. ” विनयवंत ज्ञरते रामना चरणनो स्पर्श करीने कह्युं के, “ हे बंधु ! विजयवंत एवा आप पूज्य म्होटा बंधु विद्यमान ठतां जो हुं राज्यने अंगीकार करे तो निश्चै सुविनीतनो शिरोमणि थान. ” ज्ञरतनां आवां वचन नपरथी रामे

निश्चय कस्यो के, “ हुं ज्यां सुधी अहिं रहिंश त्यां सुधी ज़रत राज्यने अंगी-
कार करेशे नहि अने तेथी पितानां वचननी हानी थशे. ” आम धारी नि-
ष्कपट चित्तवाला रामे दशरथ जूपतिने कह्युं. “ हे पिता ! ज्यां सुधी हुं अहिं
रहीश त्यां सुधी ज़रत राज्यने गृहण करेशे नहि; माटे हुं आपना चरणने नम-
स्कार करी हवणांज वनवास जाउं के, जेथी पढी ज़रत सुखे राज्य जोगवे. ”
आ प्रमाणे कही प्रौढ पराक्रमवंत राम पोताना धनुष्य बाण लइ पितानी
पासेथी चाली निकळ्या. ज्यारे कुलरूप आकाशने प्रकाश करवामां सूर्य स-
मान राम पोतानी नजरेथी दूर गया एटले तो शोकथी विह्वल थयेला दश-
रथ राजा मूर्छा पाम्या. राम पण पिताने विषे जक्ति धारण करता अने ज-
रतने विषे प्रेम संपत्ति धारण करता कौशळ्या माता पासे आवीने आ प्रमा-
णे कहेवा लाग्या. “ हे मात ! पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करवाने माटे म्हारा
पिता ज़रतने राज्य आपे ठे; परंतु ज्यां सुधी हुं अहिं हुं त्यां सुधी ते राज्य-
नो स्वीकार करता नथी, माटे हुं हवणां एकलोज वनमां जाउं हुं. तमारे
म्हारा संबंधी कांइ दुःख धरवुं नहि. ” पढी कौशळ्या पण दीर्घकाल सुधी
पुत्र विरह थतो जाणी तत्काल रुदन करता बत्ता मूर्छा पाम्या. वली ते वि-
लाप करवा लाग्या के, “ हे पुत्र ! हवणां तुं मने दुःखना पात्ररूप वनावे ठे
तो पढी हुं शोकयोने विषे दुःसह एवा पराज्वने शीरीते सहन करी सकीश. ”
पढी जानकीपति श्री राम रुदन करती एवी माताने महाकष्टथी शांत करी
पोतानी प्रतिज्ञा पाळवाने उत्साहवंत थया थका नगरनी बहार उद्यानने विषे
आव्या. आ वखते पतिना प्रवासने जाणी सीता विचार करवा लागी के,
“ हाय हाय ! म्हारा पूर्वे करेला कर्मने धिक्कार ठे. वली कुलवंत एवी सती
स्त्रीयोने तो संपत्तिने विषे, विपत्तिने विषे, सुखने विषे अथवा दुःखने विषे
पतिनी पाळल जवुं एज वखाणवा योग्य ठे. ” आम निश्चय करी जानकी
कौशळ्या पासे आवीने कहेवा लागी. “ हे मात ! हुं जक्तिने लीधे पतिनी
पाळल जइश. ” प्रशंसा करवा योग्य गुणनी पंक्तिथी आनंदित थयेला अने
वियोगथी आकुलआकुल थता एवा कौशळ्याए सीताने कह्युं. “ केवना स्तंज
समान अत्यंत कोमल देहवाली अने मनोहर नेत्रवाली हे पुत्री ! तुं प्रवास-
थी उत्पन्न थयेला महा दुःखने शीरीते सहन करी सकीश ? ” वीरपत्नी सी-

ताए कह्युं. “ हे मात ! पोताना पतिनी सेवाथी तो मने वनवास पण अत्यंत-सुखकारी थशे. ” आ प्रमाणे कहीने नित्य शीलरूप अलंकारने धारण कर-नारी सीता निर्मल चित्तथी रामनी पाठल गइ. त्यां कवि उत्प्रेक्षा करे ठे के, जेम दातारनी पाठल कीर्त्ति, धर्मी पुरुषनी पाठल श्रद्धा अने वीर पुरुषनी पाठल जयश्री जती शोभे ठे तेम रामनी पाठल जती सीता शोभती हती. “ सर्व स्त्रीयोने विषे मुकुट समान आ सीताने धन्य ठे के, जे पतिनी ऋक्ति-थी राज्यने त्यजी दइ वनने विषे जाय ठे. ” आम पुरनी स्त्रीयोनां मुखथी पगले पगले पोतानी प्रशंसा सांजलती ते शीलरूप आज्ञावाली सीता प्रेमपूर्व-क पतिनी साथे चाली.

हवे अहिं रामनीज साथे रात्री दिवस निवास करनारा अने प्रेमना ऊ-रारूप लक्ष्मण पोताना मनमां विचार करवा लाग्या के, “ अहो ! कैकेयीनी कपट चातुरीने धिक्कार ठे के, जेणे राज्यने योग्य एवा श्री रामने वनवास अपाववाने अने पोताना पुत्र ऋरतने राज्य अपाववाने माटे राजा पोसेथी आवो वरदान माग्यो. हुं कणमात्रमां ऋरतने राज्यथी दूर करी श्री रामने राज्यासने स्थापुं, परंतु एम करवाथी पितानी आज्ञानो जंग गुं न आय ? अर्थात् आय. अरे ! जनकसुता सहित श्री रामना चरण तो वनमां पण पहो-ज्यां अने हवे जो हुं अहिं रहुं तो म्हारा बंधुपणाना प्रेमने धिक्कार ठे ! धि-क्कार ठे ! ! ” आम विचार करी जाइना स्नेहथी आकुल थयेला लक्ष्मण, पो-तानी माता सुमित्रानी, पिता दशरथनी अने कौशल्यानी आज्ञा लइ बाणथी पूर्ण एवा जाथा सहित पोताना अर्णवावर्त्त धनुष्यने हाथमां लइ गुफामांथी निकलेला केसरीसिंहनी पेठे पोताना ज्ञुवनथी निकली जेम संसारना पारने पामेला उत्तम मुनिने वैराग्यवंत पुरुष मले तेम बहु दूर गयेला रामने मळ्या. आ वखते जेम विजली अने मेघथी मंदराचल पर्वत शोभे तेम लक्ष्मण अने जानकीवरे श्री राम अत्यंत शोभवा लाग्या. अहिं पाठल जानकी, राम अने लक्ष्मण विनानुं दशरथ राजानुं घर, नेत्र अने नासिका विनानां मुखनी पेठे देखावा लाग्युं. दशरथ ज्ञूपति पण राम, जानकी अने लक्ष्मणना वियोगथी पोताना घरने स्मझान तुळ्य मानवा लाग्यो. पठी ते वेगवाला घोडा उपर चर्मी कौशल्यादि प्रियकरु अने मंत्री सामंतोने साथे लइ रामनी पाठल गयो.

त्या तेणे रामने “ हे वत्स ! सीता अने लक्ष्मण सहित पाठा वलो. ” एम बहु आग्रहथी कहुं; परंतु ते बने ज्ञाश्योए पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करवामां उत्साहवंत अइ सद्गचनथी समजावीने पिताने पाठा वाळ्या. ज्यारे वियोगथी गांफा सरखा थयेला दशरथ विगेरे माणसो पाठा वळ्या त्यारे सीता अने लक्ष्मण सहित राम आगल चालवा लाग्या. रस्ते ठेकाणे ठेकाणे अनेक राजा-उत्त तेमनुं गौरव करता हता; परंतु प्रतिज्ञा पाळवामां तत्पर एवा ते बने ज्ञाश्यो कोइ ठेकाणे रह्या नहि.

हवे अहिं दीक्षा लेवामां उत्साहवंत थयेला उत्तम बुद्धिवाला दशरथ राजाए ज्जरतने राज्य अंगीकार माटे बहु समजाव्या; परंतु तेमणे तो रामना प्रवासना मूल कारणरूप पोताना आत्माने अने पोतानी माता कैकेयीने वारंवार निंदता. ठता कोइपण उपाये राज्यपद अंगीकार करचुं नहि एटले तो फरी तेमणे व्रतनी इच्छाथी रामने पाठा वाळवा सेना सहित सर्व सामंतोने मौकळ्या. सामंतोए ज्ञूपतिनी आज्ञाथी तत्काल रामने मली तेमने पाठा वाळवा बहु विनंती करी, पण चारे दिशाउने जोवामां उत्साहवंत अने प्रतिज्ञा पूर्ण करवामां तत्पर एवा श्री रामे ते सामंतोना आग्रहने कोइपण रीते स्वीकाख्यो नहि. सामंतो पण श्रीमान् रामचंडे पाठा वळवानुं कह्या ठतां तेमने पाठा लइ जवानी इच्छाथी जे वात तेमणे कबुल करी नहि.

पठी ते सर्वे सामंतो सहित नृश्वीनुं उद्धंघन करता राम एक म्होटा घोर अरण्यमां आवी पहोच्या अने तेमां पण पोतानुं प्रयाण शरु राखवाथी तेउ एक म्होटी गंज्जीर अने नहि तरी शकाथ एवी विषम नदीना तीरे आव्या. त्यां तेमणे निवास करी सर्वे सामंतोने आ प्रमाणे कहुं के, “ हे सामंतो ! आ आगल रहेली नदी बहु विषम ठे. वली हुं पण पितानी प्रतिज्ञा पूर्ण करवानी इच्छाथी हवणां पाठो वलीश नहि; माटे तमारे पाठुं जवुं, एमां जरा पण विचार करवो नहि. तमारे पिताथी दशरथ ज्ञूपतिने अने माता श्री कौशळ्याने म्हारा प्रणाम कहेवा तथा राज्यपद धारण करी रहेला ज्जरतने विषे ज्जक्तिवंत थवुं. ” पठी राम ते सर्वे सामंतोने ते नदीने तीरे राखी लक्ष्मण अने सीता सहित पोते ए नदीने तत्काल उतख्या. सामंतो पण नदीने तीरे दूर रह्या ठता नदीने उत्तरी सामे तीरे जइ त्यांथी आगल चालवाने लीधे पोतानी

दृष्टिशी अदृश्य थयेला रामने जोइ पाठा बळ्या. त्यांथी तेमणे विनीता नगरी प्रत्ये आवी दशरथ जूपतिने प्रणाम करीने रामनुं अरण्यमां प्रयाण, कुशल अने प्रणाम विगेरे कही संजलाव्युं. पठी दशरथ राजाए जरतने कहुं. “ हे वत्स ! हवणां तुं राज्यने गृहण करी म्हारी वृद्धनी ब्रतेह्या पूर्ण कर. ” रामनी जक्तिशी सर्व नगरवासी जनोने प्रसन्न करनार जरते पण कहुं के, “ हे तात ! आप गमे तेम करशो तो पण हुं वमी काढेला अन्ननी पेठे राज्यने तो नहिज जोगवुं. वली हुं आपनी आज्ञाशी रामनी पाठल जइ तेमने अति आदर पूर्वक अहिं तमारी पासे तेनी लावीश. आ वखते कैकेयीये आवीने दशरथने कहुं. “ हे नाथ ! आपे म्हारा पुत्रने राज्य आपवानी इच्छाशी मने सत्य वचनवने वरदान आप्यो ठे; परंतु रामनी जक्तिने विषे जावित मनवालो ते कुलीन म्हारो पुत्र अनुक्रमना लोपशी साम्राज्यपदने गृहण करतो नथी. वली हे देव ! रामादिना प्रवासशी उत्पन्न थयेला दारुण दुःखने जोइ अपवादना जयशी मने अत्यंत खेद आय ठे, माटे हुं पण आपनी आज्ञाशी म्हारा पुत्रनी साथे त्यां जइ सीता अने लक्ष्मण सहित श्री रामने तत्काल पाठा वालीश. ” पठी रामने पाठा वालवा माटे कस्यो ठे उद्यम जेणे एवी कैकेयी, पोताना पुत्र सहित दशरथनी आज्ञा लइने चाली अने वेगवाला घोराना अखंरु प्रयाणे करीने ठ दिवसमां जे वनने विषे राम हता त्यां ध्यावी पहोची. प्रौढ रथमां बेठेली पोतानी जंरमान माताने तथा उत्तमस्वना सहित जरतने दूरशी आवता जोइ सीता अने लक्ष्मण सहित प्रसन्न, सुखवाला रामे तेमनी सामा जइ रथशी उतरेली कैकेयीने प्रणाम कस्या. ते वखते हे राम ! उत्तम लक्षणधारी हे लक्ष्मण ! दीर्घायु शान्त. ” एम राम लक्ष्मणने आशिष आपती कैकेयी वारंवार राम अने लक्ष्मणना मस्तकने सुंघवा लागी. पठी तेणे प्रणाम करती एवी जानकीने पण गाढ आलिंगन करीने मधुर वचनशी आशिष आपी के, “ हे पुत्री ! तुं वीरपुत्रने जन्म आपनारी था. ”

जरत पण दीर्घकाल पर्यंत विरहशी उत्पन्न थयेला दुःखने जाणे हर्षना आंसुना नमूदना मीपशी खेंची काढतो होयनी ! एम प्रेमपूर्वक रामने प्रणाम कस्या लाग्यो. पठी श्री रामे सूक्ष्म वस्त्रशी नांखेला पवने करी धीमे धीमे जरतने तथा कैकेयीने शांत कस्यां एतले कैकेयीए रामने कहुं. “ लक्ष्मीना

मंदीररूप गुणोने शोभावनार अने सूर्यवंशरूप समुझे उद्धास पमानवाने चंद्ररूप हे राम ! लक्ष्मण अने सीता सहित तमे वनप्रत्ये आव्ये ठते राज्य अने देश विगेरे सर्व अत्यंत निस्तेज बनी गयुं ठे. वली तमने राज्य आपवाने अवसरे मूढ बुद्धिवाली अने कुड् चित्तवाली में तमारा पिता पासे ज़रतने राज्य आपवानो वरदान माग्यो, परंतु ते ज़रत तो पूज्य एवा तमारे विषे म्होटी ज़क्तिने धारण करतो ठतो तेने आपवा मांढेलुं राज्य अंगीकार करतो नथी, माटे हवे आ अरण्यथी पाठा फरी राज्यने अंगीकार करो. कारण तमारा पिता संवेगने लीधे तत्काल दीक्षा लेवानी इच्छा करे ठे. हुं वधारे शुं कहुं, पण तमे पिताना ज़क्त अने विनीत ठो, माटे राज्यने अंगीकार करी मने प्राप्त अयेलो अपवाद टालो. ” ज़रत पण श्री रामना चरणने विषे पोतानुं मस्तक मूकी एमज कहेवा लाग्यो के, “ हे बंधु ! तमारुं पूर्वना सरखुं बंधुवात्सल्यपणुं क्यां जतुं रहुं के, जेथी स्नेह रहित एवा यतिनी पेठे माता पिता अने ज्ञायोने त्यजी आवा घोर वनमां निवास करवा आव्या ठो ? हवे पाठा वली अमारा उपर दया करो. हे ज्ञाइ ! मातानी अने म्हारी प्रार्थनानो जंग न करो. कारण तमे सर्वनुं इच्छित कार्य पूर्ण करवाने कष्टपवृक्षरूप ठो. ” कैकेयीनां अने ज़रतनां आवां वचन सांजलीने पठी रामे कह्युं. “ हे मात ! हे बंधो ! तमे मने पाठा वालवाने पूर्ण आग्रह करो ठो; परंतु पिताश्री दशरथ महाराजाए पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करवाने माटे तथा में पण पितृजक्तिने लीधे. राज्य तो ज़रतनेज अर्पण करयुं ठे. वली हे बंधु ! हुं कत्रिय पुत्र अइ आ अंगीकार करेला वनवासने त्यजी दइ पिताना अने म्हारा नामने शी रीते लोपी दउं ! ! माटे ज्ञाइ ज़रत ! हवणां पिताने सिंहासने विराजीत अइ आपज राजा थाउ. हवणां तमारे पितानी आज्ञां उल्लंघन करवी जोइती नथी. ” आम कहीने पठी पतिनी आज्ञाथी सीताये आणेला निर्मल नदीना जलथी रामे तथा लक्ष्मणे हर्षपूर्वक ज़रतने त्यांज राज्यान्निषेक कस्यो. पठी विनयथी कैकेयीने तथा ज़रतने संतोष पमानी रामे तेउने शीखामण आपी कौशल्या नगरी प्रत्ये विदाय कस्यो अने लक्ष्मण तथा सीता सहित पोते स्वस्थ चित्तवाला अइ कौतुक जोवाने उत्साह धरता थका दक्षिण दिशाप्रत्ये चाळया. दशरथ ज़पतिये पण शोभा दिवसनी अंदर माता सहित पाठा आवेला ज़रत

पुत्रने महोत्सवपूर्वक पोताने पदे स्थायी अनेक सामंत अने नृपतियो सहित विधिपूर्वक श्री सत्यज्ञूति गुरु पासे दीर्घकालधी इष्ट एवी चारित्र लक्ष्मीने अंगीकार करी.

॥ इति श्री पद्म चरित्रे ज्ञरत राज्यान्निषेको नाम तृतीयः प्रस्तावः ॥

पढी श्री रामना प्रवासने लीधे अत्यंत दुःख धरता एवा ज्ञरत विनी ! नगरीने विषे राज्य करवा लाग्या. राम पण लक्ष्मण अने सीतानी साथे चित्रकुट नामना महा पर्वत उद्धंगी मनोहर वैजववाला अवंती नामना देशप्रत्ये आव्या. त्यां बहु श्रमने लीधे सीता एक वरुवृहनी नीचे सूड गया एटले चारे तरफ दिशानुमां जोता एवा रामे पोताना न्हाना जाड लक्ष्मणने कहुं. “ जाड ! हवणां आ तरफनो देश उरुती धूलथी व्याप्त अयेलो देखाय ठे ते शुं कांइ निमित्तथी ठे के ए देशज एवो ठे ? ” आम वने जाडयो वात करे ठे एवामांको-इ उत्साह धरतो मुसाफर त्यां आवी चरुयो. रामे तेने पेली उरुती धूलनुं कारण पूठयुं एटले तेणे कहुं. “ हे श्रेष्ठ ! सांजलो.

अहि अवंती नामे नगरीं ठे. त्यां सिंहना सरखो पराक्रमी सिंहोदर नामे राजा राज्य करे ठे. ए सिंहोदर राजाना मालव देशमां पुरदेश नामना नगरने विषे तेनो वज्रकर्ण नामे सामंत (खंरियो राजा) राज्य करे ठे. एक दिवस ते वज्रकर्ण सामंत राजा मृगया रमवाने वनमां गयो हतो; त्यां तेणे कायोत्सर्गने विषे रद्दला कोइ ध्यान धरता मुनिने जोया; तेथी तेणे तेमने प्रणाम करी हर्षथी पूठयुं के, “ हे मुनि ! आप आ अरण्यने विषे स्थिर वृहनी पेठे शा माटे उजा ठे ते कहो ? ” मुनिये कायोत्सर्ग पारीने कहुं के, “ हे ज्ञड ! हुं म्हारा पोताना हितने माटे अहिं उजो रह्यो तुं. ” राजाए फरी प्रश्न कस्यो के, “ तमारे अहिं कंइ खावा पीवानुं तो ठे नहि तो पढी हित शानुं ? ” पढी ते प्रीतिवर्द्धन मुनिये राजाने योग्य जाणी तेने वने लोकने विषे हितकारी धर्म संजलाव्यो. राजाए पण धर्म सांजलवाथी प्रबोध पामी शुद्ध सम्यक्त्व पूर्वक श्री जिनेश्वरे प्ररूपेला श्रावक धर्मने अंगीकार करीने धार्युं के, “ म्हारे देव, दाना माणन अने राजाने विषे फक्त अरिहंत देव अने शुद्ध क्रीयावान् गुरु विना वीजा कोइने पण वंदन करवुं नहि. ” आवो अज्ञिग्रह लइ माननो समुड ते राजा पोताने घेर आवी फरी मनमां विचार करवा लाग्यो के, “ म्हाराथी

सिंहोदर जूपतिने प्रणाम कख्या शिवाय तेमनी सेवा शी रीते करी सकाशे ? अने में कोइने प्रणाम नहि करवा संबंधी लीधेलो अग्निग्रह केटलोक काल रहेशे ? ” आम विचार करता तत्काल उत्पन्न अयेली बुद्धि तेणे पोताना हाथनी वींटीमां श्री मुनिसुव्रत प्रजुनी मणिमय मूर्ति जमावी. पढी बहु गुणोळी सुशोभित एवो ते वज्रकर्ण अवसरे पोताना हाथनी वींटीमां रहेला प्रजुना प्रतिविवने प्रणाम करतो ठतो देशाधिपतिने प्रणाम देखामतो खुशी करे. आ प्रमाणे तेणे केटलाक समघ चलाव्युं, परंतु आ तेना कपटनी वात कोइ चामियाए सिंहोदर जूपतिने कही दीधी.

पढी सिंहोदर जूपति ते वात जाणी अत्यंत क्रोधातुर अयो ठतो वज्रकर्णने मारवा सज्ज अयो. तेना आवा डुष्ट विचारने जाणी कोइ राज पुरुषे ते वात वज्रकर्णने कही; तेथी तेणे ते पुरुषने पूढ्युं के, “ हे श्रेष्ठ पुरुष ! तें ए गुप्त वात शी रीते जाणी ? ” तेणे कहुं. “ हे जूपति ! सांजलो.

स्कंधदेशने विषे सराम नामनो उत्तम शोठ वसतो हतो. तेने यमुना नामे स्त्री हती. तेउने विधुदंग नामे हुं पुण्यवान् पुत्र हतो. कोइ वखते हुं वेचवानी वस्तुने लइ वेपार निमित्ते अवंती नगरी प्रत्ये जशने रह्यो अने कामलता नामनी वेश्यानी साथे अनुरागवंत पण अयो. एक दिवसे वश्य करी लीधेला मने ते वेश्याये आ प्रमाणे कहुं. “सिंहोदर जूपतिनी राणी श्रीधराने जेवां बे कुंमलो ठे तेबां मने करावी आपो. ” में तेनां आ वचन कबुल कख्यां, परंतु म्हारी पासे धन न होवाने लीधे हुं रात्रीने विषे श्रीधरा देवीनांज कुंमलो चोरी लेवासिंहोदर जूपतिना मेहेलमां पेठो. ते वखते राजा पोतानी पट्टराणीनी साथे सूतो हतो, पण कंइ विचारने लीधे निज्ञ पाम्यो नहोतो. पढी राणीये जूपतिने पूढ्युं के, “ हे नाथ ! आजे आपने निज्ञ केम नथी आवती ? ” राजाए कहुं. “ हे मानिनि ! हुं वज्रकर्णने माख्या विना शी रीते निज्ञ लउं ? निश्चय काले हुं तेने सहकुटुंब मारीने पढी निज्ञसुख केदीकार करीश. ” सिंहोदर जूपतिनां आवां वचन सांजली चोरीने त्यजी तमने साधर्मिक जाणी हुं खबर आपवाने माटे अहिं आव्यो तुं, माटे हे बंधु ! सिंहोदर जूपति अहिं आवे एटलामां तमे अहिंथी बीजे नासी जानु. ” दूतनां एवां वचन सांजली वज्रकर्ण जेटलामां धनधान्यनो संग्रह करी स

ज्ज श्रयो तेटलामां बीजे दिवसे सिंहोदर जूपति त्यां आवी पहोच्यो. तेणे सीमासा नपर पद्माव नाखी दूत मोकली वज्रकर्णने कहेवराव्युं के, “ हे अध-म ! तें आटलो काळ वींटीमां मूर्ति राखी कपट करीने मने ठेतस्यो ठे, पण हवणां ते वींटीने त्यजी दइ मने प्रणाम कर. नहितो बंधुन सहित त्हारो त-त्काल नाश करीश. ” सिंहोदर जूपतिये कहेलां दूतनां आवां वचन सांजली स्थीर चित्तवाला वज्रकर्णे तेज दूतनी साथे विशालेश्वरने विनंतीपूर्वक कहे-वराव्युं के, “ हुं अहंकारने लीधे अथवा शौर्यने लीधे आपने प्रणाम करवा-मां विमुख श्रयो नथी, परंतु श्री सर्वज्ञ विना बीजा कोशने प्रणाम न कर-वाना निश्चयथी में एम करेल ठे, माटे हे जूपति ! एक प्रणाम करवानी वा-त त्यजी दइ बीजी जे आज्ञा करशो ते हुं करवा तैयार हुं. आ में धर्मद्वार-ने माटेज गृहण करेलुं ठे. हवे आप म्हारुं सर्व लइ ल्यो अथवा मने ठोनी द्यो. ” दूते आवीने आ सर्व वात सिंहोदर जूपतिने निवेदन करी एटले तो ते धी विगेरे पदार्थो नाखवाथी ज्वाजलीत श्रयेला अग्निनी पेठे अत्यंत कोपा-कुल श्रयो. पठी तेणे दशपुर नगरने घेरो घाली वज्रकर्णना देशने पोताना सैन्यथी लुंटा मांश्रयो.

(मुसाफर रामने कहे ठे के,) हे जाइ ! एज कारणथी आ देश उरती धूलथी जरपूर देखाय ठे. वली ते वैरीयोए श्रीमंतोनां घरने वाली नाखवा-नी साथे म्हारी धन रहितनी जुंपनी पण वाली नाखी ठे. पठी म्हारी स्त्री-ये पोकार करतां मने घरमांथी वासणो काढवा मोकळ्यो, परंतु तेम करवाने हुं विमुख श्रइ चाली निकळ्यो. हे श्रेष्ठ ! म्हारा आ प्रवासनुं मने उत्तम फल मळ्युं के, जे हवणां मने आपनुं दर्शन श्रयुं. ” पठी रामे ते मुसाफरने पो-तानो मणिजमित्र सोनानो कंदोरो आप्यो. कह्युं ठे के—उत्तम पुरुषोनुं दर्शन घणुंकरिने कळ्याणकारीज होय ठे.

पठी सीता अने लक्ष्मण सहित श्रीराम परोपकारने माटे दशपुर नग-प्रत्ये वज्रकर्ण राजा पामे जवा निकळ्या. त्यां नगरनी वहार उद्यानमां रहे ला चैत्यने विषे श्री चंडप्रभु जिनेश्वरने नमस्कार करी राम त्यांज रह्या अं-दक्ष्मण तेमनी आज्ञा लइ ज्ञाननी मामथीने माटे नगरमां गया. त्यां राज-गणेशोए नदि गोकला लक्ष्मण वज्रकर्ण जूपतिना घरने विषे आवी पहोच्यो ए-

टले तो झूपतिये पोते आवी तेमने अजुत आकृतीवंत जोइ जोजनने माटे आमंत्रण करयुं. पढी लक्ष्मणे ते वज्रकर्णने कह्युं के, “ म्हारा अधिपति पोतानी प्रिया सहित हुधातुर थवाने लीधे नगरीनी वहार बेठा ठे.” ते उपरथी राजाए लक्ष्मणनीज साथे नाना प्रकारना शाक सहित घणां घीथी बनावेलुं उत्तम जोजन रामने माटे मोकळ्युं. रामे पण लक्ष्मण अने जानकी सहित ते उत्तम रसवालां जोजनने जमीने पढी रामे लक्ष्मणने सिंहोदर राजा पासो मोकळया. लक्ष्मणे सिंहोदर झूपतिनी पासो आवीने कह्युं के, “ हे राजन् ! तमने कोशलानो अधिपति महाराजा जरत कहेवरावे ठे के, तमारे वज्रकर्ण नृपतिनी साथे आरंजेलो विग्रह त्यजी देवो अने तेनी पासो तमारे प्रणाम पण न कराववो. कारण धर्मी पुरुषने पीमा करवी ते योग्य नथी. वली ए वज्रकर्ण पोताना अजिग्रहने लीधेज नथी नमतो, कारण जैनधर्मना जाण एवा ए राजाने विषे निश्चे गर्व तो नथीज.” पढी महा गर्वधारी एवा सिंहोदर राजाए कह्युं. “ अहो ! पोताना देशनोज अधिपति एवो ए जरत कोण ठे ? हुं म्हारा जुजबलने लीधे तेनी आज्ञाने अंगीकार करतो नथी. शुं शियालनी आज्ञाने केसरी सिंह क्यारे पण कबुल करे खरो ? मने नहि नमन करता ते दूराशय वज्रकर्ण सामंतने हुं जरतनी आज्ञाथी त्यजी देवानो नथी.” लक्ष्मणे पण गर्व सहित कह्युं. “ अरे ! तुं पोताना वृथा जुज बलना गर्वथी जरत झूपतिने अत्यंत अपमान आपे ठे ? तुं जरतनी आज्ञा लोपे ठे, माटे हुंज तने आज्ञे शिक्षा करीश. अरे झूप ! जो त्हारामां पुरुषार्थ होय तो शस्त्र ग्रहण कर.” लक्ष्मणनां आवां वचन सांजली अत्यंत कोपातुर थयेलो सिंहोदर राजा सज्ज थयो अने तेना विकट सुजटो पण जेटलामां लक्ष्मणने मारिवा माटे तैयार थया तेटलामां लक्ष्मण पण हाथीना एक म्होटा आलान स्तंजने उखेनी तेने हाथमां लइ बलवंत कोटि सुजटोना सैन्य सन्मुख आवीने उजा रह्या. पढी लक्ष्मणे ते चारे तरफ जमावेला आलानस्तंजथी त्रास पामेला सर्वे विकट सुजटो नासी गया एटले तेमणे बलथी सिंहनी पेठे उठलीने हाथी उपर बेठेला सिंहोदर झूपतिने त्रास पमानी तेना धनुष्यबाण खेंची लइने पकमी लीधो, तेथी शत्रुनुं सर्व सैन्य जयज्वांत अइ आश्चर्य पामी गयुं. लक्ष्मणे पण नगरवासी जनो सहित रामचंद्र पासो जइने अपूर्व वस्तुं पेठे सिं-

होदर जूपतिने उजो कख्यो. आ वखते आवंतीनो पति सिंहोदर आश्वर्ययु-
क्त अइ रामने नमस्कार करी हाथ जोम्नीने कहेवा लाग्यो के, “ में आ-
पने उलख्या नहोता, तेथीज लक्ष्मणनो अपराध कख्यो ठे. वली ते
अपराधथी केवल अग्निने विषे परुता एवा पतंगनी पेठे हुं फोकट
अपराधमां आवी परुयो तुं. हे महाबल ! आ म्हारा सर्व अपराधने क्षमा
करो अने हे विश्वपति ! हुं आपनो सेवक तुं, माटे मने कार्य फरमावो.” श्री
रामे कह्युं. “ हे जूपति ! आ वज्रकर्ण राजा तमारी सेवा अथवा तमने न-
मस्कार न करे तोपण तेना उपर तमारे मनमां प्रीति राखवी.” सिंहोदर जू-
पतिये कह्युं. “ हे नाथ ! जेनुं रक्षण करनार आप ठो तेनी साथे कोण वृथा
द्वेष करे ? ” वज्रकर्ण महिपति पण रामनी आज्ञाथी त्यां आव्यो. पठी
राम अने लक्ष्मणे “ तुं अमारो साधमीक ठे ” एम कहिने तेनो आदर क-
ख्यो एटले सिंहोदर जूपति श्री रामने कहेवा लाग्यो के, “ युगादि जिनेश्व-
रना वंशरूप तलावने विषे राजहंस समान तमोने में पूर्वे गुणोथी सांजलेला
हता ते तमोने में आजे प्रत्यक्ष रीते जोया ठे. हुं अने बीजा सर्वे राजाउ
तमारा सेवक ठइए, माटे आप आ म्हारा राजाने बंधनथी मुक्त करो.”
पठी लक्ष्मणे सिंहोदर जूपतिने कह्युं. “ आ वज्रकर्ण सामंत तमने प्रणाम न
करे तो पण तमारे तेना उपर लक्ष्मीनो नाश करनारो कोप करवो नहि.”

लक्ष्मणनां आ वचन सिंहोदर जूपतिये श्री रामनी पासेज अंगीकार
कख्यां एटले लक्ष्मणे तेने बंधनथी तत्काल मुक्त कख्यो. पठी विशालेश्वर
सिंहोदरे वज्रकर्ण जूपतिने प्रीतिपूर्वक जेटीने पोतानुं अर्धुं राज्य आप्युं. कह्युं
ठे के-सत्पुरुषोना प्रसादथी शुं प्राप्त अतुं नथी ? अर्थात् सर्व वांछित वस्तु
प्राप्त थाय ठे. पठी वज्रकर्ण जूपतिये पोतानी आठ पुत्रीयो अने सिंहोदर
जूपतिये सामंतो सहित पोतानी त्रणसें पुत्रीयो लक्ष्मणने आपी. लक्ष्मणे
पण गमनी आज्ञाथी ते सर्वे कन्यानी साथे पाणीग्रहण कर्युं. पठी रामे
ते वत्र जूपतियोने कह्युं के, “ हे जूपालो ! म्हारुं वचन सांजलो. हवणां पि
तानी आज्ञाथी अयोध्याने विषे जगत राज्य करे ठे अने अमो वनवास कबु
ल करी अदिं आव्या ठीए, माटे दवणां तमारी पुत्रीयो तमारे घेर राखो
अमे अयोध्या वलसुं तयारे तमने साथे लड जसुं.” आम समजावीने राम

तथा लक्ष्मणे ते बन्ने राजानने विदाय कख्या, तेथी तेज हर्ष पामता ठता पो-
ताने स्थानके गया. प्रताप अने कीर्तिने वृद्धि पमानारा रामे पण त्यां ते
रात्री रही बीजे दिवसे सीता अने लक्ष्मण सहित आगल प्रयाण करचुं. अ-
नुक्रमे तेज कोइ महा अरण्यमां आवी पहोच्या. त्यां महा वर्षाद वरसवा
लाग्यो; तेथी तेमणे एक वरुवृक्षनी नीचे निवास कख्यो. पढी रामे ते वरुवृ-
क्षने महा विस्तारवंत जोइने जानकी तथा लक्ष्मणने कह्युं के, “आपणे व-
र्षाकाल पुरो आय त्यां सुधी आ वरुवृक्षनी नीचेज निवास करिशुं.”

हवे ते वरुवृक्षनो अधिष्टायक कोइ अश्वकर्ण नामे यह हतो ते श्री रा-
मना तेजने न सहन करी शकवाथी पोताना गोकर्ण नामना अधिपति पासे
जइने कहेवा लाग्यो के, “हे नाथ ! म्हारा वरुवृक्षनी नीचे कोइ असह्य ते-
जवंत पुरुष आवेल ठे. तेमनी दृष्टि आगल हुं कणमात्र पण रहेवाने समर्थ
नथी. वली ते वर्षाकाल त्यांज रहेवाना ठे, माटे हे विजु ! तमे म्हारुं तेम-
नाथी रक्षण करो.” पढी गोकर्ण अधिज्ञानथी तेमने वासुदेव तथा बलदेव
जाणीने अश्वकर्ण यक्षने कहेवा लाग्यो के, “हे अश्वकर्ण ! त्हारा जाग्यने
लीधेज दशरथ राजाना पुत्रो ते महा बलवंत राम लक्ष्मण त्हारा आश्रमे
अतिथीरूप थया ठे. निश्चे तुं एमनी सेवा जक्ति कर.” पढी अश्वकर्णे “हुं
एमनी सेवा जक्ति करुं.” एम विचारी पोतानी देवशक्तिथी नव योजन प-
होली, बार योजन लांबी, सोनाना किछ्वावाली अने सोनाना, रूपाना अने
मणिना महेलवाली रामनामनी प्रख्यात पुरी वसावी दीधी.

प्रजाते मांगलिक वार्जात्रोना शब्दोथी राम लक्ष्मण जागी उठ्या एट-
ले तो तेमणे गीत गानमां आसक्त थयेला तथा अति प्रेमवाला ते यक्षने दी-
गो. पढी यक्षे जक्तिपूर्वक राम लक्ष्मणने कह्युं. “में आपने माटेज आ पुरी
बनावी ठे, माटे तेमां सुखेथी रहो.” पढी यक्षे निरंतर सेवा करेला सीता
अने लक्ष्मण सहित राम त्यांज वर्षाकाल रह्या. यह हमेशां कल्पवृक्षनां पुष्प,
दिव्यहार अने त्रिविध प्रकारना फूलोथी राम लक्ष्मणने जक्तिपूर्वक संतोष
पमानवा लाग्यो. लक्ष्मण अने सिता सहित राम पण दुःखी, अनाथ अने
दीन लोकोनो इव्यदानथी उदार करता ठता त्यांज रह्या.

हवे ज्यारे वर्षाकाल निवृत्त थयो त्यारे आगल प्रयाण करवाने उत्साहवं-

त थयेला रामने ते यहे चंड समान कांतिवालो हार आप्यो. लक्ष्मणने बे दिव्य निर्मल कुंमल अने सीताने नाना प्रकारना मणिजमित्र चूमरत्न आप्युं. पठी रामे ते यहुनी रजा लइ जेटलामां आगल प्रयाण करथुं तेटलामां यहे ते पुरीने अंतर्धान करी दीधी. अनुक्रमे अरण्यने विषे जता एवां रामे सीता अने लक्ष्मण सहित विजयपुरना उद्यानने विषे वरुवृहनी नीचे निवास कस्यो. त्यां महिधर नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने चंपकमाला नामे सौजाग्यवती राणी हती. तेउने वनमाला नामनी पुत्री हती. महिधर जूपतिये पोतानी आ वनमाला पुत्रीनो संबंध प्रथम लक्ष्मणनी साथे कस्यो हतो. पण पाठलथी तेणे दशरथ महाराजाए अंगीकार करेला चारित्रने तथा रामादिकना वनवासने सांजली ए संबंध गोपी दइने फरी महेंडपुरना राजा वृषजना पुत्र महेंडरूपनी साथे कस्यो. आ वात वनमालाए सांजली, तेथी तो ते लक्ष्मणने विषे अत्यंत प्रेम धारण करती ठती दुःखरूप समुझने तरवाना हेतुथी पोताना नगरथी चाली निकलीने तेज रात्रीने विषे दैवयोगथी ज्यां रामे निवास कस्यो हतो ते वरुवृहनी समीपे आवी पहोची. आ वखते सीता अने राम वने निडावश थया हता अने लक्ष्मण जागता हता, तेथी तेमणे ते आवती. एवी स्त्रीने जोइ विचारथुं के, “ शुं आ कोइ पुरनी अधिष्ठायक देवी आवे ठे के कोइ वनदेवता आवे ठे ? ए शुं करशे ? ” एम धारी लक्ष्मण मौन राखी गुप्तरीते उज्जा रह्या. एवामां ते स्त्रीये “ हाय हाय ! म्हारा अज्ञाग्यने लीधे ज लक्ष्मण आ जवना पति न थया तो हवे पठी आवता जवने विषे तो एज म्हारा पति थजो. ” एम कहीने पोताना गलाने विषे पाश नाखयो. पठी “ हे जडे ! तुं आ प्रकारनुं साहस न कर. ” एम बोळता एवा लक्ष्मणे तत्काल त्यां जड पोताना खड्गवती पाशने ठेदी नाखीने कहुं के, “ त्हारो अज्ञीष्ट पति लक्ष्मण हुं पोतेज आ रह्यो. ” पठी लक्ष्मणे तेने शांत करीने पोतानी पामे बेमारी अने ज्यारे म्होटा ज्ञाइ श्री राम जाग्या त्यारे तेमने सर्व वाते निवेदन कगी.

हेवे बीजे दिवसे पुत्रीने न देवी महिधर जूपति सुजटो सहित तेनी जावन मोट निकली परयो. अनुक्रमे फरतो फरतो ते वरुवृहनी पास आया ना त्यां तेणे पोतानी पुत्रीने राम लक्ष्मणनी पास वेठेली जोइ अत्यंत

क्रोधातुर अइने कह्युं के, “ अरे ! सुन्नटो ! पुत्रीनुं हरण करनार आ चोरोने तुरत मारो ! मारो ! ! ” पढी जेटलामां एक लाख योद्धा राम लक्ष्मणने मारवा माटे तैयार अया तेटलामां लक्ष्मणे पोताना धनुष्यने चन्दावी तत्काल विश्वने पुरो देनारो टंकार शब्द कस्यो. धनुष्यना आवा जयंकर शब्दथी सर्वे शत्रुनुं नाशी गया. महिधर जूपति पण पोते लक्ष्मणनी पासे आवी अने तेमने उलखीने हर्ष पामतो ठतो कहेवा लाग्यो. “ हे कुमारेंड लक्ष्मण ! धनुष्य उपरथी बाणने नीचे उतारो. तमे म्हारी कन्याना अगण्य पुण्यने लीधेज आ वननां आवी चरुचा ठो. ” पढी लक्ष्मणे धनुष्य उपरथी बाण नीचे उतारयुं एटले प्रसन्न मुखवालो राजा महिधर रामनी पासे आवी हाथ जोडीने आ प्रमाणे विनंती करवा लाग्यो. “ हे राम ! पूर्वेआ कन्या में लक्ष्मणने आपी हती अने अनुकुल दैवयोगने लीधे तेनुनो आजे मेलाप थयो ठे. ” एम कहिने तेणे महोत्सव पूर्वक सीता अने लक्ष्मण सहित रामने पोताना पुरमां प्रवेश कराव्यो.

एक दिवस राम अने लक्ष्मण राजसज्जामां बेठा हता एवामां कोइ दूते आवीने महिधर जूपतिने कह्युं के, “ हे पृथिवीपाल ! आप सांजलो. नंद्यावर्त पुरना महाराजा अनंतविर्य पोतानी सहाय्यने माटे आपने बोलावे ठे. कारण ए राजा दशरथना पुत्र जरत नामना बीजा जूपतिनी साथे युद्ध करवाने उत्साहवंत थया ठे तेमां जरतनी तरफ घणां जूपतियो एकठा थयाठे, माटे अमारा राजाए आपने बलवान् जाणी तेरावेळ ठे. ” दूते आ प्रमाणे कह्युं एटले लक्ष्मणे ते दूतने पूब्युं. “ त्हारा राजाने जरतनी साथे युद्ध करवानुं कारण शुं ठे ? ” तेणे उत्तर आय्यो के, “ अमारो राजा जरतनी पासे पोतानी सेवा कराववानी इच्छा करे ठे अने गर्वधारी जरत तेनी आज्ञाने जरा पण मानता नथी. एज ए बन्ने बलवंत जूपतियोने युद्ध करवानुं कारण ठे. ” पढी राम लक्ष्मणना दक्षिणपणाने लीधे महिधर जूपतिये दूतने कह्युं. “ हे दूत ! हवणां तुं जा, हुं पण आवुं तुं. ” महिधर राजा आ प्रमाणे कही दूतने विदाय करीने पढी रामने कहेवा लाग्यो के, “ नंद्यावर्तनो अधिपति अनंतवीर्य अमने वृथा युद्ध करावे ठे. ” पढी गुप्त क्रोधथी व्याप्त थयेला रामे महिधरने कह्युं के, “ हुं सेनानी साथे जइ ए अनंतविर्यने मारीश. वली हे नराधिप ! तमे अहिंज रहो. हुं सैन्य सहित त्यां

जइ तेनो योग्य घाट घनीश. ” पढी सीता अने लक्ष्मण सहित राम महि-
 धरना पुत्रनी साथे बहु सैन्य लइ नंदावर्त नगर तरफ चाळ्या अने अनुक्रमे जे-
 टलामां परिवार सहित ते नगरना उद्यानमां आवी पहोच्या तेटलामां ते उद्या-
 ननी अधिष्टायक देवीये तेमने कह्युं के, “ हुं तमारा जाग्य गुणोथी अत्यंत प्र-
 सन्न अशुं, माटे तमारुं शुं प्रिय करुं ? ” रामे कह्युं, “ हे देवी ! कयो पुरुष बी-
 जा माणसनी वृथा प्रार्थना करे ? सवारे स्त्रीयोथी जीतायलो आ अनंतवीर्य
 मझकरी करवा योग्यपणुं पामे एवी रीते आ अमारुं सर्व सैन्य स्त्रीरूप
 बनावी आप. ” पढी वनाधिष्टायक देवीये तेज प्रमाणे सर्व सैन्य स्त्रीरूप
 बनावी आप्युं. राम अने लक्ष्मण पण तत्काल स्त्रीरूप अइ गया. पढी
 ते स्त्रीरूप सैन्य राजद्वारे गयुं. त्यां मुख्य स्त्रीरूप रामे द्वारपालनी साथे
 राजाने कहेवराव्युं के, “ हवणां महिधर नूपतिये तमारी सहायने माटे
 मोकलावेळुं सैन्य द्वारने विषे उचुं ठे. ” द्वारपाले ते वात राजाने जणावी
 एटले तेणे क्रोध करीने कह्युं के, “ जो महिधर नूपति पोते आव्यो नथी तो
 पढी म्हारे तेना सैन्यनो पण खप नथी. ” एटलामां बीजा माणसे कह्युं के,
 “ अरे ? जो के ते पोते एकलो आव्यो नथी, पण तेणे स्त्रीसैन्य मोकली आप-
 णी मझकरी करी ठे. ” राजाए तेनां आवां वचनथी अत्यंत क्रोध करी सुन्नटोने
 आज्ञा करीके, “ ए सर्वे स्त्रीयोने गले पकनीने नगर बहार काढी मूको. ” पढी जेट-
 लामां सर्वे सामंतो एकठा अइ ज्यां द्वारने विषे सर्व स्त्रीसैन्य आव्युं हतुं त्यां आव्या ते
 टलामां तो पद्मना समान नेत्रवाला श्री रामे हाथीना एक आलान स्तंजने उखेनी
 पोतानुं नुजवल देखारुयुं, जेथी ते सर्वे सामंतो नाशी गया. सामंतोना नासी
 जवाथी अत्यंत क्रोधातुर अयेलो अनंतवीर्य म्यानथी पोताना उग्र खरुने खेंची
 तत्काल स्त्रीसैन्य तरफ दोरुचो; परंतु एटलामां तो महा नुज वलवंत लक्ष्मणे
 तत्काल उठलीने तेना तेज सहित खरुने ठेदी नाखुं. पढी ते अनंतवीर्यने बांधी
 नगरवासी जनोने आश्चर्य सहित जोये ठेते लक्ष्मण पोतानी स्त्रीनी लीलाथी-
 चाली निकळ्या. ते वखते जानकीये दयाथी लक्ष्मणने कह्युं के, “ एने मूकी
 यो ! मूकी यो ! ! ” पढी लक्ष्मणे ते अनंतवीर्य राजा पासे सामी जरतनी आ-
 जा मनावीने तेने गोमी दीयो. एवामां पुरदेवताये ते सर्वनां स्त्रीरूप हरण
 र्गनी नीधां एटले तो रामाहि सर्वे पोतपोताना प्रकाशवंत मृत्तरूपने पास्या. अ-

नंतवीर्य राजा राम लक्ष्मणने जलखी तत्काल पोताना घेर तेनी जइ हर्षपूर्वक ज्ञक्ति करवा लाग्यो. पढी ते “ हवे हुं बीजा कोइनी सेवा नहि करूं. ” एम धारी जेटलामां पोताना पुत्र विजयरथने राज्यासने स्थापी पोते संयम ग्रहण करे ठे तेटलामां श्री रामे तेने कह्युं के, “ तुं म्हारा ज्ञाइ ज्ञरत समान ठे, माटे सर्वदा राज्यश्रीने जोगव्य. ” रामे आम दीक्षा लेवानी ना कही तो पण ते अनंतवीर्ये तो चारित्र अंगीकार करयुं. कह्युं ठे के—धीर पुरुषो आदरेला पोताना कार्यश्री क्यारे पण चलता नथी. पढी राजा विजयरथे पोतानी ब्हेन रतिमाला लक्ष्मणने आपी. कह्युं ठे के—जाग्यवंत पुरुषोने सर्व संपत्तियो सन्मुखज आवी मले ठे.

पढी राम पोताना परिवार सहित विजयपुर प्रत्ये आव्या अने विजयरथ पण ज्ञरतने नमन करवा माटे कोशलपुरी प्रत्ये गयो. त्यां रामनी सर्व वात सांजली अत्यंत प्रसन्न थयेला ज्ञरते तेनो सत्कार करीने पोतानी रतिमाला नामनी ब्हेन ते विजयरथने आपी अने विजयरथे पण परस्पर स्नेहनी वृद्धिने माटे पोतानी ब्हेन विजयसुंदरी ज्ञरतने आपी. आ वखते अनंतवीर्य मुनि विहार करता करता अयोध्यामां आव्या एटले ज्ञरते ते मुनिनी पासे जइ प्रणाम पूर्वक पोतानो अपराध खमाव्यो. पढी ज्ञरत राजाए विजयरथने सन्मान आपी प्रीतिपूर्वक तेना नगरे जवा विदाय कस्यो.

हवे अहिं रामे पण महिधर जूपतिना विजयपुर नगरश्री आगल जवा तैयारी करी. ते वखते लक्ष्मणे तेमनी साथे जवा पोतानी वनमाला कन्या पासे रजा मागी एटले तेणे स्नेहश्री एम कह्युं के, “ जो तमे वियोगश्री व्याकुल बनेली मने त्यजी दइ जवानी इच्छा करोठो तो पढी हे नाथ ! मृत्यु पामवाने तैयार थइ रहेली मने तमे शुं रक्षण करी शकशो ? माटे हे वल्लज ! आप प्रसन्न थइ मने साथे लइ जाउं. ” पढी लक्ष्मणे तेनी प्रसन्नताने माटे मधुर वचनश्री कह्युं. “ हे प्रिया ! ज्ञाइनी सेवा करवामां उद्यमवंत थयेला मने तुं ज्ञक्तिमां विघ्न करनारी न था. कारण के, पतिनी साथे जनारी स्त्रीयो तो पुरुषने मार्गमां बेनीरूप आय ठे. हे जइ ! हुं म्होटा ज्ञाइने इष्टस्थाने पहोचामीने पढी तने तेमवा माटे आवीश अने ते बावत हुं त्हारा कहेवा प्रमाणे सोगन खाउं तुं. पढी लक्ष्मणे बालहत्या, स्त्रीहत्या अने ब्रह्महत्यादि

वहु सोगन खाधा. स्त्रीये पण लक्ष्मणने ते वखते रात्री जोजननो निषेध कराव्यो. पठी जानकी अने लक्ष्मण सहित पृथ्वीना आज्ञाप्रणरूप श्री राम त्यांथी चालीने कुशलपणे केमांजलि नगरी प्रत्ये आवी पहोच्या. त्यां उद्यानने विषे लक्ष्मणे तेमने प्रीतिपूर्वक जोजन कराव्युं अने पठी पोते नगरी जोजवानी इच्छाथी रामनी आज्ञा लक्ष्मण तत्काल पुरी प्रत्ये गया. त्यां नगरीमां तेमणे पट्टह वागतो सांजली तेनुं कारण कोइ माणसने पूब्युं एटले तेणे कह्युं के, “ आ नगरीनो शत्रुदमन नामे राजा ठे. तेने कनकदेवी नामनी पट्टराणीथी उत्पन्न थयेली जिनपद्मा नामे पुत्री ठे. ते पुत्रीना वरनी परीक्षा माटे जूपति आ पट्टह वगमावे ठे अने ते एम कहेवरावे ठे के, जे कोइ म्हारा खरु प्रहारने सहन करशे, तेने हुं म्हारी पुत्री आपीश. ” लक्ष्मणे तेनां आवां वचन सांजली तत्काल पट्टहने स्पर्श कस्यो एटले राजपुरुषो, शत्रुरूप तृणने ज्जस्म करवामां अग्निरूप लक्ष्मणने राजा पासे लक्ष्मण गया. त्यां राजाए तेमने सत्कार करीने पूब्युं के, “ हे पुरुषरत्न ! तमे कोण ठे ? ” लक्ष्मणे उत्तर आप्यो के, “ हुं ज्जरत राजानो दूत हुं. अहिंथी आगल जतो हतो; परंतु पट्टहने वागतो सांजली में तेनो स्पर्श कस्यो ठे. ” राजाए कह्युं. “शुं तमे म्हारा खरु प्रहारने सहन करी सकशो ? ” लक्ष्मणे कह्युं. “एक तो शुं, परंतु एकी साथेना पांच खरु प्रहार सहन करी सकवाने हुं समर्थ हुं. ” लक्ष्मणना आवा उत्तरथी अत्यंत क्रोधातुर थयेला जूपतिये तत्काल पोताना अत्यंत जुजवलथी पांच खरु लक्ष्मण सामां फेंक्यां. लक्ष्मणे पण एकने दांतवती, वेने वगलथी अने बीजा वेने वे हाथथी एम पांचे प्रहार जीली लीधां. कह्युं ठे के—वीर पुरुषोनुं धैर्य लोकने विषे जयवंतु होय ठे.

पठी जिनपद्माये जीतिथी लक्ष्मणना कंठे वरमाला नाखी एटले जूपतिये तेमनी विवाहने माटे विनंती करी. लक्ष्मणे कह्युं. “ आ नगरीना उद्यानने विषे प्रिया सहित म्हारा म्होटा बंधु श्री राम रहेला ठे अने हुं हमेशां तेमनी आज्ञामांज रहेलो हुं. ” शत्रुदमन राजाए उत्तम एवा राम लक्ष्मणने आवेला जाणी पोते उद्यानमां जइ तेमने पोताना नगरमां तेनी लाव्यो. पठी लक्ष्मणे विवाह कराववामां उद्यमवंत थयेला ते राजाने कह्युं. “ हे नरेंद्र ! हुं ज्यागे वनथी पात्रो फरीश त्यारे तमारी पुत्रीनी साथे लग्न करीश. ”

पढी लक्ष्मण अने सीता सहित राम त्यांशी चाली निकट्या ओ लोकने विषे ने उल्लंघन करता करता बीजे दिवस सांजे वंशस्थलपुर प्रत्नाश्वर्य पामेला च्या. ते वखते त्यांनो राजा सर्व प्रजा सहित नगरनी बहार अने क्रूर इष्टि रामे तेने जयज्जीत थयेलो जाणी कारण पूढ्युं एटले तेणे कह्युं के? ” सुगुप्त रुष श्रेष्ठ ! सांजलो. आ देशने विषे वंशतट नामे म्होटो पर्वत ठे, तेना अति जयंकर शब्द थाय ठे; जेने आज त्रण दिवस थया ठे. तेना जयश्री रानगरवासी जनो रात्रीये बहार आवी प्रजाते पाठा नगर प्रत्ये जाय ठे. ”

राजानां आवां वचन सांजली प्रिया अने बंधु सहित राम ते पर्वत उपर गया. त्यां तेमणे जमतां जमतां कोइ कायोत्सर्गे रहेला अने ध्यानमां लीन थयेला बे महामुनियोने जोइ तत्काल जक्तिपूर्वक वंदना करी. पढी राम गोकर्ण देवताए आपेली विणाने वगाम्वा लाग्या, लक्ष्मण गायन करवा लाग्या अने सीता दिव्य हावजावथी नृत्य करवा लाग्या. एवामां सूर्यास्त थवाने लीधे रात्री महा अंधकारमय अइ गइ एटले त्यां कोइ अत्यंत जयकारी वैताल आव्यो अने मुखथी विकट अट्टाटहासने करतो हतो ते बन्ने साधु-नुने उपसर्ग करवा लाग्यो. पढी क्रोधातुर थयेला राम लक्ष्मण जेटलामां मुनिनी पासे सीताने मूकी अने हथीयार लइ तेनी साथे युद्ध करवा तैयार थया तेटलामां पेलो अधम वैताल पोताना मनमां तेमना बलने सहन करवा समर्थ न थवाथी नासी गयो. आ वखते बन्ने मुनियोने तत्काल कर्मक्षीण अइ जवाथी विश्वने प्रकाश करनारुं केवलज्ञान प्रगट थ्युं. देवतांजए त्यां आवी तेमनो केवल महोत्सव कख्यो. पढी रामे ते बन्ने केवलीयोने नमस्कार करीने पूढ्युं के, “ दुष्ट कर्मने लीधे मलिन एवो आ वैताल कोण ठे के, जे तमने घोर उपसर्ग करतो हतो ? ” मुख्य केवलिये कह्युं. “ हे राम ! ए कुलजुषक नामनो महा मिथ्यादृष्टि ज्योतिष्क देव ठे. ए अमने पूर्व जन्मना वैरथीज उपसर्ग करवा आवतो हतो, परंतु ते आजे तमारा तेजथी पराजव पामी नासी गयो ठे. वली अमारा आ जवना पिता के, जे श्रीगरुमेश नामना दे-वरूपे थया ठे. ते पोताना आसन कंपथी अमारो उपसर्ग दूर करवाने अहिं आव्या ठे. ” आ वखते वैतालनी वात सांजलीने वंशस्थलपुरनो अधिपति पण परिवार सहित बन्ने केवलीयोने वंदन करवा त्यां आव्यो, सर्वइ एता

बहु सोगन रनिये धर्मोपदेश आप्या पठी गरुमेश देवे प्रीतिपूर्वक रामने कराव्यो. पठी नहाजाग ! तमे आ वने मुनियोना उपसर्गने दूर करवाथी पोत्यांथी चालीवेफल कस्यो ए बहु सारुं करयुं ठे अने एथी हुं प्रसन्न थयो ठुं, नने विषे इच्छित वरदान मागो. ” रामे कहुं. “ हे देव ! हवणां म्हारे कांइ जोवार्त्तु प्रयोजन नथी. ” देवताए रामना सत्वथी आश्चर्य पामीने फरीथी ऐथुं. “त्यारे हुं तमारो अवसरे कांइ उपकार करीश. ” आम कही ते देवता वने मुनियोने नमस्कार करी तत्काल आकाश मार्गे थइ पोताने स्थाने गयो.

पठी वंशस्थल नगरना अधिपति सुरप्रन्न जूपतिये लक्ष्मण सहित रामने आदरपूर्वक पोताना नगरमां तेनी जइ तेमनो बहु सत्कार कस्यो. वली तेणे रामनी आज्ञाथी ते पर्वत उपर एक म्होटुं चैत्य बंधाव्युं. ते उपरथी ते पर्वत रामगिरि एवा नामथी प्रसिद्ध थयो. त्यार पठी राम, लक्ष्मण अने सीता सुरप्रन्न राजानी रजा लइ स्थाने स्थाने पोतानी कीर्तिरूप स्तंभोने स्थापन करता अने लोकोना कौतुकोने जोवाथी प्रसन्न थता बहु पृथ्वीनुं उल्लंघन करी दंभकारण्य प्रत्ये आवी पहोब्या.

॥ इति पद्मवल्लदेव चरित्रे राम दंभकारण्यागमो नाम चतुर्थः प्रस्तावः ॥

पठी दंभकारण्यने विषे महागिरि नामना पर्वतनी गुफामां रामे पोताना घरनी पेठे निवास कस्यो. कोइ वखते तेमना आश्रमे वे चारणमुनि वे मासना पारणे आकाश मार्गेथी आव्या. तेने सीताये जावथी शुद्ध अन्न वहोराव्युं. कहुं ठे के—विवेकी माणसो संपत्तिमां अथवा आपत्तिमां विवेकीज रहे ठे. आ वखते सुगंधी जल, पुष्प अने सुवर्णनी वृष्टि थइ तेमज देवतानुंए आकाशने विषे हुंडुत्ति वगारुथा. पठी रत्नजटी नामना कोइ शंखघ्नीपना अधिपति विद्याधर जूपतिये अने वे देवतानुंए त्यां आवी रामने घोमाल सहित एक ग्त्र जेट तरीके आप्यो. आ अवसरे जारु उपर वेठेलो अने दुर्गंधवाला पाणिना सरस्वा गंधने लीधे कोइ गंध नामे पक्षि मुनिना दर्शनथी मूर्धा पामी नीचे परुथो. सीताये तेने पाणीथी अने पोतानां वस्त्रना पवनथी सचेत कस्यो एटले ते महायोगवालो पक्की जक्तिपूर्वक साधुना चरणने विषे परुथो. मुनिनां चरणना म्पडांमात्रथी ते पक्षि निरोगी, दिव्य अंगवालो, सुवर्णना सरस्वी पांखोवालो अने प्रचात्र नुदप राती चांचवालो थयो. जाणे दिव्य रत्नानो ढगलो होयनी ? एवी

शोभावाला ते पक्षीनुं मुनियोए पोषण कर्युं. ए उपरथी ते पक्षी लोकने विषे जटायु एवा नामथी प्रसिद्धि पाम्यो. पढी पक्षिने जोवाथी आश्चर्य पामेला रामे ते मुनियोने पूठ्युं के, “ हे मुनीश्वरो ! आ महा रोगवालो अने क्रूर इष्टि पक्षि तमारा दर्शनथी नीरोगी अइ अन्नूत रूपवंत शी रीते अयो ? ” सुगुप्त नामना साधुए उत्तर आप्यो के, “ हे महामति ! सांजलो.

पूर्वे पृथ्वी उपर कुंजकारकट नामनुं नगर हतुं. त्यां दंरुक नामनो राजा राज्य करतो हतो. कोइ वखते ते राजाना इष्ट पुरोहिते बहु शिष्य सहित स्कंदक सूरिने घाणीसां पीली नाख्या. शिष्यो उत्तम पदने पाम्या अने स्कंदक मुनि कोपने लीधे अग्रिकुमार देवतानुने विषे महा देदीप्यमान देवपणे उत्पन्न अया. तेमणे उत्पन्न अवा मात्रमांज क्रोधथी आ देशने वाली नाख्यो. ते दिवसथी आरंज्नीने आ अरण्यनुं महा जयंकर एवुं दंरुकारण्य नाम प-र्युं. दंरुक जूपति पण दीर्घकाल सुधी संसारने विषे जमी कंइ बाकी रहेलां पोतानां इष्ट कर्मने लीधे आ जवमां अत्यंत रोगथी पीडाता शरीरवालो आ पक्षिराज अयो. एणे अमारा दर्शनथी उत्पन्न अयेला जातिस्मरणने लीधेज अमारा पगनो स्पर्श करी आमषौषधिलब्धिथी निरोगीपणुं अंगीकार कर्युं ठे.”

मुनिनां आवां वचन सांजली प्रसन्न अयेला ते पक्षिये मुनिना चरणनो स्पर्श करी उत्तम धर्म सांजलवाथी शुद्ध सम्यक्त्व अंगीकार कर्युं. वली तेणे वृद्धि पामती एवी श्रद्धाबन्ने ते बन्ने मुनियो पासे प्राणी हिंसादि पाप न करवानो नियम कर्यो. मुनियोए कह्युं. “ हे राघव ! ए पक्षी हवणां सा-धर्मिकपणाने लीधे तमारी जक्ति करवाने योग्य उत्तम श्रावकपणुं पाम्यो ठे.” पढी रामे “बहु सारु.” एम कहिने नमस्कार करेला ते बन्ने मुनियो तत्काल आकाश मार्गे चाडया गया. कह्युं ठे के—तेवा पुरुषोने प्रतिबंध होतो नथी. पढी जटायु सहित रामादि ते त्रणे जणानु देवे आपेला रथमां बेसी मरजी प्रमाणे फरवा लाग्या.

इवे पाताळ लंकामां खर नामनो राक्षस राजा राज्य करतो हतो. तेने चंडनखा नामनी स्त्री हती. तेनुने शंबूक अने सुंदर नामना अति बलवान् बे पुत्रो हता. अनुक्रमे शंबूक युवावस्था पामी महा बलवान् अयो. एक दिवस ते पिताए ना कह्या ठतां पण सूर्यहास नामना खड्गनुं साधन करवा माटे दं-

मकारण्यमां आव्यो. त्यां क्रौवरीवा नदीने कांठे वांसना जयंकर वनमां रहींने ते एम कहेवा लाग्यो के, “जे अहिं आवशे ते मारे वध करवा योग्य ठे.” पठी ते पवित्र अंगवालो थइ, ब्रह्मचर्यव्रत पाली, पूर्णमाने दिवसेज जोजन करतो व-
रुवृक्षनी शाखाने विषे पग बांधी नीचे माथे सूर्यहासविद्यानुं साधन करवा लाग्यो. आ प्रमाणे वरुवृक्षनी शाखा साथे बंधाइ एकाग्र चित्तशी विद्या सा-
धन करता ते शंबूकने बार वर्ष अने चार दिवस पूरा थया एटले देवताए ज्यां शंबूक तप करतो इतो ते महावंश वनना द्वार पासे म्यान सहित सूर्य-
हास नामनुं खरु मूक्युं. एवामां दैवयोगशी फरता फरता लक्ष्मण त्यां आवी चरुया अने तेमणे ते सूर्यकांति समान सूर्यहास खरु जोयुं.

पठी लक्ष्मणे कुतुहलने लीधे म्यानमांशी कळपांतकालना सूर्य समान अत्यंत दारुण ते खरुने बहार खेंच्युं एटले तो ते तेना तेजशी विशमय पामी गया. पठी तेमणे जेटलामां पोताना हाथवती तेने कंपावीने पासे रहेली वंशजाल कापवा मांती तेटलामां तो ते वंशजालनी साथे कोइनुं मनोहर आकृतिवालुं माथुं पोतानी आगल परेलुं दीठुं. लक्ष्मण ते जोइ खेद पामता बहु विचार करवा लाग्या के, “ निश्चे में हवणां अज्ञानने लीधे कोइ माणसने मारी नाखयो.” आम विचार करी दयाधारी ते जेटलामां वंशजालना युथमां पेठा तेटलामां तो तेमणे वरुवृक्षनी शाखाने विषे लटकाइ रहेला अने कंपता एवा कोइ पुरुषना धरुने दीठुं. ते जोइ अत्यंत खेद धरता लक्ष्मणे तत्काल त्यांशी बहार नीकली ते सर्व वात श्री रामने कही अने ते दिव्य खरु पण देखा-
रुथुं. रामे कह्युं, “ आ सूर्यहास नामनुं खरु ठे अने तमे ते खरुना साधक एवा कोइ पुरुषने मारी नाखयो ठे. ”

हेवे आ अवसरे शंबूकनी माता चंडनखा “ आजे म्हारा पुत्रने खरु विद्या सिद्ध थशे. ” एम धारी जेटलामां सर्व प्रकारनी पूजानो सामान लइ त्यां आवी तो ते वंशजालमां पोताना पुत्रने मृत्यु पामेलो जोइ अत्यंत दुःख धरती मृठा पामी. पठी ज्यारे ते संज्ञा पामी त्यारे विलाप करती रुदन क-
रवा लागी के, “ हे वत्स शंबूक ! तूं कया घेरीशी आवी दशाने पाम्यो ? ते कप्रशी विद्यानुं साधन करयुं तेनुं तने शुं आज फल मळ्युं !!! ” आ प्रमाणे तेणे बहू काळ सुधी विलाप करव्या. पठी ते “ आ म्हारा पुत्रने कोणे माख्यो ? ”

एम् विचारी शोकथी व्याप्त अइने जमवा लागी एटलामां ते चंङनखाये वज्र ध्वजादि लक्षण सहित लक्ष्मणनां पगलां दीठां. “ निश्चे आज म्हारा पुत्रने मारनारनां पगलां ठे. ” एम् धारी ते जेटलामां पगलां जोती जोती केटलेक दूर गइ तेटलामां तेणे वरु वृक्षनी नीचे सीता अने लक्ष्मण सहित बेठेला अने वैरीरूप बनने बालवामां दावानल समान रामने जोया. पढी ते कोप सहित रामने जोवा लागी; परंतु कामथी विह्वल बनी गइ. कह्युं ठे के-स्त्रीयोने सर्व अवस्थामां कामना विकारो स्फुरायमान थाय ठे.

पढी ते चंङनखा पोतानी विद्याबलथी नाजुक अने सुंदर आकृतिवालुं रूप धारण करी रामनी पासे आवी. रामे तेने “ हे जेडे ! तुं कोण ठे ? ” एम् पूब्युं एटले तेणे उत्तर आप्यो के, “ हुं अवंतीना राजानी पुत्री ठुं. रात्रिये मे-हेलमां सूति हती त्यांथी कोइ विद्याधर म्हारुं हरण करी आकाश मार्गे ज-वा लाग्यो. एटलामां बीजो कोइ विद्याधर हाथमां खरु लइ तेने रोकनीने कहे-वा लाग्यो के, “ अरे तुं चोरनी पेठे ए कन्यानुं हरण करीने क्यां जाय ठे ? ” आम कही ते युद्ध करवा तैयार थयो. पढी म्हारुं हरण करनार विद्याधर पण मने मूकी दइ युद्ध करवा लाग्यो. आम ते बने परस्पर बहु वखत सुधी युद्ध करीने मृत्यु पाम्या. पढी दैवयोगथी एकली रहेली हुं जमती जमती अहिं आवी चमी ठुं. हे विन्नु ! आपना दर्शनथी मने घणो संतोष थयो ठे, माटे म-ने अंगीकार करो. कारण उत्तम पुरुषो बीजाननी प्रार्थनानो जंग क्यारे पण करता नथी. ” पढी रामे “ निश्चे आ कोइ मायावी स्त्री मने ठेतरवा आवी ठे. ” एम् धारी कह्युं के, “ हे जेडे ? म्हारे स्त्री होवाथी हुं त्हारा उपर निस्पृह ठुं, माटे तुं स्त्री रहित एवा म्हारा न्दाना ज्ञाइ पासे जा; ते त्हारी याचना स्वी-कारशे. ” पढी ते चंङनखा लक्ष्मणनी पासे जइने पूर्वनी पेठे कहेवा लागी. लक्ष्मणे कह्युं. “ हे सुंदरी ! तुं म्हारा म्होटा बंधुने अंगीकार कर अने तेमनी पासे जा. कारण तुं तेमनेज योग्य ठे. ” आ प्रमाणे बने ज्ञाश्योए जेनी प्रा-र्थना व्यर्थ करी ठे एवी ते सुर्पनखा अत्यंत क्रोध धरती बती पोताना पति खरदानव पासे जइ पुत्रना मृत्युरूप दुःखनां वचन कहेवा लागी. पढी अत्यं-त क्रोधातुर थयेलो खरदैत्य चौद हजार विद्याधरोने साथे लइ रामलक्ष्मणने मारवा माटे आव्यो. लक्ष्मणे आवता एवा शत्रुना समूहने जोइ रामने कह्युं

के, “हे बंधु ! तमे सीता सहित अहिंज रहो. हुं ए सर्व शत्रुने जीतीश.” कहुं. “हे सहोदर ! तमारो विजय थानु अने शत्रुना समूहने विषे सिंहनाद करो.” पठी डुर्हर एवा लक्ष्मणे पोताना धनुष्य बाण धारण करी तुरत सामा जइने शत्रुना सैन्यने रोकी दीधुं. चंडनखा पण पतिनी सहाय माटे आ सर्व वात लंकामां पोताना ज्ञाइ रावणने जणावीने कहेवा लागी के, “हे बंधु ? राम अने लक्ष्मण सीता सहित दंरुकारण्यने विषे आवी पोताना घरनी पेठे निश्चितपणे रहेला ठे. तेमां लक्ष्मणे तमारा ज्ञाणेज शंबूकने सूर्यहास खड्गनुं साधन करतां माख्यो ठे. आ वात सांजलीने तमारा बनेवी पोताना न्हाना पुत्र सहित म्होटी सेनाने साथे लइ महा बलवंतपणाने लीधे लक्ष्मणनी साथे युद्ध करवा गया ठे. वली हे ज्ञाइ ! बीजुं पण ए ठे के, जेवुं रूप जानकीनुं ठे तेवुं रूप बीजी कोइ विद्याधरी के देवांगनानुं पण नथी. हे बंधु ! त्हारी देदीप्यमान एवी विद्या अने दिव्य शस्त्रो विगेरेनो संग्रह त्यारेज सफल थवानो ठे के, ज्यारे तुं राम पासैथी सीताने ग्रहण करीश. ठेवट एटलुंज कहुं तुं के, अर्धा जरतक्षेत्रने विषे अतुल आकृतिवालुं स्त्री रत्न तो त्हारेज जोगववा योग्य ठे. बीजा कोइने जरा पण नथी.” ब्हेननां आवां वचन सांजली दशमुखवालो रावण सीता उपर अनुराग अने राम लक्ष्मण उपर क्रोध धारण करतो ठतो एकी वखते दीवानी पेठे प्रकाश अने श्यामपणुं बन्ने पाम्यो.

पठी रावण पुष्पक नामना वैमानमां बेसीने बोड्यो के, “हे विमानेंड ! ज्यां राम ठे त्यां जा.” पठी वैमान आकाश मार्गथी समुज्जुं उल्लंघन करी ज्यां दंरुकारण्यने विषे राम हता त्यां क्षणभात्रमां आव्युं. त्यां रावण सीता सहित रामने जोइ अत्यंत कंपवा लाग्यो. कहुं ठे के—पापी पुरुषोने सामर्थ्य उतां पण सर्व स्थानके जयज थाय ठे. पठी रावणे रामथी बहु दूर रही अतुल शक्ति आपनारी अवलोकिनी विद्यानुं स्मरण करथुं. स्मरण करवा मात्रमांज उत्पन्न थयेली विद्याये रावणने कहुं के, “हे राक्षसजूपति ! म्हारा योग्य जे कार्य होय ते कहे.” रावणे कहुं. “हवणां सीताना हरणने विषे म्हारुं सानिध्य कर के, जेथी हुं महा बलवंत थानुं.” विद्याये कहुं. “हे नृपाल ! सांजल. रामनी पासै रहेली जानकीनुं हरण करवा कोइ देव के दानव समर्थ नथी. परंतु जो राम, सीताने मूकी बीजे जाय तो तुं तेणीनुं तत्काल हरण

करजे. वली तेनो उपाय कहुं ते पण सांजल. ज्यारे लक्ष्मण शत्रुनी साथे युद्ध करवा गया ठे त्यारे रामे तेमने कहुं ठे के, ज्यारे तमने शत्रु तरफथी संकट घाय त्यारे तमारे सिंहनाद करवो के, जेथी करीने हुं पण त्यां युद्ध करवाने आवी पहोचुं. ” रावणे पोतानी विद्यादेवीनां मुखथी आवां वचन सांजली दूर जइ मायाना वशथी तत्काल त्रासकारी सिंहनाद कस्यो. राम ते सिंहनादने सांजली पोताना मनमां विचार करवा लाग्या के, “ अहो ! पूर्वे क्यारे पण पराजव नहि पामेला एवा लक्ष्मणनो शत्रुणए शुं जंग कस्यो ? ” राम आ प्रमाणे विघ्नना संकेतकारी सिंह शब्द सांजली विचार करता हता एवामां दियरने विषे हित इच्छनारा सीताये रामने कहुं के, “ हे प्राणनाथ ! सिंहनादने सांजल्या बता पण केम विलंब करो ठो ? निश्चे ए घोर शब्द लक्ष्मणेज कस्यो देखाय ठे, माटे शत्रुथी घेराइ गयेला न्हाना बंधुनुं रक्षण करो ! रक्षण करो ! ! ” आ प्रमाणे सीताये कहुं एटले प्रेमना ऊरारूप रामे पोतानुं वज्रावर्त धनुष्य लइ सीताने त्यां एकलां मूकी पक्षीणए ना कह्या बतां पण चाली निकल्या.

पढी ते अवसरे रावण, धणी रहित रत्नमाला समान सीतानुं हरण करवा माटे तत्काल त्यां आव्यो अने तेणे “ हे प्राणनाथ ! हे पद्म ! हे सौमित्रे ! हे महाजट ! हे पिता जनक ! हे बंधु जामंरुल ! तमे सौ आपत्तिरूप समुझने विषे परुती एवी मने आ अधम राक्षसथी रक्षण करो. ” आम रुदन करती एवी सीताने वैमानमां बेसारी. सीतानुं आवुं दुःखदाइ रुदन सांजली रामने विषे अनुरक्त एवो जटायुपक्षी त्यां आवी पहोच्यो अने कहेवा लाग्यो के, “ हे देवी ! जय पामशो नहि. ” पढी तेणे पासे रहेला रावणने कहुं. “ अरे ! राक्षसाधम ! जजो रहे. तुं सीतानुं हरण करीने क्यां जाय ठे ? ” आम तिरस्कार करता जटायुए पोतानी चांच अने पंजावती रावणनी गतीने विषे बहु प्रहार कस्या. पढी क्रोध पामेला रावणे खड्गवती तेनी वने पांखो घासनी पेठे कापी नाखी, जेथी ते पक्षीराज पृथ्वी उपर परुचो.

हवे निर्जय अने निर्दय एवो रावण पोतानी इच्छा पूर्ण थइ, एम मानतो युनो रुदन करती एवी सीताने लइ लंका तरफ चाल्यो. एवामां राम विक्षमणे बोलाववारूप सीताना रुदनने दूरथी सांजली अने समुझ उपर पुष्प

वैमानमांवेसी जता एवा रावणने जोइ रत्नघीपनो अधिपति रत्नजटी विद्याधर तत्काल पोताना चित्तने विषे विचार करवा लाग्यो के, “निश्चे पोतानी विद्या-
थी राम लक्ष्मणने मोह पमानी अने सीतानुं हरण करी आ रावण कामी पुरुषनी पेठे नासी जाय ठे. पूर्वे ज्ञामंजले म्हारा उपर बहु उपकारो करेला ठे, माटे हवे आ वखते सीताने वाली हुं तेमना ऋणथी मुक्त थाउं.” आ प्रमाणे विचार करीने तेणे रावणने दुर्जय मानता उता केवल पोताना स-
त्वना आश्रयथी तत्काल स्यानमांथी खरु काठी अने पुष्पक वैमाननी उत्कृ-
ष्ट गतिने रोकीने कह्युं के, “अरे दशानन ! मने जीत्या बिना सीतानुं हरण करीने तुं क्यां जाय ठे ? पठी रावणे हास्य पूर्वक तेना सामुं जोता उतां “जेम कालज्वर प्राणोनुं हरण करे तेम ” तेनी सर्व विद्यानुं हरण करी लीधुं एटले विद्यात्रष्ट थयेलो ते रत्नजटी रणसंग्रामथी पाठो फर्यो. कह्युं ठे के—कयो माणस पोतानी मेले कालना मुखने विषे प्रवेश करे ? अर्थात् कोइ न करे.

पठी प्रसन्न मुखवालो रावण, रस्तामां सीताने शांत करवा माटे आ प्रमाणे सुकुमाल वचन कहेवा लाग्यो. “म्हारा मनरूप आम्नवहनी कोयल ! कमल समान मुखवाली हे सीता ! तुं मने तत्काल प्रियकारी एवुं आखिंगन आप हे सुंदरी ! तुं म्हारी सर्व स्त्रीयोने विषे उत्तमरूपरेखा पामेली ठे, जेथी म्हारा मुकुटो त्हारा चरणनी सेवा करवानी इच्छा करे ठे.” कामदेवथी पीमा पामे-
लो रावण आ प्रमाणे कहेतो उतो सीताना चरण कमलने विषे पर्यो. धि-
ठे ! धिक्कार ठे !! कामातुर माणसने !!! पठी अन्य पुरुषना स्पर्शथी उत्पन्न थयेला जयवाली सीताये धीरज राखी रावणने कह्युं. “अरे दूराचार ! इशील ! कुत्तिनोमां पापरूप ! निर्दय ! तुं मृत्युरूप विपतिना कठोर उपहासने विषे प्राप्त थयेलो ठे.” एम कहीने तेणे एवो अजिग्रह लीधो के, “म्हारे पति अने दि-
शर ए वझेनी सुखवार्ता सांजळ्या पठी जोजन करवुं.” रावणना प्रौढ श-
क्तिवाला सारणादिक महा प्रधानो पोताना स्वामीना पराक्रमथी संतोष पामी वंजामांथी तेना सन्मुख आववा लाग्या. पठी माननो पर्वत एवो रावणलंकाथी
पूर्वे दिशामां रवेला देवगण उद्यानने विषे सीता सहित उतख्यो. त्यां त्रिज-
कानीनी समीपे जानकीने मृकी अनेक जागता वंजवंत मुजटोने रक्षण

स्वानी आज्ञा करी सीतानी प्राप्तिथी उत्पन्न अयेला कठोर गर्वनो समुद्ररूप ते रावण संपत्तिना स्थानरूप पोताना मेहेल प्रत्ये आव्यो.

हवे बाणथी पूर्ण एवा ज्ञाथाने तथा धनुष्यने धारण करी राम युद्ध क-
स्वाने माटे लक्ष्मणनी पासे गया. रामने अकस्मात् आवेला जोइ लक्ष्मणे
कह्युं. “ हे ज्ञाइ ! तमे सीताने एकलां मूकी अहिं केम आव्या ? ” रामे क-
ह्युं. “ दुर्वार एवा शत्रुथी विरुंबित एवा सिंहनादने सांजली तमने क्रोधाकुल
अयेला जाणी हुं अहिं आव्यो बुं. ” लक्ष्मणे कह्युं. “ में सिंहनाद कस्यो नथी,
परंतु ते वैरीयोएज माया करीने तेवो शब्द कस्यो देखाय ठे, माटे हे ज्ञाइ !
तमे ऊट सीतानी पासे जानुं अने हुं पण आ शत्रुजना समूहने जीती त-
मारी पाठल आवुं बुं. ” आम कही लक्ष्मणे पाठा वालेला राम फरी पोताने
आश्रमे आव्या, पण त्यां सीताने नहि देखीने बहु आकुल व्याकुल अइ घाठ
मूर्छा पाम्या. पढी ज्यारे वनना शीतल पवनथी तें सचेत अया त्यारे शोक
करता विलाप करवा लाग्या के, “ हे प्रिया ! तुं अमने वियोगीने त्यजी
दइ क्यां जती रही ठे ? अथवा शुं वनवासना दुःखथी त्हारुं कोइए हरण
कर्युं ठे ? अरे नाशवंत प्राणो ! तमे पण जानकीनी साथे चाळ्या जानुं. ”
आ प्रमाणे विलाप करीने पढी धैर्यवंत अयेला राम, सीताने शोधवा माटे
त्यांथी उठी वनमां जमवा लाग्या. एवामां शत्रुरूप रावणे कापी नाखेली बने
पांखोने लीधे अत्यंत पीना पामता जटायु पक्षीने जोइ ते पोताना मनमां
विचार करवा लाग्या के, “ निश्चे सीतानुं हरण करता एवा कोइ पापी दु-
रात्माए पोताने विघ्न करता एवा आ पक्षीनी पांखो ठेदी नाखी ठे. ” पढी
सीताना विरहथी पीना पामेला रामे ते साधर्मिक एवा जटायुने पापनो नाश
करनार पंच नवकार संजलाव्यो. जटायु पण ते नवकारने विषे लागेला पो-
ताना चित्तथी पापने धोइ नाखी आर्तध्यानने त्यजी दइ महेंद्रदेव लोकने
विषे श्रेष्ठ देवपणे उत्पन्न अयो. पढी जेम विवेकी माणस उत्तमकलानो शोध
करे तेम राम दंभकारणने विषे सीताने शोधवा लाग्या.

हवे अहिं रणसंग्राममां पण जेम युधवाला बलवंत हाथीयोनी साथे
युद्ध करवा सिंह उज्जो आय तेम सैन्य सहित आवेला खरदानवनी साथे ल-
क्ष्मण युद्ध करवा उज्जा अया. ते वखते खरनो न्हानो ज्ञाइ त्रिशिरा नामे

दैत्य पोताना ज्ञाइ खरने पाठो वाली पोते लक्ष्मणानी साथे युद्ध करवा आव्यो. लक्ष्मणे युद्ध करतां ते त्रिशिराने क्षणमात्रमां खड्गवने मारी नाख्यो. एवामां विराध नामनो कोइ राजपुत्र सैन्य सहित त्यां आवी लक्ष्मणने नमस्कार करीने कहेवा लाग्यो के, “आप मने अंगीकार करो. हुं तमारी आज्ञानो व-शवतीं अइ तमारेज पहे रहीश. आ खरदानव, रावणानी सहायथी पाताल-लंकाना अधिपति म्हारा पिता चंडोदरने काढी मूकी पोते त्यां रहे ठे. तमे एकदा ठो ठतां शत्रुनो नाश करवामां सिंहसमान ठो. तो पण हे प्रसन्न मुखवा-दा ! शत्रुने जीती लेवानी मने आज्ञा आपो.” लक्ष्मणे कह्युं “हे राजपुत्र! शत्रुना वधने विषे म्हारे त्हारी सहायथी सरथुं. कारण हाथपगवालाने बीजा-नी सहाय लेवी ए लज्जा पामवा जेवुं ठे. जो पोताना सेवकने विषे स्नेहवाला रामने तुं पोताना स्वामी मानतो हइश तो म्हारे तने पाताल लंकाना रा-ज्यने विषे स्थापवो.” पठी पुत्रना वधथी अत्यंत क्रोधातुर थयेलो तेमज क-ठोर चित्तवालो खर दानव विरोधने सहाय आपवानां वचन केहेता एवा ल-क्ष्मणानी पासे आवीने कहेवा लाग्यो के, “अरे लक्ष्मण ! विद्यानुं साधन करता एवा पुत्र शंभूकने हणी म्हारो अपराधी अइ तुं शुं जीवतो जइश ?” लक्ष्मणे कह्युं. “हे राजन् ! में त्हारा पुत्रने विद्यानुं साधन करता मारेलो होवाथी म्हारुं पुरुषार्थ प्रगट थयुं नथी; परंतु विकट वैरी एवा तने पण ते-नी पाठल विदाय करी हुं म्हारा पुरुषार्थने तत्काल प्रगट करीश.” लक्ष्मण-नां आवां वचनथी अत्यंत क्रोधातुर थयेलो अने युद्धना मर्मने जाणनारो ते खर दैत्य सज्ज अइ आकाशमां मेघनी पेटे तिहण वाणोनो वरसाद वरसाव-वा लाग्यो. पठी लक्ष्मण पण उग्र एवा वाणोथी तुरत शत्रु तरफथी आवता संख्याबंध वाणोना वरसादने बंध करवा माटे आकाशने विषे सुर्यमंथलने ढांकी देनारा शरमंथपने वनावी दीधो. आ प्रमाणे अनेक विधाधरोनी समक्ष दीर्घकाल सुधी तेने युद्ध करावी लक्ष्मणे पोताना तिहण शस्त्रथी ते खर दानवनुं मस्तक ठेड़ी नाख्युं. ठेवटे सुन्नटोमां सुकुटरूप लक्ष्मणे उग्रसेना सहित दूषण नामना दैत्यने पण मारी तत्काल देव अने दानवोने विषे विजय लक्ष्मी प्राप्त करी.

॥ इति श्री पद्मचरित्रे खरदुषणाविनाशो नाम पंचमः प्रस्तावः ॥

ए प्रमाणे शत्रुजने कृप्य करवाथी वृद्धि पाम्युं ठे बल जेमनुं एवा महा तेजवंत लक्ष्मण सेनावंत एवा विराध सहित जेटलामां राम तरफ जवा लाग्या तेटलामां मार्गने विषे तेमनुं वामनेत्र फरकवा लाग्युं; तेथी ते सीता अने रामनुं अकुशल मानता खेद करवा लाग्या. पढी त्यां आश्रमे आवीने जोयुं तो तेमणे वनमां वृद्धोनी घटामां सीताना वियोगथी शून्य चित्तवाला रामने जोया. त्यां राम सीताना वियोगथी वारंवार विलाप करता हता के, “ हे वनदेवीयो ! तमे ऊट प्रसन्न थइ मने सीतानी वात कहो. हे पक्षीयो ! तमे पण दूर विहार करवा जानुं गो, माटे जो म्हारी हरण थयेली प्रियाने कोइ स्थानके दीठी होय तो मने कहो. ” वली सीताना वियोगथी अत्यंत पीडित थयेला राम दीर्घकाल पर्यंत निश्वास नाखीने वारंवार कहेता हता के, “ अरे निर्लज्ज प्राणो ! तमे तुरत केम चाढ्या जता नथी ? मने एक तरफथी सीताना वियोगरूप अग्नि संताप करे ठे अने बीजी तरफथी वैरीयोना संकटथी मुक्त थयेला लक्ष्मण इजु सुधी आव्या नहि ए पीडा करे ठे. मने जेमने लीधे गृहवासथी आ वनवास सुखकारी हतो; ते जानकी अने बंधु लक्ष्मण बन्ने जणा आजे दुर्लभ दर्शनवाला थइ पक्या ठे. ” आम राम विलाप करता हता एवामां “ हे बंधो ! हुं आ रह्यो तमारी आगलज. तमारी आवी अवस्था केम थइ ? ” एम कहीने आंसुथी व्याप्त नेत्रवाला लक्ष्मणे रामने नमस्कार कस्यो. पढी दुःखरूप महा समुद्रमां प्राप्त थयेला सुखरूप बेटने पामी रामे लक्ष्मणने कह्युं. “ हे वत्स लक्ष्मण ! तमे शत्रुजने जीती सुखथी आव्या ठोकनी ? ” पढी जानकीना वियोगने जाणता एवा लक्ष्मणे रामनें कह्युं. “ हुं धारुं ठुं के, जेणे सिंहनो शब्द कस्यो हतो तेणेज सीतानुं हरण करथुं ठे; परंतु ते हरण करनार विद्याधर, माणस, राक्षस, सुर के असुर गमे ते हो, परंतु हुं तेनुं मस्तक आ म्हारा खड्गवती ठेदी नाखीश. ” पढी विराधनां वचनथी सीताने शोधवा माटे अनेक विद्याधरो चारे दिशामां दोरुचा. तेनुंए सर्व स्थानके सीतानी बहु शोध करी; परंतु कोइ ठेकाणेशी जनकपुत्री मढ्यां नहि; तेथी तेनुं जग्न चित्तवाला थइ पाठा आव्या. लक्ष्मणे रामने कह्युं. “ हे ज्ञाइ ! में एवी प्रतिज्ञा लीधी ठे के, “आ विराधने पाताललंकाना राज्यने विषे स्थापवो. ” विराधे पण ते बन्ने ज्ञाइनुंने कह्युं. “ हे प्रजो ! आप त्यां आवी मने

दैत्य पोताना जाइ खरने पाठो वाली पोते लक्ष्मणनी साथे युद्ध करवा आव्यो. लक्ष्मणे युद्ध करतां ते त्रिशिराने क्षणमात्रमां खड्गवने मारी नाख्यो. एवामां विराध नामनो कोइ राजपुत्र सैन्य सहित त्यां आवी लक्ष्मणने नमस्कार करीने कहेवा लाग्यो के, “आप मने अंगीकार करो. हुं तमारी आज्ञानो व-शवतीं थइ तमारेज पक्षे रहीश. आ खरदानव, रावणनी सहायथी पाताल-लंकाना अधिपति म्हारा पिता चंडोदरने काढी मूकी पोते त्यां रहे ठे. तमे एकला ठो ठतां शत्रुनो नाश करवामां सिंहसमान ठो. तो पण हे प्रसन्न मुखवा-ला ! शत्रुने जीती लेवानी मने आज्ञा आपो.” लक्ष्मणे कह्युं “हे राजपुत्र! शत्रुना वधने विषे म्हारे त्हारी सहायथी सरथुं. कारण हाथपगवालाने बीजा-नी सहाय लेवी ए लज्जा पामवा जेवुं ठे. जो पोताना सेवकने विषे स्नेहवाला रामने तुं पोताना स्वामी मानतो हइश तो म्हारे तने पाताल लंकाना रा-ज्यने विषे स्थापवो.” पठी पुत्रना वधथी अत्यंत क्रोधातुर थयेलो तेमज क-ठोर चित्तवालो खर दानव विरोधने सहाय आपवानां वचन केहेता एवा ल-क्ष्मणनी पासे आवीने कहेवा लाग्यो के, “अरे लक्ष्मण ! विद्यानुं साधन करता एवा पुत्र शंबूकने हणी म्हारो अपराधी थइ तुं शुं जीवतो जइश ?” लक्ष्मणे कह्युं. “हे राजन् ! में त्हारा पुत्रने विद्यानुं साधन करता मारेलो होवाथी म्हारुं पुरुषार्थ प्रगट थयुं नथी; परंतु विकट वैरी एवा तने पण ते-नी पाठल विदाय करी हुं म्हारा पुरुषार्थने तत्काल प्रगट करीश.” लक्ष्मण-नां आवां वचनथी अत्यंत क्रोधातुर थयेलो अने युद्धना मर्मने जाणनारो ते खर दैत्य सज्ज थइ आकाशमां मेघनी पेठे तिद्धण वाणोनो वरसाद वरसाव-वा लाग्यो. पठी लक्ष्मण पण उग्र एवा वाणोथी तुरत शत्रु तरफथी आवता संख्याबंध वाणोना वरसादने बंध करवा माटे आकाशने विषे सुर्यमंमलने ढांकी देनारा शरमंमपने वनावी दीधो. आ प्रमाणे अनेक विधाधरोनी समक-दीर्घकाल सुधी तेने युद्ध करावी लक्ष्मणे पोताना तिद्धण शस्त्रथी ते खर दानवनुं मस्तक ठेड़ी नाख्युं. ठेवटे सुजटोमां सुकुटरूप लक्ष्मणे उग्रसेना सहित दूयण नामना दैत्यने पण मारी तत्काल देव अने दानवोने विषे विजय लक्ष्मी प्राप्त करी.

॥ इति श्री पद्मचरित्रे खरदुषणविनाशो नाम पंचमः प्रस्तावः ॥

ए प्रमाणे शत्रुजने क्षय करवाथी वृद्धि पास्युं ठे बल जेमनुं एवा मंहा तेजवंत लक्ष्मण सेनावंत एवा विराध सहित जेटलामां राम तरफ जवा लाग्या तेटलामां मार्गने विषे तेमनुं वामनेत्र फरकवा लाग्युं; तेथी ते सीता अने रामनुं अकुशल मानता खेद करवा लाग्या. पढी त्यां आश्रमे आवीने जोयुं तो तेमणे वनमां वृक्षोनी घटामां सीताना वियोगथी शून्य चित्तवाला रामने जोया. त्यां राम सीताना वियोगथी वारंवार विलाप करता हता के, “हे वनदेवीयो ! तमे ऊट प्रसन्न थइ मने सीतानी वात कहो. हे पक्षीयो ! तमे पण दूर विहार करवा जाउ ठो, माटे जो म्हारी हरण थयेली प्रियाने कोइ स्थानके दीठी होय तो मने कहो.” वली सीताना वियोगथी अत्यंत पीमित थयेला राम दीर्घकाल पर्यंत निश्वास नाखीने वारंवार कहेता हता के, “अरे निर्लज्ज प्राणो ! तमे तुरत केम चाड्या जता नथी ? मने एक तरफथी सीताना वियोगरूप अग्नि संताप करे ठे अने बीजी तरफथी वैरीयोना संकटथी मुक्त थयेला लक्ष्मण इजु सुधी आव्या नहि ए पीमा करे ठे. मने जेमने लीधे गृहवासथी आ वनवास सुखकारी हतो; ते जानकी अने बंधु लक्ष्मण बन्ने जणा आजे दुर्लज्ज दर्शनवाला थइ पन्था ठे.” आम राम विलाप करता हता एवामां “हे बंधो ! हुं आ रह्यो तमारी आगलज. तमारी आवी अवस्था केम थइ ?” एम कहीने आंसुथी व्याप्त नेत्रवाला लक्ष्मणे रामने नमस्कार कख्यो. पढी दुःखरूप महा समुद्रमां प्राप्त थयेला सुखरूप बेटने पामी रामे लक्ष्मणने कह्युं. “हे वत्स लक्ष्मण ! तमे शत्रुजने जीती सुखथी आव्या ठोकनी ?” पढी जानकीना वियोगने जाणता एवा लक्ष्मणे रामने कह्युं. “हुं धारुं ठुं के, जेणे सिंहनो शब्द कख्यो हतो तेणेज सीतानुं हरण करयुं ठे; परंतु ते हरण करनार विद्याधर, माणस, राक्षस, सुर के असुर गमे ते हो, परंतु हुं तेनुं मस्तक आ म्हारा खरुवती ठेदी नाखीश.” पढी विराधनां वचनथी सीताने शोधवा माटे अनेक विद्याधरो चारे दिशामां दोरुथा. तेनुंए सर्व स्थानके सीतानी बहु शोध करी; परंतु कोइ ठेकाणेशी जनकपुत्री मळ्यां नहि; तेथी तेनुं जग चित्तवाला थइ पाठा आव्या. लक्ष्मणे रामने कह्युं. “हे ज्ञाइ ! में एवी प्रतिज्ञा लीधी ठे के, “आ विराधने पाताललंकाना राज्यने विषे स्थापवो.” विराधे पण ते बन्ने ज्ञाइनुने कह्युं. “हे प्रजो ! आप त्यां आवी मने

म्हारा पूर्वना राज्यने विषे स्थापो के, जेथी करीने निश्चित थयेलो हुं पठी थोम्हा कालमां तमारा प्रसादथी सीतानी शोध लावीश. ” पठी “ तथास्तु ” एम कहीने लक्ष्मण तथा विराध सहित राम त्यांथी प्रयाण करी पातालकाना उद्यानने विषे आवी पहोच्या एटले खरदैत्यनो पुत्र सुंद पोताना पिता अने काका विगेरेनो ह्य करनारा शत्रुने आव्या धारी तत्काल युद्ध करवा आव्यो; परंतु ते पोतानी सामे अति दुर्जय एवा राम लक्ष्मणने युद्ध करवा आवता जोइ चंडनखा मातानां वचनथी तत्काल नासी जइने लंकामां गयो. त्यां तेने विश्वमां कंटपरूप अने महाबलवंत एवा रावणे क्रोध धरता ठता पोतानी पासे राख्यो. पठी राम लक्ष्मणे पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करवा माटे विराधने महोत्सवपूर्वक तेना राज्यने विषे स्थाप्यो. कृतज्ञमां शिरोमणिरूप विराध पण ते वने ज्ञाशयोने पोताने घेर राखी निरंतर सेवा करवामां तत्पर रह्यो.

आ वखते किष्किंधा नगरीने विषे सुग्रीव नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने देवांगना समान कांतिवाली तारा नामे स्त्री हती. वली पोताना म्होटा ज्ञाश वालीनो पुत्र चंडरश्मि युवराज पद्म जोगवतो हतो. सुग्रीवने तारादेवीथी उत्पन्न थयेला अंगद अने जयानंद नामना वे पुत्रो हता. हवे साहसगति नामनो कोइ विद्याधर पुत्र बहु दिवसथी तारानी साथे क्रीडा करवानी इच्छा करतो हतो; तेथी ते हिमालय पर्वतने विषे जइ प्रतारणी विद्यानुं साधन करीने सुग्रीवनुं रूप धारण करीने किष्किंधा नगरी प्रत्ये आव्यो. आ वखते सुग्रीव पोताना अनेक सुजटोनी साथे क्रीडा करवा माटे उद्यानमां गयो हतो, तेथी पेलो साहसगति के, जेणे मिथ्या सुग्रीवनुं रूप धारण करयुं हतुं ते आकाश मार्गथी सुग्रीवना घरमां पेशी गयो. पठी ज्यारे साचो सुग्रीव क्रीडा वनथी पाठो आव्यो त्यारे तेने सुजट पुरुषोए वलात्कारे राजद्वारने विषे रोक्यो. आ अवसरे प्रधान प्रमुख पुरुषोए वे सुग्रीवने जोइने अंतःपुरना रक्षणने माटे प्रयत्न करवा मांरुथो. मिथ्या सुग्रीव पण ताराने विषे अज्जिलाप वालो होवाथी तुरत अंतःपुरमां पेशवा लाग्यो; तेने पण सचिवादिकोए रोक्यो. आ वखत चौद अक्षोहिणी सैन्य एकठुं थयुं अने वने सुग्रीव तरफ अर्धां अर्ध वेहेंचाइ गयुं. वली शठ सुजटो तो पोत पोताना सुग्रीवने राज्यासने स्थापन करवा उद्यमवंत अइ परस्पर युद्ध करवा लाग्या. तारादेवीरूप राज्य

लक्ष्मीने माटे वृद्धि पास्यो ठे मत्सर जेमने एवा ते सत्य अने मिथ्या बन्ने सुग्रीवो घोर युद्ध करवा लाग्या; परंतु समान पराक्रमवाला ते बन्नेमांथी एकेने विजयलक्ष्मी वरी नहि. पढी तो ते बन्ने जणा आकी युद्धी निवृत्ति पास्यो के, “ हुं म्हारी सहायने माटे कोइ बलवंत एवा राजानी सेवा करूं. हा म्हारो सेवक हनूमान बहु बलवान् ठे, परंतु ते हवणां सत्य असत्यनो अजाण दोवाथी म्हारे विषे उदासीपणुं पास्यो ठे. आ कोइ धूर्तथी सर्व लोक एने विषे मोह पासी गया ठे अने बलीष्ट विद्याबल तेनेज विषे आसक्त थया ठे. धन्य तो रावणना शत्रु ते आ वालीनेज ठे के, जेणे शत्रुथी व्याकुल थया विना राज्यलक्ष्मीनो त्याग करी दीक्षा लीधी. हवे शत्रुने नाश करवामां जे कोइ समर्थ राजा होय तेनी हुं सेवा करूं के, जेथी थोडा कालमां पूर्ण फल प्राप्त थाय. त्रिखंड ज्ञोक्ता बलवंत रावणने कार्य निमित्ते सेवुं; परंतु ते बहु अनुरागी ठे, तेथी मने अने आ शत्रुने मारी पोते तारादेवीने लड जाय. खर दानव म्हारो मित्र अने सिंहना सरखो पराक्रमी हतो; पण तेने तो लक्ष्मणे युद्धमां मास्यो, एम में सांजळ्युं ठे, माटे हवे शत्रुरूप वादलाने उरामी नाखवाने पवन समान दशरथ पुत्रने सेवुं के, जेथी ते मने विराधनी पेठे थोडा कालमां निश्चे फरी मारा राज्यासने स्थापे.” आ प्रमाणे चिंतातुर थयेला सुग्रीवे एक चतुर दूतने विराध पासेमोकळ्यो. डूते विराधपासे जडने कह्युं. “ हे राजन् ! सुग्रीव राजा तमने केहेवरावे ठे के, जो तमारी आज्ञा होय तो हुं म्हारा पोताना स्वार्थने माटे हर्ष पूर्वक श्रीरामनी सेवा करूं.” विराधे कह्युं. “हू दूत ! सुग्रीवराजा तुरत अहिं आवो अने आ रामनी सेवाथी एनुं पण मांगलिक थरो.” पढी दूते पाठा आदी ते समाचार पोताना स्वामी सुग्रीवने कह्या. ते उपरथी सुग्रीव सैन्य सहित विराधनी पुरी पाताळ लंका प्रत्ये गयो. विराधे पोतानी नगरीप्रत्ये आवेला सुग्रीवनो बहु सत्कार कस्यो. पढी सुग्रीवे शिखातल उपर बेठेला श्री रामलक्ष्मणने प्रणाम कस्यो अने पोतानुं दुःख महा शक्तिवंत एवा रामने कही देखामच्युं. ठेवटे कह्युं के, हे जगत् नियंता ! हुं तमारे शरणे आवेलो हुं.” सीताना वियोगथी पीडित एवा रामे तेनुं दुःख दूर करवाने तेने बहु धीरज आपी. कह्युं ठे के—संत पुरु-

षो निश्चे परदुःखने नाश करवाना स्वप्नाववाला होय ठे. पढी विराधे समजा-
 वेलो सुग्रीव हाथ जोम्नी वियोगथी दुःखी एवा रामने कहेवा लाग्यो के, "हे विजो!
 जगत्मां आप एकज सर्व अर्थने विषे समर्थ ठो, माटे मने तत्काल म्दारा
 राज्यने विषे स्थापो. हुं सैन्य सहित आपनो सेवक ठुं, माटे जेवी इशे तेवी
 सीतानी वार्ताने थोम्ना कालमां लावी आपीश." राम आवी सुग्रीवनी वाणीथी
 प्रसन्न अइ सेना सहित विराधने पोतानी साथे आवता अटकावी पोते एकलाज सु-
 ग्रीवनी साथे किष्किंधा नगरी प्रत्ये गया. ज्यारे राम लक्ष्मण किष्किंधा नगरीना
 उद्यानने विषे आव्या त्यारे सुग्रीवे पोताना वैरीने युद्ध करवा बोलाव्यो. विद्या
 अने बलथी गर्जना करतो ते साहस गति पण तत्काल युद्ध करवा आव्यो. कह्युं
 ठे के-हृत्रियोने रणसंग्राममां शौर्य उत्पन्न थाय ठे. पढी समान आकृतिवा-
 ला अने समान बलवाला ते बन्ने सुग्रीवोए दुःसह एवा हाथीयोनी पेठे दीर्घ-
 काल पर्यंत युद्ध कर्युं; परंतु राम समान आकृतिपणाने लीधे ते बन्नेमांथी पो-
 तानी पक्षना खरा सुग्रीवने उलखी शक्या नहि, तेथी कृणामात्र उदासी बनी
 गया. पढी रामे पोताना वज्रावर्त नामना धनुष्यने हाथमां लइ विजलीना
 निर्घात जेवो टंकार शब्द कख्यो एटले ते शब्दने नहि सहन करती एवी प्रता-
 रणी विद्या तुरत नासी गइ. कह्युं ठे के-तेवा सामर्थ्यवंत पुरुषोनी आगल
 कोण टकी शके ? विद्या नासी जवाने लीधे साहसगति पोताना खरा रूपमां
 आवी गयो अने सुग्रीव जूदो देखाइ आव्यो. कह्युं ठे के-दंज घणो वखतकेम
 रही शके ? पढी सर्वे लोको क्रोधथी कहेवा लाग्या के, "अरे ! परस्त्रीने विषे
 आसक्त एवा एणे लोकने मोह पमानी सुग्रीवने दुःखी कख्यो ठे. पढी रामे ते
 साहसगतिने मारी वार्जात्रोना शब्दपूर्वक सुग्रीवने हर्षपूर्वक तेना राज्यने विषे
 पूर्वनी पेठे स्थापन कख्यो. सुग्रीव पण रामना समान आकृतिवाली पोतानी
 तेर कन्या रामने विवाह माटे आपवा लाग्यो; परंतु सीताना वियोगथी असं-
 तोषी हृदयवाला रामे तेने कह्युं के, "हे राजन् ! म्दारे बीजा विवाहनुं कंइ
 प्रयोजन नथी." पढी राम ते उद्यानने विषेज रह्या अने सुग्रीव महोत्सवपू-
 र्वक नगरी प्रत्ये गयो.

७. इवे ज्यारे सुंद पुत्र सहित खर दानव हणायो त्यारे चंडनखा तत्काल
 स्वर्णकापुरीने विषे रावणनी सज्जामां गइ. त्यां ते रावणना कंठने बलगी पनी

अत्यंत रुदन करवापूर्वक कहेवा लागी के, “हे बंधो ! तमे जयवंता ठता ह्य ! हताशा एवी हुं हणाइ बुं. तमारा बनेवीने युद्धमां मारी नाखी लक्ष्मण सहित रामे विराधने तेना राज्यासने स्थाप्यो ठे. हे प्रज्जो ! हुं त्यांथी जीव लइने नासीने तमारी शरणे आवी बुं, माटे पुत्र सहित एवी मने तमे रक्षण कर्ता थान.

रावणे कहुं. “ हे ब्हेन ! तुं बहु रुदन न कर ! हुं थोमा वखतमां त्हारा पति पुत्रादिकने मारनारा शत्रुने मारीश. ” आम पोतानी ब्हेनने धीरज आपी रावण पोताना मंदीरने विषे शयामां सूतो; परंतु सीतानी साथे क्रीमा करवामां उत्साहवंत एवा तेने निज्ञ आवी नहि. वली एटलुंज नहि, परंतु आज सुधी जानकीनो समागम न थवाथी शयामां सूतेला रावणने स्थलमां रहेला मांठलानी पेठे अत्यंत परिताप थतो हतो. पढी दुःखने विषे पमेला पतिने जोइ मंदोदरी राणीये तेने कहुं. “ हे स्वामिन् ! आपने एवुं शुं दुःख ठे ? ” रावणे कहुं. “ हे प्रिया ! सीताना विरहरूप कामाग्नि मने कमलनालनी पेठे बाले ठे; माटे तुं मान मूकी दइ मारे अर्थे सीताने प्रसन्न कर. नहितो स्थलमां पमेला मांठलानी पेठे म्हारा प्राण जशे. वली म्हारे गुरुए आपेलो एवो नियम ठे के, नहि इच्छा करती एवी स्त्री उपर बलात्कार करवो नहि. ” पढी मंदोदरी पोताना स्वामीनी तुष्टीने माटे उद्यानमां सीतानी पासे जइ प्रीतिपूर्वक वारंवार कहेवा लागी के, “ हे सीता ! हुं अने बीजी आ सर्वे विद्याधर स्त्रीयो त्हारी किंकरीयो ठीए, तेमज विश्वनो पति श्री रावण पण त्हारा दाश्यपणाने जजे ठे, माटे अरण्यमां वास करनारा, सुख रहित अने संपत्ति विनाना एवा पति रामनो तो त्हारे त्यागज करवो जोइए. तुं स्वप्न समान लंकाने पामी ठे. वली प्रज्जुतानो पालक अने त्रिखंरुनो ज्ञोक्ता तेमज विख्यात पराक्रमवालो रावण त्हारा पूर्वजवना पुण्यथी तने पोताना हृदयरूप कमलने विषे हंसीनी पेठे धारण करवानी इच्छा करे ठे; माटे तुं संपत्ति रहित एवा रामने त्यजी दइ में जोगवेला एवा रावणने जज. कारण विकट संकटने विषे व्रतलो प पापने माटे थतो नथी. ” मंदोदरीनां आवां वचन सांजली महासती सीतापोताना वने हाथथी वने कानने ढांकी दइ आ प्रमाणे कहेवा लागी. “ अरे मुग्धा ! तुं कुली न ठतां अकुलीन सरखां वचन केम बोले ठे ? शुं कुलीन स्त्रीयो प्राणां ते पण बीजा

पतिनी इच्छा करे खरी ? वनवासने अंगीकार करीने पण उत्तम नीति तथा धर्म साम्राज्यनुं रक्षण करनार वली पोतानी प्रतिज्ञारूप समुद्रनो पार पामनार ए म्हारा प्राणप्रिय क्यां ? अने सर्व कुशीलवंतोमां रेखारूप तथा परस्त्रीनी इच्छाथी उत्पन्न थयेला पाप समूहना नाररूप त्हारो पति क्यां ? जे कुलमां पति परस्त्री लंपट होय अने स्त्री दूतीना कार्यने करनारी होय ते कुल अंते लोकमां धिक्कारपणाने पामे ठे. प्रौढ साम्राज्य संपत्तिथी इंड समान, तथा धनथी कुबेर समान होय तो पण ए दशकंठ (रावण) मने प्राणांतने विषे पण नथी रुचतो." आम सीता मंदोदरीने कहे ठे एटलामां कामज्वरथी अत्यंत पीना पामेलो रावण पोते वायुथी उरामेला रुनी माफक त्यां आव्यो अने सुप्रसन्न दृष्टिथी सीताना सामुं जोतो ठतो कहेवा लाग्यो के, " हे वैदेहि ! हुं त्हारो दास हुं अने आ मंदोदरी त्हारी आज्ञाकारी दासी ठे. हे ऋडे ! म्हारे विषे कृपा करी तुं मरजी प्रमाणे मने ऋज अने मने अंगीकार करी विद्याधरीयोमां ईश्वरीरूप था. " पढी " आ रावण परस्त्रीयोना गमनथी अत्यंत पापी थयो ठे. " एम धारी सीताये अबलुं मुख राखीने तेने कथुं. " अरे राक्षसाधम ! तने निश्चे काले कोळीयारूप करेलो देखाय ठे. कारणके, तें कपट करी दशरथना पुत्रनी प्रिया एवी म्हारुं हरण करथुं ठे. तें पोतानुं कुल कलंकित करथुं अने पोतानो आचार पण दुषित कथ्यो ठे. हे पापीष्ट ! हवे थोना वखतमां लहमण त्हारा प्राणोनुं हरण करशे. " सीताये आ प्रमाणे अपमान कथ्या ठतां पण रावण तो तेनी प्रार्थना करवा लाग्यो. धिक्कार ठे कामदेवने के, जे बलवंत पुरुषोना बलने पण हरण करी ले ठे. आ वखते जणणे रावणना कुविकल्पथीज पातालमां पेसी जतो होयनी ? एम सूर्य अस्त धाम्यो, जेथी सर्व स्थानके अंधकार फेलाइ गयो.

पढी रावणे सीताने ऋज पमाफवा माटे घुत्कार शब्द करनारा घुवरुनां, फेत्कार शब्द करनारा शीयालनां, उंची फणवाला सर्पनां, सिंह शब्द करनारा सिंहनां, गर्जारा करनारा हाथीनां, अट्टाटहास करनारा दुष्ट वैतालनां अने बीजा ऋयंकर रूपो वनाव्यां; परंतु ते सर्व ने जोइ निर्जय तथा परमेष्ठी मंत्रनुं ध्यान करती सीता पोतानुं शील राखवामांज तत्पर रही. पढी रात्रीनुं सर्व वृत्तांत जाणीने नीतिमान एवा विज्ञीपणे त्यां रावणे रोकेली सी-

तानी प्राप्ते जइने कह्युं. “हे शुभे ! तमे कोण ठो ? कोनी पुत्री ठो ? अने कोनी प्राणप्रिया ठो. ? हुं परस्त्रीयोने जाइ समान ठुं, माटे तमारे जे दुःख होय ते मने ऊट कहो. ?” विज्ञीषणनां आवां द्वार समुद्रना मध्यमां रहेली मिठी वीरमीनां समान वचन सांजली लज्जा सहित जानकीये कह्युं. “हे सौम्य ! सावधानपणाथी सांजलो. हुं जनकराजानी पुत्री अने दशरथपुत्र श्री रामनी प्राणप्रिया ठुं. पितानी प्रतिज्ञा पालवाने माटे लक्ष्मण सहित वनमां निवास करनारा म्हारा पतिनी साथे हुं पण दंभकारण्यमां आवी हती. एक दिवस वनने विषे पितानी मरजी प्रमाणे क्रमण करता म्हारा दियर लक्ष्मणे दिवसने विषे वंशनी जालीमां रहेलुं एक महा अद्भुत खड्ग जोयुं. पढी तेमणे म्यानमांथी खड्गने खेंची तत्काल सर्व वंशजाली बेदी नाखी एटले तो कोइ स्वविद्यानुं साधन करता पुरुषने हणायेलो दीगो. पढी पोताना चित्तने विषे खेद पामता लक्ष्मणे दयाने लीधे ऊट रामनी प्राप्ते आवी ते सघली वात कही. त्यार पढी विद्या साधन करनारनी माता पुत्रवधने लीधे क्रोधातुर अइ लक्ष्मणनी पाठल गइ; परंतु ते श्री रामने जोइने कामातुर अइ. श्रेष्ठ शीलधारी राम लक्ष्मणे तेनो आदर न कख्यो. ते उपरथी तेणे पोताना पुत्रवधनी वार्ता पोताना पतिने अने जाइने कही. पढी आकाशमार्गे अनेक विद्याधरोनी सेना आवी; तेनी साथे जेटलामां निर्जय एवा लक्ष्मण युद्ध करवा गया तेटलामां पाठल सिंहनादनो संकेत करी जेनुं मृत्यु प्राप्ते आव्युं ठे एवा रावणे कपट करी पतिने बेतरनीने म्हारुं हरण कर्युं ठे. हे जाइ ! हुं प्राणनो नाश अये पण शील रक्षण करीश.”

सीतानां आवां वचन सांजली नीतिमार्गे रहेलो विज्ञीषण पोताना बंधु रावण प्राप्ते जइने तेने कहेवा लाग्यो के, “हे बंधो ! तें आ पोताना कुलनो अंत करनारुं शुं आरंभ्युं ? ए महासती कटपांते पण त्हारुं वाक्य अंगीकार करशे नहि. वली तुं राम लक्ष्मणवरुं थोमा कालमां कुलनो नाश करीश, माटे न्यायधर्मने विचारी जानकी पाढी रामने सोंप अने स्नेहवंत बंधुननी साथे पोतानुं साम्राज्य पद दीर्घकाल सुधी जोगव.” आम विज्ञीषणे हित वचन कहां उतां पण रावणे पोतानी कुमतीनो त्याग कख्यो नहि. कह्युं ठे के—तसीव वाकुं होय त्यारे शुं नथी अतुं ? बलग-

विंत रावणो विज्जीषणने कह्युं. “ हे बंधो ! ए बे वनचरोथी तुं केम ज्ञय पामे ठे ? में अहिं आणेली ए सीता निश्वे मने अंगीकार करशे अने राम लक्ष्मण अहिं आवशे तो तेनुने हुं निश्वे मारी नाखीश. कहे, विद्याधर अने मनुष्यना युद्धने विषे कोइ बलवंत पुरुषे मने क्यारे पण जीत्यो ठे ? ” विज्जीषणे फरी थी कह्युं. “ ज्ञाइ ! पण ते ज्ञानिनुं वचन तो सत्यज ठे के, स्त्रीना हेतुथी त-मारा कुलनो क्षय रामथी थवानो ठे. में तमारी ज्जक्तिने लीधे दैवज्ञनुं वचन मिथ्या करवाने दशरथ जूपने माख्यो हतो, बतां ते एम न होय तो पोतानी नगरी प्रत्ये पाठो क्यांथी आवे ? माटे हुं विज्ञापना करुं तुं के, “ निश्वे ज्ञावी अ-न्यथा थवानुं नथी. ” एम पोताना मनमां विचारी जानकी पाठी रामने अर्पण करो. ” पठी रावण विज्जीषणनां वचनने नहिं गणकारतो तत्काल सीताने पु-ष्पक वैमानने विषे बेसारी आकाशमार्गे चाल्यो अने कहेवा लाग्यो के, “ हे ज्ञडे ! कदलीगृहथी मनोहर एवा आ बगीचान, क्रीमा शैलने विषे नाना प्र-कारनी मणिमय म्होटी गुफान् अने राजहंसादि मिथुनोए सेवन करेलां जल-वाली क्रीमा करवानी वाव्यो, सरोवर विगेरे जे आ मुख्य जलाशयो देखाय ठे तेनुने विषे हे सुंदरी ! म्हारी साथे निरंतर क्रीमा कर. कारण हुं तने इच्छित वस्तु आपवाने कल्पवृक्षरूप तुं. ” आ प्रमाणे रावणे मधुर वचनथी सीताने बहु लोज्जावी; परंतु ते तो पोताना पति श्रीराम नामनो जप करती मौन धा-रण करीनेज रही. आम रामने विषे स्थीर चित्तवाली सीताने जाणी रावण तेने फरी तेज स्थानके (पोताना उद्यानमां) मूकी पोताने घेर गयो.

हवे अहिं विज्जीषण, मुख्य प्रधानोनी साथे एकांतमां विचार करता क-हेवा लाग्यो के, “ हे प्रधानो ! तमे म्हारुं हितकारी वचन सांजलो. पूर्वे आ पणो स्वामी रावण पोताना जुजबलने लीधे सैन्यथी पण वधारे बलवान् ह-तो; परंतु ते हवणां श्री रघुपतिनी प्राणप्रियानां हरणथी बहु अल्प बलवालो थइ गयो ठे. मनुष्योने एक पण कामासक्ति अनर्थनुं कारण थाय ठे, तो पठी नरक आपनारी परस्त्रीयोमां आसक्ति करवी तेनुं तो शुंज कहेवुं ? माटे हे मंत्रियो ! तमे रावण पासे जइ तेने कहो के, तुं निश्वे श्री रामनी स्त्रीना ह-रणथी पोताना कुलनो अने पोतानो नाश न कर. कुलनो क्षय करनारी ए जानकीने त्यजी वइ पोताना वंधुपुत्रादि युक्त आ अमित एवो राज्य लक्ष्मी

जोगव्य. " मंत्रियोए कह्युं. " अमे राजा रावणने कुव्यसनथी दूर करवा तथा श्रेष्ठ रस्ते स्थापन करवा समर्थ नथी; परंतु जेम हाथीने श्रेष्ठ रस्ते चलाववा एक अंकुशज समर्थ ठे तेम ए राजा रावणने पण कुव्यसनथी दूर करवा तथा न्याय रस्ते स्थापन करवा आप एकज समर्थ ठो. " पठी विन्नीषणे तेउ ने कह्युं. " हे सचिवो ! शुं करीए ? कारण म्हारुं गुणकारी हित वचन रावण मानतो नथी. निश्चे कोइनी ज्वितव्यता अन्यथा थती नथी, तो पण म्होटा पुरुषोए क्यारे पण पोतानो उद्यम ठोरुवो नहि. " आम कही ते विन्नीषणे प्रथम लंकाना बहु उंचा एवा किछ्वा उपर यंत्रो गोठव्या अने त्यां चारे बाजुंए कांगरा उपर बलवान् राक्षसो राख्या. वली पोताना ज्ञाइना रक्षण माटे ठेकाणे ठेकाणे अनेक योग्य विचक्षण चर पुरुषो स्थाप्या.

हवे अहिं किष्किंधा नगरीने विषे सीताना समाचार न मलवाथी राम कृष्णपक्षना चंडनी पेठे अत्यंत दूर्बल थवा लाग्या. एक दिवस तेवी अवस्थावाला श्री रामना कहेवा उपरथी लक्ष्मण अत्यंत क्रोध धरता उता पोताना धनुष्य बाण लइ सुग्रीवनां घरे गया. " आ लक्ष्मण अत्यारे क्रोध पाम्या ठे. " एम धारी द्वारपालकोए पण तेमने रोक्या नहि; तेथी ते तत्काल सुग्रीवना अंतःपुर प्रत्ये गया. लक्ष्मणने आव्या सांजली जय पामता सुग्रीवे सन्मुख आवी हाथ जोरुनीने प्रणाम कख्या. लक्ष्मणे क्रोध करीने कह्युं. " अरे कपीश्वर सुग्रीव ! तुं तो निःशंक थइने जोगो जोगवे ठे अने राम तो सीताना विरहनी व्यथा सहन करे ठे. तें कह्युं हतुं के, हुं थोमा दिवसमां जानकीनी शोध लावी आपीश; पण हवे तो तने राज्य मलवाथी टाढ वाती हशे. शुं आ योग्य ठे ? हवणां ऊट सीतानी शुद्धिने माटे उठ अने प्रतिज्ञाना जंगथी साहसगतिना मार्गने न पाम. अर्थात् मृत्युनी इच्छा न कर. " लक्ष्मणनां आवां वचन सांजली जय पामतो सुग्रीव तेमना चरणने नमस्कार करीने कहेवा लाग्यो के, " हे विज्ञो ! आप म्हारा अपराधनी क्षमा करो. " आम लक्ष्मणनी विनैती करी कपीश्वर सुग्रीवे अनेक सुजटो सहित श्री रामनी पासे जइ तेमने प्रणाम कख्या. पठी तेणे पोताना सेवकोने आज्ञा करी के, " हे सुजटो ! तमे सर्व पृथगीने विषे जानकीनी शोध करो. " आ प्रमाणे पोताना पतिये आज्ञा करेला सुजटो गाम, खाण अने पुरादिकने विषे जानकीनी शोध करवा चाळ्या.

आ अवसरे ज्ञामंमल पण सीताना हरणने सांजली अत्यंत दुःख धर-
तो ठतो रामनी पासे आव्यो. कह्युं ठे के-प्रेमनो समय तो तेज कहेवाय
ठे. विराध पण सेना सहित रामनी सेवा करवा माटे तत्काल आवी प-
होच्यो. कह्युं ठे के-ऋक्तिना ऊरारूप ऋक्त जनो पोताना स्वामीने अवसरे
सेवे ठे. पढी सुग्रीव पोते पण सीतानी शोध करवा माटे आकाश मार्गे
थइ कंबुद्वीपमां रहेली सुरसंगीतार्थ नामनी पुरीप्रत्ये गयो. त्यां ते द्वीपनो
अधिपति रत्नजटी सुग्रीवने आवेलो जोइ विचार करवा लाग्यो के, “ गुं
म्हारी विद्याना हरणथी पण असंतोषी रहेलो रावण हवे म्हारा प्राणनेज
हरण करवा आव्यो ठे के, तेणे अहिं सुग्रीवने मोकळ्यो ठे ? ” आमं विचारी
जेटलामां ते नगरीमां नासी जवानुं धारे ठे तेटलामां ते रत्नजटीने सुग्रीवे
कह्युं. “ अरे ! आकाश प्रत्ये चालवाने तैयार अयेलो तुं केम निरुद्यमी थइ ग-
यो ? अर्थात् हवे तुं केम आकाश मार्गे चाली शकतो नथी ? ” पढी शांत
अयेला रत्नजटीये सुग्रीवने कह्युं. “ हे सुग्रीव ! सांजल. वैदेहीनुं हरण करीने
तुरत नासी जता रावणे म्हारी विद्यानुं हरण करी लीधुं ठे; तेथी म्हारी आ-
काश गति स्वलित थइ ठे. ” पढी सुग्रीवे सीतानी शुद्धिना बीजरूप रत्नज-
टीने तत्काल रामनी पासे आयो. त्यां रत्नजटीये वियोगथी दुःखी एवा राम-
ने प्रणाम करीने कह्युं के, “ पुष्पक वैमानमां बेठेला रावणे सीतानुं हरण क-
र्युं ठे. ते वखते “ हे दाशरथे ! हे लक्ष्मण बंधो ! हे ज्ञामंमल ! आ अधमे
बलात्कारे हरण करेली मने ऊट रक्षण करो ! ! ” आम विलाप करती सीताने
म्हारा नगरने विषे सांजलीने हुं खरू लइ तत्काल रावणनी पासे गयो; परंतु
तेणे क्रोध करी म्हारी सर्व विद्यानुं हरण करी लीधुं एटले तो दिन एवो हुं
तेने जोइ रह्यो अने ते लंकाने विषे चाळ्यो गयो. ”

राम आ प्रमाणे सीतानी उत्तम शुद्धि पामी बहु हर्ष पाम्या अने र-
त्नजटीने आलिंगन करी तेनी वारंवार प्रशंसा करवा लाग्या. पढी तेमणे
सुग्रीव प्रमुख बलवंत योद्धाने पूठ्युं के, “ हे सुजटो ! कहो. ते लंका अहिं-
थी केटले दूर ठे ? ” रामना आवा पूठवा उपरथी उद्देग पामेलाना समान
देखाता तेसुए कह्युं के, “ रावण राजा शत्रु ठतां ते न प्रवेश कराइ शक्याय
एवी लंकाप्रत्ये जवुं मर्युं. कारण युद्धमां विजयी एवो ते पोताना बंधुरूप

जुजयी, दुर्गयी, पुत्रोयी अने सेना विगेरेना बलयी अत्यंत गर्वधारी अइ स-
मग्र शत्रुजने पण तृण समान गणतो नयी. ” रामे फरीयी कह्युं. “ हे जूपो!
आपणे जय पराजयनी वार्तायी शर्युं; पण ते परस्त्रीनो चोर रावण मने
देखामो. पढी ते लक्ष्मणनां शस्त्र समूहना प्रहारयी व्यश्रित आत्मावाला रा-
वणना विद्याबलने जाणशुं. ” लक्ष्मणे क्रोध करीने कह्युं. “ अरे ! तमे राव-
णने केम वखाणो ठो ? जे सीतानुं हरण करीने चोरनी पेठे नासी गयो ते
शुं बलवंत कहेवाय खरो ! हुं राक्षसो, विद्याधरो अने जूपतिजनां जोतां ठतां
एणांगणने विषे ते रावणना मौलिमंरुलने पामी नाखीश. ” जांबुवाने कह्युं.
“ जो आपनी शत्रुने मर्दन करनारी शक्ति ठे तो ते सत्य; परंतु पूर्वे अनंत-
वीर्य नामना मुनिये कह्युं ठे के, जे पोताना बलयी कोटिशिलाने उपारुशे
तेज युद्धने विषे प्रबल एवा रावणने हणी सकशे. ”

जांबुवाननां आवां वचन सांजली लक्ष्मणे कह्युं. “ते पण कौतुक जोइ-
ए.” पढी रामनी आज्ञायी अनेक विद्याधरोए ते कोटि शिलाने त्यां आणी एटले
शत्रुनुं मर्दन करनारा लक्ष्मणे ते योजनप्रमाण शिलाने पोताना दक्षिण हा-
थवती हींचण पर्यंत उंची करी. ते वखते आकाशमां देवतानुं जयजय
शब्द कस्यो अने “ आ वासुदेव, चिरकाल पर्यंत जीवो. ” एम कही पुष्पनो
वर्षाद वरसाव्यो. पढी थयो ठे निश्चय जेमने एवा ते सुग्रीवादिक राम पासे
आवीने तेमनी पासे विचार करवा बेठा. सुग्रीवे कह्युं. “ निश्चे तमारथी
रावण हणाशे, तो पण त्यां कोइ चतुर दूतने मोकलवो जोइये. ते दूत लंका
प्रत्ये जइ सीताने मुक्त करवानुं विज्ञीषणने कदेशे. कारण ते नीतिवान अने
चतुर ठे. जो नीति वचनना बोधयी रावण सीता आपणने अर्पण करशे तो
कार्य सिद्धि सुखयी अइ जशे; परंतु गर्वधारी रावण अने न्यायवंत विज्ञीषण
तमारुं कहेवुं नहि माने तो पढी अमे तमारा पक्षमां रहीशुं, माटे प्रथम कोइ
समर्थ श्रेष्ठ दूतने त्यां मोकलो. वली अमे हवणां एम पण सांजळ्युं ठे के, लं-
काने सारी रीते रक्षण करी लीधीठे. ” पढी सुग्रीव विश्वजूतिने मोकली वज्रना
कडोटावाला हनूमानने बोलावी तेनी साथे राम पासे आवीने कहेवा लाग्यो
के, “ हे स्वामिन् ! सर्व कपिजटोने विषे आ हनूमान बहु बलवान् ठे, माटे एने
दूतकार्य करवा मोकलो. ” हनूमाने रामने प्रणाम करीने कह्युं. “ आ कपि-

जुने विषे अनेक सुजटो ठे ठतां पण सुग्रीवम्हारुं वखाण करे ठे. हे स्वामिन्! हुं जनकसुता सहित लंकाने उखामी अहिं लावुं के, पुत्रादि परिवार सहित रावणने बांधी अहिं लावुं? अथवा रावणने त्यांज मारी फक्त सीताने अहिं लावुं? आपनी जेम मरजी होय तेम आझा करो.” रामे हर्षित अइने कहुं. “तमारे विषे सर्व संजवे ठे; परंतु इवणां लंका प्रत्ये जइ सीताने मलो अने एक बीजानी जाणने माटे आ म्हारी मुडिका तेमने आपी तेमनुं शिखामणि अहिं तत्काल लइ आवो. वली तमारे सीताने कहेवुं के, हे जइ! तमारा त्रिरहानलथी राम पुष्पनी शघाने अंगारानी गाम्नीरूप माने ठे. हे प्रिया! तुं म्हारा वियोगथी पोताना जीवितने त्यजीश नहि. कारण के, लक्ष्मण युद्धने विषे घोमा वखतमां रावणने मारइे.” आम सीताना समाचार कही राम फरी हनूमानने कहे ठे के, “हे जइ! कार्यसिद्धिने माटे तत्काल त्हारो मार्ग कळयाणकारी आठ.” हनूमाने हाथ जोमी रामने कहुं. “हे प्रजो! हुं ज्यां सुधीमां लंका प्रत्ये जइ अहिं पाठो आवुं प्यां सुधीमां आपे अहिंथी बीजे क्यांइ जवुं नहि.” हनूमाननुं ए वचन रामे कबुल करचुं.

पठी सुजटोथी विंटलायेलो हनूमान पोताना वैमानमां बेसी तेजथी विराजित एवा सूर्यनी पेठे आकाश मार्गे चाळ्यो. रस्तामां तेणे महेंड पर्वत उपर माहेंड नामना नगरने जोइ विचारचुं के, “आ म्हारा मातामह (मानाबाप) महेंड जूपतिनुं नगर ठे. एणे पूर्वे म्हारी माताने घरमांथी काढी मूकी ठे, माटे प्रथम एनी साथे युद्ध करुं.” एम धारी हनूमाने जंजना वगामी. आम अकस्मात् रणसंग्रामनी जंजानो शब्द सांजली बलवंत विद्याधराधिपति महेंड सऊ अइ नगरनी बहार आव्यो. युद्ध चाळ्युं तेमां हनूमाने महेंडने जीत्यो, ते उपरथी तेनो पुत्र प्रसन्नकीर्ति युद्ध करवा लाग्यो. हनूमाने तेने पोतानो मामो धारी मास्यो नहि; परंतु फक्त कौतुकने माटे पोतानुं बल देखावचुं अने तेने रथमां बेठा ठतां पकनी लीधो. युद्ध करता एवा बलवंत महेंडने पण तेणे पकव्यो. पठी हनूमाने प्रणाम करीने कहुं. के, “हे मातामह! हुं तमारी अंजनानो पुत्र हनूमान ठुं. में म्हारुं बल तेमने देखाववा माटे आम करचुं ठे. हुं रामनी आझाथी लंकाप्रत्ये जाणं ठुं. रस्ते अहिं आव्यो एटलामां तमे म्हारी माताने काढी मूकी इती ते वात याद आववाने लीधे में आ तमारी साथे वृथा मदा युद्ध

करुं ठे. हे तात ! तमे म्हारो अपराध क्षमा करो अने श्री राम पासे जातुं.” आवां हनुमाननां वचन सांजली प्रसन्न थयेला म्हेंड जूपतिये हनुमानने कहुं. “ हे वत्स ! में तने पूर्वे नामथी तो श्रवण कस्यो हतो, पण आजे त्हां लोकोत्तर शौर्य जोयुं, ए म्हारां म्होटां जाग्य. तुं पराक्रमथी प्रसिद्ध थयो ठे. जा तुं त्हारा पतिनुं कार्य निर्विघ्नपणे पूर्ण कर. ” म्हेंड आ प्रमाणे पोताना जाणे-ज हनुमानने विदाय करी पोते सैन्य सहित रामनी पासे गयो.

हवे वैमानमां बेठेला हनुमाने पण आगल जतां दधिमुख द्वीपने विषे कायोत्सर्गे रहेला कोइ बे मुनियोने दीठा. वली ते मुनियोनी पासेना जागमां तेणे कोइ त्रण कन्यानुने पण जोइ. ए सर्वेने दावानल फरी वलेलो होवाथी तेज वली जवानी तैयारीमां हता. आम दावाग्निना संकटमां पमेलां ते सर्वेने जोइ हनुमाने कृपाथी मेघनी पेठे समुद्रनुं पाणी लावी ते दावाग्निने सिंचन करी दीधो. पठी तेणे ते बन्ने मुनियोने प्रणाम कस्या. कन्यानुए पण मुनियोने वांथा. पठी कन्यानुए हनुमानने कहुं के, “ तमे आ बन्ने साधुनुं तथा अ-माहं दुःख क्षणमात्रमां नाश करुं ठे. ” हनुमाने पूछुं. “ तमे कोण गो ? ” तेनुए कहुं. “ हे बलवंत ! अमे दधिमुख नामना पर्वतने विषे रहेला गंधर्व-राज नामना जूपतिनी वनमाला पत्नीथी उत्पन्न थयेली कन्यानु ठीए. अमने परणवाना हेतुथी अनेक विद्याधरो अमारा पितानी प्रार्थना करे ठे. वली अंगारक नामनो विद्याधर तो अमारे विषे बहु अनुरागी थइ गयो; परंतु अमारा पिताने कोइ रुचिकर न होवाथी अमारो कोइ साथे पाणीग्रहण कराव्यो नहि. कारण पूर्वे अमारा पिताए कोइ नैमित्तिकने अमारा पति संबधी पूछुं हतुं; तो तेणे कहुं हतुं के, जे साहसगतिने हणशे ते तमारी पुत्रीयोनो जतरि थशे. अमारा पिताए नैमित्तिके कहेलो वर न दीठो एटले अमारा पतिनी जाण थवाने माटे तेणे अमारा सहित विद्यानुं साधन आरज्युं. तेमां वैरने लीधे अंगारके विघ्न करवा माटे दावानल सलगाव्यो; परंतु ते तो अमारा उ-पर उपकार करनारा तमोए तत्काल शमावी दीधो. जे मनोगामिनी विद्या ठ मासे सिद्ध थाय ठे, ते पण अमने आजे तमारा प्रजावथी सिद्ध थइ ठे. एथी अमे वंधुनी स्थिति सहित रामना चित्तनो सर्व वृत्तांत जाणीए ठीए. तेमज साहसगतीना मृत्युने पण जाणी लीधुं ठे. ” पठी ते त्रणे कन्यानुए हर्ष पा-

मता उता पितानी पासै जइ पोतानो वृत्तांत कही संजलाव्यो ते उपरथी ते श्री राम पासै गयो.

पढी हनूमान आकाशमार्गे प्रयाण करी लंकाना उद्यान प्रत्ये आव्या. त्यां तेमणे उत्कट एवं राक्षसीनुं रूप जोयुं. राक्षसीये “ अरे कपि ! तुं क्यां जाय ठे ? निश्चे तुं हवणां म्हारा रक्षणरूप थयेलो ठे. ” एम कही तत्काल पोतानुं विकराल मुख पहोलुं करयुं. हनूमाने पण हाथमां गदा लइ तेनां मुख मां प्रवेश कस्यो अने पढी क्षण मात्रमां जीर्ण वस्त्रनी पेठे तेना उदरने चीरी बहार निकळ्या. राक्षसीये रचेलो कोट पण तेमणे पाद प्रहारथी तुरत तोमी नाखयो. ते जोइ कोटनो रक्षक वज्रमुख युद्ध करवा आव्यो; तेने पण हनूमाने क्षणमात्रमां माख्यो. आथी अत्यंत क्रोधाकुल थयेली तेनी महाबलवंत लंकासुंदरी नामे स्त्री हनूमानने बोलावीने तेमनी साथे युद्ध करवा लागी. हनूमाने पण तेने युद्धरूप रंगमंजपमां नर्तकीनी पेठे बहु नचावी. ठेवट शस्त्र क्षय थवाने लीधे युद्धथी निवृत्तेली ते कामदेव समान आकृतिवाला हनूमानने जोइ कामथी विह्वल थइ ठती हाथ जोमीने कहेवा लागी. “ हे नरोत्तम ! पिताना घातथी उत्पन्न थयेला कोपने लीधेज में आपनी साथे युद्ध करयुं ठे; परंतु पूर्वे नैमित्तिके आपने म्हारा र्तार थवानुं कहुं ठे, माटे हवे आप पूर्वपुण्यना योगथी म्हारो पाणीग्रहण करो. ” पढी हनूमाने तेनो गांधर्व विवाहथी पाणीग्रहण कस्यो. पढी तेनी साथे ते रात्री क्रीडा करवामां निर्गमन करीने सवारे अनेक सुन्नटोथी रक्षण करायेली लंकापुरीप्रत्ये गया. त्यां तेमणे सत्कार पूर्वक विज्ञीषणना घरप्रत्ये प्रवेश कस्यो. विज्ञीषणे हनूमानने आववानुं कारण पूठयुं. ते उपरथी हनूमाने कहुं के, “ हे विज्ञो ! हुं श्री रामनो दूत हुं अने तमे आ राक्षसोना कुलमां उत्तम ठे, माटे म्हारुं कहेवुं सांजलो. तमे रावणे रोकेली सीताने ठोढावो. नहिं तो ए लहमणथी नाशज पामशे. हे महामति ! बलवान् पण लोक विरुद्ध आचरण करवाथी नाशज पामे ठे. तो तमे तमारा वंधुने तत्काल बोध पमामो. ” विज्ञीषणे कहुं. “ आपे तेना संबन्धमां बहु सारुं कहुं ठे. में पण एने पूर्वे सीताने त्यजी देवानुं कहुं इतुं; परंतु ने म्हारुं कहुं मानतो नथी. हे वंधो ! जो आप आ बात नहि मान ना हो तो हुं ने आपने क्यारेक देखानी आपीश. ”

पत्नी हनूमान त्यांश्री नुठीने देवरमण नुद्यानमां गया. त्यां तेमणे त्रिजटा राक्षसीशी रक्षण करायेली, अशोक वृक्षनी नीचे बेठेली, अखंभित आंसुनी धाराशी विरहरूप वृक्षने सिंचन करती, वर्षाकालने विषे ग्लानी पामी गये ली कमलीनी पेठे म्लान शरीरवाली, विरह अग्निना तिखारा समान नि-
 श्वासने मूकती, नूतमंत्रनी पेठे राम नामनो जप करती, क्षीण अंगीवाली,
 क्षीण अश्रु गथेला लावण्यवाली अने पोताना कपालने विषे हाथ मूकीने अ-
 त्यंत दुःखी अवस्थामां बेठेली सीताने दीठी. सीताने आवी अवस्थामां जोश
 मनमां बहु खेदातुर थयेला हनूमान विचार करवा लाग्या. “ हा ! आ सती-
 आवी घोर अवस्थामां परुथा ठे ? में आजे पूर्वना पूण्यने लीधेज पोताना
 शीलशी पवित्र अंगवाली अने लावण्यशी मनोहर आकृतिवाली तेमज स्त्री-
 योमां मुकुटरूप आ सीताने दीठी ठे. आ महा सतीना वियोगशी राम खेद
 करे ठे ते योग्य ठे. कारण निश्चे रति अने प्रीतिनुं पण आवुं रूप नथी. आ
 रावणनेज धिक्कार ठे ! कारण आ पवित्र अंगवाली महा सतीनी इच्छा करी एणे
 नरकगति आपनारो पोतानो नाश वहोरी लीधो ठे. ” आम विचार करीने ते-
 मणे हर्षने माटे रामना नामवाली तथा देदीप्यकांतिवाली मुडिका सीताना
 खोलामां नांखी. सीता ते मुडिकाने जोश अत्यंत प्रफुल्लित मुखवाला थया.
 आम सीताने प्रसन्नमुखवाला जोश त्रिजटा राक्षसी, रावणनी पासे आवी क-
 हेवा लागी. “ हे विज्ञो ! आजे हवणा सीता हर्षित देखाय ठे. ” तेनां आवां
 वचन सांजली रावण मंदोदरीने कहेवा लाग्यो के, “ हे देवी ! आजे पतिने
 त्याग करनारी सीता म्हारे विषे स्नेहवाली अश्रु ठे, माटे तुं त्यां जश तेने अहिं
 म्हारी पासे लाव. कारण एम करवाने त्हारो अवसर आव्यो ठे. ” पत्नी पतिनी
 आज्ञाशी देवी मंदोदरी सीतानी पासे आवीने प्रसन्नमुखवाली सीता प्रत्ये स-
 त्वर कहेवा लागी. “ हे सीता ! वनेचर एवा रामने त्यजी दश रावणरूप प-
 ठेवेठे ज्ञज के, जेथी करीने समर्थ एवी हुं विद्याधरी पण त्हारुं दासपणुं अंगीकार
 नागपा. त्हारा स्वरूपने लीधे रावण विस्मृतिथी पोताना योगने अने विधिने पण
 बंधनने तो नथी. वली ते हवणां त्हारा संगनी इच्छा करे ठे, माटे राम पतिने
 देखावजश हृदयमां रावण पतिने धारण कर. ”

एवा मेधावां मंदोदरीनां वचन सांजलीने क्रोधशी आक्रोश करती एवी सीताथे

कह्युं. “अरे निंदित शीलवाली ! कुमुखवाली ! अने लज्जा विनानी ! तूं मने आवुं अश्राव्य वचन केम संजलावे ठे ? तूं राक्षसनी पत्नी तूं, माटे त्हा-
मां धर्मगुण नथी. जेनी समीपे विपत्ती आवी पढोंची ठे एवो त्हारो दीन
जर्ता मने शुं करवानो ठे ? ते तो निश्चे लक्ष्मणना शस्त्ररूप अग्निवाला रण-
संग्राममां पतंगपणुं पामशे. तूं मने त्हां मुख नहि बताव. त्हारा आ कुव-
चनथी म्हारा कर्णोने न विंध.” आ प्रमाणे सीताये धिक्कारेली मंदोदरी पो-
ताने घरे पाठी गइ. सीतानुं सतीपणुं प्रत्यक्ष जोइ हर्षवंत थयेला हनूमाने
प्रगट थइ अने हाथ जोरुने तेने स्पृष्ट आ प्रमाणे कह्युं. “हे देवी ! चिरकाल
पर्यंत विजयवंता वर्तो. आजे तमारा दर्शनथी म्हारा म्होटा ज्ञाग्य. खरादि
दूश्मनोने हणी हवणां श्रीराम अने लक्ष्मण किष्किंधा नगरीप्रत्ये रहेला ठे.
त्यां सुग्रीव अने महेंडादि वानर तथा विद्याधरो, उत्तम महिमावाला दशर-
थना पुत्रने कुल दैवतनी पेठे निरंतर सेवे ठे. रामना हृदयने विषे दाह कर-
नारो तमारा वियोगरूप अग्नि एवो स्फुरायमान थयो ठे के, ते सुहृदोनां व-
चनरूप अमृतथी पण शांत थतो नथी. वली सारा कुलमां उत्पन्न थयेलो
पुत्र जेम प्रीतिने माटे पोतानी माताना दर्शननी इच्छा करे तेम लक्ष्मण पण
रात्री अने दिवस अत्यंत तमारीज स्पृहा करे ठे. हे मात ! मने सुग्रीवे बोला-
वीने रामे तमारी संजाल लेवाने माटे अहिं मोकळयो ठे. म्हारुं नाम हनूमान
ठे. आ मुडिका रामे तमने अंधाणीने माटे मोकळी ठे अने तमारो चुन्नामणि
तेमणे मंगाव्यो ठे. हुं त्यां जइश पठी बलवंत सेना सहित राम अने लक्ष्म-
ण पोताना शत्रु रावणने मारवा माटे अहिं आवशे.” सीताये हनूमानना
सामुं जोइने कह्युं. “हे नरोत्तम ! तमे कोण ठो के, जे मने जर्तानी कळ्या-
सळारी वार्ताथी प्रसन्न करो ठो ?” हनूमाने कह्युं. “हे देवी ! पवनंजय रा-
जानो पुत्र हनूमान ते आ हुं पोते के, जे हवणां रामनो दूत थयो तूं.” आवा
रामना कुशल समाचार सांजळ्या पठी हनूमानना आग्रहने लीधे सीतते.
वीश दहामे पारणुं करचुं.

। संव-
पठी सीताये हनूमानने कह्युं. “हे वत्स ! तूं हवे अहिंथी ऊट चुं; परंतु
जा. नहिं तो तने अहिं रहेवाथी रावण विघ्न करशे.” अंजनापुत्रे हाशुं हो तो
कह्युं. “हे मात ! आप म्हारा उपर वात्सल्यपणाने लीधे कहो ठो; प

करवाने तैयार थयेला म्हारी आगल ए रावण कोण मात्र ठे. जो आप आझा आपो तो तमने म्हारा स्कंध उपर बेसारी युद्धमां रावणने सैन्य सहित हणी श्री रामनी पासे तत्काल चाढ्यो जानं. ” जानकीये विस्मयपामीने कह्युं. “निश्रे तुंसत्य कहे ठे. अहो ! शुं तें पराक्रमवने पोतानां प्रभु श्रीरामने तृप्ति नथी प-
 मामचा ? परंतु म्हारे परपुरुषनो स्पर्श करवो योग्य नथी. वली तें जर्ता रामनुं कुशल कहीने म्हारुं पूर्ण हित करचुं ठे. ” हनूमाने कह्युं. “एम हो. परंतु ए डुरात्मा रावणने कांश्क चमत्कार तो बतावीश. कारण एने पण जाण थाय रे, रामना सैनीको पण आवा बलवंत ठता युद्ध करवा तैयार रहेला ठे. ” ए-
 १. कही सीताये आपेला चूमारत्नने लड अने तेमने प्रणाम करीने पढी हनू-
 माने देवरमण उद्यानना सर्वे वृक्षोने वायुनी पेठे उखेनी नाखवानो आरंज कख्यो. आम देवरमण उद्याननो नाश थतो जोइ चारे दिशाना रक्षक राक्षसो क्रोधथी हनूमानने मारवा दोरुचा; परंतु हनूमाने वृक्षनी पेठे तेउने एवा मा-
 ख्या के, जेथी तेउ कागमानी पेठे तुरत नाशी गया. पढी उद्यानना रक्षकोनो नाश सांजली क्रोधातुर थयेला रावणे एक हजार सुजट सहित अक्ष नामना पोताना पुत्रने मोकळ्यो. अक्ष हजार योद्धाउनी साथे परवख्यो थको हनूमा-
 ननी साथे युद्ध करवा लाग्यो. युद्ध करवामां कुशल एवा हनूमानने एक ठता पण ते समरांगणमां जाणे हजाररूपवाला होयनी ! एम राक्षसो दे-
 खता हता. “ हनूमाने अक्षने अनेक राक्षसो सहित मारयो. ” ए वात सांज-
 ली रावणपुत्र मेघनाद बहु क्रोधाकुल थयो. ज्यारे हनूमाने सर्वे सुजटोने त-
 त्काल जीती लीधा त्यारे मेघनादपोते युद्ध करवा उठ्यो. पढी रणकर्मने विषे कुशल एवा ते बने सुजटो डुर्जय एवा हाथीयोनी पेठे युद्ध करवा लाग्या. ते-
 मां रणना मर्मने जाणनारा तथा श्रमने जीतनारा तेउ बने जणा परस्पर एक बीजाना शस्त्रो नो रस्तामांज ठेद करता ठता शस्त्ररहित थइ गया.
 ठेवट पोताना सर्व शस्त्रो नाश थवाथी क्रोधातुर थयेला वीर मेघनादे नागपासवने हनूमानने गाढ बांधी लीधा. जो के हनूमान ते नागपासना बंधनने त्रोरुवामां समर्थ हता तो पण रावणनी सजामां पोतानुं पराक्रम देखावना हेतुथी तेमणे ते पाशो तोरुचा नहि. पढी जेनो विजय थयो ठे एवा मेघनादे बंधन करेला हनूमानने सुजटोनी पासे रावणनी सजामां बो-

लाव्या. त्यां रावणे तिरस्कार सहित हनूमानने कहुं. “अरे कपि ! तें आ शुं करुं के, जे मने त्यजी दइने वनेचर एवा रामनो आश्रय कस्यो ? ए राम तो राज्यथी नृष्ट थयेलो ठे. तो पठी तेने राज्य शी रीते आपशे ? कारण जे पोते मूंगो होय ते बीजाने शी रीते बोलता शीखवे ? तुं पोते दूत कार्य करवा माटे आव्यो ठे, तेथी तुं पोताना तेजने नाश करे ठे. कारण कयो पुरुष सुतेला सिंहनी केशवाली खेंचे ?” हनूमाने कहुं. “अरे दुर्बुद्धि दशानन ! में क्यारे त्हारा चरणनी सेवा करवानी प्रतिज्ञा करी हती ते तो कहे ? पूर्वे तुं न्यायवंत हतो; तेथी शत्रुना संकटमां पमेला त्हारुं में रक्षण करेलुं ठे; परंतु हवणां तुं ब्रष्ट प्रतिज्ञावालो थयेलो होवाथी सहाय करवाने योग्य नथी. वनेचर एवाय पण नी-तिमार्गने विषे रहेला दशरथ पुत्र सेवा करवा योग्य ठे अने परस्त्रीनुं हरण कर-वामां चित्तवाला त्हारी साथे ज्ञाषण करवुं पण योग्य नथी. तें सीतानुं हरण करुं ए बहु मूर्खपणुं करुं ठे, जेथी तुं सर्व प्रकारे पोताना प्राणथी पण रुष्ट थयेलो ठे. अरे ! राम तो दूर रह्या; परंतु रुष्ट थयेला लक्ष्मणे प्रहार करवा आरंजेला तने वचाववा कयो मूर्ख आवी शके तेम ठे. हजु पण रामने जानकी अर्पण कर तो त्हारो अर्थ नाश थशे नहि. कारण एमणे गोमी दीधेलोज तुं केटलोक काल जीवी शकीश. ” आवा हनूमाननां वचन सांजली क्रोधथी ब्रकुटीने च-र्यावी नेत्रने पहोला करता रावणे हुंकार शब्द पूर्वक हनूमानने कहुं. “अरे अ-धम वानर ! निश्चे तुं मरवानी इच्छाथीज अहिं आव्यो देखाय ठे. दुष्ट ज्ञाषण करनारा एवा त्हारुं मस्तक हवणां आ म्हारा खरुवती ठेदी नाखुं; परंतु तुं दूत ठस्यो ठे. नीतिमां दूतने हणवानी ना कहेली ठे, एथीज हे शठ ! हुं तने जीवतो मूकुं तुं.” आम हनूमानने कही वली तेणे पोताना सेवकोने कहुंके, “हे रक्तको ! अने माथुं मुंरुवा पूर्वक गधेमा उपर बेसारी लंकानी अंदर फेरवी अने लोकोनी समक रामना पकनुं फल देखाफी म्हारी नगरीथी वहार काढी मूको. ” रावणनां आवां वचनथी अत्यंत क्रोधातुर थयेला पवनंजय राजपुत्र हनूमाने वलथी पोतानुं शरीर कंपावता तत्काल नागपासना बंधनोने तोफी नाख्या अने “अरे ! तुं म्हारी आ प्रमाणे विमंवना करे ठे ? ” एम कही विजलीना गर्जार-वनी पेठे आकाशमां उठली महा तेजवाला तेमणे वज्रसमान पोताना पादप्र-हारथी रावण मस्तक उपर रहेला मणिवाला मुकुटोने तेना पराक्रमनी साथेज

कुंजारना वासणनी पेठे चूर्ण करी नाख्या. “ अरे सुजटो ! पकमो ! पकमो !! एने मारो ! मारो !! ” एम रावण कहेवा लाग्यो एटखामां तो हनूमाने पाठा आकाशमां उठली पाटुथी लंकाना किड्वाने, मंदिरोने अने सुजटो समूहोने खंरु खंरु करी नाख्या. पढी तेजना समुद्ररूप अने अखंरुत गतिवाला हनूमान तत्काल रामादिकना जोता उतां तुरत रामना सैन्यप्रत्ये आव्या. त्यां तेमणे सीतानो चूरामणि रामना हस्तने विषे मूकी प्रणाम कर्या. रामेतेने हर्षथी पूठ्युं. “ हे हनूमान ? तमे जले आव्या देवी कुशल ठे ? तमने मार्गने विषे कोइए रोक्या तो नथी ? आम रामना पूठवा उपरथी हनूमाने हर्ष पूर्वक तेमने कह्युं.

हे नाथ ! हुं आपना चरणने नमस्कार करी अहिंथी चाल्यो अने अनुक्रमे लंकामां ज्यां देवरमण उद्यानने विषे सीता हता त्यां गयो. में तेमने आपनी मुडिका आपीने कुशल वार्ता कही; तेथी ते जानकी बहु आनंद पाम्या. तमारा नाम मंत्रना जापथी पवित्र एवा सीताने में ते दिवसे बहु आग्रहथी विश दहामे पारणुं कराव्युं. हे स्वामिन् ! त्यारं पढी तमारा प्रसादथी चूरामणिने लश्, अनेक राक्षसो सहित अक्षपुत्रने हणी, लंकाना किड्वाने तोमी सर्वमे अत्यंत क्षोन्न उपजावी हुं अहिं आपना चरणकमलनी पासे कुशलपणे आव्यो तुं. ” हनूमंत वीरनां आवां चमत्कारी चरित्रने सांजली हर्षित थयेला लक्ष्मण विगेरे तेनी बहु प्रशंसा करवा लाग्या. म्होटी विरह व्यथारूप सर्पणना क्लेशने नाश करवामां समर्थ ते राम जाणे निश्चे पोतानी प्रियना संयोगनी शुद्धिने अर्थे सत्यकारपणुंज होयनी ! एवा जनक राजपुत्रीये मोकलेला चूरामणि रत्नने पोताना हृदयमां धारण करीने दीर्घकाल सुधी बहु आनंद पाम्या.

इति श्री पद्म चरित्रे विरोधादिसंबंधेहनूमदूतवादानुवर्णानो

नाम षष्ठः प्रस्तावः ॥ ६ ॥

पढी रावणनो घात करवाने प्रतिज्ञा करनारा लक्ष्मणे श्री राम सहित सारा दिवसे शुज सुहूर्तमां प्रयाण कर्युं. ते वखते रामना सैन्यने विषे विराध सहित सुग्रीव, जामंरुल, नील, जांबुवान हनूमान अने महेड विगेरे महा बलवंत विद्याधरो एकठा थया हता. बलवंत खेचरोना वाहन हाथीयो, घोडाउ तेमज पालान्थी पूर्ण एवा असंख्य सैन्यथी अमे तेजना वैमानना समूहथी

आकाश तथा सूर्यनुं निर्मल प्रतिबिंब आद्यादित अइ गयुं. शीघ्र प्रयाणथी नू-
मीने उद्धंघन करी महा समुद्री नपर विचरता विद्याधरो अनुक्रमे असंख्य
सैन्य सहित वेलंधर नामना नगरप्रत्ये आवी पहोच्या. आ नगरमां त्यांना ब-
लवंत समुद्र अने सेन नामना बे राजानु रामनी साथे युद्ध करवा आव्या; प-
रंतु तेमने तो विद्याधरोना अधिपति एवां नलनीले तत्काल बांधी लीधा. पढी
रामनी आज्ञा पालवामां तत्पर अयेला ते नम्र एवा बने राजानुने श्री रामे
तेमनां राज्यने विषे स्थाप्या. कह्युं ठे के-सत् पुरुषोनो म्होटो प्रसाद तत्काल
सफल थाय ठे. समुद्र नूपतिये पोतानी उत्तम रूपवती त्रण पुत्रीयो हर्षपूर्वक
लक्ष्मणने आपी. कह्युं ठे के-सकुणथी शोभता पुरुषनुं गौरव कोण नथी क-
रतुं ? अर्थात् सर्व करे ठे. पढी ते बने राजानुना अति आग्रहने लीधे अति
गौरवथी राम आगल प्रयाण करवामां उत्सुक ठतां एक रात्री त्यां रह्या. प्रजा-
ते सकल विश्वने पूरी देनारा प्रयाणना वार्जीत्रोना शब्दपूर्वक तेनुए प्रयाण
करयुं अने अनुक्रमे सुवेल पर्वत पासे आवी पहोच्या. त्यां श्री रामे सुवेलना-
अने पण पोताने स्वाधिन कस्यो. त्यां पण तेना आग्रहथी एक रात्री रही सेना
सहित राम आगल चाड्या अने लंकाद्वीपनी पासेना हंसद्वीपनी पासे आवी पहो-
च्या. त्यांना राजा हंसरथने जीती सर्व विद्याधरोथी सेवन करायेला अने शत्रुरूप
अंधकारने नाश करवामां सूर्यरूप श्री राम निर्जयपणे त्यां रह्या. आ वखते लंका-
ना रहीशो पण पोताना नपर घनाइ करी आवेला दशरथ पुत्र रामने सैन्य सहि-
त जोइ क्षोत्र पाम्या तेमज अति बलिष्ठताने लीधे गर्व धारण करनारो अने
दूर्गमां रहेलो रावण पण क्षोत्र पाम्यो. पढी रावणनी सेवा करवामां तत्पर
एवा प्रहस्त, हस्त, मारीचि अने सारण प्रमुख अनेक विद्याधर पतियो युद्ध
करवाने तैयार थया. महा प्रचंड क्रोधथी सिंहासनने कंपावता एवा अने युद्ध
क्रीडामां चपल एवा रावणे पण तत्काल संग्रामनो पट्टह वगमाव्यो. आ व-
खते विचक्षण अने विवेकवान् विन्नीषणे आवीने आदरपूर्वक रावणने कह्युं-
“ हे जाइ ! फरीथी स्थीर मनवालो अइ पोताना हितने माटे म्हाहं एकवार
वचन सांज्जल. तें प्रथमथीज विचार कस्या विना परस्त्री हरणरूप पापकर्म
करयुं ठे एज पोताना वंशने मलीन करनारुं, पोतानो अंत करनारुं अने जवां-
नेर निधे दूर्ध्ति आपनारुं ठे. बलवंत राम पोतानी प्राणप्रिया सीताने पाढी

वालवाने अहिं आब्या ठे. ते तने थोमा कालमां गरुड जेम सर्पनो नाश करे तेम नाश पमारुशे. जो के देवादिकथी न जीताय एवा अने रघुवंशमां उत्पन्न थयेला ते राम लक्ष्मण वीर तो दूर रह्या; परंतु त्दाराथी तेमनो एक सेवक इनूमान पण जीतावो अशक्य थयो. हे बंधो ! ते पोताना वंशना विनाशने माटे ते जनक राज्यपुत्रीने अहिं लावेली देखाय ठे. तुं पोतानी कुबुद्धिथी स्वर्ग समान पृथ्वीनां आज्ञूषणरूप पोताना राज्यने वृथा न हारी जा. " ते वखते महा मेघना समान शब्दवालो अने मंदराचलना समान धैर्यवालो मेघनाद बोळ्यो. " अरे विज्जीषण ! तुं शत्रुना समूहने देखवा मात्रथीज शा माटे बीकणपणुं धारे ठे ? कारण तुं देव, दानव अने मनुष्योथी निरंतर न जीती शक्याय एवा पिताथी रावण राजाने जाणता ठतां पण नपुंसकपणाथी अमारा सर्वेनुं वृथा जरूपणुं देखामी आपे ठे. वली हे मूढ ! अमारा पराक्रमने जाणता ठतां तुं सर्व प्रकारना विद्याबलथी रहित अने वनेचर एवा ए राम लक्ष्मणने वृथा वखाणतो ठतो शुं लज्जा नथी पामतो ? निश्चे त्दारा आवा विचारथी धीरजतानो लोप करनारो तुंज प्रथम शत्रुरूप ठे. " आवां रावणपुत्र मेघनादनां वचन सांजली अत्यंत क्रोध पामेला विज्जीषणे कहुं.

" अरे डुर्मुख ! तुंज शत्रुरूप ठे अने पोताना वंशने विषे विनाशनुं कारण थयो ठे. कारण जे तुं पोताना बंधुने कहेलुं हिताहित जाणी शकतो नथी. वली कामातुर एवो त्दारो पिता अने तुं बन्ने जणा मंद ठो, माटे मूर्खना शिरोमणि एवा तमे बन्ने जणा डुर्जय एवा शत्रुरूप समुझे विषे परुशो. " विज्जीषणनां आवां वचन सांजली तीव्रकोपरूप अग्निथी तप्त थयेला आत्मावालो रावण सिंहासनथी उठी नीतिना वनरूप विज्जीषणने मारवा माटे दोरुथो. पठी क्रोधथी विकराल थयेलो विज्जीषण पण एक म्होटा स्तंभने उपानी तत्काल रावणने मारवा माटे सामो दोरुथो. कहुं ठे के-जे पोताना बंधुने मारवानुं धारे ते बंधु ठतां शत्रुज समजवो. आ वखते तत्काल कुंजकर्णे आवीने ते बन्नेने निवाख्या. पठी रावणे कठोर वचनथी जयंकर कोपवाला विज्जीषणने कहुं. " अरे शत्रुना पक्षपाति ! तुं म्हारा राज्यथी ऊट चाळ्यो जा ! चाळ्यो जा ! ! " आम रावणे तिरस्कार करेलो विज्जीषण तत्काल रामना सैन्यप्रत्ये गयो. ज्यारे विज्जीषण रामना सैन्यप्रत्ये गयो त्यारे तेनी पा-

बल उग्र एवा विद्याधरोनी अने राक्षसोनी अहोहिणी प्रमाण बहु सेना जेम हाथीनी पाठल उत्तम हाथणीयो जाय तेम गइ. आवता एवा विन्नीषणने जोइ रामना सेवको प्रथम तो क्षोत्र पामी गया; परंतु एटलामां तो विन्नीषणने पोतानुं आववानुं रामने जणाववा माटे सेवक भोकळ्यो. सेवके श्री रामने विन्नीषणना आववानी खबर आपी. आ वखते ते सेवकने जोइ विश्वासपात्र थइ गयेलुं सर्व वानरोनुं सैन्य रामने कहेवा लाग्युं.

“आ क्रूर हृदयवाला राक्षसो दंजयुक्त होय ठे, माटे प्रथम तेनी ज्ञाषण विगेरे चिन्होथी परीक्षा करीने पढी तेने आपनी पासे बेसारवो.” सेवकोनां आवां वचन सांजली दूते कह्युं. “ए विन्नीषण महा विद्याने धारण करनारो, उत्तम धर्मवान्, नीतिमां कुशल अने विनीत ठे. एणे सीताने ठोकाववा माटे रावणने बहु बहु कह्युं. ए उपरथी रावणे क्रोध पामी तेने काढी मूक्यो ठे, माटे आपना शरणे आवेलो ठे.” आवां सेवकनां वचन सांजली रामे तेने छारपाल मारफते पोतानी सज्जामां बोलाव्यो. विन्नीषणने सज्जामां आवी रामना चरणने विषे नमस्कार कख्या एटले रामे तेने तत्काल बने जुजाथी आलिंगन कर्युं. आ वखते रामना वक्षस्थलने विषे जाणे सुंदर नीति अने तत्वनो मेलाप थयो होयनी ! एम तेउ बने जणा शोभवा लाग्या. पढी विन्नीषणने हाथ जोमी श्री रामने कह्युं. “हे प्रजो ! अन्यायमार्गे रहेला बंधु रावणने त्यजी दइ न्यायमार्गे रहेला आप महाराजानी सेवा करवाने हुं आवेलो तह्युं; माटे पोताना सेवकरूप मने अंगीकार करो.” विन्नीषणनां आवां वचनथी अति प्रसन्न थयेला रामे कह्युं. “हुं तने लंकानुं अधिपतिपणुं आपीश.” कह्युं ठे के-तत्काल प्रसन्न थयेला चित्तवाला म्होटा पुरुषो शुं नथी आपता ? अर्थात् सर्व वस्तु आपे ठे.

पढी राम ते हंसघ्नीपमां आठ दिवस रही बहु धूलथी आकाशने ढांकी देता सैन्य सहित आगल चाळ्या. अनुक्रमे तेमणे लंकापुरीना सीमामे आवी विश योजन प्रमाण जूमीने रोकी अगण्य एवा सैन्यना हाथी, घोडा अने पायदलना कोटि शब्दथी दिशांने पूर्ण करता पढाव कख्यो. आ वखते रावणना सैन्यने विषे पण रोमांचित थयेला हस्त, प्रहस्त, शुक अने सारण विगेरे अनेक मुख्य राजानुं शत्रु रूपनियोनी साथे युद्ध करवा तैयार थया. रावण

पूरा अति घाठ अंतर्बलश्री वज्र समान कवचने धारण करतो दिव्य शस्त्रश्री
पूर्ण एवा रथ उपर बेठो. महा श्रेष्ठ वीर्यना कुंज समान अने शत्रुनी सेनारूप
लतावनने नखेनी नाखवाने कुवामारूप कुंजकर्ण पण पोताना ज्ञानी पाठ-
लतैयार थयो. रणसंग्रामरूप महासमुद्रने मथन करवाने मंदराचल समान प-
राक्रमवालो मेघनाद पोताना न्दानाज्ञा मेघवाहन सहित निरंतर रावणना
बन्ने परुखाने सेववा लाग्यो. वली सुकुमार देहवाला अने पवित्र एवा रावण-
ना बीजा हजारो पुत्रो युद्धमां पाषाणनी पेटे अति कठोर अंगवाला थइ त-
त्काल पितानी पाठल चाढ्या. जाणे हालता चालता एवा पर्वतोज होयनी !
एवा बखतरवाला हाथी, घोमान, शस्त्रश्री नरपुर एवा रथो अने सर्व प्रकार-
नां अस्त्रोने धारण करनारा पालाउ तैयार थया. वृद्धि पामेला शौर्यवालो सेना-
पति आ प्रमाणे सेना तैयार करी रावणनी पाठल चाढ्यो. कह्युं ठे के-उत्तम
सेवको धणीनी आज्ञानी वाट जोइ रहेता नथी.

पढी विद्याधरोनी अने राक्षसोनी चार हजार अक्षौहिणी सेना सहित
युद्धना अर्थी एवा रावणे पोताना नगरथी निकली पच्चास योजन नूमी उ-
पर पमाव कस्यो. बन्ने सैन्यने विषे निर्जय एवा वार्जित्रोना कोटी शब्दो वि-
श्वने पूरीदेवा लाग्या. पढी प्रजाते उदयाचल पर्वतना शिखर उपर ए बन्ने सै-
न्यना म्होटा रणसंग्रामने जोवा माटेज होयनी ! एम सुजटरूप नटोने नचा-
ववा माटे पोताना किरणरूप हाथने विस्तार करतो शिघ्रगतिवालो सूर्य उदय
पाम्यो. ते वखते बन्ने सैन्यो पोत पोताना नूपतिनी आज्ञाथी परस्पर सन्मु-
ख उजा रही जेम लोकने विषे मेघो जल वर्षावे तेम बाणोनो वर्षाद वरसाव-
वा लाग्या. बन्ने सेनाना अग्रजागने विषे रहेला अने जेमने चोमांच वृद्धि पा-
म्यो हतो एवा वीर पुरुषोनो समूह, जेम सूक्ष्म बूद्धिवाला नविन अच्यास
कोनो समूह स्वर अने व्यंजनने जणवा तैयार थाय तेम युद्धकरवाने तैयार थयो.
तेमां सर्व प्रकारना संग्रामथी विजय मेलवनाश अने न जिती शकाय एवा
कपिराजवीरोथी विषम एवुं पण राक्षसोनुं सैन्य जेम वायुथी मेघनी पंक्तिनो
नाश थाय एम नाशी गयुं. ग्राम पोताना सैन्यनो पराजव जोइ प्रहस्त अने

१ अक्षौहिणी प्रमाण. २१८७० हाथी, २१८७० रथ, ६५६१० घोडा, १०९३५० पुरुष, ५५६
अक्षौहिणी कहेवाय ठे.

हस्त विंगेरे उद्धत पराक्रमवाला राक्षसोना अधिपतियो क्रोधथी तत्काल वानरोना सुज्जटोने मारवा माटे दोरुचा; परंतु नलवानरे हस्तने अने नी. प्रहस्तने रोकी राख्या, जेथी शत्रुजुनो नाश करवामां लक्ष राखनारा वन्ने तरफना सुज्जटो एकबीजाने प्रहार देवा लाग्या. घणो वखत रणजू मिमां युद्ध कख्या पढी नलवानरे हस्तने अने नीलवानरे प्रहस्तने मारी नाख्या. कारण विजयलक्ष्मी तो पूर्वना पुण्ययोगे मले ठे. आ अवसरे देवतानुंए नलनील उ-पर दिव्य एवां पुष्पोनी वृष्टी करी ते जाणे सबल एवा शत्रुजुना घातथी तेमना उपर प्रसादरूप प्रज्जुनी दृष्टिज पढी न होय ? एम देखावा लागी. पढी हस्त अने प्रहस्तना नाशथी क्रोधाकुल थयेला बीजत्स, मारीच, शुक, अर्क, सारण अने सिंहस्थ प्रमुख विद्याधरो तुरत वानरना सुज्जटोने मारवा दोरुचा. तेमने जोशने सर्व प्रकारनां दिव्य आयुधवाला रथमां बेठेला, संताप अने विघ्नादि महा बलवंत वानर योद्धां ते राक्षसोनी साथे युद्ध करवा आव्या. तेजुंनुं परस्पर युद्ध चाळ्युं तेमां वानर सुज्जटोए केटलाक राक्षसोना सुज्जटोने जीत्या अने राक्षसोना सुज्जटोए केटलाक वानरोना सुज्जटोने जीत्या. आवा तेमना घोर युद्धने जोवा असमर्थ एवो सूर्य आ वखते अस्त पामी गयो; तेथी वन्ने सेना वेला विनाना समुझनी पेठे पोते पोताने स्थानके गइ. वीरपुरुषो रणजू मिमां हणायेला पोताना अथवा शत्रुना सुज्जटोनी शोध करवा लाग्या. फरी बीजे दिवस अति उग्र एवा अंधकारना समूहने नाश करवा माटे उदय पामेला प्रतापवान् सूर्यनी पेठे रणसंग्रामनी क्रीडामां कौतुकी एवो रावण पोते युद्ध करवाने तैयार थयो अने असंख्य सैन्यथी व्याप्त एवो ते क्रोध करी शत्रुना लक्ष जीवोनो घात करवा माटे पोताना महावेगवाला रथमां वेसी तत्काल रणजूमीमां आव्यो. आ वखते कळपांत कालना समुझनी पेठे पोताना सर्व सैन्यथी पृथ्वीने पूरीदेता अने शत्रुना सैन्यनो नाश करवानी इच्छावाला महा बलवंत राम पण रणजूमीमां आव्या. सवारमां प्रथम वन्ने तरफना योद्धांनुं खरू युद्ध चाळ्युं. कारण वादियोने सद्युक्तिनी श्रेणीरूप वाणना वरसादथी वाद थ्यो ? आ वखते रावणो कळपांतकालना अग्नि समान पोतानी दृष्टिथी अने हुंकार शब्दथी शत्रुना सैन्यने मारवा माटे पोताना सुज्जटोने एवा प्रेक्षा के, तेजुंए रामना सैन्यने कणमात्रमां मान विनांना

महा यंत्रधी म्होटा किल्लानी पेठे नाश करी नाख्युं. आम पोतानी तेनानो पराजव जोइ कोपधी कराल नेत्रवालो सुग्रीव जेटलामां पोताना शस्त्रधी पूर्ण एवा रथ उपर बेसी तत्काल जवानी तैयारी करे ठे तेटलामां “ हे महा उग्र शौर्यवाला कपीश्वर सुग्रीव! हुं विद्यमान उतां आप अहिंज रदो ” एम कहीने महा दुःसह प्रराक्रमवाला अने बुद्धिवान् हनूमान राक्षसनी सेना तरफ चाढ्या एटले तेमने अनेक शस्त्रधारी एवा माल नामना दैत्यै रोक्या. ते उपरधी ते बनेनुं शस्त्र समूहना वर्षादधी विजलीनी पेठे उद्योत करनारुं घोर युद्ध थयुं. अंते हनूमाने ते माल दानवने युद्धमां शस्त्र रहित करीने कहुं के, “ हे राक्षसपति ! तुं आ रणयुद्धधी चाढ्यो जा. कारण फक्त तने हणवाधी म्हारी बहादुरी शी ? अने म्हारा अुजनुं बल शुं ? ” आम हनूमान कहेता हता एटलामां तो तेमना सामो वीरमानी एवो वज्रोदर नामे राक्षस आवीने कहेवा लाग्यो. “ अरे ! जो त्हारी शक्ति होय तो हवणां म्हारी साथे युद्ध कर; विलंब जवा दे. ” वज्रोदरनां आवां वचन सांजली अंजनीपुत्र हनूमान तत्काल युद्ध करवा लाग्या. कारण के, निर्जय एवो सिंह शुं हाधीना तिरस्कारने सहन करे खरो ? पढी हनूमाने बहु वखत तेनी साथे युद्धक्रीडा करीने ठेवट तेने शस्त्र विनानो करीने मारी नाख्यो. कारण तेवा हनूमान समान सुजटनी आगल बीजो कयो टकी शके ? वज्रोदरनां मृत्युने सांजली क्रोध पामेला अने मदधी अंध थयेला जांबुमाली विगेरे रावणना पुत्रोए कोपांध एवा हनूमानने घेरो घाढ्यो. ते वखते हनूमाने जोगलवने जांबुमालीने एवो माख्यो के, जेधी ते तेवा प्रहारने लीधे व्याकुल बन्यो उतो मूर्च्छाधी तत्काल वृक्षनी पेठे पृथ्वी उपर पन्यो. तेने पन्यो जोइ महोदरादि अनेक राक्षसो आवी पदोच्या, पण यमना समान आकृतिवाला हनूमाने तेमने हत प्रहत करी नाख्या. अहो ! पवनंजयपुत्र समान कोइ बलोत्कट सुजट नधी. कारण जे महा बलवंत हनूमान रावणना असंख्य सैन्यने विषे एकलोज युद्ध करवाने समर्थ थयो.

आम हनूमाने निर्दयपणे अनेक मानवंत राक्षसोना सुजटोने हणोला जोइ क्रोधधी आकुल व्याकुल थयेलो कुंजकर्ण स्थूल रूपने धारण करी वानरोने त्रास पमानतो रणभूमि तरफ दोन्यो. कुंजकर्ण रणभूमिमां आव्यो तेने जोइ वानरो “ आ जीतवाने अशक्य ठे. ” एम जाणी रणभूमि मूकी ग-

रुमथी त्रास पामी नासी जता सर्पोनी पेठे नासी जवा लाग्या. कुंजकर्ण पण केटलाकने वन्ने हाथथी, केटलाकने वन्ने पगथी, केटलाकने ढींचण अने कोणीवती तत्काल मारवा लाग्यो. आ वखते तेनुं बल सहन करवाने कोइ समर्थ थयुं नहि. पठी युद्धने विषे कुंजकर्ण गाढ क्रोधथी पोतानी सेनारूप समुझे मथन करतो जोइ उत्पन्न थयेला महा कोपवालो सुग्रीव तुरत सर्व शत्रुज्जना नाश करवा माटे तैयार थयो. महेन्द्र अने जामंमल विगेरे अनेक जूपतियो तथा बहु वानराधिपतियो कुंजकर्णनी साथे युद्ध करवा लाग्या; परंतु ते कोइथी जीतावाने शक्य थयो नहि. हवे कुंजकर्ण पोताना शस्त्रथी शत्रुज्जने अजय्य मानी अवस्वापिनी विद्या मूकी, तेथी वानरोनी सेना दिवसे पण निशायुक्त थइ गइ. आम पोतानी सेनाने निशायुक्त जोइ सुग्रीवे तत्काल अवबोधिनी विद्यानुं स्मरण करचुं; तेथी ते सेना तुरत जागती थइ. “पठी अरे निर्लज कुंजकर्ण! तूं कयां जाय ठे ?” एम कहेता अने अवस्वापिनी निशथी उत्पन्न थयेला क्रोधवाला वानरो कुंजकर्णनी साथे युद्ध करवा लाग्या. सुजटोमां मुख्य एवा सुग्रीवे गदावती कुंजकर्णना रथने पापरुनी पेठे कृणमात्रमां जागी नाख्यो अने तेना घोरानुने तथा सारथीने मारी नाख्या. आम थवाथी तो अत्यंत क्रोधाकुल थयेलो कुंजकर्ण हाथमां दुःसह एवी जोगल लइ तुरत सुग्रीवने मारवा माटे दोरुचो; परंतु रस्तामां ते बहु वायुथी जेम मेघ रोकाइ जाय एम बहु विद्याधरोथी रोकाइ गयो. अनेक वानरो तेने रोकवा माटे म्होटी शीलानु फेंकवा लाग्या; पण तेने तो ते कुंजकर्ण पोतानी जोगलवती चूर्ण करी नाखवा लाग्यो. फरी सुग्रीवे विद्युदंरु नामे महा शस्त्र फेंक्युं, ते कुंजकर्णना मस्तक उपर घोर एवी विजलीनी पेठे पर्युं. आ शस्त्रना प्रहारथी मूर्छाने वड्य थवाने लीवे लोपाइ गयेला चैतन्यवाला अने क्रोधथी रक्त थइ गयेला यमरूप तेणे सुग्रीवना रथनो नाश करवा माटे पोतानी सेनाने आगल चलावी.

हवे अहिं लंकामां कुंजकर्णने मूर्छा पामेलो सांजली अने रावणने युद्ध करवा जतो जोइ पुत्र इंजित रावणने कहेवा लाग्यो के, “हे तात ! वानरोने विषे अनुल जुजवलवाला तमारे आ प्रयास ओ ? हे पिता ! आप अहिंज र्हो. हुं ए सर्वे शत्रुज्जना नाश करुं तुं.” आम कही मेघनाद सहित ते इंजित क्रोधथी कंपले. ततो तत्काल शत्रुना सैन्य प्रत्ये गयो. संहार करता अने यम-

त समान कांतिवाला दुर्जय रावणपुत्रने जोइ वानरो युद्धने त्यजी दइ बन्ने जुए नाशी जवा लाग्या. पढी रावणपुत्र इंजित नासी जता एवा वानरोने रुहेवा लाग्यो के, “ अहो ! तमे केम नासी जानु ठो ? हुं युद्ध नहि करनारा एवा तमोने मारीश नहि. कारण तमने मारवाथी म्हारो पुरुषार्थ श्यो ? ” जेमणे पोताना नुजबलथी सर्व योद्धानुनो नाश करी नाख्यो ठे अने जेमणे अगण्य एवा म्हारा पिताना सैन्यने जेम सिंह हाथीना समूहनो नाश करेते-म कृणमात्रमां नाश कख्यो ठे ते सुग्रीव अने हनूमान विगेरे श्रेष्ठ कपीश्वरो श्यां गया ? ” आम बोलता अने सेनानी अंदर प्रवेश करता तेने प्रबल परा-क्रमी सुग्रीवे तत्काल आवीने घेरी लीधो तथा जामंरुले तेना न्हाना ज्ञाने घेरी लीधो. पढी चारे महा योद्धानुए परस्पर महा दारुण युद्ध कख्यो. तेमां विरुधी अने बाणोधी युद्धमा अनेक शत्रुनु माख्या गया. आ वखते तेनुं प्रनर्गल शौर्य तथा नुजबल जोइ विजय लक्ष्मीने पण “ हवे मारे कोने वर-वुं ? ” एवो शंसय थइ परुच्यो. ठेवट दीर्घकाल पर्यंत युद्ध करीने पढी इंजिते सुग्रीवने नागपासवमे बांधी लीधो तेमज महाबलवंत एवा मेघनादे जामंरुल ने पण बंधन कख्यो. वली तेनुंने पाशथी एवा बंधन कख्या के, तेनुं बलवंत उतां पण श्वास लेवाने समर्थ थया नहि. अरे ! हाथ पगने फेरववुं तो दूर र-वुं, पण नेत्रनुं फरकवुं पण बंध करयुं. आ वखते कुंजकर्णने मूर्छा वली; ते-थी ते कोपथी व्याकुल थयो ठतो रणजूमिमां आव्यो. पढी तेणे गदावमे ह-नूमानने एवं तामन करयुं के, जेथी पवनंजयपुत्र हनूमान तत्काल मूर्छा पा-व्यो. पढी कुंजकर्णे महा जोगल समान पोताना बन्ने हाथथी तुरत सुर्चित एवा महावीर हनूमानने उपासी पोतानी बगलमां राख्यो.

आम पोताना सुजटोने शत्रुना हाथमां गयेला जोइ विन्नीषणे रामने कहुं. “ हे नाथ ! आ तमारा सुग्रीव, हनूमान अने जामंरुल त्रणे समर्थ सु-जटोने शत्रुनुए पकरुया ठे, माटे ज्यांसुधीमां तेनुं तेमने लंकाप्रत्ये न लइ जाय त्यांसुधीमां हुं आपनी आज्ञाथी तेनुंने गोरावुं. ” एम कहीने विन्नीषण तुरत कुंजकर्णनी पासि गयो. पढी ज्यारे कुंजकर्णे युद्ध करवा पोताना हाथ चेचा कख्या, ते वखते चैतन्यवंत एवा हनूमान जेम सिंचाणाना सुखथी चकली श्मी जाय तेम नीचे नीकली परुया. पढी विन्नीषणे सुग्रीव तथा जामंरु

गोमाववा माटे रावणना पुत्र तरफ प्रयाण करचुं. ते वखते पोतानी तर उतावले आबता विज्जीषणने जोइ रावणपुत्रो विचारवा लाग्या. " जो के शत्रुना पक्षमां गयेलो विज्जीषण अमारी साथे युद्ध करवा आवे ठे, तो पण म्हे टा कुलीन एवा अमारे ते पूज्यनी साथे शी रीते युद्ध करवुं ? माटे हवणा आपणे युद्ध मार्गशी निवृत्ति पामवुं अने आ शत्रुन पण मृत्यु पामशे. वली अत्यारे काको अत्यंत रुष्ट थयेला ठे, माटे आपणे जता रहीए. " आम विचार करी जेटलामां ते बन्ने जणा युद्धशी निवृत्ति पाम्या तेटलामां विज्जीषण, ज्ञामंरुल तथा सुग्रीवनी पासे आवी पदोच्यो. राम पण तुरत त्यां आव्या. नागपासनां बंधनशी पीना पामता ते बन्नेने जोइ राम लक्ष्मण बहु खेद पाम्या. पढी जेणे पूर्वे वरदान आप्युं हतुं ते त्रण नेत्रवाला सुपर्ण (गरुड) देवनुं रामे स्मरण करचुं; तेथी ते देवताए तत्काल त्यां आवीने शत्रुने त्रास करनारी मृगेइनाद नामनी अपूर्व विद्या तथा हलमुशल रामने आप्यां. वली तेणे लक्ष्मणने पण विद्युन्मुख नामनी म्होटी गदा, गरुडयुक्त ध्वजावालो शस्त्रशी पूर्ण एवो दिव्यरथ, गारुडी विद्या अने देदिप्यमान एवां दिव्य शस्त्रो आप्यां. पढी ते देव राम लक्ष्मणनां चित्तने प्रसन्न करी पोते संतुष्ट थयो उतो पोताने स्थानके गयो. वली लक्ष्मणने देवताए आपेला रथनी ध्वजा उपर रहेला गरुडनी दृष्टि मात्रशी कृणमात्रमां सुग्रीव तथा ज्ञामंरुलना तुटी गयेला नागपास बंधनशी श्री रामनी सेनाने विषे जय जय शब्द थवा लाग्यो. पढी जाणे बन्ने सैन्यना सुजटोने विश्रांती आपवा माटेज होयनी ! एम सूर्य अस्त थयो एटले बन्ने सैन्य पोतपोताने स्थाने जइ पोतपोताना सुजटोने उपचार करवा लाग्या.

पढी प्रजाते फरी जाणे बन्ने सैन्यनी युद्धक्रीडा जोवाने माटेज होयनी. एम सूर्य उदय पाम्यो एटले वली बन्ने सैन्यनुं दारुण युद्ध चाढ्युं. आ वखते ते महा रणसंग्राममां अग्रेसर एवा सुग्रीव अने ज्ञामंरुल विगेरे मुख्य चुपतियोथी राक्षसोनुं सर्व सैन्य कृणमात्रमां नाशी गयुं. कारण के, विजय तो प्रायवाननोज होय ठे. पोतानी सेनानो जंग जोइ अत्यंत आकुल थयेलो, सज्ज करेला दिव्य आयुधवालो अने शत्रुनो वध करवा माटे बहु स्पृहा करनारो रावण रणभूमिमां आव्यो. ते वखते काल समान आकृतिवाला रावणना सन्मुख उजो रही युद्ध करे एवो कोइ समर्थ सुजट रामना सैन्यने विषे नहोतो. पोताने

सेनानो वध करता एवा रावणने जोइ राम तेना सन्मुख चाळ्या. ते वखते तेमने पाठा वाली विन्नीषण रावणना सामो थयो. सन्मुख आवता विन्नीषणने जोइ रावणे क्रोध करी तेने कह्युं. “अरे मूढ ! तुं शत्रुनो आश्रय करी पोतानुं मुख शा माटे देखारुवा आवे ठे ? हे विन्नीषण ! पोताना जीवितनुं रक्षण करनारा जे राम लक्ष्मण यमराजना मुखसमान म्हारा मुखनी आगल तने हणीने पोताना सेन्यने विषे रहेला ठे, तेनो तुं शा माटे आश्रय करे ठे ? हे अधमबंधु ! हजु पण ज्यां सुधी म्हारुं मन त्हारे विषे स्नेहवाळुं ठे, त्यां सुधी तुं आवध करवा योग्य रामने त्यजी दइ शीघ्र रणजूमिमांथी नासी जा. ” पठी विन्नीषणे निर्जयथी कह्युं. “हे दशमुख ! राम लक्ष्मण बन्ने ज्ञाश्यो पोतेज त्हारी साथे संग्राम करवा तैयार थया हता; परंतु त्हारा हितने माटे तेमने पाठा वाली हुं आव्यो तुं. जो के में राज्यपदवीनी इच्छाथी तेमजं मृत्युना ज्ञयथी तेमनो आश्रय कस्यो नथी; परंतु आ ज्ञवनो अने परज्ञवनो नाश करनारा त्हारा अन्यायने जोइ तेमनो आश्रय करेलो ठे. हजु पण जो तुं सती सीताने त्यजी दे तो हुं त्हारो आश्रय करुं. नहि तो आ राम लक्ष्मण तने पुत्र अने बांधवो सहित नाश करशे.” विन्नीषणनां आवां वचन सांजली नृकुटी चरुावीने ज्ञयंकर बनेला रावणे तेने कह्युं. “अरे वराक ! तुं शुं मने ए राम लक्ष्मणथी ज्ञय बतावे ठे ? रणसंग्राममां म्हारी आगल तेउ बीचारा कोण ! अने तुं पण कोण !!! जो हुं ते बन्ने ज्ञाश्योने युद्धमां न मारुं तो हुं त्हारो ज्ञाइ नहि. अरे विन्नीषण ! तुं पण हवणां म्हारी पासेथी चाळ्यो जा. नहि तो तने पण यमनो अतिथी करीश. ” आवुं रावणनुं कहेवुं सांजली कोपथी विकराल मुखवाला विन्नीषणे तत्काल तेनी साथे युद्ध चलाव्युं. जेमणे धनुष्यनी दोरीना घातथी र्वतोने गजावी मूक्या हता एवा ते महा पराक्रमवाला बन्ने ज्ञाश्यो क्रोधवरे स्पर विषम आयुद्धथी हाथीयोनी पेठे युद्ध करवा लाग्या. कुंजकर्ण रावणानी क्हाथी रामने मारवा माटे दोरुथो अने बीजा राक्षसो रामना सेन्यने मारवा मूया; परंतु रामे कुंजकर्णने, लक्ष्मणे मेघनादने, हनूमाने कुंज समान पच्चाला कुंज दानवने अने सुग्रीवे विरोधी एवा सारणने स्तंज्रावी राख्या. परज्ञामंरुल विगेरे बीजा विद्याधराधिपतियोए रावणना डुर्मुखादिक राक्षनीक्षटोने मेघवृष्टि समान शस्त्र घातथी स्वलना पसाराया.

पत्नी मेघनादे क्रोध करी लक्ष्मण उपर तामस नामनुं शस्त्र फेंक्युं; परंतु ते शस्त्रने लक्ष्मणे तापन नामना शस्त्रथी व्यर्थ करी नाख्युं. ठेवटे क्रोधाकुल थयेला लक्ष्मणे रावणपुत्र मेघनादने महापासथी हाथीनी पेठे बांध्यो, जेथी ते वीर मेघनाद तत्काल पृथ्वी उपर पडी गयो. वली रामे कुंजकर्णने, हनूमाने कौंजने, सुग्रीवे विरोधि एवा सारणने अने ज्ञामंजलादिके बीजा डुर्मुखादिकने बंधन कख्या. पत्नी राम अने लक्ष्मणनी आज्ञाथी हनूमंत विगेरे योद्धातुं इढ-बंधनथी बांधेला ते कुंजकर्णादि राक्षसोने पोतानी सेनाने विषे लइ गया. आम पोताना ज्ञाज्ञे, पुत्रने अने बीजा योद्धातुने बंधनमां पढेला जोइ अत्यंत कोप थामेला रावणे रामनो वध करवा माटे तुरत त्रिशुल फेंक्युं; पण ते त्रिशुलने तो रामे पोताना उत्कृष्ट बाणथी रस्तामांज नष्ट कर्युं. आम पोताना त्रिशुलनो नाश जोइ रावणे अमोघ एवी विजया शक्ति लीधी. ज्यारे रावणे पोताना हा-थने विषे शक्ति लीधी त्यारे रामे लक्ष्मणने कह्युं के, “ हे लक्ष्मण ! विज्नीषणे पोताना ज्ञाइ रावणनो आश्रय न कख्यो, एज हेतुथी आ रावण हवणां उपामे-ली शक्तिवती विज्नीषणने मारशे. ” रामनां आवां वचन सांजली महा बल-वंत एवा लक्ष्मण विज्नीषणना आमा उज्जा रह्या अने रावण तरफ अस्त्र फें-कवा लाग्या एटले रावणे कोप करीने लक्ष्मण प्रत्ये कह्युं. “ हे लक्ष्मण ! में आ शक्ति तने मारवा माटे लीधी नथी, ठतां तुं शा माटे मरवा तैयार थायठे ? वध करवा योग्य म्हारो बंधु ठे, माटे तुं म्हारा बंधुना पदने विषे आजे जीव-तो रहे. ” अमोघ शक्तिवाला रावणे आम तिरस्कार करी अने चारे तरफ ते शक्तिने ज्ञमावी लक्ष्मण उपर फेंकी, ते जाणे इंडे, पर्वत उपर वज्र फेंक्युं होयनी ! एवी देखावा लागी. शक्ति लक्ष्मणनी ठातीने विषे वज्रनी पेठे वागी तेथी ते तेना प्रहारथी अत्यंत पीडा पामता ठता मूर्खाने लीधे पृथ्वी उपर प-डी गया. आम लक्ष्मणने चेतना रहित अइ पृथ्वी उपर पडता जोइ क्रोध-राता नेत्रवाला राम, रावणने मारवा माटे तत्काल पंचानन नामना रथ उ-वेठा. पत्नी बंधुना घातथी उत्पन्न थयेला कोपरूप अग्निथी ज्वाजळ्यमान दे-वाला रामे, रावणनी साथे देव अने दानवोने कोज करनारुं युद्ध चलाव्युं. उ-पण पण तत्काल बीजा रथ उपर बेसी युद्ध करवा लाग्यो; परंतु महा प-सवात्रा रामे क्षणमात्रमां तेनो रथ चूर्ण करी नाख्यो. आ प्रमाणे रामे

एना पांच रथो ज्ञागी नाख्या एटले तेणे एक युक्त युक्ति शोधी कहाणी के, “ म्हारी शक्तिना प्रहारथी मूर्छा पामेलो लक्ष्मण सवारे मृत्यु पामशे अने तेना वियोगथी राम पण निश्चे तेज अवस्था अंगीकार करशे. तो पढी हवे म्हारे रामनी साथे मीथ्या युद्ध शा माटे करवुं जोशए ? ” आम धारी ते युद्धथी निवृत्त अइ लंकाप्रत्ये जतो रह्यो. राम पण बंधुना दुःखथी आकुल थया बता तत्काल लक्ष्मण पासे आव्या.

हवे पोताना बंधुने मूर्छाथी पृथ्वी उपर पमेला जोइने बहु शोकथी आकुल व्याकुल थयेला मनवाला राम पण मूर्छाथी पृथ्वी उपर पमी गया. पढी ज्यारे सुग्रीव विगेरे नरेंडोए करेला शीतल जल अने चंदनादिकना उपचारथी तेमनी मूर्छा वली त्यारे ते आदरपूर्वक पोताना बंधुनुं मुख जोता बता विलाप करवा लाग्या. “ हे लघुबंधव लक्ष्मण ! तुं पोतानी स्निग्ध दृष्टिथी आगल बेठेला पोताना म्होटा ज्ञाशने केम नथी जोतो ? अथवा केम नथी बोलावतो ? हे वत्स ! तुं कोइ कारणथी म्हारा उपर रुष्ट थयो ठे ? जे होयते मने कहे. अहो ! तें म्हारे माटे वर्णवी न शकाय एवा वनवासना कष्टने मिथ्या सहन करथुं. अत्यारे घोर कष्टथी मूर्छा पामेला तने जोश हूं श्वासोश्वास उठतुं, ए म्हारी ढातिनी कठोरताने धिक्कार ठे. हे सुबंधो ! हूं रावणना युद्धरूप समुझने त्हारा जुजबलरूप वहाणवने तरवाने समर्थ हतो, तो हवे तुं उठ अने विजयवंत एवा अशने आपणे बन्ने जणा ते समुझने लीला मात्रमां तरी जशए. अरे निर्दय अने कठोर हृदयवाला दुष्ट रावण ! तुं म्हारा बंधुने हणीने हवणां क्यां नासी जाय ठे ? तुं कृणमात्र रणांगणमां उज्जो रहे. हूं तने मारा बाणवती यमराजनो परुणो करूं. ” आम विलाप करता अने वाणीथी शत्रुनो तिरस्कार करता राम धनुष्यनो टंकार शब्द करी तत्काल युद्ध करवाने भाटे उज्जा थया. पढी सुग्रीवे रामनी विनंती करी के, “ हे नाथ ! हवणां रात्रीनो वखत ठे; रावण पोतानी नगरीप्रत्ये जतो रह्यो ठे अने लक्ष्मण प्रहारने लीधे मूर्छित थयेला ठे, माटे हवणां तमे धिरज धरो अने न्हाणा बंधुने तत्काल उपचार करो. ” सुग्रीवनां आवां वचन सांजली राम पोतानुं धनुष्य पृथ्वी उपर मूकी-खेद करता बता फरी विलाप करवा लाग्या. “ अरे हनूमान, नल, नील सुग्रीव विगेरे कपीश्वरो ! तमे सौ म्हारा उपर कृपा करी पोतपोताने

स्थानके चाट्या जाऊ. हुं तो पोताना प्राणथी पण अधिक इष्ट एवा आ लघु बांधवने त्यजी जरा पण दूर जवाने समर्थ नथी. ” वली पण रामे पोतानी प्रियाना हरण अने बंधुना कष्टथी विज्ञीषणने कह्युं के, “ हे ज्ञाइ ! हुं आप- नुं कृत्य करी शक्यो नथी, एनी आपे म्हारा उपर कृपा करवी. में जगत्नी समस्त आपने लंकानुं राज्य आपवानी प्रतिज्ञा करी ठे, पण ते आ म्हारा जीवितरूप लक्ष्मणना घातथी पूर्ण थइ नथी. हा ! म्हारे नथी काम चक्रव- र्त्ती राज्यनुं के, नथी काम प्रियाना मुखने जोवानुं !!! परंतु म्हारे सहचारी एवा पोताना बंधु विना एक क्षण सो वर्ष समान थाय ठे. ” आम वियोगनी पीराने लीधे विलाप करता रामने जोइ विज्ञीषणे कह्युं. “ हे विज्ञो ! उपचार कस्या विना केवल विलापथी शुं बलवानुं ठे ? शक्तिना प्रहारथी पीरना पामे- लो मनुष्य जे औषधादिकथी फरी जीवतो थाय ठे ते मंत्र तंत्र विगेरे मुख्य उपायो लक्ष्मणने माटे करो. ” विज्ञीषणनुं कहेलुं प्रमाण करी रामे, सुग्रीव विगेरे योद्धानुं लक्ष्मणनी चारे बाजुए बेसारी तेजनी साथे पोते पण नाना प्रकारना उपचारो करवा लाग्या.

हवे आ अवसरे कोइ माणस सीतानी पासे जइने कहेवा लाग्यो के, “हा- य हाय ! रावणनी शक्तिना प्रहारथी लक्ष्मण मृत्यु पाम्यो अने राम पण लक्ष्म- णना वियोगथी ओरना दिवसमां मृत्यु पामशे !! ” ते माणसनां आवां वचन सांजली अत्यंत दुःखथी तप्त थयेली सीता गाढ मूर्च्छाने लीधे तुरत पृथ्वी उपर पत्नी गइ. तेने राक्षसनी स्त्रीयोए शीतल जलना सिंचनथी थोमीवारे मूर्च्छारहित करी. पठी ते महा दुःखने लीधे विलाप करवा लागी के, “ हे गंजि- र बुद्धिवाला लक्ष्मण ! हे धीर ! हे वीरमणि ! शुं तमे जन्म थयेला वृकनी उपमा जेवा संजलानुं ठे ? अहो ! तमे पोताना म्होटा बंधुने त्यजी दइ शुं एकलाज परलोक गामी थया ? तमे पासे हता त्यारे वनवास पण राज्य स- मान देखातो हतो. हा विदेहराजपुत्री ! तुंज मंदपुण्यवाली ठे के, जे दीयरने पण कष्टदायी थइ पत्नी. हवे प्रयाण करवामां तत्पर एवा म्हारा प्राण ऊट नाश पामो ! नाश पामो ! ! ” आम दुःखने लीधे विलाप करती सीताने जोइ कोइ दयालु बलाकिनी नामनी विद्याधरीये सीताने प्रसन्न करवा माटे पोतानी विद्याना बलथी कह्युं. “ हे जनकसुता ! तुं स्वस्थ था. त्दारा-दीयर

सवारे जीवता अशे अने वली मध्यान्हे तारा पति तने हर्ष आपनारा पण अ-
शे. लक्ष्मणना घातथी कृणामात्र हर्ष पामेलो रावण लंकामां गयो ठे, पण ते
त्यां पोताना पुत्रने अने बंधुने अयेला नागपासना बंधन संज्ञारी वारंवार आ
प्रमाणे विलाप करे ठे के, “ हे बंधो कुञ्जकर्ण ! हे सुपुत्र मेघनाद ! अने कु-
लने विषे आत्तरणरूप हे बीजा पवित्र पुत्रो ! तमे सौ नागपासना बंधननी
पीमाने शीरीते सहन करी सकशो ? ” आम वारंवार बहु विलाप करतो रा-
वण तत्काल मूर्छा पाण्यो ठे. कह्युं ठे के—निरंतर अनितिमार्गे चालनारा मा-
णसोने सुख क्यांथी होय ? ”

हवे आ अवसरे कोइ स्वरूपवान् माणस ज्ञामंरुल पासे आवीने कहेवा
लाग्यो. “ तुं मने रामनुं दर्शन कराव्य के, जेथी हुं लक्ष्मणने जीवामवानो उपा-
य बतावुं. ” पढी ज्ञामंरुल तेने हाथ पकडी राम पासे लाव्यो अने रामने प्र-
णाम करीने कहेवा लाग्यो. “ हे नाथ ! आ पुरुष जे कहे ठे ते सांज्ञलो. ”
पढी पेलो पुरुष कहेवा लाग्यो.

संगीतक देशना राजा शशीमंरुलनी सुप्रज्ञा प्रियाथी उत्पन्न अयेलो
महा कीर्तिवंत चंड नामनो हुं विद्याधराधिपति हुं. एक दिवस हुं प्रिया सहि-
त पृथ्वी उपर क्रीडा करतो हतो एवामां शस्त्रना समूहने धारण करनारा
सहस्राधिज्य नामना विद्याधरे मने मार्गमां दीठो. पढी पूर्वना वैरने लीधे ते
णे म्हारी साथे बहु युद्ध करीने मने सुदढनामनी शक्तिवरे एवो प्रहार कस्यो
के, जेथी हुं आकाशथी नीचे पृथ्वी उपर पडी गयो. त्यांथी साकेत नामना
नगरना महेंद्रोदय नामना उद्याननी पासे आलोटता एवा मने दयावंत एवा
तमारा ज्ञाश्री ज्ञरतराजाए दीठो. पढी परोपकारी एवा तेमणे क्यांशथी सुगंधी
जल लावी तेनुं म्हारा उपर सिंचन करी तत्काल म्हारा शरीरमांथी शक्ति दूर करी.
आम ते जलथी जेनुं शरीर स्वस्थ बनी गयुं ठे एवो हुं ते महाराजाने जलनुं स्व-
रूप पूढवा लाग्यो एटले तेमणे कह्युं के, कोइ वखते वंध्य नामनो सार्धपति ह-
स्तिनापुर पासेथी जतो हतो. तेनो एक वृषज बहु ज्ञारने लीधे आज नगरमां
तुटी परुचो. पढी सार्धपतिये ते वृषजनी सारसंज्ञाल माटे घणुं डव्य आपी
तेने गामना माणसोने सोंप्यो अने पोते पोतानी नगरी प्रत्ये गयो. नगरवासी
जनोए सार्धपतीनुं डव्य लीधुं; पण वृषजनी जरापण सारसंज्ञाल करी जि

तेश्री ते बीचारो लोकोनी सारसंज्ञाल विना दुःखथी अकाम निर्जरावमे मृत्यु पामीने देवता थयो. पठी ते देवताए पूर्व जन्मना वैरथी म्हारा देशने विषे रोग विकुर्व्यो. हवे म्हारी पासैना म्हारा मामाना देशमां निरोगीपणुं जोइ में तेमने पूठ्युं के, “ तमारा देशमां निरोगतानुं शुं कारण ठे ? ” (चंड विद्याधर श्री रामने कहे ठे के,) पठी झेणघन राजाए पोताना ज्ञाणेज नरत नूपतिने कह्युं के, “ म्हारी प्रियंकरा नामनी जे पत्नी ठे ते पूर्वे बहु रोगवाली हती, परंतु तेना गर्जने विषे कोइ पुण्यवान् जीव उत्पन्न थयो; तेना अनुज्ञावथी ते रोग रहित थइ. पठी अनुक्रमे तेणे एक पुत्रीने जन्म आप्यो. में तेनुं विश- ल्या एवं नाम पार्युं. हे ज्ञाग्निनेय ! पूर्वे म्हारो देश पण त्हारा देशनी पेठे बहु रोगवालो हतो; परंतु ए पुत्रीना स्नानजलनुं सिंचन करवाथी तत्काल निरोगी थयो ठे.

एक दिवस म्हारे त्यां सत्यज्ञू ति मुनि आव्या. तेमने में ए विशल्याना अतिशयनुं कारण पूठ्युं एटले तेमणे कह्युं के, “ एणे पूर्व जन्मने विषे अति घोर तप करेल ठे, माटे तेना स्नानजलना सिंचन करवाथी अतिदुःसह एवा दुष्ट ब्रह्मणी शांति, महारोगनो नाश अने शल्यनो ह्य थाय ठे. तो लक्ष्मणने पण एथीज शांति थवानी ठे. ” (नरत राजा चंड विद्याधरने कहे ठे के,) मामानां आवां वचन सांजली में विशल्याना स्नान जलने लावी म्हारा देशने विषे ठांट्युं, एथी म्हारा देशनो रोग नाश पामी गयो. (चंड विद्याधर श्री रामने कहे ठे के,) नरत नूपतिनी एवी वाणी सांजली स्वस्थ थयेला शरीरवालो हुं पिताए करेला उत्सव पूर्वक म्हारा घरने विषे गयो. ते हुं आजे आ लक्ष्मणने प्रवल एवी शक्तिना प्रहारने श्रवण करी तत्काल तेनो उपाय कहेवाने माटे अहिं आव्यो तुं. “ हे नरोत्तम राम ! तमे विशल्याना स्नानज- लने शीघ्र अहिं मंगावो अने तेनुं लक्ष्मण उपर सिंचन करो के, जेथी श- क्तिनो प्रहार वृथा थाय. ”

चंड विद्याधरनां आवां वचन सांजलवाथी राम विगेरे सर्वे बहु हर्षित थया. पठी विचार करी रामनी अनुमति लइ जामंमल, हनूमान अने अंगद ए त्रणे जणा शीघ्र गतिवाला विमान उपर बेसी अयो- ध्यापुगी प्रत्ये आव्या. त्यां तेमणे नरत राजाने पोताना घरनी अंदर सुतेला

जोया एटले तो तेन गाढ चिंताथी पीमा पामता ठता जेटलामां कृणवार उ-
 ज्जा रह्या तेटलामां पासे रहेला प्रस्तावनी जाण करनारा पुरुषोए तुरी वा-
 र्जत्रिना शब्दथी तेमने जगाम्या. पढी साकेतन नूपति एवा नरत राजाए
 ते न्रामंरुलादिक त्रणेने जोइ तत्काल आदरथी पूठ्युं के, “ तमे शा कारण
 माटे अहिं आव्या ठे ? ” न्रामंरुले सर्व वात निवेदन करी एटले फरी न-
 रत नूपतिये तेमने कह्युं के, “हे विद्याधरो ! तमे मने म्हारा मामानी पासे
 लइ जानुं.” ते उपरथी ते त्रणे जणानुंए नरतने विमानमां बेसारी कृणमात्र-
 मां कौतुकथी मंगल एवा तेना पुरप्रत्ये पहोचाम्या. त्यां साकेतन नूपतिये
 पोताना मामा शेणघनने कह्युं के, “ आपनी महा न्रायवती पुत्री विश-
 ळ्याने लक्ष्मणने वागेली शक्तिना प्रहारना नाशने माटे ऊट मोकळो. ” पढी
 ते वखते महा हर्षवान् एवा शेणघने पोतानी पुत्री विशळ्याने हजारो स-
 खीयो सहित तुरत लक्ष्मणनो पाणीग्रहण करवा माटे मोकळी. पढी नरत
 सहित न्रामंरुल विगेरे सौ हजारो सखीयोवाली विशळ्याने लइ चाळ्या. रस्ते
 साकेतन पुर आव्युं त्यां न्रारतने मूकी बाकीना सौ रामनी पासे गया. अत्यंत
 रूपवती एवी कन्या विशल्याने जोई शोक रहित थयेला राम, वानरोना समू-
 ह सहित पोतानुं कार्य सिद्ध करवाने उत्साहवंत थया. पढी रामनी आज्ञाथी
 विशल्याये कमल समान पोताना कोमल हस्तथी शक्तिना प्रहारवने व्यथित
 थयेला लक्ष्मणना शरीरे स्पर्श कस्यो. आ वखते देवीना रूपने धारण करनारी
 तथा अत्यंत कृष्णवर्णवाली शक्ति लक्ष्मणना शरीरनो त्याग करी तत्काल आ-
 काश मार्गे जवा लागी; परंतु पवनंजय कुमार एवा हनूमाने तेने पोताना ब-
 लथी ऊट पकडी लीधी अने कह्युं के, “अरे निर्दय महाडुष्ट हृदयवाली रंमे !
 तें म्हारा स्वामीने बहु पीमा आपी ठे तो हवे तने हुं गणत्रीमां नहि आवी शके
 एवी अर्थात् बहु म्होटी शिक्षा आपीश. ” पढी न्रय पामती एवी ते शक्तिये
 हनूमानने कह्युं. “ श्री धरण नूपतिये मने रावणने आपेली ठे. प्रज्ञप्ति विद्या
 म्हारी व्हेन ठे. म्हारो कांइ दोष नथी. बलीष्ट रावणे लक्ष्मणने हणवा माटे
 मने मूकी हती; परंतु पूर्व न्रवने विषे आचरेला घोर तप वाली विशल्याना अ-
 मित तेजथी हुं हतप्रज्ञाववाली थइ ठुं; जेथी हवे आ लक्ष्मण पासे कृणमात्र
 रहेवाने हुं समर्थ नथी. हे सुनट ! हवे मने गोमी दे के, जेथी हुं चाळी जानुं.”

शक्तिनां आवां वचन सांजली दयावंत एवा हनुमाने तेने त्यजी दीधी; तेश्री शक्ति पोताने इष्ट स्थाने चाली गइ अने लक्ष्मणने चैतन्य आव्युं. पढी विशदयाये पोताना हाथश्री लक्ष्मणनां सर्व अंगने विषे गोशीर्ष चंदननो विले-प कख्यो; जेश्री तेमनुं सर्व शरीर तदन घा विनानुं थइ गयुं. पढी पूर्वजवना पुण्यश्री पुष्ट एवा लक्ष्मण तत्काल नेत्रने उघामी राम अने ज्ञामंमल विगेरे मुख्य अधिपतिना हर्ष सहित उजा थया. ते वखते पोताना नेत्रमांश्री हर्षनां आंसुना समूहने वर्षावता एवा अने हर्षश्री पूर्ण अंतरात्मावाला राम पोताना वने हाथश्री ऊट लक्ष्मणने जेटी पम्या. सुजटो पण नोबत विगेरेना शब्दपूर्वक “हे प्रजो ! आप जयवंता वर्तो ! !” एम आशीष आपवा लाग्या. वली रामनी आज्ञाश्री सुग्रीव विगेरे बहु राजानुं एकठा थइ दिव्य एवी हजारो कन्यानुं सहित विशदयानुं लग्न लक्ष्मणनी साथे कर्युं.

हवे आकाशने विषे ठेकाणे ठेकाणे रहेली राक्षसोनी परंपराश्री लक्ष्मणने जीवता थयेला जाणी खेदातुर थयेलो रावण विचार करतो ठतो पोताना मंत्रिने कहेवा लाग्यो. “अरेरे ! में एम जाण्युं हतुं के, शक्तिना प्रहारश्री लक्ष्मण तत्काल मृत्यु पामशे अने तेना वियोगश्री दुःख पामेला रामनी पण एज अवस्था थशे. त्यारवाद म्हारुं सारुं थशे. वली सुग्रीव विगेरे पायदल नासी जशे, तेश्री कुंजकर्ण अने इंद्रजित विगेरे म्हारा सुजटो बंधनश्री मुक्त थइ पोतानी मेले पाठा आवशे. हे सचिव ! लक्ष्मण कया उपायश्री जीव्या ? अने हवे रामनुं सेन्य देदिप्यमान थयुं तो म्हारा ज्ञाइ, पुत्र विगेरेना बंधनो शी रीते वुटशे ?” आम वारंवार पूठता एवा रावणने तेना मंत्रीयोए स्पष्ट कह्युं के, “सीता पाठी सोंपी रामने प्रसन्न करो के, जेश्री तमारा बंधु पुत्रादि मुक्त थाय.” मंत्रीयोना कहेवा उपरश्री क्रोधातुर थयेला रावणे कोइ एक चतुर गुप्त पुरुषने बोलावी तेने संदेशो कही तत्काल रामनी पासे मोकल्यो. दूत पण तत्काल रामनी पासे आवी कहेवा लाग्यो के, “हे राघव ! तमे म्हारुं कपटरहित वचन सांजलो. रावण आपने कहेवरावेठे के, तमे म्हारा ज्ञाइ अने पुत्रोने ठोफी मूको तथा आपनी प्रिया जानकी मने अर्पण करो के, जेश्री हुं तमने म्हारुं अर्ध राज्य तथा सीताश्री अधिक रूपवंती एवी त्रण हजार कन्यानुं आपुं.” पढी रामे कह्युं. “म्हारे रावणनां राज्यनुं कांइ प्रयोजन नथी तेमज सीता विना

बीजी रूपवन्ती हजारो कन्यावरुने मने प्रीति थाय तेम नथी, माटे हे दूत ! तुं रावणनी पासे जइने म्हारुं वचन कहेके, सीताने मूकी दीधा विना राम त्द्वारा जाइ तथा पुत्रोने ठोमशे नहि. ” दूते ते वात रावणने कही एटले रावणे फरी कांड समाचार कही तेने पाठो राम पासे मोकळयो. साहसीक दूत फरी रामनी पासे आवी कहेवा लाग्यो के, “ हे राम ! समृद्धिंत एवा राज्यथी शामाटे नृष्ट थानु ठो. विश्वविजयी एवो रावण फक्त स्त्रीना माटे निश्चे क्रोध करतो नथी. हे राम ! वली जून के, आ तमारो जाइ लक्ष्मण ते रावणनी शक्तिना प्रहारथी एकवार जीवतो थयो ठे, पण हवे बीजीवार ते जीवी सकशे नहि, माटे महाराजा रावणने प्रसन्न करो. ” दूतनां आवां वचन सांजली क्रोधथी व्याप्त थयेला लक्ष्मणे कह्युं, “ अरे मूठ दूत ! रण-जूमिमांथी नासी गयेला ते रावणना उग्र एवा जुज बलने तुं शुं जाणे ठे ? तेना केटलाक पुत्रो तो रणजूमिमां हणाइ गया ठे, केटलाकने बांधी राख्या ठे अने केटलाकने तो घायल करेला ठे तो हवे सीताना हरणथी उत्पन्न थयेलो कोपरूप अग्नि रावणना मृत्यु विना शांति पामशे नहि. ” पठी दूते पोतानी लंका नगरी प्रत्ये आवीने सर्व वात राजा रावणने कही. रावणे पण पोताना सर्व प्रधान मंजलने बोलावीने पूठ्युं के, “ हे बुद्धिंत सचिवो ! हवे शुं करवुं ? ” उत्तम प्रधानोए तेने उत्तर आप्यो के, “ हे नाथ ! सीताने अर्पण करी रामनी साथे संधि करो अने पठी पोताना बंधु पुत्र विगेरेने ठो-मावी पोताना कुलनुं अने शीलनुं रक्षण करो. ” उत्तम प्रधानोनी आवी वाणी सांजलीने रावणनुं चित्त जरापण सीताने त्यजी देवा उत्साहवंत थयुं नहि. अहो ! प्राणीयोना पापीष्ट कठोर चित्तने धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे ! !

पठी रावण पोताना हृदयमां विचार करीने सघली तरफथी शत्रुने जीतनारी तथा बहु रूपवाली विद्यानुं अराधन करवा माटे सज्जामांथी उठी नीकळयो. स्नान करी पवित्र वस्त्रथी सुशोभित देहवालो ते तत्काल श्री शांतिनाथना मंदिर प्रत्ये गयो, त्यां तेणे हरिणना लांछनवाला श्री शांतिनाथ प्रभुनो चंदनथी मिश्रित एवां सुगंधी जलना पूर्ण कलशोवने स्नात्र महोत्सव कस्यो. कपुरथी मिश्र एवा घणां चंदनथी प्रभुना शरीरने लेपन करीने च-क्ति पूर्वक प्रफुल्लित पुष्पोथी पूजन कर्युं. अहो ! रावणनी अरिहंत प्रभुने

विषे अति तात्विकी जक्ति हती !!! पढी रावणे श्री शांतिनाथ प्रभुनी स्तुति करीने पोताना सुन्नटोनी पासे नगरीमां पट्टह वगनाव्यो के, “ हे नगरवासी जनो ! तमे आजथी आठ दिवस पर्यंत उत्तम रीते श्री जिनेश्वर प्रभुनुं पूजन करवामां अने ध्यानमां तत्पर थानुं. जे कोइ आ म्हारी आज्ञाने निष्फल करशे ते चोरतुल्य शिक्षाने पात्र थशे. ” आम पट्टह वगनावीने रावण विद्यानुं आराधन करवा तत्पर थयो.

हवे रावण विद्यानुं साधन करवा बेठो ठे, ते वात सुग्रीव विगेरे सुन्नटो-ए जाणी; तेथी तेमणे श्री रामने कह्युं के, “ हे नाथ ! हवणां रावण महा ध्यानमां लीन थइ गयो ठे, माटे आप जेम योग्य होय तेम करो. ” सुग्रीव विगेरे सुन्नटोनां आवां वचन सांजली रामे हसिने उत्तर आप्यो के, “ हुं क्यारे पण दंज करनारो नथी. वली आयुधने त्याग करी जिनमंदिरमां रहेला, ध्यानमां तत्पर अने शांत एवा रावणने जो हुं लंकापुरीनो जंग करी पीमा करुं तो पृथ्वीमां वीर पुरुषोना मध्ये म्हारी उत्तम प्रतिष्ठा शी ? ” पढी जेम प्रचंड वायु म्होटा पर्वतने क्षोन्न पमान्वा तैयार थाय एम महा पराक्रमवंत एवा अंगद विगेरे सुन्नटो रावणने क्षोन्न पमान्वा दोरुचा. तेनुंए विविध प्रकारना उपसर्ग कस्या, परंतु तेथी रावण जरा पण क्षोन्न पाम्यो नहि. वली टंकार शब्द अने अट्टाट्टहासथी पण ते जरा जय पाम्यो नहि. आम क्षोन्न रहित अने निर्जय एवा रावणने जोइ अंगद विगेरे सुन्नटो फरी तेनी पासे आवीने कहेवा लाग्या के, “ हे राक्षस ! तें रामना जयथी आ पाखंडु श्यो आरंज्यो ? जो त्हारुं अतुल बल होय तो युद्ध कर. ” आवी रीते क्षोन्न पमान्थे तो पण रावण तेनुंनां वचनने सांजलतो नहोतो; तेथी तेनुंए कठोर वचन कहेवा मांरुचा के, “ हे दशकंठ ! त्हारी परोक्षमांज राम, सीताने पाठा लड गया ठे अने अमे पण त्हारा ज्वनमां पेसीने बहु विदाप करती एवी त्हारी प्रिया मंदोदरीनुं हरण करीए ठीए, माटे हवे तुं तेनुं रक्षण कर रक्षण कर. ” एकाग्र चित्तवालो अने स्थिर ध्यानवालो रावण आवी रीते पोतानो तिरस्कार करता एवा अंगद विगेरे सुन्नटोने गणकारतो नहोतो; तेथी शीघ्र आसुरी विद्या प्रगट थड के, जेना प्रजावथी सर्वे कपीयो तत्काल नासी गया. पढी “ हुं प्रसन्न थइ तुं ! प्रसन्न थइ तुं !! तुं त्हारा अनुजना घातादि इष्ट अर्थरूप वरदान

माग. हुं त्हांरुं शुं इष्ट करुं ?” एम देवी आसुरी विद्याना कहेवा उपरथी रावणे कहुं के, “ हे देवी! तुं म्हारुं कार्य साध.” पढी रावणनुं कहेलुं सर्व अंगीकार करी आसुरी विद्यादेवी कृणमात्रमां पोताने स्थानके गइ. पढी जेनी मरण दशा नजीक प्राप्त अइ ठे एवो रावण पण अंगद विगेरे सुन्नटोए कहेलां वचनने सांजलीने फरी बहु क्रोधने धारण करतो ठतो क्रीमा करवानी इच्छाथी सीतानी पासै गयो. ते वखते ते जाणै मरण पामवाने उत्साहवंत थयेलो पतंग ज्वालाथी विकराल एवा महा अग्निने विषे परतो होयनी? एवो देखायो.

पढी रावण सीताने कहेवा लाग्यो के, “ अहो! में त्हांरा उपर घणा वखतथी बहु प्रसाद कख्यो ठे, ठतां तुं म्हारुं वचन अंगीकार करती नथी तो आजै युद्धमां राम लक्ष्मणने हणीने हुं त्हांरी साथे क्रीमा करीश, माटे हवे तुं त्हांरा पोताना अज्ञोष्ट अज्ञिग्रहने ऊट मूकी दे.” रावणनां आवां वचन सांजली शरण रहित जय पामेली सीता दुःखथी मूर्छा पामी गइ. पढी रावणनी आज्ञाथी दासीयोए सीताने शीतल उपचारथी तुरत सचेत वनावी एटले गइ ठे कामदेवनी पीमा जेने एवो रावण, पोताना मनमां विवेकदृष्टिथी विचार करवा लाग्यो के, “ अहो! पोताना प्रियपति रामने विषे निःकृत्रिम स्नेहवाली आ सीता मने इच्छती नथी तो में बलवमे एनुं वृथा हरण करयुं. वली में म्हारा जाइयो तथा मंत्रियोनुं कहेबुं पण स्वीकारयुं नहि. हवे जो हुं हवणां सीता रामने स्वाधिन करुं तो सर्व सुन्नटोमां म्हारी अपकीर्तिनो फेलावो थाय, माटे तेम करवुं तो योग्य नथी; पण जो युद्धमां रामने बंधन करीने पढी तेमने सीता अर्पण करुं तो लोकमां म्हारुं अज्ञुत पुरुषातन कहेवाय, तेम न्याय अने धर्म पण निर्मल थाय.” आम विचार करी सीताने त्यां ज मूकी बलीष्ट एवो रावण पोतानी सर्व सेना सहित सर्व प्रकारना शकुनोए निषेध कख्यो ठतो दुर्दैवना वशथी तुरत युद्धने विषे गयो. ते वखते कोपरूप अग्निथी प्रज्वलित हृदयवाला, महा पराक्रमवंत अने महा बलवंत एवा हनुमान विगेरे सुन्नटोथी चारे तरफ विंटलाइ रहेला राम लक्ष्मण पण तुरत रणक्षुमिमां आव्या.

पढी बने सैन्यमां घोर युद्ध चाट्युं एटले रावण पोतेज क्रोधने लीधे जेम खुब्यो माणस जोजन करवाने प्रवृत्त थाय तेम श्री रामनी सेनाने म .

माटे प्रवर्त्यो. आम यमराजनी पेठे पोतानी सेनानो संहार करता रावणने जोइ तुरत लक्ष्मणे पोताना महादारुण शस्त्रोवने जेम गरुड पोतानी पांख वने सर्पने प्रहार करे तेम प्रहार कस्यो. पठी रावणे पोताना शत्रुरूप लक्ष्मणने अति दुर्जय मानीने विद्याना बलथी बहु जयंकर अनेक रूपो धारण कस्यो. लक्ष्मणे रावणनां सर्व रूपोने विषे अनेक तिहण शस्त्रोवने प्रहार कस्यो के, जेथी तेना मुख्य रूपने विषे चारे तरफथी अति उग्र पीना थवा लागी. पठी रावणे पोताना सर्वे रूपोने संहरी लइ चक्रनुं स्मरण करयुं, जेथी तेज वखते ज्वाजल्यमान सूर्यना प्रतिबंब समान चक्रतेना हस्तने विषे प्राप्त थयुं. पठी सुर अने असुरने पण जय आपनारा ते चक्रने जमावीने रावणे राम विगरे बहु शोक करता ठता लक्ष्मण उपर फेंक्युं. चक्रपण लक्ष्मणानी पासे आवी तेमनी प्रदक्षिणा करवा पूर्वक तेमनी ठातीमां प्रहार करी तत्काल बहु पुण्यना योगथी तेमना जमणा हस्त कमलनी उपर बेतुं. आम पोतानुं चक्रपण लक्ष्मणना हाथने विषे प्राप्त थयेलुं जोइ अत्यंत खेद पामता रावणे विचारयुं के, “ हा हा ! बहु कष्टथी मेलवलुं म्हारुं चक्रपण निष्फल गयुं. ” पठी निस्तेज बनी गयेला रावणने जोइ तुरत विन्नीषण तेने कहेवा लाग्यो के, “ हे जाइ ! तुं सीताने त्यजी दइ पोताना बंधुनुं सहित सुखेथी राज्य कर. ” रावणे धैर्यनो आश्रय करी फरी उत्तर आप्यो के, “ म्हारा जुजने विषे बहु बल ठे, तेथी हुं चक्रसहित ए शत्रुने सुष्टी प्रहारथी हणी नाखीश, ते तुंजो जे. ” आम रावण कहेतो हतो एटलामां लक्ष्मणे चक्र फेंकीने तेनुं मस्तक ठेदी नाख्युं. धिक्कार ठे रावणना दुष्ट अजिमानने !!! पठी रौडध्यानमां परायण एवो प्रतिवासुदेव रावण मृत्यु पामीने अनेक दुःखोथी व्याप्त एवी चोथी नरक प्रत्ये गयो अने आकाशमार्गमां जय जय शब्द करता अने हर्षथी व्याप्त थयेला देवताउए लक्ष्मणना मस्तक उपर उत्तम सुगंधवालां पुष्पोनी वृष्टि करी.

॥ इति पञ्चवस्त्रे रावणनिग्रहो नाम सप्तमः प्रस्तावः ॥

पठी श्री रामना जयथी नासी जता अने नायक विनाना ते राक्षसोने विन्नीषणे कह्युं के, “ हे निशाचरो ! तमे उतावलथी श्री रामना चरणकमलनो आश्रय करो. कारण के, इवणां आ जारत जूमिने विषे आवमा बलदेव अ-

ने वासुदेवरूप दशरथ राजाना बलवंत श्री पद्म अने नारायण (राम लक्ष्मण) नामना पुत्रो सेवा करवा योग्य ठे. ” विज्ञीषणनुं आवुं परिणामसुंदर वचन सांजलीने निर्जय बनेला तथा निश्चल जक्तिघी व्याप्त थयेला महा सु-जट एवा राक्षसो रामना चरणानो आश्रय करवा लाग्या. पढी पृथ्वीने विषे पमेला रावणने जोइ बंधुना स्नेहना वश्यने लीधे मरवाने तैयार थयेला वि-ज्ञीषणे पोतानुं उदर चीरी नाखवा माटे क्षणमात्रमां शस्त्र लीधुं. आ प्रमाणे मृत्यु पामवाने तैयार थयेला ते विज्ञीषणने रामे नीवारीने कह्युंके, “अरे बंधो ! तुं आ सर्व सुजटोने विषे निरंतर लज्जाकारी एवं शुं कृत्य करे ठे ? पढी बंधीखानार्थी ठोमेला कुंजकर्ण मेघनाद विगेरे अनेक सुजटो अने मंदोदरी वि-गेरे अनेक उत्तम स्त्रीयोनी साथे ते विज्ञीषण रावणानी पासे आवीने रुदन करवा लाग्यो. आम तारस्वरथी रुदन करता अने महाशोकथी पूर्ण थइ गयेला विज्ञीषणने लक्ष्मण सहित श्री राम तुरत मधुरवाणीथी बोध करवा लाग्या.

“हे विज्ञीषण! आ पृथ्वी उपर पूर्वे रावण समान कोइ सुजट थइ गये-लो अथवा हवे पढी थाय एम अत्यारे देखातुं नथी. कारण के, जेनुं आजसु-धी प्रबल पराक्रम देव अने दानवोथी निरंतर अस्खलित हतुं. वली जेणे आ-जसुधी वीर वृत्तिये करीने निश्चे अखंरु एवं त्रण खंरुनुं साम्राज्य जोगव्युं ठे ते सुजटोमां मुकुटरूप रावण तमारे शुं शोक करवा योग्य ठे ? शुं कालने लीधे कया कया पुरुषो विनाश नथी पाम्या ? ” आ प्रमाणे अवसरना जाण एवा रामे ते विज्ञीषणने कुटुंब सहित प्रबोध पमानीने तुरत तेज वखते रा-वणना शरीरने अग्नि संस्कार कराव्यो. पढी प्रसन्न मुखकमलवाला रामे ल-क्ष्मण सहित स्नान करी रावणना वंशनेविषे मुकुटरूप कुंजकर्ण अने इंड-जीत विगेरे वीर पुरुषोने कह्युं. “ हे कुंजकर्णादि सुजटो ! तमे सौ म्हारुं व-चन सांजलो. हवे तमे निर्जय थइ पूर्वनी पेठे पोतपोतानी राज्यस्थितिने पा-लो. ” रामनां आवां वचन सांजली तेजए कह्युं. “ हे राम ! अमारे नाशवंत स्वप्नाववाला उत्तम राज्यनुं कांइ प्रयोजन नथी. हवे तो अमे तुरत शाश्वत एवा मोक्ष सुखने मेलववा माटे गुरुनी पासे चारित्र अंगीकार करिशुं. ”

पढी तेज रात्रीने विषे कुसुमायुध नामना उपवनमां वल नामना सु

ने केवल ज्ञान उत्पन्न थयुं, तेथी तेज अवसरे देवताजुए तेमनो केवल महोत्सव कस्यो. प्रजाते हर्षथी व्यास अंगवाला राम, लक्ष्मण, सुग्रीव अने विज्जीषण विगेरे अनेक पुरुषो, परिवार सहित ते केवली सुनीश्वरने वंदना करवा गया. त्यां केवलीये तेमने वैराग्यथी सुशोजित एवी हाथीने बांधवानी शालारूप तथा पुण्यरूप अमृतने ऊरवानी विशाल शालारूप पापने विनाश करनारी उत्तम धर्मदेशना आपी; तेथी रावणना न्हाना ज्ञाइ कुंजकर्ण सहित मेघनाद विगेरे अनेक वीर पुरुषोए तथा रावणनी स्त्री मंदोदरी विगेरे अनेक स्त्रीयोए तुरत सर्व संगनो त्याग करी दीक्षा लीधी. पढी संतुष्ट चित्तवाला, महोत्सवने उत्पन्न करनारा तथा सर्व प्रकारे सुशोजित अंगवाला रामे पण ते केवलीने तथा नव दीक्षित सुनींझेने प्रणाम करी लक्ष्मण, हनुमान, सुग्रीव अने ज्ञामंमल विगेरे अनेक विद्याधरो सहित विज्जीषणादि बहु राक्षसोए अलंकृत **गाल बह** कापुरी प्रत्ये प्रवेश कस्यो. लंकामां प्रवेश कस्या पढी गरीष्ट एवा रामे पुष्प-शैल पर्वतना शिखर उपर हनुमंते वर्षवेला शुद्ध शीलगुणवाली सती सीताने दीठी एटले तेमणे तपना आचरणथी दुर्बल थइ गयेली, लज्जाथी नम्र थइ गयेलां मुखकमलवाली अने पोताना पतिना आववाथी संतुष्ट थयेला चित्तवाली सीताने पोताना खोलाने विषे बेसारी. आ वखते आकाशमां सुर, असुर अने सिद्ध नरोए दीर्घकाल पर्यंत चारे तरफथी एवी उदयोषणा करी के, “ पृथ्वीने विषे विशुद्ध शीलवाली, कलंक रहित तथा निष्पाप एवी आ जनकराजपुत्री सीता जयवंती वर्तो. ” राम पण पोताना चित्तरूप चकोरने आनंदित करवामां चंद्ररूप सीताने बहु दिवसे जोता ठता ते वखते आरंज करेला समग्र रणसंग्रामने सफल तथा मननी तुष्टीना कारणरूप मानवा लाग्या. पढी वासुदेव एवा लक्ष्मणे जनकराजपुत्री सीताना चरणकमलने हर्षथी प्रणाम कस्यो एटले सीताये तेमने हर्षथी एवी आशिष आपी के, “ हे वीर ! तमे दीर्घकाल पर्यंत जीवो अने आनंद पामो. ” हर्षना आंसुथी पूर्ण नेत्रवाला ज्ञामंमले पोतानी ब्हेन सीताने प्रणाम कस्या एटले जनकराजसुताये तेने आशीवचनथी बहु संतोष पमारुचो. हर्षना वशथी सुग्रीव, हनुमान अने विज्जीषण विगेरे मुख्य नृपतियोए पण पोतपोताना नामना उच्चार पूर्वक सीताना चरणने विषे प्रणाम कस्या. तेथी ते सर्वेने पण तेणे वारंवार आशिषो आपी.

पढी लक्ष्मण सहित राम तुरत पर्वत समान नुवनालेकार नामना हाथी उपर बेसीने परिवारे विंटलाया ठता विन्नीषणदि राक्षसोए करेला वि-
विध प्रकारना उत्सव पूर्वक रावणना मंदीर प्रत्ये गया. त्यां माणिक्य अने सुवर्णमय एवा म्होटा जिनमंदिरमां प्रवेश करीने तेमणे लक्ष्मण सहित श्री शांतिनाथनी प्रतिमाने नक्तिपूर्वक बंदना करी. पढी विन्नीषणे आणेलां सुगंधी पुष्पोधी रामे श्री शांतिनाथनी पूजा करीने बहु अर्थथी गर्जित एवा पवित्र स्त्रोत्रवने स्तुति करी अने नमस्कार कस्यो. पढी विन्नीषणे बहु आग्रह पूर्वक सुग्रीव जामंमल विगेरे अनेक सेवको सहित राम लक्ष्मणने पोताना घर प्रत्ये तेनी जइ हर्षथी गौरव पूर्वक नोजन कराव्युं. त्यार बाद विशेषे जाण एवा विन्नीषणे रामने म्होटा सिंहासन उपर बेसारीने कह्युं. “हे नाथ ! नि-
रुवा लो. हाथी रथ विगेरे आपनुंज ठे अने हुं आपनो सेवक हुं, एम जाणो. वली जो आप म्हारा उपर क्रपा करीने मने आज्ञा आपता हो तो हुं आपने आ सर्वे राक्षसोनी समक्ष लंकापुरीना राज्यनो महाजिषेक करुं. ” पढी संतो-
षित चित्तवाला रामे कह्युं के, “हे बंधो ! तें कह्युं ते ठीक, परंतु में तने लंकानुं राज्य आपवानुं कह्युं ठे, ते तुं शुं नूली गयो ? ” पढी रामे अत्यंत विनयवंत एवा विन्नीषणने राक्षसोनी समक्ष लंकाना राज्यने विषे अजिषेक कस्यो. पढी सिंहोदरादि राजानुए सेवकोने मोकलीने तेरावेली पोतपोतानी अति रूपवा-
ली कन्यानु पोतपोताना बंधुनु सहित त्यां आवी. राम अने लक्ष्मण पण ते उत्तम रूपवाली कन्यानुने महोत्सव पूर्वक परणया. पढी विन्नीषण अने सुग्रीव विगेरे अनेक नूपतियोए सेवन करेला अने तेथीज उत्तम सुखने लीधे हर्षवंत एवा राम लक्ष्मण, रावणानी राजधानी (लंका) मां ठ वर्ष पर्यंत रहा. आ अ-
वसरे विंध्याचलपर्वतनी उपर तपधारीमां श्रेष्ठ एवो मेघनाद पोताना ज्ञाइ मेघ-
वाहन सहित सिद्धि पाम्यो. ते उपर त्यां मेघरथ नामनुं तीर्थ लोक प्रसीद्ध थ्युं. कथ कस्या ठे सर्व कर्म जेणे एवो कुंजकर्ण पण नर्मदाने विषे सिद्धि पा-
म्यो, तेथी त्यां आज पर्यंत लोकने विषे “रक्षित” नामनुं लोक प्रसिद्ध तीर्थ थ्युं.

हवे ते अवसरने विषे अहिं अयोध्यामां उत्तम शीलधारी एवा रामनी माता कौशल्या तथा कल्याणनां पात्ररूप साध्वी अने विख्यात एवा लक्ष्म-
णनी माता सुमित्रा ए बने पोतपोताना पुत्र शोकथी आकुल व्याकुल थता

हता. वली तेन पोतपोताना पुत्रना कुशल समाचार न मलवाने लीधे अत्यंत दुःखित थया ठता “अमारा पुत्रना कुशल समाचार आजे अथवा काले आवशे.” एवी आशाथी निरंतर पोतानुं जीवित धारण करता हता. पढी एक दिवस अधिक महिमावाला नारदरुषि बीजा द्वीपथी आ द्वीपमां आवी चरुया हता, तेमणे ग्वानी पामी गयेली मुखकांतिवाली ते बन्ने राणीयोने तेमना दुःखनुं कारण पूठ्युं एटले तेनुंए कह्युं के, “हे नारद ! रामलक्ष्मण नामना अमारा पवित्र पुत्रो वनवास गया हता; त्यांथी तेनुं रावणे हरण करेली महासती सीताने पाढी वालवा माटे लंकापुरी प्रत्ये गया ठे. रावणनी शक्तिना प्रहारथी लक्ष्मण मूर्च्छा पाम्या हता; तेथी ज़रत राजाए तुरत पोताना मामानी न्हानी पुत्री विशळ्याने त्यां मोकली ठे. हवे आगल शुं थयुं हशे ? ते अमे नथी जाणता; तेथी अमे बन्ने जणीयो शोकाकुल ठीए.” आम नारदने कहीने पुत्रवियोगथी विह्वल बनेली कौशळ्या अने सुमित्रा ए बन्ने जणीयो बहु रुदन करवा लागी. नारदे कह्युं. “हे सौभाग्यवंत मुखवालीयो ! तमे चित्तने विषे खेद न करो, हुं महा ज्ञाग्यकलाना निवासरूप तमारा बन्नेना पुत्रोने थोडा समयमां अहिं लावीश.” आम नारदरुषिये मधुर वचनथी ते बन्ने जणीयोने शांत चित्तवाली करी पोते लंकापुरीमां रावणना निवास घरने विषे आव्या. त्यां तेमणे रामलक्ष्मणने दीठा. पढी रामे सत्कार पूर्वक नारदने पूठ्युं के, “हे मुनि ! हवणां नवीन शुं ठे ? अहिं आगमननुं जे कारण होय ते पण कहो ? ” नारदे कह्युं. “तमे ज्ञाग्यवने ज्ञोगसमृद्धिना स्थानने पाम्या ठो तो हवे मातानुनी तुष्टीने माटे अयोध्यापुरी प्रत्ये जवानुं प्रयाण करो. हुं तमने एज कहेवाने माटे अहिं आव्यो ठुं.” नारदनां आवां वचन सांजली पोतानी माताने मलवाने वृद्धि पामेली उत्कंठावाला लक्ष्मण सहित रामे पोताना सेवक अने विशेष ज्ञक्तिवंत एवा विज्ञीपणने कह्युं के, “हे बुद्धिवंत ! त्हारा गौरवपणाथी संतुष्ट चित्तवाला अमे आटला वर्षो अहिं सुखेथी रह्या ठीए. हवे जो तुं आज्ञा आपे तो अमे अमारी माताने मलवा माटे जडए.” विज्ञीपणे कह्युं “हे नाथ ! आप अहिं सोल दिवस रहो के, जेथी हुं त्हारा सेवकोनी पासे आपना प्रवेशने माटे अयोध्यापुरीने सुशोन्नित करवुं.” रामे “एम थान.” एम कह्युं एटले विज्ञीपणे तेज वखते पोताना

माणसोनी पासै अयोध्यापुरीने लक्ष्मीवने इंडपुरी समान सुशोभित बनावी दीधी. रामे आज्ञा करी एटले तुरत नारदे अयोध्यामां आवीने पुत्रोनुं आगमन कौशळ्या तथा सुमित्राने कस्युं; तेथी ते बन्ने जणीयो बहु हर्ष पाप्मी. पढी नविन प्रियानने साथे लक्ष्मण अने सीता सहित राम तत्काल पुष्पक वैमानमां बेसी सुग्रीवादि जूपतियोनी साथे चाड्या अने शोभा वखतमां चारे तरफथी अनेक वैमाने करी व्याप्त एवुं ते पुष्पक वैमान महासमुद्रने उल्लंघी अयोध्यानी समीपे आवी पहोच्युं. श्री रामने आव्या जाणी उद्यानमां रहेला नम्र जरत जूपतिये मंत्री, सामंत अने नागरीक लोको सहित म्होटा उत्सवथी सामैयुं कर्युं. जरतने सामा आव्या जोइ राम पुष्पक वैमानथी नीचे उतख्या एटले विनयथी नम्र एवा जरते हाथीथी नीचे उतरी हर्षथी रामने प्रणाम कस्यो. जक्तिथी पोताना चरणे विषे पमेला जरतने रामे पोताना बन्ने हस्त कमलथी आलिंगन कर्युं अने जाणे हर्षना आंसुना मीषथी पूर्वना दुःखने खेंची काढता होयनी? एम मोहने लीधे नेत्रजलथी सिंचन कख्या. वली चरण कमलने विषे वंदन करता एवा शत्रुघ्न बंधुने पण रामे आलिंगन कर्युं. कारण के, इष्ट मनुष्यने मलवाने अवसरे परस्पर आलिंगन करवुं एज मुख्य गरिष्ठ फल ठे. लक्ष्मणे पण जरत अने शत्रुघ्न ए बन्ने ज्ञायोने प्रणाम कस्यो. पढी जरतनी विनंतीथी रामे ते पोताना बंधुन सहित वैमानमां बेसी उत्सवोथी प्रसन्न मनवाला थया ठता अयोध्या नगरीप्रत्ये प्रवेश कस्यो. त्यां प्रेमना आंसुने वरसावनारा रामे लक्ष्मण सहित पोतानी मातानना चरणकमलने नमस्कार कस्यो. विनीत एवी सीता अने विशाळ्या विगेरे वधुनए पण सासुनना चरणानी उत्तम जक्ति करी. हर्षथी विस्मित मनवाली मातानए पण तेमने आशिर्वचन दीधां. ज्यारे रामे अयोध्यामां प्रवेश कस्यो ते वखते सर्वे नगरवासी जनो हर्षथी व्याप्त थइ गया.

पढी श्री रामना प्रवेशोत्सवथी हर्षित चित्तवाला विनीत जरते हाथ जोमी रामनी विनंती करी के, “ हे विज्ञो ! हवणां म्हारा उपर कृपा करी मने वृत लेवानी आज्ञा आपो. हुं आटला दिवस आपनी आज्ञाथीज पिताना आचरणे अनुसरतो ठतो रह्यो लुं.” रामे कस्युं. “ कुलमां मुकुटरूप हे जरत बंधो ! तुं दीर्घकाल पर्यंत राज्य कर. अमे तो फक्त मलवाने माटे

आव्या ढीए पण राज्यने अर्थे आब्या नथी. " ज़रते फरीथी कहुं. " हे ई-
 श ! में आपनी आझाथीज आ राज्यनुं चीरकाल पर्यंत पालन करयुं ठे, पण
 हवे तो हे ज़ाइ ! उज्वल एवां पुण्यने खीलारूप आ राज्य लीलाथी म्हारे
 शरयुं; राम लक्ष्मणे बहु प्रेमथी विनीतापुरीना साम्राज्य पदने धारण कर-
 वानो आग्रह कस्यो तो पण ज़ूपतियोने विषे चूमामणिरूप ज़रते तुरत अ-
 नेक ज़ूपालोनी साथे विधिपूर्वक चारित्रने अंगीकार करी तपथी समग्र एवा
 आठे कर्मोनों कथ करी अनंत सुखने आपनारा मोक्षपदने स्वीकारयुं. पठी
 हर्षित एवा विज्जीषण विगेरे सर्व राजाजए रामने कहुं के, " हे प्रजो ! जो
 आप आझा आपो तो अमे म्होटा उत्सवपूर्वक आपने राज्याभिषेक करी-
 ए. " रामे कहुं. " हे ज़ूमिपालो ! तमे सारा दिवसने विषे अनेक एवा म्होटा
 उत्सवोथी रावणने जीतनारा लक्ष्मणने वासुदेव पदनो अभिषेक करो. " रा-
 मनी आवी आझाथी राक्षस, विद्याधर अने ज़ूमिपालोए हर्षवने बाजीत्रोना
 नाद पूर्वक म्होटा उत्सवथी प्रतिवासुदेव एवा रावणने मारनार लक्ष्मणने वा-
 सुदेव पदनो अभिषेक कस्यो अने रामने बलदेव पदनो अभिषेक कस्यो
 त्यार पठी तेजए रामलक्ष्मणनी आगल मुक्ताफलादि अनेकवस्तुज ज़ेड तरी
 के मूकी. आ वखते रामे विज्जीषणने लंकापुरीना द्वीपनुं अधिपतिपणुं आप्
 अने कपीश्वर एवा सुग्रीवने कपिद्वीपनुं समस्त राज्य सोंप्युं. वली नदार चि
 त्तवाला रामे आश्रितो उपर प्रेमने लीधे ज़ामंमल विगेरे बहु ज़ूपतियोने जूद
 जूदा श्प्टदेशो आप्या. पठी ज़ग्रतेजवाला शत्रुघ्न वीरे पोताना दुर्बर बलर्थ
 युद्धमां मधुदेशना राजाने जीती मधुरा नगरीना साम्राज्यपदने ग्रहण करयुं
 आम शोल हजार ज़ूपतियोए सेवन कस्यो ठे चरण कमल जेमना एवा राम
 लक्ष्मणे निष्कण्टक एवं पूर्ण अर्धा ज़रतखंमनुं राज्य दीर्घकाल पर्यंत करयुं
 सुमित्राना पुत्र लक्ष्मणने शोल हजार स्त्रीयो अइ. तेमां विशद्वया विगेरे आ
 पटराणीयो हती. अनुक्रमे तेजने लक्ष्मण समान आकृतीवाला, शत्रुघ्नथी अ-
 जय अने साम्राज्यलक्ष्मीने वरवामां उचित अंगवाला श्रीधर विगेरे वसोने
 पञ्चास पुत्रो थया. श्रीरामने पण उत्तम रूपवाली आठ हजार स्त्रीयो हती;
 तेमां उत्तम रूपवाली सीता विगेरे चार पटराणीयो हती.

कोड वखते सीताये शत्रुघ्निने विषे स्वप्नामां वैमानथी चवेला बे वेव-

तानुने पोतानां मुखमां प्रवेश करता जोया. पढी जागीने तेणे ते स्वप्न पो-
ताना पति रामने कह्युं. राम पण विचार करीने प्रसन्न थइ प्रियानी आगल ते
स्वप्ननुं फल कहेवा लाग्या के, “ हे मनोहरमुखवाली ! तने पवित्र एवा उत्तम
प्रतापवाला बे पुत्रो थशे.” रामनां आवां वचनथी संतुष्ट थयेली सीता पोताना
मंदीरप्रत्ये गइ. त्यारपढी तेणे जेम रोहणाचल पर्वतनी चूमी निर्मल महामु-
ह्यवाला माणिक्यने धारण करे तेम गर्जने धारण कख्यो. जेम निश्चै शरदूरु-
तुनी चंइज्यात्सनाने विषे कोइ किंचित्मात्र उष्णपणुं देखी शकतो नथी तेम
रामनी बीजी स्त्रीयो सीताने विषे क्यारे पण पापरूप दोष देखती नहोती.
एक दिवस ते शोक्योए जनकराजपुत्रीने माथे मिथ्या दोष आरोपण करवा-
ना हेतुथी एम कह्युं के, “ तुं जगतने आश्चर्यकारी थने जोवा योग्य एवा राव-
णनां रूपने आलेखी थमने देखाम्. ” सीताये मुग्ध जावथी उत्तर आप्यो.
“ हे व्हेनो ! में क्यारे पण रावणनुं संपूर्ण थवयव जोयुं नथी, फक्त में एना
पग ढीठा ठे. ” सपत्नीयोए कह्युं. “ त्यारे तेना बन्ने पग आलेखीने थमने ब-
ताव. ” सरल स्वजाववाली सीताये ते वखते दिव्य एवा रावणना बन्ने पग
आलेख्या. आम सीताना कलंकनुं मूल पोताने प्राप्त थयुं; तेथी हर्ष पामेली
तथा उत्पन्न थयेला कषायना पूरवाली सर्वे शोक्योए एकांतमां रामनी पासे
जइने कह्युं. “ हे प्रिय ! आपने सीता बहु व्हाली ठे, तोपण ते निरंतर राव-
णनुंज ध्यान करे ठे. कारण जो एम न होय तो ते सीता रावणना बन्ने पगने
आलेखी पोतानी पासे शा माटे राखे ? ” आम कहीने तेउए रावणना
चरणनी ढबी रामने देखामी; परंतु रामे सीता उपर पूर्ण प्यारने लीधे ते
स्त्रीयोनुं कहेवुं चित्तने विषे मान्युं नहि. कारण संत पुरुषो क्यारे पण तुच्च
प्रकृतीवाला थता नथी.

पढी ते शोक्योए इष्याने लीधे सीताना अपवादने तुरत लोकमां प्रसि-
र करवा मांथ्यो. कह्युं ठे के—अत्यंत रुइ अंतःकरणवाला पापीयो शुं शुं वृथा
एवुंय पण थवलुं आचरण नथी करता ? पढी सीताये रामने कह्युं. “ हे पू-
ण्यवंत ! आपणां उद्याननां अति सुगंधवालां पुष्पोवने नगरीमां रहेली अरि-
हंत प्रभुनी प्रतिमाने पूजन करवानो मने दहोलो उत्पन्न थयो ठे. ” पढी त्यां वसं-
तरुतुना उत्सवने विषे अयोध्या नगरनी कीर्तने जोती एवी सीताये महोत्स-

वपूर्वक जैनमंदिरोंने विषे अरिहंत प्रचुनी उद्याननां पुष्पवने पूजा करी. वखते जनकराजपुत्री सीतानुं दक्षिणनेत्र बहु फरकवा लाग्युं; तैथी कांइक खेद पामेली तेणे ए वात श्रीरामने कही. रामे कह्युं. “ हे प्रिया ! ए सारुं न-थी. ” सीताये कह्युं. “ म्हारुं रावणे हरण कर्युं, एथी पण बीजुं मने शुं म्होडुं कष्ट प्राप्त भवानुं हशे ? हे नाथ ! हवणां मने आपनो वियोग न थान. ” खेद-थी पूर्ण थयेली सीता आवी रीते वारंवार कहेवा लागी एटले रामे कह्युं. “ हे देवी ! धीरा थान ! बहु खेद करवाथी शुं ! पूर्वे करेलुं शुजाशुज कर्म कोशनुं वृथा थतुं नथी, माटे घरप्रत्ये जान, देवपूजा करो अने श्रेष्ठ मुनियोने दान आ पो. ” पोताना प्रियनां आवां वचन सांजली धैर्यने धारण करती एवी सीता, पोताना मंदिरप्रत्ये जइने जिनेश्वरनी पूजा, मुनीश्वरोने दान अने तपनुं आचरण करवामां तत्पर थइ.

कोइ वखते अयोध्या नगरीना महाजन लोको एकठा थइ रामनी पासें आव्या एटले रामे संतुष्ट चित्तथी तेमने सत्कार पूर्वक कह्युं के, “ हे उत्तम पुरुषो ! तमारे जे कांइ कहेवानुं होय ते कहे. ” महाजन लोकोए कह्युं. “ हे विज्ञो ! अमे आपनी आगल अमारी विनंती कही शकता नथी. ” रामे फरीथी कह्युं. “ तमे निर्जय अने निःशंक चित्तवाला थइ जे कहेवानुं होय ते कहे. ” पठी तेनुंए स्वस्थ चित्तवाला थइने कह्युं के, “ हे नृपति ! लोको एम कहे ठे के, अत्यंत कामातुर चित्तवाला रावणे सीतानुं हरण कर्युं अने ते सीता रावणना घरप्रत्ये दीर्घकाल पर्यंत रही, तो ते शुद्ध शीलवाली केम रही हशे ? आम ठे ठतां प्रौढ अने बुद्धिमान् एवा श्री रामे पूर्वना प्रेमने लीधे निःशंक थइ सीताने सती मानी पोतानी सर्व स्त्रीयोने विषे मुख्य बना-वी. हे नाथ ! आवो लोकापवाद तमारी उज्वल कीर्तिरूप वस्त्रने मशाना समूहनी पेठे मलिन करे ठे. तो हे नरेंड ! आप ए लोकापवादाने महावृद्धि पा-मेलो न करो. वली “राम परीक्षा कस्या विना सीताने पोताना घरने विषे ला-व्या. ” ए महा अपवाद समस्त राक्षसोना कुलमां उत्पन्न थयेला तमारा यज्ञ-नो बहु नाश करे ठे. ” आवां महाजनलोकोनां वचन सांजली रामे तेमने कह्युं. “ तमे आवुं हित वचन म्हारी आगल कह्युं; तैथी निश्रे तमे म्हारा ज्ञक्त-जनो ठे. हे मुज्जनों ! हुं पोताना जीवितथी पण अधिक एवी सीताने माटे

आवा लोकोपवादाने सहन करीश नहि. कारण के, सत् पुरुषोंने यज्ञ एज सर्व ड्य कहेवाय ठे. ” रामे आवो पोतानो अज्ञिप्राय विचारपूर्वक ते सर्वमहाजन लोकने जणावी सत्कारथी विदायकख्या; तेथी तेउ सर्व पोतपोताने स्थानके गया.

पंढी राम रात्रीने विषे पण ते अपवादथी शंकित मनवाला थइ पोते नगरीने विषे जमता ठता ए अपवादाने सांजलवा लाग्या. वली तेमणे ए अपवादान सांजलवा माटे नगरनी बाहार मोकलेला पोताना गुप्त सेवको जे जे सांजलता ते ते सर्व रामनी पासे आवीने निवेदन करता. एक दीवस सुग्रीव, हनुमान अने विज्ञीषण विगेरे अनेक सुजटो सहित सज्जामां बेठेला रामे कोइ एक पोतानी पासे आवेला सेवकने पूढ्युं एटले तेणे पगले पगले संजलातो ते अपवाद रामने कही संजलाव्यो के, “ रावणे पोताना घरने विषे राखेली सीताने नहि जोगवी होय एम केम घटे ? ठता रामे निःशंक थइ तेने सती मानी पोताना घरने विषे राखी !!! ” सेवकना आवां वचन सांजली क्रोधथी कंपित थयेला लक्ष्मणे कह्युं. “ अरे लोको ! महासती एवी सीताने विषे जे कोइ माणस दोषनुं आरोपण करशे, तेने हुं तुरत यमराजनो परुणो बनावीश. ” रामे कह्युं. “ हे सुकृतवंतबंधो ! पूर्वे में आ प्रमाणे अधिकारीयोनां मुखथी सांजल्यु ठे. वली एटलुंज नहि पण में पोतानी जाते सांजल्यु ठे अने रात्रीने विषे मोकलेला चर लोकोनां मुखथी पण एमज सांजल्युं ठे; माटे रावणे हरण करेली सीताने वनमां त्यजी दइश के, जेथी विचित्र बुद्धिवालो लोक म्हारो अपवाद न बोले. ” आवां वज्रपातसमान रामनां वचन सांजली वासुदेवरूप लक्ष्मणे कह्युं. “ हे बंधो ! आ महा मुख एवा नागरीक लोकनां कहेवाथी महासती सीताने न त्यजो न त्यजो !! अहो ! अत्यंत श्रेष्ठ एवां राज्य सुखमां आसक्त थयेला आ नगरवासी लोको बीजा माणसना अपवादाने त्यजी दइ राजाना अपवाद बोले ठे, माटे दंभ करवा योग्य एवा ते नागरीक लोकोने धिक्कार ठे ! ” लक्ष्मणे आम कह्या ठतां पण रामे तो कृतांत नामना सेनापतिने आज्ञा करी के, “ तुं घोर एवा वनमां सीताने मूकी तुरत अहिं पाठो आव्य, विलंब करीश नहि. ” कानने पीमा उपजावनारा रामना आवा हुकमने सांजली लक्ष्मणे पगमां पनीने कह्युं. “ हे बंधो ! म्हारा उपर प्रसन्न थान ! प्रसन्न थान !! अने अपराध विनानी आ महासती सीताने वनमां न

त्यजी द्यो ! न त्यजी द्यो !! ” रामे “ तमारे आवुं फरीथी नहि बोलवुं. ” एम कही लक्ष्मणने जवानी आझा करी, तेथी अत्यंत खेदातुर थयेला लक्ष्मण पोताना घर प्रत्ये गया. पढी इष्यावंत एवा रामे कृतांत सेनापतिने फरीथी आझा करी के, “ त्हारे संमेतशिखर तीर्थनी यात्राना मीषथी सीताने महा अरण्यमां त्यजी देवी. ”

पढी सारथीये पोतानो रथ तैयार करी सीतानी पासे आवीने आ प्रमाणे कह्युं. “ तमने अयोध्यापतिने उत्तम अने मनने इष्ट एवी संमेतशिखर तीर्थनी यात्रा करवा जवानी आझा आपी ठे. ” पढी अनेक आनुषणोने धारण करी निष्कपट चित्तवाली सीता रथ उपर बेठी एटले अनेक अपशुकन थया ठतां पण सेनापतिने रथने आगल चलाव्यो. अनुक्रमे ते गंगासागरना संगमरूप तीर्थने उतरी ज्यां अनेक सिंहो गर्जना करी रह्या हता एवा सिंहनाद नामना महा अरण्यमां आवी पहोव्या. पढी “ आ अरण्यमां सीताने केम त्यजी देवाय ? ” एवा वीचारथी अत्यंत खेद पामेला अने हृदयमां दुःखथी आकुल व्याकुल थयेला ते सेनापतिने रथने उजो राख्यो एटले सरल स्वप्नाववाली सीताये तेनं केहुं के, “ अरे सारथी ! तुं रथने आगल केम नथी चलावतो ? ” सीतानां आवां वचन सांजली जेनां नेत्रमांथी आंसुनी धारान्त वहेवा लागी हती एवा सारथीये उत्तर आप्यो के, “ हे मात ! हुं महाराजा रामने वश हुं, तेथी शुं कहुं. सांजलो. रामे नगरवासी जनो पासेथी तमारो अपवाद सांजळ्यो; तेथी आंसुथी व्याप्त नेत्रवाला लक्ष्मणे ना कह्या ठतां पण तेमणे तमने त्यजी दीधां ठे. हे स्वामिनी ! अने तेथीज निर्दय चित्तवालो हुं तमने तीर्थयात्राना मीषथी आ महान् अरण्यमां तेनी लाव्यो हुं. हे मात ! वाघ विगेरे हिंसक पशुनथी घोर एवा आ वनमां पोताना शीलवृत्तथी रक्षण करायला तमे पोताना पति रामनी विषम आझाथी रहो. ” सारथीनां आवां वचन सांजली सीता मूर्छा पामी एटले कृतांत सारथीये तेने जाणे तुरत मृत्यु पामी गइ होयनी ? एम जाणी अश्रुधाराने वर्षावता ठता बहु रुदन करवा मांरुं, पढी शीतल पवनवने मूर्छा रहित थयेली सीताये पण धैर्य त्यजी रुदनपूर्वक विलाप करवा मांरुं के, “ हे करुणाना समुद्र ! तमे अपराध विना म्हारो महत्त्वा न्याग केम कर्यो ? आम कहीने फरी ते मूर्छा पामी, वली सचेत थइ

त्यारे वनवासथी जय पामती सीता पोताना पुण्यरहितपणान्हेारा पूर्वजवना ना समूहने आपनारा दैवने निंदवा लागी. ठेवट खेदातुर अयेळपरीक्षा कख्या पुत्रीये बहु काल धीरपणुं धारण करीने सारथीने पूठ्युं. " हे नाजी दीधी. " हिंथी साकेतपुर केटले दर ठे अने राम कयां ठे ? सारथीये उत्तला फरी मूर्हा " हे सुशीले ! जे सचेत थया एटले वली कहेवा लाग्या के, " हाय हाय ! शरयुं. कारण के खेद पामता राम शी रीते पोताना प्राणने धारण करी सनां आवां वचनये कहेला संदेशारूप कृतांत सारथीनां आवां वचन सांजली तेने कह्युं. " हे वियोगरूप तिवरोगथी अत्यंत पीना पामेला राम मूर्हा पाम्या. कहेवो. " में णल विगेरेना उपचारथी सचेत थया एटले गाढ विलाप करवा उदय थयो ठे. सीताना वियोगथी पीना पामेला रामने जोइ लक्ष्मणे कह्युं. उत्पन्न थयेला तमारी प्रिया वनने विषे पोताना शीलथी विघ्नेने दूर करती तेनी निश्चे दिसंजवे ठे, माटे ज्यां सुधीमां ते तमारा वियोगथी मृत्यु न पामे मनेशा माटे। अहिं तेनी लावो. " लक्ष्मण आ प्रमाणे रामने कही पोतेज परीक्षा करीपतिनी साथे वैमानमां बेसी तुरतते सिंहनाद वनमां आव्या. त्यां नहि. फक्त यत्नथी सीतानी शोध करी, पण ते जमी नहि; तेथी ते पोताने नो संदेशो व्था. पठी " निश्चे ते वनमां सीतानुं कोइ वाध अथवा सिंह जालगी के, " ध्यो हशे. " एम धारी राम लक्ष्मणे सीतानी प्रेत क्रीया (उत्तर क्रीया) करी. नामंरुल विगेरे सर्व बंधुवर्ग पण सीताना मृत्युना समाचार सांजली बहु रुदन करवा लाग्या. रामे पण पोताना चित्तेने विषे पोताना अविचारी कार्यनी बहु निंदा करी.

हवे अहिं पुंररीक नगरने विषे सुखेथी रहेला सीताये शुभ दिवसे उत्तम समयमां श्रेष्ठ लग्नेने वखते वाव्य दिशाना गजराज पुष्पदंतना सरखा कांतिथी देदीप्यमान एवा बे पुत्रोने जन्म आप्यो. वज्रजंघ राजाए ते पुत्रोने जन्मोत्सव करी पहेलानुं अनंगलवण अने बीजानुं मदनांकुश एवां नाम पारुयां. पठी धावमातानथी लालन पालन कराता ते बन्ने पुत्रो पोतानी मेले श्री रामना वंशरूप कल्पवृक्षनी उत्तम फल संपत्तिने धारण करता ठता अनुक्रमे वृद्धि पामवा लाग्या. एक दिवस प्रसिद्ध गुणवालो, बहु शास्त्रनो जाण, समकीतथी सुशोभित, उत्तम उपासकोना सर्व व्रतने धारण कश्नारो,

रात्री दिवस सर्व तीर्थयात्रा करवाणी पवित्र आकृतिवालो, शील वृत्तधी सु-
 शोभित अने जाग्यने जाणनारो कोइ सिद्धार्थ नामनो विद्वान् ज्ञीहा नि-
 मित्ते सीताना घरे आव्यो. सीताये हर्ष पामी ते अतिथिने विविध प्रकारनां
 जोजनधी जमारुथो अने आदरधी तेना आववानुं स्वरूप पूढ्युं. अतिथिये
 तुरत पोतानी सर्व वात खरेखरी कहीने पढी सीताने तेनी वात पूढी एटले
 सीताये पण पोतानुं सर्व वृत्तांत तेने कही संजलाव्युं. पढी त्रीकालवेत्ता एवा
 ते नैमित्तिकरूप अतिथिये तेनी आगल प्रगटपणे कहुं के, “ हे सीता ! तुं
 फोगट शा माटे खेद करे ठे ? आ यौवनावस्थाने पामेला त्हा रा पुत्रो पराक्र-
 मवमे इंड समान अने सर्व नृपतियोना मुकुटरूप थरो.” पढी सीताये हर्ष-
 धी ते अतिथिने पोताना घरने विषे राखी बुद्धिवंत एवा पोताना वने पुत्रने
 सर्व उत्तम कलाननो अज्यास करावा मांरुथो. अनुक्रमे पुण्याना अर्थी एवा
 ते अतिथि पासे अज्यास करता वने पुत्रो पोतानी रूपकांतिधी कामदेवनो
 तिरस्कार करनारी युवावस्थाने प्राप्त थया ठता सर्व कलामां निपुण थया.
 पढी वज्रजंघ राजाए अनंगलवणकुमारने उत्तमरूपवाली वत्री राजकन्याने
 परणावी अने पोतानी लहमीवती राणीना उदरधी उत्पन्न थयेली शशिक्षु-
 लिका नामनी पुत्री पण आपी. वली तेणे सीताना न्हाना पुत्र मदनांकुशना
 पाणिगृहणने माटे पृथ्वीपुरना अधिपति एवा पृथुराजानी श्रेष्ठ पुण्यवंत
 कनकमालानी याचना करी. ते वखते पृथुराजाए दूत मुखधी कहेवराव्युं
 के, “ हुं एवा अजाण्या कुलरूपवालाने म्हारी पुत्री शी रीते आपुं ? ” पृथु-
 राजानां आवां वचन सांजली अत्यंत कोपायमान थयेलो वज्रजंघ पोताना
 सैन्यने तैयार करी अनंगलवण तथा मदनांकुश सहित पृथुराजा तरफ चा-
 ल्यो. पृथुराजा पण पोतानी सहाय्यने माटे पोतनपुरना नृपतिने बोलावी
 महाबलवंत एवा वज्रजंघना सैन्य तरफ चाल्यो. पढी वने सैन्यनुं युद्ध चा-
 ल्युं, तेमां पृथुराजाना सैन्यधी पोतानुं सैन्य नाश पामेलुं जाणी अनंगलवण
 तथा मदनांकुश ए वने महा बलवंत वीरो युद्ध करवाने उठया. पढी ज्यारे
 ते वने जाइयो युद्ध करवा लाग्या त्यारे कोइ महा सुजट तेमनी आगल ट-
 की शक्यो नहि. ठेवट नासी जता पृथुराजाने जोइ महा नृजाक्लवाला ते
 वने कुमारेण क्हां “ हे नृमिपाल पथ ! अमने अजाण्या वंशमां उत्पन्न

थयेला जाणीने प्रख्यात वंशमां उत्पन्न थयेलोतुं आ रणसंग्रामथी स्त्रीनी पेठे केम नासी जायठे ?” पढी पृथुराजाए पाठा वली सर्व राजाजनी समक कह्युं के, “हे कु-
मारो! निश्चे तमारा आ ज्ञुजाना पराक्रमथी में तमारो वंश जाणयो ठे.” पढी पृथुरा-
जा पूर्वे याचना करेली पोतानी पुत्रीनो मदनांकुशनी साथे संबंध करी तथा वज्र-
जंघनी साथे संधी करी तेपोताना नगर तरफ गयो. वज्रजंघ पण पोताना स-
र्व सैन्यने त्यांज पन्नाव करावीने रह्यो, एवामां नारद ऋषि त्यां आव्या. व-
ज्रजंघे तेमने बहु आदर सत्कार पूर्वकथी रामना बने पुत्रो सांजलतां उतां
सर्व राजाजनी समक कह्युं. “ हे मुनि ! पराक्रमथी जाणयो ठे विशालवंश
जेनो एवा आ मदनांकुशने पृथुराजा हर्षपूर्वक पोतानी पुत्री आपशे, माटे
एमनो समग्रवंश असने कही सज्जलावो.” नारदे कह्युं. “अहो ! विश्वमां प्रसि-
द एवा आ कुमारोनो वंश कोण नहि जाणतो होय ? के, जेने पूर्वे स्थापन
करनार त्रण विश्वना अधिपति श्री रुषजदेव प्रजु हता. वली जेमना वंशने-
विषे तीर्थीकर, चक्रवर्ती अने बलदेव तथा वासुदेव थया ठे एवा आ कुमारोना पिता
राम के जेमना न्हाना ज्ञाइ लक्ष्मण ठे, तेमने कोण नहि जाणतो होय ?
अर्थात् सर्वे उमंरुल तुरत पोताना रणसंग्राममां रावणने मारी अयोध्यामां आ-
व्या त्यारे तेथहोच्यो. सेनाना अधिपति एवी रूपवाद सांजलीने अपयशना
जयथी सीतलाने जोइ; तेथी क्षोत्र पामेला अंतःकरणे कह्युं. “ हे मुनीश्वर !
रामे ते सारुं ख कमलवाला तेजए ते सीता माताने नग्वाथी उत्तम शीलवती.
पोतानी प्रियअत्यंत नम्र एवा अनंगलवण अने मदनांकु हे मुनि ! जो के अ-
पवादने दूर अ पोतानो मामो जाणी तेने पण नमस्कही ! दयालु एवा ते रामे
नीच माणसमंरुले तेजनुं धैर्य जोइने कह्युं. “ हे वत्सो ! ज्ञयुं दशे ? ” अनंग-
लवण कुमोयंत दुर्जय एवाय पण शत्रुजने जीतवा समर्थ ठे दूर ठे ? मुनिये
उत्तर आप्पोताना पूज्य पितानी साथे युद्ध करवुं योग्य नथी. जन ठे.”

पढी एवा रावणने पण जीत्यो ठे तो पढी तेमनी आगल “ हे प्रजो !
आप जो ह्वा समर्थ थाय. ” अनंगलवण अने मदनांकुशे कह्युं नि विषे राम
लक्ष्मणने आगल कोइ टकी सकवाने समर्थ नथी ए आपे सत्य पृथुराजानी
पुत्रीने मने हवणां युद्धथी पाठा फरीये तो ते अमारा पिता एक म्होटा उ-
त्सवथी प अमारे बने ज्ञाइयोने तेमनी साथे युद्ध करवुं एना सैन्यने लइ

अनेक देशोना बहु राजानने जीती गंगानदीने उतरी अने उत्तर दिशामां कैलाश पर्वतनी पासे आव्या. त्यां तेमणे सिंहल विगेरे बहु समृद्धिवंत देशोने पोताना स्वाधिन कख्या.

पठी सिंधुनदीना सामे तीरं जइ त्यांना बहु राजानने जीती अने पठी तेजनीज साथे महा हर्षवंत एवा ते बने ज्ञाश्यो पाठा पुंररीक नगर प्रत्ये आव्या. त्यां वज्रजंघ राजाए तेमनो प्रवेश महोत्सव करयो. बने वीरोए पोताना घरने विषे आवी बहु प्रेमथी सीताने प्रणाम कख्या. महासती सीताये पण प्रसन्न मनथी अनेक देशना अधिपतिपणानी विजय लक्ष्मीने मेलवनारा ते पोताना बने पुत्रोने “ श्री रामलक्ष्मणना समान पराक्रमवाला तथा दीर्घ आयुष्यवाला थान. ” एम आशीष आपी.

पठी कोइ दिवसे बने ज्ञाश्योए हाथ जोम्नीने वज्रजंघ राजाने कह्युं. हे विज्ञो ! आपे प्रथम अमने कोशला नगरीप्रत्ये जवानुं कह्युं हतुं, माटे हे नरेंडचंड ! आपणी सेना तुरत तैयार करो. ” वज्रजंघ राजाए तुरत पोतानी सैना तैयार करी एटले विनयथी नम्र एवा रामपुत्रोए पोतानी माता सीताने प्रणाम करीने कह्युं. “ हे मात ! जो आप त उदरथी उत्पन्न थयो अमे कोशलापुरी प्रत्ये जइये अने अप्पा. वली तेणे सीताना न्हाना पुत्रां अमारुं जुजावल देखामीये. ” सीतवीपुरना अधिपति एवा पृथुराजानी अवा काकानी साथे नम्र युद्ध करवुं ते करी. ते वखते पृथुराजाए दूत मुखधज वखाणवा योग्य ठे. ” पुत्रोए कह्युं का कुलरूपवालाने म्हारी पुत्री शी रीते वचन तेमनी पासे शी रीते कहीए ? सांजली अत्यंत कोपायमान थयेलो वज्रवामां लज्जा पामे ठे. तो हे मात अनंगलवण तथा मदनांकुश सहित पृथुराखानीने पठी पोताना कुलने रपण पोतानी सहाय्यने माटे पोतनपुरना रूपग्रापी एटले असंख्य सेना रक्षा वज्रजंघना सैन्य तरफ चाळयो. पठी बने सैन्यी रस्तामां अनेक वली पृथुराजाना सैन्यथी पोतानुं सैन्य नाश पामेलुं जाण्ठिरी तरफ चाळया. अनुकुश ए बने महा बलवंत वीरो युद्ध करवाने उठया अखंभित पराक्रमवाक्यो युद्ध करवा लाग्या त्यारे कोइ महा सुजट तेमनी पडोच्या.

दवे आंइहि ठेवट नासी जता पृथुराजाने जोइ महा जुजा तथा ना-ना प्रकारना वाजेकह्युं. “ हे भूमिपाल पृथु ! अमने अजाण्या वंजोउने -

म लक्ष्मण क्रोध करी कहेवा लाग्या के, “ अरे ! पतंग समान मरवानी इच्छा करनारो आ कयो शत्रु अस्मात् अहिं आवे ठे ? ” एम कहीने क्रोधथी प्रजातना सूर्य समान लाल नेत्रवाला ते राम लक्ष्मण तुरत युद्ध जूमीमां आव्या.

हवे एम बन्युं के ए वखते विद्याधरोनो अधिपति जामंरुल नारद ऋषिना कहेवाथी पोतानी ब्हेन सीताना समाचार सांजली हर्षथी तुरत पुंरु-रीक नगरप्रत्ये आव्यो. त्यां ते ज्यारे सीतानी पासि आव्यो त्यारे जनकराज-पुत्रीये तेनी आगल रुदन करतां कहुं के, “ हे बंधो ! रामे म्हारा अपराधनी तपास कख्या विना मने घोर वनने विषे तुरत त्यजी दीधी ठे. मने वनवास-रूप एक दुःख तो ठे. तेमां बीजुं ए अयुं के, आजे ओमा दिवस अया त्हारा ज्ञाणेजो में ना कख्या ठतां पण पोताना पितानी साथे युद्ध करवा माटे को-शला नगरीप्रत्ये गया ठे. ” जामंरुले कहुं. “ हे ब्हेन ! एक तो रामे मूर्ख-लोकोना कहेवाथी तने सहसा वनमां त्यजी दीधी ठे. बीजुं युद्धरसमां आकुल अयेला तेन शत्रुबुद्धिथी त्हारा पुत्रोने हणी नाखशे. तो एम न थवा माटे हुं ऊट त्यां जाऊं ठुं. अहिं विलंब करवो ते योग्य नथी. ” पढी सीताने वैमानमां बेसारी जामंरुल तुरत पोताना ज्ञाणेजना बलने जोवा माटे तेमना सैन्यप्र-त्ये आवी पहोच्यो. सेनाना अधिपति एवा रामना पुत्रोए अकस्मात् पोतानी माता सीताने जोइ; तेथी क्कोज पामेला अंतःकरणवाला तथा प्रफुल्लित अयेलां नेत्र अने मुख कमलवाला तेनए ते सीता माताने नमस्कार कख्यो. पढी सीताना कहेवाथी अत्यंत नम्र एवा अनंगलवण अने मदनांकुश एवा ते बन्ने ज्ञाइयोए जामंरुलने पोतानो मामो जाणी तेने पण नमस्कार कख्यो. पढी प्रसन्न मन-वाला जामंरुले तेननुं धैर्य जोइने कहुं. “ हे वत्सो ! जो के तमे आ समरांग-णमां अत्यंत दुर्जय एवाय पण शत्रुने जीतवा समर्थ ठे, तथापी उत्तम एवा तमारे पोताना पूज्य पितानी साथे युद्ध करवुं योग्य नथी. कारण जेमणे महा बलवंत एवा रावणने पण जीत्यो ठे तो पढी तेमनी आगल बीजो कयो पुरुष युद्ध करवा समर्थ आय. ” अनंगलवण अने मदनांकुशे कहुं. “ हे मामा ! ए मनी आगल कोइ टकी सकवाने समर्थ नथी ए आपे सत्य कहुं ठे तथापी जो अमे हवणां युद्धथी पाठा फरीये तो ते अमारा पिता लज्जा पामे, माटे हवणां अमारे बन्ने ज्ञाइयोने तेमनी साथे युद्ध करवुं एज योग्य ठे. ” आम

तेज परस्पर वात करे ठे तेटलामां तो बन्ने सैन्यने विषे युद्ध चाड्युं. पठी रा-
मलक्ष्मणना सैन्य प्रत्ये कालरूप एवा ते बन्ने वीरो पोताना मामानी पासे युद्ध
करवानी रजा मागी पोताना सर्व सैन्यनी साथे तैयार थया. आ वखते रामना
सैन्यने विषे एवो कोइ पालो, रथी, अश्वार के हाथी उपर बेसनारो नहोतो के,
जे आ बन्ने महारथीयोना सन्मुख युद्ध करवाने तैयार थयो न होय. ठेवट
पोताना समग्र बलथी रामना सैन्यने मथन करी अनंगलवण कुमार रामनी
साथे अने मदनांकुश वासुदेव एवा लक्ष्मणनी साथे युद्ध करवा लाग्या. आ व-
खते अनंगलवणे रामने तथा मदनांकुशे लक्ष्मणने जूड जूड कह्युं के, “ तमे
पोतानुं जे बल रावणने देखाम्युं होय ते हवणां अमने देखामो. ” रामे पण
अत्यंत घोर एवी युद्धक्रीडा करता एवा महा दुर्जय अनंगलवण कुमारने जोइ
पोताना सेनापति कृतांत मुखने कह्युं. “ हे सारथी ! तुं आ म्हारा रथने ऊट
ए शत्रुनी पासे लइ जा के, जेथी हुं तेने तुरत जीती लजं. ” सारथीयं कह्युं.
“ हे नाथ ! आकी गयेला आ घोमन अहिंथी आगल चालता नथी तेम रथ पण
शखोना प्रहारथी जर्जरीत थइ गयो ठे. वली म्हारा बन्ने हाथो धनुष्य खेंचवाथी
बहु आकी गया ठे, तो हवे हुं वारंवार अत्यंत तीव्र एवा प्रहारनी वेदनाने
सहन करी शकतो नथी. ” रामे कह्युं. “ हवणां म्हारुं अंग पण एवुं शिथिल
थइ जाय ठे के, तेवुं पूर्वे रावणना घोर युद्धने विषे पण थयुं नहोतुं. म्हारां
इल मुशलादि दिव्य आयुधो पण आ शत्रुनी आगल वृथा थइ पमे ठे. पूर्वे
में जगत्ना मध्ये जे विजयलक्ष्मी मेलवी हती तेनुं शुं हवणां स्थापन करी
शकाशे ? ” राम आ प्रमाणे पोताना सारथीने कहे ठे एटलामां युद्ध
करता एवा मदनांकुशे लक्ष्मणना वक्ष्मणने विषे बाणनो एवो प्रहार कस्यो
के, जेथी लक्ष्मण रथना उपर तुरत मूर्छा पाम्या. पठी वारंवार चंदननां
शीतल जलनुं सिंचन करवाथी सचेत थयेला लक्ष्मणे क्रोधथी विकराल मु-
ख करी शत्रुना समूहने नाश करनारा चक्रनुं स्मरण करयुं. चक्र तुरत ल-
क्ष्मणनी पासे आव्युं एटले तेमणे तेने क्रोध करीने तत्काल मदनांकुश तरफ
फेंक्युं; परंतु ते चक्र तो मदनांकुशनी प्रदक्षिणा करीने फरी लक्ष्मणना हस्त
उपर वेतुं. लक्ष्मणे आवी गीते चक्रने वे वार मूक्युं. चक्र पण मदनांकुशनी
प्रदक्षिणा करी लक्ष्मणनाज हस्तने विषे प्राप्त थयुं. आम चक्र वारंवार पावुं

फर्युं, तेथी नाश पाम्युं ठे मान जेमनुं एवा राम लक्ष्मण खेद करता ठता पोतानामनमां विचार करवा लाग्या. “ हा ! आ जगतक्षेत्रने विषे निश्चे नवीन एवा आ बलदेव तथा वासुदेव उत्पन्न थया के शुं ? जे एमना उपर वारंवार फेंकेलुं चक्र पण निष्फल गयुं. !!! त्रण लोकमां वीररूप रावणने जीतेठते पण आ बनेथी पराजय थयो ए महा समुझने तस्या ठतां पण खाइमां बुझी गयेला वहाणनी पेठे थयेलुं ठे. ” आथी रीते खेदथी पीमा पामेला राम लक्ष्मणने जोइ नारदऋषिये तेमने कह्युं. “ हे राघवो ! तमे हर्षने स्थानके आवो महान् खेद शा माटे करो ठे ? कारण के, अत्यंत उत्कृष्ट एवा ज्ञुजमंफलना पराक्रमवाला पुत्रोथी बलीष्ठ एवा तमारो पराजय पण लोकने विषे सर्वस्थानके श्रेयकारी ठे. सीता सतीना उदररूप गुफाने विषे निवास करनारा अने वीर पुरुषोना मध्ये मुकुटमणि समान अनंगलवण अने मदनांकुश नामना आ बने पुत्रो तमारा ठे. एउ तमारा दर्शनने माटे हर्षथी अहिं आव्या ठे. तमारे एमने पोताना दुर्धर वैरने पोषण करनारा शत्रु मानवा नहि. ” पढी नारदे राम लक्ष्मणनी आगल सीताने वनमां त्यजी दीधी त्यारथी आरंज्नी पुत्रना जन्मपर्यंतनी सर्व वात कही सँजलावी, तेथी दशरथ पुत्रो हर्ष अने लज्जाथी महा विस्मय पाम्या. पढी रामरथथी नीचे उतरी अने हर्षथी बने हाथने पहोला करी पुत्रोने आलिंगन करवा माटे तेमना सामा दोर्या. अनंगलवणे अने मदनांकुशे पण पिताने आवता जोइ पोतपोताना रथमांथी तुरत नीचे उतरी तेमना चरणकमलने विषे नमस्कार कस्यो. रामे तेमने महा हर्षथी आलिंगन करयुं. पढी हर्षित चित्तवाला बने ज्ञाइयोए लक्ष्मणना चरणमां नमस्कार कस्यो. लक्ष्मणे पण तेउने आलिंगनपूर्वक बहु प्रीति उपजावी. शत्रुघ्न ज्ञूपतिये पण पोतानां चरणने विषे हर्षथी नमन करता अने सर्वे ज्ञातिवर्गने आनंद उपजावता ते पोताना बंधुना पुत्रोने प्रेमथी आलिंगन करयुं. तारुण्य लक्ष्मीथी व्याप्त, सौजाग्य गुणोथी गरीष्ठ अने रूपश्रीथी कामदेवने पण जीतनारा ते बने पुत्रोने जोइने राम विगेरे सर्व मनुष्यो अत्यंत संतोष पाम्या. वैमानमां बेठेला सीता सती पण रामादिकने दुर्जय एवुं पोताना पुत्रोनुं शौर्य जोइने हर्ष पामता ठता फरी पुंरुरीक नगरप्रत्ये आव्या.

पढी लक्ष्मणादि स्वजनो सहित रामे म्होटा महिमाथी मणिना तोर-

णोए करीने सुशोभित एवी विनीता नगरीप्रत्ये पोताना बन्ने पुत्रोने प्रवेश कराव्यो. आ वखते केटलाक नागरीक लोको रामने, केटलाक सीताने, केटलाक ते बन्ने पुत्रोने अने केटलाक तेमना श्रेष्ठ वंशने एम जूदा जूदा वखाणता इता. पढी रामे वज्रजंघ राजाने सत्कार पूर्वक कह्युं के, “ हे महानुभाव ! तमे म्हारी उन्नति करनारुं ए बहु सारुं करयुं ठे के, “ जे म्हारा पुत्रोने अहिं लाव्या. ” आ अवसरे विज्ञीषण, सुग्रीव, हनुमान विगेरे मुख्य जूपतियोथी युक्त एवा लक्ष्मणे हाथ जोडीने हर्षथी तुरत श्री रामनी विनंती करी के, “ हे बांधव ! एक तो आपना वियोगथी अत्यंत तप्त थयेली सीता बहु दूर रही ठे. हे विवेकी ! तेमां पण बीजुं ए ठे के, हवणां ते महा सती पोताना पुत्ररत्नना वियोग दुःखथी बहु आकुलव्याकुल थइ होय एम देखाय ठे, माटे हे अधीश ! जो आप आज्ञा करो तो हुं ए महा सतीने अहिं तेनी लाववा माटे जानं. ” लक्ष्मणनां आवां वचन सांजली रामे पोताना मनमां विचार करीने लक्ष्मणने योग्य उत्तर आप्यो के, “ हे बांधव ! जो के लोकापवाद तइन असत्य ठे तो पण मूर्ख लोकोना अप्रमाणिक तथा साररहित वचनोथी त्याग करेली सीताने म्हाराथी पोताना घरने विषे केम लावी शक्याय ? हुं सीताने शुद्ध शीलवाली जाणुं ठुं तो पण ते प्राणप्रियाने अपवादथी निवृत्त करवाने दिव्यपण करावीने पढी घरने विषे लावीश. ”

पढी “ एम थान. ” एम कह्नीने हनुमान विगेरे जूपतियोए विनीता नगरीनी बहार कृणमात्रमां उत्तम सिंहासनोथी सुशोभित एवा म्होटा वैमान तुल्य अनेक श्रेष्ठ मंरुपोतैयार कराव्या. पढी श्री रामनी आज्ञाथी देदीप्यमान वैमानमां बेसी सुग्रीव जूपतिये पुंरुरीक नगर प्रत्ये जइने सीताने प्रणामपूर्वक विनयथी कह्युं के, “ हे मात ! निश्चे रामे तमने तेरुवा माटे मने अहिं मोकल्यो ठे, माटे पोताना प्रिय प्राणनाथना आ पुष्पक वैमानने विषे आप शीघ्र बेसो. ” सुग्रीवनां आवां वचन सांजली पूर्वना स्पष्ट पराज्वना स्मरणथी खेद पामती सीताये कह्युं. “ अहो ! एक तो आज सुधी पण म्हारा मननी अंदर मने वनमां त्यजी दीधानुं दुःख स्फुरायमान ठे तेमां वली बीजा दुःखने आपनाग ते रामनी पासे हुं शी रीते आवुं ? में एमना हृदयनो स्नेह जाण्यो ठे. ” सुग्रीवे फरीथी कह्युं. “ हे स्वामिनी ! क्रोध त्यजी द्यो, कारण हवणां सुमित्रा-

ना पुत्रसहित श्री राम अनेक नगरवासी जनो अने जूपालोनी साथे तमारी शुद्धिने माटे विनीता नगरीनी बहार तैयार करेला मंरुपोमां सिंहासननी उपर बैठेला ठे. ” सीता प्रथमथीज पोतानी शुद्धिनी स्पृहावाली हती, तेथी सुग्रीवनां संतोषकारी वचनथी ते वैमानमां बेठी. वैमान पण कृणमात्रमां आकाशमार्गे अइ विनीता नगरीनी समीपे आवी पहोच्युं. पठी जनकराजपुत्री सीता महेंडोदय नामना उद्यानमां वैमानथी नीचे उतख्यां एटले लक्ष्मणादि समस्त नरेंडोए तेमने सन्मानपूर्वक हर्षथी प्रणाम कख्या. लक्ष्मणे विज्जी गणादिकनी साथे सीताने फरीथी प्रणाम करीने कह्युं. “ हे निर्मल हृदयवालां जनकराजपुत्री ! तमे तुरत पोताना मेहेल प्रत्ये पधारीने अमने पवित्र करो. ” सीताये कह्युं. “ हे वत्स ! हुं पोतानी शुद्धि कख्या विना क्यारे पण अयोध्या नगरीमां आववानी नथी. ” पठी लक्ष्मणे ए सर्व वात तुरत रामने निवेदन करी एटले रामे पोते त्यां आवी सीताने कह्युं. “ हे देवी ! तमे रावणना घरेने विषे दीर्घकालपर्यंत रह्या उतां अत्यंत शुद्ध शीलवाला ठो तो हे प्रिया ! तमे सर्व नगरवासी माणसो अने जूपालोनी समकृ नवीन एवा दीव्यथी सर्व अपवादने नाश करवाना कारणरूप आत्मशुद्धि करी बतावो. ” सीताये हास्य करीने कह्युं. “ हे राम ! तमारुं विचक्षणपणुं कंइ अलौकिक देखाय ठे के, जे तमे गर्जवंती एवी मने परीक्षा कख्या विना वृथा वनने विषे त्यजी दीधी. हे प्राणनाथ ! प्रथम मने तीव्र दंरु तो आपी चूक्या अने हवे पाठलथी परीक्षा करवानुं कहो ठो ए तमे कांड अलौकिक नीति प्रगट करी होय एम देखाय ठे. ” रामे विलक्ष बनीने कह्युं. “ देवी ! हुं तने विशुद्ध शीलवाली जाणुं ठुं, तथापी नगरवासी जनोना विश्वासने माटे एम कहुं ठुं. ” सीताये कह्युं. “ हे स्वामिन् ! सांज्ञलो. में दुःसह एवां पांच दिव्य अंगीकार कख्यां ठे. तेमां ? ज्वालाथी विकराल एवा अग्निमां प्रवेश करुं, १ अत्यंत तपावेला कोशने जी-ज्वती चाटुं, २ त्राजवामां तोलाउं, ४ मंत्रेला चोखा चावुं अथवा ५ हलनी लोहमय फालने जीज्वती गृहण करुं. आ पांच दिव्यमांथी जेनी आज्ञा करो ते करुं. ” आ वखते नारदऋषि अने सर्वे नगरवासी लोको श्री रामने कहेवा लाग्या के, “ हे रघुराज ! आ सीता सतीज ठे; एमां तमारे जरापण शंका करवी नहि. ” रामे पण सर्वे लोकोने कह्युं. “ तमारो विचार श्रेष्ठ ठे; परंतु

हा ! पूर्वे तमोएज दुष्ट संकल्पना समूहथी आ महासतीने दूषित करेली ठे, तो हवे ते दिव्य विना हवणां शुद्ध शीलवाली शी रीते थाय ? हे नागरिको ! हवे तमारी चपल एवी जीह्वा इंडि जेम तेम बोले नहि एटला माटे सीता पण तमारा विश्वासने माटे म्होदुं दिव्य धारण करो. ” एम कहीने रामे त्र-
एसो हाथ लांबी अने बे माथोमा उंमी एक खाइ खोदावी, तेमां पोताना सेव-
को पासो सूकां चंदननां काष्ठो ज्ञराव्यां. ठेवट तेमां अग्नि मूकीने ते खाइने
चारे तरफथी ज्वाजळयमान करी.

हवे आ अवसरे वैताढ्य पर्वतनी उत्तर श्रेणी उपर रहेनारो अने आ-
ठसो स्त्रीयोनी पति श्री जयजूषण नामनो विद्याधर राज्य करतो हतो. एक
दिवसे तेणे पोताना मामाना पुत्र हेमशिख साथे पोतानी करमंमल नामनी
प्रियाने सूतेली जोइने क्रोधने लीधे तेने पोताना घरमांथी काढी मूकी अने
पोते पण वैराग्यना आवेशथी सर्व संगने त्यजी इइ दीक्षा लीधी. पढी धीर
एवा ते जयजूषण मुनि पृथ्वी उपर विहार करता हता. एक दिवस ते महा-
त्मा विनीत नामना उद्यानने विषे कायोत्सर्गे उज्जा हता. हवे जे करमंमल स्त्रीने
पोते काढी मूकी हती, ते स्त्री पोतानुं बाकीनुं आयुष्य बहु कष्टथी पूर्ण करी बहु
पापने लीधे विद्युदंष्ट्रा नामनी एक राक्षसीपणे उत्पन्न थइ. आ स्त्री पूर्वना वै-
रने लीधे पेला कायोत्सर्गे उज्जेला मुनिने घोर उपसर्ग करती हती; परंतु मु-
निये तो तेणे करेला बहु घोर उपसर्गने सहन करी अनंत सुखकारी एवा एक
केवलज्ञानने प्राप्त करयुं. मुनिने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं, तेथी इंड अनेक देव-
तानुनी साथे त्यां ते मुनिनो केवलज्ञाननो महोत्सव करवाने आव्यो. ते वखते
देवतानुं इंडने सीताना दिव्यकृत्यनी वात कही संजलावी. पढी इंड जन-
कराजपुत्रीने सहाय्य करवा माटे पोताना हरिलोगमेषी देवताने आज्ञा करी
पोते पेला केवलज्ञानी महात्मा पासो गयो.

हवे अहिं श्री रामनी आज्ञाथी पवित्र देहवाली, परमेष्ठी मंत्रना ध्यान-
थी निष्पाप अने सर्व प्रकारना जय रहित एवी सीता खाइनी समीपे आ-
नी. राम ज्वालाथी विकराल एवा अग्निने जोइ खेद पामता ठता तुरत पोता-
ना मनमां विचार करवा लाग्या के, “ हाय हाय ! में आ जनकराजपुत्रीने
गोर उःखमां त्रया पासो ठे. अहो देवकुं केवुं कुचेष्टित ठे ! ” आवी रीते राम

विचार करे ठे एटलामां सीता अग्निनी नजीक आवीने श्री वीतरागनुं स्मरण करती ठती कहेवा लागी. “ हे जिनेंज्ञको, देवतानुं अने सत्पुरुषो ! तमे सौ सांजलो. में क्यारे पण आ राम विना बीजा कोइ पुरुषने चित्तमां पण धास्यो होय तो आ अग्नि म्हारा शरीरने सहसा जस्मरूप करी नाखजो अने जो हुं सती होउं तो आ अग्नि शीतल अइ जजो. ” आम कहीने ते महा सती सीताये अग्निने विषे जंपापात दीधो. “ अहो ! सीता महासतीनुं आ विशाल सत्व ठे !!! ” एम देवता, विद्याधर, राजा अने बीजा सर्वलोको उंचा स्वरथी कहेवा लाग्या. आ वखते अग्नि बुजाइ गयो अने खाइ तो पगथीयां सुधी उत्तम जलवने पूर्ण जाणे अद्भुत रत्नरूप वाव्य होयनी ? एवो अइ गइ. अहो ! निश्वे शीलवतीनां शीलनो कोइ अपूर्व उत्तम प्रजाव विजयवंतो वर्त्ते ठे !! सीता पण वाव्यनां जलना मध्यजागने विषे श्रेष्ठ कमलोनां उपर रहेला सिंहासनमां उत्तम वस्त्राजरणने धारण करी जाणे सौधर्म देवलोकनी अधिष्ठायक देवीज होयनी ? एम बेठी. वाव्यनी अंदर रहेलो जलसमूह पोताना म्होटा तरंगोथी आसपास रहेला सिंहासनोने नींजववा लाग्यो. विद्याधरो नींजावाना जयथी तुरत आकाशमार्गे उंचा जवा लाग्या. पढी ते जलना कलोलथी अत्यंत व्याकुल अथेला राजादि सर्वे लोको कहेवा लाग्या के, “ हे महासती ! तुंज अमारुं रक्षण कर ! रक्षण कर !! ” आम तेमणे बहु पोकार कस्यो एटले सीताये ते बोली देता एवा जलना समूहने पोताना बन्ने हाथथी स्पर्श कस्यो एटले ते जलसमूह तुरत वाव्य प्रमाण अइ गयो. पढी स्वस्थ अथेला राजादि सर्व लोकोए सीताना शीलवृत्तनी प्रशंसा करी. देवताए पण प्रसन्न अइ ते महासती उपर पुष्पवृष्टी करी. माताना आवा अद्भुत महिमाने जोइ अनंगलवण अने मदनांकुश ए बन्ने ज्ञाइयो जाणे वाव्यनां जलना हंसो होयनी ! एम जलने विषे तरता तरता तुरत सीतानी पासे गया.

पोतानां चरणकमलने विषे प्रणाम करता ते महा ज्ञाग्यवंत बन्ने पुत्रोने आलिंगन करी महासती सीताये जाणे निश्वे मूर्तिमंत न्याय अने धर्म होयनी ! एम पोतानी बन्ने बाजुए बेसाख्या. पढी सुग्रीव, जामरुल विगेरे अनेक नृपालो सहित वासुदेव एवा लक्ष्मणे प्रेमपूर्वक सीतानां चरणने विषे प्रणाम कस्यो. रामे पण सीतानी पासे आवी हाथ जोडीने कस्यो. “ हे सुशी-

ले ! लोक वाक्यश्री में करेला अपराधनी आप क्षमा करो. हे देवी ! प्रथम तो गर्जना करता सिंह अने हाथीयोना समूहश्री अत्यंत घोर एवा जयंकर वनने विषे जे तमे जीवतां रह्या एज तमारुं मुख्य दिव्य शुं अमे नश्री जाणता ? हे विदेहराजपुत्री ! तमे म्हारा सर्व अपराधोनी क्षमा करीने घर प्रत्ये चालो अने हे प्रिया ! स्वस्थ मनवाला अइ पूर्वनी पेठे म्हारी साथे अखंडित जोगोने जोगवो." सीताये कह्युं. "हे नाथ ! एमां कांड आपनो अथवा नगरवासी लोकोने दोष नश्री; एतो में पूर्वे उपार्जन करेला अति घोर दुष्ट कर्मनुं फल आवी पम्युं हतुं. हे विजो ! हवे म्हारे आ लोकने विषे तेमज परलोकने विषे बहु दुःख आपनारा विनश्वर एवा संसारना जोगश्री शर्युं. हवे तो हुं संसार-वासथी मेलवेलां पापने नाश करवामां समर्थ एवा कळयाणकारी महाव्रतने अंगीकार करीश." आ प्रमाणे कहिने एज वखते महा सत्ववाली सीताये पोताना हाथवती पोताना मस्तक उपर रहेला केशनो लोच कस्यो. पढी जे-टलामां "अरे प्रिया ! तमे आ शुं करो ठो ?" एम कहिने राम मूर्छा पान्या तेटलामां सीताये जयजूषण केवलीनी पासि जइने तपस्या लीधी. पढी ज्यारे चंदननां जल विगेरे शीतल उपचारश्री सिंचन करेला राम सचेत थया त्यारे ते विलाप करवा लाग्या के, "हे प्रिया ! तुं क्यां ठे ? अने हवणां क्यां गइ ठे ?" वली पोतानी चारे बाजुए विंटलाइने वेठेला जामंरुल विगेरेने पण रामे कह्युं के, "अरे धिक्कार ठे धिक्कार ठे !! तमे मने पोताना केशनो लोच करनारी एवी जनकराज पुत्री सीताने हवणां देखामता नश्री." रामे आ प्रमाणे कह्युं, ठतां सर्वे जूपतियो मौन धारण करीने बेसी रह्या; तेश्री वधारे क्रोधानुर थयेला रामे कह्युं. "अरे ! मरवानी इहा करता एवा तमे मने आवुं दुःख प्राप्त थये ठते पण केम उदासीपणुं धारण करो ठो ?" लक्ष्मणे प्रणाम करीने कह्युं. "हे विजो ! आ सर्वे जूपतियो आपना आज्ञाकारी सेवको ठे तेमज हे करुणासागर ! आ सर्व लोको पण आपनाज जक्तो ठे. सीता सतीये पोतेज मस्तक उपर लोच करी जयजूषण केवलीनी पासि विधिपूर्वक दिक्षा लीधी ठे. जेम पूर्व ! आपे लोकना दुष्ट वचनश्री गर्जवती ते सीताने त्यजी हती तेमज प्राप्त थयेला सत्ववाली ए महासतीये इवणां उत्तम व्रत धारण करी आपने त्यजी दीघा ठे. ए महर्षिने चार कर्मनो नाश थवाथी इवणां केवलज्ञान उत्पन्न थयुं

ठे, माटे आप सरखाने पण उत्कृष्ट एवा पुण्यने माटे तेमनो केवलमहिमा करवो निश्चे योग्य ठे. वली व्रतने धारण करनारी सीता पण त्यां साध्वीयोनी पासे ठे” लक्ष्मणांनां आवां वचन सांजली पुण्य बुद्धिवाला रामे तुरत सीतानी प्रशंसा करता कहुं. “अहो ! उत्कृष्ट पुण्यवाली ते म्हारी प्रियाने धन्य ठे के, जेणे ते केवली मुनिनी पासे विधिपूर्वक व्रत आदरचुं. ” आम कहीने राम पोताना परिवार सहित ते केवली मुनिने वंदना करवा गया. त्यां राम केवलीने वंदना करो तेमनी आगल बेठा एटले हितना अजिलाषी तथा तपोधन एवा ते महामुनिये पापनो नाश करनारी अमृत समान धर्म देशना आपी. व्याख्यान पूर्ण थया पढी रामे तेमने पूठ्युं के, “हे मुनि ! हुं ज्ञव्य तुं के अज्ञव्य तुं ? आ म्हारा शंसयने ठेदी मने शंका रहित करो. ” केवलीये कहुं “हे नरेंडवंड ! तमे ज्ञव्य ठो अने वली तमे आज ज्ञवने विषे म्होटा नदयने पामशो. ” उत्तम आचरणथी वखाणवा योग्य एवा रामे फरीथी पूठ्युं. “ हे मुनीश्वर ! म्हारे लक्ष्मणने विषे आवो दुःस्त्यज प्रेम शाथी ठे ? ” मुनिये कहुं. “ हे बलदेव ! तमें जोगोने जोगवीने अंते शुद्ध एवा चारित्रने अंगीकार करशो. ” आ वखते जेने अत्यंत बोध प्राप्त थयोठे एवा रामना सेनापति कृतांते संसारवासथी बहु ज्ञय पामता ठतां अनेक ज्ञव्य पुरुषो सहित दीक्षा लीधी. पढी ते केवलीमुनिये राम, लक्ष्मण, विज्जीषण अने सुग्रीव विगेरे अनेक पुरुषोना पूर्वज्ञवो विस्तारथी कहीने तेमने जिनराजना धर्मने विषे दृढ कख्या. पढी विज्जीषणे केवलीने पूठ्युं. “ हे मुनीश्वर ! विशेषे जिनेंझना धर्मने विषे स्थिर मनवाला रावणे कया दुष्ट कर्मने लीषे सीतानुं हरण करचुं ? वली लक्ष्मणे रावणेने माख्यो ए पूर्वज्ञवना वैरथी के नविन उपार्जन करेला वैरथी ? तेमज मूर्खलोकोए मिथ्या कलंकथी सीताने शा माटे दूषित करी ? ”

केवलीये कहुं. “ हे राजन् ! दक्षिण ज्वरतक्षेत्रमां क्षमावती नामनी नगरीने विषे नयदत्त नामे वणिक रहेतो हतो. तेने सुनंदा नामनी स्त्री हती. तेउने श्रीदत्त अने धनदत्त नामना बे पुत्रो हता. अनुक्रमे युवावस्थाने प्राप्त थयेला ते वने पुत्रोने याज्ञवल्क्य नामना कोइ ब्राह्मणानी साथे मीत्राइ थइ. हवे एज नगरमां सागरदत्त नामनो कोइ धनवंत वणिक वसतो हतो. तेने स्तनप्रज्ञा नामनी स्त्री हती. तेउने एक अनुत्तमा नामनी पुत्री हती. ज्यारे आ

पुत्री युवावस्था पामी त्यारे पिताए तेनो संबंध नयदतना म्होटा पुत्र श्रीदत्त साथे कस्यो. पढी माताए पण पोताना लोञ्जथी एज पुत्रीनो संबंध पतिथी ठानी रीते कोइ महा धनवंत श्रीकांत नामना वणिकूनी साथे कस्यो. आ वातनी याइवळक्यने खबर परुवाथी तेणे ते वात श्रीदत्त तथा धनदत्तने कही. पढी श्रीदत्ते रात्रीने विषे क्रोधथी शस्त्रवने श्रीकांतने मास्यो. श्रीकांते पण तेने तेवोज प्रहार कस्यो. वने जणाञ्च मृत्यु पाम्या अने विंध्याचल पर्वतनी जूमिने विषे हरणरूपे उत्पन्न थया. पेढी अनुत्तमा कन्या पण तेमनेज माटे होयनी ? एम परण्या विना मृत्यु पामीने तेज वनमां मृगी रूपे उत्पन्न थइ. पढी ते वने हरणो मृगलीने माटे महा घोर युद्ध करीने मृत्यु पाम्या. आम वैरने विषे तत्पर एवा ते वने जणाए बहु जव भ्रमण कस्यो.

इवे अहिं धनदत्त बंधुरहित थवाथी अत्यंत दुःख पामतो रात्रीने विषे वनमां जटकतो इतो. त्यां तेने ज्ञुख लागी एवामां देव इच्छाथी केटलाक साधुञ्च तेनी नजरे परुचा. धनदत्ते तेञ्चनी पासे जइ खावानुं माग्युं एटले ते साधुञ्चमांथी एक जणे कहुं. “अरे ! साधुञ्च दिवसने विषे पण क्यारे गृहस्थियो ने अन्न आपता नथी तो पढी रात्रीने विषे तो आपेज केम ? वली साधुञ्चए तो सर्व प्रकारे रात्रीज्जोजन त्याग करचुं ठे.” आ प्रमाणे मुनियोए प्रतिबोध पमानेलो ते धनदत्त धर्म पामी अंते काल करी सौधर्म देवलोके देवतापणे उत्पन्न थयो. त्यां देवतानुं आयुष्य पूर्ण करीने ते कोइ नगरमां मेरुनंदन नामना श्रावकनी स्त्री धारणीने उदरे पद्मरुचि नामनो पुत्र थयो. अनुक्रमे युवावस्था पाम्यो एटले तेणे श्रावकधर्म आदस्यो. एक दिवस घोडा उपर बेसीने बहार जता एवा तेणे रस्तामां कोइ वृद्ध वृषज्जने मरवानी तैयारीमां दीठो. दयावंत पद्मरुचिये तुरत घोडा उपरथी नीचे उतरी ते वृषज्जना कानमां पांच परमेष्ठिनो नवकार मंत्र संजलाव्यो. पढी ते वृषज्ज मृत्यु पामीने नवकार मंत्रना प्रजावथी तेज नगरीना नृपतिनी स्त्री श्रीदत्ताने उदरे वृषज्जध्वज नामना पुत्रपणे उत्पन्न थयो. अनुक्रमे ते युवावस्था पाम्यो.

एक दिवस ते राजकुमार नगरने विषे फरतो फरतो पेढा वृषज्जनां मृत्युस्थाने आवी पडोव्यो. त्यां तेने ते स्थानने जोवाथी जाति स्मरण ज्ञान प्राप्त थयुं. पढी तेणे ते जग्या उपर एक जिनालय करावी तेनी ज्ञात उपर मृत्यु

पामवाने तैयार अयेलो एक वृषज्ज चितराव्यो. वली तेणे वृषज्जना कानमां न-
वकारमंत्र संजलावनार पुरुषनुं चित्र पण जिनेंइनी मूर्ति सहित कराव्युं. पढी
तेणे त्यां रहेला पूजारीने कहुं के, “ जे माणस आ चित्रोने यथार्थपणे जोवे
तेनी खात्री करी मने तुरत खबर आपवा.” वृषज्जध्वजकुमार आ प्रमाणे यो-
ग्य बंदोबस्त करी पोताने घेर गयो.

हवे केटलाक दिवस पढी पेलो पद्मरूचि शेठ त्यां चैत्यवंदन करवा
आव्यो. तेणे अरिहंत प्रज्जुने नमस्कार करीने ज्जींते चितरेलां चित्रो एकी
नजरथी जोइने हाश्य करयुं एटले पूजारीये तेने कारण पूठयुं. पद्मरूचिये
कहुं. “ में पूर्वे अश्व उपरथी नीचे उतरी वृद्ध वृषज्जना कानमां परमेष्टी मंत्र
संजलाव्यो तेनो आ चितार ठे. ए कारणथी में हाश्य करयुं ठे. ” पूजारीये
आ वात राजपुत्र वृषज्जध्वजने कही, तेथी ते त्यां आवी पद्मरूचिने प्रणाम
करीने कहेवा लाग्यो के, “ हे सुश्रावक ! ते वृद्धवृषज्ज हुंज हतो. आपे मने
अंत वखते नवकारमंत्र संजलाव्यो; तेथी हुं राजपुत्र अयो हुं. हे महा उप-
कार करनारा ! हवे तमे म्हारा गुरू, देव अने प्राणरूप ठो.” वृषज्जध्वज राज-
कुमारे, आ प्रमाणे पद्मरूचिना वखाण करी तेने लक्ष्मीथी समृद्धिवानू एवा
पोताना घर प्रत्ये तेनी जइ तेनीज साथे उत्तम श्रावकधर्म आदस्यो. पढी ते
बने जणानु कालधर्म पामी ईशान देवलोके महा समृद्धिवंत देवता अया. त्यां
तेनु दीर्घकाल पर्यंत सुख जोगवी तेमांनो पद्मरूचि त्यांथी ज्यवीने वैताढ्य प-
र्वतना नंदावर्त नगरना नंदीश्वर राजानो नयतप्रिय नामना पुत्रपणे उत्पन्न
अयो. त्यां ते बहु काल पर्यंत राज्य जोगवी अंते दीक्षा लइ कालधर्म पामी
माहिंइ देवलोकमां देवता अयो. त्यांथी चवी महाविदेह क्षेत्रमां हेमा नगरीना
राजा विपुलवाहननी स्त्री पद्मावतीना नदरे श्रीचंड नामना पुत्रपणे उत्पन्न अयो.
अनुक्रमे युवावस्था पाम्यो एटले बहु काल पर्यंत राज्य सुख जोगवी अंते स-
माधीगुप्त मुनी पासे चारित्र लइने काल करी ब्रह्मदेवलोकनो देवेंइ अयो. त्यां
तेणे ब्रह्मलोकनां बहु सुखो जोगव्यां. पढी त्यांथी चवीने आ पद्म नामे उत्पन्न
अयो. वृषज्जध्वज पण ईशान देवलोकमां नाना प्रकारनां सुखोने जोगवी अंते
त्यांथी चवी बहु प्रकारना जवोवने मेलवेलां पुण्यथी आ सुग्रीव अयो ठे.

हवे श्रीकांतनो जीव के, जे मृग अयो हतो ते बहु जवो भ्रमण करी

मृणालकंद नगरमां वज्रकंद राजानी हेमवती प्रियाना उदरधी महा बलवान् शंजु नामे पुत्र थयो. नथदत्तनो जीव घणां जवो ब्रमण करी शंजु नृपतिना उपाध्याय विजयनी स्त्री रत्नचुमाने उदरे श्रीज्जुति नामनो पुत्र थयो. अनुक्रमे ते पुरोहित पद पाभ्यो. अनुत्तमा पण अनेक जवो जमीने श्रीज्जुतिनी स्त्री सरस्वतीने पेटे वेगवती नामे कन्या थइ. अनुक्रमे ते युवावस्था पामी. एक दिवस मनुष्योने ज्जुतिथी स्तुति करवा योग्य सुदर्शन नामना साधुने कायोत्सर्गे उज्जेला जोइ वेगवतीये हाश्य करीने सर्वे लोको सांज्जलता ठतां कह्युं के, “अरे लोको ! पूर्वे आ साधुने में कोइ स्त्रीनी साथे कीमा करतो जोयो ठे. तो हवे तमे ए साधुनो वेप धारण करनार दंज्जिने शा माटे वंदना करो ठो?” वेगवतीनुं आवुं वचन सांज्जली मूर्ख पुरुषो अरिहंत धर्ममां तत्पर रहेला ते साधुनी निंदा करवा लाग्या एटले मुनिये एवो घोर अज्जिग्रह लीधो के, “ज्यां सुधी हुं कलंकथी निर्मुक्त थइश नहि त्यां सुधी कायोत्सर्गेज रहीश.” पढी जैनधर्मवंत पुरुषोए वेगवतीनो बहु तिरस्कार कस्यो. वेगवती पण बहु उद्वेग पामीने फरीथी साधु पासे जइ सर्वे लोको सांज्जलतां ठतां कहेवा लागी. “हे यतींइ ! आप निरंतर निष्कलंक ठो. में ए सर्व कपटथी कह्युं हतुं, तो आप क्कमा करो.” आम कहीने तेणे फरीथी मुनिने नमस्कार कस्यो. सर्वे लोको पण स्वस्थ मनवाला थया. पढी ते दिवसथी वेगवतीये श्रावकधर्म अंगीकार कस्यो. एक दिवस शंजु राजाए उत्तम रूपवाली वेगवतीने दीठी; तेथी तेणे वेगवतीना पिता पासे तेनी याचना करी. वेगवतीना पिता श्रीज्जुतिये कह्युं. “हुं ए कन्या आपने आपनार नथी. पढी राजाए श्रीज्जुतिने मारी बलात्कारे वेगवतीने जोगवी एटले तेणे नृपतिने क्रोधथी श्राप आप्यो के, “जवांतरे हुं त्थारा वधने अर्थे उत्पन्न थइश.” पढी शंजु राजाए वेगवतीने ठोनी दीधी एटले ते कन्याये हरिगंता नामनी साध्वी पासे दीक्षा लइ उग्र तप आदर्युं. केटलोक काल पांच महाव्रत पालीने वेगवती अंते काल करी ब्रह्म देवलोकमां देवतापणे उत्पन्न थइ. न्यांथी चवीने ते पूर्वे करेला नियाणाना बलथी जनकरात्री सीता थइ. तेणे पूर्व जवने विषे साधुने मिथ्या कलंकीत कस्या इता, तेथीज तेने माथे लोकोए कलंक चमाव्युं हतुं.

शंजुराजा पण मृत्यु पाभ्या पढी अनेक जव जमण करी कुश नामना

ब्राह्मणनी स्त्री सावित्रीने उदरे प्रजास नामे पुत्र थयो. अनुक्रमे युवावस्था पाम्यो एटले तेणे विजयसेन आचार्य पासे दीक्षा लइ उग्र तप करवा मांर्यो. एक दिवस महा समृद्धिची संमत्शिखरे यात्रा करवा जता विद्याधरोना अधिपति कनकप्रज्ञने जोइ ते प्रजास नामना साधुए नियाणुं करचुं के, “ आ में उत्तम रीते करेलां तीव्र तपना समूहनं जे कांइ फल होय तेथी हुं आवता जवने विषे आवा वैज्रववालो अने बहु जूजाबलवालो थानं.” पढी ते प्रजास मुनि काल करी त्रीजा देवलोकमां देवता थया. त्यां बहु सुख जोगव्या पढी चवीने त्हारा बंधुरूप रावण थयो. (श्री जयजूषण केवली विज्ञीषणने कहे ठे के) हे राजन् ! श्रीदत्त अने धनदत्तनो मित्र जे याज्ञवल्क्य ब्राह्मण हतो ते घणा जवो ज्रमण करीने आ तुं विज्ञीषण थयो हुं. हवे वेगवतीनो पिता जे श्रीज्जुति हतो ते मृत्यु पामी स्वर्गमां गयो. त्यांथी चवीने ते सुप्रतिष्ठ नगरमां पुनर्वसु नामे विद्याधर थयो. एक दिवस कामथी पीडित थयेला तेणे पुंरुरिक नगरना जगनंदन चक्रवर्तीनी पुत्री अनंगसुंदरीनुं हरण करचुं. कहुं ठे के— कामातुर पुरुषोने चतुराइ (विवेकीपणुं) क्यांथी होय ? पढी जगनंदन चक्रवर्तीये पोतानी पुत्रीनी शोधने माटे मोकलेला अनेक विद्याधरोनी साथे युद्ध करता ते पुनर्वसुना वैमानथी अनंगसुंदरीये कोइ महा जाफीमां परतुं मूक्युं.

पुनर्वसुए पण पोतानुं बल क्षीण थवाने लीधे जय पामतां ठतां दीक्षा लइ तपस्या करवा मांरी. पढी मरणना अवसरे अनंगसुंदरीने मलवानुं नियाणुं करी ते पुनर्वसु मुनि कालधर्म पामी देवलोकें गया. त्यांथी आयुष्य पूर्ण थये चवीने आ लक्ष्मण थया ठे. हवे जाफीमां पढेली अनंगसुंदरी त्यांज तपनुं आचरण करी अंते अनशन लइ कालधर्म पामीने बीजा देवलोकमां देवी थइ. त्यांथी देव सुख जोगवीने पढी चवी आ लक्ष्मणनी स्त्री विशाळ्या थइ ठे. (केवली कहे ठे के,) अहो ! परस्पर प्रेम अने छेबने धारण करनारा सर्वे जीवो राग अने रोषथी जगत्तने हितकारी एवा अरिहंत धर्मने नहि जाणीने आ संसाररूप महा अरण्यमां ज्रमण करे ठे.”

पढी राम, जयजूषणकेवलीने नमस्कार करी सीता साध्वीनी पासे आव्या. त्यां ते अत्यंत कोमल अंगवाली सीता साध्वीने जोइ पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्या के, “ अहो ! आ महामतीनुं शरीर माग्वणना मरखुं.

बहु कोमल थे. तो ए कठोर देहवाला धीर पुरुषोत्थीज पाली शकाय एवा व्र-
तने शीरीते धारण करी सकशे ? हा ! सर्व जगत्तना जनोने क्षोत्रकारी एवो
रावण पण जेना चित्तने कंपावी शक्यो नथी, ते महासतीने तपश्या शुं दुःकर
श्रवानी थे ? कारण निश्चे तपश्याने विषे कठोर अनारा पुरुषो मुक्ति पामना-
रा थाय थे. ” आ प्रमाणे महासती सीताना धैर्य विगेरे उत्कृष्ट गुणोनो पो-
ताना चित्तमां विचार करता राम ते शांत मनवाली अने महाव्रतने धारण
करनारी महा साध्वी सीताने नमस्कार करी लक्ष्मण विगेरे पोताना परिवार
सहित तेना ते ते गुणोत्थी हर्षित थया ठतां विनीता नगरीप्रत्ये आव्या. अहो !
मनुष्योने विषे सीता समान बीजी कोइ स्त्री सती अने पतिव्रता नथी. का-
रण के, जेना शीलव्रतना प्रज्ञावधी ज्वाजल्यमान एवो विकराल अग्नि पण
जलरूप थइ गयो.

इति श्री पद्म चरित्रे सीता प्रवासदिव्यदीक्षावर्णानो नाम

अष्टम प्रस्तावः

पत्नी लक्ष्मण पोतानां हृदयमां श्री रामनी जक्ति करता ठता राज्यनुं
पालन करवा लाग्या. आ प्रमाणे राम लक्ष्मण वने जाइयो पूर्वना पुण्य यो-
गथी पुत्रपौत्रादिनी परंपराथी वृद्धि पाम्या. महासती जनकराज पुत्री सीता
पण घोर एवा तपने आचरी तेत्रीश दीवस अनशन व्रत धारण करी अंते मृ-
त्यु पामीने अच्युत देवलाभां वाविश सागरोपमना आयुष्यवाला देवेंड्रपणे उ-
त्पन्न थइ. कृतांत मुनि पण तीव्र तप करी पोताना पुण्ययोगथी ब्रह्मदेवलोकने
विषे गया. आ वखते वैताल्य पर्वत उपर कनकपुर नगरने विषे कनकरथ नामे
राजा राज्य करतो हतो. तेने चंडमुखी अने मंदाकिनी नामनी बे पुत्रीयो
हती. राजाए तेमना विवाहने माटे स्वयंवर मंरूप रची राम विगेरे अनेक वि-
द्याधरोने पुत्र सहित त्यां आववानुं आमंत्रण करथुं. पत्नी स्वयंवर मंरूपमां
अनेक राजाउ आव्ये ठते कनकरथ नूपतिनी वने पुत्रीयोए पोतानी इच्छाप्र-
माणे सुवर्णसमान कांतिवाला रामना वने पुत्रोना कंठमां वरमाला आरोपी.
तेमां मंदाकिनीपे अनंगलवणानो पाणी ग्रहण कश्यो अने चंडमुखीपे मदनां-
कृशाने वश्यो. पत्नी बलीष्ट एवा श्रीधरादि दोढसो लक्ष्मणना पुत्रो मदथी रा-
गना पुत्रोनी माथे युद्ध करवाने तैयार थया. महा पगक्रमवंत एवा रामना

पुत्रो पण विवेकशी पोताना चित्तने विषे विचार करवा लाग्या के, “ आ आ-पणा पित्राश्रयोना पुत्रोनी साथे कोण युद्ध करशे ? कारण बंधुजुनो वध निश्चै न करवो जोड्ए. ” रामना पुत्रोनी आवो विचार जाणी बहु लज्जायुक्त थयेला तेड पोतानी युद्ध तैयारीने निंदता उता अल्प कर्मताने लीधे वैराग्य पाम्या. ठेवट तेमणे पितानी आज्ञा लइ महाबल मुनिपासे चारित्र लीधुं. राम लक्ष्मण पण बने पुत्रोनी विवाह करी कृणमात्रमां पोतानी राजधानी प्रत्ये गया.

कोइ वखते विद्याधराधिपति जामंरुल पोताना जुजाबलथी वैताढ्य पर्वतना समस्त विद्याधरोने जीतीने पोताना नगरने विषे महा समृद्धिशी र-ह्यो ठतो विचार करतो हतो के, “ हुं म्हारी सर्व इच्छाजुने पूर्ण करीने पढी अवसरे परलोकनां सुख आपनारी संयमलक्ष्मीने अंगीकार करीश. ” आम ते विचार करतो हतो एटलामां आकाशशी अकाले उत्पन्न थयेली विजलीना परुवाशी ते मृत्यु पाम्यो. अंजनापुत्र (हनुमान) पण सुमेरु पर्वतने विषे जि नवंदन करी बीजे दिवस आकाशमार्गशी आवतो हतो, एवामां तेणे आका-शमां चंडना अस्तने जोड् विचार्युं के, “ अहो ! सर्वे वस्तुजु नश्वर देखाय ठे. ” आवी रीते विचार करता तेणे पोताना नगरने विषे आवीने अने पोताना पुत्रने राज्याभिषेक करीने पोते सातसें मनुष्योनी साथे दीक्षा लीधी. हनुमं-तनी स्त्री लक्ष्मीवतीये पण साध्वीयोनी पासे चारित्र लीधुं. अनुक्रमे महा-मुनि हनुमंत सर्व कर्मनो कृण करी अनंत सुखवाळुं मोक्षपद पाम्या. हवे अयोध्या नगरीने विषे रहेला राम, हनुमाननी दीक्षानी वात सांजलीने मनमां विचार करवा लाग्या. “ अहो ! हनुमाने रम्य एवा विषयोने त्याग करी शुं कष्टकारी एवा चारित्रने अंगीकार कर्युं ? ” आ प्रमाणे राम विचार करे ठे एटलामां अत्रधि ज्ञानवाला इंडे तेमना मननो जाव जाणीने तत्काल पोता-नी सज्जामां सर्व देवतानुनी समकृ कहुं के, “ अहो ! विशेष जाण, विवेक-वान, समकितधारी अने आज जवमां मोरु जनारा राम अज्ञाननी पेठे विष-योने केम ब्रखाणे ठे अने चारित्रने दुःखदायी केम कहे ठे ? हा अथवा में एम-नुं कारण जाण्युं. ए पोताना बंधु लक्ष्मणनी साथे बहु गाढ स्नेह राखे ठे, तेथीज तेमणे लक्ष्मणने वैराग्य पमास्ता उता एम कहुं हशे !! योग्य ठे के, म्होटा पुरुषोने पण स्नेह बहु दुस्त्यज होय ठे. ” सौधर्मैनां आवां वचन सांजली

तेनी सज्जायां बेठेला कोइ बे देवतानु रामलक्ष्मणना स्परस्पर स्नेहने जोवा-
माटे पृथ्वी नपर कोशला नगरीमां आव्या. पढी तेनुए मायावमे रामना अं-
तःपुरनी सर्व स्त्रीयोने “हे नाथ ! तमे अमने सर्वने त्यजी दइ एकला क्यां जता
रह्या ठो ?” एम विलाप पूर्वक रुदन करती लक्ष्मणने देखामी. आ प्रमाणे बं-
धुनी प्रियानुने तार स्वरथी पोतानी आगल रुदन करती जोइ तुरत उत्पन्न
अयेला महा शोकथी तस अयेला लक्ष्मण मनमां विचार करवा लाग्या के,
“ हा ! आजे म्हारा सरखा भ्रमपात्र बंधु जीवता ठतां निष्कारण वैरी एवा
कालरूप क्रुरराक्षसे हवणां आ म्हारा प्यारा म्होटा बंधुने प्रसीत कस्या के
शुं ? ” आ प्रमाणे महा शोकरूप जोरावर सिंहथी लक्ष्मण मृत्यु पाम्या. ल-
क्ष्मणने दिव्य सिंहासन नपर मृत्यु पामेला जोइ अत्यंत खेद करता पेला बने
देवतानु विचार करवा लाग्या के—

हा हा ! केवल परस्पर स्नेहनी परीक्षा करता एवा अमोए आ प्रिय आ-
कृतिवाला, महाबलवाला, पृथ्वीना आधाररूप, उत्कृष्ट संपतिना स्थानरूप
अने गुणोथी नरपुर एवा लक्ष्मणने हएया के शुं ? ” आ प्रमाणे ते बने दे-
वतानु बहु खेद करीने जाणे रामना नयथीज होयनी ? एम कालना वशथी
तुरत स्वर्ग प्रत्ये गया. धिक्कार ठे धिक्कार ठे आवा हास्य कार्यने !!!

“ हे नाथ, हे नाथ ! आ आपने शुं अयुं ? ” एम कहीने रुदन करता
एवा मंत्री विगेरेना शब्दो सांजलीने राम तुरत सर्व नूपति अने प्रधानो स-
हित त्यां आव्या अने तुरत वैद्योने बोलावी औषध तथा मंत्रतंत्र विगेरे उप-
चार करवा लाग्या; परंतु मृत्युने वश अयेलाने गुण क्यांथी आय ? अर्थात्
नज आय. ठेवट निराश चित्तवाला राम पृथ्वी नपर आलोटतां ठतां मूर्छा
पाम्या. फरी सचेत अया एटले ते “ हे बांधव, हे बांधव ! ” एम कहीने रुदन
करवा लाग्या. शोकथी पीमित चित्तवाली अपराजिता राणी सुमित्रादि मा-
तानु अने वीजी विशाळया विगेरे हजारो स्त्रीयो पण बहु रुदन करवा लागी.
आ वखते सुंदर मंदिरोने विपे नूपालोनो, अधिकारीयोनी, नगरवासी जनोनो
अने वजारोमां बेहेपारीयोनी एम सर्व स्थानके रुदननो अवाज संजलावा ला-
ग्या. पढी नुचिंता प्राप्त अयेला अने कोइथी पण नहिं उलंधी शकाय एवा
लक्ष्मणना मृत्युने जोइ शोक पामेला अनंगलवण अने मदनांकुश बने पुत्रो

तुरत प्रणाम करीने कहेवा लाग्या. " हे पिता ! सुमित्राना पुत्रनुं मृत्यु संसार थकी अत्यंत जय पामता एवा अमे बन्ने ज्ञाइयो हवणां आपनी लइ सुगुरु पासे दीक्षा अंगीकार करीशुं. " आ प्रमाणे पितानी रजा सर्वनो संग त्यजी दइ बन्ने ज्ञाइयोए वनमां आवी सुधाघोष मुनि पासे दीक्षा लीधी. अनुक्रमे उग्रजाववाला ते बन्ने बंधुन मोक्षपदने पाम्या. पढी बंधुना मृत्युना अने पुत्रोनी दीक्षाना शोकथी विमंबित मनवाला राम वारंवार मूर्छा पामवा पूर्वक विलाप करवा लाग्या. " हे बंधु ! में त्हारो कांइ पण अपराइ कख्यो नथी, माटे प्रसन्न थइ म्हारा सामु जो. हे प्रिय ! मने उत्तर आप के, जेथी हुं कृणमात्र जीवुं. म्हारा कठोरपणानो तुं जरापण विचार करीश नहि. वली हे ज्ञाइ ! तुं मौन धारण करीने रहेलो होवाथी अने प्रेमना स्थानरूप पुत्रोए त्यजी दीधेलो होवाथी हुं निश्चे पांखो विनाना पक्षीनी पेठे मृत्यु पामीश. " आ प्रमाणे विलाप करता, अत्यंत विह्वल थयेला, पोताना बंधु सामे एक दृष्टीथी जोइ रहेला, दीन बनेला अने शोकथी पीडा पामेला रामने विज्ञीषणादि सर्वे जूपतियो सद्गचनथी प्रतिबोध देवा लाग्या. " हे प्रजो ! आप सर्वे धीर पुरुषोने विषे धुरंधर अने उत्तम विवेकवंत पुरुषोना मुकुटरूप ठो, माटे स्वज्ञावथीज उत्पन्न थयेला शौर्य गुणने धारण करो अने अन्य प्रकृतिनो आश्रय त्यजी चो. हे प्रजो ! तमे वृथा खेद शा माटे करो ठो ? आ परलोक प्रत्ये गयेला पोताना बंधुनुं उर्ध्वदेहिक करो. " तेजनां आ वां वचनथी कोपव्याप्त नेत्रवाला रामे तेमने कह्युं. " अहो ! आ म्हारो बंधु जीवतां ठतां मृत्यु केम पाम्यो कहेवाय ? निश्चे खल एवा तमे जुतुं बोलो ठो. अरे ! तमे अग्निमां पेसीने मृत्यु पामो अने आ म्हारा बंधु तो दीर्घायुष्यवाला थान. " रामे फरीथी लक्ष्मणने कह्युं. " हे बंधो ! चालो आपणे अन्यदेश प्रत्ये जइए. धीर पुरुषोना मध्ये वीररूप हे लक्ष्मण ! हवे हुं खल मनुष्योना जेवा तेवा शब्दोने श्रवण करी शकतो नथी. " आम विलाप करता राम, लक्ष्मणने पोताना स्कंध उपर बेसारी अन्यस्थले चाल्या गया. राम क्यारेक लक्ष्मणने सूक्ष्म वस्त्रथी आच्छादित करेली शय्यामां सुवारता, क्यारेक चंदनथी सुवासीत करता, क्यारेक सुगंधी पुष्पोथी सुशोभित करता अने क्यारेक तो मोहथी आकुल व्याकुल थयेला ते सरस एवा स्तोत्रपाठथी स्त-

वन करता. वली क्यारेक राम, लक्ष्मणने बोलावीने पोतेज उत्तर आ पवानी पेठे हुंकारो आपता. क्यारेक प्रेमपूर्वक आलिंगन करी वारंवार चुंबन करता अने क्यारेक पोताना खोलाने विषे बेसारता. आ प्रमाणे राज्यने आपने सर्व प्रकारना कर्मने त्यजी दइ मूढ थयेला रामने, लक्ष्मणना मृतक (शाव)नी सेवा करता ठ मास निर्गमन थया. अहो धिक्कार ठे रागी पुरुषोनी आवी मोह विटंबनाने !!!

पढी महेंद्रजित् अने स्कंदना उद्धत पुत्रोए रामने गांभा थइ गियेला जाणी अवसर जोइ बहु म्होटी सेनावमे अयोध्या नगरीने घेरो घाड्यो. आ वात रामे सांजली, तेथी ते लक्ष्मणने पोताना खोलाने विषे धारण करी तुर-त शत्रुना प्राणोनो संहार करवामां श्रेष्ठ एवा धनुष्यनो टंकार शब्द करता त्यां जवा निकळया. आ अवसरे जटायु नामनो देव अवधिज्ञानथी रामना आ-वा स्वरूपने जाणी तेमने प्रतिबोध देवा माटे माहेंद्र देवलोकथी म्होटा वैमा-नमां बेसी त्यां आव्यो. अहिं अयोध्या नगरीने घेरो घाली रहेला पुरुषो आ-काश मार्गे जटायुना आगमनने जोइ विचार करवा लाग्या के, “ अहो, नि-रंतर मोहथी व्याकुल चित्तवाला रामना पक्षपाति देवताउ अध्यापी पर्यंत वि-द्यमान देखाय ठे. राम पोतानी देवसेनाथी आपणने हणशे, लंकामां गयेलो विज्जीपण पण आपणी एज अवस्था करशे.” आम धारी तेजुए वैराग्य पामी दीर्घदृष्टि नामना सजुरु पासे दीक्षा लीथी. जटायु देव पण ते अवसरे रामने प्रतिबोध करवा माटे मनुष्यरूप धारण करी तेमनी आगल आव्यो. पढी ते मद्दा कठोर एवा पण्यरने विषे सुकां लाकमां वावी जलनुं सिंचन करवा ला-ग्यो. पृथ्वी उपर ठाण नांखी तेमां कमल वाववा लाग्यो; मृत्यु पामेला वृष-जोथी अकाले धान्यने वाववा लाग्यो अने घाणीने विषे रेतीने पोतवा लाग्यो. देवनां आवां कार्यथी विस्मय पामेला रामे तेने कहुं. “ अरे मूढमति ! तें आ पण्यर उपर शुष्क काष्ठने वाववुं ए विगेरे निरर्थक शुं कृत्य आरज्युं ठे ? नि-श्वे आवा कार्यथी निरंतर सर्व माणसोनी मध्ये त्हारी हांसी थशे.” जटायु देव हर्मीने कहुं. “ जो आप एवुं जाणो ठो तौ आ मृतक (शव)से शामाटे आपे गृहण करी राख्युं ठे ? वली तेने स्नान, लेपन, पुष्प अने अलंकारोथी आ माटे सुशोभित करे ठो ? पढी क्रोधथी विकराल मुखवाला रामे लक्ष्म-

एना शरीरने आलिंगन करी देवताने कह्युं. “ अरे वाचाल ! तुं आवुं अमंग-
लिक केम बोले ठे ? म्हारी दृष्टिथी दूर जा. ” देव त्यांथी चाळयो गयो अने
फरी बीजुं रूप धारण करी त्यां आव्यो. कह्युं ठे के—जो कदापी संत पुरुषो
शीतल थइ जाय तो तेडने प्रतिबोध पमारवाना थोडा कृत्यो नथी. देवता
पोताना स्कंधने विषे स्त्रीना मृतकने उपानी फरीथी रामनी पासे आव्यो ए-
टले गांढा थयेला रामे तेने कह्युं. “ अरे ! तुं आ अपवित्र एवा शबने शामाटे
धारण करे ठे ? ” देवताए कह्युं. “ तमे आवुं अमंगलिक केम बोलो ठे ? नि-
श्वे आ म्हारी प्रिया तो जीवती ठे. वाह ! में उपामेला शबने आप सहन क-
री शकता नथी अने तमे पोते तो शबने वहन करता ठता जरा लज्जा पण
पामता नथी. ” आवा बीजा स्पष्ट विविध उपायोथी प्रबोध पामेला राम वि-
चारवा लाग्या. “ अरे ! आ म्हारो न्हानो जाइ लहमण शुं मृत्यु पाम्यो ? के
एनी कायचेष्टा विकल देखाय ठे ? ” पढी जटायुदेव, रामने प्रबोध पामेला
जाणी प्रगट थयो अने सूर्य समान देदीप्यमान पोतानुं स्वरूप बतावी कांइ
वात कही देवलोकप्रत्ये गयो. पढी पोताना अनेक स्वजनो सहित रामे चित्तमां
संसारिक सर्व पदार्थोना जावने अस्थिर जाणतां लहमणना शरीरने सुगंधी
काष्ठोथी दहन कर्युं. पढी चारित्रने अंगीकार करवा उत्साहवंत थयेला रामे
अयोध्या नगरीप्रत्ये आवी पोताना बंधु शत्रुघने बोलावीने कह्युं. “ हे वत्स ! तुं
राज्यने अंगीकार कर अने हुं अनुक्रमे प्राप्त थयेला चारित्रव्रतने गृहण करी-
श. ” शत्रुघने कह्युं. “ हे बंधो ! म्हारे राज्यनुं प्रयोजन नथी. हुं पण निश्वे चा-
रित्र लइश. पढी स्थिर चित्तवाला रामे, पोताना राज्यने विषे अनंगलवणना
पुत्र अनंगदेवने स्थापन करी पोते श्री मुनिसुव्रत स्वामीना शासनना आञ्ज-
षणरूप जिनदास नामना श्रावके प्रशंसा करेला श्री सुव्रताचार्य गुरुनी पासे
सुग्रीव, शत्रुघ्न अने विज्जीषण विगेरे अनेक नूपतियो सहित तथा बीजी हजा-
रो अंतःपुरनी स्त्रीयो सहित चारित्र अंगीकार कर्युं. अनुक्रमे पूर्ण ज्ञक्तिथी
गुरुनी सेवा करता राम साठ वर्ष पर्यंत पवित्रकारी एवा जिनागमोनो अज्या-
स करी पोताना आठ कर्मनो थइ करवा माटे तीव्र तप करवा लाग्या. पढी
मोक्षनी इच्छावाला तेमणे गुरुनी आज्ञा लइ एकाकीपणे विहार करता कोइ
वनप्रत्ये जइ त्यां पर्वतना शिखर उपर कायोत्सर्गे निवास कश्यो. आ वखते

तेमने मननी शुद्धि लोकां प्रमाणरूप एवं अवधि ज्ञान उत्पन्न थयुं. पठी तेमणे उपयोग दइने जोयुं तो लक्ष्मणनुं मृत्यु कोइ बे देवतानुंथी थयेलुं जा-
 एयुं. वली असंख्य एवी गाढ वेदनानुंथी पूर्ण चोथी नरकने विषे पोताना प्रति-
 कुल कर्मथी लक्ष्मणने पमेला जाणी राम पोताना मनमां विचार करवा ला-
 ग्या. “ हा लक्ष्मण ! सो वर्ष बाह्यपणामां, त्रणसें वर्ष मंरुलिकपणामां, चा-
 लीश वर्ष दिग्विजयमां तथा अगीयार हजार पांचसो ने साठ वर्ष राज्य करवा-
 मां एम सधलुं मली वार हजार वर्षरूप आपनुं सर्व आयुष्य निष्फल गयुं ?
 अहो ! तमे निर्दय मनवाला थइ उत्कृष्ट संग्राम करवावने संसारना थोमा सु-
 खने माटे असंख्य दुःखोने एकठां कख्यां ठे. ” आवी रीते विचार करता राम
 सर्व जीवोने विषे समत्व ज्ञाव धारण करीने संवर ज्ञावथी पूर्ण थई अखंरि-
 त वैराग्यथी शांत चित्तवाला थया.

पठी एक दिवस राम, रथस्थल नामना पुरप्रत्ये गया. त्यां त्रण गुप्ति
 तथा पांच समिति युक्त निष्क्रोधी एवा ते, उठना पारणे आहारने माटे गृह-
 स्थोनां घरने विषे फरता हता. आवा रूपलावण्यना महा समुद्र मुनीश्वरने
 आवेला जोइ अत्यंत हर्ष पामेलां स्त्री पुरुषो हाथमां अनेक प्रकारनां दिव्य
 ज्ञानो लइ तेमने वहोराववा दोरुथा; परंतु ते वखते तेमणे “ हुं त्याग कख्या
 विनाती जिज्ञा नहि गृहण करूं. ” एवो अग्निग्रह लीधेलो हतो. पठी लोकोए
 मिष्टानना ढगलानुं तेमने अर्पण कख्या; परंतु तेमांथी तेमणे थोमुं पण लीधुं
 नहि. अनुक्रमे महासुनि राम, पृथ्वी उपर विहार करता करता पोताना घरप्र-
 त्ये आव्या. त्यां तेमणे हर्षित थयेला प्रतिनंदी राजाए त्यजी दिधेला आहारव-
 ने प्रतिलाज्या. ते वखते देवतानुंए दिव्य वार्जात्रोना शब्दपूर्वक सुवर्णवृष्टि
 विगेरे पंच दिव्यो प्रगट कख्यां. सुनि पण महा ध्यान करवा माटे फरीथी म-
 नुष्य रहित वनने विषे चाळ्या गया. अहिं तेमणे एवो निश्चय कख्यो के, “ हुं
 नगरमां जाऊं वुं, तेथी लोकोने क्लेश थाय ठे; माटे हवे म्हारे नगरमां जवुं न-
 हि अने तप पूर्ण थये अहिं आवेला कोइ पण मनुष्यो पासेथी निर्दोष आहार
 ग्रहण करवो. ” आम धारी अत्यंत जितेंद्रिय अने शांत मनवाला रामे वनने
 विषे निवास कख्यो तथा पद्म अथवा मासने अंते पारणुं करवा मांरुचुं.

एक दिवस अश्वे हगण कखेलो प्रतिनंदि राजा उचिंतो ने वनमां आवी

चरुचो. त्यां तृषाथी आकुल अयेलो ते अश्व पाणी पीवा माटे सहसा कादव-
 थी जरेला तलावमां पेठो अने तेमां खूब्यो. ज्यारे अश्व कादवमां खूची गयो
 त्यारे प्रतिनंदि राजा तेना उपरथी नीचे उतरी तटे आव्यो, एटलामां तेनी से-
 ना पाठल आवी पहोची. पढी सौए जोजननी तैयारी करी. आ वखते ते श्री
 राम मुनि पारणाने अर्थे त्यां आव्या. प्रतिनंदि जूपतिये तेमने हर्षथी प्रति-
 लाज्या, तेथी तेने वन पण नगर समान जणायुं. देवतानुये ते वखते यतिदा-
 ननां पुण्यथी सुवर्णवृष्टी करी. कह्युं ठे के-घरने विषे, वनने विषे, ब्हार अथवा
 अंदर सर्व स्थानके पुण्यनुं फल तो निश्चे मले ठे. पढी पारणुं करीने निर्झिमाणी
 महामुनिये संसारनो नाश करनारी धर्म देशना आपी. राजा श्रावकधर्म अं-
 गीकार करी पोताना पुण्यने वखाणतो ठतो नगरप्रत्ये आव्यो. पढी महामुनि
 राम, कोटि जूपतियोने श्रेष्ठ सिद्धि आपनारी कोटिशिलाप्रत्ये गया. त्यां ते तुर-
 त मन, वचन अने कायाने रोकी शुद्ध ज्ञावथी ध्यान करवा लाग्या. आ अ-
 वसरे सीता सुरेंडे अवधिज्ञानथी रामने केवलज्ञान आपनारा ध्यानने विषे
 तत्पर अयेला जाणी पोताना मनमां विचारयुं के, “ आ राम म्हारा पूर्व ज-
 वने विषे प्राणनाश हता, माटे हवे पढी जो ए संसारी थाय तो हुं पण तेम-
 नी साथे रहूं. हवणां पण कामदेवना म्होटा विकारथी एमना उत्कृष्ट ध्याननो
 नाश करूं. ” आम धारी सीतेंड अनेक देवांगनानु सहित त्यां आव्यो. पढी
 तेणे दिव्य विकार उत्पन्न करनारी सीतानी आकृति धारण करीने रामने
 कह्युं. “ हे प्रिय ! हुं आपनी प्रिया सीता हुं. में ते वखते सहसात्कारे
 दीक्षा लीधी हती, परंतु आपनो वियोग सहन न करी शकवाथी दीक्षानो
 त्याग करी फरीथी आपनी पासे आवी हुं. ” आम सीतारुप इंडे, महामुनि
 रामने ते ते असंख्य विकारोथी होज्ज पमारुवा मांरुचा; परंतु मेरु पर्वतनी
 पेठे ध्यानमां लीन अयेला ते मुनिनी आगल ए सर्व कृत्य निष्फल अयुं. एट-
 लुंज नहि पण बने घातिकर्मनो कृय अवाथी ते महामुनिने केवलज्ञान प्रगट
 अयुं. सीतारुप इंडे ते वखते उपसर्गने त्यजी दइ पोतानुं खरुं स्वरुप धारण
 करी सुवर्णना कमल उपर विराजित अयेला महामुनि केवलीने वारंवार पो-
 तानो अपराध खमावता ठता जक्तिपूर्वक वंदना करी. पढी सीतेंड देवतानु सह
 हित तेमनो केवल महोत्सव करीने धर्मोपदेश श्रवण करवा बेठो. मुनिये धर्म-

देशना आपी. धर्मदेशनाने अंते सीतेंडे मुनिने नमस्कारपूर्वक पूठ्युं के, “ हे मुनि ! आप म्हारा उपर क्रपा करीने कहे के, रावण तथा लक्ष्मण कइ गतिमां गया ठे ? ” मुनिये कह्युं. “ शंबूक सहित लक्ष्मण अने रावण ए वने जणा हाल चोथी नरकने विषे गया ठे. पण त्यां तेउ पोतानुं आयुष्य पूर्ण करीने महा विदेह क्षेत्रमां विजयावती नगरीने विषे सुनंद श्रावकनी स्त्री रोहिणीना उदरे जिनदाल अने सुदर्शन नामना बे पुत्रो अशे. त्यांथी तेउ मृत्यु पामीने सौधर्म देवलोकमां देवता अशे. त्यांथी चवीने फरी तेउ विजया नगरीमां श्रावकपणे उत्पन्न थशे. त्यांथी मृत्यु पामीने तेउ हरिवर्ष क्षेत्रने विषे युगलिया रूपे अशे. त्यांथी मृत्यु पामी तेउ देवता थशे. ठेवटे ए विजया नगरीना राजा कुमारवार्तनी स्त्री श्रीलक्ष्मीना उदरथी जयप्रज्ञ अने जयकांत नामना बे पुत्रो अशे. त्यां तेउ दीर्घकालपर्यंत चारित्र पालीने मृत्यु पाम्या पठी लांतक देवलोकें देवतारूपे उत्पन्न अशे.

(श्री राममुनि सीतेंडने कहे ठे के,) ते वखते तुं अच्युत देवलोकमांथी चवीने आ नरतक्षेत्रमां महायशवंत रत्नमति नामे चक्रवर्ती अइश अने लांतक देवलोकमांथी वने देवताउ चवीने इंद्रायुद्ध तथा मेघरथ नामना त्हारा पुत्रो अशे. पठी तुं दीक्षा लइ कालधर्म पामीने वैजयंत देवलोकमां वत्रीश सागरोपमनी आयुष्यवालो महान् देवता थईश. रावणनो जीव इंद्रायुध पण त्रण नव न्रमण करीने तीर्थंकर गोत्रकर्म उपार्जन करी ‘अर’ नामना जिनेश्वर अशे. ते वखते तुं वैजयंत देवलोकथी चवीने तेमनो गणधर अइश. पठी तमे वने जणाउ उत्तम धर्मनुं निरुपण करी मोक्षे जशो. हवे लक्ष्मणनो जीव के, जे त्हारो मेघरथ नामनो पुत्र अशे, ते पण मृत्यु पामीने शुभ्रगति पाम्या पठी पुष्करछीपमां पूर्व विदेहे चित्रा नगरीने विषे चक्रवर्ती अशे. अनुक्रमे ते राज्यसंपत्ति जोगवीने अंते चारित्र लइ तीर्थंकर नाम गोत्र बांधी बीजा न्रवमां तीर्थंकर अइ थोमा वखतमां मोक्ष पामशे. ”

आ प्रमाणे रावणनी तथा लक्ष्मणनी सर्व वात सांजली हर्षित थयेलो सीतेंड, त्यांथी उठीने गाढ अनुरागथी महा दुःखित एवा लक्ष्मणने जोवा माटे क्षणमात्रमां चोथी नरकप्रत्ये आव्यो. त्यां तेणे क्रोधाग्निथी ज्वाजल्यमान पण्य शंबूक नव्य रावणने तिहादिरूपो करी लक्ष्मणनी माथे युद्ध करता दी-

ग. परस्पर एक बीजानां तीक्ष्ण आयुधोष्ठी जेदाइ गयेला देहवाला, सेंकमो अने हजारो ककमारुप अइ फरी मळी जता, वारंवार विलाप करता अने अत्यंत उग्र ताप, टाढ तथा ते पृथ्वी संबंधी अनेक वेदनानुष्ठी पीडा पामता तेउने जोइने दयावंत अइ गयेला तथा तेउना दुःखने न जोइ शकता ते सीतेंडे तेमने कह्युं. “ हे लक्ष्मण ! आजपर्यंत नरक जूमीमां रहेलो मूढबुद्धिबालो तुं हजी क्रोधने शामाटे धारण करे ठे ? अरे रावण तथा शंबूक ! तमे पण नरक जूमिमां रह्या ठतां शामाटे क्षमा गुणने नथी धारण करता ! आम सीतेंडे तेमने युद्धकी निवृत्त करीने पढी राम मुनि पासैथी सांजलेला तेउना जव तेमने कही संजलाव्या. सीतेंडनां आवां वचनरूप अमृतनुं पान करता रावण, लक्ष्मण अने शंबूक ए त्रणे जणाए तेने कह्युं. “ हे दयावंत ! तें बहु सारुं करयुं. तें अमारा उपर पोतानो प्रेम देखाम्नी अमारुं परस्परनुं वैस्त्यजावी दीधुं, परंतु अमने अहिं बहु दुःख ठे, तेथी असंख्य वर्षोनो काल अहिं शी रीते जशे ? हे ज्ञाइ ! जो त्हाशमां शक्ति होय तो अमने अहिंथी बूर लइ जा. ” दयालु मनवाला सीतेंडे कह्युं. “ हुं म्हारी दिव्य शक्तिथी तमने स्वर्गप्रत्ये लइ जइश. ” पढी तेणे ते त्रणे जणाने जेटलामां नरकना एक एक कूवाथी पोताना हाथमां लीधा, तेटलामां तेउनां शरीर गली जवाने लीधे तेउ पाठा नरकमां पम्या. नरकमां पम्या पढी तेउनां शरीर पाठा पारानी पेठे एकठा अइने हाथीना सरखा थया एटले देवताए फरी पोताना हाथमां लीधा. वली पण तेउ गली पम्या. आवी रीते पूर्वे करेलां दुष्टकर्मनां फलरूप तेमने वारंवार नरकमां गली पम्युं पम्युं. कह्युं ठे के-पूर्वे संपादन करेलुं कर्म इंद्रादिकथी पण निवारी शकातुं नथी. पढी रावण विगेरे त्रणे जणाए इंडने कह्युं. “ हे इंड ! पोताना दुष्ट कर्मथी बंधनमां पमेला अमोने तुं मूकी दे, मूकी दे. त्हारा उपारुवाथी अमने बहु दुःख थाय ठे, माटे हे कृपालु ! तुं त्हारा स्वर्गप्रत्ये जा. ” तेउनां आवां वचन सांजली सीतेंडे तेमने त्यां रहेवा दइ, समकितनी शुद्धीने अर्थे जिनपूजनादिनो उपदेश दइ पोते नंदीश्वरादि हीषोमां यात्रा करी पोताने स्थानके (अच्युत देवलोके) गयो.

पढी केवलज्ञानी एवा राममुनिये पचीश वर्ष पर्यंत शुद्ध विहार अने कर्मथी अनेक जव्य पुरुषोने प्रतिबोध पमारुया. आ प्रमाणे पोतानुं यचास

हजार वर्षनुं आयुष्य जोगवी महामुनि राम सुखना स्थान एवा मोक्षपदने पाम्या. हे ज्ञव्य पुरुषो ! तमे पण आ संपूर्ण एवा राम चरित्रने सांजली प-
रस्त्रीनी स्पृहा त्यजी दइ कळयाण लक्ष्मीना स्थानरुप मुक्ति पदने पामो. में
आ रामचरित्र फक्त पोताना उपकारने माटे संक्षेपथी रचेलुं ठे, माटे तेमां
कांइ झूल आवे तो म्होटा पुरुषोए म्हारा उपर दया करी सुधारी लेवुं.

॥ इति पद्म चरित्रं संपूर्णम् ॥

जेणुगातवं तत्तं, अवरारहं ददु निअप्रयरुवस्स ॥

तुंगिअगिरिवरसिहरे, सो राममुहामणी जयज ॥ १४ ॥

शब्दार्थ—जेमणे सौजाग्यवंत एवा पोताना स्वरुपना अपराध रूप
स्त्रीना व्यामोहने जोडने नंचा श्रेष्ठ पर्वतना शिखर उपर जइ उग्र तप करथुं,
ते श्री बलजइ बलदेव महामुनि जयवंता वर्तो. १४

रामो तवप्पजावा, सुपत्तदाणाज ऊत्ति रहकारो ॥

अणुमोअणाइ हरिणो, संपत्ता बंजल्लोगम्मि ॥ १५ ॥

शब्दार्थ—तपना प्रजावथी बलजइ बलदेव, सुपात्रदानथी सुतार अने
तपनी तथा सुपात्र दाननी अनुमोदनाथी हरिण, एम ए त्रण जणा तुरत ब्रह्म
देवलोकने पाम्या ठे. १५

॥ श्री बलजइ बलदेव चरित्रम् ॥

जेमना तपरुप ज्वाजळयमान अग्निने विषे कामदेवरुप वृह जस्मी-
चुत थइ गयो ठे एवा मोक्षमार्गना देखारुनार श्री शिवा माताना पुत्र श्री
नेमिनाथ अमने कळयाणकारी थानु.

जेणे कृष्ण नामना ज्ञव्यपतिने पामी बीजा कोइ नृपतिने विषे कृष्ण-
मात्र पण विलास कस्यो नहोतो एवी सौंदर्य लक्ष्मीये करीने म्होटा पुरुषोने
पण आनंद करनारी जाणे कोइ सती स्त्री होयनी ? एंवी छारका नामे नगरी
ठे. ते नगरीमां नवमा अर्द्धचक्रवर्ती कृष्ण पोताना बंधु सहित राज्य करता द-
ता. एक दिवस ते नगरीना रैवत नामना उद्यानने विषे श्री नेमिनाथ नामना

जिनेश्वर समवसख्या. पापनो नाश करनारा प्रज्जुना आगमनने जाणी अत्यंत हर्षित अयेला कृष्ण परिवार सहित त्यां जइ प्रज्जुने नमस्कार करी योग्य आसने वेग एटले प्रज्जुए विशेषथी धर्मनुं रहस्य अने वैज्जव यौवनादि संसारिकपणानुं नश्वरपणुं ए विगेरे धर्म देशना आपी. धर्मोपदेश श्रवण कख्या पढी कृष्णे श्री जिनेश्वरने पूठ्युं. “ हे प्रज्जो ! स्वर्ग समान आ म्हारी द्वारका नगरी अचल रहेशे के नाश पामशे ? अने म्हारुं मरण कोनाथी थशे ? ” त्रीकालज्ञानी एवा जगज्जुरु प्रज्जुए कह्युं. “ हे उत्तम ! सांजल. मदिराना मदथी आंधला अयेला त्हारा पुत्रोए क्रोध पमानेला द्वैपायन ऋषिथी आ द्वारकानो नाश थशे. वली त्हारा म्होटा ज्ञाइ एवा जरा कुमारथी थोमा वखतमां त्हारु मृत्यु पण थशे. हे मुकुंद ! विकट स्वरूपवाली अने अंते महा दुःखकारी आ ज्ञवनी स्थितिज एवी ठे. ” प्रज्जु पासेथी आवा ज्ञविश्यमां थनारा उपडवने जाणी कृष्णे द्वारकामां आवीने केटलाक दिवस गया पढी ते उपडवने नाश करवा माटे नगरीमां पट्टह वगमाव्यो के, “ हे कुमारो अने बीजा लोको ! तमे सौ सांजलो. तमने महाराजा कृष्ण एम आज्ञा करे ठे के, तमारे मदिरानी इच्छा त्यजी देवी. कारण के, मदिराना पानथी श्री नेमिनाथ जिनेश्वरे कहेलो म्होटो अनर्थ उत्पन्न थशे. ” श्री कृष्णानी आवी आज्ञाथी सर्वे कुमारोए पोते पोतानां मदिरानां पात्रो द्वारका नगरीनी ब्हार श्री रैवताचल पर्वतनी गुफामां नाख्या. योग्यज ठे राजानी आज्ञा कोइथी उल्लंघी सकाती नथी. पढी जराकुमार “ आ यादववंश रूप समुडने उल्लास पमानवामां चंड समान श्री कृष्णनुं मृत्यु म्हाराथी न थान. ” एम कहीने. द्वारका नगरी त्यजी दइ तुरत कोइ एक पल्लीमां जइने रह्यो. बलदेवना न्दाना ज्ञाइ सिद्धार्थे पण व्रत लेवानी इच्छाथी पोताना म्होटा बंधु पासे आज्ञा मागी. कह्युं ठे के—विद्वान् पुरुषो धर्मकार्य करवामां विलंब करता नथी. पढी बलदेवे सिद्धार्थने कह्युं. “ जो तुं देवता थइ मने बोध पमाने तो हुं तने दीक्षा लेवानी रजा आपुं. ” सिद्धार्थ ए वात कबुल करी अने पढी ते श्री नेमिनाथ पासे चारित्र लइ ठ मास पर्यंत चारित्रने श्रेष्ठ रीते पाळी स्वर्गे गयो. कह्युं ठे के—श्रेष्ठ पुरुषो पोताना हितकारी अर्थने थोमा दिवसमां साधी ले ठे.

हेवेज्यां रैवताचलनी गुफामां कुमारोए मद्यनां पात्रो नाख्यां इतां, त्यां

ते एकठा थयेला मद्यना म्होटा धरानुं अइ गया. वली ते पन्ता एवा फलादि कना रसथी अति श्रेष्ठ रसवाला अया. एक दिवस शांबकुमारनो कोइ सेवक फरतो फरतो त्यां जइ चरयो. तेणे गुफानी अंदर प्रसरी रहेला मद्यना बहु गंधथी आगल जइने जोयुं तो उत्तम एवा धरानुं दीठा. पढी तेणे द्वारकामां आवीने ते वात शांब विगेरे कुमारोनी आगल कही एटले मद्यने विषे अति लुब्ध थयेला यादवना हजारो कुमारो दोरता दोरता तुरत त्यां आव्या. पढी जेम मरुस्थलना तरश्या वटेमार्गु लोको शीतल जलनुं वारंवार पान करे ते-म ते कुमारोए अति स्वादिष्ठ रसवाली मदिरानुं पान करयुं. आवी रीते उत्साहथी कंठपर्यंत मदीरानुं पान करीने विकल बनेला ते कुमारो गीतनृत्यादि करता ठता पर्वतनी गुफामां पोतानी मरजी प्रमाणे फरवा लाग्या. एवा-मां त्यां तेमणे अति शांत अने तप करता एवा द्वैपायन नामना तापसने दी-ठा. पढी मदिराने लीधे अति मूढ बनेला ते कुमारो, निवारी सकाय नहि एवा झुतना वालकोनी पेठे जेम तेम बोलता दोरचा अने तापसनी पासे जइ “अरे तापस ! तुंज अमारी नगरीनो नाश करनार ठे ? आजे महा क-ठोर अने पापी एवा तने अमेज हणशुं. ? ” एम कहीने तेनुंए तेमने मुठी लाकनी विगेरे विविध प्रहारथी माख्या. अहो ! मद्यादिने विषे आसक्त थयेला पुरुषो कोइ पण अनर्थने गणता नथी. “अरे दुष्टबुद्धिवाला ! तमे निरपराधी एवा मने तपस्वीने शा माटे मारो ठो ? जो म्हारुं कांड पण तप ठे तो तेथी हुं तमारी नगरीने दहन करनारो थइश. ” आम नियाणुं करता ते मुनिने प्र-हारथी मृत्यु पामेलाना समान करी सर्वे कुमारो द्वारकामां जता रह्या. आ-वात कृष्णवलेदेवे सांजली, तेथी तेनुं अत्यंत आकुलव्याकुल अया ठता ता-पस्वीयोमां मुख्य एवा द्वैपायनने अमृत समान वचनदमे शांत करवा माटे त्यां आव्या अने केहेवा लाग्या. “उग्रतपना समुद्ररूप हे मुनि ! पूजन करवा योग्य आपने अमारा उठत एवा क्रोधी पुत्रोए हणया ठे; पण आपे प्रसन्न अइ एकवार ते अमारा अपराधने क्षमा करवो जोइए. ” आवी रीते कृष्णव-लेदेवे मुनिने बहु शांत करवा मांख्या; परंतु तेमणे पूर्वना क्रोधने त्यजी दी-यो नहि. कह्युं ठे के-तुरत सलग्नी उठेलो दावानल शुं कोइथी शांत करी श-काय न्वमे ? ज्यागे अत्यंत क्रोधातुं थयेला मुनिये कोइ पण रीते आपनो

(नियाणानो) अनुग्रह करचो नहि त्यारे स्वजावीक गंज्जीरगुणे करीने मनोहर एवा रामे कृष्णने कह्युं. “हे जनार्दन ! तूं मोहने लीधे वृथा प्रयत्न शामाटे करे ठे ? जरा विचार तो खरो, के जगत्मां क्यारे पण जिनराजनी वाणी शुं फोगट थाय खरी ?” द्वैपायने कह्युं. “हे कृष्णबलदेव ! में क्रोधथी द्वारकापुरीने नाश पमानवानुं नियाणुं करचुं ठे. वधारे शुं कहूं, पण हुं तमारा बनेजणाना विना बीजा कोशने ठोनी देनार नथी.”

पढी बलञ्ज सहित कृष्णे द्वारका नगरीमां जइने तुरत पोताना सेवको पासि पट्टह वगमाव्यो के, “हे नगरवासी जनो ! क्रोधातुर थयेला द्वैपायन ऋषिये हवणां द्वारकानो प्रलय करवानुं कह्युं ठे, माटे तमे सौ निरंतर परमेष्टी मंत्रना ध्यानने विषे एक चित्तवाला आनं अने घरने विषे अथवा उद्यानने विषे त्रणे काल जिनराजनुं पूजन करो. वली डुष्कर एवा ठठ विगेरे तप करवामां अने नाना प्रकारना नियम धारवामां उद्यमवंत थइ व्यसन, वैर, विलास, निजा अने विकथा विगेरे दुर्गुणोने त्यजी थो. तेमज बालथी मांमीने वृक्षपर्यंत सर्वे नगरवासी जनो आदरथी श्रेष्ठ एवा जिनराजना धर्मनी सेवा करो के, जेना अतुल्य एवा पुण्य प्रजावथी ए द्वैपायन म्हारी नगरीनो नाश करवा समर्थ थाय नहि.” कृष्णनी आवी आज्ञाथी सर्वे लोको, ते दिवसथी आरंज्जीने जिनेइनी पूजा तथा परमेष्टी मंत्रनुं ध्यान ए विगेरे धर्म कार्य करवा लाग्या.

हवे श्री नेमिनाथ प्रभु पृथ्वी उपर विहार करता करता फरी रैवताचल पर्वत उपर आव्या. कृष्ण विगेरे यादवो पण पोताना परिवार सहित हर्ष पामता ठता तेमने वंदना करवा गया. ते वखते जगवाने संध्याना वादलाना रंग समान, हाथीना कान समान, दर्जना अग्र जग उपर रहेला जलना विंडु समान, जलना कछ्छोल समान अने इंडना धनुष्य समान लहमीनुं, यौवननुं अने राज्यनुं अस्थिरपणुं दर्शावि धर्मदेशना आपी. प्रभुनी धर्मोपदेशना सांजलीने संसारमां निवास करवाथी अने विलासथी खिन्न थयेला पद्युन्न, शांब, निषध, उन्नट अने जारण विगेरे यादवना कुमारोए कृष्ण बलञ्जनी आज्ञा लइने प्रभुनी पासि दीक्षा लीधी. रुक्मिणीये पण पोताना पति श्री कृष्णने कह्युं. “हे प्रभो ! मने व्रत लेवानी आज्ञा आपो के, जेथीकरीने हुं पण हवणां श्री नेमिनाथ प्रभु पासि मोक्षने माटे चरित्र अंगीकार करूं.” कृष्णे

बहु शोकश्री रुद्धन करवापूर्वक आज्ञा आपी; तेशी तेणे बीजी अनेक राणीयो-
नी साथे संसार समुद्रमां वहाणरुप चारित्र लीधुं. पठी श्री नेमिनाथ प्रज्जुए
बीजे स्थानके विहार कस्यो एटले कृष्णे पण द्वारका नगरीमां आवीने पट्टह
वगमाव्यो के, “ हे नगरवासीजनो ! तमारे सर्व प्रकारे पोताना हितने माटे
निरंतर धर्मने विषे यत्न करवो.

हवे डैपायन नामनो तापस मृत्यु पामीने अग्निकुमार देवताजुना मध्ये
उत्पन्न थयो, ते पूर्वना क्रोधश्री द्वारका नगरीनो नाश करवाने तुरत त्यां आ-
व्यो. वली पर्वतना उपर मृगाने हणवा माटे जेम सिंह तैयार थाय तेम ते धर्म
ध्यानमां तत्पर एवा मनुष्योने मारवा तैयार थयो; पण केटलाक मनुष्यो ज्ञ-
यश्री अने केटलाक स्वजावथी एम सर्वे लोको जिनराजना पवित्र धर्मनुं सेव-
न करता हता; तेशी जेम पर्वतने विषे खाली गयेली फालवालो सिंह दुष्ट वि-
चारवालो ठतां मनुष्योने उपड्व करी शकतो नथी तेम दुष्ट चित्तवालो ते देव,
धर्मनुं उत्कृष्ट ध्यान करवामां चतुर एवा नगरवासीजनोने उपड्व करवा स-
मर्थ थयो नहि. जो के ते महा विरोधी देव द्वारका नगरीमां रहेनारा मनु-
ष्योने उपड्व करवा माटे वारंवार आवतो, पण तेम करवाने असमर्थ होवाथी
पाठो चाळयो जतो. आवी रीते बार वर्ष वीती गया. एवामां दुष्ट कर्मना फ-
लोदयथी धर्मने विषे सीथिल थयेला मनवाला सर्वे भाणसो विचार करवा
लाग्या के, “ हवे ते दुष्ट देव क्यांइ जतो रह्यो हशे. ” आम धारी प्रमादी थ-
येला सर्वे मनुष्यो धर्मने विषे अत्यंत मंद आदरवाला थया. पठी दुरात्मा अने
ठलने शोधता एवा ते देवताने अवसर मळयो एटले तेणे मनुष्योने अति ज्ञय-
कारी एवा दिग्दाह, जूमीकंप अने धुलवृष्टि विगेरे अनेक दिव्य उत्पात प्रगट
कस्या, तथा मनुष्योमां परस्पर क्लेश कराव्या. वली तेणे बहु क्रोधने लीधे संवर्तक.
वायुने विकर्षी नगरीमां घास काष्टनो समूह एकठो करीने सलगाव्यो. पठी
ज्ञयथी बीजा देशप्रत्ये नासी जता एवा सर्व लोकोने पण ते देवताए संवर्तक
वायुश्री उपानी उपामीने पाठा नगरीमां नाख्या. लोको बहु आकुल व्याकुल
थया; तेशी तेज घणां जलथी अग्निने सिंचन करवा लाग्या; परंतु तेम करवाथी
अग्नि शांत थवाने वदले जलटो बहु वधवा लाग्यो. अग्निथी त्रण मालनां
अने मात मालनां थरो सलगवां लाग्या. अनेक झीलाज फाट्या लागी. झिखरो

तुटी परुवा लाग्या. सुक्ताफल अने मणियोथी जमित्र एवा चंडुवाञ्च तथा शाल विगेरे दिव्य वस्तुञ्च सलगवा लागी. कपूर तथा अगुरुचंदन विगेरे उत्तम वस्तुञ्चनी डुकानोनी पण तेज दशा अवा लागी. वली ते वखते मनुष्योने आंधला करवा- मां प्रविण एवो धूमामो सर्व दिशाञ्चमां प्रसरी जवाथी हाथी, घोमा अने बलद विगेरे मुख्य पशुञ्च तथा स्त्री पुरुष अने बालको पण बलवा लाग्या. ते वखते “ हा कृष्ण ! हा राम ! आ महा अग्निथी पीना पामेला अने अति दीन चित्त- वाला अमने रक्षण करो ! रक्षण करो ! ! ” एवो महा जयंकर शब्द चारे वा- जुए संजलावा लाग्यो.

ते वखते कृष्ण जेटलामां पोताना दिव्य शस्त्र, मंत्र अने मणि विगेरेथी अग्निने शांत करवा लाग्या तेटलामां तेजना अल्पपुण्यने लीधे चक्र, गदा, शं- ख, बाण, हल अने मुशल विगेरे सर्व अस्त्रो अदृश्य थइ गयां. पढी माताने विषे उत्कृष्ट ज्ञक्तिवाला कृष्ण बलञ्जे, देवकी तथा रोहिणी सहित वसुदेवने द्वारका नगरीथी बहार लइ जवाने रथमां बेसास्या, परंतु ते वखते रथमां जो- मेला घोमान्च, अग्निथी अत्यंत बलता उता जरा पण आगल चाड्या नहि. पढी कृष्ण बलञ्ज पोतेज मातृज्ञक्तिने लीधे रथने वलगी खेंचवा लाग्या. जेटला- मां तेञ्च पोताना विशाल मंदिरना दरवाजा पासे आवी पहोच्या तेटलामां दरवाजाना बारणां बंध थयां. जो के बलञ्जे बहार निकलवा माटे ते बंध थ- येला कमामोने ज्ञागी नाख्यां, तो पण ते कृष्णमात्रमां पाठां एकठां थइ गयां. आ वखते आकाशमां उज्ज्वला अने जयंकर आकृतिवाला द्वैपायन देवे कृष्ण बल- ञ्जने कह्युं. “ हे वीर पुरुषो ! तमे पोताना बलने फोगट शामाटे गुमावो ठो ? हुं फक्त तमारा बन्ने जण विना बीजा कोइ बाल के वृद्धने गोमी देनार नथी. में पूर्वे एकठां करेलां सर्व तपने पण निश्चे तेज माटे मूढ ज्ञावथी गुमावी दीधुं ठे. ” पढी माता पिताए कृष्ण बलञ्जने कह्युं. “ हे पुत्रो ! तमे आ स्थानथी दूर जता रहो. जो तमे जीवता रहेशो तो तमाराथी फरी वंश वृद्धि थशे. तमे माता पितानी ज्ञक्तिने लीधे पोतानी पूर्ण शक्ति प्रगट करी; परंतु पूर्व जवमां भेलवेला अमारां दुष्ट कर्मथी ते सफल थइ नहि. जो के पुरुषार्थरहित एवा असोए श्री नेमिनाथ प्रभु पासे दीक्षा न लीधी तो पढी संसारवासने अनुसरी रहेली आ विटंबना अमने केस सुलज्ज न घाय ?

हवे अमने श्री जिनेश्वरोनुं शरण थाउ, सिद्ध, साधु अने केवली प्रणित धर्म पण अमारा शरणरूप थाउ. वली आ जवने विषे अमने चार प्रकारना आहारना त्यागरूप अनशन व्रत पण हो. सर्व प्रकारना प्राणीयोना हितकर्ता, राग द्वेषादिकनो संग त्यजी देनारा अने सर्व जगत्ना मित्र श्री नेमिनाथ प्रज्जु अमारा शरण थाउ. ” आ प्रमाणे परमेष्ठी मंत्रना ध्यानमां तत्पर अयेला ते त्रणेजणा (देवकी रोहिणी अने वसुदेव) द्वैपायन देवे प्रगट करेलां अग्निथी जस्मीजूत थइ पुण्यने लीधे स्वर्गमां गया. आवी रीते सर्वे नगरवासी जनो जस्मीजूत अया. कृष्ण बलज्जइ पण निश्चे जस्मीजूत अती पोतानी समग्र नगरीने जोता ठता बहारना जीर्णोद्यानने विषे गया. त्यां बलता सुवर्णना किङ्गा अने महेलोना अता खडखडाट शब्दोथी, जस्मरूप अता मनुष्योना अने तिर्यंचोना कोलाहलथी तथा अग्निनी ज्वालाना तीखाराउमां परुता पक्षीयोना शब्दोथी क्कोज पामेला कृष्णे दीन वचनथी पोताना ज्जाइ बलज्जइने कह्युं. “ हे वंधो ! हुं म्हारी पोतानी दृष्टिथी आ नगरीना दाहने जोइ शकतो नथी, तो हवे क्यां जानं ? कारण के, राजाजनुं महा पराक्रमवंत सर्व मंमल आपणाथी विरुद्ध ठे. ” बलज्जइ कह्युं. “ हवणां आपणने श्रेष्ठ बुद्धिवाला अने संबंधि एवा पांरवोनी नगरी प्रत्ये जवुं योग्य ठे; पण बीजा कोइ दुश्मनने घरे जवुं योग्य नथी. ” कृष्णे कह्युं. “ ठीक ठे, पण पूर्वे में महा क्रोधथी अने हठथी ते पांरवोने बहु पीसा आपी ठे; तेथी हवणां तेमनी नगरीप्रत्ये जतां आपणा मनमां शुं बहु लज्जा नहिं थाय ? ” बलज्जइ फरीथी कह्युं. “ हे मुकुंद ! निश्चे तें जेवी रीते एकवार पांरवोनो अपकार कख्यो ठे. तेवीज रीते बहुवार उपकार पण कख्यो ठे. खरेखर ए पांरवो उत्तम गुणवान् अने कृतज्ञ (करेला गुणने जाणनारा) ठे; तेथी तेउ पूर्वे तमे करेला उपकारना स्मरणथी हथित चित्तवाला अइने तमारुं बहु गौरव करशे. ” आ प्रमाणे निश्चय करीने पगवने चालता ते वन्ने ज्जाइयो पांरवोनी नगरी तरफ चाल्या. अहो ! अति म्होटा पुरुषोने पण डुईवथी डुष्ट कर्मना फलरूप आवी डुईशा प्राप्त थाय ठे!!!

इवे अद्रिं छारका नगरीमां श्री कुब्जवारक नामनो बलज्जइनो पुत्र पोतानी नगरीने दग्ध अनी जोड अत्यंत जय पामतो ठतो पोताना महेल उपर चम्पीने कहवा लाग्योके. “ हे देवतानु ! हुं श्री नेमिनाथप्रज्जुनो शिष्य हुं

अने तेथीज श्री जिनेश्वर जगवाने मने आज्ञा करी ठे. तो हवे तमे मने आ अग्निवमे शामाटे बावो ठे ? आम कहेता एवा ते कुब्जवारकने जृञ्जक नामना देवताए तुरत त्यांथी नपामी श्री नेमिनाथ प्रज्नु पासे मूक्यो. योग्यज ठे के, तेज जवमां सिद्धिपदने पामनारा पुरुषोने आवी अनर्थनी घटना केम थाय ? अर्थात् नज थाय. आ वखते श्री नेमिनाथ प्रज्नु दूर रहेला पळ्हविनामना देशमां विहार करता हता, त्यां कुब्जवारक कुमारे आवीने तेमनी पासे दीक्षा लीधी. अनुक्रमे उत्कृष्ट तपस्या करतो ते कुमार मुक्ति पदने पाम्यो. कृष्ण बलञ्जनी बीजी पण हजारो स्त्रीयो आ अति घोर एवा अग्निना संकटने विषे अनशन व्रत धारण करी मृत्यु पामीने जव्य गति पामी. दुःसह अग्निथी दग्ध थयेली केटलीक माताञ तो तुरत उत्पन्न थयेला सुज्जावयुक्त थइने तेज वखते धणुं करीने देवतारुपे अथवा म्होटा प्रजाववाला व्यंतररुपे प्रगट थइ. आवी रीते ते द्वैपायनरुप अग्नि कुमार देवताए द्वारका नगरीने ठ मास पर्यंत दग्ध करी. पढी जाणे संकेतज आप्यो होयनी ? एम समुडे पोताना उच्चलता तरंगोथी ए नगरीने चारे तरफथी बोली दीधी. धिक्कार ठे आ वा दुष्ट कृत्यने !!!

हवे कृष्ण बलञ्ज बन्ने जाइयो हस्ति समान हस्तिनापुरप्रत्ये जवा माटे प्रति दिवस आगल आगल प्रयाण करता हता, एवामां एक दिवस कृष्णे बलञ्जने कहुं के, “ हे बंधो ! मने ज्ञुख लागवाथी बहु पीमा थाय ठे.” बलञ्जडे कहुं. “जो तुं अहिं सावधानपणे उज्जो रहे तो हुं आ पासेना नगरमां जाउं.” कृष्णे कहुं. “ परंतु त्यां तमने उपड्व थाय तेनी खबर अहिं मने कोण कहे- शे ? ” बलञ्जडे कहुं. “ हे राक्षसोना शत्रु ! जो त्यां तेम थशे तो हुं सिंहनाद करीश; एथी तमने तुरत जाण थशे. पढी तमारे तत्काल त्यां आववुं.” आवो संकेत करीने बलदेव तुरत नगरमां गया. श्रेष्ठरुपवाला बलञ्जने नगरमां प्रवेश करता जोइ नगरवासी जनो परस्पर कहेवा लाग्या के, “अहो ! आ बलदेव दग्ध थती द्वारका नगरीथी निकली आव्या ठे के शुं ? ” आम नगरना सर्वे मनुष्यो विचार करता हता एटलामां बलदेवे मूढ्य आपीने वजारमांथी मद्य सहित उत्तम रसवाला जोजनने खरिद्युं. पढी ते जेटलामां ए सर्व वस्तुंने लइ नगरना दरवाजा पासे आव्या तेटलामां आकुलव्याकुल मनवाला

रहक पुरुषे पांमुना पुत्र उदंतक जूपतिने खबर आपी के, “ हे महाराजा ! दिव्य रूपवंत कोइ पुरुष हवणां नगरीमां आवीने बहु मूढ्यथी मदिरा तथा जोजन खरीद करी चाड्यो जाय ठे. हुं आपने खबर कहेवा ऊट अहिं आव्यो ठुं, तो हवे म्हारो दोष नथी. ” रहकनां आवां वचन सांजली तुरत सेना सहित तैयार अयेला उदंतक जूपतिये नगरीनो दरवाजो बंध कराव्यो. आम पोताने हणवा माटे तैयार अयेला उदंतक जूपतिने जाणी बलदेवे तुरत सिंहनाद करीने एक म्होटा आलान स्तंजने उखेनी पोताना हाथमां लीधो. सिंहना समान पराक्रमवाला अने महा बलवंत एवा कृष्ण पण सिंहनादने सांजली तुरत फाल मारता त्यां आव्या अने नगरीना दरवाजाना बन्ने कमाने पाटुना प्रहारथी तोमी नांख्या.

पठी कृष्णे तुरत उदंतक जूपतिने बांधीने कह्युं. “ अरे मूर्ख ! मरवानी उठा करता तें छारकानी लायमां शुं अमारा जुजाना बलने पण दग्ध अइ गयुं जाण्युं ? धिक्कार ठे तने !!! निश्चे हुं रांक एवा तने हणीने शुं करुं ! ” कृष्णे आ प्रमाणे उदंतक राजाने तिरस्कार करी ठोमी मूक्यो. पठी कृष्णे बलजड सहित मद्यपान पूर्वक जोजन कर्युं. तयार बाद तेजुए पूर्व दिशामां पर्याण कर्युं. अनुक्रमे पूर्वे नपार्जन करेला कर्मना उदयथी ते बन्ने ज्ञाइयो, प्रसन्न एवा असंख्य जंतुनथी पूर्ण एवा कौशांब नामना अरण्यप्रत्ये आवी पदोच्या. ते वनने विपे चालता एवा कृष्णने मदिराना पानथी, लसणना ज्ञाणथी, मार्गना श्रमथी, उग्र तापथी अने पूर्व जन्मना पुण्यना कृत्यथी वर्णवी सकाय नहि एवी बहु तरश लागी. कृष्ण तरशने लीधे एक पगलुं पण आगल चालवाने समर्थ थया नहि; तेथी तेमणे पोताना ज्ञाइने कह्युं के, “ हे वंयो ! तरशने लीधे म्हारुं तालवुं सूकाइ जाय ठे. ” विशाल बुद्धिवाला बलजडे महा प्रेमथी कह्युं. “ हे मुकुंद ! तुं स्वस्थपणे आ वृद्धनी नीचे वेस. हुं जल लउने आवुं ठुं. ” पठी मार्गे चालवाने लीधे बहु खिन्न अयेला कृष्ण म्होटा वरुवृद्धनी नीचे पोतानुं वस्त्र सुखपद्म उपर उढी तथा ठींचण उपर बीजो पग मूकीने उंधी गया अने बलदेव तेमना माटे जल लेवा बहु दूर गया. पाणत्र तेज वनमां रवेनागे, वाघना चामराने उढनारो, निरंतर धनुष्य उपर बाणने चढावी गम्बनागे, पाप संपत्ति मेलववामां झंका वगरनो अने दूररहेली

जीणी वस्तुने पण विंधी नांखवामां चतुर एवो जराकुमार, दैवयोगथी फरतो फरतो त्यां आवी चरुचो. त्यां तेषे वरुवृहनी नीचे सूई गयेला कृष्णना देदीप्यमान कमलना चिन्हवाला चरण कमलने जोइ मृगनी त्रांतिथी तुरत यमराजना दूतरूप बाण मारुं. पढी बाणथी पगना मर्म स्थाळने विषे विंधायेला अने तेज प्रहारथी पी-मित थयेला मनवाला वली सूकाइ गयुं ठे तालवुं जेमनुं एवा कृष्णे उठीने कह्युं. “अरे! पोतानुं नाम अने वैरनुं कारण दर्शाव्या विना मने बाणथी कोणे विंध्यो ठे? कारण के, कृत्रीय पुरुषो तो प्रबल वैर ठतां पण सूतेला माणस उपर प्रहार करता नथी. ” कृष्णनां आवां वचन सांजली जराकुमारे अति खेद पामीने कह्युं. “ अहो ! में कोइ पुरुषने प्रहार कस्यो ! ! ” पढी कृष्णे “ तुं कोण ठुं ? ” एम पूढवाथी तेषे उत्तर आप्यो के, “ राज्यने त्यजी दइ आ वनमां निवास करवा आवेलो हुं जराकुमार नामे वसुदेवनो पुत्र ठुं. दयावंत चित्त-वाला श्री नेमिनाथ प्रज्जुए मने श्रीकृष्णनो घात करनार कह्यो हतो, तेथी हुं कृष्णनुं रक्षण करवा माटे अर्थात् म्हारा हाथथी एवुं बंधुवधरूप कुकृत्य न आय एवा हेतुथी द्वारका नगरी त्यजी दइ अहिं रह्यो ठुं. केवल पापसंपत्तिने एकठी करनारा मने अहिं निवास करता बार वर्ष बीती गया ठे. अहो ! तेमां में आजे मनुष्यरूप तमने दीठा ठे. हे ज्ञाइ ! तमे कोण ठो ? तेमने ऊट नि-वेदन करो. ” कृष्णे कह्युं. “ जेना माटे तमे स्वर्ग समान द्वारका नगरीने त्य-जी दइ आ वनमां निवास करो ठो तेज हुं तमारो न्हानो ज्ञाइ कृष्ण ठुं. हुं अहिंयां आ वरुवृहनी नीचे सूतो हतो एटला तमारा बाणथी विंधाणो ठुं. ” कृष्णनां आवां वचन सांजली दूर उजेलो जराकुमार व्याकुल मनवालो थडने तत्काल तेमनी पासे आव्यो अने पोताना बाणथी विंधायेला पोताना बंधुश्री कृष्णने जाणीने ते तुरत मूर्छा पास्यो. पढी ज्यारे मूर्छा निवृत्त थड त्यारे ते दुःखथी बहु विलाप करवा लाग्यो. तेषे गद्गद् स्वरथी कृष्णने कह्युं. “ हे बंधो ! मने श्री नेमिनाथ प्रज्जुए कह्युं हतुं ते प्रमाणे द्वैपायन नामना तापसे आपणी द्वारका नगरीने अने यादवोना समग्र वंशने शुं दग्ध करचा ? हे ज्ञाइ अर्क्ष नरतखंरुनी राज्य लक्ष्मीने जोगवनारा तमारी आजे आ शी दशा थइ !!! ” पढी अत्यंत पीडायुक्त थयेला कृष्णे जराकुमारनी आगल सर्व वात कही. पोताना कुकृत्यथी खेद पामेला जराकुमारे पण फरीथी कृष्णने कह्युं. “ धिक्कार ठे

मने के, जे हुं वधुञ्जो घात करनार पुरुषोना मध्ये आ प्रथम रेखा पाम्यो-
 तुं!! अहो ! वसुदेवनो पुत्र अइ अने संसार समुझे तारनारा श्री नेमिनाथनी
 निरंतर सेवा करीने में आवुं कुकर्म करयुं तो निश्चै हुं धिक्कारवा योग्य तुं,
 आ अरण्य क्यां, म्हारो निवास क्यां, तमारा सरखा अतिथियोनुं आववुं क्यां
 अने म्हारा बाणथी तमारुं विधाववुं क्यां ? श्री नेमिनाथ प्रचुनुं कहेवुं सर्व
 सत्य अयुं ठे. आहा ! बलवंत पुरुषोने पण दैवयोग क्यारे बीजीरीते अतो नथी.”
 आम वारंवार शोक करता जराकुमारने कृष्णे कह्युं. “ हे बंधो ! तुं वृथा खेद
 शा माटे करे ठे, ? हे विवेकी ! कोइनुं ज्ञावी मिथ्या अतुं नथी. ज्यारे मनुष्यो-
 नो पूर्वे संपादन करेलो पूण्यसमूह क्षय पामे अने पापसमूह उदय आवे त्यारे
 महात्मा पुरुषोए करेली दुःसह विघ्नोनी रक्षा पण निष्फल थाय ठे. हे बंधो !
 आ एक ज्ञावीज ठे एमां त्हारो अथवा बीजा कोइनो दोष नथी; परंतु में पूर्वे
 करेलां उग्र दुष्ट कर्मनुं ए पाप मनेज अति पीडाकारी अइ पम्युं ठे, माटे हे
 बंधो ! तुं शोकने त्यजी दइ अने म्हारी आ अवस्था अइ एवी पांरवोने खबर
 कहेवा माटे आ म्हारा हृदयना कौस्तुभरत्नने लइ पांरवोना राज्यमां जा.
 यादवकुलमां फक्त एक बाकी रहेला अने पांरवो थकी प्राप्त अयेला सुराज्य
 पदने सेवन करनारा तने पांरवो वृद्धि पमासो, तेमज त्हारथी फरी वंशनी वृ
 ष्ठि पण अन्न. वली हे बंधो ! त्हारे पांरवोनी आगल आ सर्व वात निवेदन क-
 रीने पठी में अति क्रोधने लीधे ते महा जक्तिवालाने देशमांथी काठी मूक्या
 हता तेनी मधुर वाणीथी कृमा मागवी. अरे ज्ञाइ ! हवे तुं अहिंथी उठ अने
 ऊट चाळ्यो जा, कारण के, म्हारे माटे जल लेवा गयेला बलजइ आवशे अने
 ते त्हारथी थयेला म्हारा वधने जाणशे तो निश्चै पोताना चित्तमां गोत्रहयने
 नहिं गणता त्हारो वध करशे. वली त्हारे अहिंथी अवला पगथी अर्थात् म्हारा
 सामुं मुख राखीने चाळ्युं जवुं के, जेथी म्हारे विषे अति प्रेम जक्तिवाला व-
 लजइ त्हारो वध करवा माटे त्हारी पाठल न आवी शके. ” अति स्नेहने धा-
 रण करनारा कृष्णे आवी रीते बहु बहु वार कह्युं एटले दीन थयेलो जराकुमार
 कृष्णनी पाम्यो कौस्तुभमणिने लइ चाळ्यो गयो.

इवे अहिं कृष्ण पोतानो मृत्युकाल पास आव्यो जाणी दुःखथी अति
 पीडा पामता ठता पण उत्तम धर्मवामना राखीने तेमज शुभ चित्तवाला थ-

इने दर्शना आसन उपर बेसी कृणामात्र आ प्रमाणे आराधना करवा लाग्या.
 “ अरिहंत सिद्ध, आचार्य, उपाध्याय अने साधुजने हुं प्रणाम करुं तुं. निश्चे पो-
 ताना शरणे प्राप्त थयेला मने तेजु सर्व काल रक्षण करनारा थानु. देवाधिदेव,
 महोदय लक्ष्मीना आपनारा, विश्वना आचूषण अने केवलज्ञानथी सर्व प्राणी-
 योना ज्ञावने जाणनारा श्री नेमिनाथ प्रज्जुने हुं निरंतर नमस्कार करुं तुं. में आ
 ज्ञवमां महा कषायना योगथी चतुर्गतिने विषे रहेला सर्व जंतुजनी जे कांइ वि-
 राधना करी होय अथवा बीजा ज्ञवोमां जे कांइ विराधना करी होय ते सर्व-
 नी कृमा मागुं तुं. में बाल्यावस्थाथी मांनीने आज पर्यंत दिव्य आयुधोथी
 कृत्रियरसवने (शूररसवने) कंस मैद विगेरे शत्रुजनों जे वध कस्यो ठे ते सर्व
 पापने धिक्कारवापूर्वक कृमा मागुं तुं. म्हारुं कोइ नथी तेम हुं पण कोइनो न-
 थी. में सर्व संग त्यजी दीधो ठे. तेमज मने आ ज्ञवमां हायक समकितरूप
 रत्न प्राप्त थानु. वली समुडविजय विगेरे दशाहो, त्रण जगतना प्राणीयोने
 पूजन करवा योग्य गजसुकुमाल विगेरे म्हारा बंधुज अने शांवादि म्हारा पुत्रो
 ए सर्वे निश्चे पुण्यवंता ठे. कारण के, जेजु दुःखनां स्थानरूप गृहवासने त्यजी
 दइ श्री नेमिनाथ प्रज्जु पासे दीक्षा लइ अने तीव्र तपस्या करी मुक्तिपदने पामशे.
 खरेखर उत्तम शीलवाली रुक्मिणी विगेरे म्हारी स्त्रीयो पण प्रशंसा करवा
 योग्यज ठे. केमके तेजु पण प्राप्त थयेला अवसरे श्री नेमिनाथ जिनेश्वर पासे
 दीक्षा लइने पोताना म्होटा उदयवाला अर्थनुं साधन करे ठे. ” आ प्रमाणे च-
 रुता ज्ञावथी शुद्ध ध्यानने विषे प्रवृत्त थयेला कृष्णना ज्ञावने विषे, पूर्वे बंधाये-
 ला नरक आयुष्यने लीधे आवी रीते फेरफार थयो. “ हा ! पूर्वे अति बलवंत
 शत्रुजथी पण म्हारो पराज्जव थयो नथी, ते आजे म्हारा जोता ठता दुष्ट चित्त-
 वाला द्वैपायने म्हारी नगरी, प्रजा, माता, पिता, बंधु, वधु अने व्हेनो विगेरे
 सर्वने दग्ध करी मने आवी विषम दशाने पहोचारुथो ठे. बलञ्ज सहित बल-
 वंत एवा मने धिक्कार ठे !!! जो हवणां ए म्हारा माता पितादिनो नाश क-
 रनार शत्रुने हुं जाणुं अथवा देखुं तो निश्चे ते दुष्ट हृदयवालाने म्हारा पोताना
 हाथवती शीक्षा करुं. ” आवी रीते वृद्धि पामेला गाढ रौड ध्यानमांज आयुष्य
 पूर्ण थवाने लीधे मृत्यु पामेला कृष्ण महा दुःसह क्लेशना स्थानरूप त्रीजी न-
 रकने विषे उत्पन्न थया.

पढी वनने विषे जमीने कमलपत्रमां जल लइ पोताना बंधु कृष्णने जोवा माटे पहोलां करेलां नेत्रवाला बलजइ ते वरुनी पासे आव्या, तो त्यां तेमणे प्रफुल्लित पण वस्त्रथी हांकी राखेला मुखवाला अने सूइ रहेला कृष्णने जोइ विचारचुं के, “ बहु श्रमथी थाकी गयेलो आ म्हारो बंधु सुखे सूइ रह्यो ठे. ” आम धारी ते वरुवृद्धनी नीचे कृष्णनी पासे उजा रहा. वली “ आ म्हारो जाइ पोतानुं शरीर केम नथी हलावतो अथवा तेनां मुख उपर मांखीयो शा माटे जमे ठे ? ” एवी शंकाथी तेमणे कृष्णनां मुख उपरनुं वस्त्र दूर करचुं एटले मृत्यु पामवाने लीधे चेष्टा रहित थयेला शरीरवाला पोताना बंधुने जोइ बलजइ तुरत मूर्छा पाम्या. पढी शीतल पवनथी सचेत थया एटले बंधु वियोगने लीधे अति आकुलव्याकुल थयेला तेमणे पोताना जाइना चरणने विषे थयेलो बाणप्रहार जोइ तुरत वनना जीवोने त्रास करनारो तथा जयंकर एवो सिंहनाद करयो. वली ते बलजडे तारस्वर करीने कह्युं के, “ अरे ! मृत्यु पामवाने इच्छता कया डुष्ट पुरुषे आ सुखे सूइ रहेला म्हारा बंधुने हाण्यो ? जेणे आवुं कुकृत्य करचुं होय ते ऊट म्हारी पासे आवीने कही द्यो. जे पुरुष पोताना सर्व बलथी बालकने, स्त्रीने, गांमने, मंदने, मूर्छा पामेलाने, सूइ गयेलाने, रोगीने अने अस्त्र विनाने हणे ठे तेने सर्व माणसो अधममां पण अधम कहे ठे. ” पढी विह्वल थयेला बलजइ, कोप अने शोकथी ते महा अरण्यमां सर्व ठेकाणे जम्या पण कोइ स्थानके पोताना बंधुनो घात करनार पुरुषने दीठो नहि. पढी मननी अंदर थयेला बहु शोकने लीधे बहु वखत सुधी शोक करीने बलजइ पोताना खंजा उपर कृष्णना शरीरने धारण करी ते वननी अंदर फरवा लाग्या. जो के बलजइ पोते जाण तथा वखाणवा योग्य गुणवाला हता, तो पण ते क्यारेक कृष्णना शरीरने पुष्प तथा फलवमे बहु सुशोभित करता. क्यारेक शय्यामां सूवारता अने क्यारेक पोते जलवमे स्नान करावता. आ प्रमाणे कृष्णना शरीरने पोताना खंजा उपर उचकी प्रतिदिवस विविध प्रकारनी चेष्टा करता बलजइने ठ मास थया. हाहा! महात्मानुंने पण आवी मोहविटंवना थाय ठे.

हवे बलजइनो न्हानो जाइ सिद्धार्थ के, जे चारित्र लइने देवता थयो दनो, तेणे अवधिज्ञानथी बलजइनी आवी अत्यंत इर्दशा दीठी, तेथी ते पोताना प्रतिज्ञा पाळवाने माटे मोदथी अत्यंत मूढ वनी गयेला पोताना बंधुने

बोध पमारुवाने माटे तुरत त्यां आव्यो. पत्नी ते देवताए बलञ्ज जोता उता पर्वतना विषम प्रदेश उपरशी साजा उतारेला अने पृथ्वीना सरलरस्ता उपर जागी गयेला रथने फरीशी साजो करवा मांमथो. तेनी आवी चेष्टा जोईने बलञ्जे कहुं. “अरे मूर्ख ! विषम मार्गेशी सुखे उतारेला अने सरल रस्ते जागी गयेला रथने हवे शा माटे साजो करवा बेगो ठे ?” देवताए कहुं. “हे बलदेव ! युद्ध धिना मृत्यु पामेलो आ त्हारो बंधु ज्यारे जीवतो थशे त्यारे आ जागी गयेलो म्हारो रथ पण साजो थशे, एम धारी हुं तेने सांधु तुं.” देवतानां आवां वचन सांजली विशेष दुःख पामेलां बलदेव तत्काल आगल चाड्या. देवता पण तेमने प्रतिबोध पमारुवा माटे खेरुतनुं रूप धारण करी पश्चर उपर कमल वाववा लाग्यो. बलञ्जे तेनुं आवुं कृत्य जोइ हसीने पूठ्युं. “अरे ! आ त्हारां कमलो क्यारे नगशे ?” देवताए उत्तर आप्यो. “त्हारा खंजा उपर रहेलुं शब ज्यारे जीवतुं थशे त्यारे ए कमलो नगशे.” बलदेव फरीशी आगल चाड्या एटले देवता पण मनुष्यनुं रूप धारण करीने तेज मार्गमां एक बली गयेला वृक्षने जलसिंचन करवा लाग्यो. बलदेवे तेने हास्यपूर्वक कहुं. “हे मूढ ! आ बली गयेलुं वृक्ष त्हारा सिंचन करवाशी क्यारे पल्लवित थशे ?” देवताए कहुं. “ज्यारे आ त्हारा खंजा उपर रहेलुं शब जीवतुं थशे त्यारे आ वृक्ष पण पल्लवित थशे.” देवतानां आवां वचनशी बलञ्ज आगल चाड्या. देवता पण तुरत गोवालनुं रूप धारण करी तेज मार्गमां एक मृत्यु पामेली गायना मुखमां लीला घासना कोलीया प्रयत्नशी देवा लाग्यो. बलदेवे तेने कहुं. “अहो ! आ मृत्यु पामेली गाय शुं घासने खाशे ?” देवताए कहुं. “हे मूढ ! त्यारे आ शब पण शुं जीवतुं थशे ?” देवतानी आवी समान प्रत्युत्तरवाली वाणी सांजलीने श्री बलदेव विचार करवा लाग्या. “शुं म्हारो बंधु निश्चे मृत्यु पाम्यो ठे के, जेशी सर्वे माणसो आवी रीते कहे ठे ?” आम बलदेव पोताना चित्तमां विचार करे ठे एटलामां सिद्धार्थदेवे पोतानुं खरुं स्वरूप धारण करीने तेमने कहुं. “हे बलदेव ! आप बंधुना स्नेहशी केम मोह पामो ठे ? हुं तमारो जाई सिद्धार्थ तुं. आपे मने प्रतिज्ञा करावी हती के, त्हारे अवसरे आवीने मने प्रतिबोध पमारुवो.” एज कारणशी हुं स्वर्गनुं सुख गोमी दइ तमने प्रतिबोध करवा अहिं आव्यो तुं. हे बलञ्ज ! सांजलो.

तमे ज्यारे कृष्णना माटे जल लेवा दूर गया त्यारे कृष्ण मार्गना श्रमथी पीना-
पामवाने लीधे वरुवृहनी नीचे महा निझथी उंधी गया. पाठल एज श्र-
एयमां जमतो जराकुमार त्यां आव्यो अने तेणे मृगनी त्रांतिथी कृष्णना च-
रणकमलने विषे बाण मार्युं. पठी कृष्णे पोतानो कौस्तुभमणि आपीने तेने
पांरुवोनी राजधानी प्रत्ये मोकळयो. प्रथम शुभ्र ध्यानमां तत्पर रही अने पा-
ठलथी पोताना पूर्व जवना निकाचित कर्मथी अत्यंत रौड ध्यानमां तत्पर थ-
येला कृष्ण मृत्यु पामीने त्रीजी नरकप्रत्ये गया. ” बलज्जडे कह्युं. “ हे बांध-
व ! तें बहु सारुं कर्युं ! बहु सारुं कर्युं ! ! जे अवसरे आवीने मने प्रतिबोध
पमारुयो. हे उपकारी बंधो ! हवे म्हारे शुं करवुं ते तुं मने ऊट कहे. ” देवताए
कह्युं. “ हे पुण्यवंत ! हवे तुं श्री नेमिनाथ प्रज्जु पासे दीक्षा गृहण कर. ”
पठी विवेकी एवा बलज्जडे तुरत चंदनना काष्ठथी कृष्णना शरीरने अग्नि सं-
स्कार कस्यो; एटलामां श्री नेमिनाथ प्रज्जुए चारण मुनिने त्यां मोकळया; तेथी
बलज्जडे अवसर जाणीने कृष्णनो शोक त्यजी दइ स्नेहपूर्वक तेमनी पासे
दीक्षा अंगीकार करी. पठी सिद्धार्थ देवता अने चारणमुनि पोतपोताना स्था-
नके गये ठते श्री बलज्जड मुनि विहार करता करता तुंगिक नामना पर्वतने
विषे गया. त्यां तेमणे शांत चित्तथी तपश्या करवा मांमी.

एक दिवस मासखमणने पारणे बलदेव मुनि, ते पर्वतनी पासेना गा-
ममां जिह्वा माटे जता हता एवामां बालकने साथे लइ जल जरवा आवेली
कोइ स्त्रीये कूवाना कांठा उपर उज्जा उज्जा तेमने दीठा. बलदेवना रूपथी
मोइ पामेली ते स्त्रीये जल जरवा माटे घमाने बदले पोताना पुत्रनाकंठे दो-
रुं बांधी कूवामां सिंचवा मारुयो. तेनां आवां विलोम कृत्यने जोइ पोताना
रूपलक्ष्मीनी निंदा करता बलदेव मुनिये ते स्त्रीने कह्युं. “ हाहा ! तुं आ अ-
नार्यलोकने पण निंदा करवा योग्य, शोक तथा आपत्तिने आपनारुं अने मह
दुःखना कारणरुप शुं कृत्य करे ठे ? ” आवी रीते ते स्त्रीने प्रबोध पमामी ब-
लज्जड मुनि पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्या. “ निश्चे में आ बालकने
मृत्युथी मृकाव्यो. हवे पठी म्हारां रूपथी आवुं कुकृत्य न थाय एटला माटे
श्री नगरी विंगेरेमां क्यारे पण जिह्वा लेवा जवुं नहि. फक्त आ पर्वत उपर-
जे रही अवन्ने काष्ठ विंगेरेनोज आदार करवो. ” आ प्रमाणे घोर अजिग्रह

लइ विधिने जाणनारा मुनि बलञ्ज त्यां रह्या. त्रण रत्ननुं आराधन करवा-
मां सावधान, त्रण गुप्ति अने चार समितीनुं रक्षण करनार, शमञ्जावना स-
मुद् अने मोक्ष सुखना अजित्वापी ते महामुनि, पद्मकमण अने मासक्षमणना
पारणाने विषे काष्ठ जल विगेरेनुं जक्षण करता तप करवा लाग्या. पढी एक
दिवसे ते पर्वत उपर काष्ठ लेवा आवनारा माणसे पोताना राजानी पासेआ-
वीने कह्युं के, “ आ पर्वतना शिखर उपर कोइ तपस्वी अति घोर एवुं तप करे
ठे. सर्वे राजाने पण ए वात सांजलीने होज पामता ठता विचार करवा ला-
ग्या के, “ निश्चे ए आपणुं राज्य लेवाने अर्थेज घोर तप करे ठे, माटे एनो ह-
वणां वध करवो योग्य ठे. ” आम धारी सर्वे जूपतियो बखतर पहेरीने बल-
देव मुनिने हणवा माटे त्यां आव्या. धिक्कार ठे धिक्कार ठे महामोहने सेवन
करनारा मनुष्योनां आवां अयोग्य स्थानने विषे आरंजेला युद्धनां कृत्यने !!!
सिद्धार्थ देव पण आ वखते पोतानी उत्कृष्ट ज्ञतिने लीधे पुंढ अने केशवाली-
श्री पृथ्वीना ज्ञागने कंपावता एवा विकराल मूर्तिवाला सिंहो श्री बलदेव मु-
निनी पासे विकूर्या. देवतानां आवां कृत्यथी जय पामेला सर्वे राजाने श्री
बलदेव मुनिने प्रणाम करी पोतपोताने स्थानके जता रह्या. कह्युं ठे के—लोकेने
विषे तीव्र तपस्वी लोकोनां तपनो प्रज्ञाव अचिंत्य होय ठे. ए महा मुनिना
मधुर स्वरवाला स्वाध्यायने सांजलीने व्याघ्रादि हिंसक जीवो पण परस्पर
वैर त्यजीने उपशम ज्ञावने पाम्या हता.

हवे श्री बलञ्ज मुनिनो कोइ पूर्व जन्मनो मित्र लघुकर्मी जीव, उत्पन्न
थयेला जाति स्मरण ज्ञानवालो अने विशुद्ध श्रद्धारूपी गुणवालो ते वनमां
मृग थयो हतो. ते ज्यारे बलदेव मुनि बेसता त्यारे बेसतो, उज्जा रहेता त्यारे
उज्जा रहेतो अने कोइ स्थानके जता त्यारे तेमनी पाठल जतो. परंतु शुद्ध
चित्तवालो ते मृग क्यारे पण तेमनुं परुखुं मूकतो नहि. विवेकवंत एवा ते
हरिणे “ आ वनमां सार्थ विगेरेनो योग होय ठे त्यारे तेमनी पासेथी आहा-
र पाणी लावीने आ मुनि ज्ञोजन करे ठे. नहितो नथी करता. ” एवा मुनि-
नो घोर अजिग्रहने जाणयो. पढी ते मृग हमेशां सवारे मुनिनी सेवा करी
अने तेमने नमस्कार करी पर्वतना वननी अंदर सार्थ विगेरेना आश्रमने शो-
धतो शोधतो दूर जमे अने ज्यारे ते कोइ सार्थ विगेरेने देखे त्यारे ते मुनिने

(पुण्य DELISTED) विमंमलवृत्ति-पूर्वार्ध.

शुद्ध आहार वहारवा माटे उठारवाने पोताना शींगमा वने मुनिने खजवाले. अनुक्रमे बलदेव मुनि तेनो संकेत जाणे एटले पोताना स्थिर ध्यानने मूकी आगळ चालतां हरिणे बतावेला मार्गने विषे दातारना आश्रमे जाय. पढी शुद्ध ज्ञावणी वहारावेला निर्दोष आहारशी पारणुं करी ते महामुनि फरी पोताना आश्रमे जइ अति उग्र तप करे. आप्रमाणे ए महामुनिने व्रतनुं पावन करता एकसो वर्ष वीती गयां.

एक दिवस ते अरण्यने विषे केटलाक सुतारो लाकमां कापवा आव्या अने पोताना तीक्ष्ण कुवामावती पांशरा अने गांठो विनाना म्होटा वृक्षोने कापवा लाग्या. मध्यान्हनो वखत थयो एटले तेउ अर्धा कापी नाखेलां मूलवाला ते म्होटा वृक्षनी नीचे जोजन करवा वेठा एटलामां पेलो हरिण फरतो फरतो त्यां आवी पडोच्यो. त्यां तेमने जोजन करता जोइ तुरत संकेत करवा माटे मुनिनी पासे गयो. बलदेवमुनि पण ध्यानने त्यजी दइ इर्यापधिकीनुं स्मरण करता संतुष्ट चित्तवाला मृगे बतावेला मार्गशी त्यां आवी पडोच्या. जाणे हालतुं चालतुं कळपवृक्षज होयनी ? अथवा तो जाणे मूर्तिमंत पूण्यनो प्रकाशज होयनी ? एवा अने उचिंता आवेला ते जोवा योग्य मुखवाला अतिथिने जोइने विवेकी एवो मुख्य सुतार विचार करता लाग्यो. "आजे म्हारा आंगणामां अमृतवृष्टि अइ अथवा तो कळपवृक्ष प्रगट थयो !" आवी रीते हर्षशी अनुमोदना करतो सुतार उत्तम ज्ञातिशी मानरहित एवा बलजमुनिने दोपरहित एवं पोतानुं जातुं वहाराववा लाग्यो. पासे उजेलो मृग पण आप्रमाणे शुद्ध ज्ञावना ज्ञाववा लाग्यो के, "निश्चे दातार एवो आसुतार जगन्मां धन्य, कृतार्थ, पुण्यवान् अने त्रणलोकमां मान्य ठे. कारण के, जे एणे उत्तम, एषणीय अने अगण्य एवा पोताना ज्ञाताशी आ मुनिने प्रतिलाच्या. खरेखर अज्ञागी तो हुंज ठस्यो के, आ दुष्ट पशुजातिपणाशी पात्रदान रहित रह्यो. बलदेव मुनिये पण तुरत पोतानी तपोवृद्धीने माटे लोलुपीपणुं दूर करी सुतारे वहारावेलो एषणीय आहार गृहण करचो. आ वखते प्रचंडवायु उज्यन्न थयो; तशी पेलुं मूलमांशी अर्धुं कापी नाखेलुं वृक्ष ते त्रणेजण उपर पड्युं, जेशी तेउ तुरत सृज्यु पाव्या. महातप, अतुल्य पात्रदान अने अनुमोदनाशी श्रीगणेशपुत्रापरिपत्रिप्रवियेला अंगवाला श्री बलदेवमुनि, सुतार अने

मृग ए त्रणेजणा ब्रह्म देवलोकने विषे महा समृद्धिवंत देवता अया. मोक्ष आपवायोग्य एवा ब्रह्मचर्य व्रतने धारण करनारा अने तीव्र तप करनारा श्री बलदेव मुनि स्वर्गमां गया ए एक त्हारा चित्तमां आश्चर्यरूप जणाय ठे. तेमज मोक्ष लक्ष्मीना एक मुख्य कारणरूप सुपात्रदान आपतो एवो सुतार पण ब्रह्मदेवलोक प्रत्ये गयो ए पण आश्चर्यरूप ठे. वली तिर्यंच जातिवालो मृग पण दान, शील अने तपक्रिया रहित उतां केवल उच्चलता ज्ञावयोग्यी ब्रह्म-देवलोकमां देवता अयो ए पण म्हारा चित्तने विषे आश्चर्य ठे.

हवे ब्रह्म देवलोकने विषे उत्पन्न अयेला बलञ्ज देवताने त्यां तुरत अव-धिज्ञान उत्पन्न अयुं; तेथी तेमणे प्रेमना स्थानरूप पोताना पूर्वज्वना बंधु कृष्णने दुःसह वेदनाथी पीमा पामता बीजी नरकने विषे दीठा. पढी नरक-थी कृष्णनो उद्धार करवाने इच्छतो ते देव तुरत स्वर्गथकी त्यां गयो अने कृष्णने प्रेमपूर्वक आलिंगन करी कहेवा लाग्यो के, “ हे बंधो ! हुं त्हारा पूर्व-जन्मनो राम (बलञ्ज) नामनो बंधु तुं. हुं दीक्षा लइ पांचमा देवलोकमां दे-वतापणे उत्पन्न अयो तुं; परंतु प्रेमने लीधे अहिं त्हारी पासे आव्यो तुं. ” ग्राम कहीने बलञ्ज देवताए पोतानी अप्रमाण एवी दिव्य शक्तिथी कृष्णना जीवनो नरकमांथी उद्धार करवा मांरुथो; परंतु ते सूर्यथी गली परुता बरफ-नो पेठे तुरत गलीने पाठो नरकमांज परुवा लाग्यो. कृष्णे कहुं. “ हे बंधो ! हवे तुं मने मूकी दे. कारण एम करवाथी मने बहु पीमा आय ठे. ” पढी खे-दयुक्त चित्तवाला देवताए महा वेदनाथी पीमा पामता कृष्णने मूकी दडने क-हुं. “ हे ज्ञाइ ! त्हारा घोर कर्मने लीधेज हुं तने बीजे स्थानके लइ जवा समर्थ अयो नहि; परंतु जो तुं कहे तो हुं त्हारी प्रसन्नताने अर्थे निरंतर अहिं रहूं. ” कृष्णे कहुं. “ म्हारा दुष्ट कर्मने लीधे प्राप्त अयेली आ नरकपीमा तुं म्हारी पासे रहीश, तेथी क्यारे पण दूर अवांनी नथी, माटे हे ज्ञाइ ! बीजी एक वात कहुं ते सांजल अने ते म्हारा चित्तनी प्रसन्नताने माटे ऊट कर. आ-पणी घोर अवस्थाने सांजली तथा अग्निथी द्वारकाना नाशने सांजली सर्व स्थानके सर्वे खल पुरुषो हर्ष पाम्या ठे. परंतु श्रेष्ठ पुरुषोने तो दुःख उत्पन्न अयुं ठे, माटे तुं श्रेष्ठ पुरुषोने हर्ष करवा माटे अने खल पुरुषोने खेद करवा

माटे चक्र गदा विगेरे शस्त्रयुक्त हाथवालुं, गतिमां लक्ष्मीना चिन्हवालुं, गरु-
 रु नपर विराजीत श्येलुं, पीला वस्त्रवालुं म्हारुं स्वरुप तेमज वैमान उपर
 वेठेलुं, श्याम वस्त्रवालुं, हल मुशल विगेरे शस्त्रथी सुशोन्नित हाथवालुं त्हारु स्व-
 रुप पण आकाशमां राखी आ सर्व ज्जरतक्षेत्रने विषे देखामके, जेथी करीने स-
 ज्जनोने विषे आपणो अपवाद नाश पामे. वली लोकने विषे एवो पण उद्घोष
 करवो के, “ देवरुपने धारण करनारा, निरंतर स्थितिवाला, नित्य सुखवाला
 अने पोतानी इच्छा प्रमाणे विहार करनारा श्री रामकृष्ण निरंतर जयवंता
 वर्त्ते ठे. ” आ सर्व वात अंगीकार करी बलज्जड देवे तुरत दक्षिण ज्जरतक्षेत्रमां
 आवीने कृष्णना कहेवा प्रमाणे वैमानमां वेठेला बने स्वरुपो आकाशमां राखी
 सर्व लोकने देखामथा. वली दिव्य देहकांतिवाला तेणे स्पष्ट एवो उद्घोष क-
 स्यो के, “ हे प्राणीयो ! तमे सौ सांजलो. आ विश्वनी उत्पत्ति अने संहार
 करनारा अमे ठीए. अमे सुखने माटे आ द्वारका नगरीने कृष्णमात्रमां उत्पन्न
 करी हती, पण हवे अमारी बीजे स्थानके जवानी इच्छाथी अमे ते द्वारका
 नगरीनुं हरण करयुं ठे. ” बलज्जड देवनी आवी वाणी सांजली हर्ष पामेला
 सर्वे माणसो आ लोक संबंधी अनेक प्रकारना सुखनी इच्छाथी ठेकाणे ठेकाणे
 म्होटा देवालयोने विषे एवाज स्वरुपवाली रामकृष्णनी मूर्त्तिनुं स्थापन करी
 तेमना ज्जक्त थया. आ प्रमाणे उद्यानोने विषे अने गृहोने विषे रामकृष्णनी
 महा मूढ्यवाली अनेक मूर्त्तियोनुं महोत्सवपूर्वक स्थापन करीने आ लोक सं-
 वंधी अनेक जोग संगना अजिलाषी एवा अर्धा ज्जरतखंरुना मनुष्यो तेमनुं
 पूजन करवा लाग्या. बलज्जड देव पण ते मूर्त्तियोनुं पूजन करनारने हर्षपूर्वक
 सर्व प्रकारनी संपत्ति आपवा लाग्यो. अहो ! शुद्ध सम्यक्वधारी एवा बलज्जड
 देवताए केवल बंधुना प्रेमथी मिथ्यात्वपणुं विस्तारयुं. अनुक्रमे ते देव स्वर्गलो-
 कना सुखोने जोगवी आयुष्य पूर्ण थये त्यांथी चवी आवती अवसर्पिणीमां
 सारा विशाल कुलमां अवतरणे. पठी कृष्णनो जीव के, जे श्रीमम नामना
 तीर्थंकर थवाना ठे तेमना वारामां ए बलज्जडनो जीव महोदयवाली दीक्षा
 लड अनुक्रमे अंते अनंत सुख पामणे. हे मोक्षार्थी ज्जब्यजनो ! तमे सर्व प्र-
 काग्ना पापने नाश करनारा, काम, क्रोध, मद विगेरेनो उच्छेद करनारा अने
 पुण्यनी वृद्धि करनारा आ बलदेव मुनिना चरित्रने सांजलीने वैराग्यथी उत्कृ-

ए एवा पोताना बंधुसंबंधी मोहने त्यजी दइ केवल सुखकारी एवा जैनध-
र्मनुं सेवन करो.

॥ इति नवमबलदेवमुनिसंबंधकथनरूपो द्वितीयः प्रस्तावः ॥

इस्कागरायवसहो, पम्बिबुद्धीनाम कोसलासामी ॥
तह नेत्रा अंग्गाए, चंदह्वाए निरुवमाए ॥ १६ ॥
संखेवकासिराया, कुणालदेसाहिवो तहा रूप्पी ॥
कुरुवइ अदीणसत्तु, पंचालपहु अ जीअसत्तू ॥ १७ ॥
संजायजाइसरणा, पवइअा ठप्पि मद्भिजिणपासे ॥
चउदसपुव्ठी एए, जयंतु अपुणप्रवं पत्ता ॥ १८ ॥

अर्थ—इह्वाकुवंशना राजानुमां श्रेष्ठ एवो कोशलादेशनो अधिपति प्रति-
बुद्धि, निरुपम एवी अंग्गा नगरीनो महाराजा चंदह्वाय, काशीनो नृपति शंख,
कुणालदेशनो अधिपति रुक्मी, कुरुदेशनो नृपाल अदीनशत्रु अने कांपिड्य-
पुरनो नृपति जितशत्रु, ए उत्पन्न थयेला जातिस्मरण ज्ञानने लीधे श्री म-
द्भिनाथ प्रभु पासे दीक्षा लइ अने चौद पूर्वना धारणहार अइ मोक्षपदने प्राप्त
करनारा (उपर कहेला) ठए महाराजानु जयवंता वर्तो.

॥ श्री मद्भिनाथ चरित्रम् ॥

पूर्व विदेहक्षेत्रने विषे सलिलावती नामनी महा विजयमां लोकोने आ-
श्चर्य करनारी वीतशोका नामे नगरी ठे. त्यां शत्रुना सैन्यने मर्दन करवामां
समर्थ नृजा दंरुवालो महा बलवंत बल नामनो राजा राज्य करतो हतो. तेने
मनोहर स्वरूपवाली धारणी विगेरे एक हजार स्त्रीयो हती. एक दीवस ए
धारणीये सिंह स्वप्नसूचित एवा एक पुत्रने जन्म आप्यो. राजाए हर्षपूर्वक ते
पोताना पुत्रनो जन्म महोत्सव कस्यो. बारमे दिवसे विविध प्रकारना महोत्स-
वथी स्वजनोने संतोष पमानी बल राजाए पोताना पुत्रनुं “महाबल” नाम
पारुचुं. पठी पांच धावमातानुंथी वृद्धि पामतो ते कुमार अनुक्रमे सर्व कला-
उनो अज्यास करतो स्त्रीयोनां चित्तने संतोष करनारी यौवनावस्था पाम्यो

एटले बलराजाए तेने कमलश्री प्रमुख पांचसो राजकन्यानु परणावी अने तेनुने रहेवा माटे ड्यथी पूर्ण एवां मंदिरो आव्यां. महाबलकुमार ते पोतानी पांचसो स्त्रीयोनी साथे अनेक प्रकारनी जोगसंपत्तिने जोगवतो ठतो पिताए आपेला मंदिरप्रत्ये रहेवा लाग्यो.

कोइ वखते उत्तम चारित्रने धारण करनारा केटलाक स्थविर साधुउ ते नगरीना इंङ्कुंज नामना उद्यानमां आव्या एटले बलजूपतिये ते उद्यानमां जइ अने गुरुना चरणेने विषे प्रणाम करीने मोक्षसुख आपनारी निर्मल धर्मोपदेशना सांजली. पढी वैराग्यथी ज्ञावित चित्तवालो बलराजा, गुरुने प्रणाम करी नगरीप्रत्ये गयो. त्यां तेणे महाबल कुमारने राज्याभिषेक कस्यो. पढी बलजूपतिये ते स्थविर साधुउनी पासे दीक्षा लई अनुक्रमे एकादशांगीनो अभ्यास कस्यो. अनुक्रमे दीर्घकाल पर्यंत पवित्र एवा चारित्रने पाली अने चारु नामना पर्वतने विषे एक मासना उपवासथी संलेखना करीने ते महासुनि मोक्षपद पास्या. पढी पोताना राज्यपदने जोगवता श्रीमान् महाबल जूपतिने, कमलश्री पट्टराणीथी एक सिंहस्वप्नसूचित पुत्र धयो. महाबले तेनुं “ बलजइ ” नाम पास्युं. अनुक्रमे ते कुमार यौवनावस्था पास्यो.

हवे महाबल राजाने वाढ्यावस्थाथीज अचल, धरण, पूरण, वसु, अभिचंड अने वैश्रमण नामना महा संपत्तिवाला ठ मित्रो होता. जाणे पोतानो एक आत्माज होयनी ? एम ए ठ मित्रोनी साथे महाराजा महाबल, निरंतर स्नान, विविध प्रकारना जोजन अने क्रीडा विगेरे करतो. आम ते राजानो सर्वकाल सुखमांज निर्गमन थतो. एवामां केटलाक उत्तम स्थविर साधुउ विहार करता करता ते नगरीमां आव्या. महाबल पोताना ठ मित्रो सहित धर्म श्रवण करवा गयो. त्यां सुनियोए आपेला धर्मोपदेशरूप अमृतरसनुं कंठपर्यंत पान करी उत्कृष्ट ज्ञाववलवाला महाबल राजाए दीक्षा लेवानी इच्छा करी. पढी ते साधुउने प्रणाम करी पोतानी नगरीप्रत्ये आवीने मित्रोने कहेवा लाग्यो. “ हे मित्रो ! हुं म्हारा पूर्वजोना अनुक्रमथी प्राप्त थयेली दीक्षा लईश. तमे तपत्यानो अंगीकार करडो ? तमे तमारो जे विचार होय ते कहो. ” मित्रोए कहुं. “ अमे पण तमारीज साथे दीक्षा लईशुं. ” पढी राजाए कहुं. “ हे मित्रो ! निश्रे आपणे म्मौ यशस्वी अने पुण्यवंत ठीए. हवे तमे म्मौ पोतपो-

ताने घरे जइ पोतपोताना बंधुजने तथा कुटुंबने आ वात निवेदन करी अने पोताना म्होटा पुत्रने घरबार सोंपीने पढी चारित्र लेवा माटे पालखीमां बेसीने अहिं आवो. ” ग्राम पोताना ठ मित्रोने आज्ञा करी अने गुणोए करीने उत्तम एवा पोताना पुत्र बलज्जने राज्याभिषेक करी महाबल राजा पोते चारित्र लेवाने तैयार अयो. ठए मित्रो पण त्यां आव्या एटले पढी हजारो मनुष्योए उपामेली पालखीमां बेसी वार्जिंत्रोना शब्दोष्ठी दिशाडने गजावी देतो महाबल राजा हर्षष्ठी पोताना ठ मित्रो सहित नगरीष्ठी बहार नीकली उद्यानमां स्थविर साधुजनी पासो आव्यो. त्यां ते सर्वे जणाये तपस्या लीधी. पढी परस्पर धर्मरागने धारण करनारा ते सर्वे साधुज, विधि सहित एकादशांगीनो अज्यास करी बहुश्रुत अया. वली तेजए “ जे साधु ठठ, अठम, दशम विगेरे घोर एवा तपनुं आचरण करे ते बीजाए पण करवुं. ” एवी परस्पर प्रतीज्ञा करी. ते सर्वेमां म्होटा अने उपशमना समुद्ररूप महाबल मुनि पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्या के, “ तपमां समान रीते रहेनारा एवा अमारी कीर्ति पण लोकमां सरखी रीतेज अज्ञे. वली अमारामां कोइ पण मुख्य अमुख्यनुं ज्ञान धरावतो नथी, माटे आ सर्वे साधुजष्ठी हुं वधारे तप करुं के, जेष्ठी लोकमां ते सर्वे करतां म्हारी प्रशंसा वधारे आय. ” आवी रीते वीचार करीने इंद्रियोने वश्य राखवामां तत्पर एवा ए महाबल मुनिये अधिक अधिक तपश्चर्या करवा मांमी. अहो ! धिक्कार ठे के, जे म्होटा पुरुषोने पण निश्वे मोह आय ठे !! निरंतर उत्तम रीते मोक्ष सुखना साधनरूप अति निर्मल चारित्रने विषे पण ए शमजाववाला महाबल मुनिने मायाकलंक अयुं. जो के सर्व आगमने जाणनारा अने ममता रहित ए महाबल राजर्षिये तीर्थंकर ज्ञक्ति विगेरे विश स्थानकष्ठी प्रकट जिन नाम कर्म उपार्जन करयुं, तो पण तेमणे ते वखते मायातप करवाष्ठी स्त्रीनामकर्म बांध्युं. साधुजने अनुक्रमे वार पन्निमा आराधन करवानुं कह्युं ठे ते पण त्रण गुप्ति अने चार समितिमां आसक्त चित्तवाला ते साते मुनीश्वरोए आराधी. तेमज लघुवृत्ति अने सिंहनिक्रीमित नामनुं तीव्र तप करयुं. वली तेजए बीजा पण तीव्र तप कस्यां. पढी दुर्बल अइ गयेला अंगवाला ते साते साधुज पोताना आयुष्यना अंतने जाणी तथा न पाली शकाय तेवा चारित्रने जाणी शमजावने धारण करवा पूर्वक

परिवार सहित सर्वे स्थविर साधुजने वंदना करी चारु नामना पर्वत उपर गया. त्यां नृकृष्ट एवा चारित्रने पालवामां तत्पर एवा ते साते साधुज नृमीनुं शोधन करी संदोखनामां तत्पर अइ शिलातल उपर बेठा. पढी ते सर्वे मुनीश्वरो बे मास पर्यंत अनशन व्रत पाली मृत्यु पामीने जयंत नामना अनुत्तर देवलाकमां देवतापणे उत्पन्न अया. त्यां महाबल देवतानुं वत्रीस सागरोपमनुं पूर्ण आयुष्य इतुं अने बाकीना ठ देवतानुं वत्रीश सागरोपमथी कांइक उठुं आयुष्य इतुं; तेथी ते ठए देवतानुं, पोतानुं आयुष्य पूर्ण अये महाबल देवने त्यांज मूकी जंबुद्वीपना आ ऋरतक्षेत्रने विषे राजपुत्र तरिके जूदा जूदा उत्पन्न अया. अनुक्रमे तेउ साम्राज्य लक्ष्मीने योग्य एवी यौवनावस्था पाम्या. तेउमां एक कोशला नगरीनो राजा प्रतिबुद्धि नामे अयो इतो, बीजो अंगापुरीनो महाराजा चंड्याय अयो, त्रीजो काशीनो नृपाल शंख अयो इतो, चोथो शंखना सरखी ज्वल कीर्तिवालो कुणाल देशनो अधिपति रुक्मी अयो इतो. पांचमो कुशदेशनो अदीनशत्रु नामे नृपति अयो इतो अने ठगे पंचालदेशनो महाराजा यथार्थ नामवालो जितशत्रु अयो इतो. आ प्रमाणे ए ठए राजानुं, विशाल संपत्तिथी समृद्धिवंत एवां पोताना विस्तारवंत राज्योनुं पालन करता ठता पूर्वना पुण्यथी स्वर्ग समान सुख जोगवता हता.

॥ इति श्री मल्लिचरित्रे पूर्वजवस्वरूपवर्णनोनाम प्रथमः सर्गः ॥

पूर्व जवना ठ मित्रोरूप नृपतियोना किड्ढामां रहेला कामदेवरूप सिंहेने जेणे एकज बाणथी जीत्यो ठे, ते व्याधोमां सुजटरूप श्री मल्लिनाथ जिनेश्वर जयवंता वर्तो.

आ जंबूद्वीपना दक्षिण ऋरतक्षेत्रने विषे समृद्धिथी स्वर्गपुरी समान मिथिला नामनी नगरी ठे. त्यां त्रणजुवनमां प्रसिद्ध यशवालो तथा शंकरना समान पराक्रमवालो कुंज राजा राज्य करतो इतो. तेने उत्तम शीलवाली, दयावंत अने यथार्थ नामने धारण करनारी प्रजावती नामनी स्त्री हती. इवे जयंत नामना देवलोकमां महासुखनो अनुजव करतो महाबल देवता अवधिज्ञानथी पोतानुं आयुष्य पूर्ण अयुं जाणी चैत्र मासनी शुक्ल चोथनी रात्रीये अश्विनी नक्षत्रमां चंड्योग प्राप्त अये ठते ते पांचमा देवलोकथी चवीने प्र-

जावतीना उदरने विषे अरतस्यो. ते वखते प्रजावती राणीये स्पृष्ट एवां चौ-
द स्वप्न जोयां. पढी जाग्रत थडने तेणे ते स्वप्नोने अनुक्रमे स्मरण कऱ्यां.
त्यार पढी ए राणी स्वप्नोनुं फल पूढवा माटे हंसीनी पेडे तुरत त्यांथी उठीने
पोताना पतिनी पासे गइ. त्यां “ हे महाराज ! आप विजयवंता वतों, विज-
यवंता वतों, ” एम प्रबोध पमानीने ते महाराणी ज्ञासन उपर बेठी. जा
ण एवा सेवको पण तेनी आज्ञाथी त्यां बेठा. पढी नूपतिये तेने पोतानी पासे
आववानुं कारण पूढयुं एटले ते पट्टराणीये अनुक्रमे चौद महास्वप्न कऱ्यां.
वली तेणे हाथ जोमीने पोताना पतिने विनंती पूर्वक कऱ्युं के, “ हे नाथ !
आ स्वप्नोनुं साहं नरसुं जे फल होय ते मने कऱ्यो ? ” राजाए ते सर्व स्व-
प्नानो पोताना मनमां विचार करीने कऱ्युं के, “ हे प्रिये ! वखाणवा योग्य
आ स्वप्नो महाफलने आपनारां ठे. सामान्य रीते तो एउनुं फल अमित जोग
अने राज्यसुखादि ठे; परंतु हे जडे ! विशेषे ए स्वप्नोनुं जे फल ठे ते कऱ्युं तुं.
सांजल. आजथी नवमास अने सामासात दिवस गये ठते तुं पोताना कुलमां
उत्तम आनरणरूप पुत्ररत्नने जन्म आपीश. वली बाढयावस्थाने त्यजी यौ-
वनास्थावस्थाने प्राप्त थयेलो ते त्दारो पुत्र अद्भुत बलवान्, गुणवान् अने पृ-
थ्वीने विषे चक्रवर्ती थशे. ” राजानां आवां वचन सांजलीने अत्यंत हर्ष पा-
मेली चंड समान मुखवाली राणीये कऱ्युं. “ हे प्राणप्रिय ! निश्रे आपनुं कऱ्येवुं
सत्य सफल थान. ” पढी राजानी साथे जोगसुख जोगवी अने तेनी आज्ञा
लडने पोताना मंदीर प्रत्ये गयेली ते प्रजावतीये धर्मजागरणा करी.

पढी प्रजाते कुंजराजा, प्रजातसंबंधी धर्मक्रीया करीने अनेक सामं-
तोनी साथे सजामां आव्या. त्यां सेवकोनी पासे स्वप्न पाठकोने बोलावी
तेमणे हाथमां फल राखी तेमने स्वप्नानुं फल पूढयुं. स्वप्नपाठकोए पण
हृदयमां विचार करीने पढी अनुक्रमे दर्शपूर्वकराजाने कऱ्युं. “ हे महाराज !
निश्रे सर्व प्रकारे आवां स्वप्नो जाग्यथीज प्राप्त थाय ठे. खरेखर स्वप्ननाप्र-
जावथी प्रजावती राणी पूर्णमासि तीर्थंकर अग्रवा तो चक्रवर्ती एवा पुत्रने
जन्म आपशे. ” राजाए ते सर्व कात सत्य मानीने स्वप्न पाठकोने आनूषण
कऱ्य, फल अने पुष्पथी सत्कार करीने तथा उदार मनथी बहु इय्य आपीने
विदाय कऱ्या. पढी राणी प्रजावतीने त्रीजे मासे सुखकारी अने सर्व संप-

तिना कारणरूप एवो दोहद उत्पन्न थयो के, “जाणे हुं जल अने स्थलमां उत्पन्न
 अथेलां तेमज सुगंधिवालां पुष्पोथी आञ्छादित करेली, महा मूढ्यवाली तेमज
 जाइ, चंपक, पाटल, पुंनाग, अशोक अने मल्लिका विगेरे दश वर्णनां पुष्पोना
 हारोवाली शय्यामां ते ते पुष्पोनी सुगंध लेती ठती उत्तम लावण्यवाली ल-
 क्ष्मीनी पेठे पोतानी सखीयोनी साथे पोताना जुवनमां हर्षथी विलास करुं.”
 प्रजावती राणीने आवो दोहद उत्पन्न थयो तेज वखते व्यंतर देवतानुंए त-
 त्काल श्री कुंजराजाना मंदिर उपर पोताना सुगंधथी कृणामात्रमां सर्व दि-
 शाने सुगंधमय करनारां पुष्पोनो वरसाद वरसाव्यो. वली अखंमित एवी
 पुष्पोनी मालानुंथी प्रजावती राणीनी शय्याने आञ्छादित करी, जेथी ते म-
 हाराणीये पुष्पोनी सुगंधी लेता शय्यामां बेसी पोताना पवित्र दोह-
 दने पूर्ण कस्यो. योग्यज ठे, पुण्यवंत जीव गर्भमां आव्ये ठते मनुष्येने
 शुं असाध्य होय ठे ? अर्थात् कांड होतु नथी. पठी पूर्ण अइ ठे आशा जेनी
 एवी ते महाराणी प्रजावतीये मागशर सुदी अगीयारसने दिवसे अश्विनी
 नक्षत्रमां चंडनो योग ठते निर्मल दिशानुं, सुनिहथी सुंदर एवं पृथ्वीतल ते-
 मज सुखकारी वायु अने सर्व ग्रहोनुं उच्चस्थानके रहेवुं इत्यादि उत्तम जन्म-
 काल प्राप्त थये ठते देहनी कांतिना समूहथी सूतिकागृहने प्रकाश करनारा
 अने कर्मथी आश्चर्यकारी रूपवाला श्रीजिनेश्वरने जन्म आप्यो. ते वखते
 त्रणलोकमां तुरत म्होटो उद्योत थयो. नारकी जीवोने पण ते वखते कृण-
 मात्र सुख उपन्युं. आसन कंपने लीधे उपयोगथी श्री जिनराजना जन्मने
 जाणी ठप्पन्न दिग्कन्यानुंए बहु हर्षथी त्यां आवीने पुत्री सहित श्री प्रजावती दे-
 वीनुं सुखकारी सुतिका कर्म करथुं. इंझेए पण तीर्थकरनो जन्म महोत्सव करथो.
 पठी तेनुं श्री जिनराजने माता प्रजावतीनी पासे मूकी नंदीश्वर द्वीपमां अ-
 षाड महोत्सव करीने स्वर्गे गया. वली ते वखते कुवेरना आज्ञाकारी देवोए,
 कुंजराजाना मंदिर उपर सुवर्ण रत्नादिकनी बहु वृष्टि करी. तेमज ते हर्षित
 चित्तवाला देवतानुंए पुष्प, वस्त्र, चूर्ण, पत्र, आञ्जुषण अने विविध प्रकारनां
 फलोनो वर्याद पण कस्यो. कुंजराजाए पण हर्षथी पोताने पुत्रीना जन्मनी व-
 धासणी आपनाराने उजायी अधिक अधिक सुवर्ण रत्नादिकनुं दान आप्युं.
 जेनी नीके उत्तम पुत्र माना पिताने महाहर्ष उत्पन्न करे ठे तेथी पण अधि-

क एवो इर्ष आ पुत्रीये पोताना माता पिताने उत्पन्न कस्यो. कुंजराजाए पु-
त्रीना जन्म महोत्सव वखते कोटवाल विगेरे पुरुषोने आज्ञा करीने बंधीवान
पुरुषोने गोमावी मूक्या. दरवाजे दरवाजे विविध प्रकारनां मणिमय तोरणो-
नी रक्षना करावी. निर्मल अने विशाल एवा उंचे बांधेला चंडुवानुंथी जाणे
अत्यंत मनोहर विलाशवाली स्त्री होयनी ? एवी बजार शणगारी. ठेकाणे ठे-
काणे संगीत, गीत, वाद्य अने विविध प्रकारना मनोहर नाटकथी राजमार्गने
पण बहु सुशोन्नित कस्यो. ग्राम उत्तर उत्तर म्होटा दानवाला महोत्सवनी वृद्धि
करतां उत्तम एवो नाम पारुवानो दशमो दिवस आव्यो. ते दिवसे हर्षित म-
नवाला कुंजराजाए पोताना बंधुनुंथी साथे प्रथम ज्ञोजन लइ पढी वस्त्रोना
दानपूर्वक तेमने कहुं के, “ हे स्वजनो ! ज्यारे आ कन्या पोतानी माताना
उदरने विषे आवी इती ते वखते तेनी माताने पुष्पथी सुशोन्नित एवी शय्या-
मां शयन करवानो शुभ्र दोहद उत्पन्न थयो हतो, तेथी धन्य मनुष्योमां पण
उत्तम एवी आ कन्यानुं ‘मल्लि’ एवुं नाम पामुं तुं.” पढी निरंतर स्वर्गमांथी आ-
वती इंद्राणीयोए पोताना खोलामां धारण करीने लारु लमावेली अने सौ-
जाग्यना पात्ररुप ते कन्या, शुक्लपद्मना चंडनी कलानी पेठे वृद्धि पामवा
लागी. जाणे मूर्त्तिमति लक्ष्मीज होयनी ? अथवा तो अमृत समान मधुर
वाणीवाली सरस्वतीज होयनी ? एवी ते महा जाग्यवाली मल्लिकुमारीने
जोइ सर्वे लोको तेनी प्रशंसा करता हता. विश्वना सामान्य बालकनी पेठे
क्रीडा करवामां तत्पर एवी ते कुमारी अनुक्रमे बाळयावस्थाने उद्ध्वयन करी
यौवनावस्था पामी. देदीप्यमान मरकतमणी, प्रियंगु अने नीलोत्पल समान
अंगनी कांतिवाली ए मल्लिकुमारीये पोताने जोनारा कया मनुष्यनी दृष्टीने
निर्मल नथी करी ? पचविश धनुष्य प्रणाम देहवाली अने कामदेवने जीत-
नारी ए कुमारीये विश्वने जीतनारी रूपसंपत्तिने धारण करी. त्रण ज्ञानथी
सर्व शास्त्रार्थने जाणनारी अने कुशास्त्रने तिरस्कार करनारी ए मल्लिकुमारी-
ये सरस्वतीनी पेठे सर्व कर्तानुंथी अभ्यास कस्यो. वली तेणे अत्रधिज्ञानथी
पोताना पूर्व ज्ञवना ठ मित्रोने ते ते देशने विषे इंद्रनी पेठे राज्यपद ज्ञोगवता
जोया एटले ते कुमारीये तेनुंथी प्रतिबोध आपवाने माटे कांइ उपायनो वि-
चार करीने पढी सुतारोने आ प्रमाणे आज्ञा करी के, “ हे सुत्रधारो ! तमे

आ म्हारा निवासगृहना अशोकवननी मध्ये पुतलीयोथी सुशोजित एवा मणिमं-
 य स्तंजोथी देदीप्यमान, नाना प्रकारना रत्नोथी जम्बित्र जूपीठवालुं अने जा-
 ले गाढ चंडोदयथी मनोहर एवं वैमानज होयनी ? एवो अद्भुत एक मंरुप
 करो. तेना मध्ये ठ दिशानुमां विविध प्रकारनी रचनाथी चित्तने आश्चर्य क-
 रनारा अने मनोहर मध्यज्ञागवाला ठ घरो बनावो अने ते ठ घरोना मध्य ज्ञा-
 गमां मणिमय जालीयोथी सुंदर एक देदीप्यमान मंदिर तैयार करो. वली ते
 मंदिरनी अंदर मध्य ज्ञागमां किरणोना समूहरूप एक म्होटी अने निर्मल एवी
 मणिपीठिका करो. ” श्री मल्लिकुमारीये आज्ञा करेला अतिगरिष्ठ शिष्य
 शास्त्रीयोए ते सर्व घोटा दिवसनी अंदर तैयार करचुं. पढी मल्लिकुमारीये
 पोताना समान आकृतीवाली, मस्तक उपर सुवर्णनां पद्मथी ढांकी दीधेल
 ठिडवाली अने सत्पुरुषोने पण भ्रम करनारी पोतानी सुवर्णनी पोली मूर्ति
 करावीने ते मंरुपमध्येनी मणिपीठिका उपर मूकी. वली हमेशां पोतान
 आहारमांथी गलता रसवालो कोलीयो ते सुवर्णनी मूर्तिना मस्तकना ठिडम
 नाखवा लागी. अनुक्रमे ए गलता रसवाला एकठा अयेला आहारनो महा दुः-
 सह एवो नासीकाने जेदी नाखनारो गंध जाणे मरी गयेला कुतरा, सर्प अने
 वलदना चुंथायेला शरीरथीज नीकलतो होयनी ? एम पुतलीना मस्तक उ-
 पर रहेला सुवर्णपद्मना ढांकणाने उघादी नाखवाथी निकलवा लाग्यो. यौ-
 वनावस्था प्राप्त थया ठतां पण निरंतर संसारना जोगनी इच्छा रहित एवी
 तथा चारित्रमां केवी रीते वर्तवुं तेनो प्रथमथी अज्ञ्यास करती वली पोताना
 दर्शनथी माता, पिता, ज्ञाइ विगेरे सर्व स्वजन मनुष्योने अधिक अधिक प्र-
 मन्न करती ए मल्लिकुमारी प्रतिदिन असंख्य एवां सुखने जोगवती हती.

इवे सर्व संपत्तिना निवास स्थानरूप कोशल नामना देशने विषे इंद्रपु-
 री समान साकेतपुर नामे नगर ठे. त्यां इहवाकुवंशना आज्ञारूप, वैरीयो
 ना समूहने दावानल समान प्रतिबुद्धि नामे राजा लक्ष्मीथी उत्कृष्ट एवां रा-
 ज्यनुं पालन करतो डतो. तेने रूपसंपत्तिये करीने लक्ष्मीना सरस्वी पद्माव-
 ती नामनी सती स्त्री हती. ते नगरमां एक म्होडुं अतिशयवालुं नागमंदिर ह-
 नुं. एक दिवस पद्मावती देवीये मडा दर्प प्रगट करनारा श्री नागदेवनी पूजा-
 ना मद्दोषयने विषे जता एवा लोकोना समूहने जोड दर्पथी विनयपूर्वक प्र-

तिबुद्धि नूपतिने कह्युं. “ हे प्रजानाथ ! आजे श्री नागदेवनी पूजानो म्होटो उत्सव ठे; तेथी जो आप रजा आपो तो हुं त्यां जानुं. आपे पण म्हारा उपर प्रसन्न थइने त्यां आवबुं. ” राजाए ते वात कबुल करी एटले हर्षयुक्त चित्त-वाली पद्मावती राणीये मधुर वचनथी आझाकारी सेवकोने कह्युं के, “ हे सेवकजनो ! तमे आजे नागमंदिर प्रत्ये जइ विविध प्रकारना अति सुगंधवालां पुष्पोथी एक म्होटो पुष्पनो विशाल मंरुप तैयार करो अने तेना मध्ये जुलती विचित्र पुष्पोनी मालाडुथी गुंथेलुं जाणे उत्कृष्ट एवी शोचानुं निधान होयनी ? एवं सुगंधीनी संपत्तिवालुं “ श्री दाम ” नामनुं मंदिर बनावो. वली वार्जीत्र, गीत, धूप, वासकपेप विगेरे विविध प्रकारनो पूजानो सामान प्रयत्नथी तैयार करीने म्हारी वाट जोता उजा रहो. ” आ प्रमाणे महाराणीये आझा करेला सेवको ते सर्व तैयार करी पद्मावती राणीनी राह जोता उजा रह्या.

पद्मावती राणी पण स्नान करी, सर्व प्रकारनां अलंकारोने धारण करी अने पोताना समान सखीयोनी साथे श्रेष्ठ एवा रथमां बेसीने बहु वार्जीत्रोना तथा धवलगीतना मधुर शब्दथी व्याप्त अने देशांतरोथी आवेला अनेक लोकोथी जरपूर एवा ते महोत्सववाला नागमंदिर प्रत्ये आवी. त्यां ते महाराणी पुष्प विगेरेथी नागदेवनुं पूजन करी दिव्य महोत्सवेने वृद्धि पमामती नूपालना आववानी वाट जोती बेठी. महाराजा प्रतिबुद्धि पण राणीना स्नेहने लीधे उत्तम शृंगारने धारण करी, पट्ट हस्ति उपर बेसीने असंख्य सेना सहित त्यां आव्यो. त्यां ते गंध, पुष्प, नैवेद्य विगेरे सामग्रीथी नागदेवनुं विधिपूर्वक पूजन करीने श्रेष्ठ एवां पुष्पोना मंरुपमां रहेला सिंहासन उपर बेगो. कृणमात्र मंरुपनी शोचाने जोशने पठी ए राजानी दृष्टिरुप मयुरीये जाणे आकी जवाने लीधेज होयनी ? एम मंरुपनी अंदर रहेला जुलती पुष्पोनी मालाना मंदिरने विषे (श्री दामने विषे) निवास कस्यो. पठी आश्वर्य पामेला नूपाले, पोतानी आगल बेठेला, वृद्ध, बुद्धिना निधान अने सुबुद्ध नामना पोताना मंत्रीने पूठ्युं. “ हे मंत्री ! तमे म्हारी आझाथी निरंतर घणा राजचुवनो प्रत्ये गया ठे. त्यां तमे कोइ स्थानके आवुं श्रीदाम जोयुं होय तो कहो. ” मंत्रीये कांइक हास्य करीने कह्युं. “ महाराज ! स्थिर चित्त करीने सांचलो. ”

एक दिवस हूं आपनी आज्ञाथी मिथिला नगरी प्रत्ये गयो हतो, त्यां ते दिव-
मे कुंजराजानी महेलपताका समान, वन्य अने पुण्यवंत एवी मल्लिकुमा-
रीनो प्रसिद्ध जन्म दिवस हतो. ए मनोहर उत्सवमां जूपतिये मंदार पुष्पोनी
मालाथी एक म्होटो पुष्पमंजुष तैयार कराव्यो हतो. तेनी अंदर दिव्यसुगंधी
वाळुं एक श्रीदाम वांध्युं हतुं. महाराज ! ए श्रीदामनी में जे शोभा जोइ ह-
ती तेनी आगल आ शोभा निश्चे कांइ नथी. " मंत्रीनां आवां वचन सांजली
प्रतिबुद्धि जूपतिने श्रीदामने विषे जे आश्चर्य थयुं हतुं ने उतरी गयुं; परंतु ए
जूपालनुं चित्त, कानने सुखकारी एवां श्री मल्लिकुमारीनां नामने सांजलतां
मात्रमांज तेने विषे आलक्त थयुं; तेथी तेणे पूर्वना मोहने लीधेज मंत्रीने फ-
रीथी आदरपूर्वक पूज्युं के, " हे मंत्री ! ए मल्लिकुमारीनुं केवुं रूप ठे ते मने
कहो ? " प्रधाने कह्युं. " हे जूपाल ! जेनां स्वरूपनुं वर्णन करवाने सर्व वि-
श्वने जाणनाग पुरुषो पण समर्थ अता नथी, तो पठी हूं ते राजकुमारीनां
स्वरूपने शीरीते वर्णवी शकुं ? महाराज ! वबारे कहेवाथी शुं ? परंतु त्रण
जगन्ती अंदर बीजा कोउने एनी उपमा आपी शकाय तेम नथी. फक्त मोक्ष
सुखनी पठे ए निरुपमज ठे. " प्रधाननां आवां वचनथी तो जूपतिनुं चित्त,
मल्लिकुमारीने विषे बहुज आलक्त थयुं. एटलुंज नहि, पण तुरत ते जूपति म-
ल्लिकुमारीनो पाणीग्रहण करवाने बहुज उत्साहवंत थयो. पठी प्रतिबुद्धि रा-
जाए पोतानुं अष्टकार्य सायवाने माटे एक जाण दूतने कुंजराजाने अर्थे योग्य
जेट आर्याने मल्लिकुमारीनो विवाह पोतानी साथे कराववानी जलामण करी
मिथिला नगरी प्रत्ये कुंजराजा पासे मोकल्यो. दूत पण पोताना राजानी
आज्ञा अंगीकार करी पोताने घेर गयो. पठी ते स्वमां वेसी केटलाक माण-
सोनी साथे शीघ्र मिथिला नगरी प्रत्ये जवा निकल्यो. ?

हेवे अंगदेउमां जाणे पूर्ण लक्ष्मीना निवास स्थानरूप क्षीरसागरज हो-
यनी ? एवी अने बहु शत्रुनथी पण निष्कंप रहेली चंपा नगरी नामे प्रख्यात
पुरी ठे. त्यां चंज्जाय नामनो राजा, पोताना कुलक्रमथी प्राप्त थयला उत्कृष्ट
जाग लक्ष्मिवाला नाम्नाज्य पदने जागवतो हतो. ते नगरीमां श्री कृपज्ञ प्र-
भुता जगत अने जेमनो वेपार समुद्र गस्ते अनेक देउमां चालतो हतो.
पण अर्धवक्र विंगे अनेक अन्वको वनना हता, सर्व आवकोमां अर्धवक्र आ-

वक जिनधर्मने विषे वधारे प्रीतिवालो हतो. ए श्रावक दृढ समकितवालो हो-
 वाथी सुर अने असुरोथी पण कोत्र पामतो नहि. एक दिवस अर्हन्नक विगेरे
 केटलाक श्रावकोए समुद्र रस्ते अइ बीजा देशमां वेपार करवा जवानो विचार
 करीने विविध प्रकारनी बहु वस्तुजना वहाणो जरी प्रयाण करयुं. अनुक्रमे
 केटलाक दिवस सुधी समुद्रनी मध्ये जता एवा तेजने एक दिवस नाना प्रका-
 रना क्लेशने उत्पन्न करनारा वायु विगेरे बहु दुष्ट चिन्हो देखावा लाग्या. ते व-
 खते सर्व लोकोनां हृदयने विषे दुःखरूप अंधकारने बहु वृद्धि पमारुतुं अने सू-
 र्यना किरणोने ठांकी देतुं घोर अंधकार प्रगट थयुं. चारे तरफ विजलीना ऊ-
 बकारा अने अति जयानक मेघना कमाका थवा लाग्या. वली वहाणना सर्व मा-
 णसोने बहु दुःखकारी एवी घाढ काजलना समूह समान अंधकारनी जाल
 सर्व दिशामां फेलाइ गइ. आ वखते राता नेत्रवाला, चूलाना समान आकृति-
 वाली नासिकावाला, लांबा हाथवाला, बांकी मोकवाला, जामा उंचा करेला
 बे हाथथी विकराल मूर्तिवाला, अंधारा कुवाना समान नाजिवाला, बहु न्हाना
 पेटवाला, दुष्ट खजावाला, शुष्क वृद्ध समान गतिवाला, जामनी शाखानी
 पेटे उंचा करेला हाथवाला अने जाणे साक्षात् यमराजनो सगो ज्ञाइ होयनी?
 एवा स्वरूपवाला कोइ पोतानी पासे आवता एवा वैतालने जोइ वहाणना
 सर्वे माणसो आकुलव्याकुल थवा लाग्या. एक अर्हन्नक श्रावक विना बीजा
 सर्वे वणिको दुःखथी अति विह्वल थया ठता पोतपोताना गोत्रदेवनुं स्मरण
 करीने तुरत आपत्तिनी निवृत्तिने माटे पोतपोताना इष्टदेवतानी यात्रा, पूजा,
 नैवेद्य विगेरेनी मानता करवा लाग्या. केटलाक नवीन परणेली स्त्रीना अनुरागथी
 मोह पामता ठता तेनुं ध्यान करवा लाग्या. केटलाक पुत्रना, केटलाक बंधुजनोना,
 केटलाक डव्यना अने केटलाक पोताना वृद्ध मातापितानो निर्वाह चलाववाना
 ध्यानमां तत्पर थया. वली केटलाक तो मृत्युथी जय पामीने पोताना नवा
 बनावेला घरोनोज विचार करवा लाग्या. आम निरंतर महारौइ ध्यानने वश
 थयेला ते सर्वे वणिको “हवे शुं करवुं?” तेनो कांइ विचार न सुजवाथी मूढनी
 पेटे पोतपोताने स्थाने बेसी रह्या. फक्त अरिहंतना धर्मने जाणनारा श्रावक
 शिरोमणि अर्हन्नके, लोकमां आवा कालना समान विघ्न करनारा वैतालने
 जाणयो; तेथी ते. “आवी दुःखी अवस्थायां श्री अरिहंत प्रज्जुनो धर्म एकज.

आधाररूप ठे.” एवो पोताना चित्तमां निश्चय करीने वहाणना एकांत प्रदेशमां गयो. त्यां तेणे विधिथी ढांचणवने उजा रहीने मस्तक उपर हाथ जोमी श्री अरिहंत प्रज्जुने स्तुतिपूर्वक नमस्कार कस्यो. पठी ते अर्हन्नक श्रावके श्रावणा करीने विधिथी सागारीक अनशन करयुं के, “ जो आ उपसर्गथी नियमे करीने म्हारुं मरण आय तो में बाह्य अने अंतरंगरूप सर्वे संग त्यजी दीधा ठे तथा आ म्हारो कायोत्सर्ग विशेष जावथी आ जन्मपर्यंत थान. में धन कुटुंबादिकने विषे सर्व आसक्ति त्यजी दीधी ठे. वली म्हारे आ जन्मने विषे सर्वे जीवोने विषे मैत्रीजाव हो. ”

पठी कालना समान कोपथी जयंकर आकृतिवाला वैताले अर्हन्नक श्रावक पासे आवीने जूकुटी चमावीने कस्युं. “अरे दुष्ट आत्मावाला कुमति ! तुं आ वृथा पाखंरुं शामाटे करे ठे ? जैनधर्म त्यजी दे अने प्रयत्नथी मिथ्यात्वने अंगीकार कर. अरे ! जो तुं म्हारुं कस्युं नहि करे तो आ त्हारा वहाणने म्हारी आंगलीना तीव्र प्रहारथी समुद्रमां फेंकी पापमनी पेठे चूर्ण करी नाखीश. हे जरु ! तुं खरेखर पोताना जीवितथी अने आवा वैज्जवथी ब्रष्ट थवाने लीधे अति दुःखी थइ अकाले आ समुद्रमांज मृत्यु पामीश, माटे जरु बुद्धिवालो तुं पोताना हितने माटे म्हारुं कहेवुं कबुल कर के, जेथी तने आ समुद्रमां पण जरा जय न आय. ” अर्हन्नक श्रावके मौन धारण करयुं हतुं; तेथी ते पोतानां मनथीज तेने कहेवा लाग्यो के, “ हे देव ! तुं मने अहिं जय देखामे ठे; परंतु तेथी हुं रुरी जवानो नथी. म्हारुं धनधान्यादि सर्व जले नाश पामो, पण हुं जैनधर्म त्यजनार नथी. ” अर्हन्नक श्रावके आ प्रमाणे कहे ठते अत्यंत कोपायमान थयेला ते वैताले पोतानी वे आंगलीना प्रहारथी ते वडाणने कणमात्रमां जलने विषे फेंकी दीधुं. जो के वैतालना प्रहारथी ए वडाण बहु कंपवा लाग्युं. तोपण अर्हन्नक शेठनुं मन जैनधर्मथी मेरुपर्वतनी पेठे जरा पण चलायमान थयुं नहि. वली कस्रोला अग्रजागथी वहाणने उदायना अने नीचे पारुता ते वैताले अर्हन्नक शेठने वीकण पुरुषोना प्राणने नाश करनारी बहु ज्जीति देखामी. आ प्रमाणे बहु जय देखामेवाथी पण मेरुपर्वतनी पेठे ते अर्हन्नक शेठना धर्म ध्यानने निश्चल जोइ देवताए वैतालनुं जयंकर रूप त्यजी वड पोतानुं न्वाजाविक स्वल्प धारण करयुं. पठी अग्नि स-

मान देदीप्यमान आनूषणोने धारण करनारो, कल्पवृक्षना पुष्पोथी गुंधेला-
 चोटलावालो, उत्तम वेशने धारण करनारो, उंडुजिना दिव्य शब्दथी दिशानने
 बेहेरी करी नाखतो, चंचल कुंमलथी सुशोजित आकृतिवालो, विश्वने आश्च-
 र्यकारी रूपलक्ष्मीवालो अने सर्व लोकने विस्मय पमाननारो ते देव जयजय
 शब्दपूर्वक चारे तरफ पुष्पवृष्टि करतो बतो प्रगट थयो. कृणामात्रमां सर्व दु-
 निमित्त शांत थइ गयुं अने “हवे वहाणोने जरा पण जय नथी.” एम धारीने
 सर्वे माणसो पण स्वस्थ थया. पढी देवताए गंजीर एवी मधुर वाणीथी कह्युं.
 “हे श्रद्धारूप अमृतना समुद्र अर्हन्नक श्रावक ! तूं जयवंतो वर्ते ठे. त्हारो अव-
 तार श्रेयकारी ठे अने त्हारुं आ मनुष्यजन्ममां जीवित पण वखाणवा योग्य
 ठे. कारण के, मेरुपर्वतनी चूलिकानी पेठे जिनधर्मने विषे त्हारी दृढ श्रद्धा ठे. हे
 अर्हन्नक ! सांजल. सौधर्म देवलोकना इंडसुविक्रमे हर्षथी पोतानी सज्जामां त्हारी
 प्रशंसा करी हती अने एम कह्युं हतुं के, “ हे देवतान ! सांजलो. जंबुद्वीपना
 जरतक्षेत्रने विषे चंपानगरीमां अर्हन्नक नामनो श्रावक श्री अरिहंत धर्मरूप
 संपत्तिनुं स्थान ठे. जेम वायुथी मेरुपर्वत कंपायमान थतो नथी तेम कोइ
 पण सुर, असुर, रक्ष के यक्ष पोतानी दिव्य शक्तिवमे ए श्रावकने जैनधर्मथी
 क्षोज पमानवा समर्थ नथी. ” (देवता अर्हन्नक श्रावकने कहे ठे के,) हे श्रा-
 वक ! इंडनां आवां वचन सर्वे सज्जासदोए प्रमाण मान्यां; परंतु में ते न स्वी-
 कारता विचार्युं जे, जो आ परम ऐश्वर्यने धारण करनारो इंड जे जे असत्य
 बोले ठे ते ते मीठुं मीठुं बोलनारा तेना सेवको देवता प्रमाण करे ठे. अहो !
 देवतानी आगल म्होटा शक्तिवालानी पण गणत्री थती नथी तो पढी फक्त
 दृढताना वर्णनने विषे आ मनुष्यमात्रनी प्रशंसा शा दिशाबमां ठे. बहु दृढ
 एवा मनुष्यनी पण धर्मने विषे स्थिरता त्यांज सुधी रहे ठेके, ज्यां सुधी
 कोइ देवता तेने चलावनार मढ्यो न होय ? माटे चाल, हुं त्यां जइने ते
 जैन धर्मीनी परीक्षा करुं. ” आम धारीने में अहिं आवीने बहु माया प्रगट
 करी. परंतु हे महाज्ञाग ! इंडे पोतानी सज्जामां जेवी त्हारी धर्मस्थिरता व-
 खाणी ठे, तेथी पण अधिक में त्हारी धर्मने विषे स्थिरता जोइ ठे. हे महा-
 ज्ञाग ! में जे जे त्हारा अपराधो करचा होय ते ते कृमा कर. ” एम कहीने दे-
 वताए अर्हन्नक श्रावकने बे जोर कुंमलो आप्यां. पढी ते विजलीनी पेठे अंत-

ध्यान अइ गयो एटले अर्हन्नके पोतानुं पञ्चखाण पुरुं करचुं. वहाणमां वेठेला सर्वे माणसो पण अर्हन्नक श्रावकना आवा अज्जुत महिमाने जोइ जैनधर्मने विषे दृढ आदरवाला अया. ठीकज ठे प्रत्यक् देखेला गुणने कयो पुरुष न माने ! अर्थात् सर्वे माने.

पठी अनुकुल पवनना योगथी सर्वे वहाणो कुशलपणे गंज्जीरपोतपुर प्रत्ये आवी पहोच्या. त्यां अर्हन्नक विगेरे सर्वे वेपारीयो पोतानां करीआणां वहाणथी गामां नरी थोमा दिवसमां मिथिला नगरी प्रत्ये आव्या. त्यां वहारना उद्यानने विषे सर्व वस्तुनना गामाने राखी राजाने योग्य एवी कुंमल विगेरे उत्तम वस्तुननी जेट लइ अर्हन्नक विगेरे सर्व श्रावको कुंजराजा पासे गया. त्यां राजानी आगल जेटनी वस्तुन मूकीने सर्वे शेठोए प्रणाम कख्या कुंजराजाए पण बहुमान आपवा पूर्वक स्नेह दृष्टिथी तेमना सामुं जोइ कुशल समाचार अने लाजादिकनी वात पूठी संतोष पमारुया. पठी कुंजराजाए साम्राज्यपदथी पण अधिक स्नेहवाली अने महा सौजाग्यवाली मल्लिकुमारीने कन्याना अंतःपुरथी पोतानी पासे सज्जामां बोलावी. स्वजावथीज मनोहर कांतिवाली अने दिव्य अलंकारोने धारण करनारी मल्लिकुमारी पण पोतानी अनेक सखीयोनी साथे सज्जामां आवी. पठी कुंजराजाए पोताना हाथथी नम्र एवी मल्लिकुमारीने कुंमलो पहेराव्यां. ते वखते ए राजकुमारीना कानने विषे पहेरावेलां ते बने कुंमलो पोतानी दिव्य कांतिथी जाणे जंबूद्वीपनी अंदर रहेला वे सूर्यज होयनी ? एवा शोचवां लाग्यां. अर्हन्नक विगेरे श्रावको पण मल्लिकुमारीनां स्वरुपने जोइ पोतानी सुसाफरी सफल मानवा लाग्या. पठी नूपतिये रजा आपेली मल्लिकुमारी पोताना अंतःपुर प्रत्ये गइ. कुंजराजाए वेपारीयोना संतोषने माटे ते वखते पोताना देशमां तेमनुं दाण साफ करचुं. पठी सर्वे वेपारीयोए पोतानुं करीआणुं बहु लाजथी वेची दस तुरत परदेशानुं योग्य करीआणुं खरीद करचुं. जूदी जूदी जातनी वस्तुनथी अने वासणोथी गामानुं नरी तेथो समुझे कांठे आव्या. त्यां इष्टलाजथी हय पामेला तेनुं सर्व माल वहाणमां नरीने अनुकुल पवनथी पोतानी नगरी तरफ जवाने विदाय अया. अनुक्रमे ते वणिक पुत्रो थोमा वखतमां चंपानगरी प्रत्ये आव्या. त्यां तेमणे दर्यथी पोतानी सर्व वस्तुन वहाणमांथी उतारी ना-

खी. पढी अर्हन्नक विगेरे मुख्य श्रावको कुंभलादि योग्य जेट लइने राजानी सज्जामां गया. त्यां तेमणे चंङ्हाय जूपतिने प्रणाम करी सर्व मनोहर वस्तुब अर्पण करी. पढी संतोष पामेला चंङ्हाय जूपाले कुशल समाचार पूढीने कह्युं के, “ हे शेठे ! तमे कोइ स्थानके कांइ अपूर्व आश्चर्य जोयुं होय तो ते मने कहो ? ” राजाना आवा प्रश्नशी तेउए कह्युं. “ स्वामिन् ! आपनी आज्ञाशी अमे दीर्घकाल पर्यंत वहाणो वसे समुझनुं उल्लंघन करता अनुक्रमे मिथिला नगरीये पहोच्या. त्यां कुंजराजाने भलवा माटे सज्जामां गयेला अमोए तेमनी रत्नरूप मल्लिकुमारी पुत्रीने दीठी. महाराज ! तेना समान त्रण जगतने विषे बीजा कोइनुं स्वरूप नथी एज अमे म्होडुं अपूर्व कौतुक दीतुं ठे. ” एढी पूर्वजवना संबंधशी उत्पन्न थयेला प्रेमशी उच्चलता स्नेहवाला चंङ्हाय राजाए मल्लिकुमारीनुं स्वरूप पूढ्युं, ते उपरशी तेमणे मल्लिकुमारीनुं यथार्थ स्वरूप वर्णव्युं. पढी हर्ष पामेला विवेकी राजाए गौरवताशी तेमनुं दाण माफ करी सर्वे शेठेने रजा आपीने ए चंङ्हाय राजाए पण पोतानुं पाणी ग्रहण मल्लिकुमारीनी साथे करवानी इह्याशी एक चतुर दूतने जेट आपीने मिथिला नगरी प्रत्ये कुंजराजा पासे मोकळयो.^२

हवे निरंतर महालक्ष्मीना निरवद्य स्थानरूप वाणारसी नगरीने विषे शंखना सरखी उज्वल कीर्तिवालो श्री शंखराजा राज्य करतो हतो. हवे ए कदा मिथिला नगरीमां श्री मल्लिकुमारीनां पेला अर्हन्नक श्रावके आपेलां बे दिव्य कुंभलो ज्ञागी गयां; तेथी कुंजराजाए चतुर सोनीयोने बोलावी ते वने कुंभलो तेमने सांधवा माटे आप्यां. सोनीयोए बहु उपायशी ते वने कुंभलोने सांधवा मार्यां; परंतु ते देवताए आपेलां (दिव्य) होवाशी संधाणां नहि. ठेवट तेउ थाक्या; तेथी ते सर्वे सोनीयो कुंजराजा पासे जइने विनंती करवा लाग्या के, “ हे नरेश्वर ! अमे बहु यत्न कस्यो, पण आ कुंभलो संधातां नथी. जो आपनी आज्ञा होय तो एमे तेनाज सरखां बीजां नवां कुंभलो बनावी आपीये. ” सोनी लोकनां आवां वचन सांजली अग्निनी पेठे अत्यंत क्रोधातुर थयेला कुंजराजाए कह्युं. “ अरे जमो ! पोताना कार्यमां पण अकुशल एवा तमे सोनी शेढा ? के, जे एक सांधो करवाने पण समर्थ थया नहि. अरे मूर्खो ! माटे तमे म्हारो देश त्यजी बीजा दूर देशमां जाउ. ” शंखराजानी आवी

आज्ञाथी सर्वे सोनीयो पोतपोताना घरना सार सार उपकरणथी गामाउ ज-
री जयने लीधे तुरत मिथिला नगरीनी बहार निकली गया. अनुक्रमे तेउ
मिथिलापतिना देशने उद्धंघन करी केमकुशलथी वाणारसी नगरीना उपव-
नने विषे आवी पहोच्या. पढी सर्वे सोनीयो पोतपोताना कुटुंब सहित गामा-
उने ते उद्यानमांज राखी जूपालने योग्य एवी जेटो साथे लइ हर्षपूर्वक शं-
खराजानी सज्जामां गया. त्यां तेउए सर्व जेट शंखजूपतिनी आगल मूकीने
तेने प्रणाम कख्या. शंखराजाए पण प्रसन्न दृष्टिथी तेउना सामुं जोइ तेमने पो-
तानी नगरीप्रत्ये आववानुं, निवास स्थाननुं अने आ जीविकाविगेरेनुं कारण
पूठयुं. पढी हर्षित मनवाला सोनीयोए, पोतानुं काशी नगरीमां आववुं थयुं
त्यां सुधीनी सर्व वात निवेदन करी. ए उपरथी शंखजूपाल मल्लिकुमारीने
विषे बहु आसक्त थयो. पढी उदार मनवाला ए राजाए हर्षथी सर्वे सोनीयोने
रहेवा माटे पोतानी नगरीमां मनोहर घोरो करावी आप्यां. त्यारबाद मल्लिकु-
मारीनी साथे लग्न करवाने उत्साहवंत थयेला ते अचल धैर्यवाला शंखजूपाले
कोइ एक चतुर दूतने मिथिला नगरी प्रत्ये कुंजरराजा पासे मल्लिकुमारीनुं
मागुं करवा मोकळयो.^३

जाणे पोताना देदीप्यमान स्थानोनी कांतिना मीषथी अमरावतीनी
लहमीने पण हसती होयनी ? एवी उत्तम गुणवाली कुणाल नामे नगरी ठे.
त्यां सुवर्ण समान देदीप्यमान कांतिवालो रुक्मी नामे राजा राज्य करतो
इतो. तेने शीलरूप सौजाग्यने धारण करनारी धारिणी नामे स्त्री हती. तेउने
पोताना माता पिताना चित्तरूप सरोवरने विषे राजहंसी समान, उज्वल गु-
णवाली अने उत्तम रूपवाली सुवहुला नामे पुत्री हती. एक दिवस ते कन्या-
नो चार्तुमासिक नामे स्नानोत्सव (न्हावण करवाना उत्सवनो दिवस) आय्यो.
ते दिवसे राजानी आज्ञाथी मालीये राजमार्गमां पंचवर्णनां मनोहर सुगंधी-
वालां पुष्पोथी स्वर्गना उद्यान समान एक म्होटो मंरुप वनाव्यो. तेनां मध्य
जागने विषे सोनी लोकोए जूपतिना हुकमथी पंचरंगी चोखावणे नगरी
आलेखीने तेनी मध्यमां सुवर्णनो एक अजुत वाजोठ मूकयो. त्यार पढी अलंका-
रोथी सुशोभित अंगवालो रुक्मीराजा, पट्टहस्ति उपर वेसीने ते मंरुपमां
आय्यो अने तेणे ते वरवते पोतानी सुवहुला कन्याने त्यां बोलाववा माटे

सेवकोने आज्ञा करी. लोकोने जोवा योग्य शोभावाली सुबहुला पण सुखास-
नमां बेसी अनेक सखीयोनी साथे त्यां आवी. पढी ते राजकुमारीने मंरुप-
नी अंदर रहेला सुवर्णना बाजोठ उपर बेसारीने रुक्मी राजाना अंतःपुरनी
स्त्रीयोए मांगलिक घमाना मंत्रित जलवमे अग्निषेक कख्यो. ते वखते कुलस्त्री-
यो मांगलिक धवलगीत गावा लागी, वार्जीत्रो वागवा लाग्यां. वृद्ध पुरुषो आ-
शिष आपवा लाग्या अने ब्राह्मणो हर्षथी वेदोच्चार करवा लाग्या. वली ते व-
खते बीजा आश्चर्यकारी बहु उत्सवो थवा लाग्या. पढी दिव्य वस्त्र तथा दिव्य
आभूषणोने धारण करी दूषणरहित अने पोताना चरणमां प्रणाम करती एवी
ते राजकुमारीने रुक्मी राजाए पोताना खोलामां बेसारी. आ वखते सुबहुला
कन्याना औदार्यथी सुशोभित एवा तथा उत्तम पुरुषोने वखाणवा योग्य र-
म्यपणावाला निरुपम रूपे करीने वली मंरुपनी अति मनोहर एवी विचित्र
रचनावमे करीने चारे तरफथी उत्सवसहित आवेला मनुष्योनां जोवाथी तथा
अत्यंत आनंद पामेला बंधुजनी बहु शोभाए करीने अने वागतां एवा महा वा-
र्जीत्रोना शब्दे करीने आकाशमां बहु गर्जना थवा लागी हती.

पढी हर्षथी उत्साहवंत हृदयवाला अने अत्यंत प्रसन्न थयेला रुक्मिरा-
जाए पोतानी आगल बेठेला मुख्य कंचुकीने कंश्क हास्ययुक्त मुख करीने
पूठ्युं के, “ तुं निरंतर दूतसंबंधी कार्यने माटे अनेक राज्योने विषे गयो ठे
तो ते कोइ स्थानके आवो मज्जनोत्सव दीगो होय तो कहे ?” राजाना आवा
आदेशथी कंचुकीये पोताना मस्तकने विषे हाथ जोम्नीने कहुं. “ हे नाथ !
एक दिवस हुं आपनी आज्ञाथी मिथिला नगरीप्रत्ये गयो हतो. त्यां में कुंज-
राजाना घरने विषे तेमनी पुत्री श्रीमल्लिकुमारीनो आथी सोगुणो मज्जनो-
त्सव जोयो हतो.” कंचुकीनां मुखथी श्रीमल्लिकुमारीनुं नाम सांजलतांज रु-
क्मीराजा तेने विषे आसक्त थयो, तेथी तेणे कंचुकीने श्रीमल्लिकुमारीना
गुणोनुं वर्णन करवानुं कहुं. कंचुकीये तेम करवाथी तो ते रुक्मीराजा म-
ल्लिकुमारीने विषे बहु आसक्त थयो. पढी श्रीमल्लिकुमारीनो पाणीग्रहण क-
खाने माटे बहु रागवंत थइने तेणे पण एक वाचाल दूतने मिथिला नगरी,
प्रत्ये कुंजराजा पासे मल्लिकुमारीनुं मागुं करवा माटे मोकटयो. ४

हवे कुरुदेशने विषे लक्ष्मीने क्रीडा करवाना कमलरूप, वेपारीजनोथी-

पूर्ण अने ऊरता मदवाला हाथीनी पेठे दान आपवामां प्रवीण एवं गजपुर नामे नगर ठे. ते नगरमां शत्रुंने अति दीन बनावनारो अदीनशत्रु नामनो राजा बलिराजाने बंधन करवामां प्रवीण एवा कृष्णानी पेठे उत्कृष्ट संपत्ति-वालुं राज्य करतो हतो.

आ वखते श्रेष्ठ एवी मिथिला नगरीने विषे श्री कुंजराजानो पुत्र जे म-
द्विकुमारीनो न्हानो जाइ अतो हतो ते मद्धदिनवरकुमार उत्कृष्टपणे वर्ततो हतो.
एक दिवस ते राजकुमारे चित्रशाला बनाववा माटे अद्भुत चितारानुने पोता-
ना सेवको मोकलीने बोलाव्या, पठी तुरत आवेला ए चितारानुने मद्धदिन-
वर कुमारे चित्रशालाना जूदा जूदा जागो चितरवा माटे सोंप्या. सर्वे चि-
तारानु, पोतपोताने सोंपेला चित्रशालाना जागोने सुवर्णनी सूद्धम रेखा-
वाला मनोहर स्वरूपथी चितरवा लाग्या. तेनुमां कोइ एक चितारानो युवा-
न पुत्र देवताथी प्राप्त अयेला वरदानने लीधे चित्रकलामां एवो प्रवीण हतो
के, ते कोइ पण स्त्री विगेरेना घोडा अंगने जोइने सर्व मूर्ति चितरी शकतो हतो.
एक दिवस ते चिताराना पुत्रे, पद्मदानी अंदर रहेली श्री मद्धिकुमारीनो मा-
णिक्य रत्नना सरखो सुशोभित एवो पगनो अंगुठो दीगो. पठी तेणे पगना
अंगुठाने जोवा उपरथी तुरत श्री मद्धिकुमारीनुं अद्भुत रूप यथार्थपणे उत्तम
रंगोथी चित्तरचुं. पठी चितारानुए सर्व चित्रशालाने चितरीने हर्षथी मद्धदि-
नवर कुमारने जोहेर करचुं. राजकुमारे पण ते जोवाथी प्रसन्न अइने तेनुने
वहु ड्य्य आपी संतोष पमारुघा.

एक दिवस मद्धदिनवर कुमार प्रातःकृत्य करी वस्त्राञ्जुषणने धारण करवा
पूर्वक पोतानी धावमाता अने प्राणप्रियानी साथे चित्रशालामां आव्यो. त्यां
तेणे वाव्य, कूवा, सरोवर, समुद्र, पर्वत, नगर, हाथी, घोडा, वन, म्होटी सेना,
रथ, पद्म, अने स्त्री पुरुषोनां जोडलां, इत्यादि नेत्रने आश्चर्य करनारां अनेक
चित्रो जोतां जोतां दूरथी श्रीमद्धिकुमारीना चित्ररूपने जोयुं. ते ते रंगना यो-
गथी खेरखर मद्धिकुमारीना समान ते चित्रने जोइने मद्धदिनवर कुमारने
ते वखते “ आ मद्धिकुमारी पोते उन्नी ठे ” एम अंति अइ. राजकुमार ल-
ज्जाने लीधे तुरत पाठो वळ्यो एटले प्रेमपूर्वक धावमाताये मधुर वचनथी
कळुं. “ हे वत्स ! जेम कायर साणस जयने लीधे रणजमिने जोइ दूरथी नासी

जाय ठे तेम तुं पण आ चित्रशालाने परिपूर्ण जोया विना केम पागे वली जाय ठे ?” राजकुमारे कह्युं. “ हे मात ! देव अने गुरुनी पेठे पूजवा योग्य श्री मल्लिकुमारी नामनी म्हारी म्होटी ब्हेन पोते आगल उन्नी ठे, तो हुं निर्द्धळ थइ तेमनी आगल आ म्हारी प्राणप्रिया सहित शी रीते जइ शकुं ?” आम राजकुमारे कह्युं एटले धावमाताये हसीने तेने कह्युं. “ हे निर्मल बुद्धिवाला पुत्र ! ए श्री मल्लिकुमारी पोते नथी; परंतु चित्रकारोए चितरेलुं तेनुं अपूर्व रूप ठे. ” धावमातानां आवां वचन सांजली कोपथी आकुल व्याकुल थयेला राजकुमारे कह्युं. “ जे जन्मपुरुषे आ ठेकाणे देव तथा गुरुरूप म्हारी म्होटी ब्हेननुं आवुं सुरतलीलानी आकृती योग्य स्वरूप चितरथुं ठे ते दुष्ट बुद्धिवाला चित्रकार उपर निश्चे यमराजाए पोतेज कटाक्ष कस्यो ठे. ” पढी क्रोधातुर थयेला ते राजपुत्रे पोताना सेवकोने आज्ञा करी के, “ जेणे आवुं रूप चितरथुं ठे ते चिताराने तुरत मारी नाखो. ” राजकुमारनी आवी आज्ञाथी राजसेवकोए तत्काल ते चिताराना पुत्रने पकस्यो अने कंपता शरीरवाला तेने वध करवा माटे तेनुं वधस्थानके लइ गया. आ वात सर्वे चितारानुं सांजली; तेथी तेनुं एकठा थइ वधस्थानके गया. त्यां तेनुंए राजसेवकोने बहु डव्य आपी कृणमात्र अटकाव्या. पढी तेनुंए तुरत राजकुमारनी पासि आवी श्रेष्ठ नजराणा मूकी, उत्तम आशिषोथी वृद्धि पमानी अने हाथ जोमनीने मधुर वाणीथी कह्युं. “ हे नाथ ! जे चिताराए श्री मल्लिकुमारीनुं स्वरूप चितरथुं ठे, तेने देवताए वरदान आपेलुं ठे, जेथी ए चितारो जेनुं थोमुं पण रूप देखे तेनुं चिन्ह अने लक्षणयुक्त सर्व रूप चितरी शके ठे. महाराज ! ए चिताराए परुदानी अंदर उन्नेला श्री मल्लिकुमारीना पगनो अंगुठो दीगो हतो, माटे तेणे स्वप्नावथीज तेमनुं यथार्थ स्वरूप चितरेलुं ठे. हे देव ! आपे तेने वध करवानो दंभ आपेलो ठे ते मूकी दइ बीजो दंभ करवो जोइए. कारण अमे आपना प्रसादथी तेनी चित्रकलाथीज जीविए ढीए. ” चितारानुं आवां कोमल वचनथी कांश्क शांत थयेला राजकुमारे मल्लिकुमारीनुं स्वरूप चितरनार चिताराना फक्त जमणा हाथनो अंगुठो कपावीने तेने पोताना देशमांथी काढी मूक्यो, तेथी ते चितारानो पुत्र पण पोतानो नवीन जन्म मानतो उतो घरनी सार सार वस्तुने लइ कुटुंब सहित तुरत चाली

निकल्यो. अनुक्रमे घोडा दिवसमां ते श्री गजपुर प्रत्ये आवी पहोच्यो. पढी फलनी इन्हावाला ते चिताराए पोताना मावा हाथना अंगुठाथी श्री मल्लिकुमारीना उत्तम स्वरूपवालो चित्रपट चितख्यो. त्यारबाद ते चित्रपटने लई चित्रकार गुप्त रीते राजसज्जामां गयो. त्यां तेणे योग्य जेट मूकी जूपतिने प्रणाम कख्यो. अदीनशत्रु राजाए पण तेने जन्मस्थान अने आववा विगेरेनुं कारण पूढ्युं, ते नपरथी ए चिताराए मूलथी आरंजीने पोतानुं सर्व वृत्तांत कह्युं. आ वखते मल्लिकुमारीनुं सुखकारी नाम सांजलवाथी अदीनशत्रु राजा, ते राजपुत्री उपर अति राग धारण करवा लाग्यो; तेथी तेणे चिताराने श्री मल्लिकुमारीनी रूप गुण विगेरेनी सर्व वात पूढी. आ अवसरे चिताराये श्री मल्लिकुमारीनो पट प्रगट करीने जूपतिनां हाथमां आप्यो; तेथी अदीनशत्रु महाराजा श्री मल्लिकुमारीनां रूपने जोइ विस्मय पामीने कहेवा लाग्यो के, “ हे महाजाग ! ते आ शुं विद्याधरीनुं स्वरूप चितख्युं ठे के किन्नरीनुं ? अथवा तो कोइ देवीनुं ? खरे लोकमां आवुं स्वरूप कोइ मनुष्यस्त्रीनुं तो नथीज !!! ” राजानां आवां वचनथी चिताराए कह्युं. “ हे राजन् ! में आ श्री मल्लिकुमारीनी फक्त आकृति चितरेली ठे. कारण तेनुं खरुं स्वरूपतो कोइथी चितरी शकाय तेम नथी. ” चित्रकारनां आवां वचनथी अत्यंत प्रसन्न अथेला अदीनशत्रु राजाए पोताना मनमां वारंवार प्रशंसा करता मल्लिकुमारीनुं स्वरूप बहुवार जोयुं. पढी तेणे चित्रकारने प्रीतिदानथी संतोष पमानी अने रहेवा माटे योग्य घर करावी आपीने पोताना नगरमां राख्यो. त्यार पढी ते राजाए पण मल्लिकुमारीनी साथे पाणीगृहण करवानी इन्हाथी एक चतुर दूतने ऊट मिथिला नगरी प्रत्ये कुंजराजा पास मल्लिकुमारीनुं मागुं करवा मोकल्यो.

हवे पंचाल देशमां कांपील्यपुर नगरने विषे जितशत्रु नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने बहु सौजाग्यथी देदीप्यमान अने श्रेष्ठ गुणवाली धारणी विगेरे हजारो स्त्रीयो हती. आ वखते दिव्य संपत्तिथी श्रेष्ठ एवी मिथिला नगरीने विषे मनुष्योने वहाली कोइ एक परिव्राजिका रहेती हती. ते हमेशां मनुष्योनी आगल पोताना पवित्र धर्मनुं स्थापन करती राजाना अने प्रधान विगेरेनां मुख्य घरोने विषे फरती हती. एक दिवस दंभकमंमलने धारण करनारी ते परिव्राजिका, ज्यां पोतानी सखियोनी साथे श्रीमल्लिकुमारी

सुखे बेठी हती त्यां तेना घरप्रत्ये आवी अने त्यां ते कमंमलमां रहेलां जल-
 श्री पृथ्वीने ठांटी ते उपर पोतानु दर्जासन नाखीने तत्काल बेठी अने जेम
 लोकोनी आगल पोताना धर्मने निवेदन करती हती तेम श्रीमल्लिकुमारीनी
 आगल पण ते परिव्राजिका आदरपूर्वक पोतानो धर्मोपदेश कहेवा लागी. आ
 वखते त्रण ज्ञानने धारण करनारी मल्लिकुमारीये तेने पूब्युं. “ हे सुजा-
 गे ! तुं कहे जोइ, स्वर्गादि सुखआपनारो कयो धर्म लोकमां कहेवाय ठे ? ”
 मूढात्मा परिव्राजिकाए कहुं. “ पवित्रतारूप मूलवालो, श्रेष्ठ युक्तिवालो, दा-
 नादिगुणोने शोजा आपनारो अने स्थापनाने योग्य एवो अमारोज धर्म स्व-
 र्गादि सुख आपनारो ठे. जेम कोइ मलिन वस्तुने मृत्तिकानुं लेपन करीने प-
 ठी धोइ नाखीये तो ते निर्मल थाय ठे तेम स्नानादि शौचथी पापरूप का-
 दवनो समूह धोवाइ जवाने लीधे जीव निर्मल थाय ठे.” मल्लिकुमारये कहुं.
 “ हे शुभे ! कांइ म्हारुं वचन सांजल. रुधीरथी खरमायेलां मलिन वस्त्रने फ-
 री रुधीरथीज धोइये तो ते शीरीते उज्वल थाय ? एम हिंसादिकृत्यथी मलि-
 न थयेलो जीव, जल विगेरेना स्नानथी शीरीते पवित्र थाय ? उलटो ते सा-
 वय योगथी वधारे मलीन थाय ठे. ” श्रीमल्लिकुमारीनां आवां युक्तिवालां
 वचन सांजलीने परिव्राजिका तुरत मौन अइ गइ, तेथी ते कांइ पण बोलवा-
 ने समर्थ अइ नहि. पठी मल्लिकुमारीनी चतुर सखीयोए परस्पर सुखमरमी-
 ने पेली नीचुं मुखघालीने रहेली परिव्राजिकाने धिक्कार करता कहुं. “ अरे
 जरु ! मूर्तिवंत सरस्वतीना सरखी अमारी स्वामिनीनी साथे वाद करवामां
 तुं केम समर्थ था ? आम राजकुमारीनी सखीयोए परस्पर बहु हास्य करयुं;
 तेथी लज्जावंत थयेली परिव्राजिका तुरत त्यांथी बहार चाली गइ. वली ते
 जरुहृदयवाली परिव्राजिका, श्रीमल्लिकुमारी उपर द्वेष धारण करती उती
 पोताना मनमां विचार करवा लागी के, “ पोताना ज्ञानथी बहु गर्व धारती ए
 राजकुमारीये म्हारी मश्करी करी ठे. तो हवे हुं तेनो शीरीते बदलो वालुं ? ”
 आम ते विचार करती पोताना चित्तमां बहु खेद पामी. पठी ते परिव्राजिका
 पोताना परिवार सहित मिथिला नगरीथी चाली नीकली अने पृथ्वी उपर जमती
 जमती कांपीड्यपुर नगरे आवी पहोची. पापमां प्रीतिवाली अने बीजा मनु-
 ष्योने आनंद पमारवामां तत्पर एवी ते केटलेक दिवसे जितशत्रु राजाना

मंदीरप्रत्ये गइ. त्यां पोतानी हजारो स्त्रीयो सहित नूपतिये तेनो सत्कार करयो एटले ते हर्षथी विधिपूर्वक पोताना आसन्न उपर बेठी. पठी जितशत्रुराजा-ए तेने मधुर वचनथी संतोष पमानीने पूठयुं के, “ हे आर्ये ! तमे निरंतर राजकुल प्रत्ये फरोढो, तो आजे म्हारी आगल सत्य कहो के, आवी रूपसंपत्तिथी वखाणवा योग कया कया राजानां अंतःपुरो ठे ? ” राजानां आवां वचन सांजलीने कांइक हास्य करी गर्व सहीत परिव्राजिकाए कह्युं. “ हे नृपति ! खरेखर तमे कूवाना देरुका समान देखानु ठो. सांजलो.

कोइ एक कूवामां रहेनारो देरुको पोताना स्थानने अगाधपणाथी निरंतर बहु म्होटुं मानतो इतो. एवामां कोइ एक समुद्रनो देरुको ते कूवाना कांठा उपर आव्यो एटले कूवाना देरुके तेने हर्षथी ऊट पूठयुं के, “ हे मित्र तुं क्यांथी आव्यो ? ” तेणे उत्तर आप्यो. “ महासमुद्रथी. ” कूवाने देरुके फरी पूठयुं “ हे ज्ञाइ ! ते समुद्र केटलो म्होटो ठे, ते तुं मने ऊट कहे ? ” समुद्रना देरुकाए “ ए बहु म्होटो ठे. ” एम कह्युं एटले कूवाना देरुकाए पोताना पगवती पाणीमां एक लीटी दोरीने कह्युं. “ हे ज्ञाइ ! ते महासमुद्र शुं आवको म्होटो ठे ? ” समुद्रना देरुकाए कह्युं. “ एथी पण बहु म्होटो ठे. ” समुद्रना देरुकानां आवां वचन सांजली कूवानो देरुको बहु क्रोध करीने ते कूवाना एक कांठा उपरथी बीजा कांठा उपर जइने वोडयो. “ हे डुईर ! कहे शुं ए आवको म्होटो ठे ? ” समुद्रना देरुकाए फरी कह्युं. “ अरे ! तरंगोन साखावालो, वाणीथी न वर्षावि शकाय तेवो अने आ त्हारा कूवाथी पण बहु म्होटो ठे. ” कूवाना देरुकाए बहु क्रोध करीने कह्युं. “ अरे दुष्ट निर्लज्ज तुं मिथ्या शा माटे बोले ठे ? आ म्हारा कूवाथी बीजुं कांइपण म्होटुं नथी.

(परिव्राजिका जितशत्रुराजाने कहे ठे के,) हे राजन् ! एम तमे पा बीजा राजानुनी अत्यंत रूपवाली अने प्रेमवाली ब्हेन पुत्रीयोने जोया विना फा अन्निमानने लीधेज पोताना सामान्य रूपवाला अंतःपुरनेज वखाणया करो ठो हे महाराज ! सांजलो. हवणां मिथिलानगरीने विषे श्री कुंजराजानी प्रख्यात एवी मल्लिकुमारी नामे पुत्री ठे. हे पृथ्वीनाथ ! एनां अंगनी मनोहरत आगल आ तमारी सेंकनो स्त्रीयोनी रम्यता केवल सुवर्ण आगल माटीना ठे फानी नमान देगवाय ठे. ” वली ते परिव्राजिकाए पोताना मनमां “ ए मल्लिक

कुमारीने शोकयना दुःखमां नाखुं. ” एवो विचार करीने इष्याथी जितशत्रुराजा पासै तेना बहु वखाण कख्यां. पढी नूपतिये सत्कार करीने ते परिव्राजिकाने रजा आपी; तेथी ते पोतानी कार्यसिद्धि मानती ठती त्यांथी चाली गइ. जितशत्रुराजाए पण मल्लिकुमारीनी साथे पाणीगृहण करवानी इच्छाथी एक चतुर दूतने श्री मिथिला नगरी प्रत्ये कुंजराजा पासै मल्लिकुमारीनुं मागुं करवा मोकट्यो. ६

जेम तीर्थकरना समवसरवाथी दैवी प्रज्ञावने लीधे उद्यानमां एकज दिवसे अत्यंत प्रीय एवी ठ रतुनां फलादिकनी संपत्ति प्राप्त थाय ठे तेम पोताना स्वजनोनी साथे ते ठए दूतो रथमां बेसीने दैवना योगथी एकज दिवसे श्री मिथिला नगरीना उद्यानने विषे आवी पहोच्या.

॥ इति श्री मल्लिनाथज्ञाने षट्दूतागमो नाम द्वितीयः सर्गः ॥

पढी उद्यानने विषे पोतपोताना रथ विंगेरे परिवारने मूकी ठए दूतो मिथिला नगरीमां आवीने एकीज वखते श्री कुंजराजाना द्वार पासै उज्जा रह्या. नूपतिनी आज्ञाथी प्रतिहारी तेनुंने सज्जामां लाव्यो एटले ते ठए दूतोए हाथ जोम्नीने राजतेजथी देदीप्यमान एवा कुंजराजाने प्रणाम कख्या अने मल्लिकुमारीनी याचनारूप पोतपोताना राजाना संदेशा श्री कुंजराजाने एकीज वखते कख्या. पढी कुंजराजाए “आ म्हारी कन्या कोने आपुं अने कोने न आपुं?” एवा विचारथी क्रोधातुर अइने ते सर्वे दूतोने कह्युं के, “विवेकरूप रत्न विनाना तमारा ठए राजानुंनी याचना केवल हास्यरूप ठे, माटे हुं म्हारी पुत्री मल्लिकुमारीने तेनुंमांना कोइनी साथे परणाववानो नथी.” आ प्रमाणे कुंजराजाए ते सर्वे दूतोने अपमान पमानी पोतानी नगरीथी काढी मूक्या; तेथी ते सर्वे उत्साह रहित अइने तुरत पोतपोताने उतारे आव्या. त्यांथी तेनुंए थोमा दिवसमां पाठा पोतपोताना राजानुंनी पासै आवीने पोतानुं अपमान तथा मल्लिकुमारीना विवाहनी कहेली ना ए सर्व समाचार तेमने कख्या. पढी क्रोधातुर अयेला ते ठए राजानुंए परस्पर एक बीजाने दूत मोकलीने कहेवराव्युं के, “हे नूपतियो ! साम्राज्यपदने जोगवनारो अने बलीष्ठ एवो कुंजराजा आपणी मश्करी करे ठे, तो आपणा बलीष्ठपणाने धिक्कार ठे, निश्चे आपणे

सर्वे एकठा थइने तेने आपणा स्वाधिन करवो जाइए, माटे सौ एकठा थइ कुं-
जराजा नपर चमाइ करो. ” आ प्रमाणे सर्वे राजानु निश्चय करीने पोतपो-
ताना सैन्यनी तैयारी करवा लाग्या. पढी घोर वार्जात्रोना शब्दथी आकाशने
जर्जरीत करता उता ते ठ राजानुए पट्टहस्ति नपर बेसी पोतपोताना नगरथी
जुज दिवसे प्रयाण करयुं. पढी ठरावेला संकेत स्थले ते ठए राजानु जाणे
मगाजाइनुज होयनी ? एम एकठा थइने परस्पर एक बीजा नपर निःकृत्रिम
एवा स्नेहनी वृद्धि करवा लाग्या. पढी सर्व सैन्यने एकठुं करी ठए राजानुए अ-
ति वेगथी मिथिलादेश प्रत्ये प्रयाण करयुं.

हवे मिथिला देशनी अंदर फरता एवा कुंजराजाना अनुचरोए राज्यज-
क्तिथी पोताना नूपतिनी पासे आवीने विनंती करी के, “ हे स्वामिन् ! सांजलो.
जाणे समुझना कछ्छोल होयनी ? एवा पोताना म्होटा सैन्यथी पृथ्वीने चारे
तरफथी आक्रमण करता ठ देशना महा बलवंत राजानु हवणां तमारी साथे
युद्ध करवाने अहिं आवे ठे. ” सेवकोनां आवां वचन सांजलीने पोताना जुज-
बलथी गर्वित अने मननी अंदर अत्यंत कोप पामेला कुंजराजाए तुरत पोताना
सेवकोनी पासे युद्धनो पट्टह वगमाव्यो. पढी महाशक्तिवालो कुंजराजा युद्धनी
सर्व सामग्री तैयार करीने चाळ्यो अने मिथिला नगरीना सिमाने आवीने
उजो रह्यो. ठ राजानुनुं सैन्य पण तुरत कुंजराजाना सैन्यनी पासे आवीने
उजुं रह्युं. त्यां ते राजानुए पोतपोतानी म्होटाइथी कोइ पण रीते संधी करी
नहि; तेथी धीर पुरुषो तुरत तैयार थइने रणभूमिमां आवीने उज्या रह्या. क-
वचधारी दुर्हर एवा सर्वे राजानु पण सवारमां म्होटा सैन्यनी साथे युद्धभूमि-
मां आव्या. पढी जेम नूख्यो माणस जोजन करवामां प्रवृत्त आय तेम सेना-
नी अग्रजागमां रहेला सूरवीर पुरुषोए खड्ग अने वाणोथी युद्ध चलाव्युं. आ
वगवते अल्पसैन्यने लीधे रणसंग्राममां टकी शकवाने असमर्थ तथा अवसर-
ना जाण कुंजराजा पाठो वलीने तुरत पोतानी नगरी प्रत्ये आवतो रह्यो. आ
म कुंजराजा नासी आवीने मिथिला नगरीना किछ्छामां जराइ पेठो एट्टे
पेठो ठए राजानुए तेनी पाठल आवीने मिथिलानगरीने घेरो घाळ्यो. बहु शे
जुजनी सेनावमे चारे तरफथी घेरायली मिथिलानगरीने जोइ नगरवासीजन
बहु आकुलव्याकुल थवा लाग्या. तेमज बहु अजुजथी घेरायला कुंजराजाए पण

पोतानी नगरीना रक्षण माटे बहु दुःसह उपायो रच्या. पढी किङ्घाना कांगराने विषे बहु सुन्नटोने राखी चिंताथी आकुलव्याकुल थयेलो कुंजराजा सन्नामां आवीने बेगो. आ अवसरे सखियोनी साथे मल्लिकुमारी, पोताना पिताना चरणे नमन करवा माटे सन्नामां आवी. त्यां तेणे पिताना चरणमां प्रणाम कच्या; परंतु व्याकुल चित्तवाला पिताए तेने प्रेमदृष्टिथी जोइ नहि तेम मधुरवाणथी बोलावी पण नहि. पढी ज्ञानातिशयने लीधे पिताना मनना संतापने जाणी मल्लिकुमारीये गौरवपूर्वक कोमल वचनथी पिताने कहुं. “ हे तात ! तमारे एवी कांइ चिंता नथी, ठता तमारुं चित्त आम केम बहु संताप पामे ठे जे तमे पूर्वनी पेठे स्नेहदृष्टिथी म्हारा सामुं जोता नथी तेम मौननी पेठे प्रेम वचनथी बोलावता पण नथी ? तमारा मनमां शी चींता ठे, जे होय ते मने कहे ? ” कुंजराजाए आवां वचन सांजली नेत्र उधाम्नीने जोयुं तो पोतानी आगल उजेली श्री मल्लिकुमारीने दीठी. पढी तेमणे बहु स्नेहथी स्त्कार करीने कहुं. “ पोताना वंशरूप समुझे उद्ध्वास आपवामां चंड्योत्स्ना समान अने हर्ष आपनारी हे वत्से ! ठ शत्रुजना सैन्यथी घेराइ रहेली आपणी मिथिलापुरीने तुं शुं नथी जाणती ? हे वत्से ! प्रबल शत्रुजण म्हारी सर्व सेनाना नाश करी नाखयोठे; माटे हवे म्हारे शुं करवुं ? तेनी मने बहु चिंत आय ठे अने तेज चिंताना कारणथी अहिं आवेली तने हुं जाणी शक्यो नहि. ” पितानां आवां वचन सांजली विश्वमां विख्यात गुणवाली मल्लिकुमारीये कहुं. “ हे तात ! तमे बीकण पुरुषनो योग्य एवी चितारूप चिंता त्यजी थो अने शत्रुजनी साथे संधी करनारी म्हारी वाणी सांजलो. हे तात ! तमे अकेका राजा पासे गुप्त दूत मोकलावीने मधुर वचनथी एम कहेवरावो के, “ हे नृप ! रात्रीने वखते तमारे एकलाएज कोइने कह्या विना किङ्घाना नालाने रस्ते थइने नगरीमां आववुं. कारण तमे गुणोए करीने मल्लिकुमारीने योग्य ठे, माटे हुं तमारीज साथे तेनो विवाह करीश. ” (श्री मल्लिकुमारी पोताना गिज्ञाने कहे ठे के,) हे तात ! आवा समाचारथी ते ठए राजाने अहिं बोलावीने तेमने आपणा अशोकवननां देदीप्यमान मोहगृहना मध्यजागना ठ गृहोने विषे एक बीजा न जाणे तेवी रीते राखो. हे तात ! वली आपे नगरीना दरवाजा बंध राखीने सज्ज थइने रहेवुं. पढी जे थवानुं हरो ते थरो. ”

पढी कुंजरजाए पुत्रीनां वचनरूप अमृतथी संतोष पामीने तुरत सर्व ते प्रमाणे करयुं. कारण एवो कयो पुरुष होय के, पोताना हितने विषे विलंब करे ? अर्थात् कोइ न करे. पढी जाणे साक्षात् सरस्वतीज होयनी ? एम लोकोने त्रांति पमामती श्री मल्लिकुमारी, सखीयो सहित पितानी आझाथी पोताना मंदिरप्रत्ये गइ. पेला ठए राजानुं पण दूतनां वचनथी रात्रीये अशोकवननी अंदरनां दिव्य मोहगृहप्रत्ये आवीने “ निश्चे अमे सवारे मल्लिकुमारीने परणिशुं. ” एवा वीचारथी पोतपोताना गृहोने विषे पलंगमां सूता. अहो ! रागी पुरुषोनी स्थिति आवीज होय ठे. “ ज्यारे मंगलमय एवो दिनमणि (सूर्य) उदय पामशे त्यारे अमे पूर्वना पुण्यथी सुखकारी एवो मल्लिकुमारीने पाणिगृहण करीने सर्व नूपतियोथी अधिक गुणवाला थइशुं. ” एम ते ठए राजानुं ए पोतपोताना चित्तनी अंदर विचार करता ते रात्री महा कष्टथी निवृत करी.

॥इति श्री मल्लिकुमाराधिकारे षट्पूर्वमित्रनृपागमोनाम तृतीयसर्गः ॥

पढी देदीप्यमान कांतिवालो सूर्य, उदयाचल प्रवत उपर उदय पाम्यो एटले ते सर्वे राजानुनी आझानुनी साथे दशे दिशानु प्रफुल्लित थवा लागी. आ वखते एक तरफ मिथिला नगरीनी बहार रहेलुं राजमंरुल पोतपोताना राजाने न जोवाथी निस्तेज बनवा लाग्युं तो बीजी तरफ श्री मल्लिकुमारीना मोहगृहमां रहेलुं ते ठए राजानुं मंरुल, पोताना उत्कृष्ट उत्साहथी देदीप्यमान देखावा लाग्युं. जो के ते ठए राजानुना गृहोना बारणां बंध हंत तो पण सूर्यनी कांति रत्ननी जालीयोना ठिडना समूहने लीधे ते गृहोर्न अंदर बहु प्रकाश करती हती. पढी ते ठ राजानु पोतपोतानी शय्यामांथी उठी मणिजमित्र नूमि उपर धीमे धीमे चालता हता एवामां तेनुं जालिनी अंदरथी आवता दिव्य तेजना समूहथी सुशोभित अने मध्यगृहनी वचमां रहेली श्री मल्लिकुमारीनी पेदी सुवर्णप्रतिमा दीठी. पुण्यरूप लावण्यथी परिपूर्ण देवांगनानुना समान सौजाग्यवाली अने देदीप्यमान कांतिवाली, सुवर्णमय प्रतिमाने प्रफुल्लित नेत्रथी जोता एवा ते सर्वे जरु राजानु खरेरुं श्री मल्लिकुमारीज मानवा लाग्या. वली तेनुं सुवर्णनी प्रतिमारूप मल्लिकुमारीनी अद्भुत आश्चर्यकारी कांति, रूप अने सौजाग्यथी मनमां बहु संतोष

पामता ठता तेना वारंवार वखाण करवा लाग्या. आ अवसरे त्रण ज्ञानने धारण करनारी अने बहु आञ्जुषणोष्ठी सुशोजित एवी मल्लिकुमारीये पोतानी सेंकनो सखीयोनी साथे त्यां आवीने सुवर्णनी प्रतिमाना मस्तकना ठीड नपर ठांकी राखेलुं कमल नपानी लीधुं एटले तेमांथी बहु दुर्गंध निकलवा लाग्यो. पढी सर्वे राजान, ते महा दुर्गंधथी आकुलव्याकुल अशने वारंवार पोतपोतानी नासिकाने ठांकवा लाग्या एटले श्री मल्लिकुमारीये नीचुं मुख राखीने बेसी रहेला ते ठए राजानने बोध पमारवा माटे निर्मल प्रेमने लीधे कहुं. “ हे नूपतियो ! प्रेमवशथी आ प्रतिमाने जोता एवा तमे, निश्चे विरक्त बुद्धिवाला अने ज्ञानोत्साहवाला केम देखानु गो ? ” राजानुण कहुं. “ हे सुजने ! खरेखर एनो दुर्गंध अमे सहन करी सकता नथी, माटे अमे मुख तथा नासिकाने ठांकीने बेठा ठीए. ” मल्लिकुमारीये कहुं. “ अरे नूपालो ! जरा तत्त्वबुद्धिथी हृदयमां विचार करो तो खरा के, आ सुवर्णमय प्रतिमामां आवो दुर्गंध क्यांथी होय ? परंतु हे कितींझे ! में दररोज ज्ञोजन करती वखते बहुज रसवालो अन्ननो एक एक कोलीयो ए प्रतिमाना मुखमां नाख्यो ठे. अहो ! ए एकठा अयेला अन्नना कोलीयानो महा दुःसह गंध उत्पन्न अयो के, जे तमाराथी सहन करायो नहि तो पढी केवल अन्नना आहारथीज वृद्धि पामेला रुधिर, मज्जा अने अस्थिने धारण करनारा, अशुभ पुढलोथी निरंतर अपवित्रतानां स्थानरुप, जीर्णवृद्धनां पत्र समान नाशवंत अने शाश्वत सुखथी नृष्ट करनारां स्त्रीयोनां शरीर नपर अनंत सुखनी इच्छा करनारो कयो पुरुष राग करे ? अहो नूपालो ! माटे तत्त्वबुद्धिथी विचार करीने नाशवंत स्वप्नाववाला कामज्ञोगने विषे वृथा मोह न पामो तेमज आसक्ति पण न करो. सांजलो. हुं आथी त्रीजा जवने विषे महाविदेहमां महाबल नामे राजा हतो अने तमे ठए जणा म्हारा मित्रो हता. ” आ प्रमाणे निरुपम बुद्धिवाली श्री मल्लिकुमारीये ते सर्वे राजान पासे पूर्वना बे जवनुं यथार्थ वृत्तांत तेज वखते कहा संजलाव्युं. वली ते राजपुत्रीये कहुं के, “ हे मित्रो ! जयंत नामना वैमानने विषे तमे देवजवमां असंख्य सुखो ज्ञोगव्यां ठे, ते सुखो शुं आ मनुष्यजन्मने विषे तमे विसरी गया ? तेमज कळयाणना स्थानरुप पूर्वनी देवजाति पण तमने नथी सांजतरती ? ” श्री मल्लिकुमारीनी

आवी संसार समुझे तारवामां नाव समान अमृतमय वाणीथी प्रतिबुद्धिवि-
गेरे ठए राजानु प्रतिबोध पाम्या. पठी श्रेष्ठ परिणामथी अने शुद्ध लेश्याथी
कृणामात्र इहापोह करतां ते सर्वे राजानुने पूर्वनो जव सांजस्यो. मल्लिकुमा-
रीये पण अवधिज्ञानथी ते सर्व राजानुने उत्पन्न थयेलुं जातिस्मरण ज्ञान
जाणीने तेमना निवासगृहो उघमाव्यां. पठी सर्वे राजानु पूर्वना बने जवनां
उत्पन्न थयेला बहु स्नेहने धारण ठता हर्षथी श्रीमल्लिकुमारीनी पासे आवीने
तेने प्रणाम करवा लाग्या. श्री मल्लिकुमारीये पण कोमल वचनथी तेमने
कहुं के, “ हे पूर्वजन्मना मित्र जूपालो ! तमे हर्षथी सांजलो. संसारवास-
थी उद्वेग पामेली हुं महाव्रतने अंगीकार करीश, तमे शुं करशो ? पोतानां
राज्यने विषे रहेशो के व्रत गृहण करशो ? जे मरजी होय ते कहो.”

श्री मल्लिकुमारीनां आवां वचन सांजली सर्वे राजानुए स्पष्ट कहुं.
“ हे मल्लि ! सांजलो. तमे जेवी रीते पूर्वजवने विषे श्री महाबल नामे अमारा
स्वामी हता तेवी रीते आ जवने विषे पण अमारा अधिपति तमेज थानु. जो तमे
संसार समुझे तारनार दीक्षा गृहण करशो तो अमे पण निश्चे साम्राज्यपदने
त्यजी दइ संयम लेशुं.” सर्वे जूपतियोए निर्मल चित्तथी आ प्रमाणे उत्तर
आप्यो एटले तेनुनां सत्वथी हर्षित थयेली मल्लिकुमारीये तुरत तेनुने कहुं. “ हे
नरेश्वरो ! जो तमे म्हारीज साथे व्रत गृहण करवाना हो तो तमे सौ पोतपोता-
नां राज्यने विषे पोतपोताना पुत्रोने स्थापन करी तुरत अहिं आवो.” आ
वात सर्वे राजानुए अंगीकार करी एटले मनुष्योनां कर्मने जेदनारी श्री म-
ल्लिकुमारी, ते सर्वे जूपालोने पोताना पितानी पासे सज्जामां तेनी लावी. त्यां
“ मल्लिकुमारीये आ सर्वे राजानुने प्रतिबोध पमारया.” एवी वात सांज-
लीने अत्यंत हर्ष पामेला कुंजराजाए ते सर्वे राजानुने स्नेहपूर्वक आलिंगन
करीने आज्ञापण तथा उत्तम जोजनवने विवेकथी संतोष पमारया. पठी ते
सर्वे राजानु पोतपोताना देशप्रत्ये चाळ्या. आ वखते जेम दुष्ट रोगथी निर्मु-
क्त थयेला मनुष्यनुं शरीर शोन्ने तेम शत्रुनुना रोधथी मुक्त थयेली मिथिला
नगरी अत्यंत शोन्नवा लागी.

पठी ब्रह्मदेवलोकथी लोकांतिक देवतानुए तुरत त्यां आवीने जक्तिथी
श्री मल्लिनाथ जिनेश्वरने दीक्षानो काल निवेदन कस्यो. श्री मल्लिनाथे पण

अवधिज्ञानथी दीक्षाकालने एक वर्षनुं अंतर जाणी मानसिक सांवत्सरीकदानः आपवा मांरुं. सौधमेंडे पण ज्ञानोपयोगी श्री अरिहंत प्रभुने दाननो अवसर जाणीने यक्षेश्वर (कुबेर)ने आज्ञा करी एटले तेणे पोताना अनुचर जूँजक देवतानुने जूमिमां रहेला असंख्य निधि श्री मद्धिनाथना घरे लाववानुं कहुं. देवताउए ते प्रमाणे असंख्य निधि श्री मद्धिनाथना घरे आणया. त्यार पढी श्री मद्धिनाथ प्रभुए, जेम अशाढ मासमां आकाश जलवृष्टि करे तेम सवारने विषे सांवत्सरीक दान आपवा मांरुं. वली तेमणे गाम, पुर, बजार अने नगरने विषे तेमज मिथिला नगरीमां परुह वगमाव्यो के, “ सुख्या, दरिडी, देवाथी पीनायला तथा रोगी एवा सर्वे पुरुषोए जेने जेवी इच्छा होय तेवी वस्तु अमारी पासेथी मागी लेवी.”

आ प्रमाणे श्री मद्धिनाथे दररोज एक पोरसीमां एक करोरु अने आठ लाखथी कंइक नुं एटलुं इय आपवा मांरुं. तेमज दीन, डुखी, त्रिहुक अने याचकोने ठेकाणे ठेकाणे इच्छित नोजन कराववा मांरुं. आ वखते श्री मद्धिनाथ प्रभु दान कर्मने विषे कल्पवृक्षथी पण अधिक थया. कारण के, जगत्मां कल्पवृक्ष तो याचकजनोने इच्छा प्रमाणे आपे ठे अने श्री मद्धिनाथ प्रभु तो याचकजनोनी इच्छाथी पण अधिक अधिक आपता हता. आवी रीते दानकर्मथी एक वर्ष पूर्ण थयुं अने जीवलोक संतोष पास्यो एटले श्री मद्धिनाथे प्रणामपूर्वक पोताना मातापिताने कहुं. “ हे मातपिता ! हुं तमारी आज्ञाथी संसार समुडने तारनारी दीक्षा गृहण करीश. ” पुत्रीनां आवां वचन सांजली प्रेमाश्रुथी व्याप्त थयेलां नेत्रवाला मातापिताए प्रीतिथी तेमने युक्तिवालुं वचन कहुं. “ देदीप्यमान गुणमणिनी खारुप हे पुत्री ! तमे जेवी रीते दानकर्मथी विश्वनो उद्धार कस्यो ठे तेवी रीते तुरत चारित्रवके पोताना आत्मानो उद्धार करो. ” पढी कुंजराजाए पोताना चतुर सेवकोने आज्ञा करी के, “ अहो अनुचरो ! श्री मद्धिकुमारीने दीक्षानो अन्निषेक करवा माटे माटीना, रुपाना, सोनाना अने रत्नोना अनेक कुंजो तैयार करी तेमां ऊट सुगंधिवालुं जल नरो.” राजाना आदेश सेवकोए हर्षपूर्वक तुरत ते सर्व तैयार करुं एटलामां इडुं आसन कंपायमान थयुं. तेणे अवधिज्ञानथी जोयुं तो श्री मद्धिनाथना चारित्रनो अवसर जाणयो. पढी सर्वे देवेंडे, पोतपोताना वैमानमां बेसीने को-

टिदेवतानुनी साथे त्यां आव्या. जेटलामां कुंजराजादि अनेक मनुष्यो श्री म-
 ध्विनाथना दीक्षान्निषेकनी सुवर्णकुंजादि सर्व सामग्री तैयार करे ठे तेटलामां
 देवेंडोए, पोतानी शक्तिथी ते सर्व सामग्री तैयार करी. पढी कुंजराजाए श्री
 मध्विनाथने बोलावीने एक म्होटा रत्नना मंरुपमां सुशोन्नित सिंहासन उपर
 हर्षथी बेसाख्या. त्यारबाद कुंजराजानी साथे सर्वे इंडोए ते कुंजोना जलवदे
 श्री मध्विनाथ उपर न्क्तिपूर्वक अन्निषेक कख्यो. आ वखते केटलाक प्रज्नुनी
 आगल नाटक करता हता, केटलाक मधुर स्वरथी गायन करता हता, केट-
 लाक आकाशने गजाववा पूर्वक श्रेष्ठ वार्जीत्रो वगामता हता अने केटलाक
 तो बहु न्क्तिथी पुष्पवृष्टि करता हता. पढी श्री मध्विनाथने उत्तरान्निमुखे
 बेसारीने दिव्य वस्त्रालंकारो पहेराव्यां. आ प्रमाणे अन्निषेकनुं कृत्य पूर्ण थया
 पढी कुंजराजाए पोताना निपुण कारीगरने आज्ञा करी के, “हे शिष्ययो!
 तमे श्री मध्विनाथने बेसवा योग्य एवी पालखी तैयार करो.” पढी शिष्य-
 ज्ञानमां चतुर एवा ते कारीगरोए मणिमय स्तंजोवाली, अनेक प्रकारना रत्न
 जम्नित्र न्तुतलवाली, पेमलीयोवाली, आनंदयुक्त नृत्य करती एवी सुवर्णनी पु-
 तलीयोवाली, मंरुपना मध्य जागमां सुशोन्नित तोरणोथी मनोहर बनावेली,
 धजान्त तथा कलशोथी वैमानोनी शोन्नाने तिरस्कार करनारी, सूर्य समान
 कांतिवाला मणिजम्नीत्र पगथिआवाली, अतिपवित्र अने मनोहरएवी पालखी
 तैयार करी. इंडनी आज्ञाथी देवतानुंए पण एक बीजी पालखी तैयार करी.
 देवतानुंए तैयार करेली ते पालखी बीजी पालखीयोनी अंदर अतिमनोहर-
 पणाने लीधे तेल पूरवाथी दीवानी कलानी पेठे बहु शोन्नती हती.

पढी लक्ष्मीथी सुशोन्नित एवा श्री मध्विनाथ प्रज्नु, पितानी आज्ञाथी
 तुरत प्रदक्षिणा करीने पालखीने विषे आसन उपर पूर्वान्निमुखे बेठा. ते व-
 खते इंडोए ठत्र चामरादिक सर्व वैज्रव प्रगट कख्यो. पढी कुंजराजाए महा
 समृद्धिवाला, दिव्य अलंकारोने धारण करनारा अने संतुष्ट मनवाला पोताना से-
 वकोने आज्ञा करी के, “हे सौम्य आकृतिवंत पुरुषो ! पुण्यना अर्थी एवा तमे,
 पापने दूर करवामाटे आ पालखीने उपामो.” कुंजराजानी आवी आज्ञाथी
 दक्षिंत मुखवाला, उत्तम वेशने धारण करनारा अने प्रसन्न थयेला ते सर्वे से-
 वको, “हुं पेलो, हुं पेलो ” एम उच्चार करवापूर्वक ते पालखीने उपामवा ला-

ग्या. आ अवसरे देव मनुष्योनां अखंनित वार्जीत्रो वागवा लाग्या, रंजादि देवांग-
नानु नृत्य करवा लागी, देवतानुना बंदिजनो गायन करवा लाग्या अने सर्वे मनु-
ष्यो अष्ट प्रकारना स्पष्ट मंगलिक शब्द करवा पूर्वक मंगलिक गीतो गावा लाग्या.

पढी हाथी उपर बेठेला कुंजराजाए, स्वजनोए अने परिवारसहित
पालखीमां बेठेली प्रजावती माताए आनंदपूर्वक जोयेली ते प्रजुनी पालखी-
जेटलामां पोताना महेलथी विस्तारवंत एवा राजमार्गने विषे आवी प-
होची तेटलामां देदीप्यमान आज्ञूषणोवाला तथा अति आदरवंत एवा सुरें-
झेए अने असुरेंझेए हर्षथी ते पालखीने उपासवा मांसी. वली ते वखते पु-
ष्पनो वर्षाद करता अने नाना प्रकारनी नाट्य क्रीया करता एवा ते देवतानुए
पोतानां तेजथी मिथिलापुरी अने स्वर्गपुरी एकज करी दीधी. अति संतुष्ट
थयेला लोकोए पण पोताना प्रफुल्लित एवां नेत्रोथी जेनुं लावएय पान करातुं
हतुं एवा श्री मद्धिनाथ प्रजु मिथिला नगरीने त्यजी अनुक्रमे सहस्राध्रवन-
मां अशोकवृक्षनी नीचे आव्या. त्यां शीलरुप आज्ञूषणोथी सुशोभित एवा
तेमणे पालखीमांथी नीचे उत्तरी प्रयत्न वने सर्व बाह्य आज्ञूषणो त्यागकस्यां.
पढी ज्यारे प्रजुए लोच कस्यो त्यारे तेमना सर्व केशने इंडे पोताना वस्त्रमां
लड् क्लीरसमुड्मां नाख्या. इंडनी आज्ञाथी देव अने मनुष्योए करेलो वार्जी-
त्रोनो शब्द शांत थयो एटले प्रजुए सिद्धेने नमस्कार करीने सर्व सावद्ययो-
गना त्यागपूर्वक जैनी दीक्षा लीधी. आ वखते जाणे आगमने विषे श्रीमान्
केवलज्ञानरुप ज्ञूपतिनो प्रतिहारज होयनी ? एम श्री मद्धिनाथ प्रजुने चोथुं
ज्ञान प्रगट थयुं. श्री मद्धिनाथे ज्यारे पोश सुदी अगीयारसने दिवसे अश्विनी
नक्षत्रमां चंडमानो योग प्राप्त थये ठते अठम तप करीने दीक्षा लीधी त्यारे
व्रतने धारण करनारी त्रणसोस्त्रीयोनी अंतःपर्षदा अने व्रत अंगीकार करनारा
त्रणसो पुरुषोनी बाह्य पर्षदा थइ. वली बलिमित्र, सुमित्र, नंदमित्र, नंदक,
अंमरपति, ज्ञानुमित्र, अमरसेनिक अने महासेन ए आठ प्रसिद्ध राजपुत्रोए
तेमनी साथे तेज वखते चारित्र अंगीकार करथुं. श्री मद्धिनाथ जगवाने, जे
दिवसे चारित्र अंगीकार करथुं तेज दिवसे सांजे तेमने विशुद्ध एवा ध्यानना
योगथी निर्मल एवं केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. आ अवसरे चार निकायना देव-
तानुए, बहु जक्तिथी तुरत रुपाना सोनाना अने मणिना किड्दान वनावीने

समवसरणानी रचना करी.

पढी इंडनी विनंती उपरथी श्री मद्धिनाथ प्रभु अनेक देवतानुषी परवस्था ठता पूर्वद्वारे अइने समवसरणमां आव्या. त्यां परिवार सहित इंडोए सेवन करेला प्रभु, नाना प्रकारनां रत्नोथी निर्माण करेलां सिंहासन उपर विराज्या. उद्यानपालके तुरत मिथिला नगरीमां आवीने प्रभुना केवलज्ञाननी वधामणि कुंजराजाने आपी. कुंजराजा पण तेने प्रीतिदानमां बहु लक्ष सुवर्ण आपीने हर्षपूर्वक परिवार सहित समवसरणमां आव्या. त्यां विधिथी मद्धिनाथ प्रभुने नमस्कार करीने ते श्री जिनेश्वरनासन्मुख योग्य आसने वेठा. संसारथी उद्देग पामेला प्रतिबुद्धि विगेरे ठ राजानु पण चारित्र लेवानी इच्छाथी त्यां आव्या अने व्याख्याना स्थानप्रत्ये दाखल अइने विधिथी प्रभुने नमस्कार करी हर्ष पामता ठता श्री कुंजराजा पासे वेठा. पढी सर्व पर्वदा जराइ एटले त्रण जगत्ना प्रभु एवा श्री मद्धिनाथे, परोपकारने माटेज पुण्यरूप अमृतने वर्षावनारी देशनानो आरंज कख्यो. जेम मेघवृष्टिथी जूमिमां रहेला अंकुरा वृद्धि पामे तेम श्री मद्धिनाथ प्रभुनी ते देशनाथी नव्यपुरुषोने संसारनो वैराग्य वृद्धि पाम्यो. शुद्ध श्रद्धावाला कुंजराजाए पण ते धर्मदेशना सांजलीने प्रजावती सहित श्रावकधर्म आदख्यो. आ वखते प्रतिबुद्धि विगेरे ठ राजानुए हाथ जोरुनीने ज्ञानि पुरुषोने पण स्तवन करवा योग्य एवा श्री जिनेश्वरनी आदर सहित विनंती करी के, “ हे प्रभो ! संसार समुडने तारवामां वहाण समान दीक्षा आपीने अमने तुरत तारो. ” तेनुनी आवी विनंतीथी “ हे जूपाळो ! तेमने जेम सुख आय तेम करो. ” एवी प्रभुए आज्ञा करी एटले ते ठए राजानुए पोताना अंगना आजूपणो त्यजी दइने तुरत लोच कख्यो. पढी साधुनो वेष धारण करी अने श्री मद्धिनाथ प्रभुनां मुखथी महाव्रत उचरी ते ठए साधुनुए बीजा साधु पासेथी विविध प्रकारनी शिक्षा उत्तमरीते जाणी. ते वखते मोक्षना अर्थी एवा बीजा मनुष्योए पण लघुकर्मोपणाने लीधे वैराग्यवंत अइ श्री जिनेश्वर पासे महाव्रत अंगीकार करचुं. पढी बुद्धिवंत पुरुषोनी रेखाने प्राप्त थयेला, सर्व लब्धिने पामेला, निर्मल बुद्धिवाला अठविश श्रेष्ठ साधुनु, श्री जिनेइनां सुखथी केवल त्रिपदीने पामीने ते महाशयोए एक सुहृत्तनी अंदर छादशांगीनी.

रचना करी. ज्ञानवंत एवा प्रभुए द्वादशांगीने निर्दूषण जाणी तेजने उत्सव पूर्वक गणधरोनां पदे स्थाप्या. श्री जिनेश्वर त्यां चार प्रकारना संघनी रचना करीने पढी परिवार सहित पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या.

पढी ते महाराजर्षियो, पोतानी बुद्धिना योगथी संसारनो अंत करनारी द्वादशांगीनो अज्यास करवा लाग्या. पवित्र चारित्रनुं पालन करनारा, आश्रवोने क्य करनारा तथा सर्व दुःखनो उद्देद करनारा ते महासुनियो, तीव्र तपथी सर्व प्रकारनां कर्मनो क्य करीने अनुक्रमे केवलज्ञान पामीने सिद्धिपुरप्रत्ये गया. श्री मद्धिनाथ प्रभुने गृहावासमां एक सो वर्ष तथा केवलीपणामां पंचावन हजार वर्ष निर्गमन थया. त्यारपढी पोतानो निर्वाण समय नजीक आब्यो जाणी प्रभु, उत्तम तीर्थरूप संमेत शिखर उपर गया. त्यां तेमणे पांचसो साधु अने पांचसो साध्वीयोनी साथे एक मासनुं अनशन लीधुं. चैत्रमासनी शुक्ल चोधने दिवसे जरणी नक्षत्रनो चंडमा बते स्थिरशरीरवाला जगद्गुरुए कार्योत्सर्ग कस्यो. पढी ते शैलेशी करवापूर्वक सर्व कर्मने संहारीने अनंत दर्शन, अनंत ज्ञान, अनंत आनंद अने अनंत वीर्यवाला मोक्ष प्रत्ये गया. शुद्ध चारित्रथी पवित्र एवा श्री मद्धिनाथना सर्वमलीने साधुजनी चालीश हजारनी संख्या हती. ए जिनेश्वरनी संघमनुं आराधन करवामां उद्यमवंत तथा क्रीयामां तत्पर एवी बंधुमती विगेरे पंचावन हजार साध्वीयो हती, जिनेश्वरनी आज्ञानुं आराधन करनार एक लाख ने चोराशी हजार श्रावको तथा त्रण लाख पांसठ हजार श्राविकानु हती. वली बसो चोदपूर्वधारीयो, बे हजार अवधिज्ञानीयो, त्रण हजार ने बसो केवलज्ञानीयो, त्रण हजार ने पांचसो वैक्रीयलब्धिवाला, आठसो मनःपर्यवज्ञानवाला, एक हजार ने चारसो वादलब्धिवाला अने बे हजार अनुत्तरलब्धिवाला आ प्रमाणे ए श्री मद्धिनाथप्रभुनो परिवार हतो. श्री मद्धिनाथ प्रभुनी बे प्रकारनी अंतकृत जूमि हती के, जेमां एक युगांतकृत जूमि अने बीजी पर्यायांकृत जूमि हती. देहप्रज्ञाना मंमले करीने इंडनील मणिनी कांतिने जीतनार अने कामरूप दावानलने समन करवामां मेघ समान एवां उगणीशमा तीर्थंकर श्री मद्धिनाथ प्रभु, तमारी मोक्ष संपत्तिने अर्थे थानु. जेम श्री मद्धिनाथ प्रभुनां मुखथी निकलेलां वचनरूप अमृतनुं पान करीने अत्यंत प्रसन्न थयेला, उज्वल

गुणवाला, गणधरपदने पामेला, वैराग्यवंत थयेला अने श्रुतधर कहेवायेला प्रतिबुद्धि विगेरे ठ राजानु श्रेष्ठ मुक्तिमार्गने पाम्या तेम संसारनो पार पाम-
वानी इच्छा करनारा श्रेष्ठ बुद्धिवंत पुरुषोए आ दिह्यारुप मार्गने सेववो.

॥ इति श्री महिनाथ चरित्रम् ॥

सठिं वाससयाइं, जेणं ठठेण ज्ञाविउ अप्पा ॥

बहुविहलदिसमिद्धं, विहुं वंदामि अणगारं ॥ १९ ॥

अर्थ—जेमणे ठ हजार वर्षपर्यंत ठठना तपथी पोताना आत्माने तपोम-
कस्यो ठे ते बहु प्रकारनी समृद्धिची प्रधानरुप एवा यतीश्वर श्री विष्णुकुमा-
रने हुं वंदना करुं ठुं. ॥ १९ ॥

जो तिन्नस्सपन्नावणमकासि वेउ द्विदेहलघ्नीए ॥

तं विहुं गयतिहं, नमामि पत्तं सिवपुरमि ॥ २० ॥

अर्थ—जेमणे वैक्रियदेहलब्धिची तीर्थ प्रज्ञावना करी ठे ते निर्लोभि अने
मोक्षपुरने पामेला श्री विष्णुकुमारने हुं नमस्कार करुं ठुं. ॥ २० ॥

आ विष्णुकुमारनो संबंध महापन्न चक्रवर्तीनां चरित्रमां कस्यो ठे, माटे
त्यांथी जाणी लेवो.

एगूणे पंचसए, खंदगसीसाण कुंजकारकमे ॥

पालयकयनुवसग्गे, पत्ते पाणामामि अपवग्गे ॥ २१ ॥

अर्थ—कुंजकार नगरने विषे पालक पुरोहिते, जेमने प्राणांत उपसर्ग कस्यो
हतो, ते श्री स्कंदकाचार्यना मोक्ष पामेला चारसो ने नवाणुं शिष्योने हुं प्र-
णाम करुं ठुं. ॥ २१ ॥

॥ श्री स्कंदकसूरिनी कथा ॥

जेमां मणिमय अनेक प्रासादो जलहली रह्या हता एवी श्रावस्ती नामे
नगरी ठे. त्यां प्रख्यात यशवालो जितशत्रु नामे राजा राज्य करतो हतो.
तेने शीलव्रत धारण करनारी यथार्थ नामवाली धारिणी नामे स्त्री हती. ते-
नेने मदा पराक्रमवंत स्कंदक नामनो चतुर कुमार हतो. ते युवराजपद जो-

गंवतो ठतो जैनधर्मने विषे बहु प्रीतिवालो थयो हतो. स्कंदकने चोसठ गुण-
वाली अने रूपसौजाग्यथी सुशोभित पुरंदरयशा नामे नानी ब्हेन हती. तेने
कुंजकार नगरना राजा दंरुकाग्नि वेरे परणावी हती. त्यां ते सौजाग्यनी जा-
ग्यनी जूमि ठती पट्टराणी पदने पामी हती. दंरुकाग्नि राजाने मिथ्यादृष्टि, जैन-
धर्मनोद्वेषी अने विद्याना अज्ञिमानने धारण करनारो पालक नामे पुरोहित हतो.

एक दिवस दंरुकाग्नि जूपाले कोइ राजकार्यने माटे ते पुरोहितने श्रा-
वस्ती नगरी प्रत्ये मोकळयो. त्यां ते राजसज्जामां गयो. बीजे दिवस ते म-
लीन बुद्धिवाला पुरोहिते स्कंदकराजकुमार सांजलतां ठतां राजानी आगल
जिनधर्मनी निंदा करी एटले स्कंदककुमारे कुतीर्थि मनुष्यनां वचनरूप वहा-
एने तोम्नी पारुवामां महा वायुसमान युक्तिवचनोवने ते पुरोहितना पकने
ढेदी नाख्यो. पढी अंदरथी क्रोधातुर थयेलो, परंतु उत्तर आपवाने असमर्थ
होवाने लीधे, उपरथी हास्य करतो ते पुरोहित कुमारनां वचनने वखाणवा
लाग्यो. पढी ते पालक पुरोहित राज्यकार्य करीने पोताने नगरे गयो एटले
पाठलथी तत्त्वने जाणनार स्कंदककुमारे विचार कख्यो के, “ हा ! दक्षिणव-
र्त्त शंखनी पेठे इष्टफल आपनारो आ दुर्लज्ज मनुष्यजन्म म्हारार्थी फक्त प्रमा-
दने लीधेज हारी जवाय ठे. वली आरंजमां फक्त अल्प सुख आपनारा परंतु
पाठलथी महादुःखदायी आ जोगो किंपाक फलनी पेठे साररहितज देखाय
ठे. निश्चे आ संसार असार ठे, माटे तेने त्याग करीने हुं श्रीसुव्रतस्वामी पासे
अनंत सुख आपनारां चारित्रने गृहण करीश. ” स्कंदककुमार आ प्रमाणे पवित्र
मनोरथ धारतो हतो तेवामां श्री मुनिसुव्रतस्वामी पृथ्वी उपर विहार करता
करता सवारे श्रावस्ती नगरी प्रत्ये आव्या. त्यां महा हर्षवंत देवतानुए क्रीडा
उद्यानमां सुक्तिगामी प्रज्जुना माटे समवसरणानी रचना करी. आ वखते वनपालके
तुरत जितशत्रु राजाने प्रज्जुना आगमननी वधामणी आपी. ज्ञक्तिमान् एवो
ते ज्ञुपति पण वधामणी सांजलीने अत्यंत हर्ष पामतो ठतो पुत्र परिवारने
साथे लइ क्रीडोद्यानमां प्रज्जुने वंदना करवा माटे गयो. स्कंदककुमार सहित
जितशत्रु राजाए त्यां विधिथी प्रज्जुने वंदना करीने तेमनी मोक्ष सुख आप-
नारी देशना सांजली. प्रज्जुनी देशना सांजलीने उत्पन्न थयेलो वैराग्यवालो
स्कंदककुमार ते दिवसथी व्रत लेवा माटे वधारे स्पृहावंत थयो. पढी श्रीजि-

नेश्वर जगवानने नमस्कार करी पितानी साथे पोताना घेर जइ व्रत लेवाने उत्साहवंत थयेला स्कंदके मातापिताने पूछ्युं, ते उपरथी तेहुंए कह्युं के, “हे वत्स ! हवणां तुं युवावस्थावालो ठे, माटे अमारां राज्यने गृहण कर अने व्रत लेवुं तो अमने योग्य ठे ” माता पिताए आम कहा ठतां पण संसारना जयथी अति उद्वेग पामेला, मोहना अथी अने चारित्रने विषे स्थिरवासवाला स्कंदककुमारे, पितानी आज्ञा मानी नहि. ठेवट तेणे पितानी आज्ञा लइ पांचसो मित्रोनी साथे श्रीसुव्रतस्वामी पासे चारित्र लीधुं. सर्व सिद्धांतने अज्यास करी अने जिनेश्वर प्रज्जु पासेथी आचार्यपद पामी स्कंदकमुनिये केटलाक वर्ष सुधी प्रज्जुनी साथेज विहार कस्यो.

कोइ वखते पूर्वना कर्म प्रेरेला स्कंदक मुनि, पोतानी ब्हेनना पति दंरुकाग्निने वंदन कराववा माटे कुंजकार नगरप्रत्ये जवानी इन्हाथी प्रज्जुनी आज्ञा मागवा लाग्या. ते वखते त्रिकालना जाण एवा प्रज्जुए तेमने कह्युं. “हे सौम्य ! त्यां तमने प्राणांत उपसर्ग थवानो ठे, माटे ते क्लेशकारी स्थानके जवानुं त्यजी द्यो. ” प्रज्जुए आम कह्युं तो पण तेमणे फरीथी पूछ्युं. “हे विज्जो ! अमे ते उपसर्ग प्राप्त थये ठते आराधक रहीशुं के विराधक ? ” प्रज्जुए कह्युं. “तमे सौ आराधक ठो; परंतु त्यां जवुं मूकी द्यो.” जिनेश्वरे आवी रीते बहु कह्युं तोपण तेमणे पोतानो कदाग्रह गोरुचो नहि. पठी “जो आ अमे सौ आराधक ठीए तो अमने विरतिनुं फल थयुं. ” एम कहीने तथा जिनेश्वरने वंदना करीने स्कंदकसूरि बीजा अनेक साधुल सहित चाळ्या. ज्यारे स्कंदकसूरि कुंजकार नगरनी पासेना गाममां आव्या त्यारे ते कुंजकार नगरमां पण सूरिना आववानी वात फेलाइ गइ. स्कंदकसूरिनुं आववुं पालक पुरोहिते सांजळ्युं; तेथी ते अग्निना गोलानी पेठे हृदयमां पूर्वनो तिरस्कार संज्ञारतो ठतो विचारबा लाग्यो. “ते वखते पोताना स्थानवलने पामीने एणे मने बहु विगोव्यो ठे, ते हुं झूळी गयो नथी; जेथी तेने हुं ते पोतानां कृत्यनुं फल देखामीश. ” पठी जाणे कालेज आकर्षण कस्या होयनी ! एम सूरि ते नगरना उद्यानने विषे आव्या एटले “हवे हुं एनो कंइ नाशकारी अनर्थ करीश. ” एवो विचार करीने ते दुष्टात्मा पुरोहिते पोताना पुरुषो पासे, जे उद्यानने स्कंदकसूरिये पोताना नियामथी मुद्योजित कस्यो इतो ते उद्यानने विषे गुप्तरीते अनेक शस्त्रो इटा-

व्यां. सवारें सूरिना आगमनने सांजली नगरवासी सर्वे जनो बहु त्रक्तिथी तेमने वंदन करवा माटे उद्यानमां जवा लाग्या. उद्यान पालकथी सूरिनुं आगमन जाणी दंभकाग्रि राजा पण स्त्री सहित गुरुने वंदन करवा माटे उद्यानमां गयो. त्यां सूरिये तेमने मधुर वचनथी तेवी रीते जिनोक्त धर्म संज्ञलाव्यो के, जैथी तेनु सर्वे बहु संतोष पाम्या. देशना पूर्ण थया पढी राजा पोताना मंदिर प्रत्ये जइने हर्ष पामतो ठतो स्कंदक गुरुनी वारंवार प्रशंसा करवा लाग्यो. अवसर मलवाथी दुष्ट बुद्धिनो पात्र अने डुरात्मा पालक पुरोहित रात्रीने वखते नूपतिने एकांतमां लइ जइने कहेवा लाग्यो. “ हे राजन् ! आ कुंसाधुनं ठे. हुं तेनुं वारंवार शुं वर्णन करुं ? महाराज ! आप तेनुना दुष्ट दादने नथी जाणतां. सांजलो. घोर एवा कष्टकारी व्रतने पालवामां असमर्थ एवो ए सूरि कोइ राजा ठे, ते तमारां राज्यने गृहण करवानी इच्छाथी अहिं आवेलो ठे. वली तेनी पासे रहेला शिष्यो रात्रीये एकांतमां ठत्रिंश प्रकारनां आयुधने धारण करनारा अने हजारो पुरुषोनी साथे युद्ध करनारा महासुजट ठे. ज्यारे त्यारे अवकाश मलशे ते वखते गुणोथी विश्वास पामेला तमने मारीने तेनु तमारां राज्यने लइ लेवानो निश्चय करी रह्या ठे.” राजाए पुरोहितने कहुं. “ ए केवल धर्मनो म्होटो आरंवर देखाय ठे; परंतु अस्त्रनो परिग्रह तो लागतो नथी. ” पुरोहिते कहुं. “ स्वामिन् ! जो आपने म्हारां वचननो विश्वास न होय तो त्यां आपनांज माणसोने मोकलीने तुरत तपास करावो. ” राजाए मनमां कंइक आश्चर्य पामीने पुरोहितनां वचननी प्रतीतिने माटे पोताना केटलाक सेवकोने एकांतमां शिखामण आपीने तुरत त्यां मोकळ्या. साधुनं अर्द्धपोरसी करीने निज्ञा लेता हता एटलामां ते राजपुरुषो आम तेम शस्त्रनी खोल करवा लाग्या. पढी पृथ्वीने खोदीने नाना प्रकारनां शस्त्रोने लइ तेनुए पुरोहितनी साथे राजसज्जामां आवी राजानी आगल सर्व शस्त्रो मूक्यां. नूपति शस्त्रोने जोइ पुरोहितनां वचनने विषे विश्वास पाम्यो अने क्लृप्तमात्रमां अति क्रोधथी राता नेत्रवालो बनी गयो. “ हें हें ! ए क्रूर पाखंडियो मने मारशे अने म्हारां राज्यने लइ लेशे ? अहो ! आ एमनी कांइ म्होटी वात देखाय ठे ! ” दावानल अग्निनी पेठे बलता दंभकाग्रिये आम बोलता ठता विचार कस्या विनाज डुरात्मा पुरोहितने आदेश कस्यो के, “ आ डु-

रात्मा मुनियो हवणां में तनेज सोंप्या ठे, माटे ए डुष्टोने तुं त्हारी मरजीमु-
जव शिक्षा कर. ” पढी “ पूर्वे म्हारां हृदयने फेरी नाखनारा मुनियोनो हुं
नाश करी नाखुं. ” एम विचार करतो ते डुष्ट मनवालो अने परम अधर्मी
पालक पुरोहित, त्रण जगतने पूज्य एवा निरपराधी सर्वे मुनियोने वध स्था-
नके लाव्यो. वली विपरीत आत्मावालो ते त्रण जगतना सुहृद् एवा मुनियोने
शत्रु मानतो ठतो जेम जेम तेउ पीना पामे तेम तेम उपायो करवा लाग्यो.

अधम एवा पालक पुरोहिते स्कंदकाचार्यने कह्युं. “ ते अवसरे जे ते
पोतानी सज्जामां म्हारो तिरस्कार कस्यो हतो तो आजे हुं त्हारो नाश करी-
श. ” पालके आवां कठोर वचन कहां तो पण सूरितो कृमा धारण करी बे-
सी रह्या. पढी पापी पुरुषोमां अग्रेसर एवा पालके अनुक्रमे ते सर्वे मुनियोने
घोर एवा तिलयंत्र (घाणी)मां नाख्या. अरे ! आवी घोर निर्दयताने धिक्कार
थान धिक्कार थान !! पढी “ जिनेश्वरनुं वचन मिथ्या न होय. ” एम विचार
करता एवा स्कंदकाचार्ये पोताना सर्वे शिष्योने आ प्रमाणे कृमानो प्र-
तिबोध कस्यो के, “ अहो ! धीर तपस्वीयो ! तमे सौ श्रेष्ठ एवा कृत्रिय कु-
लमां उत्पन्न थया ठो, माटे आज तमे ज्ञावशत्रुनी साथे युद्ध करो. आ डुष्ट
पालके करेली बहु घोर वेदनाने खमावो. कारण के, नरक जवने विषे आथी
अनंतगणी वेदनाउ सहन करी ठे. अहो ! तमे एक सुहूर्त मात्रना कष्टथी
अनंत सुख संपत्तिमय सर्वोत्कृष्ट सुक्तिने मेलवो. ” गुरुनी आवी शिक्षा सां-
जलीने अधिक मनोवलवाला सर्वे मुनियो यंत्रमां पीलावाथी थयेली पीमाने
सहन करवा समर्थ थया. अनुक्रमे सुक्तिरूप मंदिरनी निसरणीरूप कृपकश्रे-
णी प्रत्ये आरुढ थयेली ते सर्वे मुनियो अंतकर केवली थया. आम सर्वे मुनी
झे ज्ञावथी सिद्धिपद पाम्ये ठते फक्त एक कुल्लक शिष्य अने स्कंदकसूरि पोते
ए वे जण वाकी रह्या. पढी पुरोहिते ते कुल्लक शिष्यने यंत्रमां पीलवा माटे
लीधा एटले कुल्लकना मोहथी खंचायेला सूरिये पालक पुरोहितने कह्युं. “ तुं
पहेलो मने पील. कारण के, हुं तेनी पीमाने म्हारी दृष्टीथी जोवा समर्पक-
थी. ” मुनिनां आवां वचन सांजलीने पढी “ एनी आगल आ बालकनो घात क-
वाथी तेने बहु दुःख थशे. ” एम धारी पालक पुरोहित ते कुल्लकने प्रथमजाताना
मां नाखीने पीलवो एटले उत्पन्न थयेली आत्मधैर्यने लीधे जेणे पोताना सा दटा-

नो कय कस्यो हतो एवो ते बालमुनि केवल ज्ञान पामीने तत्काल मोझपदने पाम्यो. अहो ! लोकमां जेमना अर्यो सिद्ध थया ठे एवा पुरुषो पीमा पामीने खलरूप बनी जाय ठे अने पीमा पामेला ते म्होटा सिद्ध अर्थवाला पुरुषो अश्वर्य उत्पन्न करे ठे. “ अहो ! आ दूरात्मा ते केवो ? के, जेणे एक बालमुनिने पण बोम्नी दीधो नहि. ” आवा कोपथी ते महान् आचार्यने अशुभ परिणाम उपन्यो. पढी पीमा पामेला ते सूरीश्वरे बहु कोपथी देश, पुर अने नूपति सहित पालक पुरोहितने बाली नाखवानुं नियाणुं करयुं. कुञ्जकार नगरमां आवुं दुष्टकर्म थवाथी सवारे जाणे जगतना स्वामी एवा सूर्ये ते नगरने न जोवानी इच्छाथी पोतानां नेत्रने बंध कख्या होयनी ? एम सर्वे दिशा-उ रजथी बहुज मलीन थइ गइ अने मांसनो आहार करनारा पक्षियो आकाशमां उरवा लाग्या.

हवे आकाशमां उरती कोइ एक समलीये, पृथ्वी उपर पमेला अने रुधिर-थी खरमायेला श्री स्कंदकसूरिना रजोहरणने मनुष्यना हस्तनी त्रांतिथी आदरपूर्वक उपाम्यो. अनुक्रमे ते समली उरती उरती जेटलामां दंरुकाग्नि राजानी स्त्री पुरंदरयशा के, जे स्कंदकसूरिनी ब्हेन थती हती तेना मंदिर उपर गइ तेटलामां तेनां मुखथी ते रजोहरण पमी गयो. प्रथमथीज उद्देग पामेला मनवाली ते पुरंदरयशा पोतानी आगलज पमेला वज्रसमान रजोहरणने तुरत हाथमां लइने बोली के, “ अहो ! मेंज आपेला रत्नकंबलथी विंटालेलो आ म्हारा ज्ञानो रजोहरण अहिं क्यांथी आव्यो ? अरे ! ते लोहिथी खरमाएलो केम ? अने वली आकाशमांथी क्यांथी पम्यो ? ” पढी पुरंदरयशाए सूरिनी शोध करावी तो तेणे दूतनां मुखथी तुरत सर्व वात जाणी एटले तो ते दुःखने लीधे पोतानी गतिने कूटती मूर्छा पामी गइ. मूर्छा निवृत्त थइ त्यारे पृथ्वी उपर आलोटती, रुदन करती अने वारंवार निशासा मूकती गट्गट् वचनव-रु राजाने कहेवा लागी. “ अरे ! तमे आवुं घोर पापकर्म शा माटे आचरयुं के जे पवित्र एवा साधुन पुरोहितने मारवा माटे सौंप्या. ” राजाए रात्रीनुं पाखंडित्वांत कह्युं एटले पुरंदरयशाए कह्युं के, “ हा हा नरेंड ! जिनधर्मना छे-म्होटीश पुरोहिते तमने ठेतख्या ठे. निरंतर उत्तम साधुने विषे छेय राखना-~~वा~~ पुरोहितेज आ सर्व कपट करयुं ठे एम जाणो. हे नूपति ! पिताए आ-

पेलुं पोतानुं राज्य पण त्यजी दइ जेणे शीघ्र चारित्र अंगीकार करयुं ठे, ते तमारां राज्यने शा माटे लेशे ? धिक्कार ठे धिक्कार ठे तमारां शून्यचित्तपणा-ने !! अने धिक्कार ठे धिक्कार ठे तमारा दुर्बल एवा कानने !!! जे तमे क्रूर अदेशथी ए पुरोहितनी पासे साधुनुने मराव्या. अरे ! जेणे अग्निहोत्रनी पेठे दयारूपी गुणोने अग्निमां वाली नाख्या ठे ते पापी पुरोहितनुं नाम पण केम लेवाय ? हे नृप ! वधारे शुं कहुं जे अवानुं हतुं ते थयुं; परंतु निश्चे देश सहित तमारो थोमा वखतमां नाश थशे. अरे ! पोताना बंधु स्कंदकनो व्यर्थ वध सांजलीने पोताना मंदिरमां जीवती रहेली पुरंदरयशाने (मने) धिक्कार ठे धिक्कार ठे !! ” आ प्रमाणे शोक करती एवी ते राणीने श्री अरिहंत प्र-च्युनी मान्यकारी एवी साशनदेवीये त्यांथी उपानीने तुरत श्री मुनिसुव्रत-नाथ जिनेश्वर पासे मूकी. त्यां ते विरक्त चित्तवाली राणीये अरिहंत प्रच्यु पासे व्रत अंगीकार करयुं. योग्यज ठे, सत्पुरुषोने केवल संसारना त्यागने माटेज वैराग्य उत्पन्न थाय ठे.

हवे स्कंदक मुनि, पोते करेला नियाणाथी अग्निकुमार देवतानुने विषे संपूर्ण पर्याप्तिवालो एक मूहुर्त्तने अंतरे देवता थयो. दिव्य पलंगथी उठेलां ते देवताए अवधिज्ञानथी पोतानो पूर्वजव जोयो, तेथी ते बहु क्रोधानुर थयो. पठी क्रोधरूप अग्निथी प्रलयकालना अग्निनी पेठे अति ज्वाजलयमान एवा ते देवताए तुरत कुंजकार नगरप्रत्ये आवीने मेघनी पेठे खेरना अंगारानी वृष्टि करी, जेथी देश तथा नगर सहित दंरुकाग्नि राजा ज्मरूप थयो. अहो ! अधर्मी पुरुषोना कुसंगथी म्होटा पुरुषोना पण नाश थाय ठे. वराक एवो पा-लक पुरोहित अग्निवमे ज्मस्मीजूत थइ नरके गयो. आहा ! पाप वृत्तिवाला जी-वो पोताना अने परना मृत्युने अर्थे थाय ठे. अहो ! जेम स्कंदकसूरि आपत्ति-ने विषे पण पोताना शिष्यो सहित कृमाधारी थया, तेम उत्कृष्ट मोक्ष सुख-नी स्पृहा करनारा बीजा श्रेष्ठ साधुनुए पण तेवाज (कृमाधारी) थवुं.

॥ इति स्कंदकसूरिनी कथा ॥

दधुण अत्रतिन्निअ-पराज्जवं ज्वज्जयाउ उव्विग्गो ॥

नेगमअठसहस्से-ण पम्बुमो कित्तिउसिठी ॥ ११ ॥

पव्वइउ मुणिसुव्वय-सामिसगासम्मि बारसंगविऊ ॥

बारससमपरिआउं, सोहम्मो सुरवई जाउ ॥ १३ ॥

अर्थ-अन्यतीर्थियोथी अयेला पोताना पराज्जवने जोइ संसारना ज्ञयथी उघेग पामेलो, एक हजारने आठ वणिक पुत्रो सहित श्रीमुनिसुव्रत स्वामी पासो दीक्षा लेनारो, द्वादशांगीनो अज्यास करनारो अने बारवर्ष पर्यंत दीक्षा पर्यायवालो कार्तिक शैठ, सौधर्म देवलोकने विषे सुरपति (इंइ)थयो. ११-१३

पृथ-चौदपूर्वधारीनो जघन्यथी पण लांतक देवलोकने विषे अवतार थवो जोइए-जेने माटे “ लंतमिव चउदपुव्विस्स ” एवुं प्रमाण आपेलुं ठे उता आ कार्तिक शैठ, सौ धर्म देवलोकने विषे इंइ केम थयो ?

उत्तर-चौद पूर्वोना अज्यासीउने पण प्रमादथी कांइक विसरी जवाथी परिकर्म, सूत्र, पूर्वानुयोग, पूर्वगत अने चूलिका ए पांच दृष्टिवादना जेदो तो होयज ठे. कारण पूर्वगतमां चौद पूर्व रहेला ठे माटे, एम बने स्थाननां अध्ययनने विषे पण दृष्टिवादना पाठथी दश पूर्वना अध्ययनने विषे पण चौद पूर्वापणानो संजव आय ठे. एमां कांइ विरोध नथी.

॥ कार्तिक शैठनी कथा ॥

पुण्ये करीने पवित्र तथा कढ्याणकारी हस्तिना पुरी नामे नगरी ठे, त्यां श्रेष्ठ समकितनां पात्ररूप, एक हजार अने आठ श्रावक पुत्रोए सेवन करेलो, राजाने तथा बीजा वेपारीने बहु मान्य एवो कार्तिक शैठ नामे वेपारी वसतो हतो. वली ते नगरमां बीजो कोइ गंगदत्त नामे महा धनवान् शैठ रहेतो हतो. तेणे अवसर मलवाथी श्री मुनिसुव्रतस्वामी पासो दीक्षा लीधी हती.

हेवे ते नगरमां गैरिक नामे कोइ तपस्वी आव्यो. ते निरंतर मासकूपणे अंते पारणुं करतो हतो. नगरवासी लोको पण जक्तिपूर्वक पोताना घेरथी आवीने मासकूपणाना पारणाने अवसरे “ हुं पेलो हुं पेलो ” एवा आम्रइथी तेनुं निमंत्रण करता. पारणाने वखते नगरमां आवेला ते तापसने

जोड़ने नगरवासी लोको तेने आदरथी बहु बखाणता. लोको तेनी आ प्रमाणे ज्ञक्ति करता; परंतु कार्तिक शोठ तो ते मिथ्यादृष्टि अज्ञान तपवालो होवा-
 थी तेना सामुं पण जोतो नहि. पढी ते तापस, पोताने नहि नमता एवा
 कार्तिक शोठने जाणीने बहु क्रोध पाम्यो. कह्युं ठे के—जैनसाधुन विना बीजाने
 विषे क्कमा गुण क्यांथी होय ? एक दिवस ते तपस्वीये पोतानी तपोशक्ति-
 थी त्यांना राजाने वश कख्यो; तेथी ते पोते पारणाने अवसरे तपस्वीने ज्ञो-
 जनने वास्ते आमंत्रण करवा आव्यो. तपस्वये कह्युं “ हे पृथ्वीनाथ ! हुं त्या-
 रेज तमारा घरने विषे पारणुं करीश के, ज्यारे कार्तिक शोठ मने पीरसवा
 आवे. ” राजाए ते वात कबुल करी तत्काल कार्तिक शोठना घरने विषे आ-
 वीने तापसनो अग्निग्रह तेने कही बताव्यो. पढी तत्त्वने जाणनार अने
 विशेष बुद्धिवंत एवा शोठे ज्ञूपतिने कह्युं. “ हे स्वामिन् ! अन्यतीर्थियोने
 विषे सत्क्रिया करवी योग्य नथी, तोपण हे राजन् ! हुं आपना नगरने विषे
 रहुं हुं, माटे आप जे आज्ञा करो ते म्हारे करवीज जोशए. कारण के, राजा-
 नो आदेश बलवान् होय ठे. ” शोठे राजानुं वचन मान्य करचुं एटले प्रसन्न
 थयेलो ज्ञूपति सेनासहित तुरत पोताने घेर आव्यो. पढी मध्यान्हने बखते त-
 पस्वी, राजाना घरे पारणुं करवा आव्यो त्यारे समयनो जाण एवो शोठ पण
 त्यां आव्यो. राजाए मूकेला आसन उपर तापस बेठो एटले राजानी आज्ञा-
 थी शोठे तेने मिष्ट ज्ञोजन पीरस्यां. ज्यारे आ शोठ पीरसतो हतो त्यारे ते ता-
 पसे “ में तने नमाव्यो ठे. ” एम उंची आंगली करीने तेनो तिरस्कार कख्यो
 एटले शोठ विचारवा लाग्यो. “ धिक्कार ठे धिक्कार ठे म्हारा जन्मने तथा जी-
 वितने के, जे में आ कुलिंगिनो सत्कार करीने म्हारा समकितने मलिन करचुं.
 एणे जे म्हारो पराज्जव कख्यो ते मने दुःखकारी नथी; परंतु ए जे अरिहंत
 धर्मनी निंदा करे ठे ते मने बहु साले ठे. अहो ! धन्य अने पुण्यवंत तो गंग-
 दत्त शोठज ठे के, जेणे गृहस्थधर्म त्यजीने अवसरे दीक्षा ग्रहण करी ठे. जो
 में पण संसार ज्ञयने नाश करनारी दीक्षा आगलथी लीधी होत तो हुं आ
 अथम तापसथी पराज्जव पामत नहि. हवे म्हारे आ परस्वाधिन अने अपवित्र
 एवा गृहवासथी सरचुं. ” आ प्रमाणे कार्तिक शोठ बहु वैराग्य पाम्यो. पढी
 तापस जमीने गयो एटले शोठे राजानी विनंती करी के, “ हे स्वामिन् ! मने

आज्ञा आपो के, जेथी करीने हुं संयम लउं.” बहु आग्रहथी राजानी आज्ञा लइ संसारथी निस्पृह थयेला ते कार्तिक शैठे जैनमंदिरोने विषे अष्टाई महोत्सव कराव्या. चार प्रकारना संघने नाना प्रकारनां दानथी सर्व प्रकारे संतोष पमानी दीनजनोने पण कृतार्थ कख्या. वली सातक्षेत्रने विषे पण पुष्कल इव्य वापर्युं. एवाभां तेना ज्ञानयोगथी त्यां श्री मुनिसुव्रतस्वामी समवसख्या एटले एक हजारने आठ वणिकूपुत्रोनी साथे तेणे प्रजु पासे चारित्र अंगीकार कर्युं. अनुक्रमे ते स्थविरसाधुन पासे द्वादशांगीनो अज्ञ्यास करतो गीतार्थ थइ अने बार वर्ष पर्यंत उत्तरगुण चारित्रने पाली सौधर्म देवलोकने विषे ऐश्वर्यनां पात्र रूप इंड थयो. हवे पेलो तापस पण द्वेषथी आज्ञियोगिक कर्मने उपार्जन करी तेज सौधर्म देवलोकमां ऐरावत नामे आज्ञियोगिक देव थयो. कोइ एक दिवसे इंडे “ हे देव ! तुं म्हारे बेसवा योग्य अति श्वेत कांतिवालुं हाथीनुं रूप कर. ” एम ते ऐरावतने आज्ञा करी; परंतु ते देवताए अवधिज्ञानथी पोतानो तापसरूप पूर्वजव तथा इंडनो शैठरूप पूर्वजव जाणयो; तेथी तेणे गर्वने लीधे हाथीनुं रूप न कर्युं. इंडे वारंवार कह्युं एटले ते देवताए इंडना पराक्रमने न जाणता हाथीनां बे रूप विकुर्व्यां. पढी इंड पण तुरत पोतानां बे मनोहर रूप करी तेना उपर बेठो. वली ते देवताए इंडने ठे-तरवा माटे पोतानां चार रूप कख्यां. तो इंड पण उत्तम एवां तेटलांज रूपो करीने तेना उपर बेठो. देवताए वारंवार पोतानां रूपो वधारवा मांड्या एटले इंड, क्रोधथी विचारवा लाग्यो के, “ मृत्यु पामवाने इच्छतो आ हाथी शुं मने ठेतेरे ठे ? ” पढी अवधिज्ञानना उपयोगथी जोयुं तो इंडे हाथीने पूर्वजवनो तापस जाणयो एटले तेणे पोताने ठेतरवानी इच्छा करता ते हाथीने हणवा माटे हाथमां वज्र लीधुं. “ तुं छल करे ठे, माटे हवणां आ वज्रथी तने मारुं तुं.” एम इंडे कह्युं एटले ते ऐरावत देवताए पोतानी कपट क्रिया त्यजी दीधी. पढी ते ऐरावत महा हाथी सरलगतिवमे निरंतर इंडना क्रीमाविहारना कौ-तुकने पूर्ण करवा लाग्यो. प्रथम गृहवासमां सम्यक्तव पूर्वक देशचारित्रने सारी रीते पाली अने पढी हर्षपूर्वक चारित्रने पालतो ते कार्तिक शैठ इंड पढने पास्यो.

॥ इतिश्री कार्तिक शैठनी कथा ॥

मग्गिद्धगिरिंमि सुको-सलेण वग्घीकउवसग्गेण ॥

पत्तं परमं ठाणं, कित्तिधरेणवि वरं नाणं ॥ २४ ॥

अर्थ-मौजिल पर्वतने विषे सुकोशल नामना मुनि, वाघेणे करेला उ-
पसर्गथी मोक्षपद पास्या अने तेमना पिता कीर्तिधरे पण श्रेष्ठ एवा केवल
ज्ञानने उपार्जन कर्युं. ॥ २४ ॥

॥ अथ कीर्तिधर तथा सुकोशल मुनिनी कथा ॥

आ ऋरतक्षेत्रने विषे लक्ष्मीना निवास स्थानरूप साकेतपुर नगरमां
सर्व स्थानके विजय मेलवनारो विजय नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने
मेरु पर्वतनी चूलिका समान स्थिर बुद्धिवाली, निर्मल शीलरूप गुणलक्ष्मी-
थी मनोहर तथा प्रेमनां पात्ररूप हिमचूला नामे स्त्री हती. तेउने काले करी-
ने वज्रबाहु अने पुरंदर नामना श्रेष्ठ कांतीवाला अनुक्रमे बे पुत्रो थया.

आ वखते नागपुरमां प्रतापथी विख्यात एवो दधिवाहन नामे राजा राज्य
करतो हतो. तेने चूमामणि नामे प्रिया हती. तेउने रूपलक्ष्मीये करीने म-
नोहर एवी मनोरमा नामे पुत्री हती. मातापिताए ते कुमारिकानो संबंध
साकेतपुरना महाराजा विजयना पुत्र वज्रबाहुनी साथे कस्यो हतो. पितानी
आज्ञाथी कुमार वज्रबाहु, म्होटी सैना सहित नागपुर प्रत्ये जइने म्होटा उ-
त्सवपूर्वक मनोरमाने परणयो. त्यां सासराना आग्रहथी केटलाक दिवस रहिने
पठी ते कुमार प्रिया सहित पोताना नगर तरफ चाळयो. दधिवाहन नूपाले
पोताना उदयसुंदर कुमारने परिवार सहित मनोरमानी साथे मोकळयो.
पठी आनंदी तथा गुणी एवा सालानी, पोताना मंत्री तथा मित्रोनी तेमज
मनोहर एवी प्रियानी साथे पोताना नगर प्रत्ये जतो एवो वज्रबाहु कुमार
वसंत ऋतुना अवसरे कोशक पर्वतना उद्यान प्रत्ये आवी पद्दोच्यो. त्यां ते पो-
तानी सेनाने पमाव करावी पोते सालानी तथा प्रियानी साथे वसंत क्रीडा
करवाने वनमां गयो. मधुरस्वरे स्पष्ट गीतगान करवाथी, अखंरित वेणु-
वाद्य वागवाथी, अति रूपवंत गणिकाउ विनयवमे नाचवाथी, स्त्रीउ मंमलाकारे
गीत गावामां आसक्त अवाथी वाव्यक्रीडा, जलक्रीडा अने पुष्पादिकनी

क्रीमाथी अत्यंत रमतो एवो वज्रबाहु कुमार बहु रागवंत थयो. आ प्रमाणे वनमां पोतानी मरजी मुजब क्रीमा करता एवा वज्रकुमारे अशोक वृहनी नीचे कायोत्सर्गे रहेला एक जीतेंद्रिय मुनिने दीठा. आम मुनिने देखवाथी वसंत क्रीमाने झुली गयेलो ते राजकुमार खरेखर मुनिनी ध्यानमुझानेज जोवा लाग्यो. निर्जय एवो उदयसुंदर कुमार मरजी प्रमाणे दीर्घकाल पर्यंत वनमां क्रीमा करी अने मुनिने वंदना करी पोताना आश्रम प्रत्ये जवाने पाठो वढयो; परंतु ते मुनिनी सामुं जोइ रहेला वज्रबाहु कुमारने आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो. “ हे कुमार ! चालो. स्थिरनेत्र करी ए मुनिसामुं शुं जोइ रह्या ठो ? तमे पण मुनीश्वर थवाना ठो के शुं ? अहो ! तमे चारित्र लेवाना हो तो मने पण कहेजो के, जेथी हुं पोताना पराक्रमथीज तमारो सहाय्यकारी (तमारी साथे व्रत लेनारो) थाउं. ” उदयसुंदरनां आवां वचन सांजली तत्त्वने जाण वज्रबाहु कुमार “ अरे जरु ! व्रत विना बीजुं शुं रम्य ठे ? ” एम कहीने परिवार सहित मुनिने नमस्कार करी त्यां बेठो. मुनिये पण तेमना उपर अनुग्रह करवाने माटेज कायोत्सर्गने पूर्ण करीने क्लेशनो नाश करनारी धर्म देशना आपी. “ हे मनुष्यो ! जन्ममरणादि क्लेशे करीने पूर्ण एवा आ संसाररुप समुड्मां वसता ठतां तमे वसंतक्रीमा करवामां केम प्रीति पामो ठो ? जे मनुष्यो आ दुर्लज्ज एवा मनुष्यजवने पामीने धर्मने विषे प्रीति राखता नथी अने केवल क्रीमा करवामांज तत्पर रहे ठे तेउ निश्चे नरकने विषेज जाय ठे. अरे ज्ञव्यजनो ! तमे मनुष्यजव न हारी जानुं अने ऊट बोध पामो. वली सर्व विकारोने त्यजी दइ फक्त मुक्तिने माटेज उत्तम एवा व्रतने ग्रहण करो. ” मुनिनी आवी धर्मोपदेशना सांजली अति वैराग्यवंत थयेला वज्रबाहु कुमारे पोताना शालाने कह्युं. “ हे उदयसुंदर ! हुं प्रव्रज्या लइश, माटे तुं ऊट म्हारो सहाय्यकारी था. ” उदयसुंदर कुमारे कह्युं. “ में तो हास्य कर्युं ठे, माटे तमे हवणां चारित्र लेशो नहि. ” आम शालाए कह्युं एटले वज्रबाहु कुमारे फरीथी कह्युं के, “ जेम खाधेलुं औषध रोगनो नाश करनारुं थाय ठे तेम हास्यथी अंगीकार करेलुं अने उत्तम रीते पावेलुं व्रत पण मुक्तिने अर्थेज थाय ठे. ” नवोठा एवी मनोरमाए पण तपस्यानो निषेध करवारुप बहु वचन कहां; परंतु उत्तम एवा वज्रकुमारनी पेठे वज्रबाहुनुं मन

जरा पण जेद पाम्युं नहि. पठी नदयसुंदर विगेरे ठत्रीश श्रेष्ठ पुरुषोना समू-
हनी साथे नवी स्त्री सहित वज्रबाहु कुमारे दीक्षा लीधी. पठी मंत्रीयोए सा-
केतनपुरमां आवीने कुमारनी दीक्षागृहण संबंधी सर्व वात विजयनूपतिने
कही, तेश्री ते नूपाल पोताना चित्तमां विचारवा लाग्यो के, “ धन्य ठे ते व-
ज्रबाहुकुमारने के, जेणे युवावस्थामां पण व्रत अंगीकार करचुं. अमेज मूर्ख
ठख्या के, अति वृद्धावस्था प्राप्त थया ठतां पण जोगने विषे स्थिर रह्या. ”
विजयनूपतिये मनमां आवो विचार करीने अने पठी पोतानां राज्यने विषे
पुरंदर पुत्रने स्थापीने पोते संसार समुड्ने तारवामां नाव समान चारित्र
अंगीकार करचुं.

हवे पुरंदर राजाने पृथिवी नामे अति मनोहर स्त्री हती. तेजने काले क-
रीने एक कीर्तिधर नामे पुत्र थयो. अनुक्रमे ते पुत्र यौवनावस्था पाम्यो एट-
ले ते पुरंदर पितानी आज्ञाथी हर्षपूर्वक कुन्नादेशना राजानी सहदेवी नामे
युवान पुत्रीने परणयो. पुरंदर नूपतिये पण कीर्तिधर पुत्रने राज्य सोंपी दीक्षा
लीधी. कह्युं ठे के—कळयाणनी इच्छा करनारा पुरुषोने तो पूर्वना पुरुषोए आ-
चरेलो मार्ग श्रेयकारी ठे. कोइ वखते राज्यनुं पालन करता एवा यशवंत की-
र्तिधर राजाए दिवसने विषे सूर्यनुं ग्रहण दीठुं; तेश्री ते नूपतिये पोताना सर्व
मित्र, सामंत अने मंत्रीयोनी पासे “ निश्चे आ सर्व संसारिक वस्तु नाशवंत
ठे. ” एम कह्युं. पठी नित्य सुख आपनारां चारित्रने गृहण करवाने तैयार थ-
येला ते राजाने सामंत तथा मंत्री विगेरे मुख्य माणसो एकठा अइने कहेवा
लाग्या के. “ हे नरेश्वर ! हवणां तमारे व्रत लेवानो विचार करवो ते योग्य
नथी. कारण के, राजा विना आ विशाल एवो देश तथा राज्य कृणमात्रमां
नाश पामशे. वली राज्यना नाशथी लोकमां म्होटा अनर्थो पण बहु आय ठे,
माटे हे नाथ ! तमारे पुत्र विना हवणां व्रत लेवुं योग्य नथी. ” पठी जोगथ-
की अति वैराग्यवंत थयेलो ते कीर्तिधर राजा, “ हुं क्यारे चारित्र लइश. ”
एम चिंतवन करतो ठतो राज्यनुं पालन करवा लाग्यो. अवसरे सहदेवी स-
णीये एक पुत्रने जन्म आप्यो; परंतु मंत्रीयोए ते गोपवी राखवाथ्री राजाए
पुत्रजन्म जाण्यो नहि. पठी कोड वखते कोड पुरुषे राजाने पुत्रजन्मनी वात
कही; नथी. एक पखवामीयुं पूर्ण थये गजाए तेने हर्षथ्री बहु प्रीतिदान आ-

प्युं. पढी पंदर दिवसना अयेला ते पोताना पुत्रने सत्तामां लावी राजाए “सुकोशल” एवुं नाम पाम्वा पूर्वक तेने पोतानुं राज्य आप्युं अने लघुकर्मो एवां पोते बहु ज्ञारे एवा आश्चर्यकारी चारित्रने अंगीकार करयुं. पढी सहदेवी राणी पोताना सुकोशल पुत्रने प्रेमपूर्वक पालवा लागी अने नगरवासी जनों पण तेने (सुकोशलने) राजा मानीने नमवा लाग्या. ज्यारे सुकोशल कुमार बाल अवस्थाने उद्धंघन करी युवावस्था पाम्योत्यारे ते गुणे करीने सुशोन्नित एवी कोइ महाराजानी पुत्रीने परणयो. पढी सहदेवी विचार करवा लागी के, “ आ म्हारा पुत्रना वरवानुंए युवावस्थामांज राज्यने त्यजी दइ दीक्षा लीधी ठे तो आ म्हारो पुत्र पण मालाधर्मनी पेठे युवावस्थामांज संयम लक्ष्मीने अंगीकार करइ. कारण श्रद्धा जोवाथी वधे ठे. हवे हुं निश्चे लिंगधारी मुनियोने तथा बीजा साधुनुंने पण नगरमां आववानुं बंध करुं के, जेथी करी म्हारो पुत्र कांइपण धर्म न सांजले. ” आ प्रमाणे विचार करीने सहदेवी राणीये नगर रक्षकोनी पासे प्रथमज नगरमां रहेला धर्म कहेनारा सर्व साधुनुं काढी मूक्या तेमज बीजा नवा आवनारानुंने पण नगरमां आववानुं बंध करयुं. कह्युं ठे के—मोहरूप मदिरा मनुष्यनी पासे शुं शुं नथी करावती? अर्थात् बहु खराब कामो पण करावे ठे.

हवे कोइ वखते पृथ्वी उपर विहार करता करता कीर्तिधर मुनि (सहदेवीना पति अने सुकोशलनो पिता) साकेत नगरप्रत्ये आव्या. त्यां नगरीमां प्रवेश करी मध्यान्हने वखते पारणाने माटे मार्गमां जता एवा ते मुनिने गोखमां बेठेली सहदेवीये दीठा एटले तो ते राणी सज्जुणोथी सुशोन्नित अने विश्वना प्राणीयो उपर दया राखनार ते मुनि उपर मत्सर धरवा लागी. वली “ म्हारो पुत्र एने न मलो ” एवा विचारथी ते राणीये पोताना सेवको पासे ते मुनिने प्रहार करावी तुरत नगरमांथी काढी मूक्या. “ आ विटंबना सहदेवीये करावी ठे. ” एम जाणता ठता पण मुनि क्षमाथी ते सर्व सहन करीने वनमां जइ रह्या. हवे अहिं सहदेवीये पोताना सेवको पासे मुनिने प्रहार देवराव्यो ते सुकोशलनी धावमाताए दीतुं; तेथी ते कीर्तिधर राजर्षिना पूर्वना उपकारने स्मरण करती बहु रोवा लागी. स्नेहवंत सुकोशलने ते धावमाताने रोवानुं कारण पूठयुं एटले धावमाताए तेने कह्युं. “ हे वत्स ! कीर्ति-

घर मुनीश्वर त्हारा वहाला पिता आय ठे. ते मासकमणने पारणे नगरमां
 न्हिका लेवा आव्या हता. तुं तेमनी साथे न जतो रहे एवी इन्हाथी आ त्हा-
 री माता सहदेवीये ते महामुनिने मारी काठी मूक्या ठे. हे वत्स ! हुं तेमना
 गुणोनुं स्मरण करती ठती रुदन करुं तुं. हे कुमार ! ज्यारे तमे पंदर दिवसना
 हता त्यारेज तेमणे तमने राज्यासन उपर बेसारी दीक्षा लीधी ठे अने ते दिवसथी
 ते मुनीश्वर आजेज आ नगरमां आव्या हता. ” लघुकर्मी अने विवेकमान्
 सुकोशल जूपति धावमातानां आवां वचन सांजलीने तुरत पोताना श्रेष्ठ प-
 रिवार सहित वनप्रत्ये गयो. त्यां जेना शरीरे पुलकावली अइ हती एवो ते
 जूपति पोताना पितारुप साधुने प्रदक्षिणापूर्वक जक्तिथी नमस्कार करी तेम-
 नी आगल वेठो. पठी कीर्तिधर राजर्षिये आदरथी धर्मनो उच्चास करनारी
 वाणी कही. “ हे ज्ञव्यपुरुषो ! जन्म मरणादि कळोले करीने जरपुर एवा
 आ संसाररुप समुड्मां असार एवा जोगोए करीने माणस जरापण तृप्ति
 पामता नथी; तेमां पण दक्षिणावर्तशंखनी पेठे मनुष्य जन्म दुर्लभ ठे अने
 तेमां विषयसुख विजलीना समान चंचल ठे. आ संसारमां प्राणीयोने जन्म-
 मरणादि घोर दुःखो प्राप्त आय ठे; माटे तत्त्वने जाणनारा पुरुषोए सर्व प्रकारे
 संसारनो त्याग करवो. ” मुनिनी आवी धर्मोपदेशना सांजलीने प्रसन्न थयेला
 सुकोशल जूपतिये कहुं. “ हे तात ! तमारा दर्शनथी आजे म्हारो जन्म स-
 फल थयो. मने बालकने संसार संबंधी दुःख आपनारां साम्राज्यपदने विषे-
 मूकी शुं तमे पोतेज हितकारी एवा व्रतने अंगीकार करथुं ? हे पिता ! हुं बहु
 तरशयो तुं, माटे हवणांज मने पोताना चारित्ररुप अमृतनुं पान करावो. ”
 आ वखते दीक्षा लेवाने तैयार थयेला सुकोशल पुत्रने जाणी सहदेवी तुरत
 त्यां आवीने तेने कदाग्रह करी ना पाऊवा लागी; परंतु सुकोशल जूपतिये
 कहुं. “ जो हुं त्हारो वहालो पुत्र तुं तो तुं मने पवित्र एवा चारित्र लेवा माटे
 ऊट रजा आप. ” वली ते पोतानी स्त्रीने कहेवा लाग्यो. “ हे कृशोदरी ! तने
 गर्ज ठे, माटे पुत्र आय त्यारे तेने मारां राज्यने विषे स्थापन करजे. अत्यारे तुं मने
 विघ्नकारी अइश नहि. ” आ प्रमाणे मातानी, स्त्रीनी, सामंतानी अने मंत्रीयोनी
 सुखेकरीने रजा लइ तत्त्वने जाणनार ए सुकोशल राजाए तेज वखते उत्सवथी
 चारित्र लीधुं. पठी मोहरुप निडाण त्यजी दीधेला ते पिता पुत्ररुप वने मुनी-

कीर्तिधर तथा सुकोशल मुनिनी कथा. (३४३)

श्वरो निरंतर शुद्ध ध्यान अने क्रीया करवामां उद्यमवंत अथा. कोइ वखते श्रेष्ठ एवा ते बन्ने मुनीश्वरो, वर्षाकालने विषे मौज्जिदय पर्वतना शिखर उपर कनकावली विगेरे बहु तप अने यवमध्यादि पन्निमा करता ठता चातुर्मास रह्या. पढी कार्तिक मासनी पूनमना पारणाने विषे चातुर्मासिक व्रत पूर्ण करी गुणोथी गरिष्ठ एवा ते बन्ने साधुन ते महा पर्वतथी नीचे उतरवा लाग्या.

हवे आ वखते सुकोशल पुत्रना वियोगनी पीराने नहि सहन करवाथी तेनी माता सहदेवी मृत्यु पामीने वाघेण अइ हती. वली दुष्ट चित्तवाली, ज्ञयंकर मुखवाली अने अनेक जीवोनो संहार करती ते, आ मौज्जिदय पर्वतने विषेज रहेती हती. पर्वतना शिखरथी उतरता ते दयावंत बन्ने मुनीं-झेने पर्वतनी मेखलामां मध्यमां जमती एवी वाघेणे दूरथी दीठा. पढी प-होलुं करयुं ठे म्हाडुं जेणे एवी ते वाघेण जूखने लीधे बन्ने मुनियोने ज्ञरूप करवा दोमी. आ वखते तत्त्वनो जाण अने गुणी एवो सुकोशल मुनि सुज्ज-टनी पेठे कीर्तिधर पिताए वारंवार ना कह्या ठतां पण वाघेणना परीसहने सहन करवा माटे पोतानी मेलेज आगल अयो. पढी रातांनेत्रे करीने अति ज्ञयंकर वाघेण फाल देती त्यां आवीने मुनिने पामी नाखी तेना उपर चमी बेठी. वली ते मुनिना साश्रवना अतिकोमल मांसने खावा लागी. अहो ! अज्ञानथी मूढ आत्मावालो जीव शुं पाप नथी करतो ? धिक्कार ठे आवा क्रूर कार्यने !!! पढी पासे उज्जेला कीर्तिधर मुनिये आवां अति मधुर वचनथी सुकोशल पुत्रने उत्साहवंत कस्यो. “ हे वत्स ! पूर्वकर्मना योगथीज आ तने दुःसह विपत्ति प्राप्त अइ ठे. तो हवे तुं ए विपत्तिने सहन करवामां पोतानुं सर्व पराक्रम फोरव. ” धीरजवान सुकोशल मुनिये पण पोताना दृ-ढ एवां अंतरमां प्रीयकारी ते ज्ञावनाने वज्रनी पेठे स्थापन करी. वली कीर्तिधर मुनि कहेवा लाग्या के, “ अनेक ज्ञवने विषे ज्ञमता स्नहवंत एवा तें बहु एकेंडि जीवोना समूहने ज्ञरूप कस्या ठे. वली तें नरकने विषे एवां घोर दुःखोने सहन कस्या ठे के, जेनी आगल आ दुःख कोण मात्र ठे ? ”

महा मुनीश्वर सुकोशल आपतिमां पण एज प्रकारनी ज्ञावनाने ज्ञावतो ठतो अज्ञाननो नाश करनारी रूपकश्रेणी प्रत्ये चळ्यो. अनुक्रमे ते तुरत निर्मल एवा केवलज्ञानने पामी अने जगत्मां उत्तम एवी मुक्तिरमणीने पाम्यो. वा-

घेणे पण सुकोशल मुनिना सायलनुं मांस न्हण करी अने पढी पेटनुं, हा-
थनुं, खंजानुं अने मस्तक विगेरेनुं एम सर्व अंगोनां मांसनुं न्हण करयुं.
त्यार पढी ते वाघेणे, म्होडुं प्होडुं करीने बगासुं खाता सुवर्णथी जन्त्रि पो-
ताना दांतनी पंक्ति दीठी. मांस न्हणथी निवृत्त थयेली वाघेण, सुवर्णजन्-
त्रि दंत पंक्तिने जोती “ निश्चे में कांइक दीठुं. ” एम वारंवार पोताना चित्तमां
विचार करवा लागी. उहापोह करता तेने पूर्वनो न्हव सांजख्यो एटले कीर्त्ति-
धरमुनि, तेने आदरथी केहेवा लाग्या के, “ हा सहदेवी ! तुं वाघेण थइ उ-
पशमवाला अने इष्ट एवा पोताना पुत्रना मांसने न्हण करती ठती शुं हर्ष
पामे ठे ? कीर्त्तिधरमुनिनां आवां वचन सांजली वाघेण, सुकोशल पुत्रनो
जाणे अत्यंत शोक करती होयनी ? एम पृथ्वी नपर आलोटा लागी. “ हा ! आ
पुत्रने लालन पालन करी मेंज म्होटो कख्यो ठे. वली निश्चे तेनाज वियोगथी हुं
मृत्यु पामीने वाघेण थइ ठुं. आ पवित्र बुद्धिवाला प्राणप्रिय पुत्रनुं में न्हण
करयुं. धिक्कार ठे धिक्कार ठे वे न्हवना विनाशकारी आ दुष्टजातिना कर्मने !!!
जो के हिंसक जीवो निरंतर बीजाने न्हण करे ठे; परंतु पोतेज पु-
त्रनो नाश करनारी म्हारा समान बीजी पापीणी जगत्मां कोण हशे ? ”
आ प्रमाणे वाघेण पोताना मनमां खेद करती हती. एवामां कीर्त्तिधरमुनिये
तेने कह्युं के, “ हे न्हे ! आ त्हारो न्हवज विषम ठे के, जेमां पोतानुं होय
ते पण शत्रुरूप समजाय ठे. अखंफित एवा धर्मथी मनुष्यपणुं मले ठे. तुं धर्म-
विना आवी नीच गति पामी ठुं. वली नाना प्रकारना जीवोना घातथी खरे-
खर तुं नरकगतिनेज पामीश. हवणां तुं सर्व जीवो नपर दया करवारूप धर्म
अंगीकार कर के, जेथी अरिहंतधर्म अने स्वर्ग ए वन्ने वस्तुन तने प्राप्त थशे. ”
मुनिनां आवां वचन सांजली वाघेण बोध पामी, तेथी तेणे निर्मल बुद्धिथी
स्वर्गसंपत्ति आपनारुं अनशन लीधुं. आ वखते सुकोशलमुनिनुं सत्त्व बहुज
रहुं हतुं के, जेनी मोक्षप्राप्तिनी पण कीर्त्तिधरमुनिये अनुमोदना करी के, “ अहो
न्हव्य पुरुषो ! ए सुकोशलमुनिनुं न वर्णवी सकाय तेवुं आराधकपणुं जूठ के, जे
प्रथमथी दीक्षा लेनारा पितानी पण पहेलां मोक्ष पाम्यो. ” कीर्त्तिधरमुनीश्वर
आ प्रमाणे मनमां शुद्ध जावना जावतां ठतां मोक्षपुरना मार्गरूप केवलज्ञान
पाम्या. ते वखते देवतानुं तेमनी पामे आवीने हर्षथी लोकने आश्चर्यकारी

अंधकवृष्णि राजाना आठ पुत्रोनी कथा. (३४५)

म्होटे केवल महोत्सव कस्यो. त्यां कीर्तिधरमुनिये उत्तम धर्मदेशना आपीने पढी बहु कालपर्यंत पृथ्वी उपर विहार कस्यो. नाना प्रकारना उपदेश समूहशी अनेक ज्ञव्यजीवोने प्रबोध पमाणी आयुष्यनो क्यय अये ते विशुद्ध आत्मावाला कीर्तिधर मुनि मोक्षपदने पाम्या. जेवी रीते सुकोशल राजर्षिसहित कीर्तिधर महामुनिये म्होटे उपसर्ग सहन कस्यो तेवी रीते बीजा श्रेष्ठ साधुंए पण पोताना देहशीज म्होटा उपसर्गो सहन करवा.

॥ इति कीर्तिधर तथा सुकोशल मुनीश्वरनी कथा ॥

काठं गुणरयणतवं, अठ्ठ अस्कोहसागरप्पमुहा ॥

वण्हिसुआ संपत्ता, सिद्धं इकारसंगधरा ॥ १५ ॥

अर्थ—अंधकवृष्णि राजाना अगीयार अंगने धारण करनारा अहोच्य सागर विगेरे आठ पुत्रो गुणरत्नसंवत्सर नामनुं तप करीने सिद्धिपद पाम्या. ॥१५॥

अंधकवृष्णि राजाना आठ पुत्रोनी कथा.

शौर्यपुरमां हरिवंशना मुकुटमणिरुप अंधकवृष्णि नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने धारिणी नामे स्त्री हती. तेउने विश्वमां प्रख्यात यशवाला श्रेष्ठ दश पुत्रो हतो. ते आ प्रमाणे ? समुद्रविजय, १ अहोच्य, ३ स्तिमित, ४ हिमवान्, ५ सागर, ६ अचल, ७ धरण, ८ पूरण, ९ चंड, १० वसुदेव. अंधकवृष्णि राजाना आ दशे पुत्रो पोताना कुलने आनंद करनारा, जगत्मां विख्यात पुरुषार्थवाला अने दर्शाह एवा नामशी प्रसिद्ध हता.

एक दिवस श्री नेमिनाथ प्रज्जु पृथ्वी उपर विहार करता करता द्वारका नगरी प्रत्ये आव्या. त्यां तेमनी देशना सांजलीने बोध पामेला अहोच्यादि आठ दशार्होए दीक्षा लीधी. पढी ते गुणवंत मुनियो आदरशी अगीयार अंगनो अज्यास करवा लाग्या. अनुक्रमे तेउ गुणरत्न संवत्सर महा तप अने बीजां पण तप मोहने माटे करवा लाग्या. शोल वर्ष पर्यंत दीक्षा पर्याय पाळी कपटरहित मनवाला ते मुनीश्वरो शत्रुंजय पर्वत उपर जइ, त्यां मासपर्यंत अनशन व्रत लइ, केवल ज्ञान पामी अने सर्व कर्मनो क्यय करी मोह पाम्या.

॥ इति दशार्ह कथा ॥

तं वंदे रहनेमिं, चतुरोवचुरसयाइ जस्स गिहे ॥

जो वरिसं ठउमन्नो, पंचसए केवलीजाउ ॥ २६ ॥

अर्थ—जे चारसो वर्ष गृहस्थावासमां अने एक वर्ष उद्यस्थपणे रह्या ते-
मज जेमणे पांचसो वर्ष केवलपर्याय पाळ्यो तेश्री रथनेमीने हुं वंदना करुं तुं. २६

श्री रथनेमिनी कथा.

पश्चिम समुद्रना तीरे द्वारका नगरीमां बलजइ सहित कृष्ण राज्य कर-
ता हता. त्यां दशाहोमां मुख्य श्री समुद्रविजय राजा रहेता हता. तेमने मो-
क्षलक्ष्मी ठे हस्तकमलमां जेने एवी शीलने धारण करनारी शिवादेवी
नामे स्त्री हती. तेनुने विश्वने आनंद करनारा, कुलने वंदन करवा योग्य, सं-
सार समुद्रना जयने दूर करनारा अरिष्टनेमि नामना महा जाग्यवंत पुत्र ह-
ता. शंखना लांछनवाला, त्रण ज्ञानने धारण करनारा स्नेहवंत अने गाढ मे-
घना समान अथवा तो अंजनना समान कांतिवाला ए बाविशमा जिनेश्वर
हता. बाल अवस्थामां पण क्रीडा मात्रवमे वृद्धावस्थाना जयंकर जयने जीती
यादवकुमारोनी साथे प्रज्जु पोतानी मरजी प्रमाणे रमता हता.

एक दिवस महा तेजवंत एवा प्रज्जु यादवना कुमारोनी साथे द्वारकामां
क्रीडा करता ठता कृष्णानी आयुधशालाप्रत्ये गया. त्यां द्वारपालोए सत्कार
करेला तेमणे अंदर जशने सिंहासन उपर गोठवी राखेलां कृष्णानां सर्व आयु-
धो जोयां. पठी जिनेश्वर प्रज्जुए, ते शस्त्रो मांदेश्री त्रण खंरुमां न वारी शका-
य एवा म्होटा शत्रुजना समूहना मदने नाश करनारा सुदर्शन नामनां चक्र-
ने पोताना हाथमां लीधुं अने तेने कुंजारना चाकनी पेठे लीलामात्रमां फेर-
व्युं. कौमोदकी गदाने पण सामान्य लाकनीनी पेठे उपामी. जाणे महा मंत्र-
शक्तिवाला वादीये राफुमांश्री सर्पनेज खेंची काढ्यो होयनी ? एम प्रज्जुए
नंदक नामना खरुने म्यानमांश्री वहार खेंची काढ्यो. तयारपठी कमलनाल-
नी पेठे शार्ङ्ग धनुष्यना दंरुने सज्ज करी ब्रह्मांरुने फोमी नाखनारो प्रत्यंचानो
अब्द कस्यो. ठेवट जिनेश्वरे लीलाश्री पांचजन्य नामना शंखने पोतानां मुखने
विषे धारण करी गाढ स्वरश्री वगारुच्यो. आ वखते शंखना जयंकर शब्दश्री

समुड़े मर्यादा त्यजी दीधी; नृत्पन्न थयेला ज्ञयथी आकुलव्याकुल बनेला दि-
 शानुना हाथीयो त्रास पामवा लाग्या; शेषनाग कंपवा लाग्यो; सकल ब्रह्मांन
 शब्दमय थइ गयुं अने ब्रह्मा पोतानी ध्यानकलाने त्यजी इइ “आ शुं थयुं?”
 एम कहीने विस्मयथी विचारवा लाग्या. वली त्रास पामेला मदांध हाथीयो
 तुरत वेगथी आलान स्तंजोने उखेनी नाखी आम तेम नासवा लाग्या अने
 ज्ञय पामेला उत्तम घोमानु पण पक्षीयोनी पेठे चारे तरफ फालो देवा लाग्या.
 कृष्ण अने बलजइ विना बीजा सर्वे राजान, शंखनाशब्दथी अत्यंत ज्ञयजी-
 त थइने महा मूर्छा पाम्या. ज्ञय पामेला कृष्ण पण पोताना बंधु एवा बलजइने क-
 हेवा लाग्या के, “हे बंधो ! देवतानुथी पण अस्पृश्य एवा आ म्हारा शंखने
 सहसा कोणे वगाम्यो ?” बलजइ कहुं. “ए शंख श्री नेमिकुमारे वगाड्यो
 ठे.” पढी शंका पामेला कृष्णे फरीथी कहुं. “ए शिवामातानो पुत्र खरे-
 खर चक्रवर्ती अथवा तो अर्द्धचक्रवर्ती देखाय ठे तो आपणे महा कष्टथी मेल-
 वेलुं राज्य ए लइ लेशे !” बलजइ कहुं. “हे कृष्ण ! तुं जरा पण एवी शंका
 न कर. कारण ए चक्रवर्ती तेम अर्द्धचक्रवर्ती नथी; परंतु ते धर्मचक्रवर्ती ठे.
 हे बंधो ! शुं ए नेमिनाथनुं आवुं अटप पराक्रम ठे ? ना ना कारण के, एतो
 क्षणमात्रमां पृथ्वीने ठत्ररूप अने मेरुपर्वतने दंमरूप बनावी दे तेवा बलवंत
 ठे. अरे ! ए एवा बलवान् ठे ठतां निस्पृहीपणाए करीने कोइनां राज्यने लइ
 लेवानी इच्छा करता नथी. एटलुंज नहि पण ए एक स्त्रीना पण परिग्रहने
 स्वीकारता नथी.” पढी कांइक स्वस्थ थयेला कृष्णे नेमिनाथने आदरपूर्वक
 पोतानी पासे बोलावीने कहुं के, “हवणां आपणे बन्ने जणा पोतपोताना न्नु-
 जबलनी परीक्षा करीए.” नेमिनाथे कांइक हसीने कहुं. “हे कृष्ण ! ठीक
 ठे चालो तेंम करीए.” पढी बन्ने जणा मल्लयुद्ध करवाना स्थानके गया. आ
 अवसरे श्री नेमिनाथ प्रज्जुए मनमां विचार्युं जे, “आ कृष्ण म्हारा हाथना
 प्रहारने शी रीते सहन करी सकशे ? आम धारीने तेमणे कृष्णाने कहुं के,
 “मल्लयुद्ध करवाथी सारुं न थाय, माटे आपणे बन्ने जणा एकबीजाना हा-
 थने वालवाथी बालपरीक्षा करीए.” कृष्णे ए वात कबुल करीने पढी जोग-
 लना समान पोताना जमणा हाथने लांबो कस्यो एटले विश्वना नाथ एवा
 श्री नेमिनाथे ते हाथने लीलामात्रमां वाली दीधो. ठीकज ठे. अनंत न्नुजब-

लवाला अरिहंतोनुं एवं बल होय तेमां शुं आश्चर्य ? पढी कृष्णे पोताना हाथने श्री नेमिनाथे वालेलो जोइने कह्युं. “ हे बंधो ! हवे तमे पोताना हाथने लांबो करो. ” कृष्णनां आवां वचन सांजली जिनेश्वरे वज्र समान दुर्जेय अने स्वर्गदंरु समान विस्तारवंत पोतानो हाथ लांबो कख्यो. पढी कृष्णे श्री नेमिनाथना हाथने नमावा माटे एक हाथ लगाम्यो; पण तेथी प्रचुनो हाथ जरा पण नम्यो नहि एटले तेमणे बने हाथ तेज काममां लगाम्या. तो पण प्रचुनो हाथ किंचित्मात्र नम्यो नहि. पढी श्री नेमिनाथ प्रचुण कुतुहलथी तमालनां सरखी कांतिवालो पोतानो हाथ जरा उंचो कख्यो एटले चपल अंगवाला कृष्ण, वृक्ष उपर वांदरानी पेठे नेमिनाथना हाथ उपर लटक्या. श्री नेमिनाथ प्रचुना हाथनुं आवुं बल जोइ संतोष पामेला देवतानुं प्रसन्न अशने तुरत तेमना उपर पुष्पवृष्टि करी. पढी श्री नेमिनाथना आवा चुजबलनो अनुभव करीने मनमां अत्यंत आश्चर्य पामेला बुद्धिवंत कृष्णे विचारचुं जे, “ अहो ! त्रण जगत्ना मदने नाश करनारुं आवुं चुजाबल ठतां श्री नेमिकुमारनुं निस्पृहपणुं पण तेवुंज ठे के, जे ए एक स्त्रीने पण मनथी इच्छता नथी तो पढी तेमनुं चुजवीर्य वनना फुलनी पेठे निष्फल जाणवुं. जो के ए सर्व प्रकारे निस्पृह ठे तो पण हुं बलथी अथवा तो बलथी तेमने एक श्रेष्ठ कन्या साथे पाणीग्रहण करावीश. ” आवो विचार करीने पढी कृष्णे नेमिनाथने कह्युं. “ हे वत्स ! तमे म्हारी साथे जलक्रीमानो उत्सव करो. ” जिनेश्वरे ते वात अंगीकार करी एटले हर्ष पामेला कृष्णे पोताना माणसो पासे उत्तम एक क्रीमावाव्य करावी. पढी अंतःपुरसहित श्री कृष्ण नेमिकुमारनी साथे हर्षपूर्वक जलक्रीमा करवा लाग्या. दीर्घकालपर्यंत जलक्रीमा करीने पढी अंतःपुरनी मध्ये आसन उपर वेठेला कृष्णे पवित्र चंदनथी पोतानां शरीरने विलेपन करचुं. पढी कृष्णना अग्निप्रायने जाणी सत्यज्ञामादि आठ पट्टराणीयो मधुर वचनथी श्री नेमिनाथने वारंवार कहेवा लागी. “ हे दियर ! गुणोनी खाणरुप तमे, समर्थ ठतां असमर्थ देखानु ठो के, जे तमे एक एवी पण कोड मारी कन्याने परणता नथी. आ निर्दुग्ण एवं तमारुं रूप अने मनोहर नामाथ स्त्री विना खरेखर वनना कमलनी पेठे निष्फल जाय ठे. ऋषजादि जिनेश्वरोण पण प्रथम जोगोने जोगवी चारित्र लीधुं ठे. तो हे नेमिनाथ !

तमे पण ऊट तेमनी पेठेज आचरो. अरे दियर ! तमे युवान ठतां आज सुधी मातानी पासैथी मागी खानारा ठो कारण तमे कांड पण वस्तु जोइती होय तो शिवामातांनां मुख सामुं जूड ठो. तमे असाध्य एवा अमारा संकटने विषे पमेला ठो, माटे पाणीग्रहण कख्या विना बुटवाना नथी. ज्ञाग्य अने सौजाग्यवालो म्होटो श्रीमान् माणस पण श्रेष्ठ गुणवाली स्त्री विना प्रतिष्ठाने पामतो नथी. सर्व लक्षणथी पूर्ण कलावंत, स्त्री प्रिय अने गुणवंत ठतां हे दियर ! तमे जोगथी केम अवला मुखवाला थया ठो ? तमे नगरीमां हमेशां स्यादादी कहेवानुं ठो ठतां हवणां आ एकांतमां स्त्रीना हस्तने ग्रहण केम करो ठो ? अने प्रसिद्धिमां एक कन्याना हस्तने शा माटे आदरपूर्वक ग्रहण करता नथी ? हे म्होटा मनवाला ! तमे एक श्रेष्ठ रूपवंती कन्यानो पाणीग्रहण करीने वृद्ध एवा मातापिताने शा माटे आनंद नथी उपजावता ? ”

आ प्रमाणे कहेतीयो अने जेमना केश पृथ्वी उपर पथराइ रहेला हता एवी ते श्रीकृष्णनी पट्टराणीयो श्री नेमिनाथना चरणकमलने विषे पनी. आ अवसरे कृष्णे आदरपूर्वक कह्युं. “ हे बंधो ! हवे तमारे कदाग्रह करवो योग्य नथी. ” पढी बलज्जड कहेवा लाग्या के, “ जाइ ! जूडतो खरा आ तमारा म्होटा जाइ कृष्ण, बीजी हजारो स्त्रीयोनी साथे क्रीडा करे ठे अने तमे तो स्त्रीथी अवला मुखवाला थयो ठो. पूर्वे अनंत एवा तीर्थिकरो पण प्रथम स्त्रीनुं पाणीग्रहण करीने पढी चारित्रलक्ष्मीने अंगीकार करनारा थया ठे. हे वत्स ! बीजा कुमारोने पाणिग्रहणथी प्रतिष्ठा पामेला जोइ तमारा मातापिताने तेमना मनमां बहु खेद थाय ठे माटे हे विश्वने वहाला ! तमे एक वखते स्त्रीना पाणिग्रहणनो म्होटो उत्सव करी पोताना मातापिताने आनंद पमामो. ” बलज्जड कही रह्या एटले कृष्णे पण फरी तेमज कह्युं. आम कृष्ण अने बलज्जड बन्ने जणा श्रीनेमिनाथने बहु आग्रहथी कहेवा लाग्या एटले दाक्षिण्यरूप रथना समुड अने इच्छित सुख आपनारा श्री अरिहंत प्रजुये, कृष्ण बलज्जडना वचनने अंगीकार करचुं. पढी आनंद पामेला कृष्ण परिवार सहित श्री नेमिनाथने साथे लइ द्वारका नगरी प्रत्ये आव्या. त्यां तेमणे पोताना पित्राइ समुडविजय राजाने “ नेमिनाथे विवाह करवानुं कबुल करचुं ठे. ” ते सर्व निवेदन करचुं. कृष्णनां आवां वचनथी समुडविजय राजा म-

नोहर एवी पोतानी स्त्री सहित बहु हर्ष पामीने कृष्णने आ प्रमाणे कहेवा लाग्या. “तें अमारो सर्व मनोरथ पूर्ण करचो ठे; जेथी तुं अमारा कुलनो आधाररूप ठे. तुं पोतेज विष्णु ठे तो हवे अमे त्हांसुं केटलुंक गुणवर्णन करीए. पढी समुद्रविजय राजाए रजा आपवाथी कृष्ण परिवार सहित पोताना घर प्रत्ये गया. त्यां ते अंतःपुरमां जशने सर्व स्त्रीयोने पूढवा लाग्या के, “श्री नेमिनाथने योग्य एवी कोशने कन्या होय तो कहे ?” सत्यज्ञामाए कह्युं. “हवणां रम्यगुणवाली, सती अने राजीमती नामनी उग्रसेन राजानी पुत्री श्री नेमिनाथने योग्य ठे. कारण ए सर्व लक्षणयुक्त, सुंदर सर्व अंगवाली अने सती होवाथी नेमिकुमारनेज योग्य ठे; परंतु बीजा कोशने योग्य होय एम नथी.” पढी कृष्ण “आ योग्य संबंध ठे.” एम जाणीने हर्ष पामता परिवारने साथे लइ उग्रसेनना घर प्रत्ये गया. पढी पोताने घेर आवेला कृष्णने सुवर्णना सिंहासन उपर बेसारी बहु प्रसन्न थयेला उग्रसेन नूपतिये तेमने मणि मुक्ताफलनी बहु जेटो आपीने संतोष पमारुवा पूर्वक हाथ जोमीने स्नेहथी विनंती करी के, “हे नाथ ! आजे म्हारो मंगलकारी दिवस थयो तेम आजे हुं कृतार्थ थयो कारण के, जे आप पोतेज प्रसन्न थशने म्हारा घेर पधारचा ठे. हे देव ! कांइ कार्य होय तो मने आज्ञा आपो.” उग्रसेननां आवां वचनथी संतोष पामेला कृष्णे कह्युं. “अहो ! नेमिकुमारने माटे तमारी अति मनोहर राजीमती पुत्रीनी याचना करवा हुं अहिं आव्यो तुं. हे नूप ! आ योग्य संबंध तमे कबुल करो. वली तेम करवाथी विधात्रानो तेमने (नेमिकुमार तथा राजीमतीने) वनाववारुप थयेलो श्रम सफल थशे.” कृष्णनां आवां वचन सांजली अति प्रसन्न थयेला उग्रसेन नूपतिये निर्मल विवेकने प्रगट करता उता कृष्ण प्रत्ये कह्युं.

“हे यडुनायक ! तमे आम मध्यस्थनी पेठे केम कहे ठो ? शुं म्हारा संतान (पुत्रपौत्रादि) अने डव्यादि तमासुं न कहेवाय ? पोतानी वस्तु स्वीकार ता तमारे म्हारी प्रार्थना शी करवी होय ? हे नाथ ! जेम आपनी मरजी होय ते प्रमाणे शीघ्र करो. एक तो लोकोत्तर गुणवाला श्री नेमिनाथ म्हारी पुत्रीना पति थशे अने बीजुं आप म्हारा घर प्रत्ये आव्या तेथी हुं जाणुं तुं के, निश्वे म्हारी पुत्रीनुं पूर्वना शुज पुण्योथी जाग्य जागतुं थयुं.” आम विज्ञानथी

सुशोभित वचन कहेतां एवा उग्रसेन नृपतिने संतोष पमानीने कृष्ण समुद्र-विजय राजाना घर प्रत्ये आव्या. त्यां अति प्रसन्न एवा कृष्णे श्री नेमिनाथना विवाहने माटे राजीमतीनुं मागुंकस्थानीसर्व वात समुद्रविजय राजाने कही. पढी हर्ष पामेला समुद्रविजय राजाए कृष्णने कह्युं के, “ हे वत्स ! निरंतर अमारी चिंता तने देखाय ठे. हुं हमेशां स्वजनोमां जेवुं त्हां सौजन्यपणुं देखुं तुं तेवुं बीजानुं खरेखर स्वप्नामां पण देखतो नथी. मने श्री नेमिकुमार ना विवाह संबंधि जे मनोरथ हतो ते आजे तेंज सफल कस्यो ठे. ” पढी कृष्ण ते कार्य निवेदन करीने पोताने मंदिरे गया एटले समुद्रविजय नृपतिये दैवज्ञ एवा कोण्टुकी निमित्तियाने बोलावीने लग्न पूब्युं. कोण्टुकिये कह्युं. “ हे राजन् ! हवणां सर्वदा श्रेष्ठ एवा लग्नोज ठे. कारण के, विवाहादि लग्न कार्य फक्त चोमासामां अता नथी. पुण्यवंत म्होटा पुरुषोए पोताना कळ्याएने माटे फक्त चोमासामां विवाहादि महोत्सवो न आरंजवा. वर्षाऋतु वित्यां पढी लग्न उत्कृष्ट गणाय ठे, माटे तेमां (शियालामां) करेलुं विवाहादि कार्य सुख आपनारुं आय ठे. ” समुद्रविजय राजाए कह्युं. “ हे कोण्टुकि ! तमे कहो ठो ते सत्य ठे, परंतु अमारुं उतावलनुं कारण सांजलो. श्री नेमिकुमारे विवाह न करवा संबंधि लीधेलो कदाग्रह हवणां कृष्णे स्नेहने लीधे ठोमावी दीधो ठे; परंतु जो ते योगीनी पेठे विरक्त अइने ब्रह्मचर्यादि क्रियानो आश्रय करशे तो पढी कोण ठोमावशे ? माटे हे कोण्टुकि ! विलंब न करतां हवणांज लग्न जूज. वली विद्वान पुरुषोए पण सारा काममां बहु विघ्नो कहां ठे. ” पढी कोण्टुकिये तुरत राजाना आ देशनुं कारण ध्यानमांलइ वर्षाऋतुमां लग्न मात्र-रूप दिनशुद्धिने जोइ कह्युं के, “ श्रावण मासनी अजवाली ठठने दिवसे सूर्योदय वखते सुखकारी श्री नेमिनाथनुं विवाहकार्य करो. ” समुद्रविजय राजाए नैमित्तिक कहेलुं लग्न प्रमाण करीने पढी ते कोण्टुकिनो वस्त्रानूषण फलादिक करीने बहु सत्कार कस्यो. पढी तेमणे उग्रसेन राजाने पण लग्नना खबर आप्या. त्यारवाद ते बन्ने धरोने विषे विवाहना उत्सवो चालवा लाग्या. मांरवान, स्वर्गनी देवांगना समान नृत्यो, मणिमय नूमियो, स्तंजना अग्रजागमां सुशोभित पुतलीयो, चंडुवान अने आनंद आपनारा विचित्र दर्पणोथी देदीप्यमान तोरणो इत्यादि अनेक प्रकारनी रचनाथी मनुष्योए ए बन्ने राजाना

घरोने शणगाख्यां. नूपतियो आदरथी चित्तने प्रियकारी साकरना लामु तेमज सरस रसोइ तथा शाक विगेरे अनेक जोजनना पदार्थो बनावी कुटुंबना माणसोने जमाववा लाग्या. विविध प्रकारना वार्जीत्रो पण प्रियकारी मधुर स्व-रथी वागवा लाग्या. आ वखते चित्रवालां सर्वे घरो चारे तरफथी अनेक प्रकारना अतुल मंगलोने विस्तारता हता. दशार्ह, दाशार्ह, बलज्जडादि यादवोना घरोने विषे अत्ति आनंदमय धवल शब्दो संजलाता हता. रात्रि दिवस पगले प-गले नाटको अता हता. मधुर शब्दवाला गंधर्वलोको पण उत्तम गायनो कर-ता हता. तेमज स्वाज्ञाविक रीते नगरीने बहु मनोहर बनावी हती. सर्वे दर-वाजाने पण जूदी जूदी जातना रंगोथी अने सुशोन्नित आज्ञूषणोथी देदी-प्यमान बनाव्या हता.

पढी नेमिनाथनो लग्न दिवस पासे आव्यो एटले महाहर्षना ज्ञारथी सुशोन्नित श्री शिवादिमातानु, देवकी विगेरे दाशार्होनी हजारो स्त्रीयो, ह-र्षित चित्तवाली रेवती विगेरे बलज्जडनी स्त्रीयो, बहु प्रेमथी सुशोन्नित अने जगत्मां उत्तम एवी रुक्मिणी तथा सत्यज्ञामादि कृष्णानी स्त्रीयो, धावमा-तानु अने बीजी अनेक स्त्रीयो, महा मुख्यवालां आज्ञूषणोने धारण करी मं-गलगीतोने गाती ठती श्री नेमिनाथने पूर्वाज्ञिमुखे बाजोठ उपर बेसारीने पवित्र जलथी अन्निषेक करवा लागी. पढी बलज्जड, कृष्ण अने पांढवो श्री नेमिनाथना हस्त कमलने विषे उत्तम बाणो आपता ठता आ प्रमाणे कहेवा लाग्या के, “ हे विज्ञो ! खरेखर तमेज पुष्परुप आयुधवाला अने रूपला-वण्यना सौजाग्यनी संपत्तिथी त्रण जगत्मां विजय मेलवनार पंचबाण^१ का-मदेव ठो. ” पढी कृष्ण पोतेज श्री नेमिनाथना कंठने विषे हस्त बांध्यो ते एम सूचववाने के, राग रहित पुरुषने विषे शुं मूर्तिमंत एवो संसारनो राग प्रवेश करे खरो ? अर्थात् नज करे. तेवीज रीते कृष्णे उग्रसेनना घरे जश्ने राजीमतिने पण स्पष्ट निमित्तनो अर्थ कही संजलाव्यो.

पढी लग्ने दिवस चंदननां लेपथी श्रेष्ठ शरीरवाला, कल्पवृक्षनां पु-ष्पोथी मनोहर, दिव्य आज्ञूषणोथी सुशोन्नित अने उत्तम कोमल वस्त्रोने धा-रण करनारा श्री नेमिनाथने समुद्रविजय राजाए पोताना पट्टहस्ति उपर

१. उमाहन. गौहन. आकर्षण. वसिष्ठकरण अने स्तंभन प. पांच कामदेवनां बाणो छे.

बेसाख्या. पढी पृथ्वी उपर चालता परिवार सहित दाशार्हनी, बलज्जड तथा कृष्णनी, कोटी कुमारोनी अने बीजा अनेक राजाजुनी साथे तथा आकाशमां चालता देवताजुनी साथे श्री नेमिनाथ उग्रसेन राजाना घर तरफ चाल्या. पाठल दशार्ह, बलज्जड अने कृष्णनी उत्तम सुशोभित आभूषणोने धारण करनारी तथा सुखासनमां बेठेली लाखो स्त्रीयो मधुर शब्दथी धवलमंगल गीतोने गाती ठती चालवा लागी. श्रीजिनेश्वरनां मस्तक उपर स्पष्ट मुक्ताफलोथी सुशोभित नविन ठत्र धारण करथुं. जाणे श्री नेमिनाथना शरीरनी अंदरथीज साक्षात् गुणोनी पंक्ति निकली होयनी ? एम प्रजुना बने पासे चंचल चामरोनी पंक्ति शोभती हती. प्रजुनी आगल सुखकारी वार्जीशो वागता हता. तेमज गंधर्व अने मागध लोको दिव्य गायन करवामां तत्पर थया हता. वली “ अखंभित सौत्राग्यरूप अमृतना समुद्र, त्रण जगत्नां नेत्रने आनंद पमारुवामां चंद्ररूप अने उज्वल एवा आ श्री नेमिनाथरूप चंद्रमा हवणां जेनो पति थशे, ते कन्या सर्व स्त्रीयोनी मध्ये धन्य अने त्रण जगत्ने मान्य ठे. वली निश्चे आथी तेनां पूर्वनां तपनुं फल प्रगट थयुं एम जाणवुं.” आम नगरवासी लोको वातो करता हता. आ वखते पृथ्वी उपर माणसो अने आकाशमां देवताजुं माता नहोता. आ प्रमाणे म्होटी समृद्धिथी हाथी उपर बेठेला श्री नेमिनाथ प्रजु, उत्तम तोरणोथी सुशोभित एवा उग्रसेन जूपतिना घरप्रत्ये आव्या. पढी जेटलामां पूर्वना आठ जवना मोहथी श्री नेमिनाथने जोवा माटे उत्साहवंत थयेली, शृंगारथी सुशोभित आकृतिवाली, उत्तम आभूषणोने धारण करनारी वली प्रजुने आववाना रस्तामां वारंवार दृष्टि फेंकती अने हृदयमां वारंवार “ श्री नेमि श्री नेमि ” एम स्मरण करती राजीमती पोतानी सखीयोनी साथे गोखमां उज्जी हती तेटलामां म्होटा हाथी उपर बेठेला, पृथ्वी उपर कोटि यादवोथी अने आकाशमां कोटि देवताजुथी विंटलायला श्री नेमिनाथ प्रजु तोरणे आव्या. श्री नेमिनाथ प्रजुने वारंवार जोइने राजीमतीने उत्कृष्ट आनंदनी संपत्तिथी रोमांच थवा लाग्यो. उग्रसेन पुत्री बहु कालपर्यंत रूपसंपत्तिथी अधिक एवा पोताना जविष्यना पतिने जोइने बहु हर्ष पावती ठती मनमां विचारवा लागी. “ उत्तम आचरणथी पवित्र एवा अने जगत्मां श्रेष्ठ कहेवाता आ पति पोते आनंदथी लघु एवी मने

परणवा माटे अहिं आवे ठे; परंतु म्हारुं पूर्वनुं पुण्य एवुं नथी के, जे ए ज्ञाग्यवंत पुरुष मने परणीने तत्काल हेमकुशल पोताने घरे जाय. देव दानवोए प्रशंस करेला अने स्वर्गाधिपतियोए पूजेला आ वर क्यां ? अने धान्यना क्रीमारुप अल्पगुणवाली तथा हीनलक्षणवाली हुं क्यां ? ” आ प्रमाणे उग्रसेन पुत्र राजीमती जेटलामां विचार करे ठे, तेटलामां तेनुं माबुं अंग अने जमणुं नेत्र फरक्युं. पठी ते राजकुमारीने पोताना शरीरने विषे क्रोध अने उद्वेग उत्पन्न थयो. वली रुंवामे रुंवामे परशेवो पण तेवोज थयो. राजीमतीनी आवी अवस्था अने निरुत्साहपणुं जोड तेनी सखीयो कहेवा लागी के, “ हे सखी अमंगल शांत शांत थइ गयुं. वली हे शुभे ! बहु दुष्ट विकल्पोथी तुं आवे कम देखाय ठे ? ” राजीमतीये कह्युं. “ हे सखीयो ! म्हारुं माबुं अंग अने जमणुं नेत्र फरक्युं ठे; तेथी हुं जाणुं तुं के, मने आ शुभ अवसरे कांइ म्होडुं अमंगल थशे. हे स्नेहवंत सखीयो ! एज कारणथी हुं आवी अवस्थावाली थइ ठुं.”

हवे आ वखते धर्मचक्रवर्ती एवा श्री नेमिनाथ जिनेश्वरे रस्तामां अनेक पशुंने जोडने तुरत सारथीने पूठ्युं के, “ अरे ! रस्तामां आ पशुंने शा माटे बांध्या ठे ? के, जेउ दया उपजे एवा दीन अने अदीन एवा शब्दो करे ठे. ” सारथीये उत्तर आप्यो के, “ ए पशुंनां मांसथी तमारुं गौरव करशे, एटलाज माटे ते शशलां विगेरे पशुंने अहिं एकठां कस्यां ठे. ” सारथीनां आवां वचन सांजलीने दयामय नेत्रवाला प्रज्जुए, करुणारसने सूचवनारी पोतानी दृष्टि फेंकीने सारथीने कह्युं के, “ अरे ! कयो दुष्टबुद्धिवालो पापी माणस, प्राणीयोने पीमा उपजाववारुप पाणीग्रहण करे ? ” पठी दयाना समुद्ररुप जिनेश्वरे, ते मार्गमां बांधेलां जीवोने ठोमी मूकीने अने आषाढ मासना मेघनी पेठे सांवत्सरी दान आपीने कृष्णे तथा इंद्रोए करेला महोत्सवपूर्वक त्रणसो राजकुमारो सहित चारित्र लीधुं. प्रज्जुनी चारित्र लीधानी वातसांजली उत्पन्न थयेलां हृदयदुःखथी पीमा पामेली सती राजीमती मूर्धारथी पृथ्वी उपर पकी गइ. पठी शीतल उपचारथी सचेत थइ एटले ते राजपुत्री, महादुःखथी पूर्ण थइ ठती करुणस्वरथी विलाप करवा लागी. पोताना आत्मानी नींदा करती, आनंदरहित अने प्रज्जुना वियोगथी आकुलव्याकुल थयेली ते मदाननी “ नेमि नेमि, ” एम बोळती वारंवार मूर्धा पामवा लागी. पठी उग्र-

सेन जूपतिये त्यां आवीने मधुर वाणीथी कह्युं के, “ हे पुत्री ! तुं नेमिनाथनी दीक्षाथी शामाटे खेद करे ठे ? हुं यादवोना बीजा राजानी साथे महोत्सव-पूर्वक त्हारो पाणिग्रहण करावीश. ” राजीमतीये कह्युं. “ हे तात ! हवे फरीथी तमे मने एवुं कहेशो नहि. म्होटो अथवा न्हानो जूपति श्री नेमिनाथ समान क्यांथी होय ? हे पिता ! जे त्रणलोकना पति ठे अने जेमने देव, दानव तथा मनुष्यो पूजे ठे तेमनी तुळ्यता बीजो म्होटो पण कयो जूपति पामी शके तेम ठे ? जो के हवणां नेमिनाथे पोतानो जमणो हाथ मने आप्यो नथी, तो पण ते हुं ज्यारे व्रत अंगीकार करीश त्यारे खरेखर तेज पोतानो हाथ मने आपशे. सती राजीमतीनां आवां व्रतने योग्य वचन सांजली जग्रसेन राजा पोताना चित्तमां बहु हर्ष पाम्यो. पढी संसारना जोगथी विरक्त अथेली, खेदने नहि करती अने प्रज्जुना नामनो जप करती ते शुद्ध शीलवाली राजीमती पोताना घरने विषे रहेवा लागी.

हवे नेमिनाथनो न्हानो ज्ञाइ रथनेमि के, जे युवराज हतो ते राजीमती उपर स्पृष्ट बहु राग धरतो हतो, तेथी ते निरंतर वस्त्र, आज्ञूषण अने पुष्पादि मनोहर जेट तेने मोकलतो हतो. राजीमती पण दियरबुद्धिथी रथनेमिये मोकलेली वस्तुने हर्षथी स्वीकारती हती. आथी तो ए रथनेमिकुमार राजीमती उपर वृथा बहु राग धरवा लाग्यो. एक दिवस नेमिनाथनो ज्ञाइ रथनेमि राजीमतीने घेर गयो; त्यां ते हाश्य वचन बोलवा लाग्यो; परंतुतेणे राजीमतीनी कांइ रुचि जाणी नहि. वली ते फरीथी पण हर्षथी राजीमतीना घरे आव्यो. आ वखते तेना विना बीजुं कोइ घरमां न होवाथी ते, राजीमतीने कहेवा लाग्यो. “ हे सुंदरी ! त्हारा अति सौजाग्यपणाना गुणथी वश्य अथेलो हुं खरेखर त्हारा उपर बहु प्रीतिवालो अथो हुं; माटे साक्षात् कळपवेळ समान तुं शीघ्र प्रसन्न अइने पाणिग्रहण कार्यथी म्हारी आशा पूर्ण कर. आवी समृद्धि, नविन यौवन, इष्टरूप अने सर्व गुणवाली तथा प्रेमवाली त्हारा समान प्रिया ए सर्व त्यजी देनारो म्हारो बंधु निश्चे अवलि बुद्धिवालो अथेलो देखाय ठे. कारण बहु पुण्योथी जोगादि मले ठे. हे राजपुत्री ! हुं ते श्री नेमिनाथनो बंधु अने गुणना समुद्धरुप हुं, माटे प्रेमनां पात्ररुप म्हारे विषे त्हारुं मन ऊट स्थापन कर. ” रथनेमिनी आवी वाणी सांजलीने सती रा-

जीमतीये, तेनुं कामदेवना हेतुरूप पूर्वनुं सर्व गौरवपणुं जाण्युं. पढी मेरुपर्तनी चूलिकानी पेठे व्रतने विषे निश्चल एवी ते राजीमती जाणे साक्षात् स्स्वतीज होयनी ? एम कहेवा लागी. “ हे कपटि ! तुं विद्वान् पुरुषोम निश्चे ठेतराएलो देखाय ठे ? हे अज्ञानि ! कारण के, हुं प्रथमशीज धारेत पतिने वरी चूकी हुं ते तुं शुं नथी जाणतो ? आ जवमां तो म्हारे त्हां म्होठो बंधुज पतिरुप ठे. माटे हे महाशय ! तुं आ सर्व दुष्ट विकल्पोने त्यज दे ! त्यजी दे ! ! ” राजीमतीये आ प्रमाणे बहु कहुं; पण कामशी पीमा पामत ते रथनेमीये पूर्वना पापकर्मनी पेठे तेने विषे राग त्यजी दीधो नहि. ठेव राजीमतीये मदनफलना ऋणशी सुवर्णना पात्रमां जलटी करीने कहुं के “ हे रथनेमि ! तुं ऊट हर्षशी आ वस्तुने ऋण कर. ” तेणे कहुं. “ हे सुंदर मुखवाली ! तुं आ शोक करवा योग्य शुं बोले ठे ? ” राजीमतीये कां इक हसीने ते रथनेमिने कहुं. “ अरे राजपुत्र ! जे तुं पोताना बंधुए त्यज दीधेली नीरस एवी मने इच्छे ठे तो तुं शुं वमेली वस्तुने इच्छनारो नथी ? ” राजीमतीनां आवां वचनशी बोध पामेलो रथनेमि, तुरत तेनी साथे पाणिग्रहणी इच्छाने त्यजी दइ पोताने घरे चाळयो गयो.

“ हवे बीजा दिवसे वरदत्तना घरने विषे श्री नेमिनाथे पारणुं कर्युं. ते वखते त्यां आकाशमां दिव्य वाजींत्रोना शब्दपूर्वक देवतानुए सामावार क्रोम सोनैयानी वृष्टि करी. तयार पढी प्रमाद रहित एवा प्रभु चोपन दिवस सुधी विहार करीने रेवताचलना उद्यानने विषे गया. त्यां तेमने आसो मासनी अमासने दिवसे सवारमां चित्रा नक्षत्रना चंड ठेते अठम तपना अवसरे वेतसवृद्धनी नीचे शुक्ल ध्यान ध्यातां त्रण जगत्तना मनुष्यना ज्ञावाज्ञावने प्रकाश करनारुं केवलज्ञान उत्पन्न थ्युं. प्रभुना सर्वे कळयाणकोने विषे दुःखशी वली रहेला नारकी जीवोने पण कणमात्र लोकोत्तर सुख प्राप्त थाय ठे. पढी पोतपोताना आसन कंपवाशी चोसठ इंद्रोए त्यां आवीने जिनेश्वर प्रभुनुं समवरण रच्युं. सौधमेड पण त्यां आवी जगत्गुरुने नमस्कार करवा पूर्वक आदरशी आ प्रमाणे विनंती करवा लाग्यो. “ हे नाथ ! आप आ समवसरणेने सुखे करीने पवित्र करो के, जेमां जव्यजनो तमारां सुखशी धर्मरूप अमृतनुं पान करे. ” मौधमेडनी विनंतीनो स्वीकार करीने नविन एवा सुवर्णनां क-

मलने विषे चरणकमलने मूकता तथा देवेंडोए “ हुं पेलो हुं पेलो, ” एवा आग्र-
हथी आगल तथा पाठल सेवन करेला प्रज्जु पूर्वद्वारे अइने समवसरणमां आव्या.
त्यां ते त्रण प्रदक्षिणा करी तथा तीर्थपतिने नमस्कार करी सिंहासन उपर बेठा. ते
वखते आश्चर्यकारी रीते प्रज्जुनुं मुख्य रूप पूर्व दिशा तरफ अने बीजा त्रण अदृ-
श्य रूप बीजी दिशांतमां प्रज्जुना प्रजावथी आश्चर्यकारीपणे शोचतां हतां. पढी रे-
वताचलना उद्यानपालके तुरत द्वारकामां आवीने प्रज्जुने केवलज्ञान उत्पन्न थयानी
वधामणी कृष्णने आपी. कृष्णे वधामणीमां तेने साम्बाबर क्रोरु रुपान्होर आपी.
योग्यज ठे. बीजानने तुष्टिदान आपवामां कृष्णनी रीत एवीजठे. पढी कृष्ण,
बलज्जनी, दशार्होनी, बीजा हजारो राजाननी अने कोटिकुमारोनी साथे सम-
वसरण प्रत्ये गया. त्यां कृष्णादि तेउ सर्वे, जगत्गुरुने प्रणाम करीने पोतपोताना
योग्य आसने बेठा. पढी श्री नेमिनाथ प्रज्जुए एवी रीते धर्मदेशना आपी के,
जेथी अनेक ज्ञव्यजनो धर्मकार्यमां तत्पर थया. वली तेउमां वरदत्त ज्ञूपतिये
तो बहु वैराग्यने लीधे बीजा अनेक राजांत सहित श्री जिनेश्वर पासे दीक्षा
लीधी. उग्रसेनादि दशार्होए तथा बीजा ज्ञूपतियोए श्रावकधर्म आदस्थो अने
कृष्ण विगेरे आदरथी समकित पालवा लाग्या. राजपुत्री दक्षिणाये बीजी बहु
स्त्रीयो सहित निर्मल ज्ञावथी श्री तीर्थंकर प्रज्जु पासे चारित्र लीधुं. अदीन
वाणिवाला अने शुद्ध आत्मावाला वरदत्त मुनीश्वरे दश साधुंत सहित प्रज्जुनां
मुखकमलथी त्रिपदीने पामी बहु अर्थवाली द्वादशांगी रची. पढी वरदत्तनी
विनंती उपरथी प्रज्जुए ते द्वादशांगीने शुद्ध मानीने सूत्र तथा अर्थथी शुद्ध
एवी ते द्वादशांगीने प्रमाण करी. पढी देवेंडोए करेला महोत्सवपूर्वक प्रज्जुए
वरदत्तादि अग्यार मुनीश्वरोने गणधर पद्मी आपी. त्यारवाद अवसर मलवाथी
कृष्णे, त्रण जगत्ना गुरु एवा श्री नेमिनाथ प्रज्जुने पूढ्युं के, “ हे प्रज्जो! राजी-
मती तमारे विषे बहु राग शा माटे धारण करे ठे ? ” पढी प्रज्जुए धन अने
धनवतीथी आरंज्जिने पोताना पूर्वना आठ ज्ञवनुं वृत्तांत कहीने कृष्णानो सं-
देह दूर कस्थो. पढी चार प्रकारना संघनी स्थापना करी धर्ममय जलवृष्टि
करता ठता जिनेश्वर प्रज्जु बीजा देशमां विहार करवा लाग्या.

केटला वर्षो सुधी पृथ्वी उपर विहार करीने फरी प्रज्जु देवतानुए परव-
स्था ठता फरी द्वारका नगरी प्रत्ये आव्या. प्रज्जुनुं आगमन सांजली कृष्ण

विगेरे सर्वे यादवो जिनेश्वर प्रज्जुनी पासो आवी आदरथी देशनारुप अमृतनुं पान करवा लाग्या. आ वखते एक फक्त वासुदेव विना सर्वे दाशाहोए, रथनेमि विगेरे समुद्रविजय राजाना पुत्रोए, बहु एवी कृष्णनी स्त्रीयोए अने कोटि कुमारोए वैराग्यथी प्रज्जु पासो चारित्र लीधुं. संसारथी वैराग्य पामेली राजीमतीये पण पोताना बंधुवर्गनी रजा लइ अनेक स्त्रीयोनी साथे हर्षथी दीक्षा अंगीकार करी. पठी रथनेमि मुनीश्वर पण वृद्धि पामती श्रद्धावमे स्थविर मुनिनी पासो सर्व क्रिया करवा लाग्या. तेमज सिद्धांत ज्ञानवामां आसक्त थयेली साध्वी राजीमती पण प्रवर्तिनीयोनी पासो शुद्धक्रिया करवा लागी.

हवे कोइ वखते रथनेमि मुनि, कांइ कार्य प्रसंगे बहार जता हता एवामां रस्ते वर्षाद वरसवा लाग्यो एटले सच्चित्त जलना जयथी ते महा मुनीश्वर एक गुफामां पेठा. आ वखते राजीमती पण केटलीक साध्वीयो सहित श्री नेमिनाथ प्रज्जुने वांदवा माटे आवती हती. पोताना शरीर उपर वर्षादना गंटा परवा लाग्याथी सर्वे साध्वीयो अपकाय जीवोनुं रक्षण करवा माटे जूदी जूदी गुफानुमां जइ रही. राजीमती पण बहु अंधाराने लीधे गुफानी अंदर रहेला रथनेमिने नहि जाणती ठती दैवयोगथी तेज महा गुफा प्रत्ये गइ. गुफा अंदर बहु विस्तारवाली होवाथी तेमां पोतानां ज्ञानां थयेलां वस्त्रोने सूकवती तथा सुवर्ण समान उज्वल देहकांतिने विस्तारती राजीमतीने जोइ गुफानी अंदर रहेला, शरीरनी अंदर स्फुरी रहेला पूर्वना रागवाला अने कामवाणथी पीडा पामेला रथनेमि बहु निर्लज्ज बनी गया. अनुक्रमे त्यां गुफामां प्रकाश थयो एटले राजीमतीये चारित्रने नाश करवामां उत्साहवंत थयेला ते श्रेष्ठ मुनिने दीठा एटले लज्जाथी नम्र मुखवाली ते महासती ऊट वस्त्रो पहेरी तथा सर्व अंगने संवरी बहार वरसाद वर्षतो होवाथी त्यां गुफामांज उज्जी रही. पठी वृद्धिपामती कलाक्रमाथी व्याकुल थयेला रथनेमि मुनि, पोतानी चतुराइने जस्मीजूत करता ठता राजीमतीने आ प्रमाणे कहेवा लाग्या.

“सौजाग्यना साररुप, सफल अवतारवाली अने श्रेष्ठ मुखवाली हे राजीमती ! त्हाणे विषे प्रेम धारण करनारो ते हुं रथनेमि तुं. हे जडे ! मने जज, पूर्वनी पेठे म्हारी याचनाने वृथा न कर. संतुष्ट मनवाला आपणे बने जणा प्रथम महा जोगथी आ युवावस्थाने कृतार्थ करीए अने पठी वृद्धव-

स्थामां जिनेश्वरे कहेला धर्मने शुद्ध ज्ञावथी पालिशुं. ” रथनेमिनां आवां कानने विषे शूल समान वचन सांजलीने पण मेरुपर्वतना शिखरनी पेठे स्थिर रहेली राजीमतीये कह्युं. “ अरे मूढ ! तुं श्री अरिष्टनेमिनो बंधु तेमज शिष्य अशने निर्लज्जनी पेठे म्हारी आगल सर्व प्रकारे कुल, शील तथा व्रतने विरोध करनारुं, मुक्तिमार्गने रोकनारुं तथा नरकमार्गने देखावनारुं आ शुं बोले ठे ? जोगो फक्त आरंजमांज मधुर, परंतु अंते तो बहुज करुवा लागे ठे; माटे जो तुं आत्माने विषे स्पृहा राखतो होय तो तेथी विराम पाम. जो के तुं रूपथी कामने जीतनारो ठे, यौवनथी पण तेवोज ठे. वली त्हारीक्रीमा कृष्णथी अधिक ठे तो पण हुं त्हारे विषे रुचि करती नथी. आ जीव नाशवंत स्वज्ञाववाला, अति तुष्ट अने अंते महा दुःखकारी एवा असंख्य जोगोने जोगवीने पण तृप्ति पाम्यो नथी. जन्म जरा अने मृत्य रहित एवा शाश्वत सुख इष्टनारा संत पुरुषो तो निरंतर पोताना आत्माने विषे शीलव्रतने पाले ठे. हे साधो ! जरा विचार तो कर के, पूर्वे ठे प्रकारना विषम रागोने त्यजी देनारा पुरुषो शीलव्रत लोपवाथी आ संसारने विषे ज्ञम्याठे. अरे सौम्य ! तुं पोताने स्वाधिन एवा जे जे जोगो जूए ठे तेने तेने विषे जो आवी रीते हठथी प्रीति करीश तो तने धीरज क्यांथी अशे, माटे एक एकांत सुखना स्थानरूप मोक्षनेज स्वीकारी बीजा कोशने विषे अनुरागवाळुं मन न कर. ”

राजीमतीनां आवां अमृतमय हितकारी वचन सांजलीने रथनेमिये पोतानुं मन जूमिनी पेठे चारित्रने विषे स्थिर करयुं. पढी कामक्लेशने नाश करता बता ते महासुनि, पोताना शीलमय तेजथी सूर्यनी पेठे शोचवा लाग्या. वली ते रथनेमिये “ मने मिथ्या दुष्कृत हो. ” एम राजीमतीनी कृमा मागीने चारित्रने विषे धीरजपणुं धारण करयुं. पढी वैराग्यने पामेला ते बन्ने जणा उत्तमज्ञावने लीधे एक वर्षमां केवलज्ञान पाम्या. अनुक्रमे गुणना समुद्ररूप ते बन्ने जणा पांचसो वर्ष सुधी केवलज्ञान संपत्तिने जोगवी कर्मक्षयथी मोक्षपद पाम्या. राजीमती अने रथनेमिये चारसो वर्ष ग्रहावास, एक वर्ष चारित्र अने पांचसो वर्ष केवलीपणे निर्गमन कख्या. हे ज्ञव्यजनो ! त्रण जगतने विषे ब्रह्मचर्य व्रतने प्रसिद्ध करनारुं अने श्री नेमिनाथ तथा राजीमतीना संबंधथी पवित्र अयेळुं आ रथनेमि मुनिनुं चरित्र सांजली तमे विषया-

शक्ति त्यजी दइ निरंतर मोक्ष लक्ष्मीना कारणरूप अने संसारने नाश कर-
नारा ब्रह्मचर्य व्रतने विषे आदर करो.

॥ इति श्री नेमिचरित्रगर्जित राजिमती तथा रथनेमिनी कथा ॥

जालिमयालिउवयालि, पुरिससेणे अ वारिसेणेय ॥

पद्युन्न संबअनिरुद्ध, सच्चनेमि अ दढनेमि ॥ १८ ॥

पन्नासंपन्ना सं-ज्जा चइत्तु बारसंगधरा ॥

सोदससमपरिआया, सिद्धा सेत्तुज्जाए दसवि ॥ १९ ॥

अर्थ-जालि, मयालि, उपजालि, पुरुषसेन, वारिषेण, प्रद्युम्न, शांब,
अनिरुद्ध सत्यनेमि अने दढनेमि ए दशे यडुकुमारो, पोतपोतानी पांचसो पां-
चसो स्त्रीयोने त्यजी दइने दीक्षा लइ अनुक्रमे द्वादशांगीने धारण करनारा
अइ शोल वर्ष पर्यंत दीक्षा पर्याय पालता ठता श्री शत्रुंजय पर्वत उपर
सिद्ध अया. ॥ १८-१९ ॥

जालि विगेरे कुमारोनी कथा.

द्वारका नगरीमां वसुदेव जूपतिनी स्त्री धारिणीने जालि, मयालि, उ-
पजालि, पुरुषसेन अने वारिषेण नामना पांच पुत्रो हता. कृष्णने रुक्मिणी
अकी उत्पन्न अयेलो, शांत अने सर्व पुत्रोमां मुख्यएवो प्रद्युम्न नामे पुत्र हतो.
तेमने बीजो जांबुवतीथी जन्मेलो महापराक्रमी शांब पुत्र पण हतो. प्रद्यु-
म्नने वैदर्भीथी उत्पन्न अयेलो अनिरुद्ध नामे पुत्र हतो. समुद्रविजय राजाने
सत्यनेमि अने दढनेमि नामे पुत्रो हता. आ सर्व पुत्रोने पितानुए आदरथी
महोत्सव पूर्वक यौवनावस्थामां पांचसो पांचसो स्त्रीयो परणावी हती. वली
ते कुमारो इस्तमेलाप वखते कोटी प्रमाण धन अने दासीयो पाम्या हता. ते-
मज तेउ पोतपोताना पराक्रमथी बीजी अनेक स्त्रीयो परण्या हता. तेमां सांब
अगीयारसो कन्या परणयो हतो.

एक दिवस श्री नेमिनाथ प्रचुनो अखंभित उपदेश सांजली ते दशे पु-
त्रो जोगनो योग वतां पण चारित्रवागना पाम्या, पढी मातापितानी तेमज

स्त्रीयोनी रजा लइ ते दशे पुत्रो श्रीजिनेश्वर पासे व्रत अंगीकार करी अनु-
क्रमे द्वादशांगीना जाण थया. शोल वर्ष पर्यंत निर्दूषण एवां चारित्रने पाळी
शत्रुंजय नामना तीर्थने विषे तेउ सिद्धिसुख पाम्या. अहो ! युद्धमां सुरवीर,
क्रीडामां प्रीतिवाला, महाबलवंत अने क्षीण थयां ठे कर्म जेमना एवा ते सर्वे
कुमारो कोने प्रशंसा करवा योग्य न थया ? अर्थात् सर्वने वखाणवा योग्य थयाठे.

॥ इति जालि प्रमुख कुमारोनी कथा ॥

वत्तीसपुरंधिवई, देवइपूता अणीइजसपमुहा ॥

ठप्पिअ नेमिसुसीसा, चउदसपूव्वी गया सिद्धि ॥ १९ ॥

अर्थ—गृहावासमां वत्रीश वत्रीश स्त्रीयोना पति एवा अनीकयश विगेरे
देवकीना ठए पुत्रो, श्री नेमिनाथ प्रज्जुना शिष्य अइ चौद पूर्वधारी थयाठता
मोक्षगति पाम्या ॥ १९ ॥

देवकीना ठ पुत्रोनी कथा.

अमरावती नगरीनी समृद्धिरूप लक्ष्मीनुं स्थान, जरतक्षेत्रनी जूमिनुं
आज्जरण अने उत्तम धर्मनुं मंदिर एवं जद्विलपुरनामे नगर ठे. त्यां जेनी
कीर्तिरूप हंस जगतरूप कमलमां क्रीडा करी रह्यो ठे एवो जितशत्रु नामे
राजा अखंभित साम्राज्यने जोगवतो हतो. ते नगरमां गुणलक्ष्मीये करीने श्रेष्ठ
एवो पुंनाग नामे शेठ वसतो हतो. तेने निर्मल शीलरूप गुणवाली अने स्त्री-
योमां मुख्य एवी सुलसा नामे प्रिया हती. तेउने चंडसमान उज्वल कीर्तिने
धारण करनारा, न्याय विनय युक्त अने जूपतिनां लक्षणोवाला तिलकयश, श्री
अजितसेन, अजितसेन, अनिहतरिपु, सुदेवसेन अने शत्रुसेन एवा नामना
अनुक्रमे ठ पुत्रो थया. पढी जेटलामां तेउ स्त्रीयोनां मनने विनोदकारी यौवना-
वस्था पाम्या तेटलामां मातापिताए तेमने एक एकने वत्रीश वत्रीश कन्याउ
परणावी. हस्तमेलाप वखते ते ठए कुमारो, पोतपोताना सासरानुं पासेथी
वत्रीश वत्रीश क्रोर रुपाम्होर अने सोना म्होर पाम्या. उत्तम बुद्धिवाला ते
दरेक कुमार, वैमानने पण जीतनारा एवा वत्रीश वत्रीश मंदिरोमां तेटली-

ज संख्यावाली स्त्रीयोनी साथे विलास करता हता. आ अवसरने विषे श्री नेमिनाथ प्रज्जु ते नगरीना उद्यानने विषे समवसस्था. जितशत्रु राजा परिवार सहित तेमने वंदन करवा गयो. तिलकयशादि ठ पुत्रो पण श्रीजिनेश्वरना आगमनने सांजली बांधवोनी साथे हर्षित थया ठतां पोतपोतानी म्होटी संपत्तिथी उद्यानने विषे समवरणमां गया. त्यां शुद्ध ज्ञाववाला तेउ पवित्र विधिथी जिनेश्वरने प्रणाम करीने प्रज्जुना सन्मुख दृष्टि राखी योग्य आसने बेठा. प्रज्जुए पर्षदामां अमृत समान वाणीवने धर्मोपदेश आप्यो. पढी लोको धर्मने अंगीकार करी पोतपोताने घरे गया. तिलकयशादि ठ कुमारो पण जिनेश्वरनी देशनाथी वैराग्यने पाम्या ठता प्रज्जुने नमस्कार करी चारित्र लेवानी बुद्धिथी पोताने घेर गया. पढी पोतानो संकल्प पार पारुवामां तत्पर एवा ते ठए पुत्रोए विषयसुख, लक्ष्मी, स्त्री अने प्रेमादि सर्वने अति कष्टकारी जाणीने महा आग्रहथी मातापिताने प्रबोध पमानी अने पोताना पगनां रजनी पेठे कोटि ड्यने पण क्रीणामात्रमां त्यजी दइ श्री नेमिनाथ प्रज्जु पासे ज्ञावथी दीक्षा लीधी. वली तेउए तेज दिवसे प्रज्जु पासे एवो घोर अज्जिग्रह लीधो के, “अमारे जीवित पर्यंत अखंरितरीते ठहनो तप करवो.” पढी उपशम रसथी पूर्ण हृदयवाला ते ठ मुनियो अनुक्रमे बार पूर्वनो अज्यास करी निरंतर श्री नेमिनाथ प्रज्जु साथे विहार करवा लाग्या.

कोइ वखते कोटि देवतानु जेमनां चरणकमलने वंदना करी रह्या ठे एवा श्री नेमिनाथ जिनेश्वर तिलकयशादि ठ मुनियोनी साथे विहार करता करता श्री गिरनार पर्वतना म्होटा उद्यानमां समवसस्था. वनपालनां मुखथी श्री नेमिनाथनां आगमनने सांजली वलज्जइ सहित कृष्ण आनंदथी त्यां समवसरणामां आव्या. कृष्ण जिनेश्वरनां मुखथी संसारना ज्ञयने नाश करनारी देशना सांजलीने धर्ममां अधिक श्रद्धावंत थया ठतां फरी पोतानी नगरी छारका प्रत्ये गया. पढी ठहाना पारणे तिलकयशादि ठ मुनियो, वे पोरसी पूर्ण थया पढी पम्पिलेहण करेलां वस्त्र पात्रने लइ हाथ जोमी अने श्री नेमिनाथने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या. “हे प्रज्जो ! अमे ववे जणां एकठा थजे छारका नगरीमां गोचरी माटे जइए ठीए.” पढी “तमारे सावधानपणार्थी जवुं.” एवां प्रज्जुनां वचनमंत्रने अंगीकार करी तेउ विधिपूर्वक

नाना प्रकारनां कुलोथी नरपूर एवी छारका प्रत्ये चाड्या. हवे ते ठ मुनियो मांहेना बे मुनियो जावथी नंचनीच घरो प्रत्ये फरता फरता जाग्यवशथी तत्काल देवकीनां घरनां आंगणामां आवी पहोच्या. विवेकना जाण, नडासन उपर बेठेला अने पोतानी सखीयोथी परवरेला देवकी ते बे मुनियोने जोइ तुरत नक्तिथी तेमनी पासे गया अने प्रदक्षिणापूर्वक वंदना करी तेमणे हर्षथी तेमने स्निग्ध मोदको वहोराव्या. पढी ते मुनियो गया अने तेमना समान आकृतिवाला बीजा बे मुनियो तेज वखते देवकीनां आंगणामां आव्या. तेमने पण कृष्णमाताए जावथी मनोहर मोदकनां नोजनवमे प्रतिलाच्या. तेन गया अने पढी त्रीजा बे मुनियो पण फरता फरता त्यां आवी चम्या. तेमने पण जावथी तेवाज नोजनवमे प्रतिलाजीने शंकायुक्त थयेला देवकीये पूढ्युं. “ हे नगवंतो ! आ अमरावती समान छारका नगरीमां श्रेष्ठ मुनियो, शुं तेना तेज घरो प्रत्ये वारंवार फरता हशे ? अर्थात् तमे एकना एक वारंवार म्हारे घेर केम आवो गो ? ” मुनियो देवकीना जावने जाणीने कहेवा लाग्या.

“ हे कृष्णमाता ? श्रेष्ठ साधुन निर्दोष आहारने माटे मधुकर (चमर) वृत्तिये करीने नाना प्रकारनां घरो प्रत्ये फरे ठे. महा मुनियो क्यारे पण एक गृहस्थनां घरप्रत्ये वारंवार जता नथी. हे शुन्ने ! तमने अमारा विषे जे त्रांति थइ ठे, तेनुं कारण सांजलो. नदिलपुरमां महा धनवंत एवा पुंनाग अने सुलसाना अमे ठ पुत्रो ठीए. यौवनावस्थाने पामेला, विवाह करेला अने उत्तम नोगलक्ष्मीना बहु विलासने नोगवता अमे ठए जाइयो श्री नेमिनाथ जिनेश्वरना उपदेशथी प्रतिबोध पामीने दीक्षा लइ तेमनीज साथे विहार करीए ठीए. आजे ठठना पारणे आ छारका नगरीमां आव्या ठीए. अमे ठए साधुन बवे बवेना जथाथी तमारा घरने विषे आव्या हइशुं; परंतु एकना एकज बे साधुन त्रण वखत आवीए एम बने नहि. ” आ प्रमाणे ते बने साधुन देवकीनी त्रांति निवृत्त करी चाड्या गया. पढी देवकी पोताना मनमां विचार करवा लागी के, “ ते सुलसा लोकने विषे शाथी पुत्रवाली कहेवाणी ? निश्वे हुंज पुत्रवाली तुं, एवो जे हुं बहु गर्व धारती हती तेतो वृथा देखाय ठे. सुलसाना ठए पुत्रो रूपादिगुणे करीने जेवा देखाय ठे तेवा लोकने विषे बीजी कोइ स्त्रीना देखाता नथी, माटे चाल प्रचु पासे जइने हुं म्हारो पोतानो संदेह टालुं. ”

आ प्रमाणे विचार करीने सखीयो सहित देवकी तुरत पोताना सज्ज करेला रथ उपर बेसीने समवसरणमां आवी. त्यां ते जिनेश्वरने वंदना करी वारंवार कहेवा लागी के, “ हे स्वामिन् ! म्हारो संशय टालो. ” आ प्रमाणे देवकीना वारंवार पूढवा उपरथी प्रज्जुए साक्षात् दराखना समान मधुर वाणी-थी कह्युं. “ ज्जद्विलपुरमां पुंनागशेठनी सुलसा नामे स्त्री ठे. ते हमेशां ज्ञावथी हरिनैगमेषि देवतानुं आराधन करती हती. जो के एक चित्तथी आराधन करती सुलसा उपर ते देवता बहु प्रसन्न हतो; परंतु ते तेना पूर्वज्वना पापथी मृत्यु पामता पुत्रोने जीवामी सकवाने समर्थ थतो नहि. आ वखते एम बन्युं इतुं के, मथुरा नगरीमां क्रूर अने अति दुष्ट चित्तवाला कंसे त्हारा सात गर्जोने नाश करवानो निश्चय कस्यो हतो. देवताना प्रजावने लीधेज तुं अने सुलसा साथेज गर्जवती थइ हती. कह्युं ठे के—देवतानी कांइ पण शक्ति कोइ नाश करवा समर्थ नथी. पढी तें अने सुलसाए साथेज पुत्रने जन्म आप्यो एटले ते हरिनैगमेषि देवताए त्हारा तुरतनां जन्मेलां बालकने सुलसानी पासे मूक्यो अने तेनो मृत्यु पामेलो पुत्र त्हारा घरने विषे आयो. आ फेरफार कोइए क्यारे पण जाण्यो नहोतो. हे देवकी ! मेघ समान कांतिवाला अने दिव्य रूपवाला ते त्हारा ठए पुत्रो सुलसाना घरने विषे वृद्धि पाम्या. पढी युवावस्था पाम्या एटले मातापिताए ते एक एकने बत्रीश बत्रीश कन्यानुं परणावी तथा तेटलीज कोटि सुवर्ण आप्युं. पढी म्हारी देशनाथी अधिक विवेकवंत थयेला अने संसारथी वैराग्य पामेला ते ठए पुत्रोए तृणानी पेठे विषय तृष्णा-ने त्यजी दइ दीक्षा लीधी. हे कृष्णमाता ! निरंतर हर्षथी बठना अज्जिग्रहने धारण करनारा, छादशांगीना जाण अने निर्मल चरण करणना धारणहार आ ठए मुनियो त्हारा पुत्रो ठे. ” जिनेश्वरनां आवां वचन सांज्जलीने देवकी, समवसरणने विषे साधुनुनी पंक्तिमां वेठेला अने महा तीव्र तपवाला ते पोताना पुत्रोने जोवा लागी. पढी उत्पन्न थयेला महा स्नेहथी ऊरता स्तनवाली तथा अत्यंत संतोपित मनवाली देवकी, तुरत ते पोताना पुत्ररूप मुनियोनी पासे आवी. त्यां ते बहु वखत सुधी एक दृष्टिथी तेमने नीहाली तथा जिनेश्वर प्रज्जुने नमस्कार करीने तुरत रथमां बेसी जेटला-मां पोताना थर प्रत्ये गड तेटलामां तेना चित्तने विषे अति दुःखकारी चिं-

ता उत्पन्न अइ के, “ हा ! में ठ पुत्रोने जन्म आप्यो; परंतु एकेने लालन पालन कस्यो नहि. ए ठ पुत्रोना उपर आ अर्द्ध जरतकेत्रनो अधिपति कृष्ण अयो ते पण यसोदाना घरने विषे वृद्धि पाम्यो. हा धिक्कार ठे मने !!! सर्व स्त्रीयोमां तेनेज धन्य ठे के, जे पोताथी उत्पन्न अयेला पुत्रोने हर्षथी पोतेज लाम लमावे ठे. खरेखर स्त्रीयोमां ज्ञाग्यहिन हुंज ठुं के, जे में एके पुत्रने लाम लमाव्यो नहि. ” आ प्रमाणे खेदयुक्त चित्तवाली अने ऊरतां नेत्रवाली देवकी, शोक करती हती ते वखते परिवारथी विंटलायेला कृष्ण, पोतानी माताने वंदन करवा माटे उत्साहथी त्यां आव्या. ज्यारे अर्द्ध जरतकेत्रना अधिपति एवा कृष्णे, पोतानी मातानां चरणमां नमस्कार कस्यो ते वखते तेमणे देवकीने बहु दुःखथी पीमा पामेला जाण्या, तेथी तेमणे हाथ जोनीने कह्युं के, “ हे माता ! हुं राज्य जोगवताठतां तमने कोणे दुःख दीधुं ? ” कृष्णे बहु आग्रह कस्यो एटले देवकीये पोतानां दुःखनुं कारण कही संजलाव्युं. ते उपरथी सर्व अर्थने विषे सामर्थ्यपणुं धारण करनारा कृष्णे कह्युं. “ हे मात ! तमे हृदयमां बहु दुःख न पामो. हुं तेवुं करीश के, जेथी म्हारो न्हानो बंधु तमारा हर्षने पूर्ण करनारो अशे. ” आवां प्रिय वचनथी पोतानी माताने हर्ष पमानीने कार्यसिद्धिनो विचार करता एवा यशधारी कृष्ण पोताना मंदिर प्रत्ये आव्या. पढी प्रातःस्नान करीने पोताना मध्य गृहमां दर्जना पवित्र आसन उपर बेसी हरिनैगमेषी देवताने उदेशी अढमनो तप करता ठता ब्रह्मचर्यने विषे चित्तने धारण करनारा अने पद्मासने बेठेला कृष्णे अखंनित एवा ध्याननो आरंज कस्यो. पढी कृष्णना तपोज्ञाग्यथी खेंचायेलो हरिनैगमेषी देव, त्रीजा दिवसनी रात्रीये प्रगट अइने कृष्णने कहेवा लाग्यो. “ हे विष्णो ! तमे मने केम संज्ञास्यो ठे ? अने तमारे म्हारुं शुं काम ठे ? हे जनार्दन ! जे होय ते ऊट कहो के, जेथी हुं ते शीघ्र करी आपुं. ” पढी कृष्णे ध्यान मूकी दइ विधिथी सत्कार करीने तेने कह्युं. “ मने न्हानो बंधव आप. ” देवताए ज्ञानोपयोगथी विचारीने कह्युं. “ हे शौरी ! तमने घोमा वखतमां एक न्हानो बंधव प्राप्त अशे; परंतु ते युवावस्थामां वैराग्यवंत अइने तत्काल दीक्षा लेशे. ” देवतानां आवां मधुर वचनथी कृष्ण बहु संतोष पाम्या. पढी कृष्णे, बहु मान पूर्वक देवताने रजा आपी अने देवतानां वचन

पोतानी माता देवकीने कहीने तेमने परिवार सहित बहु संतोष पमाम्चा. पढी जेम सिंह पोताना निवासथी पर्वतनी गुफाने सुशोभित बनावे तेम तेज दिवसे स्वर्गथी चवेलो कोइ पुण्यवान् जीव, देवकीना उदररूप गुफाने शोभावावा लाग्यो. देवकीये स्वप्नमां सिंह दीगो ते वात तेणे पोताना पति वसुदेवने कही एटले तेमणे पण कह्युं के, “ हे देवी ! निश्चे तने सर्व गुणवालो एक पुत्र अशे. ” पढी पूर्ण अवसरे शुभ लग्नमां देवकीये हाथीना तालवा समान अति कोमल अने श्रेष्ठ लावायथी रसाल एवा एक पुत्रने जन्म आप्यो. आ वखते कृष्णे तथा वसुदेवे बहु मणि अने कोटि सुवर्णना दानथी द्वारका नगरीमां म्होटो जन्म महोत्सव कख्यो. अगीयारमे दिवसे सूतक निवृत्त करीने वारमे दिवसे हर्षित एवा मातापिताए तथा कृष्णे, सर्व बंधुजनोने संतोष पमाम्नीने हस्तिना तालवानी पेठे अति कोमलपणाने लीधे ते पुत्रनुं विविध प्रकारना महोत्सव पूर्वक “ गजसुकुमाल ” एवं यथार्थ नाम पाम्युं. बालक अवस्थामां पांच धाव माताअथी पालन करातो अने उत्कृष्ट वृद्धि पामतो ते कुमार मातापिताने बहु हर्ष पमाम्वा लाग्यो.

अनुक्रमे कमल समान देहवाला ते कुमारे सङ्गुरु पासेथी सर्व कलानो अच्युस कख्यो. आं अवसरे रेवताचल (गिरनार) पर्वत उपर श्री नेमिनाथ समवसख्या. उद्यानपालके कृष्णने वधामणि आपी एटले बहु हर्ष पामेला कृष्ण पण पोताना लघु ज्ञाइनी साथे स्नानथी शरीर पवित्र करी अने सुशोभित आज्ञूपणो धारण करी श्रेष्ठ पट्टहस्ति उपर बेठा. पढी श्री नेमिनाथने वंदना करवाने उत्साहवंत अयेला कृष्ण म्होटी सेनाथी परवस्था ठता महा समृद्धिथी राजमार्गे आवी पहोज्या.

इवे द्वारकामां सर्व वेदनो जाण सोमिल नामे ब्राह्मण वसतो हतो. तेने सोमा नामनी स्त्रीथी उत्पन्न अयेली सोमथी नामनी एक पुत्री हती. जगत्संताना त्कृष्ट रूपने धारण करती यौवनावस्थाने पामेली अने शृंगार धारण करी. केंरकीपूर्वक सखीयोनी साथे क्रीडा करती ते महा रूपवती सोमथीने जोइ बंधुना हितेनु एवा कृष्ण विचार करवा लाग्या.

“ निश्चे गजसुकुमाल बंधुने रूपगुणे समान आज्ञ स्त्री योग्य ठे. ” पढी कृष्णे सोमथीना मातापिता जाति विगेरे जाणी लइने पढी पोताना सेवके

ने कह्युं के, “ हे ऋषे ! तमे सोमिल ब्राह्मण पासे जइ तेने कोटि इव्यथी संतोष पमाप्तीने आ म्हारा बंधुना विवाहने माटे तेनी पुत्री सोमश्रीनुं मागुं करो अने ते विप्रनी आज्ञाथी उत्तम आज्ञूषणोने धारण करनारी ते कन्याने विश्वास पमाप्तीने सखीयोनी साथे कन्यानुना अंतःपुरमां राखो. ” कृष्ण आवीरीते कन्या संबंधि पोताना सेवकोने शीखामण आपीने पढी समवसरणमां जइ श्री जिनेश्वरे कहेलो धर्मोपदेश आ प्रमाणे सांजलवा लाग्या. “ हे ऋष्यजनो ! कनवा फले करीने नरकगति आपनारा, विषयरूप खारा जलवाला, मोहरूप महा कादवथी परिपूर्णा, संकटरूप म्होटा उञ्जलता कछ्छोलवाला आ संसाररूप समुद्रमां परुता एवा मनुष्योने चारित्ररूप वहाण विना रक्षण नथी अतुं. विषयो किंपालफलनी उपमावाला ठे, शरीरकांति नाशवंत स्वप्नाववाली अने लक्ष्मी चपल ठे. वली स्वजनोनो समागम तथा वियोग पण हमेशां मढ्या करे ठे. अहो ! संसारने विषे बहु विषम अंतियो ठे, माटे हे ऋष्यजनो ! तमे मोक्षसुखने माटे प्रकट उद्यम आचरो. ” जिनेश्वर प्रजुना आवा श्रेष्ठ उपदेशथी ज्ञावित चित्तवाला सर्वे सप्ताजनो संसार उपर विरागपणुं देखामता ठता पोतपोताने घेर गया. पढी चारित्रमोहनी कर्मनो क्षय अवाथी विशेष प्रबोध पामेला गजसुकुमाले अरिहंत प्रजुने नमस्कार करीने विनंती करी के, “ हे स्वामिन् ! हुं म्हारा मातापिता अने कृष्ण विगेरे स्वजनोनी रजा लइ जेटलामां व्रत अंगीकार करवा अहिं आवुं त्यां सुधी आप अहिंज रहेजो. ” आ प्रमाणे गजसुकुमार प्रजुने विनंतीपूर्वक नमस्कार करी घेर आव्यो. त्यां ते हाथ जोप्तीने वंदनपूर्वक पोताना मातापिताने कहेवा लाग्यो के, “ हे मातापिता ! तमे म्हारा उपर प्रसन्न अइ ऊट आज्ञा आपो के, जेथी हुं नेमिनाथ प्रजु पासे चारित्र लजं. ” आवां वियोग वनने वृद्धि पमाप्त्वामां मेघ समान पुत्रनां वचनने सांजली मनमां बहु खेद पामती देवकीये कह्युं. “ गुणना समुद्ररूप, पोताना कुलरूप कमलने प्रफुल्लित करवामां सूर्य समान अने श्रेष्ठ रूपना समूहवाला हे पुत्र ! तुं मातापितानो ऋक्त ठतां आवां कठोर वचन शा माटे कहे ठे ? हे पुत्र ! तुं खरेखर म्हारुं जीवित, आश्रण तथा जीवरूप ठे, वली वधारे शुं कहं, परंतु प्रेमनो समुद्र अने तीर्थ पाण तुंज ठे. पोतानां घरनां श्रेष्ठ आज्ञूषणरूप तुं जोगोने जोगवते ठते पुत्रवाली

स्त्रीयो मध्ये हुं पोताने धन्य तथा कृतकृत्यमानुं हुं, माटे हे सुत ! तुं पोतानी माता उपर कृपा करीने युवावस्थापर्यंत विषयसुख जोगव अने वृद्धावस्था प्राप्त अये तुं निश्चे चारित्र अंगीकार करजे. ” आ प्रमाणे आकुलव्याकुल चित्तवाली मातानां वचनसांजलीने स्थिर बुद्धिवाला गजसुकुमाल कुमारे तुरत मधुर वचनथी कह्युं. “ हे मात ! सांजलो, आयुष्य शरदूऋतुना मेघ समान चपल ठे. लहमी पण तेवाज स्वप्नाववाली ठे. वली यौवन पण मदोन्मत्त हाथीना बे कान जेवुंज चपल ठे तो हे मात ! हितेहु एवा महर्षि पुरुषोए केवल दुःखना मंदिररूप आ संसारमां सुखना अर्थियोने रहेवुं अयोग्य कहेलुं ठे. ”

आ प्रमाणे माताने समजावी अने पढी व्रतना अर्थी एवा गजसुकुमाले कृष्णानी पासे जइने तेमने पोतानी चारित्र अंगीकार करवानी वात जणावी. एटले कृष्णे प्रेमपूर्वक आलिंगन करी उंचा आसने बेसारीने पोताना न्हाना-जाइने तुरत कह्युं के, “ त्हारी व्रतनी वार्ताथी स्वजनादि सर्वे बहु दुःखी अशे, माटे हे वत्स ! तुं हवणां व्रतनी वात त्यजी दइ आ युवावस्थाने विषे श्रेष्ठ एवां राज्यने अंगीकार करी उत्तम जोगाने जोगव. ” आम स्नेहथी कृष्णे बहु कह्युं; परंतु दृढचित्तवाला तेणे व्रतनो जाव त्यजी दीधो नहि. पढी ऊरतां नेत्रवाला कृष्णे फरीथी कह्युं. “ हे वत्स ! अमे त्हारा एक दिवसना राज्यजोगने जोवा इच्छिए ठीए, माटे तुं एक वखत ऊट राज्यने अंगीकार कर. ” पढी गजसुकुमाल “ मने थोडा विलंबथी सरयुं; अर्थात् म्हारे थोडा विलंबथी कांइ हरकत नथी; परंतु आ सौ प्रसन्न आउं. ” एम धारी मौन रह्या एटले प्रसन्न अयेला कृष्णे तुरत स्वजनोने बोलावी अन्निषेकविधि करीने वाजीत्रोना नाद पूर्वक म्होटा उत्सवथी पोताना न्हाना बंधुने राज्यासने बेसा-ह्या. पढी वीजे दिवस सवारे गजसुकुमाल सर्व बंधुजनोने संतोष पमानी कृष्णे करेला महोत्सवपूर्वक श्रीनेमिनाथप्रभु पासे गया. त्यां तेमणे पंचमुष्टी लोच करीने विधिथी व्रत लीधुं. पढी कृष्ण अनुमोदना करता ठता पोताना घर प्रत्ये गया तेमज वसुदेवपिता विगेरे वीजा सर्वे मनुष्यो पण श्रीनेमिनाथने तथा गजसुकुमालने नमस्कार करी हर्ष पामता ठता पोतपोताने स्थाने गया.

पढी गजसुकुमाल. चारित्र लीधुं तेज दिवसे श्रीनेमिनाथने नमस्कार

करी हाथ जोमीने आ प्रमाणे विनंती करवा लाग्यो. “ हे प्रजो ! हुं आपनी आज्ञाथी पूर्वजन्मना कर्मने क्य करवा माटे श्मसानमां जइ शुभ्र जावथी कार्योत्सर्ग करीश. ” प्रजुए “ हे साधो ! मरजी प्रमाणे आचरण कर. ” एम आज्ञा करी एटले ते महासुनि तुरत प्रजुने नमस्कार करी समवसरण-थी चाळी निकळ्या. अनुक्रमे ते पगले पगले बलती चीतानुना समूहवाला, क्रीमा करी रहेला नुत प्रेतवाला अने बहु शबवाला श्मसानमां आवी पहो-ब्या. त्यां कमाना धारणहार ते महासुनि, जुमीने पन्विलेही तुरत मेरु पर्वतना शिखरनी पेठे स्थिरचित्त करीने कार्योत्सर्गे रह्या. जेटलामां ते मुनिराज, पोतानी नासिका सन्मुख नेत्र राखीने, ढांचणनी जोरुमां वे लांबा हाथ राखीने अने आत्माने विषे स्थिर मन राखीने उज्जा रह्या तेटलामां प्रथमथी तेज मार्गे अकाले दुर्वा तथा दर्ज लेवा माटे गयेला महाक्रोधी सोमिल जट्टे ते गजसुकुमाल मुनिने तेवी रीते कार्योत्सर्गे उज्जेला दूरथी दीठा. पढी मनमां बहु क्रोध पामीने ते विचारवा लाग्यो के, “ हा ! आ डुष्टे नवी परणेली म्हारी निर्दोष पुत्रीने त्यजी दीधी ठे, माटे ए डुष्टनुं मस्तक हवणां पानी नाखुं ! ” आम विचार करीने पढी चारे तरफ जोइ कोशने न देख-वार्थी ए विषे तलावमांथी लीली माटी लइ गजसुकुमालना मस्तक उपर गोलाकार पाल करी अने पढी तेमां खेरना अंगारा जख्या. पढी ते कूर महा जथ पामतो ठतो त्यांथी नाशी गयो. कह्युं ठे के—महापापी पुरुषो पोताना-थीज सर्व स्थानके त्रास पामे ठे.

पढी खेरना अंगारावमे जगसुकुमालनुं मस्तक सलगवा लाग्युं एटले स्थिर संवेगवाला ते महासुनि आ प्रमाणे विचारवा लाग्या. “ हे जीव ! तें पूर्वे करेलां डुष्ट कर्मथी आवी महा कायाना संयोगने लीधे नरक गतिमां बहु अग्निना संतापो सहन कख्या ठे. हे जीव ! तपावेला कथीररूप जलपानथी तथा अग्निमय पुतलीयोना आलिंगनथी तुं बहु तपेलो तुं के, जेनी आगल आ कांइ हिसाबमां नथी. जो के पाठलथी मलमूत्रे करीने मलीन तथा दाहने योग्य एवा आ देहे करीने कर्मना समूहथी संसारनुं कारण थवुं पमे ते करतां अत्यारे जश्मीनूत थवुं ते वधारे वखाणवा जेवुं ठे. हे जीव ! तुं आ शरीरने विषे ममतापणुं त्यजी दे, पोताना हृदयमां उपशम धारण कर अने

कायोत्सर्गे रह्यो ठतो धर्मध्यानमां उत्कृष्ट दृढता पाम. " आ प्रमाणे वृद्धि पा-
मता धर्मध्यानथी नाश पामी गयो ठे पोताना कर्ममलनो समूह जेमनो
एवा ते गजसुकुमालमुनि केवलज्ञान पामीने मोक्षस्थान प्रत्ये गया. देवताना
समूहे त्यां तेमनो पूष्पना वर्षाद अने वार्जांत्रोना नादथी महोत्सव कख्यो.

हवे बीजे दिवस सवारे गजसुकुमाल मुनीश्वरने वंदन करवा माटे बहु
उत्साहवंत अयेला कृष्ण हर्षथी परिवार सहित समवसरण प्रत्ये चाळ्या.
रस्तामां तेमणे जरावस्थाथी जीर्ण अयेला, अति दुर्बल शरीरवाला अने
म्होटी इंटोना ज्ञारथी श्वासोश्वास लेता कोइ वृद्ध पुरुषने दीगो. ते पुरुष
एक एक इंट लइने महा कष्टथी कोइना चणाता माल उपर मूकतो हतो.
कृष्णने तेना उपर दया आवी, तेथी तेमणे पोताना हाथथी एक इंट लइने
तुरत ते माल उपरथी मूकी. पढी हर्ष पामेला सर्वे राजानुए पण एक एक
इंट लइने माल उपर मूकी. आम एक एक इंट मूकी तो पण माल उपर
बहु इंटोनो जथो एकठो अइ गयो. पढी हर्ष पाम्यो ठे आत्मा जेमनो एवा
श्रीकृष्ण समवसरणमां आवीने श्री जिनेश्वर प्रचुने नमस्कार करी श्रेष्ठ
साधुननी पंक्तिमां जोवा लाग्या; परंतु पोताना बंधु एवा श्री गजसुकुमाल
मुनीश्वरने न दीगो; तेथी ते चित्तमां कांडक आश्चर्य पामीने हाथ जोमी श्री
जिनेश्वर प्रचुने पूठवा लाग्या. " हे स्वामिन् ! जेणे कालेज दीक्षा लीधी ठे
एवा तथा सर्व साधुनमां मुकुटमणि समान म्हारो ज्ञाइ क्यां ठे ? " कृष्णे
आम पूठयुं एटले संदेहरूप वनने ज्ञस्मीज्जुत करवामां अग्नि समान एवा
श्री नेमिनाथ प्रचुए कह्युं. " हे कृष्ण ! साजलो. ए साधु म्हारी आज्ञाथी
काले सांजे महा घोर एवा श्मसानमां जइ कायोत्सर्गे रह्यो हतो. त्यां तेने
जोइने कोइ पुरुष बहु क्रोध पाम्यो हतो. " जिनेश्वर प्रचुए आ प्रमाणे गज-
सुकुमाल मुनीश्वरनी प्रथमथी आरंजीने मोक्ष पर्यंत सुधीनी वात कही. वली
तेमणे एम पण जणाव्युं के, " ज्ञावज्ञानुननी साथे युद्ध करता ए महामुनि-
ये शुद्ध ज्ञावथी श्रोता वखतमां पोतानो अर्थ साध्यो ठे. " प्रचुनां आवां वने
कानने विषे कर्मवां वचन सांजली कृष्णे ललाटमां विकराल जृकुटि चमावीने
प्रचुने पूठ्युं. " हे अरिहंत प्रचो ! पापी पुरुषोनी मध्ये अधम एवो ते कयो
माणन हतो के, जेणे म्हारा बंधुरूप मुनीने हाएया. खरेखर ए पण श्रोता वखतमां

यमराजानो अतिथि अशे. ” प्रज्जुए कह्युं. “ हे कृष्ण ! दयालु एवा ते पुरुष उ-
पर क्रोध न कर. कारण के, मुक्तिपद प्रत्ये जता एवा त्दारा बंधुने एणे ऊट
सहाय्य करी ठे. अनेक ज्ञवोमां संपादन करेलां जे कर्मो महा उग्रतपथी पण
बहु काले क्लय थाय तेवा कर्मोने तमारा बंधुए ते पुरुषना समीपपणायी एक
मूहूर्तमां क्लय करी नाख्यां ठे. ” कृष्णे कह्युं. “ अहो ! जिनेश्वरो तो अपरा-
धीयोना पण गुणोने ज ग्रहण करता देखाय ठे. ठीकज ठे. साकर पोतानो वि-
नाश अता पण सर्व जलने मधुर करे ठे. ” वली कृष्णे “ हे जगन्नाथ ! म्हारे
ते पापीने शी रीते नुलखवो ? ” एम पूठयुं एटले जिनेश्वरे स्पृष्ट कह्युं के, “ हे
विष्णु ! सांजल. तने नगरीमां पेसता जोशने जे ज्ञयने लीधे मुस्तक फाटी
जवाथी उज्जा उज्जाज मृत्यु पामे तेने त्दारे पोताना बंधुने उपड्व करनारो
जाणवो; परंतु तेना उपर त्दारे क्रोध करवो नहि. ” प्रज्जुनां आवां वचन सां-
जली तेने खरेखर मानता ठतां कृष्णे प्रज्जुने नमस्कार करी तुरत पोतानी
नगरी तरफ जवाने प्रयाण कर्युं.

हवे अहिं सोमिलज्जट्ट पोताने घेर आवीने विचार करवा लाग्यो के,
“ हा ! कृष्ण श्री नेमिनाथने वंदन करवा गया ठे, त्यां ते केवलज्ञानी प्रज्जु-
ए कहेलुं आ म्हारुं निंद्यकर्म जाणशे, तो हुं नथी जाणतो के, कोप पामेला
कृष्ण मने केवो प्रहार करशे ? माटे चाल दीन एवो हुं अहिंथी ऊट नाशी
जांनं. हा हा ! परंतु हुं कयां नाशी जइश ? ” आ प्रमाणे मनमां खेद करतो
ते सोमिलज्जट्ट पोताना पापकर्मथी कयांइ पण धीरज पाम्यो नहि. पठी ते
मूठ जेटलामां पोताना घरथी निकली चोरनी पेठे चंचल दृष्टिवने आमी न-
जरथी लोकोने जोतो ठतो बहु ज्ञय पामी राजमार्गमां चालवा लाग्यो तेट-
लामां सामेथी सेना सहित कृष्ण आवता हता. विप्र कृष्णने देखवामात्र-
थीज बहु ज्ञयज्जांत बनी गयो. पठी जाणे पोतानुं चेष्टीतज होयनी ? एम
क्रोध पामेला सुज्जट्टोने मानता ठता ते ब्राह्मण तुरत मस्तक फाटी जवाथी
मृत्यु पाम्यो. पृथ्वी उपर पस्तता एवा ते विप्रने दूरथी जोइ कृष्णे तुरत निश्वय
कस्यो के, “ निश्वे मुनीश्वरनो घात करनारो आज पापी ठे. ” पठी “ श्रेष्ठ पु-
रुषोए आ अतिघोर पापीनुं मुख पण न जोवुं जोइए. ” एम कही कृष्ण तु-
रत बीजा रस्तेथी पोताना घर प्रत्ये आव्या अने “ आ रुपिहत्या करनारो

ठे. ” एवी उद्घोषणा पूर्वक तेने नीचलोक पासे केशथी पकमावी मरी गये-
ला कुतरानी पेठे नगरीनी बहार घसमावी काढ्यो. त्यारबाद “ गजसुकुमाल
महर्षिनुं उपसर्गने सहन करवामां आ म्होटुं धैर्य ? ” एम निरंतर अनुमोदना
करता कृष्णे निर्मल पुण्यरुप बहु धन उपार्जन करयुं. कषाय रहित एवा
तिलकयशादि ठ मुनीश्वरो पण वीश वर्ष पर्यंत शुद्ध चारित्र पाळी अंते वि-
मलाचल महातीर्थ उपर एक मासनुं अनशन लइ केवलज्ञान प्राप्त करीने
सिद्धिवधुना पति थया. जेवी रीते महाशय एवा कृष्णना म्होटा ठ बंधुए तथा
न्हाना गजसुकुमाल मुनिये महासत्वथी निश्चे पोतानो अर्थ साध्यो तेवी रीते
मुनीश्वरोए खरेखर पोतानो अर्थ साधवो जोश्ये.

॥ इति देवकीना ठ पुत्रनी कथा ॥

वंदामि नेमिसीसं, वयदिनगहिएगरायवरपद्मिं ॥

सोमिलकयउवसगं, पत्तं पणामामि अपवग्गं ॥ १९ ॥

अर्थ—व्रत लेवाने दिवसेज एक रात्री संबंधी पद्मिमाने धारण करनारा अने
सोमिल ब्राह्मणे करेला उपसर्गथी मोरू पामेला श्री नेमिनाथना शिष्य (ग-
जसुकुमाल) ने हुं वंदना करुं तुं ॥ १९ ॥

जो गेविञ्चान चुन, आयाउ तह कुले विसालंमि ॥

तं देवईअवच्चं, गयसुकुमालं नमंसामि ॥ ३० ॥

अर्थ—जे ग्रैवेयकथी चवीने यादवोना विशाल कुलमां उत्पन्न थया ठे, ते
देवकीपुत्र गजसुकुमाल मुनिने हुं नमस्कार करुं तुं. ॥ १९ ॥

जो वासुदेवपुरउ, पसंसिउ डुकरंकरेउत्ति ॥

सिस्निमिजिनवरेणां, तं ढंढणमहारिसिं वंदे ॥ ३१ ॥

अर्थ—श्री नेमिनाथ जिनेश्वरे कृष्णानी पासे जेमनी “आ डुःकर करे ठे”
एम कर्हाने प्रशंसा करी वती, ते श्रीढंढण महासुनिने हुं वंदना करुं तुं. ॥३१॥

॥ श्री ढंढण मुनिनी कथा ॥

घारका नगरीमां श्री कृष्णने ढंढणा नामनी स्त्रीथी श्रेष्ठ राजलक्षणांवा-
लो एक ढंढण नामे कुमार अयो हतो. अनुक्रमे युवावस्था पामेला ते कृष्ण-
पुत्रे, श्री नेमिनाथ जिनेश्वरनी पासे ज्ञावथी दीक्षा लीधी. कर्मनो विनाश
करवा माटे विविध प्रकारनां तप करता अने द्वादशांगी विगेरे सिद्धांतोनो अ-
ज्यास करता ते मुनीश्वर, हमेशां श्री नेमिनाथ प्रज्जुनी पासे रहेता हता.

कोइ वखते जिज्ञा माटे नाना प्रकारना नगर तथा ग्रामादिकने विषे
उंचनीच श्रावकना कुलमां फरता एवा ते मुनिने लाज्जांतराय दुष्टकर्मना उ-
दयथी अन्न प्राप्त थयुं नहि. वली ते महासत्ववान् मुनि, बीजानी लब्धिथी
प्राप्त थयेलुं अन्न लेता पण नहि. ज्यारे कृष्णना पुत्रपणार्थी प्रसिद्ध एवाय पण
ते मुनिने अन्न प्राप्त थयुं नहि त्यारे तो ते विचारवा लाग्या के, “ घारका न-
गरीमां हजारो मुनीश्वरो, निर्दोष तथा एषणा समितियुक्त जिज्ञा पामे ठे अने
हं नथी पामतो, तेनुं शुं कारण हशे ! चाल, ए संदेह श्री जिनेश्वरने पूवुं. ”
ग्राम धारी ते मुनिये प्रज्जु पासे जइ तेमने नमस्कार करी पोतानो संशय पू-
ठयो एटले प्रज्जुए कहुं.

“ पूर्वे पारासर गाममां कोइ कणबी रहेतो हतो. त्यां बीजा पण घणां
कणबीयो वसता हता. खेतिना काममां आ कणबी सर्वथी अधिक हतो; तेथी
ते पारासर एवा नामथी गाममां प्रसिद्ध थयो. पठी खेतिना कामनो उपरी
एवो ते कणबी हमेशां बसो हलोथी राजाना खेतरमां ववरावतो एटले हमे-
शां बारसे बलदो ते काममां रोकाता. ज्ञात आव्ये ठते पण ते कणबी बलदो-
ने ठोरुतो नहि अने खेरुतोने कहेतो के, “ म्हारा खेतरमां एक हल दीधा
विना च्छुख्या एवाय पण तमने हं ठोरुवानो नथी. ” कुथाथी आकुल थयेला
चित्तवाला बलदोने तथा खेरुतोने बलात्कारे एक हल पोताना खेतरमां देव-
राव्युं. आ उपरथी तेणें बहु दुःखकारी लाज्जांतराकर्म उपार्जन करथुं. पठी
अनेक जवोने त्रमण करता पूर्वनां करेलां कोइ कर्मथी कृष्णनी ढंढणा नामे
राणीथी गुणवान् पुत्रपणे उत्पन्न थयो तेज तुं. (श्री नेमिनाथ प्रज्जु, ढंढण
कुमारने कहे ठे के,) ए पूर्वे करेलां कर्मथी तने निर्दोष आहार मळयो नहि.”
पठी ढंढणकुमार मुनिये, प्रज्जुने नमस्कार करीने एवो अजिग्रह लीधो के, “ हं

म्हारी पोतानी लब्धिये करीनेज शुद्धअन्नपाणी ग्रहण करीश. ” पठी दररोजे जिकाना काले द्वारका नगरीमां जमता एवा ते मुनि, नगरवासीजनो जक्ति-वंत ठता निर्दोष आहार पाम्या नहि. आम निर्दोष आहार नहि मलतां ठतां पण खेद रहित, उपवासवाला अने धीरजवंतते मुनिनो बहु काल निर्गमन थयो.

कोइ वखते श्री नेमिनाथ प्रचुनी प्रौढ पर्षदामां श्रेष्ठ गुणवाला उत्तम साधुजनी पंक्ति जोइने कृष्णे जगन्नाथने पूठ्युं के, “ हे जगवन् ! आ साधुजनी पंक्तिमां विशेष तप क्रियावमे कया साधु दुःकरकारक ठे ? ” प्रचुए कह्युं. “ ठंढणा राणीना उदरथी उत्पन्न थयेलो ठंढण कुमार नामे साधु के, जे तमारो पुत्र थाय ठे ते बहु दुःकरकारक ठे. कारण जे परीषहने विषे अलाज नामनां परीषहने बहु सहन करे ठे. ” कृष्णे कह्युं. “ गुणोना मंदिररूप ते अणगर कयां ठे ? ” जिनेश्वरे कह्युं. “ हे सौम्य ! हवणां नगरीमां जतां तमने ए जिकाने अर्थे जमता मुनि मलशे. ” पठी श्री नेमिनाथने नमस्कार करी श्रीकृष्ण पोतानी नगरी तरफ पाठा फर्या एवामां तेमणे महेलोनी पंक्तिने विषे फरता, फक्त हामकां अने चाममामय शरीरवाला, लावण्यना समूह विनाना, देखाती नाकियोना समूहवाला अने अति दुर्बल एवा ठंढण कुमार मुनिने पोतानी आगल जता जोइ श्री नेमिनाथनां वचनथी तेमने उलख्या; परंतु तेमना उपर पुत्रजाव लाव्या नहि. पठी हर्षथी पूर्ण नेत्रवाला कृष्ण, तुरत हाथी उपरथी नीचे उतरी त्रण प्रदक्षिणा करी, पोताना मस्तकथी तेमनां चरणामां नमस्कार करी अने हाथ जोमीने सामा उजा रही प्रसन्न चित्तथी आ प्रमाणे कहेवा लाग्या. हे मुनि ! संवरथी व्याप्त मनवाला तमने धन्य ठे. कारण श्रीनेमिनाथ प्रचुए पण दुःकर क्रियावाला तमने वखाण्या ठे. श्रेष्ठ गुणोना समुद्ररूप हे मुनि ! तमेज म्हारुं कुल सफल कर्युं के, जे तमने साक्षात् जिनेश्वर पण बहु वखाणे ठे. ” आ प्रमाणे मुनिनी बहु जक्तिथी स्तुति करता एवा कृष्णने जोई गोखमां वेठेला कोइ ठेठे विचार्युं जे, निश्रे आ महात्मा बहु गुणवाला देखाय ठे के, जेमनी श्रीमान् कृष्ण पोते पण आनंदथी स्तुति करे ठे. ” पठी कृष्ण तेमने नमस्कार करी पोताने घेर गया एटले ते मुनि जिकाने अर्थे फरता फरता दैवयोग्यो-गर्थापेला ठेठना घर प्रन्ये आवी पहोच्या. कृष्णने पण पूज्यपणाथी ते मुनिने जक्तियोग्य मानी ठेठ तुरत गोग्वथी नीचे उतरयो अने आदरथी नमस्कार करी

पोताना घर प्रत्ये तेनी गयो. त्यां महा स्नेहवालो ते, मुनिने लाम्बा वहोरा-
ववा तैयार थयो. पढी संतोषना समुद्ररूप ढंढण मुनि विचार करवा लाग्या
के, “पूर्वे में उपार्जन करेलुं अंतराय कर्म शुं कय थइ गयुं?” पढी ज्ञिहा-
दोषथी रहित एवा ते लाम्बाने लइने ढंढण मुनि श्रीजिनेश्वर प्रज्जुनी पासे
आव्या. त्यां ते जगवानने पूढवा लाग्या के, “हे प्रज्जो! आज्जे म्हारुं सर्व ला-
जांतराय कर्म शुं कय पामी गयुं के, जे मने पोतानी लब्धिथीज निर्दूषण एवुं
मोदकान्न मढ्युं?” अरिहंते कह्युं. “हे मुनि! हजुं तमारुं अंतराय कर्म बाकी
ढे, माटे आ पोतानी लब्धिथी थयेलो लाज नथी; परंतु कृष्णनी लब्धिथी ढे.
कारण कृष्णे तमने ज्ञक्तिथी वंदना करी ते ए शेठे दीठी, ए उपरथी तेणे
तमने मोदकवस्त्रे प्रतिलाज्या ढे.” प्रज्जुनां आवां वचन सांजली ढंढण मुनि
विचारवा लाग्या के, “बीजानी लब्धिथी प्राप्त थयेला मोदको मने निश्चे क-
ढपता नथी.” पढी प्रज्जुने नमस्कार करी शुद्ध जूमि प्रत्ये गयेला ते मुनि,
त्यागनी इच्छाथी ते मोदकोने चूर्ण करवा लाग्या. एकज उपवासना पारणाने
दिवसे जे कांइ प्राप्त थयेला अन्नने तुरत जक्षण करवामां उत्साहवंत थयेला
बीजा बहु माणसो होय ढे; परंतु घणा कालना तपने अंते आवा मोदकोने
त्यजी देवामां ते एक ढंढण कुमारज समर्थ ढे, बीजा नथी. पढी विधिपूर्वक बन्ने
हाथवस्त्रे मोदकानो चूर्ण करता ए मुनिये तत्काल पोताना सर्व घाति कर्मोने
पण चूर्ण करी नाख्यां. आज वखते ते महामुनिने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं;
तेथी संतोष पामेला देवतानुं तेमनो केवल महोत्सव करथो. जेवी रीते ढं-
ढण मुनिये बहु धीरजथी पोतानुं तप निर्वहन करी उत्तम केवलज्ञान प्रा-
प्त करथुं तेवी रीते बीजा साधुनुं पण पापनो ढेद करवा माटे तप करवुं.

॥ इति ढंढण मुनिनी कथा. ॥

इप्रकुलबालियाउ, सुपरिच्चिताउ जेण वत्तीसं ॥

जस्स य निरक्कमाणमहं, दसारकुलनंदणोकासी ॥ ३५ ॥

जो पुरिससहस्संजुउ, पवइउ नेमिपायमूलम्मि ॥

सो थावच्चापुत्तो, चउदसपुव्वी सिवं पत्तो ॥ ३३ ॥

अर्थ-जेमणे महासमृद्धिवंत एवा व्यवहारियानी वत्रीश पुत्रीयोने परणीने त्यजी दीधी अने जेमनो दीक्षामहोत्सव श्रीकृष्ण वासुदेवे करचो. वली जेमणे एक हजार पुरुषोनी साथे श्री नेमिनाथनी पासे दीक्षा लीधी; एवा चौद पूर्वना धारणहार ते आवच्चा पुत्र मुनि मोक्ष प्रत्ये प्राप्त थया. ॥३२, ३३॥

सहस्रजुल तस्सीसो, चतुदसपूर्वी सुत गत सिद्धिं ॥

इकारसंगिसुयसीस, सेलत तसहपंचत ॥ ३४ ॥

अर्थ-ते आवच्चा पुत्रनो शिष्य अने चौद पूर्वधारी एवो शुक, एक हजार शिष्यनी साथे मोक्ष पास्यो ठे. वली एकादशांगीनो जाण एवो शुक-शिष्य सैलक पण पांचसो शिष्यो सहित सिद्धि पास्यो ठे. ॥ ३४ ॥

आवच्चा पुत्रनी कथा.

सौराष्ट्र देशना आरूपणरूप द्वारका नगरीमां नवमा वासुदेव कृष्ण राज्य करता हता. त्यां आवच्चा नामनी कोइ प्रसिद्ध व्यवहारीनी स्त्री वसती होती. तेने आवच्चा पुत्र नामे पवित्र अंगवालो पुत्र हतो. ए कुमारे बाळ्य अवस्थामांज कलाधर नामना गुरुनी पासे कलाधरनी निर्मल एवी सर्व कलांत क्रीडा मात्रमां ग्रहण करी लीधी होती. युवावस्था पामेला ते पुत्रने माताए, म्होटा आरंवर पूर्वकमंगल आचारथी म्होटा शेठीयांतनी वत्रीश कन्यांत परणावी. पुण्यवान् आवच्चा पुत्रे, हस्त मेलापनने वखते कन्यांतना पिता पासेथी तेटलीज कोटी प्रमाण (वत्रीह क्रोर) सोनाम्होर प्राप्त करी. पठी असंख्य दिव्य वस्तुंतथी नरपुर अने देवगृह समान पोताना निवास जुवनमां ते आवच्चा पुत्र हर्षथी पोतानी वत्रीश कन्यांतनी साथे जोग जोगववा लाग्यो.

हवे कोड वखते अनेक देवतांतए सेवन करेला श्री नेमिनाथ जिनेश्वर गिरनार पर्वतना नंदनवनमां समवसरथा. प्रजुनुं आगमन सांजली तत्काल हर्षना समूहथी पूर्ण एवा कृष्णादि नगरवासी जनो पोताने धन्य मानता उता तेमने वंदन करवा चाळया. पोताना मित्रमंरुलथी शोभता अने राजमागें जता एवा श्रेष्ठ अलंकारवाला लोकोने जोइने आवच्चापुत्रे, पोताना मित्रां जग्युं के, "आजे सर्व नगरवासी उत्साहवंत अइने आम केम जाय

ठे ? शुं नगरीमां इंड अथवा कार्तिक स्वामी विगेरे कोइ देवतानो महोत्सव ठे ? जेथी आ असंख्य माणसो उत्तम वस्त्रालंकारने धारण करता ठता बुता-वला चालता गामीघोमा विगेरे वाहनोथी रेवताचल पर्वतना शिखर उपर जाय ठे. ” मित्रोए संतोषथी कह्युं. “ हे मित्र ! कानने सुखकारी वचन सांजल. मनुष्योने उत्साहवंत अइने जवाना कारणरूप श्री नेमिनाथ प्रजु अहिं समवसखा ठे. ” मित्रोनां आवां वचन सांजली अति निर्मल ज्ञाव-वालो थावच्चा पुत्र, पोतानी समान वयवाला मित्रोनी साथे म्होटी समृद्धिथी श्री जिनेश्वर पासैगयो. त्यां तेणे विधिथी नेमिनाथने प्रदक्षिणापूर्वक नमस्कार करी योग्य आसने बेसीने धर्मोपदेश सांजल्यो. ते आ प्रमाणे.

“ निश्चे आ संसार जन्ममरणादिकनुं कारणज ठे, ए खरेखर लोकरु-ठी ठे. कारण जे संसारमां सुखनी उत्पत्तिने नाश करनारा असंख्य जवो आय ठे. अनंत दुःखथी जरपुर एवा आ संसारमां परिणामे सुंदर मतिवालो सुखार्थी पुरुषज बहु श्रेयने इहे ठे, माटे हे जव्यजनो ! तमे ज्ञावथी ऊट जैन दीक्षारूप वहाण उपर चमी संसारनो निस्तार करवामां उद्यम करो. ” जिनेश्वरनां मुखथी आवो सत्य धर्मोपदेश सांजली थावच्चा पुत्र पोताना मनमां व्रतनी उत्कंठा धारवा लाग्यो. सज्जा उठ्या पढी तेणे पोतानो चारित्र लेवानो निर्मल परिणाम श्री जिनेश्वरनी आगल कही संजलाव्यो. वली तेणे कह्युं के, “ त्रण लोकना हितकारी हे प्रजु ! हुं ज्यां सुधीमां म्हारी मातानी रजा लइ अहिं आवुं त्यां सुधी आपे अहिंज रहेवुं. ” प्रजुए कह्युं. “ हे पुण्यवंत ! विलंब करीश नहि. कारण के, पोतानुं कळयाण करनारा पुरुषो, धर्मकार्यमां विलंब करता नथी. ” आवी जिनेश्वरनां मुखरूप धराथी शिक्षारूप अमृतनुं पान करीने थावच्चा पुत्र तुरत अरिहंत प्रजुने नमस्कार करी रथमां बेसीने पोताना घरप्रत्ये गयो. त्यां ते मधुर वचनथी पोतानी माताने एवी रीते प्रबोध पमानवा लाग्यो के, तेणे तुरत पोताना पुत्रने दीक्षा लेवानी रजा आपी. पढी पोताना पुत्रने म्होटा उत्सवथी दिक्षा अपाववाने उत्साहवंत थयेली थावच्चा, श्री कृष्णानी पासै जइने सज्जा समक्ष आ प्रमाणे कहेवा लागी. “ हे स्वामिन् ! अति श्रेष्ठ ऐश्वर्य लक्ष्मीवालो म्हारो थावच्चा पुत्र नामनो पुत्र महोत्सवथी वत्रीश दिव्य कन्याजने परणयो ठे, ते हवणां सांजलवा योग्य श्री नेमिनाथ प्रजुना धर्मोपदे-

शने सांजली व्रत लेवानी इच्छा करे ठे. में बहु आग्रह कस्यो तोपण ते पोताना घरने विषे रहेतो नथी; तो हवे हुं पण ते म्हारा पुत्रने दीक्षा अपाववानी इच्छा करुं तुं; जेथी हे देव ! आप म्हारा उपर प्रसन्न थइ मने ठत्र, चामर अने मुकुट ए त्रण वस्तुञ्ज आपो. ” आवञ्चानां आवां वचन सांजली क्षायक सम-कितने धारण करनारा अने हर्षमां व्याप्त थयेला कृष्ण पोताना प्रफुल्लित नेत्र-थी आवञ्चाने जोता ठता कहेवा लाग्यो के, “ हे मात ! हुं पोतेज तमारा घरने विषे आवीने म्हारा बंधुरूप तमारा पुत्रनो स्नेहपूर्वक म्होटो दीक्षा म-होत्सव करीश. ” कृष्णनां आ प्रकारनां वचनथी न वर्णवी शकाय एवा सं-तोषने पोताना हृदयमां धारण करती तेमज कृष्णथी सत्कार पामेली अने लोकोए वखाणेली ते आवञ्चा पोताना घरप्रत्ये आवी. पठी थोमा परीवार स-हित श्रीमान् कृष्ण तुरत आवञ्चा पुत्रना घरे आव्या. आवञ्चा पण पोताना घरने विषे चारे बाजुए तोरणो बंधावीने तेजवंत मुक्ताफलोथी साधियाउनी हारोने रचाववा लागी. तेमज कुसुंवी दिव्य वस्त्रोथी युक्त एवा जल जरेला घटाने पण महा राजरुद्धिथी वारणानी पैरलीयो उपर मूकाववा लागी. वली हाथमां ऊारीयोवाली कुमारीकान्त पासे गीत गवराववापूर्वक मणि मुक्ताफलथी श्री कृष्णने वधाववा लागी.

पठी कुलवालालुए वधावेला कृष्ण परिवार सहित आनंदपूर्वक आवञ्चा-ना घरनी अंदर गया. त्यां ते मणिजमित्र सुवर्णना सिंहासन उपर बेसी प्र-सन्न नेत्रथी तेनां सर्व घरने जोवा लाग्या. आ वखते पोताना पुत्रनी वत्रीश स्त्रीयोने आगल करी आवञ्चाये तुरत कृष्णने हर्षथी नमस्कार कस्यो. पठी नमस्कार करता एवा आवञ्चा पुत्रने कृष्णे पोताना हाथथी पकडीने सुमित्र-नी पेठे पोताना सिंहासन उपर बेसास्यो अने सौजाग्यनी समृद्धिथी कामदेव-ममान तेने स्नेह दृष्टिथी जोता ठता अमृत वचनवने कहेवा लाग्या के, “ हे वत्स ! म्हारुं दितकारी वचन सांजल. आ पृथ्वीने विषे रूप संपत्तिये करीने निरुपम अश्रानि कोडनी उपमा न आपी सकाय तेवुं, जोगोने योग्य अने ल-हमीने पण प्रार्थना करवा जेवुं आ म्हारुं नव यौवन ठे. माता सर्व प्रकारे दितकारी अने स्त्रीयो पण उत्तम गुणोथी अति मनोहर ठे. हे विशेष जाण ! कसे. आचो कृष्णाम उनां तेने तुं शा साठे त्यजी दे ठे ? तने जे वस्तु इष्ट

होय ते आपीने हुं त्हारो मनोरथ पूर्ण करुं; परंतु म्हारां वचनथी हवणां तुं देवतानी पेठे जोगोने जोगव. वली म्हारा हस्तनी ढायामां निवास करता एवा तने दीर्घकाल पर्यंत कोइ पण जय थवानो नथी तेमज त्हारी माता अने स्त्रीयो पण तेथी हर्ष पामशे, माटे हे महाजाग ! हवणां तुं व्रत कष्टनी वात त्यजी दइ निःशंकपणे पोतानी स्त्रीयोनी साथे जोगोने जोगव. ” श्री कृष्णनां आवां वचन सांजली थावञ्चा पुत्रे कह्युं. “हे नरेंड ! जो आप म्हारी जरावस्थारूप पिचाशणीने गली जवामां मंत्रवादी हो अने सन्मुख आवती एवी मृत्युरूप महाघाटीने जलंगाववाने समर्थ हो तो हुं तमारा हस्तनी ढायामां सुखेकरीने निवास करुं. ” थावञ्चा पुत्रनां आवां वचनथी विस्मय पामेलां चित्तवाला कृष्णे कह्युं. “ हे वत्स ! त्रण जगत्मां देव, दैत्य, इंद्र, महा चक्रवर्ती अथवा तो बीजो कोइ पण ते बन्नेथी (जरावस्था अने मरणथी) रक्षण करवाने समर्थ नथी. फक्त ए बन्नेने दलन करवामां स्वकर्मना नाशथी आत्मा एकज समर्थ ठे. ” कृष्णनां आवां तत्त्व वचन सांजली थावञ्चा पुत्रे फरीथी कह्युं. “ जो एम ठे तो हुं व्रत लइ निश्चे जरावस्थाने तथा मृत्युने नाश करीश. ”

पढी चारित्र अंगीकार करवामां दृढ इच्छावाला थावञ्चापुत्रने जाणीने अति हर्ष पामेला कृष्णे पोताना सेवकोने कह्युं. “ हे अनुचरो ! तमे द्वारका नगरीमां चारेतरफ स्पृष्ट परुह वगमावो के, थावञ्चापुत्र व्रत अंगीकार करे ठे; तेनी साथे महासत्ववाला बीजा जे पुरुषो वैराग्यथी दीक्षा लेशे, तेमना घरनेो सर्व ज्ञार कृष्ण पोते चलावशे अने तेनो बहु विधिथी दीक्षा महोत्सव पण कृष्ण पोतेज करशे. ” कृष्णे आ प्रमाणे आज्ञा करेला सेवकोए तेज प्रमाणे पट्टह वगाड्यो एटले विशालकुलमां उत्पन्न थयेला एक सहस्र पुरुषो बहु वैराग्यथी दीक्षा लेवाने तैयार थया. पढी अद्भुत महोत्सवमां मंगलाचार पूर्वक दीक्षा अग्निषेकने अंगीकार करी उत्तम चंदनथी लिंपाएला शरीरवालो अने सर्व प्रकारनां आभूषणोने धारनारो थावञ्चा पुत्र पोतानी मातां अने धावमातानी साथे तुरत हजारो पुरुषोए उपोदेली उत्तम पालखीमां बेठो. आ वखते पेला सहस्र पुरुषो पण ऊट पोताना बंधुजनी रजा लइ चंडनी पाठल नक्षत्रोनी पेठे थावञ्चा पुत्रनी पाठल चाट्या. कृष्णे पोतानो सुकुट थावञ्चापुत्रना मस्तक उपर वांधी चामरो सहित उत्र तेना उपर धारण

करयुं. पढी हृदयने हर्षकारी गाढ वागतां एवं वार्जांत्रोना शब्दोष्ठी दिशान्-
ने ब्हेरी करी देतो, उत्तम स्वरवाला श्रेष्ठ गंधर्वोना समूहोए गायन करायेला
गुणवालो, कृष्णे हर्षथी स्थाने स्थाने करावेला प्रस्ताविक नाटकोमां याचक-
जनोने हर्षथी मणि, मुक्ताफल, सोनाम्होर रुपाम्होर अने वस्त्रना समूहोने
आपतो, पालखीमां बेठेलो, हजारो राजानुना परिवारथी वृद्धि पामेला उत्सा-
हवालो, सुवासिनी स्त्रीयोनां उत्तम धवलगीतथी अद्भुत शोभावालो अने स-
मृद्धिये करीने लोकमां प्रत्यक्ष पुण्यना फलने स्थापन करतो पुण्यवान् आ-
वच्चापुत्र श्री नेमिनाथ प्रभुना समवसरणमां आव्यो. त्यां पालखीमांथी नी-
चे उतरेला, कृष्णादि मुख्य पुरुषोए प्रवेश करावेला अने पालखीमांथी उत-
रेला हजार पुरुषोए वने बाजुए सेवन करेला ते आवच्चापुत्रे श्री नेमिनाथ
जिनेश्वरने त्रण प्रदक्षिणा करीने नमस्कार कख्या. आ अवसरे आवच्चाये, पो-
ताना पुत्रने दीक्षा अपाववा माटे प्रभुनी विनंती करी के, “ हे स्वामिन्
पोताना कुलनो आधार, सर्वने प्रिय अने नाशवंत एवा आ लोकना बहु सुख
समूहना जोगमां उद्देग बुद्धिवालो आ म्हारो एकनो एक पुत्र, अविनाश
सुखनी इच्छाथी तमारी पासे चारित्र लेवानी इच्छा करे ठे, माटे हे स्वामीन्
म्हारा उपर प्रसन्न थइ ए कुमारने ऊट संसार समुद्धी तारो.

पढी आवच्चा पुत्रे, पोताना मुकुट कुंमलादि सर्व आज्ञरणो तुरत मातो
जाली राखेला वस्त्रमां मूक्यां अने अधिकज्ञावथी एक हजार पुरुषो सहित
पंचमुष्टी लोच करीने श्री नेमिनाथ प्रभु पासे दीक्षा लीधी. त्यार पढी उग्र बु-
द्धिवाला ए आवच्चा पुत्रे प्रभुनी आज्ञाथी स्थविर साधु पासे चौद पूर्वनो अज्यास
करयो. जिनेश्वरे तेने योग्य जाणी श्रेष्ठ एवा सूरिपदे स्थाप्यो अने तेने एक ह-
जार साधु सोंप्या एटले ते पोताना परिवार सहित श्री जिनेश्वरनी आज्ञाथी
पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या. अनुक्रमे पोताना परिवार सहित ते सूरि
चंपकादि श्रेष्ठ वृद्धोना समूहथी रमणीय एवा गणी नामना उद्यानने विषे आ-
व्या. ए उद्याननी पासे चारे तरफ पर्वतथी विंढालायेलुं सेलक नामनुं नगर
हतुं. त्यां सेलक नामे राजा राज्य करतो हतो. तेने पद्मावती अने सुजगा
नामे वे स्त्रीयो हती. तेमां पद्मावती राजाने प्रिय हती. ए राजाने जडक प्र-
कृतिवालो मडक नामे मद्रातेजवंत पुत्र हतो. वली उत्तम बुद्धिवाला पंथक

विगेरे पांचसो प्रधान हता. थावच्चा सूरि अनुक्रमे विहार करता ते नगरमा आव्या; वनपालकनां वचनथी गुरुना आगमनने जाणीने सेलक जूपति पोताना स्त्री, पुत्र, मंत्री विगेरे परिवार सहित सुगुरु पासे आव्यो. त्यां तेणे श्रद्धाथी साकरना रस समान मधुर देशनानुं पान करी साधुनी सेवारूप श्रेष्ठ धर्मने अंगीकार करचो. गुणानी खारणरूप थावच्चासूरि पण ते जूपतिने केटलाक दिवसमां धर्माधर्मनो जाण करी अन्यस्थले विहार करी गया. अनुक्रमे ते महामुनि सौगंधिका नामनी नगरी प्रत्ये आवी पडोव्या. त्यां तेमणे परिवार सहित नीलअशोक नामना उद्यानमां निवास करचो. पढी नगरवासी सर्वे लोको सूरिनी धर्मोपदेशनाने सांजली जिनेंझना धर्मने विषे गाढ वासनावाला थया.

आ वखते चार वेदरूप समुझे मथन करवामां प्रविण, विशेषे सांख्य मतनां सर्व शास्त्रनो जाण, सर्व संन्यासीयोमां मुख्य अने मनुष्योने मान्य एवो शुक नामे प्रसिद्ध संन्यासी एक हजार शीष्यना परीवारथी सर्व पृथ्वी उपर फरतो हतो. सौगंधिका नगरीमां ते संन्यासीनो जक्त सुदर्शन नामे एक शेठ रहेतो हतो. तेणे थावच्चा पुत्र मुनिना सत्य गुणो सांजळया, तेथी ते विचार करवा लाग्यो. “ जो के हुं गुणना समुझरूप शुक गुरुनो निरंतर जक्त हुं. तो पण म्हारे म्होटा अतिथियोनुं दर्शन करवुं जोडए. ” आम विचार करीनेपोताना परिवार सहित ते सुदर्शन शेठे परिणामे सुंदर बुद्धिवने उद्यानमां थावच्चा पुत्र सूरि पासे जइतेमने नमस्कार करचा. पढी देशनाने अंते शेठे विनयथी सूरिने पूठ्युं के, “ हे जगवंतो ! तमे कया धर्मने सुखदातार कहो ठो ? ” सूरिये कह्युं. “ हे महाशय ! अमे तो सर्व लोकमां अति शुद्ध एवो विनय मूल धर्म सर्व प्रकारनां सुखनो दातार मानीए ढीए. हे बुद्धिवंत ! ते विनय श्रावक विनय अने साधुविनय एवा जेदथी मुख्य बे प्रकारनो ठे. तेमां पहेला विनयमां निर्मल एवां पांच अणुव्रत, त्रण गुणव्रत, चार शिक्काव्रत अने अगीयार पद्दिमा कहेली ठे. आ प्रमाणेना पहेला विनयने उत्कृष्ट रीते पालनारो पुरुष अच्युत देवलोक प्रत्ये जाय ठे. वली श्री जिनेश्वर एवा नेमिनाथ प्रज्जुए कहेला पंच महाव्रतरूप बीजा विनयने पालनारा पुरुषो शोभा कालमां सिद्धि पामे ठे. ” पढी सूरिये ते सुदर्शन शेठेने पूठ्युं. “ हे शेठ ! तमने कयो धर्म इष्ट ठे, ते

कहो. ? ” शैठे कह्युं. “ आप बोळ्या विना सांजलो. शुक गुरुए अमने सांख्य-मत जाणनारानुने पवित्रतारूप मूलवालो धर्म करवो कह्यो ठे. कुंरु, नदी, धरा, तलाव अने परबने विषे वली समुझना तीरने विषे जे बहु जलथी स्नान कराय तेज गुरुनुए पवित्रता कही ठे. ” श्रावच्चा पुत्र सूरिये कह्युं. “ सांजल, जो एम ठे तो रुधिरथी खरनाएलुं उत्तम वस्त्र रुधिरथीज पवित्र केम थाय. हे महाज्ञाग ! एज प्रमाणे प्राणीयोना विनाशादि आरंज्जोथी पापी बनेलो प्राणी फरी शास्त्रमां कहेलां पाप आरंज्जथी निश्चे पवित्र केम थाय ? जो जीवमय जलथी बहु स्नान करवाने लीधे पवित्र थयेला आत्मानुं स्वर्ग प्रत्ये जाय तो मांछला विगेरेने तो स्वर्गमां गयेलाज समजवा. जेम रुधिरथी खर-नाएलुं वस्त्र, प्रथम खाराथी लीपीने पढी उना शुद्ध जलवदे धोवाथी स्वच्छ थाय ठे तेमज सावद्य आरंज्जोथी कलुषित (पापी) थयेलो जीव, उपशम अने अहिंसादिक शुद्ध हेतुथी पवित्र थाय ठे. ” सुगुरुना थाया श्रेष्ठ उपदेश-रूप अमृतना पानथी सुदर्शन शैठनां चित्तने मोहकारी अखंफित मिथ्यात्व-रूप विष नाश पाम्युं. पढी हर्षित आत्मावाला तेणे श्री श्रावच्चा पुत्र मुनिने नमस्कार करी समकित मूलरूप श्रावक धर्म अंगीकार कख्यो अने दर-रोज अति आदरथी सूरिनी सेवा करवाथी शुद्ध जिनशासननुं सर्व जाणपणुं प्राप्त कर्युं.

हवे पोताना जक्त एवा सुदर्शन शैठे जिनमतनो अंगीकार कख्यानी अने सांख्यमत त्यजी दीधानी वात शुक गुरुए सांजली, तेथी ते पोतानां मनमां विचार करवा लाग्यो के, “ हुं सौगंधिक नगरीमां जइ म्हारा जक्त सुदर्शनने जैनमत त्यजी देवरावी फरी म्हारा मतमां स्थापन करुं. ” आम धारी ते पोताना परिवार सहित त्रण दंरु तथा कमंरुलादि चिन्होने धारण करी सौगंधिक नगरी प्रत्ये गयो. त्यां ते संन्यासीयोना मठमां उतरी अने दंरु क-मंरुल विगेरे मूकी पोते श्रोता परिवार सहित सुदर्शन शैठने घेर गयो. सुदर्शन शैठ पण सम्यक्तवनां अतिचार अने अन्य तीर्थिना स्तवनथी जयत्रांत थयो वतो शुक गुरुने आवता जोड दृष्टिथी तेमने निरखवापूर्वक उज्जो पण थयो नडि. ज्यारे दीर्घकाल पर्यंत पूर्वना परिचयवाला ते शुक गुरुने शैठे वंदना पण करी नडि न्यारे तो निर्मल बुद्धिवाला शुक गुरुए पोतज तेने कह्युं के, “ हे सु-

दर्शन ! पूर्वे तुं बहु विनयवालो म्हारो जक्त हतो तो हवणां मने देखीने तुं केम उजो अतो नथी तेम वंदना पण करतो नथी ? वली आसन पण आपतो नथी, तो हे महाजाग ! तें आवो कथा गुरु पासेथी अविनय मूलरूप धर्म अंगीकार कस्यो ठे ? ” आ प्रमाणे शुक गुरु कहेता हता एटलामां अवसरनो जाण सुदर्शन शेठ आसनथी उजो अइ आदरसत्कार करी तेमने आसने बेसारीने आनंदथी कहेवा लाग्यो के, “ हे गुणइ ! मने धर्मप्राप्तिनुं स्वरूप सांजलो. हवणां इच्छित फल आपवामां कल्पवृक्ष समान श्री नेमिनाथ जिनेश्वर जयवंता वर्ते ठे. तेमना थावच्चा पुत्र नामे विनयवंत शिष्य, पृथ्वी उपर विहार करता करता अहिं नीलोद्यानमां समवसख्या ठे, तेमनी पासेथी हुं आ विनयधर्म पाम्यो तुं. ” जावि विवेकवाला अने परिणामे सुंदर मतिवाला शुक गुरुए कहुं. “ हे शेठ ! आजे त्हारा गुरु पासे जइए ते जो म्हारा प्रश्ना उत्तर आपे तो हुं निश्चे तेने जक्तिथी वंदना करीश तेम तेनुं वचन पण मान्य राखीश. नहिं तो हुंज तेने प्रश्नथी निरुत्तर करी नाखीश. ” आम कहीने शुक गुरु सुदर्शन शेठ सहित थावच्चा पुत्र सूरिनी पासे जवा निकळया.

नीलोद्यानमां गुरुनी पासे जइ तेमने नमस्कार कस्या विनाज आसन उपर बेसी शुक गुरुए ते महासूरिने आ प्रमाणे पूठ्युं. “ हे पूज्यो ! तमारी यात्रा सुखे निर्वहन थाय ठे ? यापनिय पण तेमज ठे ? वली अब्याबाधपणुं तेमज प्राशुक विहार तेवोज ठे. ? ” थावच्चा पुत्र सूरिये कहुं. “ हे महाशय ! मने ए चारे वस्तुन बाध करती नथी. ” शुक गुरुए “ ए कइ ? ” एम फरी पूठ्युं एटले थावच्चा पुत्रसूरिये आ प्रमाणे विस्तारथी कहुं. “ ज्ञान, दर्शन, चारित्र, तप अने संयमादिके करीने जे यतनारूप प्रवृत्ति कराय ठे तेने जिनेश्वरोए यात्रा मानी ठे. वली इंडिय अने नोइंडिय एवा जेदथी यापनीय वे प्रकारे मान्युं ठे. वली ते पांच प्रकारे पण कहेल ठे. तेमां इंडिय यापनीय आ प्रकारे. म्हारी नेत्रादि बाह्य इंडियो कोइथी नहिं हणाएली तेमज वश्य वर्ते ठे, ते इंडिय यापनीय कहेवाय ठे. क्षीण अने शांत अयेला क्रोधादिके करीने जे चित्त तपीजतुं नथी तेमज अति निवृत्तिवालुं रहे ठे, ते नोइंडिय यापनीय कहेवाय ठे. तमे म्हारा शरीरने विषे अब्याबाध—कुशलपणुं, पूठ्युं तेना उत्तरमां कहुं तुं के, म्हारा शरीरने विषे वायु संबंधि, पीत संबंधी अने कफ सं-

बंधी सर्वे प्रकारना रोगो उदय आवता नथी. वली हुं, स्त्री पशु पिंकादि-
थी रहित एवा गाम, नगर, खाण, देवालय, वन अने पर्वतनी गुफा विगेरे
स्थानोमां वसु हुं. जेथी म्हारो विहार पण तमारा कहेवा प्रमाणे प्राशुक ठे.
तमे साधुनो जे प्राशुक विहार कह्यो, ते आ में कही बताव्यो तेज ठे. ”
आवा आवञ्चा पुत्र सूरिये आपेला प्रश्नोतरथी शुक गुरु बहु आनंद पाम्यो. व-
ली ते शुक गुरुए उठा अंगना मध्यमां रहेला सेलक अध्ययनना प्रसिद्ध प्रश्नो
पूठ्या, ते पण ते महासूरिये कृणमात्रमां कही बताव्या. पढी मोहनीय कर्मना
कथथी प्रबोध पामेला शुक संन्यासीये ज्ञातिथी श्री थावञ्चा पुत्रने नमस्कार करी
वन्ने हाथ जोम्नीने कह्युंके, “हे जगवन् ! म्हारा उपर प्रसन्न अइने आप मने संसार
समुझने तारवामां वहाण समान जैनधर्मनो उपदेश करो.” पढी थावञ्चा पुत्र सूरिये,
संसारना ज्ञथी वैराग्य प्रगट करनारी नव तत्त्वमय उत्तम धर्मदेशना आपी अने
संसार समुझमां वहाण समान यति धर्मनुं संक्षेपथी निरूपण करयुं. तेने सांज-
लीने गलि गयो ठे मोह जेनो एवा शुक संन्यासीये थावञ्चा पुत्र गुरुने कह्युं.
“ मने उत्तम ज्ञान विना आवा संन्यासि अवाणा कष्टथी सिद्धि अइ नहि. खरुं
ठे, जेवा तेवा रसथी सुवर्ण सिद्धि क्यांथी होय ? अर्थात् नज होय. हे गुरो !
हुं आपनीज पासे जैनव्रत आदरवानी इच्छा करुं हुं. कारण पूण्यना समूहथी
प्राप्त अयेला उत्तम मार्गने कयो पुरुष न अंगीकार करे ? ” गुरुए कह्युं. “ हे
तपस्वी ! जेम सुख उपजे तेम कर.” पढी पुण्यात्मा शुक गुरुए पोताना द-
जार शिष्य सहित ईशान दिशामां जइ गेरुथी रंगेला राता वस्त्रने त्यजी दइ
शीखा विगेरे कढावी नाखी. पढी शासन देवीये आपेला वेशने धारण करना-
रा तथा परिवार सहित एवा ते शुक गुरुने श्री थावञ्चा पुत्र सूरिये दीक्षा आ-
पी अने साधुनोने योग्य एवो आचार शिखव्यो. शुक मुनि पण दर्जना अग्रजा-
गथी पण सुद्धम बुद्धिने महा स्मृतिने लीधे दृष्टिवादमय सर्व सिद्धांत थोडा
वखतमां ज्ञानी गया. पढी थावञ्चा पुत्र सूरिये सद्गुणोथी शुकमुनिने योग्य
जाणी तेमने आचार्यपदे स्थाप्या. शुकमुनिना पूर्वना हजार शिष्योए पण दी-
क्षा लीधी; तेथी शुक मुनि पोताना पूर्वना परिवार सहित श्री थावञ्चा पुत्र
सूरिनी साधे विहार करवा लाग्या.

दवे ज्ञव्यजनोना समूहने प्रबोध करवामां तत्पर एवा शुक मुनि

पृथ्वी उपर विहार करता करता सेलकपुरना उद्यानमां आव्या. सूरिना आ-
गमनने जाणी उत्तम साधुना गुणमां आसक्त थयेला सेलक राजाए परिवार
सहित त्यां जइ तेमने वंदना करी. पढी सुगुरुना उपदेशरूप अमृतनुं पान
करीने वैराग्यना रंगथी पूर्ण थयेला ए राजाए मंगलकारी दीक्षानी इच्छा करी.
पढी नगरमां आवी उत्तम स्वप्नाववाला ते नूपतिये तुरत पोताना पांचसो
प्रधानोने बोलावीने आ प्रमाणे कह्युं. “ हे सचिवो ! तमे सौ आदरथी म्हारां
वचनने सांजलो. “ हुं हवणां शुक गुरु पासे चारित्र लेवानी इच्छा करुं हुं,
कहो, तमारो शुं विचार ठे ? ” आम राजाए पूढ्युं एटले ते प्रधानए तेने प्रणाम
करीने हितकारी आवी वाणी कही. “ हे स्वामिन् ! अमने गृहावासमां तमेज
कल्पवृक्षनी पेठे इष्ट फल आपनारा ठो तो दिक्षाग्रहणमां पण तमेज अमारुं
इष्ट करनारा थान. हे नराधिश ! निश्चे तमारथी अमारो जूदो विचार शो
होय ? अमे पण आपनीज साथे संसार समुडने तारनारी दीक्षा लइशं. ” तेउ-
ए आ प्रमाणे कह्युं एटले नूपतिये फरीथी कह्युं. “ हे महाप्रधानो ! जो त-
मारो एवोज विचार होय तो हवणां तमे सौ पोतपोताना घरे जइ म्होटा पु-
त्रने घरनो जार सोंपी सर्व सामग्रीथी अहिं आवो के, जेथी आपणे चारित्र
लइए. ” आ प्रमाणे मंत्रीयोने कही संसारथी विरक्त मनवाला सेलक नूप-
तिये पोताना मंरुक नामना पुत्रने विविध प्रकारना महोत्सवथी आनंदपूर्वक
राज्यासने बेसाख्यो अने पोते पांचसो प्रधानोनी साथे तैयार थइ उद्यानमां
आवी महोत्सवथी शुकसूरि पासे दीक्षा लीधी. पढी सेलक राजर्षिये उत्तम
बुद्धिने ज्ञेयथी शुक गुरुनी पासे एकादशांगीनो अज्यास कख्यो. शुकाचार्ये
तेमने योग्य जाणी पोताना सूरिपदे स्थाप्या अने पांचसो साधुन सोंप्या.
पढी पृथ्वी उपर बहु कालपर्यंत विधिथी विहार करता अने पुण्यथी मनोहर
एवी धर्मदेशनावने अनेक ज्ञव्यजीवोने प्रतिबोध पमारुता शुक गुरु पोतानुं
आयुष्य पूर्ण थयुं जाणी त्रिमलाचल उपर गया. त्यां पोताना परिवार सहित
ए महासुनि एक मासना अनशनथी सर्व कर्मनो क्षय करी मोक्ष पाम्या.

हवे सिद्धांतना समुद्ररूप श्री सेलक महासूरि पोताना पांचसो साधुन
सहित निरंतर निर्मल चारित्रने पालता ठता पृथ्वी उपर विहार करवा लाग्या.
खुवा आहारथी, दुस्तपना आचरणथी, महा विहारथी तेमज उत्पन्न थयेला

अति विषम पित्तज्वरादि रोगश्री पोताना शरीरने बहु पीना पामतुं जाणता वता ए महामुनि विहार करता करता परिवार सहित सेलकपुरना उद्यानमा आवी पहोच्या. मंरुक जूपति पोताना पितारूप सेलकसूरिने उपवनमां आवेला जाणीने बहु ज्ञक्तिश्री सामंत तथा प्रधानोने साथे लइ तेमने वंदना करवा माटे गयो. त्यां ते पोताना पिता सेलकसूरिने वंदना करी धर्मदेशना सांजली अने पढी तेमने रोगश्री पीना पामेला जाणी विनंती करवा लाग्यो के, “हे जगवन् ! तमे आ नगरमां एक निवास स्थानने पम्हिलेही तेमां आवतुं चोमासुं रहो. अमे श्रेष्ठ वैद्योए बतावेल निडुर्षण औषधोश्री तमारी सेवा करीशुं के, जेश्री तमारे स्वस्थ थया पढी पोतानुं चारित्र पाली शकाय. ” राजाना बहु आग्रहश्री सूरिये तेमनुं कहेवुं मान्य करयुं. पढी मंरुक जूपति पोताना घरे गयो अने गुरु पण म्होटी यानशालापत्ये आव्या. त्यां पांचसो श्रेष्ठ मुनियोए पम्हिलेहन करेला पाट पाटलावाला स्थानमां सूरिये निवास कस्यो. जूपति पण तेमनी विवेकवमे सेवा करवा लाग्यो. वली राजानी आज्ञाश्री वैद्यो पण निडुर्षण औषधोवमे ज्ञक्तिश्री सेलक गुरुनी सेवा करवा लाग्या.

एकदा वैद्योए गुरुने कह्युं के, “हे जगवन् ! आवा महा रोगोने अमोए मदीरापानरूप अमृतश्री दूर कल्या ठे. ” वैद्योनुं आवुं वचन सांजली सेलक सूरिये पोतानां शास्त्रनी विस्मृतिनां मुख्य कारणरूप मदीरापानने रोगोनी निवृत्तिनुं अवलंबन धारी गीतार्थपणाश्री कबुल करयुं. ए प्रमाणे केटला दिवसे विविध प्रकारनी चिकित्साश्री सेलक गुरुना शरीरने विषे सर्वे विषम रोगो शांति पामी गया. निश्रे सर्वे इंद्रियोमां रसना इंद्रियना दुर्जय एवा वलीष्टपणाश्री तेमज सर्व कर्ममां मोहनीय कर्मना तेमज प्रमादना अति गहनपणाश्री गीतार्थपति अने संविग्रमनवाला सेलकाचार्ये निरंतर ज्ञक्तपानमां बहु आसक्ति धारण करी, तेथ्री ए महामुनि सूत्रार्थना जणवा जणाववामां, विचार करवामां, शुद्धक्रियादिक कार्यमां अने पट्ट आवश्यकमां हमेशां शिथिल वनी गया.

कोइ वखंत एक पंथक विना तपमां आसक्त थयेला चारसो नवाणुं शिष्योने तर्क थयो के, “आपणा सेलकगुरु चतुर ठे वतां सरस ज्ञक्तपानमां अति आसक्त थयेला ए प्रमादश्री वीजे विहार करवानी इच्छाकरता नश्री, माटे मोहने धिकार ठे !! चारित्र पालवामां तत्पर अने त्यजी दीधो ठे ममतानो

चार जेमणे एवा आपणे सौ फक्त गुरुना दृढ नक्त एवा एक पंथकने अहिं गुरु पासो राखी बीजे विहार करीए. ” आम विचार करीने तेमज पंथकनी रजा लइने ते चारसोने नवाणुं साधुनुं बीजे दिवस सवारमां पाट पाटलादि पाहुं सौपीने सेलकसूरिथी जूदा विहार करवा लाग्या. पाठल विनीत अने शुद्ध परिणामवालो पंथक मुनि पोताना चित्तमां विचार करवा लाग्यो के, “ जो के सेलकगुरु पोताना कर्म वशथी शिथिल आत्मावाला थया ठे, तो पण जेमनी पासो आलोक तथा परलोकनुं हितकारी व्रत अंगीकार करयुं ठे ते गुरुने सुशिष्योए त्यजी देवा जोइए नहि. सर्व शास्त्र समूहने जाणनारा तथा वखाणवा योग्य गुणवाला ए महात्मा गुरु पोतेज चारित्रना आचरणनो नाश थये ठेते चेती जशे. ” आ प्रमाणे साधुनुंने हितकारी तथा अति श्रेष्ठ एवो विचार करीने ते विनीत एवो पंथक, नक्तिथी. तेवा गुरुनी पण सेवा करवा लाग्यो. वली एकलो ठता आलस त्यजी अवसर प्रमाणे सर्व क्रीया ते पोतेज करतो अने चंडनी पेठे निर्मल चारित्रने पालतो हतो. चारित्रनुं आचरण करता एवा सेलक गुरु पण लोठानी सांकलोना समूहथी हाथीनी पेठे प्रमादादि शत्रुनुंना समूहोथी बहु बाधा पाम्या, ते एटले सुधी के, कार्तिक चातुर्मासनी पर्वणीने दिवसे पण ए महामुनि मीष्ठ एवा नक्तपानने मरजी मुजव जमी अने सुइ रह्या. शुद्ध क्रियामां तत्पर अने चारित्र पालवामां निपुण बुद्धिवालो पंथकमुनि पण ते दिवस उपवास करी अने गुरुनी नक्ति करी, प्रतिक्रमण करवा लाग्यो. पढी कृमासण करती वखते स्वप्नावथी सरल बुद्धिवाला ए पंथक यतीश्वरे पोताना मस्तकथी गुरुना चरणने विषे स्पर्श कस्यो. आ वखते तेमना मस्तकना संघटाथी जागी गयेला गुरु क्रोधथी आ प्रमाणे कहेवा लाग्या के, “ अरे ! कया जरुपुरुषे अवसर विना म्हारी निज्ञानो जंग कस्यो ? ” पढी शंकायुक्त चित्तवाला अने पोताना आत्माने गुरुना अपराधथी मलिन थयेला जाणता ठता पंथक मुनिये सरलगुणोवने पोताना गुरुने मधुर वचनथी आ प्रमाणे कस्युं. “ हे प्रज्जे ! हुं आपनो पंथक नामनो आज्ञाकारी शिष्य, आजे कार्तिकीनो दिवस होवाथी हवणां चातुर्मासिक कृमासमण करुं ठुं. म्हारां पोतानां मस्तकना स्पर्शथी आपनी निज्ञानो जंग थयो ठे. आ अपराधनी हुं आपनी पासो कृमा मागुं ठुं अने हवे फरीथी एवो

अपराध नहि करूं." अतिविनयवंत पंथक शिष्यनां आवां वचन सांजलीने अति गाढ मोह निदानो नाश थवाथी ते सेलक गुरु बोध पाम्या, तेथी ते विचार करवा लाग्या. " हा हा ! उद्धत एवा मोहरूप ज्ञुतपतिने वश्य अयेला मने धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !! जे में संसारना ज्ञयने दूर करनारुं चारित्र हा-री दीधुं. अहो ? में म्होटां राज्यने त्यजी दइ निर्मल चारित्र आदरयुं हतुं अने बहु प्रयासथी सर्व शास्त्रनो अभ्यास कस्यो हतो ठतां लोत्तथी लोपाइ गयेला बोधवालो हुं कांइ करी शक्यो नहि. हा ! इंडियोनो मार्ग नाश पामवाथी हवे ते सामर्थ्य क्यांथी होय ? साधुन एक अतिचारनी आलोचना न ले तो निश्चे बोधीबीज दुर्लज्ज थाय एटलुं नहि; परंतु बहुकाल पर्यंत संसारमां ज-मवुं पमे. में रसना इंडियना लोत्तथी बहु काल पर्यंत निश्चे असंख्य अतिचा-रो सेवन कस्यो ठे. तो हुं तेमनाथी शीरीते बूटीश. ? हा मने धिक्कार थान ! धिक्कार थान !! हवणां हुं पोतेज म्हारा आत्माने संसारनां मूल रूप पापो-ना समूहथी उद्धरुं अने शास्त्रमां कहेली युक्तिथी आलोचना लइ ऊट आवा डुराचारथी निवृत्ती पामुं. " अहो ! बहु विनीत एवा सर्वे शिष्योमां पण आ पंथक मुनिने धन्य ठे. कारण के, अति प्रमत्त एवा मने ते बहु ज्ञक्तिथी सेवे ठे. वली चारित्र पालवानी बुद्धिवालो अने सावधान एवो ते पंथकमुनि निरं-तर व्रत पालतो ठतो म्हारी पासे रहे ठे. " आम विचार करीने सेलक गुरु-ए पंथकने कह्युं. " हे सुसाधु पंथक ! महा मोहनिदाने नाश करनारा त्हां वचनथी हुं प्रबोध पाम्यो वुं. "

पठी सेलक सूरि सर्व क्रीया करी ज्ञूपतिनी रजा लइ बीजे स्थानके वि-हार करी गया. त्यां बीजा बहुश्रुत साधु पासे पोताना सर्व दोषनी आलोचना लइ ते महामुनि, पंथक साधुनी साथे व्रत पालवा लाग्या. विशुद्ध चारित्रवा-ला सेलक सूरिने मोहनिज्ञाथी निर्मुक्त अयेला जाणी सर्वे विनीत शिष्यो तु-रत तेमनी सेवा करवा लाग्या. परस्पर धर्मानुरागमां प्रीतिवाला ए मुनीश्वरो-नी साथे सेलकसूरिये प्रमाद त्यजी दइ बहुकाल विहार कस्यो. पठी अंत स-मये गुणोथी गरीष्ट एवा ते गुरु, मोह सुखनी इन्हा करता ठता पोताना स-र्व पञ्चार मद्धित शत्रुंजय पर्वत उपर गया. त्यां एक मासनुं अनशन करी थी सेलक मद्रामुनि. सर्व साधुन मद्धित निरंतर आनंदमय एवा मोहसुख-

ने पाम्या. हे ऋष्यजनो ! तमे एकाग्रचित्तवाला थइने आत्म बोधरूप कमल-
ना समूहने प्रकाश करवामां सूर्यबिंब समान अने पुण्यरूप अमृतनां पात्र
रूप आ थावच्चा पुत्र मुनिनां उत्तम चरित्रने सांजलीने कामक्रोधादि शत्रु-
नो क्षय करनार अने काढ्याणकारी एवा शुक तथा सेलक मुनीश्वरोनां
श्रेष्ठ व्रतनो आश्रय करो.

॥ इति थावच्चा पुत्रनी कथा ॥

सुच्ची जिणंदवयाणां, सच्चं सोअप्रंति पन्नणिउ हरिणा ॥

किंसच्चंति पवुत्ता, चिंतंतो जाइसरणाउ ॥ ३५ ॥

संबुद्धो जो पढमं, अप्रयणां सच्चमेव पन्नवइ ॥

कच्चुलनारयरिसिं, तं वंदे सुगइमणुपत्तं ॥ ३६ ॥

श्री कृष्णना पूढवा उपरथी 'सत्य एज शोच' ए जिनेश्वरनुं वचन
सत्य ठे, परंतु सत्य शुं? एम विचार करवाथी जेमने जाति स्मरण ज्ञान प्राप्त
थयुं अने जेमणे केवलज्ञान मेलवी सत्य ए नामनुं प्रथम अध्ययन रच्युं. वली
जे मोक्षगति पाम्या, ते कच्चुल (नारद) रुषिने हुं नमस्कार करुं तुं. ॥ ३५-३६ ॥

नारद ऋषिनी कथा.

कुशाग्र देशमां शौर्यपुर नामे म्होटुं नगर ठे त्यां धनंजय नामनो शेठ
वसतो हतो, तेने सुजज्ञ नामे स्त्री हती. पुत्र रहित अने मिष्ट्या दृष्टि एवा
ते बन्ने जणा देव देवीयोनी पासे पुत्रनी याचना करता ठता निरंतर व्यग्र
मनवाला रहेता हता. ते नगरमां लोकने विषे प्रत्यक्ष महिमावालो सुरंबर
नामे यक्ष वसतो हतो, तेथी आ स्त्री पुरुषे, तेने सो पासा चमाववानी मा-
नता करी. कोइ वखते अनंत महिमाना स्थानरूप श्री महावीर स्वामी परि-
वार सहित ऋष्यजीवोने प्रबोध पमारुता ठता त्यां समवसस्था. पढी श्रद्धा-
वंत धनंजय शेठे नगरवासी जनोनी साथे समवसरणमां जइ जिनेश्वरने वं-
दना करीने अमृतरस समान धर्म देशना सांजली. त्यार पढी तेणे तुरत त्यांज
हर्षवने देश विरतिने अंगीकार करी.

पढी कोइ वखते ते शेठनी स्त्री सुज्जज्ञए पवित्र कांतिवाला पुत्रने जन्म
 आप्यो. अहो ! पूर्वे करेलां पोतानां कर्मो निश्चे अवसरे फले ठे. पढी तो पेलो
 यक्ष, आनंदथी धनंजय शेठनीपासे पोतानां बलिदान (पूर्वे मानेला सो
 पामा) ने मागवा लाग्यो. अहो ! देवतानुं पण कारणविना हिंसामां आसक्त
 थयेला देखाय ठे. पढी पर प्राणी उपर दयालु एवा धनंजय शेठे यक्षपासे
 जइने पोतानाज शरीरने केटलाक जागमां बेदी सो ककमा करीने तेने नि-
 वेदन कख्या. शेठनां आवां सत्वथी प्रसन्न थयेलो यक्षेइ तेने कहेवा लाग्यो के,
 “ हे धनंजय ! तुं सर्व शेठोमां मुख्य ठे, माटे वरदान माग ! वरदान माग ! ! ”
 धनंजये तेनी पासे हिंसा न करवारूप वरदान माग्यो. यक्षे वरदान आप्यो ए-
 टले प्रसिद्ध यज्ञवाला अने साजा थइ गयेला अंगवाला धनंजये श्री जिनेश्वर
 प्रज्जुनी आज्ञाथी बहुकाल पर्यंत श्रावकधर्म पाळ्यो. हवे कोइ वखते श्री वर्द्ध-
 मान स्वामी त्यां समवसख्या. ते वखत प्रज्जुना धर्मघोष अने धर्मयज्ञ नामना
 वे विनीत शिष्यो, अशोक वृक्षनी नीचे सजाय करवा लाग्या. बहु वखत थ-
 यो; परंतु वृक्षनी ढाया दूर गइ नहि एटले विनीत एवा ते वने साधुनुं परस्पर
 कहेवा लाग्या के, “ हे महामुनि ! निश्चे तमारा प्रजावथी आ वृक्षनी ढाया
 स्थिर थइ ठे. ” वनेमांथी एक साधु दूर गया तो पण वृक्षनी ढाया बीजा उ-
 ज्जेला साधु उपर स्थिर रही. ज्यारे ते दूर गया; तो पण ढाया तो तेमनी ते-
 मज स्थिर रही. पढी ते आश्चर्यने जोइ वने मुनियोए श्री वीरप्रज्जु पासे ज-
 ङ्गे हितनी इच्छाथी वृक्ष ढायाना स्तंजननुं कारण पूठ्युं. प्रज्जुए कह्युं.

“ पूर्वे आ नगरमां राजानुना मुकुटमणिरूप समुद्रविजय नामनो जूप-
 ति राज्य करतो हतो. तेने सोममित्रा नामनी प्रियावालो यज्ञयज्ञ नामनो
 पुरोहित हतो. तेने यज्ञदत्त नामे पुत्र हतो. तेने सोमयज्ञा नामे स्त्री हती.
 यज्ञदत्त अने सोमयज्ञाने लोकमां प्रसिद्ध कीर्तिवालो नारद नामे पुत्र हतो.
 उपर कहेला चारे स्त्री पुरुषो निरंतर तप करवामां कुशल हता. तेथी तेउं
 नारदने अशोकवृक्षनी नीचे मूकी दंमेशां पोतानी आजीविका माटे खेतरमां-
 थी दाणा विणी लावता हता. कोइ वखते जंजक देवतानुं त्यां ते वालकने
 जोइ प्रसन्न थया. पढी तेउंए उत्पन्न थयेली दयाने लीधे तुरत ते वृक्षनी छा-
 याने स्तंजावीने वालकने वैताद्वय पर्वत उपर लड गया. त्यां तेउंए तेने प्रज्ञप्ति

आदि बहु विद्याउ शिखवी. अनुक्रमे ते महा सत्ववान् नारद नामनो तापस थयो.

हवे कोइ एक दिवस सज्जाने विषे बलज्जइ सहित श्री कृष्ण, तत्त्वज्ञ पुरुषोनी साथे तत्त्व संबंधी विचार करता हता. तेवामां त्यां नारद गया. कृष्णे तेमने सामा उठी आसन उपर बेसारीने स्पष्ट पूढ्युं के, “ हे नारद ! जलस्नानादिके करीने पोताना पापरूप कादवनो नाश थतो नथी, तो तेने तात्वीक शौच (पवित्रपणुं) शी रीते कहेवाय ?” कृष्णनां आ प्रश्ननो नारदऋषि बहु बहु विचार करवा लाग्या, परंतु तेनो खरेखरो अर्थ जाणी शक्या नहि, तेथी ते तुरत आकाश मार्गे थइने पूर्व विदेहक्षेत्रमां श्री सीमंधरस्वामी पासे गया. त्यां तेमणे जिनेश्वरने पूढ्युं के, “ हे नाथ ! शौच (पवित्रपणुं) शुं कहेवाय ? प्रज्जुए उत्तर आप्यो के, सत्य एज शौच कहेवाय ठे.” पठी नारदऋषि त्यांथी उठीने अपर महाविदेहक्षेत्रमां श्री युगंधर जिनेश्वरनी मनोहरपणाथी हर्षकारी सज्जामां गया. त्यां पण तेमणे प्रज्जुने हर्षथी शौच शब्दनो अर्थ पूढ्यो. प्रज्जुए पण निश्चे पूर्वना जिनेश्वरनी पेठे शौचनो अर्थ सत्य क्ह्यो. पठी नारदऋषि बने जिनेश्वरोए कहेला शौचना अर्थने जाणी तुरत बहु उत्साह धरता द्वारका नगरीमां आवीने श्री कृष्णप्रत्ये कहेवा लाग्या. “ हे कृष्ण ! सांजलो. निश्चे शौचनो अर्थ सत्य ठे.” कृष्णे फरी पूढ्युं “ हे साधु ! सत्य कोने कहेवुं ते कहे ? ” वली कृष्णे हसीने कहुं. “ हे मुनि ! आपे कहेलो शौचनो अर्थ खरो नथी ठतां तमे जेने शौचनो अर्थ पूढ्यो होय तेने सत्यनो अर्थ पण पूढ्यो.” नारदऋषि “ ए ज्ञान विना जाणी शकातुं नथी.” एम विचार करता हता एवामां तेमने कर्मना क्षंयथी जातिस्मरण ज्ञान थयुं. अनुक्रमे उज्वल एवा संवरनुं ध्यान करता ए महामुनिने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं. पठी देवताए आपेला साधु वेशने धारण करी सुवर्णना कमल उपर बेठेला ते केवलीये कृष्णादिकनी आगल धर्मदेशना आपता प्रथम सत्य अर्थने प्रगट करनारुं सत्य नामनुं अध्ययन कही बताव्युं. सर्व प्राणियोने हितकारी अने महाव्रतथी ज्ञरपुर एवा सत्य अध्ययनने तथा बीजी उत्तम धर्मदेशनाने सांजली बहु ज्ञव्यजनो प्रबोध पाम्या. पठी ते कहुंल नारदऋषि, केवलीपणामां बहु कालपर्यंत पृथ्वी उपर विहार करी अनुक्रमे मोक्षपद पाम्या. ”

श्री महावीर प्रज्जुए पोताना धर्मघोष अने धर्मयज्ञ नामना बने शिष्यो-

ने आ नारदनुं वृत्तांत कहीने पढी कह्युं के, “ते दिवसथी ए वृक्षनी ढाया क्यारे पण नमती नथी. हे ऋव्यजनो ! तमे पूर्व जन्मने विषे संपादन करेलां कर्मरूप पापना समूहनो नाश करवा माटे आ पवित्र अने तत्त्वार्थ प्रगट करनारा नारदऋषिना चारित्रने सांजली निरंतर श्रद्धाथी पवित्र मनवाला अने ऊट संयम-रूप जाव शौचने करवामां बांधेला आदरवाला थान.

॥ इति नारदऋषिनी कथा ॥

जो अ परमकइ तवं, त्रिं लूहं च कायमगणितो ॥

सिद्धं विहुअरयमलं, सेलगपुतं तयं वंदे ॥ ३७ ॥

अर्थ—कोइए ठेदीनाखेला अने मलिनपणाथी रुद्ध एवा पोताना देहने नहि गणता ठतां जेमणे बार प्रकारनो तप कख्यो ठे एवा ते कर्मना मलने धोइ नाखनारा सेलक पुत्र (मंरुकराजऋषि) ने हुं वंदना करुं तुं. ॥ ३७ ॥

असुरसुरपन्नगिंदा, जंतं पद्मिमागयं नमंसंति ॥

उज्जितसेलसिहरे, तं सिरसा सारणं वंदे ॥ ३८ ॥

अर्थ—गिरनार पर्वतना शिखर उपर कायोत्सर्गे रहेला जे मुनिने देव, दानव अने ज्ञुवनपतियो नमस्कार करे ठे ते सारणमुनिने हुं मस्तकवने वंदना करुं तुं. ॥ ३८ ॥

वली पण ग्रंथकार वे गाथाए करीने सारणमुनिनी स्तुति करे ठे. ॥

वारसन्निस्कूपद्मिमा, जेणणुचिन्ना महाणुजावेण ॥

वाससया निअमेणं, अठमठठाणि जो कासी ॥ ३९ ॥

तं खविअपेमदोसं, वंदे जरमरणरोगमुत्तिन्नं ॥

अञ्जलसुहसागरगयं, निवाणमनुत्तरं पत्तं ॥ ४० ॥

अर्थ—जे महानुजावे, वार जिकुपद्मिमा करी अने सो वर्पना अजिअ-थी उठ्यठमादि तपो कख्यां ते रागद्वेषने खपावनारा, जरामरणना रोगथी

निर्मुक्त थयेला, अतुल्य सुखसमुद्दने पामेला अने उत्कृष्ट एवा मोक्षपदने अंगीकार करेला सारणमुनिने हुं वंदना करुं तुं. ॥ ३९-४० ॥

नारयरिसिपामुक्के, वीसं सिरिनेमिनाहतिहंमि ॥

पन्नरस पासतिह्ने, दश सिरिवीरस्स तिहंमि ॥ ४१ ॥

पत्तेअबुद्धसाहू, नमिमो जे भासिनु सिवं पत्ता ॥

पणयालीसं रिसिजा-सि आइं अप्रयण पवराइं ॥ ४२ ॥

अर्थ-श्री नेमिनाथना तीर्थमां वीश, पार्श्वनाथना तीर्थमां पंदर अने वीर प्रज्जुना तीर्थमां दश एम नारद रुषि विगेरे पीशतालीश प्रत्येक बुद्ध साधुन के, जेन पीस्तालीश रुषियोए कहेला श्रेष्ठ अध्ययनो प्रकाशीने मोक्ष पाम्या ठे. तेमने हुं नमस्कार करुं तुं.

ते पीस्तालीश रुषियोनां नाम आ प्रमाणे-

१ नारद, २ वर्जित, ३ पुण्यासीत, ४ अंगरुषि, ५ पुष्पशाल, ६ वल्कली, ७ कुंकुम, ८ केतली ए कास्यप, ९ तेतलीश्रुत, १० मंखली, ११ जगन्नपाली, १२ मयाली, १३ बहुमधु, १४ सौरिय, १५ विंडु, १६ उत्तरशैल, १७ कृष्ण, १८ आर, १९ उल्कलवादी, २० शरणकर, २१ गर्दज, २२ राम, २३ हिमगिरि, २४ अखंरु, २५ मयंग, २६ रक्त, २७ आर्द, २८ वर्द्धमान, २९ वायु, ३० शश, ३१ पींग, ३२ अरुण, ३३ श्रीगिरि, ३४ अद्दाल, ३५ चित्रक, ३६ श्रीगिरि, ३७ सति, ३८ पुत्रजाज, ३९ द्वीपायन, ४० इंडनाग, ४१ सोम, ४२ सोमयश, ४३ वसान, ४४ वैश्रमण.

पहरिद्यंतो दुद्यो-हणेण तह पंमवेहिं थुवंतो ॥

समसत्तुमित्तजावो, दमदंतमहारिसी जयनु ॥ ४४ ॥

अर्थ-दुर्योधने प्रहार करेला तेमज पांरुवोए स्तुति करेला उता शत्रुमित्रने विषे समान जाववाला दमदंत महामुनि जयवंता वर्तो.

॥ दमदंत महामुनिनी कथा ॥

आ. ज्जरत क्षेत्रमां कळयाणना स्थानरूप हस्तिशीर्ष नामे महानगर ठे.

त्यां निर्दूषण एवो दमदंत नामे राजा राज्य करतो हतो. आ वखते हस्तिना-
पुर नगरमां शत्रुजना जुजबलने नाश करनारा पांच पांरवो, कौरव सहित
राज्य करता हता. केटलोक काल गया पठी कोइ कारणथी दमदंत जूपतिनी
साथे पांरवोने वैर वधी पर्युं; ते एटले सुधी के, बहु शत्रुजना समूहने त्रास
पमारुवामां निपुण एवा पारुवो कौरवोए उत्साह पमारुचा ठता बहु सैन्य
लइ दमदंत जूपतिनी साथे प्रतिवर्षे महा जयंकर युद्ध करता. जो के कौरवो-
ना पक्षथी पांरवो बहु बलवंत हता तो पण सिंहनी पेठे युद्ध करता ते महा
बलवंत दमदंत जूपतिथी तेज हार पामता. कळपांतकालना समान महाज-
यंकर एवो ते राजा ज्यारे युद्धजुमि प्रत्ये आवतो त्यारे कौरवो सहित बल-
वंत एवाय पण पांरवो दीन बनी जता. जो के विजय लक्ष्मीने मेलववामां
आश्चर्यकारी एवो ते दमदंत जुपाल थोफा सैन्यवालो हतो तो पण पोताना-
ज जुजबलथी दुर्जय एवा ते राजाए बहुवार पांरवोने जीत्या हता.

कोइ वखते प्रतिवासुदेव जरासंधनी सेवा करवा माटे दमदंत जूपति
राजगृह नगर प्रत्ये गयो. पाठल ठल जोइ रहेला पांरवोने अवसर मळयो
तेथी तेज सेना लइ तुरत दमदंत राजाना देशानो नाश करवा त्यां गया.
त्यां तेज गाम, नगर, आकर विगेरेने लुंढता लुंढता राजधानीमां आवी लुंढ
करवा लाग्या अने पोतानी मरजी मुजब बहु सुवर्ण रत्न विगेरे लइ तथा घ-
णा एवा गायोना धणोने वाली संपूर्ण मनोरथवाला पांरवो कौरवो सहित
पाठा वळ्या. अहिं तुरत उपरानुपर आवेला बहु दुतोथी पांरवोनां आगमनने
सांजलवा मात्रथी बहु कोपायमान थयेलो दमदंत राजा पोताने ठेतराएलो
मानी तुरत जरासंधनी आज्ञा लइ पाठो वळयो. राजधानी अने देशजंगना
दुःखने मनमां लावी पोतानुं सैन्य सज्ज करीने महा कोपथी दुर्हर तथा धा-
रण करेला खड्गथी जयंकर आकृतिवालो ए राजा जेम सींचाणो चकलीने
मारवा तैयार थाय तेम शत्रुना सैन्यने मारवानी इच्छाथी जेटलामां पांरवो
अखंर प्रयाणथी पोताने सीमामे आवी पहोज्या तेटलामां ते तेमनी पाठल
आवी पहोज्यो. पठी पांरवोनुं सैन्य पुरुषार्थ त्यजी दइ कष्टथी जीव लेइने
नाहुं अने हस्तिनापुरमां पेसी गयुं. पाठल पशुनी पेठे पांरवोना सैन्यने दो-
नायने महानुजट दमदंत जूपति हस्तिनापुरने धेरो घालीने रह्यो. पांरवो

पण कीद्वाने सज्ज करी अने दरवाजा बंध करी शीयालनी पेठे रह्या. पढी दमदंत राजाए दूतनां मुखथी पांरवोने केहेवराव्युं के, “अरे जमो ! तमे शंशालानी पेठे किद्वामां पेसीने केम रह्या ठो ? बीलामानी पेठे तमे म्हारा निर्धणीया देशने तथा राजधानीने लुटी शुं पौरषार्थपणुं मेलव्युं ? जो तमारुं कुल कृत्रियनुं होय, तमे कृत्रिय हो, तमारा पूर्वजो पण कृत्रिय होय तेमजतमारी माता वीरपुत्रने जन्म आपनारी होय तो हवणां तमे मारी साथे युद्ध करो. अरे बीकणो ! जो तमे युद्धने माटे नहि आवो तो हवे पढी जीवता ठतां पण मूवानी पेठे आ नगरमांज बहुकाल पर्यंत रहो.” राजतेजथी प्रगळ्ळ एवा दूते तुरत सज्जामां आवीने ते सर्व पांरवोनी आगळ कहुं; परंतु कृत्रिय कुलमां उत्पन्न थयेला बलवंत अने कौरवो सहित एवा पांरवो वाणीने नियममां राखनारा मुनिनी पेठे मौनज रह्या. वली दमदंत जूपतिना पौरुषार्थने सहन करवा असमर्थ एवा पांरवो ते वखते दूतने उत्तर आपवाने पण समर्थ थया नहि. दूत पाठो आव्यो एटले बलवंत एवा दमदंत जूपतिये तुरत सर्व स्थानके पोताना विजयनो पट्टह वगमाव्यो के, “हे नगरवासी लोको ! तमे सौ सांजलो. में आ प्रचंरु एवाय पण पांरवोने जीत्या ठे.” पढी सर्व राजमंरुलमां पांरवोनी लज्जाने वृद्धि पमारतो ते राजमुकुटमणिरूप दमदंत जूपति पोतानी राजधानी प्रत्ये गयो. त्यां ते पोतानां तेजथी पूर्वे नाश थइ गयेली सर्व लक्ष्मी पुण्य प्रज्ञावने लीधे पाम्यो. दीर्घकाल पर्यंत पोतानां राज्यने पाद्रीने अवसरे उत्पन्न थयेला वैराग्यवाला ए दमदंत जूपतिये चारित्र लीधुं. कषायना उच्च रहित एवा ए राजर्षि पोतानी पूर्व कर्मनी क्रूर घाटीने जीतवा माटे बहु तप करवा लाग्या.

हवे कोइ वखते परिगृह रहित अने पंच समिति तथा त्रण गुप्ति युक्त एवा ए मुनिये पृथ्वी उपर विहार करता करता हस्तिनापुरना उद्यानने विषे कायोत्सर्ग कस्यो. आ वखते परिवार सहित महाबलवंत एवा पांरवो कौरवोनी साथे क्रीडा करवाने नगरनी बहार गया. त्यां पुण्यथी पवित्र आत्मावाला युधिष्ठिर राजाए, शांत तथा इंद्रियोने जीतनारा ए महामुनिने दीठा. तुरतज जेमना शरीरने विषे पुलकावली उत्पन्न थइ ठे एवा महाराजा युधिष्ठिरे पोताना चारे बंधुञ सहित हस्ति उपरथी नीचे उतरी त्रण प्रदक्षिणा पूर्वक नमस्कार करी

आनंदथी ए महामुनिनी बहु स्तुति करी. ते आ प्रमाणे. “ धन्य पुरुषोमां मुकुटरूप, सत्वगुणना समुद्ररूप अने पराक्रमथी बाह्यज्ञावरूप शत्रुने जीतनारा हे साधो ! तमे जयवंता वर्तो. तमे प्रथम अमारा सरखा बाह्य शत्रुने जीतीने पठी अंतरंग शत्रुने जीतवा माटे सज्ज अयेला गो. ज्ञावशत्रुने जीतवाथी त्रण जगत्तना प्राणीयो जेमना सज्जुणोनी स्तुति करे ठे तथा त्रण जगत्तमां पूज्यपणुं पाम्या ठे एवा हे मुनिराज ! तमे जयवंता वर्तो. ” आ प्रमाणे मुनिना चरणानी रजने वारंवार स्पर्श करीने स्तुति करता एवा युधिष्ठिर नूपति अत्यंत प्रसन्न अइ पोताना बंधुने सहित चाळया गया. पठी दुष्ट बुद्धिवालो दुर्योधन त्यां आव्यो. तेने पोताना क्रूर सेवकोए पेला मुनीश्वरने नामथी उलखाव्या एटले तो ते कहेवा लाग्यो के, “ अरे ! अमारा देशनो जंग करी अने वली आवुं पाखंरु करी तुं अहिं आव्यो ठे ? ठीकज अयुं जे आज तुं म्हारा हाथे चर्यो. ” वीर पुरुषोमां अधम अने क्रोधथी आकुल एवा दुर्योधने आवी रीते मुनिने तिरस्कार करी ए मुनिराजने एक बीजोराना फलथी प्रहार कस्यो. दुर्योधननी आवी चेष्टा जोइ परस्पर स्पर्धावंत एवा बीजा दोरता आवेला सेवकोए तुरत उपराजपर पछ्यरना वर्षादथी मुनिने रुधिरमय बनावी दीधा. जोके पांरवोए स्तुति करी अने कौरवोए प्रहार कस्यो तोपण ए मुनींइ एके उपर जरा पण संतोष तेम क्रोध दर्शाव्यो नहि. आ प्रमाणे उत्कृष्ट रीते शमताने ज्ञावता ए मुनि अनुक्रमे महा उदयवाला केवलज्ञानने पाम्या. मोक्षसुखना स्वादना अर्थी एवा हे श्रेष्ठ साधुने ! जेवीरीते शरीर बलवाला दमदंत राजर्षिये जाण तथा अजाण पुरुषोए करेला मान अपमानने विषे समतापणुं धारण करथुं तेवी रीते तमे पण निरंतर संसाररसना जोगने नाश करवामां समर्थ एवा समतारसने सेवो.

॥ इति दमदंत राजर्षि कथा ॥

जलणाउ नेमिसीमुत्ति ज्ञांतो जंजगेहिं उखितो ॥

सिगिकृअवारकमुणी, राममुने जयने सिद्धिगने ॥ ४५ ॥

अर्थ-ठागका नगरी बलवाथी “ हुं श्री नेमिनाथनो शिष्य तुं. ” एम

कहेता एवा जे पुरुषने जृञ्जक देवताए आकाशमां उठाळयो, पढी जे श्री नेमि-
नाथ प्रज्नु पासे दीक्षा लइ मोक्षपद पास्यो, ते श्री नवमा बलदेवना पुत्र श्री
कुब्जवारक मुनि जयवंता वर्तो ॥ ४५ ॥ आ कुब्जवारक मुनिनो अधिकार
रामना अधिकारमां कहेलो ठे. त्यांथी जाणी लेवो.

पंचविनिवपंमुसुआ, चणदशपुत्री जुहिष्ठलप्पमुहा ॥

दोमासी संलेहणपुत्रि सत्तुजये सिद्धा ॥ ४६ ॥

अर्थ—चौद पूर्वना धारणहार युधिष्ठिरादि पांच पांशुवो शत्रुंजय तीर्थने
विषे बे मासनी संलेखना करीने मोक्षगति पास्यो ठे. ॥ ४६ ॥

प्रकरणे विषे पांशुवचरित्र बहु म्होडुं ठे; परंतु आ ठेकाणे तो कांइक
रहस्य युक्त संक्षेपथीज कहीए ठीए.

॥ पांशुव चरित्र. ॥

जेमणे यौवनावस्थामां रहींने पण त्रण जगत्ने जीतवामां मलरूप क-
लाक्रीमाना सुजट एवा कामदेवने जीत्यो ठे; ते त्रण लोकना जनोए पूजेलां
चरणकमलवाला श्री नेमिनाथ प्रज्नु तमारा कळयाणोने वृद्धि पमानो. त्रण
जगत्मां प्रसिद्धयशना समूहवाला अने एज जवमां दीक्षाथी प्राप्त थयेला म-
होदयवाला श्री पांशुवोनुं पवित्र चरित्र फक्त पोताना बोधने अर्थे करुं ठुं.

ज्यां श्री शांतिनाथ, कुंशुनाथ अने अजितनाथ ए त्रणे जिनेश्वरोनां
म्होटां श्रेष्ठ चैत्यो निरंतर शोनी रह्यां ठे एवं कुरुदेशना आशुषणरूप अने
सर्व वस्तुसमूहना निवास स्थानरूप हस्तिनापुर नामे नगर ठे. त्यां श्रीरुष-
भदेव प्रज्नुना पुत्र कुरुराजाना असंख्य पूर्वजोथी सुशोन्नित एवा वंशने विषे
उत्पन्न थयेलो, शांत आकृतिवालो अने चंडसमान यशना समूहवालो श्रीशां-
तनु नामे राजा राज्य करतो हतो. संपूर्ण मंरुलवाला चंडनी पेठे कलानुथी
पूर्ण एवा ते राजामां निश्चे चंडमां कलंकनी पेठे मृगयाना व्यसनरूप एक म्हो-
टो दोष हतो. एक दिवस चपल एवा म्होटा अश्व उपर बेठेलो अने हाथमां
धनुष्य बाण धारण करवाथी अनेक जीवोने त्रास पमानतो ए राजा हरि-
णादि अनेक जीवोथी नरपुर एवा वनमां मृगया करवाने माटे गयो. त्यां
अत्यंत मृगयाना विनोदमां प्रवृत्त थयेला नृपतिये चारे तरफ अनेक बाणो

फेंक्यां, जेथी श्रेष्ठ मृगोनां टोलाउ नासवा लाग्या; शशलाउ बहु जयथी त्रा-
स पामवा लाग्या, सुवरो (जूमो) घुरघुर शब्द करवा लाग्या; शबरो नासी
जवा लाग्या, हाथीयो जामीमां पेसवा लाग्या अने चित्रको (एक जातना
मृगो) पण आम तेम दूर जवा लाग्या. पठी हरिणीने आगल करीने जामीमां
नासी जता एवा कोइ हरणेने जोइ जूपति तुरत तेनी पाठल चाड्यो. त्यां जामी-
नी अंदर वेगथी जता एवा तेणे स्वर्गथी पण अधिक शोजावालो एक महेल
दीठो. पठी आश्चर्य पामेलो ते महाराजा, तुरत अश्व उपरथी नीचे उतरी प-
गले पगले विविध प्रकारना कौतुकोने प्रफुल्लित दृष्टीथी जोतो ठतो ते सात
मालना महेल उपर चम्यो. जेटलामां ते लक्ष्मीना निवास स्थानरूप सात-
मा माल उपर आवी पडोच्यो तेटलामां तेणे त्यां उत्तमरूपथी शोजती, प्रफु-
ल्लित मुखवाली अने जाणे लक्ष्मीनी न्हानी खाणज होयनी ? एवी एक क-
न्याने दीठी. कन्याए पण राजाने तुरत पोतानी सखी पासे आदरसत्कार क-
रावी तेने आसन उपर बेसाच्यो. पठी प्रसन्न अयेला अने आश्चर्य पामेला रा-
जाए ते कन्याने पूठ्युं के, “ हे कड्याणि ! तुं कोण तुं ? अने आ महाव-
नमां सुखकारी महेलने विषे शा कारणथी रहे ठे. ” राजाना आवा
पृश्नथी प्रफुल्लित अयेला अंगवाली कन्याये कटाक्षथी जूपतिने उत्तर आपवानुं
पोतानी सखीने सूचव्युं एटले सखीये कह्युं. “ हे राजन् ! आप सांजलो.

वैताह्य पर्वत उपर रत्नपुर नगरमां सर्व विद्याधरोना मुकुटमणिरूप
जन्हु नामे राजा राज्य करे ठे. तेने गुणोए करीने श्रेष्ठ अने सर्व कलामां प्र-
वीण गंगा नामनी पुत्री ठे. अनुक्रमे तप्त सुवर्णना सरखा देहवाली ए पुत्री
मनोहर एवी यौवनावस्थामां आवी पडोची. एक दिवस पोताना खोलामां
वेठेली ते पुत्रीने पिताए पूठ्युं के, “ हे निर्मल मनवाली पुत्री ! तने कये
वर रुचे ठे ते तुं हवणां मने कहे ? ” पुत्रीये कह्युं. “ हे तात ! जे पुरुष
म्हारां वचनने जग पण उद्धंघन नहि करे तेज म्हारे वरवा योग्य ठे, बीजे
गुणवान् होय तो पण नहि. ” पठी जन्हु राजाए पोतानी पुत्रीने वरवा माटे
अनेक युवान राजपुत्रोने बोलाव्या; परंतु पुत्रीनी प्रतिज्ञा कडेवाथी स्त्रीनी प-
रतंत्रनाने लीधे जय पामेला ते राजपुत्रोमांथी कोइ गुण समूहथी प्रसि-
एवी ते कन्याने परायो नहि. हे राजन् ! ते दिवसथी आगंजीने पोतानी वि

द्याथी सिद्ध थयेला आ गृहने विषे निर्जयपणे रहेती, नवकार मंत्रनुं ध्यान करती, गुरुनी जक्ति तेमज जिनेश्वरनी पूजामां आसक्त एवी आ राजपुत्री निरंतर जिनेश्वर प्रभुना धर्मने सेवे ठे. वली निश्वे आजे प्रभुनी सेवा फलीभूत थइ ठे. कारण आज सवारे कोइ श्रेष्ठ नैमित्तिकनी साथे जन्हु राजाए अहिं आवीने हर्षथी आ कन्याने आ प्रमाणे कह्युं इतुं. “ हे वत्से ! निश्वे मृगयामां आसक्त थयेलो महा तेजवंत शांतनु राजा आजे अहिं आवशे अने ते त्हारा पूर्व जवना पुण्ययोगथी खरेखर त्हारो पति थशे. ” आ प्रमाणे इष्ट वचन कहीने पिता जन्हु महाराजा गया पढी तुरत आ विवेकवाली राजपुत्री गंगा, विविध प्रकारना उपचारथी विशेषे श्री जिनराजनी पूजा करवा लागी. सौभाग्य गुणना समुद्ररूप हे महाराजा ! तमे आ पुण्यना समूहथी प्रेरायला ठताज अहिं प्राप्त थया ठे. ” पढी हर्ष पामेला शांतनु राजाए कह्युं. “ म्हारे पण एनाथीज इच्छित कार्यनी सिद्धि ठे; माटे अद्भुत रूपनी खाण समान ए कन्यानुं वचन हुं क्यारे पण उल्लंघन करीश नहि. कारण एवो कयो पुरुष होय के, पोताने घरे आवेली लक्ष्मीनो वाणीवने तिरस्कार करे ? अर्थात् कोइ न करे. वली हे शुभ मनवाली ! ज्यारे हुं अजाणपणाथी कोइ वखत ए राजकन्यानुं वचन न मानुं त्यारे तेणे मने निश्वे त्यजी देवो. एज म्हारो दंभ हो. ” आ प्रमाणे तेउ परस्पर बहु हर्षथी बात करे ठे एटलामां शांतनुं राजानुं सर्व सैन्य तेनी पाठल आवी पहोच्युं. पढी पोतानी पुत्रीनी सखीनी विनंती उपरथी तुरत जन्हुराजा त्यां आवीने आदर पूर्वक बहु हर्षथी शांतनु राजाने मळयो. त्यारबाद ए भूपतिये, तेज वखते कामदेवने निवास करवाना मंदिररूप शृंगारने धारण करनारी अने बहु पुण्यथी महा देहकांतिवाली पोतानी पुत्री गंगाने महा उत्सव पूर्वक शांतनुं राजानी साथे परणावी. त्यार पढी ते भूपाल पोताना सासराथकी वैताढ्य पर्वतनी संपत्तिने तेमज गौरवपणाने पामी गंगाने साथे लश्ने महोत्सव पूर्वक सेना सहित लक्ष्मीथी श्रेष्ठ एवा पोताना नगर प्रत्ये आव्यो. त्यां गंगानी साथे बहु प्रेमथी जोग जोगवता ए राजानो शंकरनी पेठे केटलोक सुखमयकाल निर्गमन थयो. अवसर प्राप्त थये गंगाथे उत्तम ढीपनी पेठे पूर्व पूण्यथी पवित्र एवा श्रेष्ठ गर्जने धारण करचो अने दश मास पूर्ण थये उत्तम दिवसे श्रेष्ठ लक्षणोथी शोभता एक पूत्रने जन्म

आप्यो. पत्नी शांतनु राजाए विविध प्रकारना महोत्सवो करावी अने सर्व न-
गरवासी जनोने संतोष्य पामाती तुरत बहु हर्षथी पोताना पुत्रनुं “ गांगेय ”
एवुं नाम पाम्युं. जेम मन, सर्व इंद्रियो अने बुद्धि अनेक श्रेष्ठ ज्ञावोथी आ-
त्माने लालन पालन करे तेम ज्ञाग्यकलाथी मनोहर एवा ते बालकने चतुर
एवी पांच धावमातां लालन पालन करवा लागी.

एकदा मृगया रमवाने तैयार थयेला शांतनु राजाने जोइ दयालु चित्त-
वाली गंगाये तेने पोतानी पासे बोलावीने आ प्रमाणे कहुं. “ हे नाथ ! तमे
नीतिवंत पुरुषोमां अने शौर्यवंत पुरुषोमां अग्रेसर गणानु ठो ठतां मृगयाना वि-
नोदथी मृगादि जीवोने हणता तमे उत्तम पुरुषोना कया निर्मल गुणने प्राप्त
कस्यो ? हे राजन् ! प्राणीयोना नाश करनारी मृगया मनुष्योने बीजा जव-
मां निश्चे नरक आपनारी थाय ठे, एम विचार करीने हे आर्य ! तमारे तेनो
त्याग करवो जोइए. ” राणी आ प्रमाणे विनंती करीने पत्नी मौन रही एटले
ज्ञूपतिये कहुं. “ हे प्रिये ! सांजल. जोके सत्य. अने हितकारी एवुं त्हारुं व-
चन शीघ्र नीतिमार्ग प्रत्येज गति करे ठे. वली हुं पण दयारूप एक मूलवाला
धर्मने जाणुं तुं, तोपण मृगयानी इच्छाने त्यजी देवा समर्थ थतो नथी, माटे
हुं पोतेज हृदयमां विचार करीने तेने त्यजी दनु त्यां पर्यंत तुं मने ना नहि
पाम. वली हे मृगाक्षी ! आ व्यसनो महा दोषने लीधे आ लोकमां तेमज प-
रलोकमां बहु दुःखकारीज थाय ठे, एम हुं जाणुं तुं. तथापी खरजनी पेठे
तेने त्यजी देवाने हुं असमर्थ तुं. हे जडे ! निश्चे हंमेशा हिंसारूप अधर्मने सारी
रीते जाणतो तथा ते अहिंसारूप (दयामय) आश्रवने स्मरण करतो हुं मृग-
याने अर्थ जाउं तुं. कारण ते विना हुं रहि शकतो नथी. हाहा !! हवे शुं
करुं ? ” आ प्रमाणे शांतनुराजा पोतानी प्रियाने कहीने अनेक सुजटो स-
हित मृगया करवा गयो. पाठल पोतानां वचनना अपमानथी खेद पामती
गंगा पण पुत्र सहित वैताढ्य पर्वत उपर पोताना पिताने घेर गइ. बहु काले
शांतनु ज्ञूपति मृगया करीने पोताना घर प्रत्ये आव्यो. त्यां ते पुत्र सहित रा-
णीने पोताना पिताने घेर गयेली सांजली बहु खेद पाम्यो. वली वारंवार गं-
गाना गुणगमूहने हृदयमां संजारतो तेमज पोताना पुत्रने पण फरी फरी
याद लायतो ते मद्भागजा, स्मरण करवा योग्य ज्ञोगथी उत्पन्न थयेली काम

सुख संपत्तिने क्यारे पण नहि पामतो ठतो बहु शोक करवा लाग्यो. पढी स्त्री पुत्रना बहु वियोग दुःखथी शांतनु राजाए मृगयानुं व्यसन त्यजी दइ चो-विश वर्ष पर्यंत घरने विषेज निवास कस्यो. त्यारबाद स्वप्नावथीज नुस्केरा-येला ते महिपतिये स्त्री पुत्रना वियोगने चुली जइ तुरत पूर्वनी पेठे रसथी मृगया विनोद करवानो आरंभ कस्यो.

एक वखते मृगया करवाने वनमां गयेला ते नृपतिने हाथमां धनुष्यबा-ण धारण करनारा, शरणे आवेलानुं रक्षण करनारा, आनृषणोथी सुशोभित अंगवाला अने श्रेष्ठ आकृतिवाला कोइ युवान् कुमारे आ प्रमाणे स्पष्ट कह्युं. “अरे ! अहिं सर्व जीवोनुं रक्षण करनार हुं विद्यमान ठता तुं पारधिनी पेठे निर्दयमनथी मृगादि जीवोने नाश करनारी मृगया केम करे ठे ? आस्थानके संसारना मूलरूप अने अपवित्र एवी मृगया त्यजी दे, नहि तो हुं तने तुरत आ बाणवमे मारी नाखीश. ” कुमारनां आवां वचनथी शांतनु राजाए हसीने कह्युं. “हे बाल ! हुं त्हरां आवां वचनथी जय पासुं तेवो नथी, अहो ! मृगना वा-लकनो शब्द सांजलीने शुं केशरीसिंह नाशी जाय खरो ? पढी बने जणानुं बाणादि शस्त्रोवमे महा घोर युद्ध चाड्युं, तेमां नृपतिनां सर्व बाणो कुमारे बेदी नाख्यां; परंतु दयाने लीधे तेणे राजाने मास्यो नहि. नृपतिये क्रोध क-रीने कुमारनो नाश करवा माटे बहु बाणो मूक्यां, पण जेम वायुनी आगल बीजा साधारण शब्दो निष्फल आय तेम कुमारनी विद्याना बलथी निष्फल थया. पढी पोताना सर्व सैन्यसहित शांतनु राजा कुमारनी संगाथे युद्धकरतो ठतो विचारवा लाग्यो के, “आ कोइ देवता म्हारी परीक्षा करवा आव्यो ठे के शुं ? ” आ अवसरे युद्धना जयंकर शब्द सांजली रणनृमिमां आवेली गं-गाए पोताना पतिने तथा पुत्रने जोइ बहु हर्ष पामता ठता आ प्रमाणे कह्युं. “पोताना वंशमां मुक्ताफलरूप अने सज्जुणोथी मनोहर एवा हे पुत्र गांगेय ! त्हरा सरखाने क्यारे पण पोताना पितानी संगाथे युद्ध करवुं योग्य नथी, माटे तुं ऊट युद्धने त्यजी दइ जक्तिथी पोताना पितानां चरणकमलने प्रणाम कर. कारण के, कुलीन पवित्र पुत्रो क्यारेय पितानुं मनवमे करीने पण अपमान करता नथी. ” पोतानी मातानां आवां वचन सांजली प्रबोध पामेला श्रेष्ठ गांगेय कुमारे, युद्ध त्यजी दइ जक्तिथी पोताना पितानां चरणकमलने

विषे प्रणाम कखा. शांतनु राजाए पण ते पोताना पुत्रने मूकी दइ अने ते पोतानी प्राणप्रिया गंगाने जोइ मनमां बहु आनंदथी विचार करता तेने नल-खी. पठी तेणे गाढ स्नेहथी ते पोताना पुत्रने आलिंगन करी प्रेमपूर्वक अति-स्वारवालां मधुर वचनथी प्रियाने कह्युं. “ हे प्रिये ! तुं वेगथी पोताना पिताने घेर गइ; तेथी जेम कमल विनानुं म्होटुं तलाव शोजारहित देखाय तेम म्हा-रुं सर्व घर पण तेवुंज मालम पमे ठे. हे कमलाक्षी ! जेम प्रद्युम्नयुक्त लक्ष्मी विना कृष्ण क्यारे पण प्रीति न पामे तेम पुत्रयुक्त त्हारा विना म्हारुं मन क्यारे पण धीरज नथी पामतुं, माटे हे प्रिये ! कुलमां आज्ञाकरणरूप पुत्रस-हित तुं पोताना मंदिरने सुशोभित कर. कारण हे मृगाक्षी ! कुलकन्याउ निश्चे पोताना घरने विषे शोभा पामे ठे. ” पतिनां आवां वचन सांजलीने तेज वखते चंडसमान मनोहर मुखवाली गंगाए कह्युं. “ हे प्रिय ! संसाररूप वनने वृद्धि पमारुवामां मेघसमान आ जोगो मने प्रीति करता नथी, माटे हुं तो अहिंज रहिने श्री जिनेश्वर प्रभुए कहेला निर्मल धर्मनुं आचरण करी-श. हे नृपति ! आपनुं कढ्याण आउ अने तमे पुत्रसहित पोताना नगरमां जइने दीर्घकालपर्यंत राज्य करो. ” पठी प्रियाना महा घोर कदाग्रहने जाणी खेद पामेलो राजा तेजथी देदीप्यमान एवा पोताना पुत्र गांगेयने साथे लही पोताना नगर प्रत्ये गयो.

पठी कोइ वखते वनमां क्रीडा करवाने गयेला शांतनु राजाए कोइ ठे-काणे नदीना कांठे उजेली कोइ महारूपवती कन्याने दीठी. “ तुं कोण तुं, कोनी पुत्री तुं अने अहिं केम उज्जी तुं ? ” एम नृपतिथे पूठ्युं एटले कन्याये कह्युं के, “ मनुष्योमां रत्नरूप हे महाराजा ! हुं नावीकनी पुत्री तुं अने आ नदीना कांठे नावने चलाववा माटे उज्जी तुं. वली लोकोमां सत्यवती नामथी हुं प्रसिद्ध तुं. ” कन्यानां आवां वचन सांजलीने तेनां रूपथी उत्पन्न थयेला गाढ अनुरागना समूहथी शांतनुराजा तेना पिता पासे जइने आ प्रमाणे कहेवा ला-ग्यो. “ हे नाविक ! रूपपात्र पोतानी पुत्री मने राजाने आपीने अने म्हा-पामेथी अमंगल्य लक्ष्मी पामीने तुं पोताना स्वजनोनी साथे दीर्घकाल पर्यंत अमंगल्य सुखोने जोगव. नृपतिनां आवां वचनथी अति प्रसन्न थयेला नाविकं कहुं. “ हे नृपति ! हुं म्हाणी पुत्री आपने नहि आपुं. कारण के, तमारे

गांगेय नामनो महा बलवंत पुत्र ठे, तेथी राज्यज्जारने धारण करवामां समर्थ एवा ते पुत्र ठता म्हारी पुत्रीना पुत्रने राज्य क्यांथी मले ? माटे खरेखर उत्तम रूपवाली म्हारी पुत्री हुं आपने नहिज आपुं. ” पढी इच्छित कार्यनी सिद्धि नहि थवाने लीधे अति खेद पामेलो शांतनुराजा पोताना घर प्रत्ये आव्यो. त्यां आ सर्व वात जाणीने मनमां अत्यंत खेद पामेलो गांगेय कुमार विचार करवा लाग्यो. “ निश्चे जेजुए अतिपूज्य अने देवरूप पोताना मातापितानी आशा पूर्ण करी नथी ते अधम पुरुषोना जीवितने धिक्कार थानु अने तेमनुं जुज विर्य पण वृथा ठे, माटे ज्यारे हुं साध्य अथवा असाध्य विविध प्रकारना उपायथी ते कन्या म्हारा पिताने अपावुं त्यारे हुं निरंतर मनुष्योमां उत्तमपणुं पामुं. ” आ प्रमाणे विचार करीने गुणोथी गरीष्ट एवो गांगेय कुमार पोताना स्वजनोने साथे लइ नाविक पासे आंवीने अमृतथी पण अधिक रसवाली वाणीवने करीने कहेवा लाग्यो. “ हे नाविक ! अनुरक्त चित्तवाला अने योग्य एवा श्री शांतनु राजाने तुं पोतानी पुत्री शा कारणथी नथी आपतो ? ते हवणां कहे ? ” नाविके कहुं. “ हे कुमार ! हुं म्हारी पुत्री तमारा पिताने शीरीते आपुं ? कारण तमे तेमनां राज्यने धारण करो तेवा पुत्र ठे तो पढी म्हारी पुत्रीना पुत्रोए करीने शुं ? अर्थात् तमे ठता म्हारी पुत्रीना पुत्रोने राज्य मले नहि. एज कारणथी हुं म्हारी पुत्री तेमने आपतो नथी. ”

गांगेये कहुं. “ आजथी म्हारेआ जवमां राज्यासने बेसवानो नियम ठे; माटे हुं म्हारी पासे याचना करुं तुं के, तुं पोतानी पुत्री ऊट म्हारा पिताने आप. कारण शीघ्र आवी पमेला हितकार्यमां कयो पुरुष विलंब करे ? अर्थात् कोइ न करे. ” पढी नाविके कांश्क हसीने कहुं. “ राजकुमार ! तमे राज्यनो निषेध कस्यो, परंतु तमने तमारा जेवा बलवंत पुत्रो थाय तो तेजु राज्यना अधिकारी कहेवाय माटे हुं म्हारी पुत्री तो नहिज आपुं. ” पढी पितानी ज्ञक्तिने विषे आसक्त चित्तवाला कुमारे नाविकने कहुं. “ जो म्हारां चित्तने विषे एम ठे तो मने आ जवने विषे महाघोर एवं ब्रह्मचर्य व्रत हो. ” गांगेयनां आवां वचनथी अति हर्षित थयेला नाविके कहुं. “ हे उत्तम राजपुत्र ! त्यारे तो हवे आ म्हारी पुत्रीने लइ जइने तमे ऊट पोताना पितानी साथे परणावो. ” पढी पोतानी कार्यसिद्धिथी अति हर्षित चित्तवाला गांगेय कुमारे ते कन्याने

साथे लइ जइ तुरत पोताना पिता शांतनु राजानो मनोरथ पूर्ण कर्यो. पढी उत्तम लोकोत्तर गुणवाला अने महाज्जक्त एवा गांगेय कुमारने विषे पोताना सर्व राज्यनो जार मूकीने शांतनु राजा सत्यवतीनी साथे जोग जोगववा लाग्यो. अनुक्रमे जूपतिनी साथे इन्ना प्रमाणे जोग जोगवता सत्यवतीने महाज्जुजवलवाला चित्रवीर्य अने विचित्रवीर्य एवा नामना बे पुत्रो थया. केटलोक काल गया पढी शांतनु राजा काल धर्म पाम्यो एटले गांगेय तुरत राज्येन विषे चित्रवीर्यने वेसारयो अने विचित्रवीर्यने युवराज पढी आपी.

कोइ वखत गांगेय कोइ महायुद्धमां गया हता, एवामां पाठलथी शत्रु-लए आवीने विचित्रवीर्यने मारी नाख्यो. ते वातनी खबर सेवकोए गांगेयने कही; तेथी तेमणे ते पोताना बंधुने मारनार शत्रुने मारी नाख्यो. पढी गांगेये हर्षथी विचित्रवीर्यने राज्यसन उपर वेसारी अने तेने अंबा, अंबामा अने अंबीका नामनी त्रण उत्तम राज्य कन्यानु परणावी. विचित्रवीर्य पण बहु कामासक्तिने लीधे थयेला क्यथी मृत्यु पाम्यो अने तेनी त्रण स्त्रीयोने अनुक्रमे जाणे सज्जन पुरुषोने मान्य एवा साक्षात् पुरुषार्थज होयनी ? एवा सुशुणोथी शोचता धृतराष्ट्र पांसु अने विडुर एवा नामना त्रण पुत्रो थया. पढी दृढ ब्रह्मचर्य ब्रतवाला गांगेये, धृतराष्ट्र पुत्रने उत्तम रूपवती गांधारी विगेरे श्रेष्ठ आठ राजकन्यानु म्होटा उत्सवथी परणावी. अनुक्रमे ते स्त्रीयोने न्यायना जाण एवा डुर्योधनादि सो पुत्रो थया के, जेउ कुरुराजाना वंशने विषे उत्पन्न थवाथी कौरवो कहेवाया. डुर्योधनना जन्मना त्रीशमे मासे एवी आकाश वाणी अइ के, “ मद्यना समान पीलां नेत्रवालो आ डुर्योधन, फक्त पोताना कुलनो नदि पण सर्व कत्रियोनो नाश करनारो अशे. ”

एक दिवस सुरपुरना अंधकवृष्णि राजानी पुत्री कुंतीनी कोइ पुरुषे वर्णन करेली रूपलक्ष्मीने सांजली पांसुकुमार तेने विषे बहु अनुराग धरवा लाग्यो. सज्जामां वेठेला अंधक वृष्णराजाना खोलामां वेठेली कुंतीये पण कोइ पुरुषे वर्णन करेला पांसु कुमारना गुणो सांजल्या, ते उपरथी पांसुने विषे बहु अनुराग धरती ते कुंतीये एवी प्रतिज्ञा करी के, “ आ जवने म्हांगे जर्ता पांसुराजा हो, नदि तो म्हारे संयम लेवो योग्य ठे. ” त्यारपर्व जेम मुनियो पोतानुं मन आत्माने विषेज आगेपण करे तेम कुंतीये

क्रीडावन, पोतानी सखीयोनी वार्ता अने कुतुहल इत्यादि अनेक स्थानोथी पोतानां मनने खेंची लइ फक्त पांशुराजाने विषेज धारण करचुं. कह्युं ठे के-पूर्वज्जवमां जे माणसने जेनी साथे शुज्ज अथवा अशुज्ज जेवो मेलाप थयो होय ते माणसने आ ज्जवमां तेना दर्शनथी अथवा तो तेने सांज्जलवाथी बहु प्रीति आय ठे.

हवे पांशुकुमार कुंतीना वियोगथी पोताने घरने विषे सुख न परवाने लीधे वनमां फरतो हतो, एवामां तेणे लोहमयबाणथी विंधायेला अने मूर्छा पामेला कोइ पुरुषने दीठो. वली तेणे ते पुरुषनी पासे परेखुं एक खरू दीठुं. पढी तो दयाथी ज्ञींजाइ गयेला चित्तवाला अने कुंतीना वियोगदुःखने जूली गयेला पांशुकुमारे ते पुरुषने देखवा मात्रथीज पोताना चित्तमां “आ कोण ठे ?” एम विचार करवा मांशुचो. वली ते खरूनी उपर परेली बे औषधीजने जोइ अने तेना महिमाने जाणी दयावंत पांशुकुमारे ते पुरुषने एक औषधी-वने शब्दरहित अने बीजीवने घा रहितकस्यो. पढी “तुं कोण ठे अने त्हारी आवी अवस्था केम अइ ?” एम पांशुकुमारे पुठ्युं एटले ते पुरुषे कह्युं के, “हे सुज्जग ! हुं अनिलगति नामे विद्याधरोनो प्रौढ समृद्धिवालो तथा महा प्रताप-वालो राजा ठुं. कामदेवने वश अयेला अशनीवत विद्याधरे बलथी म्हारी प्राणप्रियानुं हरण करचुं. हुं तेनी पाठल जवा लाग्यो एटले महाकोपथी ज्जरपुर अयेला ए विद्याधरे तुरत मने आवी अवस्था प्रत्ये पहोचान्यो. हे महाज्जाग ! एज वखते निष्कारण उपकारी एवा तमे म्हारा ज्ञाग्ययोगथी अहिं आवी पहोच्या. जे दयाथी ज्ञींजायेला चित्तवाला तमोए मने आ मरणांत दुःखकारी कष्टथी मूकाव्यो. हे ज्ञाइ ! जीवितदान आपनारा तमोने हुं शुं ऊट प्रत्युपकार करुं ? हे राजन् ! आ बे औषधी अने आ मुझा ए बन्ने वस्तुजने गृहण करो. हे बंधो ! तमे आ मुझाना योगथी इष्टस्थाने शीघ्र पहोची शकशो. वली तमे ज्यारे मने संज्जारशो त्यारे हुं आपनी पासे हाजर अइशं.” आ प्रमाणे ते विद्याधर पांशुकुमारने कहीने पोताने स्थानके गयो अने विद्याधरना गुणथी हर्ष पामेलो पांशुकुमार पण ते विद्याधरने तथा कुंतीने पोतानां चित्तमां वारंवार स्मरण करतो तुरत पोताना नगरप्रत्ये आव्यो.

हवे कोइ एक दिवस पांशुना वियोगदुःखथी आकुलव्याकुल अयेली

ते राजकुमारनी प्राप्तिने दुर्लभ मानवाश्री अति खेद पाभेली कुंती मृत्यु पाम-
 वानी इच्छाश्री ऊट क्रीडावनमां गइ. त्यां ते राजकुमारी हाथ जोडीने "हे
 कुलेदेवता ! दुर्लभ पतिवाली अने शरणरहित एवी हुं तमारी प्रार्थना करीने
 आज मरण पासुं वुं." एम कहीने तेणे पोताना कंठने विषे पास बांध्यो. पठी
 जेटलामां अमश्री पीमा पामती कुंती पोतानां चित्तमां पांशुराजानुं स्मरण
 करती वती लटकी तेटलामां मुझना प्रजावश्री पांशुकुमार "हे प्रिये ! तुं व-
 लात्कार न कर ! न कर !! त्वारा पुण्यने लीधे हुं पांशुकुमार पोतेज अहिं
 आवी पहोच्यो वुं." आ प्रमाणे कहेतो एवो पांशु त्यां आवी पहोच्यो अने
 तत्काल तेणे पोताना हाथश्री कुंतीना कंठपाशने ठेदी नाख्यो. पोताने व-
 हालो पति पांशुकुमार प्राप्त थयेलो जाणी परसेवा अने रोमांचादिकश्री पो-
 ताना शरीरने विषे बहु ज्ञावने वृद्धि पमारुती कुंती अत्यंत हर्ष पामी. पठी
 सतीपणाने इच्छती एवी हर्षवंती कुंतीये सखीयोए आणेलो योग्य उपचारश्री
 गांधर्वविवाहवने पांशुराजानो पाणीग्रहण कस्यो. पठी तेज वखते त्यां संज्ञोग
 करवाश्री ऋतुस्नानवाली कुंतीये दैवयोगश्री गर्ज धारण कस्यो अने ते वात
 अवतंसिकानामनी दासीये पांशुराजाने कही. पठी पोतानुं कार्य सिद्ध अयुं ए-
 टले पांशुकुमार मुझना योगश्री पोताना देशमां गयो अने गर्ज धारण करती
 एवी कुंतीने तेनी सखीयोए गुप्तरीते राखी. जेम रोहणाचल पर्वतनी जूमि
 गोपवी राखेलां रत्नने वेगश्री प्रगट करे तेम निरंतर धावमाता अने सखीयोए
 गोपवी राखेली कुंतीये अवसरे एक पुत्रने जन्म आप्यो. लज्जाश्री मन विना
 ते पुत्रने कुंतीये एक कांसानी पेटिमां मूकीने पोतानी सखीयोनी पासे ते
 पेटिने गंगाना महा प्रवाहमां तणाती मूकावी. अनुक्रमे गंगाना महा प्रवाह-
 मां तणाती ते पेटि इस्तिनापुरनी पासे आवी पहोची. त्यां सवारे स्नान क-
 रवा गयेला नागसारथीये ते पेटि लड लीधी. पठी जेम वादलाश्री निर्मुक्त
 अयेला सूर्यने जोड चकलो इर्ष पामे तेम पेटि उधारवाश्री बालकने जोड
 इर्ष पामेला सारथीये ते कुमारने पोताना पुत्रनी पेठे मानी पोतानी स्त्री रा-
 थाने सांप्यो. मातापिताए तेनुं "कर्ण" नाम पाम्युं. अनुक्रमे वृद्धि पामेलो
 अने गुणाना स्थानरुप ए नागसारथीनो पुत्र [कर्ण] धृतराष्ट्र जूपतिने वड
 बहालो वड पस्यो.

पढी अंधकवृष्णि नूपतिये, धावमाता पासेथी कुंतीना चित्तना अन्नि-
 प्रायने जाणी जेम रात्रीने चंडनी साथे परणावे तेम तेने म्होटा उत्सवथी
 पांशु कुमारनी साथे परणावी. मडक राजानी पवित्र पुत्री माडकी पण गु-
 णोथी आसक्त थवाने लीधे स्वयंवरमां पांशुने परणी; तेथी पांशुने कुंती अने
 माडकी एवी बे स्त्रीयो थइ. जेम कामदेव रति अने प्रीतिनी साथे क्रीडा करे
 तेम महा शक्तिवंत अने प्रसरता प्रतापवालो पांशुराजा पण ते पोतानी बने
 स्त्रीयो साथे जोगोने जोगवतो हतो. पढी कोइ एक दिवसे रात्रीना वखते
 बहु ज्ञाग्यवाली कुंतीये स्वप्नामां मेरु पर्वत, क्षीर समुद्र, सूर्य चंडनुं प्रतिविंब
 अने लक्ष्मी एटली वस्तुज दीठी. स्वप्नप्रज्ञावथी रत्नगर्जा (पृथ्वी) नी पेठे
 उत्तम गर्जने धारण करती कुंती निरंतर दिवस दिवसने विषे श्रेष्ठ धर्मकार्य-
 रूप मनोरथोनो विचार करती हती. पढी जेटलामां शुभ्र लग्ने सारा दिवसे
 अने सूर्यादि पांच ग्रहो उच्चस्थाने रह्ये बते कुंतीये पुत्रीने जन्म आप्यो तेट-
 लामां आकाशथी पांशुराजाना घरने विषे पुष्पवृष्टि थइ. “ उहलता दया दा-
 नदमादि सर्व गुणोए करीने शोभतो आ राजकुमार निश्चे धर्मपुत्र ठे. ” एम
 उच्चार करता देवतानुं ते वखते महा हर्षथी पांशुना घरने विषे आव्या. सारो
 दिवस, देववाणी अने महोत्सवोए करीने युधिष्ठिर एवा नामथी प्रसीद्ध थये-
 लो ते कुमार प्रशंसा करता एवा मनुष्योनी मध्ये सत्य गुणोथी वखाणवा
 योग्य अने कलाधारी थयो. कुंतीये बीजी वखत रात्रीने विषे स्वप्नामां पोताना
 आंगणे वायु देवताए वावेला कल्पवृक्षने फलीनूत थयेलुं जोशने पढी जागी
 गयेली ते बहु हर्ष पामी. जेम ढीप मोतीने धारण करे तेम कुंतीये स्वप्नना
 प्रज्ञावथी जगतने विषे उत्तम एवा गर्जने धारण कस्यो. आ वात पांशुराजाए
 जाणी; तेथी ते विश्वमां बहु हर्ष अने संतोष पाम्यो. पढी ज्यारे गांधारीये
 डुयोधनने जन्म आप्यो, तेनी पाठल त्रण पहोरे कुंतीये बीजा पुत्रने जन्म
 आप्यो. ते वखते आकाशमां “ आ पुत्र वज्र समान शरीरवालो, श्रेष्ठ धर्मने
 विषे धीरजवंत अने म्होटा बंधुनी सेवा करवा तत्पर अने ज्ञीम (ज्ञयंकर)
 बलवालो थशे. ” एम आकाशवाणी थइ. आ उपरथी लोकमां ए पुत्रनुं
 ज्ञीम नाम पर्युं.

कोइ वखत पांशुराजा, पोतानी प्रियानुं सहित कोइ पर्वतने विषे क्रीडा-

करवा गयो हतो, एवामां त्यां कुंतीना हस्तकमलथी महा वज्र समान देह-
 वालो त्रीमसेन बालक, पृथ्वी उपर पत्नी गयो. जाणे इंद्र वज्र मुक्युं होयनी?
 एवा त्रीमसेनना पम्वाथी नीचे रहेली सर्व शिलाउ घंटीना योगथी कोम-
 ल चोखानी पेठे तत्काल चूर्णरूप अइ गइ. “आ कुमार महावज्रकाय ठे.”
 एम कहेता एवा देवतानुए, अकृतांग (जेना शरीरने विषे जरा पण नथी
 वाग्युं.) एवा ते बालकने लइने कुंतीने आप्यो; जेथी ते अंधकवृष्णि राजानी
 पुत्री कुंती, पांमुराजा सहित बहु हर्ष पामी. पढी कुंतीये महा पुण्ययोगथी
 अवसरे त्रीजा गर्जने धारण करयो. आ वखते तेणे स्वप्नामां ऐरावतहस्ति
 उपर वेठेला इंइने जोयो. “शुं हुं ते हाथमां धनुष्य धारण करीने अनेक दै-
 त्यने दली नाखुं अथवा तो शत्रुतना वक्रस्थलने चूर्ण करी नाखुं.” आ प्रमा-
 णे तेणे दोहन उत्पन्न अयो हतो. पढी पूर्ण अवसरे कुंतीये, विश्वमां उत्कृष्ट
 अने सूर्य समान देदिव्य अंगवाला एक पुत्रने जन्म आप्यो. आ वखते आ-
 काशमां देवतानुए “आ इंद्रपुत्र अर्जुन ठे” एम म्होटो ध्वनी करीने अप्स-
 रानुना नाच अने वार्जात्रोना शब्द पूर्वक पुष्पनो वर्षाद वरसाव्यो. पांमुरा-
 जाए पण पुत्र जन्मनो म्होटो उत्सव कस्यो. माइकीने पण कुलरूप समुझे
 उल्लास पमाम्बामां चंद्ररूप नकुल अने सहदेव नामनां वे पुत्रो थया. महा-
 राजा पांमु आ पांच पुत्रोए करीने पृथ्वीने विषे बहु शोभतो हतो. धृतराष्ट्र
 राजाने पण अनुक्रमे शत्रुतनो नाश करवानी इच्छावाला सो पुत्रो थया. ते
 सर्वे शास्त्रमां केहेली कलानुना समूहना जाण अने कुलने आनंद आपवामां
 चंदनवृक्ष समान थया. सो पुत्रोए करीने धृतराष्ट्र राजा संपूर्णपणाने पामेला
 कौरवपत्नीने प्रबोध पमाम्बानारा अने तारातुथी विंटलाएला चंइनी पेठे बहु
 शोभतो हतो.

हवे एक दिवस पांमुराजासहित कुंती यात्राने माटे नासीकपुरप्रत्ये
 गइ. त्यां तेणे चंद्रप्रज्ञ तीर्थकरनुं म्होटुं नवीन चैत्य कराव्युं. जिनेश्वरनी पूजा,
 आरती, नृत्य, दानादि सर्व क्रीया करीने पुण्यथी पवित्र अंगवाली ते पोता-
 ना पतिनी साथे पोताना नगर प्रत्ये थावी. जे मनुष्य आ नासीक नगरने वि-
 षे रहेला श्री चंद्रप्रज्ञ तीर्थकरने ज्ञात्थी प्रणाम करे ठे, ते आवता जवने
 गिरे बोधी बीजने पामी अंत उत्तमगतिने पामे ठे. सत्यवाणीवालो अने पो-

तानी मेले प्रसिद्धि पांमेलो श्री धर्मपुत्र युधिष्ठिर, पवनना सरखा महा जुजब-
लवालो पवन पुत्र ज्रीम, त्रणलोकमां विजय मेलवनार इंद्र पुत्र अर्जुन अने
महाजुज पराक्रमवाला सहदेव तथा नकुल ए पांच पांशुवो कहेवाय ठे.

॥ इति पांशुवचरित्रे पांशुवोत्पत्तिनामा प्रथमोधिकारः ॥ १ ॥

त्रण जगतनुं रक्षण करनारा बे चरणकमलवाला, सत्पुरुषोने स्मरण
करवा योग्य ठे नाम जेमनुं एवा, इंद्रादि देवतानुं नमस्कार करेला अने श्रेष्ठ
मुक्तिरूप स्त्रीना पति एवा श्रीनेमिनाथ नामना अरिहंत प्रजुने हुं नमस्कार करुंहुं.

हवे धृतराष्ट्रना डुर्योधनादि सो पुत्रो, पांशुराजाना युधिष्ठिरादि पांच पु-
त्रो अने नागसारथीनो पुत्र कर्ण ए सर्वे निरंतर एकठा मलीने क्रीमा करता
हता. तेमां हुं बुद्धिवालो अने ठल करवामां तत्पर एवो बंधुसहित डुर्योधन
पोतानी क्रीमाथी सरल स्वजाववाला पांशुवोने निरंतर बहु ठेतरतो हतो. ह-
मेशां स्वजावथीज उद्धत आत्मावालो ज्रीम, सो कौरवोनी मायाने जाणीने
तुरत तेने पोताना बलवमे कुटतो अने जुज पराक्रमथी काढी पण मूकतो.
एक दिवस उंधी गयेला ज्रीमसेनने दुष्ट बुद्धिवाला कौरवोए ठलथी बांधीने
पाणीमां फेंकी दीधो. त्यां क्लणमात्रमां जागी गयेला तेणेपोताना पराक्रमथी
बांधेली दोरीने त्रोमी नाखी. आ प्रमाणे हमेशां धृतराष्ट्रना पुत्रो [कौरवो]
वायुकुमार [ज्रीमसेन] ने तिरस्कार करता. ज्रीमसेन पण ते सर्वेने जेम वि-
ष्णु, दैत्योने पराजव पमामे तेम पराजव पमारतो. दुष्ट बुद्धिवाला डुर्योधने
ज्रीमसेनने जोजनमां विष आप्युं; परंतु ते तो तेने पुर्वपूण्यना योगथी अमृत-
रूपे परिणम्युं. आ एक अमने म्होटुं आश्चर्यकारी थ्युं. ए डुर्योधन क्रोधथी
ज्रीमसेनने मारवा माटे जे जे प्रयत्न करतो, ते ते अपात्रने विषेआपेला दाननी
पेठे निष्फल थता. पढी धृतराष्ट्रना डुर्योधनादि पुत्रो, पांशुना युधिष्ठिरादि पु-
त्रो अने नागसारथीनो पुत्र कर्ण ए सर्वे कृपाचार्य गुरुनी पासे अज्ञ्यास करवा
लाग्या. अनुक्रमे अज्ञ्यास करता ए सर्वे कुमारोमां बुद्धिना गुणथी कर्ण अने
अर्जुन ए बनेजणा अधिकपणुं पाम्या. ते उपरथी कपट चिंतवालो डुर्योधन,
ते बने उपर निशंकपणे निरंतर छेप राखवा लाग्यो.

कोइ वचूते, अनाध्यायना दिवसे क्रीमा करता ते कुमारोनो दमो कूवामां

पदि गयो. पठी तेने काढवा माटे बहु महेनत करी; परंतु प्रयास निष्फल थयो, तेथी ते सर्वे कुमारो कूवाना कांठे जमवा लाग्या. एवामां अश्वस्थामा नामना पुत्रसहित झेण नामे कोइ सर्व धनुर्वेदने जाणनारो ब्राह्मण त्यां आवी पडोच्यो. तेणे सर्वे कुमारोने कह्युं के, “अरे कुमारो ! पिताना धनमांथी ज्ञाग नहि पामेलानी पेठे खेद पामेला तमे आ कूवाने कांठे निरुद्यमी अइ केम उजा ठे ?” कुमारोए “अमारो दमो आ कूवामां पदि गयो ठे.” एम तेनी आगल कह्युं एटले ते ब्राह्मणे परस्पर संधामेला बाणोथी ते दमाने बहार काढी दीधो. पठी गांगेये लोकमां आश्चर्यकारी झेणानी आवी धनुर्वेदनी कला जाणीने श्री कृपाचार्य गुरुनी आज्ञाथी ते सर्वे कुमारोने धनुर्वेदनो अ-प्यास कराववा माटे ते झेण विप्रने सोंप्या. पठी जेम ताराने विषे चंडमा शोन्ने तेम सर्वे कुमारोमां निरंतर कांतिथी कर्ण शोन्नवा लाग्यो अने अर्जुन तो तेथी पण अधिक एटले जाणे साक्षात् सूर्यज होयनी एम देखावा लाग्यो.

पठी सर्वे कुमारोमां ऊट बाणने धनुष्य उपर चढाववुं, धारी राखवुं, पावुं खेंची लेवुं, दूर फेंकवुं अने दृढ प्रहार करवो. ए सर्व कलानने विषे अ-र्जुन अधिक गणायो. जो के झेण गुरु पोतानी दृष्टी बलवंत एवा सर्वे कु-मारोने विषे सरखी राखता हता तो पण ते, नभ्रपणामां, जुज पराक्रममां अने शौर्यमां अर्जुनने बहु वखाणता. एक दिवस झेणगुरु, सर्व शिष्योनी साथे यमुना नदीमां क्रीडा करता हता एवामां कोइ जलचर जीव, तेमनो एक पग पकळीने खेंचवा लाग्यो. जो के गुरु पोतेज पोतानो पग ठोढाववाने समर्थ हता तो पण तेमणे शिष्योनुं विनयपणुं जोवाने माटे म्होटो पोकार कखो एटले सर्व शिष्यो त्यां आव्या; परंतु कोइ तेमने ठोढाववाने समर्थ थयो न-हि. पठी अर्जुने तुरत पोतानां धनुष्यना रणत्कार शब्दवमे करीने ए कुइ जं-तुथी गुरुने क्षणमात्रमां ठोढाव्या. अर्जुननी आवी गुरुज्ञा अने आ प्रकार-नुं बल जोइ गुणज्ञ गुरु बहु हर्ष पाम्या; परंतु “जो हुं तेनी प्रशंसा करीश तो आवीजा सर्वे शिष्यो तेना उपर छेप करशे अने ते अर्जुनने पोताने पण मद थरो.” एम धारी गुरुए तेने वखाणयो नहि. कोइ वखते एकांते अर्जुननी पाते झेण गुनए एथी प्रतिज्ञा करी के, “हे श्रेष्ठ ! हुं त्दारा विना वीजा कोइने क्यारे पण धनुर्वेदनी सर्व कलान नहि शीखवुं.” पठी कोइ त्विस एक लव्य

कमनो ज्ञीद्ध, झेण गुरु पासे धनुर्वेदकलान् शिखवा आव्यो; परंतु झेणे तो तेम एम कह्युं के, “ नीच कुलमां उत्पन्न थयेला तने हुं धनुर्वेद नहि शिखवुं.” पढी ते ज्ञीद्धे वनमां जइ गुरुना अज्ञावथी एक वृद्धनी नीचे झेणगुरुनी मृत्तिकामय मूर्ति बनावीने ज्ञक्तिथी तेमनुं पूजन करतो ठतो निरंतर तेमने साक्षी राखीने धनुर्कलानो अज्ञ्यास करवा लाग्यो. आ प्रमाणे गुरु ज्ञक्तिथी निरंतर अज्ञ्यास करता ते ज्ञीद्धने बाणोए करीने सूक्ष्म पांढमाने पण ठेदी नाखवामां विश्वने आश्चर्यकारी अति तीव्रपणुं प्राप्त थयुं. पढी एक दिवस झेणगुरु सहित कलावंत अर्जुन फरता फरता जे वनमां ज्ञीद्ध रहेतो हतो त्यां आवी पहोच्या. त्यां ते ज्ञीद्धे करेला पत्र ठेदादि जोइने अर्जुन पोताना गुरु प्रत्ये कहेवा लाग्यो. “ हे गुरु! आपे म्हारा विना बीजा कोइने धनुर्वेद नहि शीखववा माटे जे प्रतिज्ञा करी हती, ते आ पांढमां विगेरेना ठेदावा उपरथी निश्चे फोगट थइ होय एम देखाय ठे. ” गुरुए आश्चर्य पामीने कह्युं. “ हे पार्थ ! म्हारुं वचन क्यारे पण वृथा न होय. हुं जाणुं तुं के, मनुष्य अथवा देवताने विषे आ कोइ नवीन धनुष्यधारी थयो होय ? के, जेणे आवो आ वनमां रहीने अज्ञ्यास कस्यो ठे.” एम कहीने वली तेमणे कह्युं के, “ आ वनमां जे कोइ धनुर्कलाना जाण देव, दानव, विद्याधर के मनुष्य होय ते तुरत प्रगट थइने पोतानुं चातुर्यपणुं देखामो. ” झेणनां आवां वचन सांजलीने धनुष्य बाणने धारण करनारा ए लव्य ज्ञीद्धे वनमांथी तुरत त्यां आवीने पोतानुं नाम प्रगट ठतां झेणगुरुने प्रणाम कस्यो. “ तने आ कला कोणे शीखवी ? ” एम झेणगुरुए पूछ्युं एटले ज्ञीद्धे कह्युं के, “ म्हारा गुरु झेण ठे. कारण तेमना विना बीजो कयो पुरुष मने आवी श्रेष्ठ कलान् शीखवे ? ” एम कहीने ते ज्ञीद्धे पोतानुं पूर्वनुं सर्व वृत्तांत कही संजलाव्युं अने पोते अखंभित पुष्पोथी पूजन करेली झेणगुरुनी मृत्तिकामय मूर्ति पण ते वने जणाने देखामी. उत्तम रीते पूजन करेली पोतानी मृत्तिकामय मूर्ति जोइने झेणगुरुए “ आ धनुर्वेद कलामां अर्जुन समान न थान्. ” एम धारीने ते ज्ञीद्धने कह्युं के, “ तुं पोताना जमणा हाथनो अंगुठो गुरुने अर्पण कर. ” गुरुनां आवां वचनथी ज्ञीद्धे तुरत पोतानो अंगुठो कापीने गुरुने अर्पण करवापूर्वक ज्ञक्तिथी प्रणाम कस्यो. पढी केवल अंगुलीथीज ज्ञक्तिवने अज्ञ्यास करता एवा ते ज्ञीद्धने धनुर्कलान् प्राप्त थइ.

चतुरबुद्धिवाला गुणज्ञ शोणगुरुए हर्षथी अर्जुनने राधावेध शीखव्यो अने ज्ञीम तथा डुर्योधनने गदाज्यास कराव्यो. युधिष्ठिर, नकुल अने सहेदव ए त्रण वीर पुरुषो पण शस्त्र विद्यामां प्रवीण थया. अश्वत्थामा (शोणना पुत्र) पण प्रजावथी अने नृजवलथी कर्ण तथा अर्जुन समानं थया. एक दिवस शोणगुरुनी आज्ञाथी गांगेये पोताना महा सुन्नट पुत्रोनो युद्धरंज जोवानी इच्छाथी हर्षवने रंगमंरुप रचाव्यो. तेमां शोण, पांरु, धृतराष्ट्र, अने समर्थ एवा गंगापुत्र (गांगेय) हर्षथी बेठे ठते सर्व प्रकारनां शस्त्रोने धारण करनारा अने महा पराक्रमवंत एवा युधिष्ठिरादि सर्वे कुमारो आव्या. तुरतसन्नामां युद्धरंगने धारण करता अने पोताना शस्त्राज्यासने देखारता ते सर्वे कुमारोए सर्वे नृपतिनां चित्तमां एवो विस्मय उत्पन्न कख्योके, जेने सर्वज्ञ पुरुषज जाणी शके. अवसर मलवाथी वीरपुरुषोमां श्रेष्ठ एवा ज्ञीम अने डुर्योधन परस्पर युद्ध करवा लाग्या; परंतु पोताना गुरुनी आज्ञाथी बलवंत अश्वस्थामाए तेमने निवृत्त कख्या. पठी पोताना गुरुनी ब्रकुटीनी संज्ञाथी आज्ञा करायेला अर्जुने उन्ना अइ पोतानी नृजाना तामनना शब्दथी सर्वे राजानना मनने बहु क्षोन्न पमारुयुं. अर्जुने गोमेलां वाणना समूहनां पीठाना वायुथी कंपता पर्वतोए करीने नाश पामी गया ठे अइ अने ताराज्ज जेमां तथा त्रास पाम्या ठे सूर्यना स्थना चंचल अश्वो जेमां एवं आकाश अइ गयुं. अर्जुननी आश्चर्यकारी कला अने राधावेधने जोइ ते वखते कया कया नृपतिये उत्पन्न थयेला हर्षथी मस्तक नथी धुणाव्युं? अर्थात् सर्वे राजान् हर्ष पामीने पोतपोतानुं मस्तक धुणाववा लाग्या. पठी डुर्योधने आज्ञा करेला कर्ण पोताना सिंहासन उपरथी कोपवने नीचे उतरिने खजाने आस्फोटन करता उन्नत मेघनी पेठे महा गर्जना करी. तेनुं तेवुं धनुर्धारिपणुं अने नृजावल जोइ संतोप पामेला डुर्योधने कर्णने स्वर्गपुरी समान चंपापुरी इनाम तरीके आपी. आ वखते सूतसारथी त्यां आव्यो. कर्ण ते आवेला पोताना पिताने प्रणाम करीने बहु मानपूर्वक सर्वे राजाननी आगल वेसाख्यो. पठी महा दुर्जर एवा ज्ञीम सहित कोप पामेला अर्जुने डुर्योधनने कह्युं के, अरे ! तें नीच कुलमां उत्पन्न थयेला कर्णने चंपापुरी शा माटे आपी दीधी? अरे कुलाचारहित ! हुं त्वाग आवा अन्यायने मदन नहि करुं. ” आ प्रमाण करीने पठी ते वनेजणा पोतपोताना धनुष्यनो टंकार करीने तत्काल युद्ध

करवाने तैयार थया. उज्ज्वलता वीर रसवालो कर्ण अने बीजा महा बलवंत नृ-
पालो पण युद्ध करवाने माटे पोतपोताना सिंहासन उपरथी उतरिने तैयार थया.
आ वखते तेजना नृजना आस्फोटनथी अने चारे तरफ थता एवा महा जय-
कर सिंहनादथी त्रास पाम्या ठे अश्व जेना एवो सूर्य जाणे पर्वतोना शिख-
रोनी पठवामे संताइ पेठो होयनी ? एम अस्त पाम्यो. पठी महा रणारंजथी
त्रण जगत्ने होत्र पमारुवाने तैयार थयेला ए सर्वे सुजटोने गुरुए पोते उ-
ठीने गरिष्ठपणाथी निवृत्ती पमारुथा. आ अवसरे धृतराष्ट्रना पूठवा उपरथी
सूतसारथी हर्षथी कर्णनुं कुलादिक कहेवा लाग्यो के, “ स्नान निमित्ते गंगा
प्रत्ये गयेला मने प्रवाहमां तणाती आवती पेटीमांथी आ पुत्र मढ्यो ठे. वली
अद्भुत देहकांतिथी अने मुझामां रहेला रत्नाकरथी में तेने कुंतीनो पुत्र जाण्यो
ठे. मने ए संबंधी सूर्ये स्वप्न आप्युं हतुं, माटे में ए महा पराक्रमवंत पुत्रने
ग्रहण कस्यो ठे.” पठी अति हर्ष पामेलो धृतराष्ट्र राजा पोताना पुत्रोसहित
कर्णने साथे लइ पांशुना पुत्रो उपर चित्तमां बहु मत्सर धरतो ठतो पोताना
घरप्रत्ये गयो. जेवी रीते लोको उत्पन्न थयेला गुणोथी पांशुवो उपर प्रीति
राखवा लाग्या तेवीज रीते तेज अन्यायादि दोषथी डुर्योधनादिकने विषे नि-
स्पृह थया. स्पृष्ट धर्मवंत एवा पांशुराजाए पोताना बंधु धृतराष्ट्रना पुत्रोने जूदा
रहेवा माटे देशरहित कुशस्थल नामनुं नगर आप्युं. आ प्रमाणे जाण एवा
पांशु, धृतराष्ट्र, ज्रीष्म अने ज्ञेण गुरु तेमज बीजा सज्जासदो पांशुपुत्रोना
तथा धृतराष्ट्रपुत्रोना नृजबलनी विविध प्रकारे परीक्षा करीने बहु हर्ष पामता
ठता तत्काल पोतपोताना घरप्रत्ये गया.

इति ऋषिमंमल्लवृत्तौ पांशुवचरित्रे विद्याच्यासबलपरीक्षा

वर्णनारव्यो द्वितीयोधिकारः

कोइ वखते डुपद राजाना प्रसन्न मनवाला प्रतिहारी दूते दिव्य सज्जामां
बेठेला पांशुराजाने प्रणाम करीने कह्युं के, “ हे महाराजा ! श्री डुपराजाने
चुलनी स्त्रीना उदरथी उत्पन्न थयेली, विश्वना मनुष्योने आश्चर्यकारी अने म-
नोहर रूपवाली ज्ञेपदी नामे पुत्री ठे. डुपद नृपाले ते पोतानी पुत्रीनो स्व-
यंवर मंरुप रच्यो ठे, तेमां तेमणे कृष्ण तथा बलजसहित सर्वे दशार्होने,

रुक्मिणी, शिशुपालने, कर्णेने, *सुयोधनने, दमदंतने अने बीजा महा तेजवंत राजपुत्रोने दूत मोकलीने तेमाव्या ठे; तेथी तेउ सर्वे तत्काल आवी पद्मेच्या ठे. आप पण आ पुत्रो सहित स्वयंवर मंमपमां ऊट पधारी तेने सुशोन्नित करो. " दूतनां आवां वचन सांजली पांमुराजा, पोताना पांच पुत्रो सहित असंख्य सैन्यथी परवस्थो ठतो बहु वार्जात्रोना नादपूर्वक कांपीलपुरप्रत्ये गयो. पांमुराजाने आवेला सांजली पोतानां चित्तमां बहु हर्ष पामेला अने स्थिर मनवाला डुपद नूपतिये तेमने महोत्सवथी नगरप्रवेश कराव्यो. त्यार पठी डुपद राजाए तुरत अगुरु चंदननां काष्ठ, रत्न, माणिक्य, सुवर्ण अने बीजा अनेक मनोहर धातुंथी तैयार करावेला सिंहासनोना समूहवालो अने पोतानी दिव्य कांतिथी वैमानोना अग्निमानने जीतनारो स्वयंवर मंमप रचाव्यो. तेमां जूदा जूदा चारोमां सुशोन्नित एवा सिंहासनो उपर शोन्नतां सुंदर तोरणो जाणे त्रण जगतने जीतवा माटे कामदेवे सज्ज करेलां धनुष्यो होयनी एवा शोन्नतां हतां. त्यां सुवर्णना सिंहासनो उपर बेठेला राजपुत्रो जाणे वैमानमां वेठेला देदीव्यमान कांतिवाला इंजो होयनी ? एम शोन्नवा लाग्या. सर्वे राजकुमारोमां पोताना उत्तम एवा पांच पुत्रोसहित पांमुराजा, जाणे पांच बाणोए युक्त एवो साक्षात् कामदेवज होयनी शुं ? एम बहु शोन्नवा लाग्यो. आ अवसरे स्नान करेली, क्षीर समुद्रना जल समान वस्त्र धारण करनारी, उत्तम आनूपणोथी सुशोन्नित अंगवाली, पूर्ण चंद्र समान मुखवाली, हस्तिना सरखी गतिवाली अने रूपसंपतिये करीने रतिने पण जीतनारी झैपदी हाथमां वरमाला लड अनेक सखीयोनी साथे त्यां स्वयंवर मंमपमां आवीने पोताना पितानी आगल राधावेधना स्तंजनी पासे वेठी. पठी डुपद नूपतिनी आज्ञाथी प्रतिहारीये वेगवने एक धनुष्य लावी अने राधावेधना स्तंजनी पामे उज्जा रहीने सर्वे राजाउ प्रत्ये आ प्रमाणे कह्युं. "हे नूपतियो ! सांजलो. आ स्तंजनी उपर जे वार आरावालुं चक्र फरे ठे, तेना उपर मावी वाजुण ग्हेली राधा [पुतली]ने जे कोइ वलवंत धनुर्धारि राजपुत्र आ नीचे ग्हेली थीनी कमाडमां जोडने पोताना वाणवने करीने विंधशे ते वीरपूरुष सर्वे राजकन्याउमां मुकुटमणिरूप, महासती अने राधावेधना पण वाली आ

झैपदीने परणशे. ” प्रतिहारीनां आवां वचन सांजली राधावेध करवाने तैयार थयेला राजपुत्रो मांहेना केटलाक तो धनुष्यने धारण करवाज समर्थ थया नहि; केटलाक धनुष्य उपर बाण चढाववा समर्थ थया नहि अने केटलाक तो पोतानुं बल मनमां सामजीने सिंहासन उपरथी उठ्या पण नहि. पठी सर्व धनुर्धारिमां मुख्य एवा अर्जुने, सिंहनी पेठे जुज पराक्रमवाला ज्ञीमसेनसहित पोताना सिंहासनथी नीचे उतरी हर्षवने सर्व कृत्रीयोने नमस्कार कस्यो. त्यार बाद तेणे लज्जाथी सर्व ज्ञूपालोना जोता ठतां पोताना वज्रसमान हाथ वने ते राजाजना मानसहित धनुष्य गृहण कर्युं. आ वखत ज्ञीमसेन, उंचा हाथ करीने सर्व दिशानना अधिपतियोने कहेवा लाग्यो के, “ हे शेषनाग! तमे समस्त पृथ्वीनो ज्ञार धारण करवामां अति निश्चल थइ रहो. सर्व विश्वने पालन करवामां तत्पर एवा इंद्र, अग्नि, यम, वायु अने ब्रह्मा विगेरे हे लोकपालो ! तमे पण सर्वे स्थिर थइ जुठ के, आ म्हारो न्हानो बंधु, उत्कृष्ट एवा धनुर्धारिजना पादन्यासे करीने सर्व ज्ञूपतियोना गर्वसहित आ दृढ धनुष्यने निश्चे नमावशे. ” पठी नीचे ठे दृष्टि जेनी एवा अर्जुने, बलवने धनुष्य चढावीनेसर्व राजाजना जोता ठताअतिलाघवपणाथी पोतानुं बाण उंचुं खेंच्युं. बने कानने बहेरा करी देनारा, तत्काल कायर पुरुषोने पृथ्वी उपर सुवारी देनारा अने बीकण जनोने त्रास पमारुनारा धनुष्यना अति कठोर शब्दवने करीने उना घीनी कमामां दृष्टि राखनारा अर्जुने, वेगथी फरतां चक्र उपर देखाती राधा (पुतली)ने जोशने तुरत पोताना बोरेला बाणवने सज्जासमक ते पुतलीने वींधी नाखी. आ वखते आकाशमां जयजय शब्दपूर्वक देव इंद्रुनी वागवा लाग्या अने देवतानुंए करेली चारे तरफ पुष्पवृष्टि थइ. जो के आ वखते उत्पन्न थयेला अनुरागवाली झैपदीये क्यारे पण निःपुण्य पुरुषोए नहि मेलवी शकाय एवी पोताना हाथमां रहेली वरमाला अति वेगथी अर्जुनना कंठने विषे आरोपण करी; परंतु ते वरमाला तो तुरत पांच रूपे थइने जेम मनशक्ति पांच इंद्रिजने विषे आरोपण थाय तेम पांचे पांशुवोना कंठने विषे आरोपीत थइ. जेम पांच विषयो आदरथी उत्तम बुद्धिनो आश्रय करे तेम पांशु राजाना पांच पुत्रोए सर्वे राजाज जोता ठतां प्रिय एवी झैपदीनो आश्रय कस्यो. आवा आश्चर्यथी गांगेय पोतानां चित्तमां बहु लज्जा पाश्या,

दुपदराजा निस्तेज बनी गया अने बीजा लोको पण विस्मय पास्या. एवामा-
त्यां कोइ ज्ञानी मुनि आब्या. पठी “हे जगवन् ! आ झौपदीना मुख्य पांच
पतियो केम अया ? ” एम कृष्णादि जूपालोए ते चारण मुनिने वेगधी पूबुं
एटले ते महात्माए केवल परोपकारने माटे आ प्रमाणे कह्युं.

“हे जूपालो ! पूर्व जन्मने विषे बांधेला कुकर्मधी आ झौपदी पांच ज-
र्तारवाली थरो, एमां तमने अति आश्चर्य केम आय ठे ? कारण कुकर्मोनी
तो विषमगति होय ठे. चंपानगरीने विषे सागरदत्त शेठने सुज्जडा नामनी
स्त्रीधी उत्पन्न थयेली सुकुमारीका नामे एक कन्या अइ. परंतु ते निरंतर
दौर्जाग्यना स्थानरूप हती. ज्यारे पुत्री यौवनावस्था पामी त्यारे पिताए
तेने हर्षधी जिनदत्त नामना शेठना पुत्र सागरनी साथे परणावी. पठी बहु
शोभावाली शय्यामां सूतेली ते कन्याने स्पर्श करवाधी जिनदत्तने तेनुं श-
रीर पूर्वकर्मना वशधी अंगारा सरखुं लाग्युं. जो के ते सागर कृष्णमात्र तो
पोतानुं शरीर बलता ठता पण तेनी साथे कृष्णमात्र रह्यो; परंतु ज्यारे ते सु-
कुमारीका निडावश अइ त्यारे तो ते तेने त्यांज मूकी पोतानि घेर नाशी
गयो. पठी निडाधी जागी गयेली सुकुमारीकाए पोताना पतिने दीगे नहि
त्यारे ते बहु रुदन करवा लागी. पोतानी दुर्गंध देहवाली पुत्रीने त्यजी दइ
सागर पोताने घेर चाडयो गयो, ए वात जाणीने सागरदत्तशेठे ते सुकुमारीकाने
पोताने घेर दानशाला मंभावीने राखी. अनुक्रमे तेणे बहु वैराग्यधी गोपालिका
साध्वी पासे दीक्षा लीधी. त्यारपठी ते निरंतर ठठ अठमादि तप करवा लागी.

कोइ वखते उनालानी रुतुमां प्रवर्तिनीयोए निवास्या ठता पण ते सु-
कुमारीका साध्वी परीपहने सदन करवा माटे उद्यानमां जइने वैराग्यधी नि-
त्य आतापना करवा लागी. एक दिवस आतापना करती एवी ते सुकुमारीका
साध्वीये कामातुर एवा पांच पुरुषोए नम्रतापूर्वक सेवन करेली अने रूपसंप-
त्तिये करीने रतिने पण जीतनारी देवदत्ता नामनी वैश्याने जोइ. पठी कोइ
दिवस जेनो पतिसंबंधि मनोरथ पूर्ण नथी थयो एवी ते सुकुमारीये एवुं नि-
आणुं कर्युं के, “ में आ करेलां तपधी हुं आवता जवने विषे पांच पतिवाली
आठें.” पठी आठ मासपर्यंत अतिचाररहित अने कर्मने जेदी नाखनारी संले-
यना करीने आलोचना लीथा विना मृत्यु पासेली ते सुकुमारीका पहला वे-

वलोकने विषे नवपद्योपमनां आयुष्यवाली देवी अइ. [चारणमुनि, कृष्णा-
दि नूपालोने कहे ठे के,] पढी पहेला देवलोकथी चवीने ते देवी आ डुपदरा-
जानी पुत्री अइ ठे. पूर्वजवने विषे करेलां कर्मथी तेने पांच जतरि अया एमां
तमे शा माटे विस्मय पामो ठे ? ” मुनिनां आवां वचनथी आकाशने विषे
“ बहु सारुं थयुं, बहु सारुं थयुं ” एम शब्द थयो. कृष्णादिक पण तेउनी
प्रशंशा करवा लाग्या. पढी स्वयंवरमां आवेला राजाउं तथा स्वजनोनी स-
मक्ष पांरुराजानी आज्ञाथी ते पांचे पांढवो डुपद राजकन्याने उत्सवपूर्वक
परण्या. त्यारबाद डुपद राजाए, स्वयंवरमां आवेला दशाहोने तथा कृष्णादि
बीजा नूपतियोने गौरवपूर्वक पोतपोताना नगर प्रत्ये विदाय कख्या. डुपद न-
रेश्वरे सत्कार करेला पांरुराजा पण पोताना पांच पुत्रो सहित बहु उत्सवो-
वाला हस्तिनापुर प्रत्ये आव्या.

हवे एक दिवस युधिष्ठिर डुपदीना मंदिरमां बेठा हता एवामां त्यां वि-
श्वमां मरजी प्रमाणे फरनारा नारद आव्या. युधिष्ठिरे तेमनुं पूजन करथुं. पढी
प्रसन्न थयेला नारदे तुरत बीजा ज्ञीमसेनादि चारे ज्ञाइउने त्यां बोलावी “त-
मारे आ पंचाली (डोपदी)ने योग्य अवसरे सेवन करवी.” एम कहीने यो-
ग्य व्यवस्था करी आपी. वली तेमणे एवो प्रतिबंध कख्यो के, “आ डोपदीना
घरने विषे एक ज्ञाइ विद्यमान ठतां जो बीजो ज्ञाइ अनुरागथी प्रवेश करशे
तो तेने बार वर्षपर्यंत तीर्थयात्रा करवा जवुं.” एक दिवस युधिष्ठिर डोपदीना
घरने विषे हता एवामां अर्जुने त्यां अजाणतां प्रवेश कख्यो. पढी युधिष्ठिरादि
बंधुनुंए ना कख्या ठतां पण सत्य प्रतिज्ञावालो अर्जुन तीर्थयात्रा माटे चाली
निकळयो. सर्व तीर्थोने विषे जिनेश्वरोनी प्रतिमाने हर्षथी नमस्कार करतो ते
वैताढ्य पर्वत उपर आवी पहोच्यो. त्यां तेणे श्री आदिनाथ प्रभुने नमस्कार
कख्या. एवामां त्यां जयथी नासी जता एवा कोइ विद्याधरने तेणे पूठथुं के,
“ हे खेचर ! तुं आवो शोकयुक्त केम देखाय ठे ? ” विद्याधरे कहुं. “ आ वै-
ताढ्य पर्वतनी उत्तरश्रेणीनो राजा हुं मणिचूरु तुं. हेमांगद नामना वलवंत
विद्याधरे म्हारी सर्व लक्ष्मी लइ मने राज्यथी काढी मूक्यो ठे. ” विद्याधरनां
आवां वचन सांजली महा धनुर्धारि अर्जुन, मणिचूरु विद्याधरे प्रगट करेला
वैमानमां बेसीने त्यां गयो. त्यां तेणे वलथी हेमांगदने काढी मूकी फरी मणि-

चूरुने पोतानां राज्यने विषे स्थापन कस्यो. पठी हेमांगद अने मणिचूरु वि-
गेरे अनेक विद्याधरोए सेवा करेलो अर्जुन त्यां केटलोक काल रहीने पठी
दिव्य विमानमां बेसीने मणिचूरु सहित आगल चाढ्यो. अष्टापदादि पवित्र
तीर्थोने विषे रहेला जिनेश्वरोने नमस्कार करतो अने संतुष्ट चित्तवालो अर्जुन
रेवताचल (गिरनार) पर्वत प्रत्ये आवी पहोच्यो.

हवे एम वन्युं के, श्रीपुर नगरने विषे पृथु नामना कोइ कृत्रियने स्त्री
शक्री एक पुत्री अइ; परंतु ते पुत्रीने पूर्वकर्मना दोषथी शरीरे दुर्गंध अवाने
लीधे ते दुर्गंधा एवा नामथीज लोकमां प्रसिद्ध अइ. अनुक्रमे युवावस्था पामेली
ते पुत्रीने, पिताए हर्षथी सोमदेवने आपी; परंतु तेना दुर्गंधथी विरक्त बनेलो
सोमदेव तो तेने त्यजी दइ तत्काल रात्रीने विषे गुप्त रीते नासी गयो, पतिये
त्यजी दीधी, तेथी तो ए दुर्गंधा पोताना पिताने छेबलुं स्थान अइ पत्नी अने
बंधुलए पण त्याग करी. कह्युं ठे के-स्त्रीयो, पोताना स्वामीनी प्रीतिवने सर्व
स्थानके पूजाय ठे. पठी सर्व स्थानकेथी पराज्जव पामेली ते दुर्गंधा पोतानुं
घर त्यजी दइने तुरत रात्रीने विषे नासी गइ. अनुक्रमे उद्यमवाली ते पोता-
नां दुष्टकर्मनो क्य करवा माटे सर्व तीर्थोने विषे जमवा लागी. “ जाणे आ
तीर्थोने विषे पूर्व जवनुं कर्म क्य अशे नहि.” एम धारीनेज होयनी ? एम
अत्यंत दुःखथी खेद पामेली ते दीन दुर्गंधाए समुझमां जंपापात करवानो प
ण निश्चय कस्यो. शुं प्राणीयो पीमाने लीधे तुरत मृत्यु पामवानी इच्छा करता
नथी ?” अर्थात् पीमा पामेला मनुष्यो तत्काल मृत्यु पामवाने पण तैयार थायठे.

पठी एक दिवस वनमां जमती एवी ते दुर्गंधाए कोइ जटाधारी अने
बळकल बस्रवाली साधुने जोइने बहु प्रेमथी नमस्कार कस्यो; परंतु ते साधुए
तो तेनी दुर्गंधथी तुरत अवलुं मुख कर्युं. मुनिनी आवी चेष्टा जोइने दुर्गंधाए
कह्युं. “ हे जगवन् ! परिगृह रहित एवा तमे म्हारो शामाटे तिस्कार करो
ठे ? शुं आज्ञे तमाग विना त्रणलोकमां बीजुं कोइ म्हारुं रक्षण करनार ठे
खरुं ? ” तपस्वीधे फरीथी कह्युं. “ हे वत्से ! अहिं म्हारा त्रिकालज्ञानी गुरु
ठे, तेमनी पास जइने जक्तिथी तुं पोतानुं वृत्तांत कहे; जेथी ते त्वारा दुःखनी
निवृत्तिना उपाय बतावजे. ” मुनिनां आवां वचन सांजली साधुजनां चरण-
नां सेवा करवामां तत्पर एवी ते दुर्गंधाए वननी अंदर श्री रूपज्ज जिनेश्वरनुं

ध्यान करता एवा ते जटाधर महामुनिने प्रणाम कख्या. पापनो नाश कर-
नार गुरुए पण तेना दुर्गंधशी कांइक पोतानुं नाक वांकु करीने दर्जना आ-
सन उपर विनयशी बेठेली ते दुर्गंधा प्रत्ये आ प्रमाणे कह्युं. “ हे वत्से ! दुर्ग-
ंधना दोषशी व्याकुल बनेली तुं, आ वनने विषे केम आवी तुं ? त्हारा देहशी
उत्पन्न थयेलो आ मनुष्योने दुःखकारी दुर्गंधनो समूह केम उल्लास पामेठे ? ”
मुनिनां आवां वचन सांजलीने दुःखशी पीमा पामेली दुर्गंधा रोती ठती कहे-
वा लागी. “ हे मुनि ! हुं जाणुं तुं के, पूर्वकर्मने लीधेज आ म्हारा शरीरशी
दुर्गंध प्रसरे ठे. हुं बाळयावस्थायीज दुःखवमे तपायमान थइ तुं. आ दुर्गंधने
लीधे पतिये पण मने त्यजी दीधी ठे. बहु तीर्थने विषे भ्रमण करता ठता पण
मारा आ दुर्गंधनो क्य थयो नहि. हे मुनिश्वर ! तमे धर्मदानशी निश्वे सर्व
मनुष्योना निरंतर आधाररूप ठो, माटे पूर्वजन्मनां पापशी ठोमावीने मने
कृणमात्रमां आ संसार समुद्रशी तारो. ” मुनिये फरीशी कह्युं. “ हे वत्से !
मने तेवुं ज्ञान तो नशी; परंतु तुं शत्रुंजयना मध्यप्रदेशने विषे रहेला श्रीरैव-
ताचल पर्वत उपर जा. त्यां निरंतर सतीपणाने धारण करती अने जिनेश्व-
रनी जक्तियुक्त तुं, श्रेष्ठ मुनिये बतावेली विधि प्रमाणे गजपदकुंरुशी जल ला-
वीने स्नान करजे के, जेशी तुं रोगरहित थइश. ” मुनीश्वरनां आवां वचन
सांजलीने दुर्गंधा तेमनां चरणने नमस्कार करी हर्षवमे गिरनार पर्वतनुं म-
नमां स्मरण करती ठती शत्रुंजय तरफ चाली. निरंतर प्रयाण करती एवी ते
अनुक्रमे केटलाक दिवसे श्रीशत्रुंजय तीर्थ प्रत्ये आवी पहोची. त्यां विश्वे सेवन
करेला श्रीआदिनाथने जोइ हर्ष पामेली दुर्गंधाए जक्तिये प्रज्जुने वंदना करी.
पठी प्रदक्षिणा करीनेते, श्रीनेमिनाथ प्रज्जुने नमस्कार करवा माटे तथा पोतानां
पूर्वकर्मनां पापसमूहोनो नाश करवा माटे श्री गिरनार तरफ जवा निकली.

अति पवित्र स्वप्नाववाली दुर्गंधा अनुक्रमे गिरनार पर्वत उपर जइ अने
गजेंडपद कुंरुने जोइ हर्ष पामी. श्री अरिहंत प्रज्जुना मंदिरने विषे अने गज-
पदकुंरुने विषे प्रवेश करवाने असमर्थ एवी ते दुर्गंधा प्रथम बहार रहीने ग-
जपदकुंरुनुं जल मगावी स्नान करवा लागी. अनुक्रमे सात दिवसमां ते दुर्ग-
ंधा पोतानां शरीरनो दुर्गंध नाश पामवाशी सुगंध देहवाली थइ. पठी हृदय-
मां उत्पन्न थयेली जक्तिवाली ते श्री जिनेश्वरनुं पूजन करवा माटे जिनमंदि-

रमां गइ. प्रभुनुं पूजन करी रह्या पठी तेणे त्यां बेठेला कोइ ज्ञानी गुरुने पोतानो पूर्वजव पूठयो. आ अवसरे त्यां अर्जुन पण बेठा हता; तेथी ते पण मुनिये वर्णन करेला दुर्गंधाना पूर्वजवने सांजलवा लाग्या. मुनिये कह्युं के, “हे शुभ्रे ! तुं पूर्वजन्मने विषे कोइ श्रेष्ठ ब्राह्मणना कुलने विषे उत्पन्न थइ हती. एक दिवस जैनधर्म रहित एवी तें, एक जैन मुनिने उद्देशीने षष्ठी हास्य पूर्वक सखीनी आगल एम कह्युं के, “हा निरंतर जलस्नान रहित अने केवल वनमां रहेनारो आ यतीश्वर, निश्चे पोतानां उज्वल वस्त्रने बहु मलीन करे ठे.” एम कहिने तें पोतानो हाथ केरु उपर मूकीने म्हों मचकोरुं. हे वत्से ! आम करवाथी तें जे कुकर्म उपार्जन करुं, तेनुं फल सांजल. पठी तुं मृत्यु पामीने नरकेने विषे उत्पन्न थइ. त्यांथी चंमालना कुलमां जनमी. त्यांथी जुंरुणी थइ. अनुक्रमे ठेवट आ मनुष्य जवने पामी. तेमां पण नामथी अने परिणामथी त्हारुं दुर्गंधवालुं शरीर थयुं, तेथी आ जवमां पण तुं विपदीना स्थानरूप दुर्गंधा थइ. कह्युं ठे के—जीव पूर्वे करेलां कर्मने शुं नथी जोगवतो ? अर्थात् पूर्व कर्मने निश्चे जोगवे ठे. जे जिनेश्वर प्रभु, योगी पुरुषोने पूज्य ठे अने जे त्रण लोकमां निवास करनारा प्राणीयोथी श्रेष्ठ ठे, तेमनी मुझने धारण करनारा निःपरीग्रही साधुं शुं निंदा करवा योग्य ठे ? जेजु महामिथ्यात्वनो नाश करनारा ठे, जेजु महाव्रतरूप लक्ष्मीने धारण करवामां समर्थ ठे अने जेजु श्री अरिहंत प्रभुना धर्मरूप कसलने प्रफुल्लित करवामां सूर्यरूप ठे एवा मुनियो त्रण लोकमां निंदा करवा योग्य केम होय ? तुं तीर्थ प्रजावथी सर्व कुकर्मनो नाश करी सौजाग्यवाली थइश. वली तुं निरंतर तीर्थ सेवा कर के, जेथी करीने तुं तत्काल बोधीबीज पामीश.” आ प्रमाणे मुनीश्वरे कह्युं एटले दुर्गंधा तथा अर्जुन ए वने जणाए तीर्थ प्रजावने जाणीने दर्प पूर्वक श्री तीर्थकर प्रभुने तथा गुरुने प्रणाम कस्या.

पठी श्रोता कालमां पोताना आत्माने धन्य मानतो अर्जुन, मणिचूरुमित्र मदित ते तीर्थने विषे दर्पथी त्रण दिवस रह्यो. पठी श्री कृष्णे अर्जुनने निपुण जाणी पोतानी छागका नगरी प्रत्ये बोलाव्यो. त्यां तेमणे परस्पर एक बोझानी प्रीतिनी वृद्धिने माटे पोतानी व्हेन सुजज्ञ दर्पथी अर्जुनने आपी. अन्य तीर्थने विषे पवित्र देहवालो अर्जुन, पोतानां कर्मनो नाश करवा माटे

शत्रुंजय तथा अष्टापद तीर्थं उपर बारवर्ष पर्यंत रह्यो. पठी पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करीने अनेक विद्याधरोनी साथे पोताना असंख्य वैमानोथी आकाशने पूरी देतो ठतो अर्जुन पोताना हस्तिनापुरनगर प्रत्ये आव्यो. स्त्री सहित आवता एवा अर्जुनने सांजली चार पुत्रो सहित अति उत्साहवंत थयेला पांशु राजाए पोताना नगरने विषे अर्जुननो म्होटो नवीन प्रवेशोत्सव कराव्यो. आवखते बीजा कोइ विद्याधरे पोतानी व्हेनने हरण करवाना समाचार मणिचूम विद्याधर पासैथी अर्जुने सांजळया. ते उपरथी ते, पोताना मित्र मणिचूम विद्याधरने साथे लइ तत्काल शत्रुनी पाठल जइ तेने मारी पोतानी व्हेन प्रजावतीने पाठी वाली लाव्यो.

जेवी रीते सूर्यनी कांतिये करीने आकाश शोभे अने ध्वजावने करीने श्रेष्ठ देवालय शोभे तेवीज रीते यशथी पवित्र एवा महात्मा युधिष्ठिरवने आ सर्व विश्व बहु शोभतुं हतुं. युधिष्ठिरनी आज्ञाने अनुसरी रहेला जीमसेनादि बीजा चार बंधुल सैन्य सहित सर्व दिशानने जीनी अनेक नृपतिनी साथे महोत्सव पूर्वक पोताना नगरमां आव्या. युधिष्ठिरादि पांच पांशुवोथी जेपदीने विषे अनुक्रमे बले करीने शंकरना समान पवित्र पांच पुत्रो थया. जेवी रीते उत्तम बंधु, सेवक, पुत्र, मित्र अने पोतानुं अंग (हाथ पग विगेरे) आज्ञा प्रमाणे चाले ठे, तेवी रीते जीमसेनादि चारे बंधुल पण युधिष्ठिरनी आज्ञा प्रमाणे चालता हता. आ उपरथी प्रसन्न थयेला विद्याधरोना अधिपति मणिचूने पोतानी विद्याना बलथी तेमने तुरत इंझनी सज्जाना समान एक मनोहर सज्जा बनावी आपी. तेमां अत्यंत निर्मल अने आश्चर्यकारी शोभा वाला महा मणिना स्तंभो शोभ्ती रह्या हता तथा दिव्य स्वरूपवाली पुतलीयो जाणे उत्तम रत्नमय अप्सराळं होयनी ? एम दीपी रही हती. मणिचूम विद्याधरे जाणे स्नेहथीज होयनी ? एम ते सज्जामां सुवर्णनां सिंहासन उपर बंधुल सहित युधिष्ठिरने वेसारीने पोतानी मैत्री सफल करी. पठी युधिष्ठिरे पोतानां कळयाण माटे नगरमां श्री शांतिनाथ प्रचुनुं उत्तम नवीन मंदिर करावीने तेमां तेज प्रचुनी महा मूढ्यवाली अने मणियोए करीने वखाणवा योग्य सुवर्ण मूर्तिनुं स्थापन करचुं. कारण के, तेज नगरमां श्री शांतिनाथ प्रचुना त्रण कळयाणको थया हता. वली दिग्विजयथी पोताना बंधुलए सं-

पादन करेली बहु लक्ष्मीनुं उत्तम फल मानता एवा तेणे त्यां त्रण विश्वने पुण्यना कारणरूप हस्तिनाज्ज नामे तीर्थनुं स्थापन करीने म्होटो महोत्सव कस्यो. युधिष्ठिरे प्रज्जुनी प्रतिष्ठाना उत्सवमां बोलावेला दशार्ह बलदेव कृष्ण अने बीजा डुपदादि अनेक राजानुं आव्या हता.

कोइ वखते मणिमय स्तंभोने विषे प्रसरी रहेला प्रतिबिंबवाला ते सर्व राजानुं सज्जामां वेग हाता. एवामां जूपतिये बोलावेलो डुर्योधन पोताना बंधुनुं सहित बहु परिवारथी परवस्यो थको त्यां आव्यो. बहु देदीप्यमानपणाथी जाणे आकाशमांज स्थिर रह्या होयनी ? एम रत्ननां सिंहासन उपर बेठेला यादवोने तथा पांडवोने जोइ ते मनमां बहु आश्चर्य पास्यो. पठी बंधुनुं सहित डुर्योधने नीलमणिनी ज्जितो तथा जूमिवाला स्थानने विषे जलनी शंकाथी पोतानां वस्त्रो उंचां लीधां अने स्काटिकमणिनां स्थानने आकाशनी शंकाथी ठेकवा लाग्या. तेनी आवी चेष्टा जोइने बीजा राजानुंने बहु हसवुं आव्युं. वली स्फाटिकमणिनी ज्जितोमां प्रसरी रहेला प्रतिबिंबवाला राजानुंने जोइ ते तरफ जतो एवो डुर्योधन ते ज्जितनी साथे अथमाणो. आ प्रमाणे सज्जामां प्रवेश करवामां ज्जिति पामेला डुर्योधनने जोइ कया कया जूपतियोए हास्य नहि कस्युं होय ? अर्थात् डुर्योधननां आवां चरित्रथी सर्वे राजानुं बहु हास्य करता हाता. पठी वहारथी तो सूर्यकांतमणिनी पेठे शीतल पण अंदरथी तो अरणीना काष्ठनी पेठे ज्वाजलयमान अइ रहेला, क्रोधरूप दावानलवाला डुर्योधने त्यां उत्सव कस्यो. आ वखते युधिष्ठिर राजाना प्रमाण रहित एवा दान-शौर्यने जोइ बहु लज्जा पामेला कल्पवृक्षादि सर्वे तुरत मेरुपर्वतना शिखर उपर नाशी गयां. “ सर्व धर्मनुं मूल दया ठे ” एम जाणता एवा युधिष्ठिरे सर्व प्रकारनां दानथी चारणसुनि विगेरे साधुनुंने तथा नृपादि अनेक जनोने संतोप पमानीने विदाय कर्या. उत्तम वस्त्र रत्नादिकथी संतोप पमामेलो बंधु सहित डुर्योधन पण पोताना पिता (धृतराष्ट्र) अने मामानी साथे पोताना नगर प्रत्ये आर्वीने गुप्त रीते आ प्रमाणे विचार करवा लाग्यो. “ आ पांडुरा-जाना पुत्रो बाल्यावस्थायी मांकीने कपट करवामां चतुर, पोतानां घरने वि-षे नृग, हृदयमां डुट अने उपरथी बहु मीठुं बोलनाग ठे. हे पूज्यो ! निश्वे कृष्ण वयज्जथी प्राप्त थयेला साम्राज्यपदे करीने मद्देनमत्त थयेला अने गर्व-

वाला ए पांशुवोए, त्यां पोतानी सज्जामां म्हारुं जे हास्थुं करयुं ठे, ते मने हृदयमां बाणनी पेठे साले ठे. लोकमां एवो न्याय ठे के, बलथी अथवा बलथी शत्रुने पोताना स्वाधीन करवा; माटे हुं पोताना क्रोधनी शांतिने माटे ए पांशुवोनां सर्व राज्यने हरण करीश." आम पांशुवोनी स्पर्धामां बांध्युं ठे मन जेणे एवा गर्वधारी डुर्योधने आ प्रमाणे कहीने पढी तुरत अनेक कारीगरो पासे कोटी ड्यथी एक मनोहर सज्जा करावी. पढी ते सज्जाने जोवा माटे तेणे अनेक दूतो मोकलीने दशार्होने, पांशुपुत्रोने रामकृष्णने अने बीजा अनेक जूपतियोने तेमाव्या. विश्वने आश्चर्यकारी तीर्थस्थापना, पात्रपोषण, उत्सव, दान अने प्रतिदानादिके करीने वली महा आश्चर्यकारी एवा श्रीजिनेश्वरना प्रतिष्ठा उत्सवे करीने बहु हर्ष पामेला अने डुर्योधने अनुचरो मोकलीने तेमावेला पांशुवो म्होटा उत्सवपूर्वक डुर्योधनना नगरने विषे आव्या.

इति पांशुवचरित्रे शैपदीस्वयंवरमंशुपागमनाङ्गुनराधावेधसाधनपाणिगृहणादिवर्णननामा तृतियोधिकारः ॥ ३ ॥

पढी पोताना बंधुन सहित हर्ष पामेला अने कृत्रिम मान आपनारा डुर्योधने चमत्कारी एवां बहु दान तथा जक्ति विगेरेथी कृष्णादि सर्वे जूपतियोने पूर्ण रीते संतोष पमाड्या. त्यारवाद दंज्रवाला तेणे ज्ञोज्यादि उत्तम जक्तिथी, महावननी क्रीमाथी अने बीजा अनेक कुतुहलथी पांशुवोने पोताना वश करीने पढी द्यूत रमवाने माटे आमंत्रण मोकळ्युं. जो के धर्मकार्यमां प्रवीण एवा विडुरे पांशुवोना गुणना प्रेमथी पांशुवोने द्यूत रमवानी ना पाम्नी; परंतु पोतानां कर्मना दोषथीज अज्ञानि बनी गयेलो धर्मपुत्र युधिष्ठिर द्यूतथी निवृत्ति पाम्यो नहि. सर्व कलामां प्रवीण अने शुद्ध ज्ञाववाला एवाय पण पांशुवोए अत्यंत पोताना ज्ञाग्यना अवलापणाथी डुर्योधनने कपटवालो जाणी शक्या नहि. अनुक्रमे युधिष्ठिर पोतानां पूर्व कर्मना योगथीज अश्वोनो समूह, इस्तियोनो समूह, रथनो समूह, सर्व गाम, नगर अने राज्य एम सर्व वस्तु ड्य्यादिकनी पेठे हारी गयो. द्यूतरसमां बुदि गयेला युधिष्ठिरे जयनी आशाथी जे जे पण करयुं ते ते बहु तरशथी पीमायला पुरुषने जांऊवाना जलनी पेठे निष्फलज देखायुं. ठेवट द्यूतमां वृद्धि पामेली तृष्णावाला तेणे पणमां पोता-

नी प्राणप्यारी झैपदीने मूकी, तेने पण ते सत्य प्रतिज्ञावालो कृण मात्रमां हारी वेठो. धिक्कार ठे दैवना आवा डुष्ट विलासने !!! पठी बहु डुष्ट स्वप्नाववाला दुर्योधने राज्यादि सर्व पोताने स्वाधिन करी ठेवट झैपदीने तेमवा माटे डुःशासनने मोकटयो. दुःशासन पण “अरे झैपदी ! तने पांरुवो हारी गया ठे, माटे हवणां तुं म्हारा खोलामां बेस अने ते विरुंबना पामेला पांरुवोने त्यजी दे.” एम कहेतो ठतो पांरुवोनां घर प्रत्ये गयो. तप्त अयेला कथीरना समान तेनां आवां वचन सांजलीने बहु जय पामेली झैपदीने केशे पकनीने महा डुष्ट डुःशासन सज्जामां लाव्यो. जो के सज्जामां ज्नीम, कर्ण, डोण विगेरे बेठ हता तो पण बहु अपमानथी लज्जा पामेली महासती झैपदीये क्रोधथी डुःशासनने आ प्रमाणे कठोर वचन कहां. “कुलने विषे अंगारारूप अने निर्लेज्ज एवा हे पापी डुःशासन ! आ प्रमाणे मने अपमान पमारुतो तुं निश्चे निष्फल अयेला शस्त्र पराक्रमवालो अने महा घोर एवा डुःखने पामीश. पठी डुष्ट एवा डुःशासने जेम जेम झैपदीनां अंग उपरथी वस्त्रो उतारी लेव मांरुचां तेम तेम निर्मल शील लक्ष्मीना प्रजावथी तेनां शरीरने विषे नव. नवां वस्त्रो अवा लाग्या. ठेवट एकसोने आठ वस्त्रो खेंचवाथी खेद पामेलो, ज्नील समान अने महा डुष्ट स्वप्नाववालो डुःशासन ठेवट हारीने सज्जामां पोताने आसने वेठो. जो के आ वखते दुर्योधनना उपर ज्नीमसेन महा कोपाग्निथी ज्वाजळयमान अइ रह्यो हतो, तो पण ते पोताना म्होटा जाइ युधिष्ठिरनां वचनरूप जलथी शीतलपणुं धारतो ठतो फक्त वाणीवने आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो.

“जो मने आ म्हारा म्होटा वंधुनी वाणीये अटकाव्यो नहोत तो हुं क्रोधवने आ म्हारी गदाथीए डुष्टने वंधुसहित तुरत चूर्णचूर्ण करी नाखत.” आ प्रमाणे गर्जना करता एवा वलवंत ज्नीमसेनने जाणी बहु त्रास पामता केटलाक राजाजु डुःखथी अवलुं मुख करवा लाग्या, पठी बहु क्रोधथी जयंकर एवा ज्नीमपिताए डुःशामनना कुकृत्यने जोड तेने कह्युं. “अरे पापी ! इंधने पण पूजवा योग्य आ महासतीने तं आ शी विटंबना केम पमामी ? हे डुरात्मन ! जो के ज्नीमसेन अने अर्जुनादि वलवंत पुरुषो तने मारवा तैयार अइ ग्या ठे; परंतु तेनुं तेनुं श्रीधर्मपुत्र युधिष्ठिरे चारी राख्या ठे, कसुं ठे के-सन पु-

हृषोनो विनय एज तेमनुं पराक्रम समजवुं. कुलमां अंगारारूप अरे डुर्यो-
धन ! त्हारां कुलने नाश करवामां कालरात्रीरूप आ पतिव्रता झैपदीने तुं
त्यजीदे. अरे ! आ त्हारो पिता तो ब्हारथी आंधलो देखाय ठे; परंतु पापी
एवो तुं तो ब्हार अने अंदर बन्ने रीते आंधलो देखाय ठे. ” ज्ञीष्म पितानां
आवां वचन सांजली डुर्योधने तेमने कह्युं. “ आ युधिष्ठिरादि पांच पांरुवो
बार वर्ष पर्यंत वनवास जानु अने एक वर्ष गुप्त रीते रहो; परंतु तेरमा वर्षने
विषे तेनु कयां गुप्त रीते रह्या ठे, तेनी शोध करवा माटे अनुचरो मोकलीश.
तेमां जो तेनु जणाइ आवशे तो तेनुने फरीथी बार वर्ष पर्यंत वनवास जवुं
परुशे. ” युधिष्ठिर आ सर्व वात अंगीकार करी तथा गुरुने प्रणाम करी तु-
रत स्त्री अने बंधुनु सहित पोताना हस्तिनापुर प्रत्ये गयो. त्यां तेणे मनमां
जरा पण खेद नहि धरता पोताना पिता पांरु राजानी आगल डुर्योधननुं सर्व
चरित्र कही बताव्युं. जेने हृदयमां बहु पीमा उत्पन्न अइ ठे एवा पांरुराजा
ए सर्व सांजलीने मुहूर्तमात्र मौन रह्या एटले सत्य प्रतिज्ञावाला युधिष्ठिरे
तेमने फरीथी कह्युं के, “ हुं म्हारी प्रतिज्ञा शीघ्र पूर्ण करीश. गमे तो धैर्य-
वास सहित साम्राज्य पदनो नाश आय अथवा तो सर्व वस्तुनो नाश अवाथी
वनवास करवो परु; परंतु निरंतर पोतानुं कहेलुं पालनारा पुरुषोने आ लो-
कमां सर्व प्रकारनी समृद्धि प्राप्त आय ठे. हे पिता ! तमे धिर अने वीर ठो,
माटे क्षत्रियना कुलने योग्य एवी धीरज धारण करीने पोतानी प्रतिज्ञा पा-
लवाने एकचित्त थयेला अमोने वनप्रत्ये जवानी आज्ञा आपो. ” आ प्रमाणे
युधिष्ठिर बहु आग्रहथी पितानी आज्ञा लइ अने मधुर वचनवने माताने
प्रसन्न करी तुरत माता, बंधु, झैपदी अने सुजज्ञ सहित वन प्रत्ये जवा नि-
कळ्या. पठी मार्गने विषे डुर्योधननी आज्ञाथी क्रूर एवा कर्मीर अने महाप-
लाद ए बन्ने जणा निष्पाप एवी झैपदीने ज्ञय पमारुवा लाग्या, परंतु ते बन्ने
जणाने ज्ञीमसेने प्रहार करीने काठी मूक्या.

विडुरे पण पांरुवोनी पाठल जइ तेमने सर्वने विद्यादान पूर्वक शीखा-
मण आपी. त्यार पठी पांरुवोए सत्कार करेला विडुर पोताना नगर प्रत्ये
आव्या. पांरुवो वनमां गया, ए वात झैपदीना बंधु धृष्टद्युम्ने सांजली; तेथी ते
त्यां आवीने पांचे पांरुवोने पंचालदेशना आज्ञारणरूप पोताना कांपिड्यपुर

नगरमां तेनी गयो. समुद्रविजय राजानी आझाथी कोटी सुजटो सहित सिं-
ह समान पराक्रमवाला कृष्ण पण पोतानी फोड़ कुंताने प्रणाम करवा माटे
हर्षपूर्वक त्यां गया. तेमने पांरवोए अर्जुननी विद्याथी संपादन करेला जो-
जनवने विस्मय पूर्वक जमाच्या. पठी कृष्णे पांरवोने कह्युं. “अहो ! हुं जा-
णुं तुं के, दंज्नी एवा कौरवोए कपटथीज ठेतरीने तमने पोतानां राज्यथी काढी
मूक्या ठे; माटे हवे तमे तमारा राज्य प्रत्ये जानुं अने हुं तमारा शत्रु एवा
ते कौरवोने मारी नाखुं. कारण डुष्ट चित्तवालाने अकाले उपायवने मारवाथी
नियमनो जंग थतो नथी. ” कृष्णानां आवां गर्व वचन सांजलीने हर्ष पामे-
ला युधिष्ठिरे कह्युं. “ हे मुकुंद ! सिंहना समान पराक्रमवंत एवा तमारे वि-
षे आ सर्व संजवे ठे; परंतु तेर वरस वनमां रहीने पठी अमो आपनी सहाय-
थीज ए शत्रुने मारीशुं. आपना प्रसादथी अमारुं शुज थशे; परंतु हवणां
आप पधारो. ” युधिष्ठिरे आ प्रमाणे कहीने तुरत कृष्णने रजा आपी; तेथी
ते पोतानी सुपुत्रवाली बेन सुजज्ञने रथमां बेसारी अनुक्रमे पोतानी नग-
री प्रत्ये आव्या.

पठी माता अने प्रिया सहित पांच पांरवो बीजा देश प्रत्ये जवा ला-
ग्या; एवामां डुर्योधननो पुरोधन नामनो पुरोहित तुरत तेननी पासे आवीने
आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो. “ हे पांरवो ! बहु जक्तिथी नमस्कार करवा पूर्व-
क महाराजा डुर्योधन, पोताना वंधुज सहित म्हारी मारफत तमारी आ प्र-
माणे विनंती करे ठे के, हे धर्मपुत्र ! तमे गुणोए करीने तेमज अवस्थाए
करीने पण म्होटा ठो तो में अज्ञानथी जे कांइ विरुद्ध आचरण करचुं होय ते
तमे म्हारा अपराधने क्षमा करजो. वली निरंतर पोतानां हृदयने विषे अनु-
ताप पामता एवा म्हारा उपर दया करीने तमे इंद्रप्रस्थना राजा तरीके त्य
म्हो. ” हृदयमां बहु डुष्ट परंतु उपरथी सौम्य देखाता एवा ते अनुचरन
आयां वचन सांजलीने सरल बुद्धिवाला युधिष्ठिर, पोताना वंधुज सहित इंद्र
प्रस्थपुर प्रत्ये गया. डुर्योधनना आ कपटनी विडुरने खबर पमी, तेथी पांर-
वोनुं दित करवामां तत्पर एवा तेमणे तुरत एक गुप्त पत्र लखीने कुलमां सु-
कृटमणिरूप युधिष्ठिरने खबर आपी के, “ डुर्योधने तमारा निवासने माटे
अक नचुं लाग्यनुं घर वनावेनुं ठे; माटे तेमां रहेला तमोने ए डुष्ट चित्तवालो

जलदी अग्निवने वाली नाखशे. वली दुष्ट एवा तेणे फागण मासनी अंधारी चौदसने दिवस तमारा नाश करवानो निश्चय कख्यो ठे." विदुरना आवा समाचार सांजलीने तेज वखते कोइथी न निवारी सकाय एवा वीर ज्ञीमसेन बहु कोपथी पोताना म्होटा ज्ञाइ युधिष्ठिरने कहेवा लाग्यो के, " हे बंधो ! खरेखर तमारी क्कमा बहु कष्ट आपनारी ठे. हुं एकलोज तमारी आज्ञाथी ए कुलमां कलंकरूप अने अपराधी एवा दुर्योधनने गदाना वेगथी मारी नाखुं." आ वखते युधिष्ठिरे दुष्ट पुरोहितने ठेतरता बता ज्ञीमसेनना कोपाग्निने पोतानां वचनरूप अमृतथी शांत कख्यो. पुराहिते पण कृत्रिम ज्ञक्तिथी बहु मान दान वने पांढवोने लाक्षाग्रहमां निवास कराव्यो.

हवे एम बन्युं के, कोइ एक दिवस एक वृद्ध स्त्री, पोताना पांच पुत्र अने एक वधु (पुत्र स्त्री) सहित त्यां आवी चमी. कुंताये कृपाथी तेने ते पोताना लाक्षाग्रहमां निवास कराव्यो. पढी रात्रीने विषे पेला पुरोहित पुरोधने गुप्तरीते अग्निवने लाक्षाग्रहने सलगावी मूक्युं. आ वखते पोताना पूर्वज्वनां पुण्यथी पांढवोने हाथ बारणुं आववाथी तेज, कुंता अने झैपदी सहित नासी गया; परंतु महा प्रतापवालो ज्ञीमसेन पाबल रह्यो. तेणे पेला पुरोहितने अग्निमां फेंकी दीधो. त्यार बाद ते, तुरत दोम्नीने पोताना बंधुंने मळयो. पाबल सवारे पेला सात वली मूवेला माणसोने जोइ सर्वे लोक शोक करवा पूर्वक महा पापी एवा दुर्योधननी निंदा करवा लाग्या. पढी ते शत्रुं (कोरवो)नी शंकाथी महा बलवंत एवाय पण पांढवो सर्व प्रकारनां सुखने त्यजी दइ केवल पोतानी सत्य प्रतिज्ञा पाळवा माटे चाली निकळया. हवे रस्तामां बहु श्रमथी थाकी गयेला अने चालवाने असमर्थ एवा कुंता माताए भीमसेनने कहुं के, " हे वत्स ! हवे आपणे केटलेक दूर जवानुं ठे ? हुं अने आ झैपदी एक पगलुं पण आगल चालवा समर्थ नथी. वली आ त्दारा न्हाना वे बंधुं पण फक्त लाजथीज चाले ठे." मातानां आवां वचन सांजलीने ज्ञीमसेने माताने तथा झैपदीने पोताना खज्जा उपर बेसाख्या. नकुल तथा सहदेवने केरु उपर बेसाख्या अने युधिष्ठिर तथा अर्जुनने वने हाथ उपर लीधा. आ प्रमाणे ठेए जणने उपानी अति वेगथी जतो एवो ते महाबलवंत ज्ञीमसेन, एक रात्रीमां तो बहु दूर कोइ एक महावनमां जतो रह्यो. पढी

ते महावनमां बहु श्रम श्रवाथी नुंधी गयेला पोताना सर्व परिवारने मूकी जलनी शोधने माटे फरता एवा ज्नीमसेने शीतल जलथी जरपुर एवं एक महा सरोवर दीतुं. स्नानादि करी अने क्लममात्र त्यां विश्राम करीने पढी जेटलामां ते, जल लइने पाठो वळयो तेटलामां तेणे पातुं वली जोयुं तो कोइ एक मनोहर स्त्री दीठी. आ स्त्री प्रथम तो क्रूर देहवाली अने “ अरे ! उजो रहे उजो रहे ” एम बहु आग्रहथी कहेती हती, परंतु ते ज्नीमसेनेने जोइ पाठलथी दिव्यरूपवाली अने मधुरवाणीवाली बनी गइ. कामदेवथी बहुज आकुल व्याफुल बनी गयेली ते स्त्री, लीलाथी ज्नीमसेननी पासे आवी अने जाणे कटाकवने तेने प्रहार करती होयनी ? एम मधुरवचनथी कहेवा लागी. “ रूपलक्ष्मीए करीने पंचवाण (कामदेव) ने जीतनारा हे उत्तम पुरुष ! सांजलो. आ पासेना पर्वतने विषे हिमं व नामनो म्हारो जाइ रहेठे. हुं तेनी ब्हेन तुं. अने म्हारुं नाम हिमिंबिका ठे. हे दयावंत ! हुं कामदेवरूप महासमुद्रमां बुडि गयेली तुं, माटे आप म्हारा उपर क्रपा करीने मने आपना पाणिग्रहणरूप वहाणने विषे उद्धरी जीवितदान आपो. हे विवेकी ! आ वनमां निवास करता एवा तमोने हुं जक्तिथी म्होटो उपकार करीश, माटे दया करीने म्हारो उद्धार करो. ” आ प्रमाणे विनंती करती एवी ते स्त्री प्रत्ये ज्नीमसेने कहुं के, “ हे चपल नेत्रवाली ! हवणां आ वनने विषे निवास करता एवा श्रमोने ए घटे नहि. ” आवी रीते तेउ तत्वथी परस्पर विवाद करता हता एवामां जयंकर अंगवाला अने विकराल नेत्रवाला हिमं व राक्षसे तुरत त्यां आवीने पोतानी ब्हेनने हाथवती प्रहार कस्यो. आ वखते प्रहार करेली ते स्त्रीने जोइने ज्नीमसेने हिमं वने कहुं के, “ अरे राक्षस ! निर्दय एवो तुं, युद्ध करवाने तैयार शइ रहेला अने त्दारी सन्मुख उजेल्ला मने जीत्या विना आ बालाने केम प्रहार करे ठे ? ” ज्नीमसेननां आवां वचनथी क्रोध पामेला जयंकर रूपधारी अने पीलां नेत्रवाला ते राक्षसे एक वृद्ध उपामीने ज्नीमसेनने मारवा माटे घोर गर्जना पूर्वक फेंकयुं. जयंकर एवा ज्नीमसेने पण जाणे उत्रज होयनी ? एवा एक म्होटा वृद्धने उपामीने सिंहनाद करता उता ते शान्त दृश्य तरफ फेंकयुं, त्यागवाद ते तेना तरफ युद्ध करवा दोस्यो. परस्पर एक बीजाना नुंधटनथी अने पाद प्रदायथी म्होटा पर्वतोने बहु कंपायमान

करती पृथ्वी पण समुद्र सहित कंपवा लागी. आ प्रमाणे तेजना जयंकर युद्धी तुरत जागी गथेला युधिष्ठिरादिकने अने कुंतीने प्रणाम करीने हिमंवा कहेवा लागी. “ हे मात ! निश्चे तमारा पुत्रने आ दैत्य मारे ठे, माटे तेमनी सहायने माटे बीजा कोइने ऊट मोकलो, मोकलो !! हुं तेमना निर्मल गुण समूहथी वेचायली हुं, जेथी तेमनी दासी अइ हुं. ” पठी दैत्यना बहु प्रहारथी जर्जर अंगवाला ज्ञीमसेनने जोइ युधिष्ठिर तुरत हाथमां खड्ग लइ तेनो तिरस्कार करता ठता दोरुचा. आ वखते फरी ज्ञीमसेने सङ्ग अइ गदावरे दैत्यने एवो प्रहार कस्यो के, जेथी ते जाणे जयथीज होयनी एम प्राणरहित अइने पृथ्वी उपर पड्यो. हिमंवा मराया पठी ज्ञीमसेननां रूपथी मोह पामेली हिमंबिका जाणे साधी राखेली देवता होयनी ? एम सेवा करवामां तत्पर अइने तेजनी पाठल पाठल फरवा लागी.

हवे कोइ वखते वनने विषे जती एवी झैपदी पांशुवोथी जूदी पनी, तेथी ते जाणे यूथथी झूली पमेली मृगली होयनी ? एम जयथी आकुल व्याकुल अती अने झुख तरसथी पीमा पामती जमवा लागी. जो के आ वनने विषे सिंह, हाथी, झुंम अने अजगरादि बहु हिंसक जीवो वसता हता. तो पण तेज शीलव्रतरूप बखतरथी रक्षण करायली झैपदीनो पराजव करवाने जरापण समर्थ अता नहि. चित्तमां बहु खेद पामता एवा पांशुवोए पण महावनमां, पर्वतोनी गुफामां अने सरोवरादि बीजा अनेक स्थानोमां झैपदीनी बहु सोध करी; परंतु जेम कळपवेली न जेम तेम ते तेजने मली नहि. पांशुवो थाकीने बेठा, पठी ज्ञीमसेननी आज्ञा लइने हिमंबिका, झैपदीनी शोध करवा चाली. थोमो वखत थया पठी जाणे शक्ति, लक्ष्मीनेज लइ आवती होयनी ? एम ते, झैपदीने लइ आवी. पठी हमेंशा कुंतीने अने झैपदीने पोताना खंजा उपर बेसारती तथा सौने इच्छित वस्त्र अने अन्नपाणी आपती ते हिमंबिका मार्गने विषे पांशुवोनी आगल चालवा लागी. पठी हर्ष पामेला कुंती अने युधिष्ठिरे, सहदेव तथा अर्जुनादि पुरुषोए वृद्धि पमामेला महोत्सव पूर्वक जेम रात्रीनो चंडनी साथे विवाह करे तेम हिमंबिकाने ज्ञीमसेननी साथे परणावी. हवे तो बहु अनुराग धरती हिमंबिका मार्गने विषे विविध प्रकारना महेलनी रचना करती तथा तेजने इच्छित पदार्थो आपती ठती अनेक

रूप धारण करीने ज्ञीमसेननी साथे बहु प्रकारना जोग जोगववा पूर्वक की-
ना करवा लागी. आ प्रमाणे हिंमबिकाए प्राप्त करेला अन्न, जल अने वस्त्र
करीने चिंता रहित तथा श्रमरहित अने ब्राह्मणना वेशवाला ते पांरुवो, अनुक्रमे
चक्र नामना रम्य गाममां आवी पहोच्या. त्यां तेजए देवशर्म नामना ब्राह्म-
णना घरेने विषे निवास कस्यो.

एक दिवस युधिष्ठिरे बहु प्रिय एवी हिंमबिकाने बहु मानपूर्वक आ प्र-
माणे कह्युं. " हे वधु ! पोतानी प्रतिज्ञा पालवा माटे अमारे बार वर्षपर्यंत
बहु दुःख सहन करवानुं ठे, माटे तुं पोताना घरप्रत्ये जा. " श्री धर्मपुत्र यु-
धिष्ठिरनी आ प्रमाणे आज्ञा मलवाथी हिंमबिका पोताने ज्ञीमसेनथी प्राप्त
थयेला गर्जनी वात कुंतीने कहीने तेमज " ज्यारे तमे मने संज्ञारशो त्यारे
हुं हाजर अश. " एम प्रतिज्ञा पण करीने तुरत अंतर्ध्यान अइ.

हवे कोइ वखते त्यां निवास करता एवा सौम्यदृष्टिवाला पांरुवोए पो-
तानी पासेना घरमां माणसोने रोता, कुटता अने "हाय हाय" एवा कठोर
शब्द बोलता सांजल्या. पठी निश्चे तेजना दुःखथी महा दुःखी थयेला ज्ञी-
मसेने तुरत त्यां जइने देवशर्मा ब्राह्मणने पूठ्युं के, " हे द्विज ! त्हारुं आ
कुटुंब शोकरूप समुद्रमां सुवी गयेलुं केम देखाय ठे ? " देवशर्मा ब्राह्मणे ल-
मणे हाथ मूकीने " हे देव ! हे देव ! " एम शब्द करीने तथा "हाय हाय !"
एवा उच्चारपूर्वक रुदन करीने कह्युं के, " निश्चे हुं अज्ञाग्यवाननुं कारण तुं,
एम जाणो. हे निशरणय ! जो के तमेज दुःखवंत प्राणीउ ठो, तो पठी हुं
आ उर्चीती प्राप्त थयेली म्हारी विटंवना तमने शी रीते कहुं ? तो पण हे
वत्सल ! तमे ऊट सांजलो.

पूर्वे सिद्ध थयेली विद्यावालो, महा जयंकर अंगवालो अने दुष्ट चित्त-
वालो कोइ वक नामे राक्षसराज आकाशमां म्होटी शीला विकुर्वीने लोकनो
संहाग करवा माटे अहिं आव्यो. आ वखते लोक सहित राजा पण बहु जय
पाम्यो; तेथी तेणे सर्व प्रजानी साथे गाढ एवा परमेष्टी मंत्रनो जप कर-
ता उता धर्मकार्यमां तत्पर अइने शुद्ध चित्ते कार्योत्सर्ग कस्यो. तेना प्रजावथी
मनुष्योने पीडा करवा समर्थ नहि थयेला राक्षसे राजाने आ प्रमाणे कह्युं
के. " हे ऋष ! हुं मनुष्योने माग्वा माटे तैयार थयेलो इतो; परंतु जिनज-

क्षिप्री त्द्वारा उपर प्रसन्न थयो तुं, माटे हवे हुं लोकोने मारीश नहि; परंतु तुं एक म्हारुं इच्छितकार्य कर अने ते एज के, तुं हमेशां मने एक एक माणस आपीने पठी तुं प्रजासहित दीर्घकालपर्यंत सुखी थयो ठतो रहे. ” आ वात राजाए अंगीकार करी एटले ते दैत्य शीलाने संहरी चाल्यो गयो. (देवशर्मा ज्ञीमसेनने कहे ठे के,) ते दिवसथी मांसीने हमेशां कुंजाकुमारीना हाथथी लखायला नामवाला माणसने राक्षस पासे पोतानो वारो आपवा जवुं पमे ठे. हे उत्तम पुरुष ! पूर्वजवना पापयोगथी आजे म्हारा नामनी पत्रीका (चीठी) आवेली ठे अने आ राजपुरुषो पण मने तेरुवा माटेज आवेला ठे. अरे ज्ञाइ ! एक दिवस राजाए कोइ केवलीने ए राक्षसना नाश संबंधी पूब्युं इतुं, ते उपरथी ए महात्माए पांशुवोथी ए राक्षसना नाश थवानुं कह्युं ठे; परंतु ते पांशुवो तो इजु अहिं आव्या नहि अने आ म्हारुं मृत्यु तो आवी प-होच्युं. ” देवशर्मानां आवां वचन सांजली तथा तेने जयातुर जोशने तेनां दुःखथी बहु दुःखी थयेला तथा दयावंत चित्तवाला ज्ञीमसेने मनमां विचार क-स्यो के, धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !! आ म्हारा शरीरने अने पौरुषार्थने के जेना वने में बीजा जीवोनी रक्षा पण करी नहि. ” पठी ज्ञीमसेने देवशर्माने कह्युं के, “ अरे ! तुं आजे अहिं रहे हुं त्द्वारा बदले जानुं बुं. ” ज्ञीमसेनना आवा सत्वथी हर्ष पामेला विप्रे कह्युं. “ निश्चे तमने आ घटे ठे, कारण परोपकार करवामां प्रीतिवंत पुरुषोने देहादि सर्व तृण समान ठे; परंतु हे सुंदर ! सौने म-नुष्यंपणु तो सरखुं ठे, तेमां हुं राक्षस पासे तमारुं जक्षण करावुं अने म्हारां जीवितनुं रक्षण करुं तो तेशी करीने पण हुं कांइ चीरंजीवी थवानो नथी. ” आम कहेता एवा ब्राह्मणने आग्रहथी घरे राखी विश्वना मनुष्यो उपर उ-पकार करनारो ज्ञीमसेन राजपुरुषोनी साथे राक्षसना घर प्रत्ये गयो अने त्यां शीला उपर सूतो.

हवे पेलो राक्षसराज अनेक दैत्योनी साथे त्यां आव्यो अने शिला उ-पर सूतेला महाकायवाला ज्ञीमसेनने जोइ हर्ष पामतो ठतो पोताना सो-बतीयोने कहेवा लाग्यो. “ अहो ! आजे आ कोइ महा शरीरवालो पुरुष आव्यो देखाय ठे. निश्चे कुधातुर एवा आपणने आ एकथीज बहु तृप्ति थशे. ” आ प्रमाणे कहीने पठी कुधाथी जमी गयां ठे नेत्र जेनां एवो तथा आक-

तीथी महा जयंकर एवो ते दैत्य पोताना करवत समान दांतोने वारंवार पी सतो, मुखमां जीजने फेरवतो, बीजा राक्षसोने लोचन पमारतो अने नान प्रकारना महा जयंकर अट्टाटहास करतो जेटलामां ज्जीमसेननी पासे आ वयो. तेटलामां चतुर अने जयंकर आकृतिवालो ज्जीमसेन पण तुरत लोढान गदाने हाथमां धारण करतो ठतो कोपथी शेष नागनी पेठे उज्जो थयो. पढी मनुष्योने भक्षण करवाथी बहु पापवाला ते दैत्यने ज्जीमसेने तिरस्कार पूर्वक कह्युं के, “ अरे दुष्ट ! तुं त्हारा दैवने स्मरण करय. कारण के, हुं हवणां तने निश्चे मारी नाखीश. ” ज्जीमसेननां आवां तिरस्कार वचनथी नाश पामेला धैर्यवालो ते दैत्य तुरत क्रोधथी पोतानो दंरु उंचो करीने बीजा अनेक दैत्यो सहित दुर्जय एवा ज्जीमसेनने मारवा माटे दोरयो, आ अवसरे परस्पर युद्ध करता एवा ज्जीमसेन अने दैत्यना पग प्रहारथी पृथ्वीने विषे चारे तरफ होज थवा लाग्यो अने तेथी समुद्रथी उबलवा लागेला जलो जाणे फुवारा बुटेला होयनी ? एम देखावा लाग्या. पढी युद्धने विषे श्रम जीतनारा ज्जीमसेने युद्ध करतां महा बलवमे गदाना प्रहारथी ते दैत्यनुं मस्तक जाणे माटीनो घमो होयनी ? एम फोनी नाख्युं. आवा महा प्रहारथी ते दैत्याधिपतिये जूमि उपर पमता पमता चारे तरफ अनेक वृद्धोने पानी नाखवा पूर्वक सर्व पृथ्वीने कंपावी. आ वखते देवतानुं ज्जीमसेननां मस्तक उपर पुष्पनो वर्षाद वर्षावी जयजय शब्द कस्यो. प्रजा सहित राजाए पण देवतानुं शब्द सांजलीने हर्षथी ज्जीमसेनने वधाव्यो. त्यार पढी तेणे ज्जीमसेनना पुरुपार्थथी अने जानीनी वाणीथी “ आ पांरवो ठे ” एम जाणीने पांरवोने प्रगट कस्या अने नाना प्रकारना उत्सवोथी सर्व लोक समक्ष तेमनुं पूजन करयुं. अत्यंत गरिष्ठ एवो ते दैत्य ज्जीमसेनथी नाश पाम्यो एटले नगरवासी सर्वे लोको सर्व जिन मंदिरोमां प्रचुनुं पूजन अने स्तवन करवा लाग्या. पढी अति दृढ प्रतिज्ञावाला पांरवो शत्रुना जयथी रात्रीने विषे ते नगरने तुरत त्यजी दडने छैत वनमां गया. त्यां तेउ जुंपनी बांधीने गुप्त रीते रह्या.

द्वे अदिं डुर्योधने ज्जीमसेनथी राक्षसनो नाश तथा पांरवोनुं छैतवन प्रत्ये जवानुं वृत्तान्त सांजल्युं. तेथी ते मनमां बहु खेद पामतो ठतो उपरथी बहू हर्ष श्रवामवा लाग्यो. पढी विडरे डुर्योधननो पांरवोने नाश करवानो वि-

चार जाणीने तुरत एक प्रियंवद नामना प्रवीण दूतने पांभवो पासे मोकल्यो. दूत पण ऊट द्वैतवनमां जइने अने पांभवोने नमस्कार करीने विदूरना दीर्घ-काल पर्यंत कुशलकारी एवा सर्व समाचार कह्या. ते आ प्रमाणे. “ तमे द्वै-तवनमां जुपनी बांधीने रह्या ठो, ते वात डुर्योधने जाणी ठे. तेथी ते कर्ण स-हित तमारी पासे आवशे, माटे तमारे सावधानपणे रहेवुं. ” दूतनां आवां वचन सांजली जेने मनमां बहु क्रोध उत्पन्न थयो ठे एवी डौपदीये पांभवोने कहुं. “ अरे ! हजु पण ते पापीयो आपणुं कांइ नवुं अशुज्ज करशे खरा ? खरे अमे सत्यवचनथी देश, धन अने सैन्य सहित राज्य त्यजी दीधुं तो पण ते धरायो नहि, जेथी फरीने अमारी पासे शुं लेवा आवे ठे ? धिक्कार ठे मने ! जे हुं पांभु राजाना न्यायवंत एवा पुत्रोरूप तमने वरी !! धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !! तमारा कृत्रियना पराक्रमने ! अने धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !! तमारा शस्त्रना प्रवीणपणाने !!! अरे माता कुंती ! वीर प्रीया एवा तमे आ नपुंसक एवा पु-त्रोने शामाटे जन्म आप्यो ? के, जेजना समक अथम एवा धृतराष्ट्रना पुत्रोए मने नीच जनोने योग्य एवी विटंबना पमानी !!! निर्लज एवा ते डुष्टोना उ-पसर्गने में सहन कख्या. वली राज्य त्यजी दइ आ वनमां आव्या तो पण हा हा !! ए आंधला धृतराष्ट्रना पुत्रो हजु वैरथी विराम पामता नथी. ” डौ-पदीनां आवां वचन सांजली क्रोधथी कंपतो एवो ज्ञीमसेन, जाणे ए साक्षात् वीररस होयनी ? एम पृथ्वी उपर बने हाथ पठारतो ठतो ऊट उज्जो थयो. मेघनी पेठे गर्जना करता अने कषायरूप अग्निने वृद्धि पमारता अर्जुने पण क्षोत्र पामेला अष्टापद केसरीसिंहनी पेठे उज्जा अइने धनुष्यनो टंकार शब्द कख्यो. शुं आते प्रतिबिंबरूप ठे के मूर्तिमंत ठे ? एम रातां नेत्र अने मुख-वाला तथा शत्रुना कालरूप नकुल अने सहदेव पण युद्ध करवाने बहु उल्लास-वंत थया. वैरीरूप हस्तियोने नाश करवामां सिंह समान क्षोत्र पामेला ते सर्व बंधुनने जोइ म्होटा युधिष्ठिरे कहुं के, “ हे वीरो ! तमे हवणां विराम पा-मो. कारण के, हुं शत्रुननुं हृदय अने तमारुं बल सारी पेठे जाणुं वुं. हे वि-नयवंतो ! युद्ध करवा तैयार थयेला तमारा वने म्हारी प्रतिज्ञा मिथ्या न थानु, माटे आपणो वखत आवे तेटलो काल वाट जुन. ” युधिष्ठिरनी आवी आज्ञा-थी ज्ञीमसेनादि चारे बंधुन पोतानी स्वाज्ञाविक प्रकृतिने पामी गया. पत्नी

युधिष्ठिरे विडुरना समाचारनुं मनमां स्मरण करता ठतां तुरत दूतने रजा-
 आपी. पठी ते देश त्यजी दइने पांरुवो गंधमादन पर्वत उपर गया. त्यां पण
 तेमणे पोतानी नजीकमां अद्भुत शोभावाला इंडकील नामना पर्वतने दीगे.
 पठी समय मढ्यो जाणीने अर्जुन पोताना म्होटा बंधु युधिष्ठिरनी आझा लइ
 ते पर्वत उपर विद्या साधवा माटे गयो. त्यां ते श्री रुषज्ञ देव प्रज्जुने नम-
 स्कार करी कमलासन उपर बेसी अने मेरु पर्वतनी पेठे पोताना ध्यानमां
 स्थिर अइने श्रीमणिचूरु विगेरे विद्याधरोए आपेली विद्या साधवा लाग्यो. आ
 वखते जूत, सिंह, हस्ति विगेरे बहु जीवो तेने चलाववा आव्या; परंतु दृढ
 चित्तवालो ते जरा पण चलायमान थयो नहि. पठी प्रसन्न थयेली विद्याठ ते-
 नी आगल प्रगट अइने कहेवा लागी के, “ हे वत्स ! अमे प्रसन्न ठीए, माटे
 वरदान माग.” पठी नमन करता एवा अर्जुने तुरत उजा अइने ते विद्याठने ज-
 क्तिथी प्रणाम कख्या. विद्याठए अर्जुननां शरीर उपर हाथ फेरव्या एटले ते सि-
 ङ्ख विद्यावालो थयो. त्यारवाद हर्ष पामेला अर्जुने ते पर्वतना शिखर उपर जूंरुने
 मारता एवा एक पारधीने दीगे. दयाथी अर्जुने वारंवार तेने ना पारुता ठतां कहुं
 के, “ अहो आ तीर्थने विषे उद्धत एवो तुं म्हारा जोतां ठतां जूंरुने केम मारे ठे ?
 तुं जेनुं कोइ रक्षण करनार नथी एवा आ निरपराधी जीवोने मारे ठे; परंतु निर्दय
 एवा पुरुषोनुं कुल, वल अने उत्कृष्ट जाणपणुं ए सर्व वृथा होय ठे.” आ प्रमाणे
 तिरस्कार करेला पारधीये अर्जुनने कहुं. “ अरे वटेमार्गु ! पोतानी मरजी
 प्रमाणे आ वनने विषे फरता एवा गाढ पराक्रमवाला मने तुं फोगट केम ना
 पामे ठे ? हुं क्रोधना वशथी प्रवृत्ते ठते आ वनवासी जीवोनुं रक्षण करनार
 कोण ठे ? ठतां जो तुं पोतानां कृत्रिय बलथी समर्थ होय तो आ जीवुं
 रक्षण कर ! रक्षण कर !! ” पठी पापीष्ट शत्रुना समूहवाला अर्जुने उग्र एवा
 धनुष्यने यमदंरुनी पेठे हाथमां धारण करी क्रोधथी वाणोवमे सर्व आकाशने
 पूरी दीधुं. पारधीये पण तुरत पोतानुं धनुष्य युद्धनिमित्ते हाथमां लइने ला-
 घवपणाथी फल आपनारा बहु वाणो अर्जुन तरफ फेंक्यां. वने सुजटोना आ-
 काशमां उच्छलता वाणोए करीने जाणे डुष्ट राजाठना असंख्य अन्यायथीज
 होवनी ? एम सूर्य टंकाइ गयो. पठी मायामय पारधीये अर्जुननुं धनुष्य हरी
 लीधुं एटले ते क्रोधथी पोतानुं खरू लइने पारधी सामो दोरयो. पारधीये

खरू पण हरी लीधुं. पढी तो जयंकर अर्जुन छंद युद्ध करवाने सिंहनाद करतो ठतो तेना सामो दोरुचो. बन्ने जणा बलथी परस्पर अंगपीरुन करता ठता छंद युद्ध करवा लाग्या. तेमां अर्जुने जीलने पग पकनीने बलथी वस्त्र नी पेठे आकाशमां फेंक्यो. आ वखते आकाशथी पुष्पवृष्टि अइ अने अर्जुने पोतानी आगल ते पुरुषने बदले कोइ बीजा पुरुषने दीगो. “ आ शुं ! ” एम बहु आश्चर्य पामेला अर्जुनने हर्ष पामेला पेला पुरुषे कहुं. “ हे पार्थ ! हुं त्हा-रा गुणोथी प्रसन्न थयो हुं; माटे तुं इष्ट वरदान माग. ” अर्जुने कहुं. “ हे विद्याधर ! हुं अवसरे ते वरदान मागीश; परंतु आप कोण ठो ? ते हुं जाणवानी इच्छा करुं हुं. तो ते मने ऊट कहो ” अर्जुननां आवां वचनथी हर्ष पामेला ते पुरुषे कहुं. “ हे अर्जुन ! सांजल.

वैताढ्य पर्वतने विषे रथनूपुर नगरमां जाणे दिशाना अधिपतियोए सेवन करेलो इंडज होयनी ? एवो इंडमानि नामे विद्याधरोनो राजा राज्य करे ठे. तेने विद्युन्माली नामनो बंधु ठे. ए बहु चंचल मनवालो होवाथी प्रजावर्गने बहु दुःखकारी हतो, तेथी महाराजा इंडमानीये बहु क्रोध करी तेने पोताना नगरमांथी काढी मूक्यो. विद्युन्माली पण बहु कोप धरतो ठतो तत्काल राक्षसना नगर प्रत्ये गयो. त्यां तेना संगथी लुंठवामां अने बंधन करवामां चतुर एवा तल अने ताल नामना दैत्यो उचिंता महेंडदेशमां आवीने लोकोने बहु क्लेश करावा लाग्या. पढी इंडे कोइ केवलज्ञानीनां वचनथी तेननो पराजव तमाराथी जाणीने मने तमारा माटे धनुष्य, कवच, उत्तम रथ अने मुकुट आपीने अहिं तमने तेमवा माटे मोकळ्यो ठे, माटे आ सर्व वस्तु ग्रहण करो अने त्यां चालो. ” महा पराक्रमवालो अर्जुन पण धनुष्य, बाण, मुकुट अने कवच धारण करी तुरत राक्षसना पुर प्रत्ये गयो. कहुं ठे के—महा पुण्यवंतने शुं दुर्लज होय ठे ? अर्जुने त्यां महा घोर संग्राम करी अने ते सर्व दैत्योने मारी नाखीने विजय मेळव्यो. पढी विजयथी देदिप्यमान एवा तेणे वैताढ्य पर्वत उपर आवीने हर्षथी इंडना चरण प्रत्ये नमस्कार कख्यो. इंडे पण सामा जइ मलीने तेने पोताना अर्द्ध आसन उपर वेसामुचो. इंडनी आझाथी सर्वे लोकपालोए पण विजयवंत एवा अर्जुनने नमस्कार कख्या. पढी बहु प्रसन्न थयेला इंडे पोताना पुत्ररूप अर्जुनने दिव्य आयुधो आ-

प्यां. अर्जुने पण परस्पर प्रतिनी वृद्धिने माटे पोतानी धनुष्यकला चित्रांगद नामना विद्याधरने आपी. पठी पोतानी माता अने ज्ञाशयोने मलवाने उत्साहवंत अथेलो अर्जुन, इंझनी आझा लइ वैमानमां बेसीने आकाश मार्गे अइ तुरत पोतानां आश्रमप्रत्ये आव्यो. त्यां तेणे माताने तथा पोताना बे म्होटा बंधुजने प्रणाम करीने तथा न्हाना बे बंधुजने जेटीने तथा झैपदीने दृष्टिशी मलीने बहु प्रसन्न कस्या. चित्रांगद विद्याधर पण युधिष्ठिरादिकनी पासे अर्जुनना पराक्रमनी बात करीने पठी तेजए रजा आपवाशी पोताने स्थाने चाल्यो गयो.

हेवे कोइ वखते बहु हर्षवाला पांरवो बेठा हता एवामां तेमनी वझे आकाशमांशी एक सुवर्ण कमल परुयुं. झैपदीये तेने पोताना हाथमां लइ सुंधी अने पठी ज्जीमसेनने कह्युं के, “ हे नाथ ! आवां कमलो मने बहु वहालां ठे, माटे तमे कोइ पण म्होटी नदीथी, सरोवरथी अथवा तो धराथी लावीने मने ऊट आपो. ” झैपदीनां आवां वचन सांजली ज्जीमसेन, पंचनवकारनुं स्मरण करतो ठतो वनमां कमलोनी शोध करवा गयो. पाठल धर्म पुत्र युधिष्ठिरनुं विघ्नकारी नाबुं नेत्र फरकवा लाग्युं. तेथी ते मनमां अरिष्टनी शंका लावी पोताना न्हाना बंधुजने कहेवा लाग्या के, “ अहिं एवो कोइ नथी के, जे ज्जीमज्ञानो पराजव करवाने पूर्ण समर्थ थाय !!! ठतां आ म्हारुं नाबुं नेत्र ज्जीमने विपेज खरेखर घोर अने अति ज्ञयंकर अमंगल सूचवे ठे; तो हे बंधुज ! तमे ऊट उठो अने आपण सौ तेनी पाठल जइए. ” पठी तेज महा वृक्षोना गाढ प्रदेशने विपे चारे तरफ शोध करवा लाग्या; परंतु जेम ज्ञाग्यहिन माणसने निधि प्राप्त न थाय तेम तेजने कोइ स्थानके ज्जीमसेन मळ्यो नहि. ठेवट तेज मोहवमे मूर्खाशी पृथ्वी उपर परुवा लाग्या एटले तेजए तुरत हिमंजिकानां वचनने याद लावी तेनुं स्मरण करयुं. फक्त नाम मात्रना स्मरणशी तुरत त्यां आवेली हिमंजिकाए कह्युं के, “ हे पूज्यो ! म्हामं शुं काये ठे, जे हांय ते कहो. ” युधिष्ठिरे ज्जीमसेन संबंधी बात करी एटले शीतकार्य करनारी तेणे सर्वेने पोतानां मस्तक उपर बेसारीने ज्जीमसेन पांसे लावी बहु हर्ष परमास्या. आ वखते ज्जीमसेन पद्म सरोवरना कांठे चना दतो; तेथी ते पण पोताना बंधुजने मार्गना विषमपणानी बात कनीने अइ हर्ष पांय्यो.

पढी सुवर्ण पद्मोवने डुपदराजपुत्रीनी इच्छा पूरी करवा माटे जेटलामां नीमसेने सरोवरमां प्रवेश करयो तेटलामां ते तुरत अंतर्ध्यान थइ गयो. अर्जुन तेनी पाठल गयो तो ते पण तेनीज पेठे अदृश्य थयो. ठीकज ठे, माणसोनां बन्ने नेत्रमांनुं एक नेत्र ज्यारे निझाथी बंध आय त्यारे बीजुं पण तुरतज तेनी पाठल बंध आय ठे. ज्यारे बन्ने ज्ञाइयोनी पाठल युधिष्ठिर अंतर्ध्यान थया त्यारे न्हाना बे बंधुन पण तुरत मोहथी तेमनी पढवारुं तेवीज स्थिति पाम्या. पढी पांरुवोने नहि देखवाथी ते महा वनमां कुंती अने झौपदी बन्ने बहु जय पामवा लागी, तेथी ते बन्ने महासतीयोए पोतानी शांतिने माटे विघ्ननो नाश करवामां निपुण एवा परमेष्ठी मंत्रनुं ध्यान करवा पूर्वक एकाग्र चित्तथी तुरत कायोत्सर्ग करयो. पढी ध्यानमां रहेली अने स्थिर चित्तवाली ते बन्ने महा सतीयोने आठ प्रहार (एक रात दिवस) निवृत्त थयो एटलामां बीजे दिवसे सवारे पांचे पांरुवोए आकाशमांथी उतरिने पोतानी माताने प्रणाम कख्या. संतुष्ट चित्तवाली कुंतीये पण तुरत कायोत्सर्ग पारी हर्षथी नमन करता एवा पोताना पुत्रोने नेत्रनां कंइक उनां एवां बहु जलथी सिंचन कख्या. आ वखते हाथमां सुवर्णदंरुने धारण करनारो कोइ पुरुष कुंतीने प्रणाम करी पांरुवोनां ते ते सर्व चरित्रथी तेमने (कुंतीने) विस्मय पमारतो उतो कहेवा लाग्यो के.

“ हे मात ! तमे सांजलो. हवणां कोइ सुनिने केवलज्ञान उत्पन्न थयुं ठे; तेथी तेमनो केवलोत्सव करवा जता एवा इंडनुं वैमान जेटलामां आकाशमार्गे अहिं तमारा उपर आव्युं तेटलामां ते तमारा आश्चर्यकारी शीलने लीधे स्तंजित थइ गयुं. पढी इंडे तेनुं कारण जाणवा माटे प्रहित नामना मने अहिं मोकळ्यो. हुं पण तमने बन्ने सतीयोने जोइ तुरत इंड पासे गयो. इंड पण डुःसह विघ्नने हणनारी तमारी परमेष्ठीमंत्रनी ध्यान क्रीयाने जाणीने पोताना वैमानना स्वलननुं कारण मनमां विचारवा लाग्यो. पढी तेणे मने कहुं के, “ झोपदीनां वचनथी आ पांचे पांरुवो सुवर्णकमळ लेवा माटे स्फुरणायमान महासर्पना समूहवाला विशाल सरोवरमां पेठा ठे; परंतु ते सरोवरनो अधिपति शंखचूरु तेनुंने नाशपाशवने दृढ बांधीने पोताना नुवन प्रत्ये लइ गयो ठे. धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे ! ! के एने एवुं कृत्य करता

कोइए निवाख्यो नहि. हे सुंदर ! पठी ते बने महा सतीयोए तेज कारण माटे श्री परमेष्ठीमंत्रनुं ध्यान आरच्युं ठे अने तेष्ठीज आ म्हारुं वैमान स्वलन पाम्युं ठे. आज म्हारुं वैमान स्वलन पामवानुं खरुं कारण तत्वष्ठी जाणी ले, माटे हे विधिइ ! इवे तुं शंखचूरु पासे जइ अने म्हारी आझाष्ठी पांचे पां-रुवोने ठोमावीने तेनुने ते महासत्यो पासे तेनी जा. पठी तेमनुं ध्यान मूकावीने बहु हर्ष पमारु. ” इंडनां आवां वचनष्ठी में पाताल लोकप्रत्ये जइने इंडनां वचनष्ठी बहु तिरस्कार करता ठता शंखचूरुने कह्युं के, “ अरे सर्पाधिप ! ते आ निरपराधी अने आयुध रहित एवा पांरुवोने शा माटे बांध्या ठे ? ” पठी तेणे “ म्हारा सरोवरनां कमलोने लेवानी इच्छा करवाष्ठी में तेनुने बांध्या ठे. ” एम कह्युं एटले में ते सर्पाधिराजने श्री इंडनी आझा कही. इंडनी आवी आझा जाणी शंखचूरुने ते पांच पांरुवोने पोतानां राज्यने विषे स्थापन कख्या. कह्युं ठे के-इंडनी आझा निरंतर मनुष्य, देवता अने असुरोने मान्य होय ठे. पठी राज्यनां सुखने विषे स्पृहा रहित तथा तमारां चरणकमलने सेवन करवामां भ्रमररूप आ पांरुवोए तेनां राज्यने अंगीकार कर्युं नहि. वली सर्पराजे प्रसन्न थइने युद्धना अवसरे अर्जुनने सहाय्य करवानुं कह्युं ठे. आ वचन अंगीकार करीने सर्पराजे अर्जुनने एक आश्चर्यकारी द्वार अने बीजा चारेने बाजु, मुकुट, कुंरुल अने महाविद्या आपीने पठी हे मात ! ते तमारा न्यायवंत पुत्रोने म्हारी साथे अहिं मोकळ्या ठे; माटे इवे तमे मने तुरत इंडनुं वैमान चलावानी आझा आपी त्यां मोकलो. ” प्रहितनां आवां वचन सांजली डोपदी सहित हर्ष पामेली कुंतीये ते देवने आनंदकारी वचनष्ठी जवानी आझा आपी अने पोते पोतानां हस्त कमलष्ठी युधिष्ठिरादि पुत्रोने स्पर्श कख्यो. युधिष्ठिरादि पुत्रोए पण विनयष्ठी ऋत्तिकां माताना चरणमां नमस्कार कख्या.

इति पांरुवचरित्रे पांरुवद्यूतक्रीमावनवासादिव-

र्णनामा चतुर्थोऽधिकारः ॥ ४ ॥

निरंतर लोकमां सुखकारी अने पोताना ऋक्त जनोना सर्व विघ्नने नाश करनारा वली मंडोदयरूप लक्ष्मीने प्राप्त करवामां प्रवीण एवा श्री अजितनाथ जिनेश्वरने हुं हर्षष्ठी नमस्कार करुं तुं.

हवे उत्तम पराक्रमशी प्रसिद्ध एवा ते पांचे पांढवो आ प्रमाणे वनवासमां ठ वर्ष पूरा करीने पढी न्यायलक्ष्मीशी शोजता एवा तेउ फरी सुखे निवास करवा माटे चैतवनमां गया. अहिं हस्तिनापुरमां डुर्योधने पांढवो चैतवतमां आख्यानी वात सांजली; तेथी तेणे वेगवमे बहु सैन्यशी त्यां आवी चैतवनना सरोवरने तीरे पनाव करचो. जो के चित्रांगद विद्याधरे आ वखते त्यां आवी तेने बहु ना पानी तो पण सेवक समूहशी अनुसरायेला डुर्योधने सहसा ते सरोवरमां प्रवेश करचो. पढी कोप पामेला ते विद्याधरे अनुचरो सहित डुर्योधननुं हरण करचुं. आ वातनी डुर्योधनादिकनी स्त्रीयोने खबरपदी; तेथी तेउ तुरत युधिष्ठिरनी पासे आवीके बहु रुदन करती ठती कहेवा लागी. “हे जेठ ? जो के धृतराष्ट्रना पुत्रोए तमारे विषे बहु अपराध करचो ठे, तोपण तमे ज्येष्ठ धर्मना उद्भवशी अने विशेषे वृद्धि पामेला जावशी अमारा उपर कृपा करो.” तेउनां आवां वचन सांजली दयाशी जिंजाइ गयेला चित्तवाला अने त्यजी दीधो ठे क्रोध जेणे एवा युधिष्ठिरे युद्धकार्यमां समर्थ एवा अर्जुनने ते डुर्योधनने गोमाववाना काममां आज्ञा करी. पढी अर्जुने विद्याधरनी पासे जइने हठशी युद्धनी याचना करी. विद्याधर पण क्रोधशी रातां नेत्रवालो थयो ठतो बीजा अनेक विद्याधरोनी साथे त्यां रणभूमिमां आव्यो. अर्जुने पण क्रोधशी मेघनी पेठे गर्जना करीने बाणोनो एवो वरसाद वरसाव्यो के, जेथी रातां नेत्रवालो चित्रांगद बीजा अनेक विद्याधरो सहित अर्जुननी साथे युद्ध करवा लाग्यो. पढी नाश पाम्युं ठे बल जेनुं एवा ते विद्याधरे असमर्थपणाने लीधे उदासपणुं पामता ठता बंधु सहित डुर्योधनने गोमी दइ अने तुरत अर्जुननी पासे आवीने नमस्कार करचो. अर्जुने पण तुरत निर्मल नीतिशी हाथ जोडीने उज्जेला विद्याधरने कह्युं के, “हे सखे ! फक्त गुरुरूप म्होटा बंधुनां वचनशी बंधायेला में त्हारी साथे युद्ध करचुं ठे, हवे तुं आ डुर्योधन सहित सत्य प्रतिज्ञावाला म्हारा म्होटा बंधु पासे आवीने तेमने नमस्कार करतो ठतो प्रीतिनी वृद्धिने माटे पोतानुं निरपराधीपणुं दर्शावी आप. ” अर्जुने आ प्रमाणे कह्युं एटले प्रसन्न चित्तवालो ते विद्याधर अर्जुनने आगल करी वैमानमां बेसीने म्होटा उत्सवशी युधिष्ठिरपासे आव्यो. बंधुउ सहित युधिष्ठिरने जोवा मात्रशी जेने मांथामां शूल अने शरीरमां पीडा उत्पन्न थइ ठे एवो तथा मनमां स्फुरणायमान थयेला क्रोध

समूहवालो डुर्योधन खीलानी पेठे तेमने जरा पण नम्यो नहि. चित्रांगदेजे मनां चरणाने विषे नमन करयुं ठे एवा धर्मपुत्र युधिष्ठिर पोतानां स्नेहवंत नेत्रथी डुर्योधनने वारंवार जोवा लाग्या. कारण सत्पुरुषोनुं एवुं चरित्र होय ठे. पठी “ हे मूढ ! अपराध सहन करनारो जे त्हारो गुरु ठे अने जे तने जीवितदान आपवामां समर्थ ठे. तेने तुं नमस्कार कर के, जेथी करीने त्हांस कुशल थाय ” एम कहेवा पठी नमस्कार करता एवा डुर्योधनने युधिष्ठिरे आलिंगन करीने सर्व कुटुंबनुं कुशल पूठयुं एटले तेणे तुरत प्रसन्न अशने पोतानां चित्तमां रहेलुं सर्व युधिष्ठिरने कह्युं. “ हे धर्मपुत्र ! तमने नमन करतां मने जे दुःसह लज्जा थाय ठे, ते लज्जा स्वराज्यनो नाश अने वैरीथी थयेली पीडावने करीने पण मने अती नथी. ” डुर्योधननां आवां वचन सांजली नाश पाम्यो ठे क्रोध जेमनो एवा युधिष्ठिरे तेने तेना नगर प्रत्ये मोकली बीधो. कह्युं ठे के—संत पुरुषो पोतानुं अहित चिंतवनारा उपर पण हित चिंतवे ठे. पठी गांगेय अने डोण विगेरे उत्तम पुरुषोए डुर्योधनने कह्युं के, “ तें लेशमात्र अर्जुननुं बल जोयुं ? माटे हे मूर्ख ! हवे तुं मनमां विचार करीने ते महात्मा पुरुषोनी साथे ऊट संधी कर. ” आ प्रमाणे गांगेये बहु कह्युं; पण जेम त्रिदोष (वात, पित्त अने कफ) थी उत्पन्न थयेलो व्याधी विविध प्रकारना औषधोने गणे नहि तेम दुष्टजावने आश्रय करी रहेला डुर्योधने गांगेयादिकनां हित वचनने गण्युं नहि.

हवे जे दैतवनमां पांरुवो रहेता हतात्यां अशने दुःशय्यानो पति जयड्य जतो हतो. तेने कुंतीये पोतानी पुत्रीनो पति जाणीने स्नेहथी आमंत्रण करयुं. जयड्य पण हर्ष पामतो ठतो त्यां रह्यो. पठी अर्जुने पोतानी दिव्य शक्तिथी अमृत समान जोजन लावीने तेने जमाम्यो. कह्युं ठे के—निश्चे जोजन एज प्रीतिनुं प्रथम फल ठे. पठी डुपदराज (डौपदी) पुत्रीनां मुखकमलने जोता एवा जयड्य राजानो मनरूपी हंस ते डौपदीना लावणरूप सरोवरने विषे क्रीडा करवाने उत्साहवतं थयो; तेथी ते अवसर जोइ पांरुवोने वेतरनीने जाणे मूर्तिमान लक्ष्मीज होयनी ? एम डौपदीने रथमां बेसारी तत्काल चाढ्यो. आ वातनी ज्मीम तथा अर्जुनने खबर पत्नी एटले तेउ बहु कोप करता ठता तेनी पाठल जवा लाग्या. आ वखते कुंतीये तेमने कह्युं के,

हे पुत्रो ! ए तमारी ब्हेननो पति थाय ठे, माटे ते महा अपराधीने तमे मारशो नहि. पढी अर्जुने धनुष्यनो घोर शब्द करी, असंख्य बाणोथी जय-इथनी महासेनाने अवले रस्ते जती करी दीधी. ज्रीमसेने पण नठली नठली-ने मुशलनी पेठे गदाना प्रहारथी जयइथनी सेनाना हस्तियोना समूहने रुधि-रमय बनावी दीधी. जो के अर्जुन, जयइथनां जीवितने हरण करवामां समर्थ हतो; परंतु तेणे मातानां वचन स्मरणमां लावीने अर्द्धचंद्र बाणना समूहथी तेना (जयइथना) रथनी ध्वजा तथा तेनी दाढी मूळ अने केश कापी नाख्या. पढी अर्जुन अने ज्रीम ए बन्ने उग्रबलवाला सुन्नटोए डोपदीने रथ-मां बेसारी पाढी लावीने हर्षथी मातानां चरणकमलमां प्रणाम कख्या. महा हर्षवती कुंतीये पण प्रेमवने पोताना हस्तथी युद्धमना परसेवाथी ज-रता कोमल अंगवाला ज्रीम तथा अर्जुनने स्पर्श करथो.

हवे कोइ वखते महा संतोषवाला ते सर्वे पांशुवो पोतानी माता अने डौपदी सहित बेठा हता एवामां नारदरुषि आकाशथी उतरीने तेमनी पासे आव्या. पांशुवोए बहु जक्तिथी तेमनुं पूजन करथुं. पढी नारदमुनि तेमने ए-कांतमां लइ जइ हितवचन कहेवा लाग्या के, “हे पांशुवो ! तमे स्वस्थचि-त्तवाला अइने डुर्योधनना सर्व अजिलाषने सांजलो. तमोए शंखचूमना पासथी डोमावेलो दुष्ट बुद्धिवालो डुर्योधन पोतानी नगरी प्रत्ये आवीने तमारो नाश करवा माटे बहु प्रयत्न करवा लाग्यो; परंतु पापने लीधे तेना सर्व प्रयासो निष्फल थया ठे. ज्यारे ए पोते नाना प्रकारनां बहु कपटोथी तमने मारवा माटे समर्थ थयो नहि, त्यारे तेणे हवणां पोतानां नगरमां एवी उद्घोषणा करावी ठे के, “जे कोइ उत्तम पुरुष, कपटथी अथवा तो बाहुबलथी पांशुवोने मारी नाखे तेने हुं म्हारुं अर्हुं राज्य आपीश.” डुर्योधननां आवां वचन सांज-लीने पोताना पिताना विनाशना वैरथी पुरोधन पुरोहितना पुत्रे विनंतीपूर्वक कथुं के, “हे नरेंड ! आवा अल्पकार्यमां आपे पोते शा माटे प्रयास करवो जो-इए. म्हारी पासे सर्वकार्य पूर्ण करवामां समर्थ एवी अने वरदान आपनारी कृत्या नामे विद्या ठे, तेना प्रजावथी हुं त्रण जगत्ना जनोने कोज पमामुं तो पढी ए पांशुवोने कोज पमामवा एमां तो शुं ठे ? पोतानुं कार्य करवामां उद्यमवंत थयेला ते छिजने जोइ हर्ष पामेला पापबुद्धिवाला डुर्योधने तेने श्रेष्ठ

दिव्य वस्त्र तथा आञ्जुषणोष्ठी सत्कार करी बहु वखाएयो. हवे ते दुष्ट बुद्धिवा-
ला विप्र निष्कपट बुद्धिवाला तमारे विषे विद्यासाधन करवा बेठो ठे. ए पो-
तानी अमोघ विद्याथी सर्व विश्वनो नाश करवा समर्थ ठे. हे पांढवो ! हुं सा-
धर्मिक प्रेमवशथी आ वात तमने जणावा माटे आव्यो हुं, माटे तमे तेनो
कोइ पण रीते उपाय करो. ”

पढी युधिष्ठिरे, “ अमारा हितने माटे तमे आ सारुं कह्युं. अमे जो एन
जाएयुं होत तो ते अमारो पराजव करत. ” एम कहीने दानमानादिकथी नार-
दने विदाय कख्या. पढी कृत्याना बलने निवारण करवा माटे तपनुं प्रमाण
मानता एवा पांढवोए, कुंती तथा झैपदीनी साथे विचार करीने अत्यंत हर्ष
धरता ठता कार्योत्सर्ग कख्यो. फक्त सूर्य सामां नेत्र राखीने एक पगे उज्जा
रहेला ते धैर्यवंत पांढवो, श्री परमेष्टि मंत्रनुं ध्यान करवा लाग्या. जो के
पांढवो ताढ, तमको, वायु विगेरेना क्लेशने सहन करता हता तोपण श्री
जिनेश्वर प्रज्जुना ध्यानरूप समाधिमां लीन थयेला आत्मावाला तेजुंए सुखेथी
सात दिवस निर्गमन कख्या. पढी आठमे दिवसे पर्वतोना शिखरोने तोमी
पामनारो ज्ञयंकर वायु जेम जेम वृद्धि पामवा लाग्यो तेम तेम पांढवोनो ध्या-
नरूप दिवो स्थिरपणुं पामवा लाग्यो. आ वखते रथना शब्दोथी, गर्जेनेना
गर्जारवथी, अने अश्वोना खोंखाराथी जाणे दश दिशानुना पतियोने बोलाव-
तुं होयनी ? एम अकस्मात् कोइ म्होटुं सैन्य त्यां आवी पहोच्युं. पढी कोइ
पुरुष कुंती उपर स्नेह धरतो ठतो त्यां आवी कुंतीने तथा झैपदीने पोताना
खज्जा उपर बेसारी तुरत मदोन्मत्त एवा हस्तियोना समूहथी ज्ञयंकर एवा
पोताना सैन्यमां चाळ्यो गयो. त्यां तेजुंए बने सतीयोने प्रहारकरवा मांढयो
एटले कुंतीये “ महा ज्ञयंकर एवा शत्रुनुना कालरूप हे अर्जुन ! रणसंग्राम-
मां शूर एवा हे वत्स ज्जीम ! तमे माताना जक्त ठो, माटे आ पुरुषोथी अ-
मारुं रक्षण करो ! रक्षण करो !! ” आ प्रमाणे शत्रुनुंए चाबकना प्रहारथी ताम-
न करेली झैपद्दी सहित कुंती करुण स्वरे पुत्रोनां नाम लेती ठती बहु वि-
लाप करवा लागी. पढी पोतानी मातानुं रुदन सांजलीने त्यजी दीधुं ठे शुद्ध
ध्यान जेमणे एवा पांढवो, दिव्यशस्त्र गृहण करीने प्रलय समुद्रनी पेठे सिंह
नादथी गर्जना करता तुरत सैन्य तरफ दोर्या. त्यां अर्जुने असंख्य बाणो-

थी शत्रुना सैन्येने भिन्नभिन्न करी नाख्युं, ज्मीमसेने गदाना प्रहारथी पन्ता हस्तियोवालुं अने नासी जता सुजटोवालुं कर्युं. प्रसरी रहेला महा संग्राम-ना रसवाला युधिष्ठिर पण हाथमां खड्ग धारण करीने उंची करेली फणावाला क्रोधवंत काल सर्पनी पेठे देखावा लाग्या. अस्खलित एवा नकुल अने सहदेव पण असंख्य बाणोनो वर्षाद वरसावता अने सैन्यमां क्रोधथी चारे तरफ फरता बहु दुःसह देखाता हता. अर्जुनना बाण अने ज्मीमसेननी गदाना प्रहार-थी बहु दीन बनेली सेना तुरत चारे तरफ नासी गइ. पठी कृष्णदृष्टजाव-नी पेठे सेना नासी गइ एवामां त्यां जाणे बीजी कृत्या होयनी ? एवी तृषा (तरस), तालवाने तथा होठने सुकवी देती पांढवोने बहु पीना करवा लागी. तरसथी आकुल व्याकुल थयेला पांढवो जलनी शोध माटे वनमां फरता हता तेवामां तेमणे कमलोथी सुशोजित मध्यज्ञागवालुं एक तलाव दीवुं. जे टलामां पांढवोए ते तलावमांथी पाणी पीधुं तेटलामां तेउ जाणे मूर्छा पा-म्या होयनी ? एम संसारी जीवनी पेठे अकस्मात् पृथ्वी उपर आलोटवा लाग्या. कहुं ठे के, आ लोकमां बलवंत एवाय पण संसारी जीवोनुं पूर्वजव निर्मित कुकर्म जोगव्या विना क्यारे पण बुटतुं नथी. झैपदी पण जमती ठ-ती त्यां आवी पहोची अने ते पोताना पतियोने दुःखथी पृथ्वी उपर आलो-टता जोइ बहु खेद पामीने चारे तरफ जोवा लागी. आ वखते वननी वेलथी बांध्या ठे पोतानां माथानां केशे जेणे एवी तथा सुंदर वळकल वस्त्रने धारण करनारी कोइ वनचर स्त्री (ज्नील स्त्री) त्यां उचिंती आवी. पठी जरा धि-रज पामेली झैपदी जेटलामां ते ज्नील स्त्री पासे आवीने कांइ कहेवा जाय ठे तेटलामां जाणे धूमामानो समूह होयनी ? एवी दावानलसमान पीला केश समूहने धारण करनारी, हाथमां कपालवाली, जयंकर नेत्र अने मुखवा-ली, म्होटा ललाटवाली अने महा अट्टाट हास्यथी अति जयंकर एवी कृत्या ना-मनी राहसी, त्रण लोकने क्षोत्र पमानती आकाश मार्गेथी त्यां आवी प-होची. पोतानुं कार्य करवा माटे केरु बांधीने तैयार थइ रहेली अने मुखक-मलमां चारे तरफ चंचल जीजने फेरवती ते कृत्या, पृथ्वी उपर बहु आलो-टता एवा पांढवोने जोइने तेमनी चारे तरफ जमवा लागी. पठी तेने देख-वा मात्रथी बहु जयने लीधे आकुल व्याकुल थयेली झैपदीने तुरत पोताने”

पासे राखी ज्नीलस्त्रीये अकृत्य करवामां तैयार थयेली कृत्याने मधुर वचनथी आ प्रमाणे कह्युं. “ हे देवी ! तमारा आववाथी उत्पन्न थयेला उत्कट वायुवने आकुल व्याकुल थयेला आ प्राणीयो, जयथी मूर्छा पाम्या ठे. वली तेनुए ह-वणां प्राणोने पण त्यजी दीधा ठे. हे देवी ! त्रण लोकने विषे देव, दैत्य के मनुष्योमां एवो कोइ पुरुष नथी के, जे इंडना वज्रनी पेठे त्दारा महाकोपने सहन करी शके ? हे कृत्या देवी ! आ पोतानी मेलेज मृत्यु पामेलाने तुं फरीथी शा माटे मारे ठे ? कारण एमां त्रण जगतने कोजकारी एवं त्दारुं प-राक्रम जरा पण गणाय नहि. ” आ प्रमाणे ज्नीलस्त्रीये बहु जक्तियुक्त वचनथी कृत्याने कह्युं एटले ते निष्फल प्रयासवाली कृत्या पोताने बहु कृतकृत्य मानती ठती हसीने क्यांइ चाली गइ.

पढी ज्ञैपदी, मृत्यु पामेलाना समान पोताना पतियोने जोइ मूर्छा पामी. ओम्हा वखत पढी सावधान अइ एटले ते पोताना पतिना वियोगथी बहु दुःख पामती ठती विलाप करवा लागी एटले ज्नीलस्त्रीये तेनां आंसु लुही नाखीने हर्ष पामता ठता कह्युं के, “ हे शुद्धशीलवती बाला ! महा अरण्यमां रहेली तुं वृथा शा माटे रुवे ठे ? हे सुंदरी ! तुं मूर्छा पामेला तेनु पासे न जा. प-रंतु आ मणिकालका नदीना पवित्र जलथी अमृतनी पेठे पोताना पतियोने सिंचिने तेनुने क्णमात्रमां जीवाम्. ” ज्नीलस्त्रीनां कहेवा उपरथी ज्ञैपदीये तेम कश्चुं एटले जाणे सुतेला होयनी ? एम सर्वे पांरुवो उठ्या. पढी तेनु ज्ञैपदीनां वचनथी पोतपोताना चित्तमां विचार करवा लाग्या के, “जे पोताना असंख्य सैन्यथी अहिं आव्यो हतो ते कोण राजा हतो ? ज्ञैपदीनुं कोणे हरण कश्चुं हतुं ? विषमय जलनुं सरोवर क्यां ? अने आपणने मूर्छा शा माटे अइ ? वली प्राणप्रिया ज्ञैपदीये पोते अहिं आवीने आ ज्नीलस्त्रीनां वचनथी मणिका लका नदीनां जलवने सिंचन करीने आपणने जीवाम्चा ए शुं !!! शुं आते आपणां चित्तमां खरेखरो विभ्रम थयो ठे के, कोइ महा दैवनुं विचेष्टित ठे ? जाणे सारा स्वप्नामां दीठेला अर्थवालुं अद्भुत लक्ष्मीनुं कारणज होयनी ? एवं आते शुं हशे ? ” आ प्रमाणे पांरुवो विचार करता हता एवामां पोतानां तेजथी दिशानने प्रकाश करतो कोइ देवता तेमनी पासे आवीने स्पष्ट वा-नीथी आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो.

“ हे धर्मपुत्र ! तूं आ कार्यने विषे चित्तमां केम आश्चर्य पामे ठे ? कारण के, कृत्याना असंख्य कार्यनो नाश करवामां प्रवीण एवी ए सर्व में माया करी हती. तमारा परमेष्ठी मंत्रना ध्यानशी प्रसन्न थयेला में इंडना सेनापतिये आ माया प्रगट करीने कृत्याने ठेतरी ठे. ” पढी ते महा रुद्धिवालो देवता “ तमे अवसरे म्हाहं स्मरण करजो. ” एम कहीने तथा बहु आचूषणो आपीने पांढवोए रजा आपवाधी देवलोक प्रत्ये गयो. पढी पूर्व पुण्यना योगथी जेमना सर्व विघ्न नाश पाम्या ठे एवा ते पांढवो निरंतर विशेषे श्रीजिनेश्वर प्रचुनुं ध्यान करवामां आसक्त चित्तवाला तथा उत्तम समाधिवंत थया,

एकदा बपोरने वखते जोजन तैयार थयुं एवामां निरंतर पुण्यथी पवित्र शरीरवाला महात्मा साधु तपने अंते त्यां पारणा माटे आव्या. जाणे प्रत्यक्ष धर्मज होयनी ? एवा कृमारूप अमृतना स्थान एवा मुनिने जोइ हर्षना उत्कृष्टशी विशुद्ध ज्ञाववाला पांढवोए तेमने प्रदक्षिणा पूर्वक नमस्कार करचो. पढी पुलकावलीये करीने देदीप्यमान शरीरवाला अने पापना समूहने नाश करवामां उद्यमवंत थयेला पांढवोए ज्ञक्ति पूर्वक आनंदे करीने ए महासुनिने शुद्ध अन्न वहोराव्युं. आ वखते आकाशमां वार्जीत्रो वागवा लाग्यां तेमज सुवर्णनी अने वस्त्रोनी वृष्टी थवा लागी. वली देवताजुए पापनो नाश करवामां खड्गुरूप जयजय वाणीनो अमोघ शब्द करचो. “ हे वत्सो ! उत्तम दाननां महात्म्यना वशथी हुं शासनदेवता तमने प्रसन्न थइं. तमारा पूर्वजवनां पुण्य योगथी वनवासना दुःसह बार वर्ष पुरा थइ रह्या ठे. हवे पढी तमे ऊट मत्स्य देशमां जइ त्यां पोतानां कढ्याण माटे रूप फरवी नीश्वे तेरसुं वर्ष पूर्ण करो. ” शासनदेवी आ प्रमाणे कहीने अंतर्ध्यान थइ. पढी पोतानी गाढ प्रतिज्ञाने जाणता एवा पांढवो जेगा थइ फरी विचार करवा लाग्या. तेमां युधिष्ठिरे पोताना न्हाना ज्ञाश्यो आगल कहुं के, “ हुं कंक नामनो विप्र (गुरु) थइने वैराट राजाना घरने विषे रहीश. ” आ प्रमाणे तेमणे पोतानो निश्चय कख्यो. ज्जीमे कहुं. “ हुं पण वल्लव नाम धारी राजानो रसोश्यो थइने रहीश. ” अर्जुने कहुं. “ हुं ते राजाने घरे वृहन्नरु नामे पावइनु थइने रहीश. ” नकुले कहुं. “ हुं पण ग्रंथिक नामनो अश्वाधिप थइश. ”

सहदेवे कह्युं, “ हुं तंत्रपाल नामे गोवाल अइश. ” झैपदीये कह्युं. “ हुं ते राजानी स्त्रीयोनी दासी अइश. ” पढी ते सर्वे पांरुवोए विराट नगरीनी समीपे स्मशानमां खीजमाना वृह नपर एक म्होटा शबथी ढांकीने पोतानां सर्व शस्त्रो मूक्यां. त्यार पढी बहु जाण एवा तेउ पोत पोतना वेशने अने उपकरणे धारण करी विराट राजानी सज्जामां आव्या. त्यां विराट राजाए तेनुने अनुक्रमे सत्कार करीने सौ सौना काममां राख्या, तेथी गुप्तवेश धारण करनारा ते पांरुवो त्यां सुख करीने रहेवा लाग्या. पांरुवो हमेशां सवारमां उठीने कोइ घरने विषे गुप्तरीते रहेला पोतानी माता कुंतीने प्रणाम करता अने तेमनी हीत शिक्षाने धारण करता. एक दिवस डुर्योधने त्यां मल्लोने मोकड्या हता. तेमने त्यां रहेला पाचकवृत्तिवाला ज्नीमसेने मल्लयुद्धमां मारी नाख्या, तेथी ज्नीमसेन वैराट राजा तरफथी बहु मान पाम्यो.

हवे वैराटराजानी स्त्री सुदेष्णाने एकसो ठ ज्ञाइयो हता, तेमां महा ज्ञुजपराक्रमथी शोभतो कीचक सौथी मुख्य हतो. आ सौ वैराटराजाने त्यांज रहेता हता. कोइ दिवस पोतानी व्हेनने घरे गयेला कीचके त्यां झैपदीने दीठी, तेथी ते झैपदीनुं बहु लावण्य जोइ मोह पाम्यो. पढी सर्व देहने विषे रोमांचना मीषथी कामबाणने धारण करतो ते कीचक पोतानुं मस्तक धुणावतो ठतो पोताना निवासघरप्रत्ये गयो. पढी कामदेवने उत्पन्न करवामां प्रवीण एवा वचनोवने झैपदीने प्रार्थना करतो ते डुपदराजपुत्रीथी बहु धिक्कार पाम्यो. कह्युं ठे के-कयो पुरुष अकार्य करवाथी लघुता नथी पामतो ? अर्थात् सर्व पामे ठे. पढी कामदेवनी कलाकेलीरूप महा पिशाचना ठलथी नाश पामी ठे शरीर चेतना जेनी एवा कीचके पोतानां मननी वात सुदेष्णा (पोतानी व्हेन)ने कही. सुदेष्णाए पण कामज्वरथी पीरता पोताना ज्ञाशने कह्युं के, “ हे बंधो ! हुं कोइ मीषथी ते म्हारी दासीने त्हारा घरे मोकलीश. त्यां तुं त्हारुं इष्टकार्य करजे. ” आ प्रमाणे सुदेष्णाए आश्वासन करेलो ते कामज्वरपीरित कीचक पोताने घरे गयो. पढी ज्ञूप्रिया सुदेष्णाए कोइ मीषथी झैपदीने कीचकना घरे मोकली. पृथ्वी सामा नेत्र राखीने पोताना घरे आवती एवी झैपदीने जोइ गांठा अयेलानी पेठे कीचके तुरत उज्जा अइ लांबा हाथ करीने कह्युं के, “ म्हारां शरीरनुं रक्षण करनारी हे लोलाकी ! हे दिव्यरुपा !

ऊट अहिं आव अहिं आव अने कामदेवना तापथी तप्त थयेला मने वेगथी आ-
 लिंगन दशने प्रसन्न कर.” तेनां आवां कानने दुःख उपजावनारां वचन सांजलीने
 झैपदीये कहुं. “हे मूढ ! तुं आवुं डुष्ट पुरुषनी पेठे नीच कुलने योग्य मने न
 कहे. कारण म्हारा गुप्त पतियो उन्मार्गे जनारा अने नीतिमार्ग त्यजी देनारा
 तने निश्वे यमलोक प्रत्ये पहोचारुशे, माटे तुं मनने विषे तत्त्वने धारण कर. ”
 आ प्रमाणे कहेती एवी डुपदराजपुत्रीने केशे पकनी डुष्ट कीचके पाटुवने प्रहार
 कस्यो. झैपदी पण शीलना अतिशयपणाथी बुटीने तुरत राजा पासे आवी.
 त्यां ते राजसज्जामां युधिष्ठिरने जोता ठतां वीखराइ गयेला केशवाली झैपदी
 आ प्रमाणे पोताना पतिना गुप्त नामनो उच्चार करवा पूर्वक गाढ स्वरथी रोवा
 लागी. “जेउ रणसंग्राममां (युधि) स्थिर रहेनारा ठे, (युधिष्ठिर) जेउ जयंकर
 ठे, (ज्मीम) जेउ निश्वे विजयना चिन्हवाला ठे, (विजय-अर्जुन) अने जेउ ब-
 लवंत ठे हाथने धारण करनारा ठे. (नकुल सहदेव) आवा जूपतियो म्हारा
 प्रिय प्राणनाथो ठतां मने कीचके पीना पमानी. ” आ प्रमाणे कूट रोषाह-
 रथी रुदन करवा पूर्वक विलाप करती झैपदीने कंक (युधिष्ठिर) गुरुए कहुं.
 “हे चंचल नेत्रवाली ! जो कोइ स्थानके त्हारा महाबलवाला गुप्त पतियो
 होय, वली तेनुमां जो त्हारुं नियमथी रक्षण करनारो कोइ जयंकर (ज्मीम)
 धिति होय तो, हे कमलमुखी ! अहिं तने तेनाथी जय नाश पामो. (अर्थात्
 ज्मीमसेन पासे तुं ए डुष्ट कीचकने मरावी नाख.) अने तुं पोताने स्थानके
 जा. ” कंकगुरुनां आवां वचन सांजली झैपदीये रात्रीने वखते ज्मीम पासे
 जशने पोतानी सर्व वात कही. ज्मीमसेने पण मोहमां बुझि जशने तेने मधुर
 वचनथी कहुं के, “में धर्मपुत्रनी सत्य प्रतिज्ञा पालवा माटे डुर्योधननो अ-
 पराध सहन कस्यो ठे; परंतु हवणां आ कीचकना आवा अपराधने सहन न-
 हि करुं. हे प्रिया ! आज रात्रीने विषे तुं कपटसंगनां वचनथी तेने अहिं लाव्य
 के, जेथी करीने त्हारा ए शत्रुने हुं अहिं आ रंगमंरुपमांज तुरत मारी ना-
 खुं. ” ज्मीमे आ प्रमाणे आश्वासन करेली झैपदीये पोताने आश्रमे जता र-
 स्तामां मलेला कीचकने कपटमोह वचनथी रात्रीए रंगमंरुपमां आववानुं कहुं.
 पठी झैपदीनां वचनथी हर्ष पामेलो ते शठ कीचक रात्रीना पहेला पहोरने
 विषे “हे वद्वज्जा ! तुं क्यां ठे ? क्यां ठे ?” एम उच्चार करतो ऊट रंगमंरु-

पमां आव्यो. आ वखते झैपदीनो वेश धारीने त्यां संताइ रहेला ज़ीमे तेने गाढ आलिंगनवमे मारी नाख्यो. पढी ते उद्धत आत्मावालो ज़ीम, तुरत गुप्त रीते पोताना रसोमामां जतो रह्यो. चरपुरुषोथी मृत्यु पामेला कीचकने जाणी बहु शोकमां मग्न थयेला तेना ज्ञाश्यो ऊट तेने पालखीमां बेसारी श्मसान तरफ चाड्या. आ वखते रस्तामां तेनुए झैपदीने दीठी; तेथी “आ स्त्रीना निमित्ते आपणा बंधुनो घात थयो ठे.” एम कहेता एवा तेनुए बहु कोपथी ते झैपदीने चिताग्निमां फेंकी देवा माटे केश पकरीने उत्साहथी साथे लीधी. जाणे साक्षात् पोतानी लक्ष्मीज होयनी ? एम पोताना पतिने संज्ञारती तथा रुदन करती एवी झैपदीने तेनुए तुरत चितानी पासे आणी. आ वखते एक महावृद्धने मूलमांथी उपानी त्यां उचिता आवी पद्दोचेला बलवंत ज़ीमसेने ते सर्वे पुरुषोने (कीचकना ज्ञाश्नुने) अग्निमां फेंकी दीधा. ज़ीमे अग्निमां कीचकना ज्ञाश्योनी पूर्ण आहुति आपीने नाश कख्यो ठे विघ्नो समूह जेनो एवी झैपदीने लक्ष्मीनी पेठे शांति पमानी. पढी ज़ीमसेनथी पोताना सर्व बंधुनुनो नाश सांजली शोकथी आकुल व्याकुल थयेली सुदेष्णाने बहु स्नेहवशथी उद्धास पमानतो वैराटराजा कहेवा लाग्यो. “हे सुंदर मुखवाली प्रिये ! तुं मने बीजो कांइ दंरु आप; परंतु म्हारी प्रतिज्ञानो जंग न कर. वली कोप त्यजी दइ पोताना मंदीरमां सौरंध्रीने बोलाव्य. “अवसरे पोतानां स्वरूपने अंगीकार करनारा सौरंध्रीना पतियो, पोतानी मेले एने लइ जशे.” पढी स्वस्थ थयेली सुदेष्णा राणीये तेने पोताना घरमां राखी.

हवे डुर्योधननी आज्ञाथी बहु देशोने जोतां ठतां पण पांरुवोने नहि देखवाथी पाठा आवेला बहु अनुचरो डुर्योधनने विनंती पूर्वक कहेवा लाग्या के, “हे महाराजा ! तमारा जयरूप समुद्रमां काचबानी पेठे ते सर्वे पांरुवो वूरी गया ठे. जो के तेनु विद्यमान ठे ठता जाणे न होयनी ? एम पृथ्वी उपर अमोए बहु शोध कख्या ठतां पण तेनुने दीठा नहि ” अनुचरोनां आवां वचन सांजली डुर्योधने ज़ीप्म तथा विडरनां सुख सामुं जोयुं. पढी तेनो ज्ञाव जाणीने ते वत्रे जणाए कह्युं. “हे पुत्र ! श्री जिनेश्वरना विहारनी पेठे जे देशमां उत्पात, जय, रोग, अने दुष्टज्ञाव नथी, ते देशमां पांरुवो संजवे ठे.” पढी दूतोए कह्युं. “हे पृथ्वीनाथ ! सर्व देशोमां एक मत्स्य देशज

धन, धान्य, लहमी अने सुखे करीने तेमज सर्व व्याधि (रोगो) ना रहित पणाए करीने स्वर्गनी पेठे शोप्ते ठे. " डुर्योधने कहुं. " मने महाशयनी पेठे मनमां बहु पीना करनारा अने बाह्य ज्ञय रहित ते गुप्त पांशुवोने शी रीते जाणावा ? " आ वखते सुशर्मा नृपति प्रणाम करीने डुर्योधनने कहेवा लाग्यो. " हे नृपति ! खरेखर पांशुराजाना पुत्रो अति समृद्धिंत एवा मत्स्य-देशने विषे विचरे ठे, माटे आपणे मत्स्य देशना नृपतिना विराटपुरनी गायोनुं हरण करीए, जेथी ते पांशुवो अकाले पोतानी मेले प्रकट अशे. आपणे एक तरफथी वैरी एवो ते मत्स्यदेशनो राजा निगृह करवा योग्य ठे अने बीजी तरफथी गायोना हरणवने करीने पांशुपुत्रोने प्रगट करवानुं कार्य ठे. " सुशर्मानां आवां युक्तिवालां वचन जाणीने डुर्योधने तेने आज्ञा आपी एटले सुशर्माए बहु सैन्य सहित त्यां जशने विराट नगरनी गायोनुं हरण करचुं. आ अवसरे ज्ञयज्ञीत आत्मावाला गोवाले तुरत सज्जामां आवीने विराट नृपतिने नमस्कार करता उतां कहुं के, " हे महाराजा ! जेने युद्धमां कीचके जीत्यो हतो ते सुशर्माए हवणां गायोनुं हरण करचुं ठे. " पठी धनुष्यना टंकारथी त्रणलोकने बेरुं करी देता ते विराट नृपतिने कोपथी सैन्य सहित तेनी पाठल जशने तुरत ते शत्रुना सैन्यने घेरी लीधुं. परस्पर क्रोधवाला अने रणसंग्रामरूप महा समुद्धने मंथन करता एवा ते राजानना शत्रुने नाश करवामां कुशल एवा बाण समुहोए करीने सर्व आकाश ठंकाइ गयुं. जेम कृणमात्रमां सूर्य अंधकारनो नाश करे तेम विराट राजाए पण लाखो शत्रुने मारी नाख्या. आ वखते परनां दुःख जोइ दुःखी थयेलो सूर्य अस्त पास्यो.

पठी सवारे पोताना तेवा असंख्य सुजटोना नाशथी क्रोध पामेलो सुशर्मा नृपति ऊट पोतानुं धनुष्य चमावी विराट राजा तरफ दोड्यो. सुशर्माए फेंकेला अनेक बाणोथी संग्रामरूप समुद्धमां व्याकुल थयेलो विराटराजा मत्स्यनी पेठे देखावा लाग्यो. कृणमात्रमां शस्त्र रहित अने रथविनाना थयेला मत्स्य देशाधिपने बांधी अने रथमां नाखी सुशर्मा पोताना सैन्य सहित डुर्योधन पासे चाड्यो. आ वातनी नगरमां जाण अइ एटले क्रोध पामेला युधिष्ठिर तथा ज्ञीमसेनादि अनेक शस्त्रधारी सुजटोए तुरत त्यां जशने सुशर्मानां सेनाने घेरी लीधी. पठी कृणमात्रमां विराट नृपतिने गोमावता एवा

जीमसेने “ हुं त्हारो दास हुं अने म्हारी सर्व संपत्ति तने आपीश. ” एम उच्चार करता एवा सुशर्माने बलात्कारे बांध्यो. पढी बहु हर्ष पामेला विराटरा-जाए युधिष्ठिरनी साथे पांरवोनी कथा करता ठता सैन्य सहित महोत्सवपूर्वक ते रात्री त्यांज निर्गमन करी.

हवे अहिं बीजे दिवस सवारे गोवालो सर्व गायोने उत्तर दिशामां च-रावा मोटे लइ गया. त्यां पण विराटनगरनी नजीकमां पमाव करीने रहेला, विचार विनाना डुर्योधने ते गायोनुं हरण कर्युं. गोवाले तुरत अंतःपुरमां आ-वीने उत्तराकुमारने गायोना हरणानी वात कही. पढी कुमार पोतानी मा-ता अने स्त्रीनी आगल कहेवा लाग्यो के, “ हे मात ! हवणां हुं शीरीते युद्ध करवा जानुं ? कारण मारे तेवो कोइ सारथी नथी के, जेथी हुं एकलो पण सिंहनी पेठे ते कौरवोना सैन्यने मारी नाखुं. ” उत्तराकुमारनां आवां बला-तिशयनां वचन सांजली तुरत शैषदीये शर्ष्या सहित कह्युं के, “ हे कुमार ! त्हारी व्हेनने कलानुनो अज्यास करावनारो जे वृहन्नट नामे पावइनुं ठे ते त्हारो सारथी थवाने योग्य ठे. ” पढी कुमारे पोतानी व्हेनने मोकली वृह-न्नटने तेमाव्यो अने तेनी पासे बहु प्रयासथी पोतानुं सारथीपणुं कबुल करा-व्युं. जो के पोते बहु जाण ठतां प्रथम अवलुं कवच धारण करी स्त्रीयोना स-मूहने हसावतो ते अर्जुन पाठलथी तुरत सवली रीते पहेरी कुमार सहित रथमां बेठो. अर्जुन पूर्वे अज्यास करेली कलानुवमे पोताना रथने कौरवोनां सैन्य पासे लइ गयो. त्यां जयंकर सैन्यने जोइ उत्तराकुमार बहु जय पाम्यो; सेथी ते पोताना सारथी वृहन्नटने कहेवा लाग्यो के, “ हे महानुजाव ! तुं म्हारा रथने ऊट पाठो वाल ! पाठो वाल ! ! कारण के, हुं आ महा समुज्जा सरखा उच्चलता जयंकर सैन्यने जोवा समर्थ नथी. ” अर्जुने हसीने कह्युं. “ अरे कुमारवीर ! तुं म्होटा राजवंशमां उत्पन्न थयो हुं. वली पोतानी माता अने स्त्रीनी पासे एवा शूरवीरपणानां वचन कहेतो हतो अने हवणां आवुं दी-नवचन केम बोले ठे ? साम्राज्यपदना लाजने अर्थे महा घोर युद्ध करनारा सुज्जटोनुं जीवित आलाकेमां यशने अर्थे अने मृत्यु परलोकेमां देवांगनानुना सत्कारने अर्थे आय ठे. ” पढी “ वीरपुरुषोने मृत्युनुं फल कीर्ति ठे, बी-जाने नहि. ” एम कहीने नासी जवानी श्छावालो उत्तराकुमार रथ उपर-

थी नीचे पस्तुं मूकी नासवा लाग्यो. पाठल अर्जुन पण तुरत रथथी नीचे उतरी केहेवा लाग्यो. “ हे उत्तराकुमार ! तूं धीरज राखी म्हारो सारथी था. के, जेथी करी हुं आ सर्व शत्रुने जीती त्हारी विस्तारवाली कीर्तिनुं स्थापन करूं. हे राजपुत्र ! तूं जय त्यजी दइ श्मसानमां खीजमाना वृद्ध उपर शबथी ठंकायेलां अमारां शस्त्रोमांथी म्हारां धनुष्य बाणने लावी आप के, हुं जेणे करीने आ त्हारा सर्व शत्रुने मारी नाखुं.” पठी उत्तराकुमारे धनुष्यबाण लावी आपे ठते अर्जुने पोतानुं अने पोताना जाइयोनुं खरूं स्वरूप कही दीधुं. त्यार पठी ते, धनुष्यबाण हाथमां लइ रथउपर बेसी शत्रुना सन्मुख चाड्यो.

हवे अहिं कौरवनी सेनामां रहेला जीष्मे, दिव्य शंखना जयंकर शब्द-थी अर्जुनने जोइ तुरत डुर्योधनने कह्युं के, “ निश्चे आ स्त्री वेशधारी अर्जुन देखाय ठे. हे धृतराष्ट्रपुत्र ! आ पांशुवो अवसरे आवी पहोब्या ठे, माटे तेउ, हवणां तने बंधु सहित मारी नाखशे, माटे तूं आ अर्जुननी साथे ऊट संधी कर. नहिंतो आ म्होटा सैन्यना चोथा जागथी रक्षण करायेलो तूं गायोना धणने साथे लइ नासी जा अने अमे आ सैन्यना मध्य जागने विषे रहीशुं. कह्युं ठे के—सर्व प्रकारथी राजानुं रक्षण करवुं जोइए.” पितामह (दादा)नां आवां वचन सांजली बीकण डुर्योधन, गायोना धणने साथे लइ पोतानां सैन्यना चोथा जाग सहित चाली निकड्यो. डुर्योधनने नासी जतो जोइ अर्जुने उत्तराकुमारने कह्युं. “ अरे कुमारराज ! आ डुर्योधन म्हारा बहु जयथी नाशी जाय ठे, माटे तूं आ तरफ अश्वोने ऊट वाल ” अर्जुननां आवां वचनथी कुमारे सूर्यना रथनी पेंठे शीघ्र चलावेलो रथ तुरत शत्रुनां सैन्य पासे आवी पहोब्यो. त्यां अर्जुनना रथने देखवा मात्रथी शत्रुनुं सैन्य बहु दीन बनी गयुं. अर्जुने पोतानो शंख वगाड्यो, तेना शब्दथी मोह पामेली सर्व गायो उंचा पूंढमा करीने तुरत पोतानां नगर प्रत्ये नासी गइ. पठी अर्जुने डुर्योधनने कह्युं. “ अरे मूर्ख ! तें प्रथम कुलने कलंक दीधुं ठे अने हवणां पण गायोनुं हरण करी जयथी नासी जवा मांशुं. शत्रु मळ्या ठतां तूं क्यां नासी ठवानो ठे ? हवे तो धनुष्य धारण करीने तैयार था. ” एम कहीने अर्जुने पोतानुं धनुष्य हाथमां लीधुं. इंद्रपुत्र (अर्जुन)नां उडलतां बाणोना समूह रूप मेघथी आकाश चारे तरफ ठंकाइ गयुं अने सूर्य पण पोतानो पराजव

थवाना ज्ञयथी अस्त थइ गयो, आ वखते चारे तरफ अंधकार फेलाइ गयुं, ठेवट दयाथी जिजाइ गयेला चित्तवाला अर्जुने, कोटि वीरपुरुषोनो नाश जोइ सर्व मनुष्योने निडा आपनारुं संमोहन नामे अस्त्र फेंकयुं. फक्त ज्ञीष्म अने जोण गुरु विना बीजा सर्वे गाढ निडा पामे ठते अर्जुने उत्तराकुमारने कहुं. “ हे राजपुत्र ! डुर्योधन राजाना लीलां, कर्णना पीलां अने बीजानां विचित्र वस्त्रो लइ तुं ऊट अहिं आव. ” उत्तराकुमार, ते प्रमाणे सर्वेनां वस्त्र लइ आव्यो एटले अर्जुन, ते सर्व वस्त्रोने लइ तथा पितामह (ज्ञीष्म)ने प्रणाम पूर्वक शत्रुनुना दखने मथन करी पाठो नगर प्रत्ये आव्यो.

हवे अहिं अर्जुनना पहेलो विजयवंत विराटराजा पोताना नगर प्रत्ये आव्यो हतो ! तेथी ते पोताना माणसो पासेथी पोताना पुत्रनुं शत्रुनुनी पाठल जवुं सांजली कांइक मनमां खेद पामवा लाग्यो. पठी जेटलामां ते नूपति पोतानां सैन्य सहित पुत्रनी पाठल जवानी तैयारी करे ठे, तेटलामा कुमारना अनुचरोए तुरत आवीने हर्षथी राजाने कुमारना विजयनी वात निवेदन करी. आवी वधामणीथी बहु संतोष पामेला राजाए कंकगुरु सहित हर्षथी नगरमां उत्सव कराव्यो अने पोते पण सज्जामां कंकगुरु साथे पासावने क्रीडा करवा लायो. पठी पुत्रना विजयनी प्रशंसा करता एवा विराट नूपतिने कंकगुरुए (युधिष्ठिरे) कहुं के, “ हे नरेंड ! जेना सारथी वृहन्नट (अर्जुन) थयो तेने गुं विजय सुलज्ज नथी ? अर्थात् तेवा पुरुषने विजय मेलववो बहु सुखकारक ठे. ” विराटराजा अने कंकगुरु आ प्रमाणे वातो करता हता एवामां पोताना रथथी नीचे उतरी अर्जुन पोतानां स्थाने गये ठते उत्तराकुमारे सज्जामां वेठेला पोताना पिताने नमस्कार कस्यो. पठी तेणे पिताने कहुं के, “ में जेनाथी युद्धमां विजय मेलवव्यो ठे ते महा पराक्रमवंत पुरुष, पोताना बंधुन सहित पोतानी मेले आजथी त्रीजे दिवस प्रगट थशे. ”

पठी त्रीजे दिवस अद्भुत वेशधारी धर्मपुत्रे पोताना कढयाण माटे स्नान करी, पूजन करी अने तुरत अहुड एवा देवतानुने बलिदान आप्युं. त्यारपठी ते जेटलामां पोतानां आसन उपर वेठा तेटलामां ज्ञीमसेनादि सर्व ज्ञाशयोए पोतपोतानुं खरु स्वरूप प्रगट करी तेमने जक्तिथी प्रणाम कस्यो. विराटरा-

जाए पण नमस्कार करवापूर्वक कह्युं के, “हे महाराज ! आ म्हारुं राज्य, विज्जव अने बीजुं जे कांइ ठे ते सर्व आपनुंज ठे.” आवी रीते विराटराजाए विनंती करेला युधिष्ठिर जोके त्यांथी जवा माटे तैयार थया हता तो पण विराट राजाना आग्रहथी त्यांज रह्या. विराट राजाए हाथ जोम्नीने अर्जुनना पुत्र अज्जिमन्युने पोताना पुत्री परणाववा माटे हर्षथी युधिष्ठिरनी विनंती करी. आ वातनी युधिष्ठिरे कृष्णने खबर आपी, तेथी श्री कृष्ण अज्जिमन्युसहित पोतानी ब्हेन सुज्जने साथे लइ बहु सेनाथी परवस्था ठता विराटपुरे आव्या. त्यां तेमणे प्रीतिथी उत्तम लग्नवाला शुज्ज दिवसने विषे विराटराजाने अने पांशुवोने हर्षकारी एवो अज्जिमन्युनो अने उत्तरानो लग्नमहोत्सव कस्यो. पढी प्रसन्न मनवाला श्री कृष्ण विराटराजानी रजा लइ कुंतीसहित पांशुवोने बहु आग्रहथी उत्सवपूर्वक पोतानी नगरी (द्वारका) प्रत्ये तेनी गया. त्यां यादवो-मां श्रेष्ठ एवा श्री कृष्ण अने बलज्जना महा आग्रहथी चार जाइयो चार कन्यानुने परण्या अने सुखेथी रहेवा लाग्या.

हे ज्ञव्यजनो ! आ प्रमाणे पगले पगले लोको उपर बहु उपकार करवा-थी महा यशवाला, महा राक्षसोना ज्ञयने दूर करवाथी ज्ञीम अने अर्जुनवमे उत्सलता पराक्रमवाला, द्यूतने लीधे सर्व राज्यनां विज्जवथी ज्ञृष्ट थयेला, कृ-त्यादि राक्षणीयोना विघ्नरहित एवा सर्वे पांशुवो पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करी मत्स्य देशना अधिपति विराटराजानी नगरीथकी द्वारकाप्रत्ये गया.

इति पांशुवचरित्रे ज्ञीमवकहिमंवादिजय हिमंवापाणिग्रहणा-
र्जुनविद्यासाधन खेचरेंद्रादिजय कृत्यादिविघ्ननिवर्तन
गोवालनादिवर्णननाम पंचमोऽधिकारः ॥

गर्जनां रहेला जे प्रज्जुना अतिशये करीने जितशत्रुराजा पण विजया-राणीनो पराज्जव करवा समर्थ थया नहि एवा ते श्री अजितनाथ जिनेश्वर निरंतर ज्जक्तिवंत पुरुषोना अकळयाणोने दूर करो.

पढी दश दाशाहौं, बीजा राजानु अने बलज्ज कृष्णादि म्होटा यादवो जेगामली पांशुवोनी साथे विचार करता तेनुने आ प्रमाणे कहेवा लाग्या के, “अहो ! सत्य प्रतिज्ञावाला अने सुकुलमां उत्पन्न थयेला तमोए बहु दुःख

थवाना जयथी अस्त थइ गयो. आ वखते चारे तरफ अंधकार फेलाइ गयुं. ठेवट दयाथी जिंजाइ गयेला चित्तवाला अर्जुने, कोटि वीरपुरुषोनो नाश जो-इ सर्व मनुष्योने निइ आपनारुं संमोहन नामे अस्त्र फेंक्युं. फक्त ज्रीष्म अ-ने ज्ञेण गुरु विना बीजा सर्वे गाढ निइ पामे ठते अर्जुने उत्तराकुमारने क-हुं. “ हे राजपुत्र ! डुर्योधन राजाना लीलां, कर्णना पीलां अने बीजानां वि-चित्र वस्त्रो लइ तुं जट अहिं आव. ” उत्तराकुमार, ते प्रमाणे सर्वेनां वस्त्र ल-इ आव्यो एटले अर्जुन, ते सर्व वस्त्रोने लइ तथा पितामह (ज्रीष्म)ने प्रणाम पूर्वक शत्रुनना दलने मथन करी पाठो नगर प्रत्ये आव्यो.

हवे अहिं अर्जुनना पहेलो विजयवंत विराटराजा पोताना नगर प्रत्ये आव्यो हतो ! तेथी ते पोताना माणसो पासेथी पोताना पुत्रनुं शत्रुननी पा-ठल जवुं सांजली कांइक मनमां खेद पामवा लाग्यो. पठी जेटलामां ते जूप-ति पोतानां सैन्य सहित पुत्रनी पाठल जवानी तैयारी करे ठे, तेटलामा कुमारना अनुचरोए तुरत आवीने हर्षथी राजाने कुमारना विजयनी वात निवेदन करी. आवी वधामणीथी बहु संतोष पामेला राजाए कंकगुरु सहित हर्षथी नगरमां उत्सव कराव्यो अने पोते पण सज्जामां कंक-गुरु साथे पासावने क्रीमा करवा लायो. पठी पुत्रना विजयनी प्रशंसा क-रता एवा विराट जूपतिने कंकगुरुए (युधिष्ठिरे) कह्युं के, “ हे नरेंड ! जेना सारथी वृहन्नट (अर्जुन) थयो तेने शुं विजय सुलज्ज नथी ? अर्थात् तेवा पु-रुषने विजय मेलववो बहु सुखकारक ठे. ” विराटराजा अने कंकगुरु आ प्र-माणे वातो करता हता एवामां पोताना रथथी नीचे उतरी अर्जुन पोतानां स्थाने गये ठते उत्तराकुमारे सज्जामां वेठेला पोताना पिताने नमस्कार कस्यो. पठी तेणे पिताने कह्युं के, “ में जेनाथी युद्धमां विजय मेलव्यो ठे ते महा पराक्रमवंत पुरुष, पोताना वंधुन सहित पोतानी मेले आजथी त्रीजे दिवस प्रगट थशे. ”

पठी त्रीजे दिवस अज्जुत वेशधारी धर्मपुत्रे पोताना कळयाण माटे स्नान करी, पूजन करी अने तुरत अहुइ एवा देवताने वलिदान आप्युं. तयारपठी ते जेटलामां पोतानां आसन उपर वेग तेटलामां ज्मीमसेनादिसर्व ज्ञाशयोए पोतपोतानुं खरु स्वरूप प्रगट करी तेमने जक्तिथी प्रणाम कस्यो. विराटरा-

जाए पण नमस्कार करवापूर्वक कहुं के, “हे महाराज ! आ म्हासं राज्य, विजय अने बीजुं जे कांइ ठे ते सर्व आपनुंज ठे.” आवी रीते विराटराजाए विनंती करेला युधिष्ठिर जोके त्यांथी जवा माटे तैयार थया हता तो पण विराट राजाना आग्रहथी त्यांज रह्या. विराट राजाए हाथ जोकीने अर्जुनना पुत्र अजिमन्युने पोताना पुत्री परणाववा माटे हर्षथी युधिष्ठिरनी विनंती करी. आ वातनी युधिष्ठिरे कृष्णने खबर आपी, तेशी श्री कृष्ण अजिमन्युसहित पोतानी ब्हेन सुज्जने साथे लइ बहु सेनाथी परवखा ठता विराटपुरे आव्या. त्यां तेमणे प्रीतिथी उत्तम लग्नवाला शुज्ज दिवसने विषे विराटराजाने अने पांभवोने हर्षकारी एवो अजिमन्युनो अने उत्तरानो लग्नमहोत्सव कस्यो. पढी प्रसन्न मनवाला श्री कृष्ण विराटराजानी रजा लइ कुंतीसहित पांभवोने बहु आग्रहथी उत्सवपूर्वक पोतानी नगरी (द्वारका) प्रत्ये तेनी गया. त्यां यादवो-मां श्रेष्ठ एवा श्री कृष्ण अने बलज्जना महा आग्रहथी चार जाइयो चार कन्यानुने परण्या अने सुखेथी रहेवा लाग्या.

हे ज्ञव्यजनो ! आ प्रमाणे पगले पगले लोको उपर बहु उपकार करवा-थी महा यशवाला, महा राक्षसोना जयने दूर करवाथी ज्नीम अने अर्जुनवमे उत्सलता पराक्रमवाला, द्यूतने लीधे सर्व राज्यनां विजयथी जूष्ट थयेला, कृत्यादि राक्षणीयोना विघ्नरहित एवा सर्वे पांभवो पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करी मत्स्य देशना अधिपति विराटराजानी नगरीथकी द्वारकाप्रत्ये गया.

इति पांभवचरित्रे ज्नीमबकहिमंवादिजय हिमंवापाणिग्रहणा-
र्जुनविद्यासाधन खेचरेंद्रादिजय कृत्यादिविघ्ननिवर्तन
गोवाल्लनादिवर्णननाम पंचमोऽधिकारः ॥

गर्जनां रहेला जे प्रजुना अतिशये करीने जितशत्रुराजा पण विजया-राणीनो पराजय करवा समर्थ थया नहि एवा ते श्री अजितनाथ जिनेश्वर निरंतर ज्जक्तिवंत पुरुषोना अकट्याणोने दूर करो.

पढी दश दाशाहो, बीजा राजां अने बलज्जइ कृष्णादि म्होटा यादवो जेगामली पांभवोनी साथे विचार करता तेनुने आ प्रमाणे कहेवा लाग्या के, “अहो ! सत्य प्रतिज्ञावाला अने सुकुलमां उत्पन्न थयेला तमोए बहु दुःख

वेठ्युं ठे; परंतु हवणां अरवसर भलेलो होवाथी तमारे ऊट शत्रुरूप वृद्धो नो नाश करवो. " तेउनां आवां वचन सांजली धर्मपुत्र युधिष्ठिरे कह्युं. " निश्चे हुं राज्य माटे पोताना बंधुनो घात करीश नहि. " युधिष्ठिरनां आवां वचन सांजली ज्नीमसेने कह्युं. " अरे ! तमे शत्रुनो उन्नतिने सहन करशो; परंतु हुं तेमनाथी अता पराजवने सहन करनारो नथी. " युधिष्ठिरे कह्युं. " जो के आ ज्नीमसेनादि सर्वे युद्ध करवा उत्साहवंत ठे, तेम ए शत्रुन पण वध करवा योग्य ठे; तो पण प्रथम यशने माटे आपणे तेने सामादि नीतिनां वचनथी समजाववा जोशए. पढी दशार्ह, बलज्जड, कृष्ण अने बीजा यादवपति-योनी आज्ञाथी जय नामनो एक वाचाल दूत तुरत रथमां बेसी हस्तिनापुर प्रत्ये गयो. त्यां ते पोताना स्वामीना बलथी निर्जय उतो ज्नीष्म अने धृतराष्ट्रादि अनेक पुरुषोथी ज्ञरपुर एवी सज्जामां आवी डुर्योधनने आ प्रमाणे कहेवा लाग्यो. " हुं छारका नगरीना महाराजा श्री कृष्णनो राजमान्य जय नामनो दूत तुं. हे ज्नीमपति ! कर्ण सहित तुं एमनो संदेशो म्हारां मुखथी सांजल. हे नरेंड ! सत्य प्रतिज्ञावाला अने न्यायवंत पांडुपुत्रो के, जेउ त्दारा बंधुन आय ठे, तेउ हवणां पोतानी प्रतिज्ञा पूर्ण करीने प्रगट थया ठे. जेवी रीते तेउ पोताना कालने निर्गमन करता उता निश्चे सत्यज्ञावने पाम्या ठे, तेवी रीते तुं पांडुवोने पोतानां राज्यनो ज्ञाग आपतो उतो वेगथी तेमनो आश्रय कर. वली हे राजन् ! पूर्वना राजानो पेठे हवणां अहिं तमारो पण परस्पर एक बीजाना पक्षना घातना कारणरूप महा युद्धनो आरंज न थान. हे जनाधिप ! फक्त वारुणावर्तपुर, तिलपुर, इंद्रप्रस्थ, कासीपुर अने हस्तिनापुर आ पांच गामो पांडुवोने आपीने बाकीनुं सघलुं राज्य तुं जोगव. " दूतनां आवां वचन सांजली क्रोधथी पोताना होठने रुसता तथा हाथवने नेत्रनो स्पर्श करता एवा डुर्योधने गर्वथी कह्युं के, " हे दूत ! महाद्यूतना पणथी हारी गयेला पोतानां राज्यने ए पांडुवो शी रीते मेलवी सके ? ए म्हारा बांधवो नथी; परंतु प्रथमथीज महा अपराधने लीधे ज्नीमसेनादि सर्वे म्हारा खरेखरा शत्रुन ठे. ए पांडुवो म्हारी रक्षण करेली जेटली पृथ्वीमां बलात्कारे प्रवेश करे तेटलो तेमनो पृथ्वीनो ज्ञाग ठे. बाकी हुं म्हारा हाथथी तेमने जरापण आपीश तो नहिज. हे जय ! गमे तो पांडुपुत्रो म्हारे विषे छेपज्ञाव धरता

होय अथवा मीत्र ज्ञाव राखतो होय; परंतु द्यूतना पणथी प्राप्त थयेली पृथ्वी-मांथी हुं तेमने जरा पण देवानो नथी. ” जयदूते कह्युं. “ हे नृप ! जो के तें न्यायमार्गवाळुं युक्ति वचन कह्युं ठे; परंतु तुं म्हारुं वचन मानीने पोताना उत्तम गोत्रने पीमा न उपजाव. हे डुर्योधन नरेश्वर ! जे पवनपुत्र ज्ञीमसेने फक्त परोपकारने माटेज सर्वलोकने दुःखकारी एवा हिंमंब, बक अने कीचकने तत्काल मारी नाख्या ते ज्ञीमसेनथी जेम गाढ वनमां रहेला सिंहथी हाथी पोतानुं रक्षण न करी शके तेम तुं पोतानुं रक्षण शीरीते करी शकीस. हे राजन् ! पूर्वे अनेक विद्याधरोने जीतिने अर्जुने निरंतर अपकारी एवा तने रक्षण करेलो ठे. तो ते अर्जुन त्हारे शुं पूजवा योग्य नथी ? वली धर्मने विषे एक सारवाला युधिष्ठिर पण निश्चे अपकारी एवा त्हारा उपर प्रेमज्ञाव-ज राखे ठे, एटलुंज नहि; परंतु हमेशां त्हारुं हित इठेठे. ठीकज ठे उत्तमचंदन वृक्ष पोतानो ठेद करनारा कुवामाने पण सुगंधीमान करे ठे. जेम अग्नि वायुवने करीने काष्ठना समूहने ज्मरूप करे ठे तेम ते सिंहरूप बलवंत पांचे पांभवो, श्री कृष्णनी सहाय्यथी हस्तिरूप तमने नाश करशे. ”

आ वखते डोण ज्ञीष्म अने विडुरादि अनेक नृपतियोए पण जयनी पेठे डुर्योधनने बहु सारां वचन कहां; परंतु तेथी तो तेना मनमां बहु कोपरूप अग्नि प्रगट थयो. पढी डुर्योधने बहु तिरस्कार करेलो होवाथी क्रोधातुर मनवालो श्री कृष्णदूत जय “ निश्चे आजे धृतराष्ट्रना पुत्रो हणाया ! हणाया !! ” एम उचार करतो त्यांथी ऊट चाली निकली द्वारकामां आव्यो. त्यां तेणे सर्व वात श्री कृष्ण बलज्जडादिकने कही. आ वात पोतानी मनगमती थयेली जाणी ज्ञीमसेनादि सुजटो बहु हर्ष पामता उता नृत्य करवा लाग्या.

पढी महा संग्रामने विषे प्रसरता गाढ हर्षवाला पांभवोए श्री कृष्णादि यादवेंडोनी साथे विचार करीने समुद्रविजयराजानी आज्ञाथी शीघ्र महा रणसंग्रामनी म्होटी तैयारी करीने पोतानी सेना सज्ज करी. तेमां पांभवनी सेनामध्ये यादवो, सत्यकी, विराटराजा, दुपद नृपति, धृष्टद्युम्न अने सुज्जाना पांच पुत्रो विगेरे हता. तेमज अर्जुननो पुत्र अजिमन्यु, ज्ञीमनो पुत्र घटोत्कच अने बीजा शुद्ध वंशमां उत्पन्न थयेला बहु राजपुत्रो आव्या हता. वली अर्जुनना स्नेहथी चंड, इंद्र, मणिचूरु, चंडपीरु अने चित्रांगद विगेरे बहु विद्याधरो पोतपोतानी सेनासहित त्यां आव्या.

हवे अहिं हस्तिनापुरमां कर्णादि नरेंद्रोए प्रेरला डुर्योधन राजाए रणसं-
ग्रामनी इच्छाथी कृणामात्रमां दूत मोकलीने पोतानी पकना बहु राजानुने बो-
लाव्या. डुर्योधनना सैन्यने विषे पण जूरिश्रवा, जगदत्त, शल्य, अंगदेशनो
राजा शकुनि, कृपाचार्य, ज्ञीष्मगुरु, तटिनानो पुत्र बाळहीक, सोमदत्त, वृ-
षासन, कृतवर्मा, धर्म, सौबल, हलपाणी अने उलूकादि अनेक राजानु आवी
मळ्या. महात्मा अने ज्ञानी एवा विडुर पोताना गोत्रनुं कदर्शन जाणीने वैरा-
ग्यना रंगथी श्री जिनेश्वर प्रजुए निरुपण करेला चारित्रने अंगीकार करी
तुरत वनमां चाल्या गया. कुंतीये कर्णने पोताना पुत्रपणानी खबर आपीने
पांरुवो तरफ आववानुं कह्युं एटलेतेणे एम कह्युं के, “ हे मात! मेंआम्हारा
प्राणो प्रथमथीज डुर्योधनने आपेला ठे, तो हवे हुं तेने त्यजी दइ बीजा रा-
जानो आश्रय करुं तो तेथी आजे आपने लज्जा पामवा जेवुं थाय अने लो-
कमां म्हारो अपवाद थाय. ” कर्णनां आवां वचन सांजली बहु पीमा पामेली
कुंती, कर्णने विषे बहु प्रेम धरती बती तेनो जय इच्छवा लागी. कह्युं ठे के-
निरंतर मनुष्योने पोतानी माता खरेखरी हितकारी होय ठे.

पठी प्रचंड जुज पराक्रमथी उद्धत एवो डुर्योधन क्रोधथी म्होटी सेना
सहित शीघ्र प्रयाणथी महा विस्तारवाला प्रसिद्ध कुरुक्षेत्रमां गयो. हाथीयो-
रूप पर्वत, पायदलरूप जल अने अन्यमनुष्योरूप तरंगोथी सुशोभित एवो ते
सेनारूप समुद्र अगीयार अक्षौहिणि सेनारूप नदीयोए करीने बहु शोभतो
हतो. पठी डुर्योधने हर्षथी प्रसिद्ध जुजबलवाला श्री ज्ञीष्मपिताने प्रणाम क-
री तेमने अति आदरपूर्वक कोटिवीरने मथन करनारुं पोतानुं सेनापति पद
आप्युं. गर्ववंत पांरुवो पण पोताना सैन्यज्ञारथी पृथ्वीने कंपावता ठता शीघ्र
प्रयाणथी सात अक्षौहिणि सेनासहित कुरुक्षेत्रमां गया. त्यां पांरुवोए सर्वे वीर
पुरुषोने वहाला एवा डुपदराजाना पुत्र बलिष्ठ एवा धृष्टद्युम्नने सेनापतिपणुं
अने सर्व कार्यमां मुख्यपणुं आप्युं. पठी त्रण उपायथी निर्णय कख्यो ठे यु-
द्धना दिवसनो जेमणे एवा पांरुवनी सेनाना वीर पुरुषोए हर्षपूर्वक पोताना
क्षेत्रदेवतानुं अने पोतानां आयुधोनुं पूजन करचुं. जाणे पोताना पतियोने महा
विजय अने यश आपवाने उद्यमवंत थयेलांज होयनी ? एम सुगंधवाला प्रफु-
ल्लित पुष्पोथी पूजन करेलां आयुधो शोभतां हतां. त्यां वागतां एवा संग्राम-

नां वार्जीत्रो जाणे विजयलक्ष्मीना जांऊरनो शब्द होयनी ? एम तीक्ष्ण श-
स्त्रोना समूहे करीने शोभतां हतां. महा दुर्जय शत्रुनुनी जालरूप अंधकार-
ना समूहने नाश करतो एवो ते सुन्नटोना समूह जाणे तीक्ष्ण कांतिवालो अने
बहु लाल तेजवालो साक्षात् वीररस होयनी ? एम शोभतो हतो. वृक्षसमू-
हना अग्रजागने विषे अने आकाशने विषे अता परुंडानु निश्चे रणाजित्वापी
सुन्नटोना सिंहनादने वृद्धि परमाता हता. ते वखते बने सैन्यना चारे तरफ-
शी युद्धनां महा वार्जीत्रो वागवा लाग्यां. तेमज जाणे उदय पामता एवा सू-
र्यना रथना अश्वोनी स्पर्द्धाशीज होयनी ? एम श्रेष्ठ अश्वो खोंखारा करवा
लाग्या. रणसंग्रामरूप वर्षाश्रितुमां शत्रुनुना समूहरूप घासने नक्षत्र करनारा
अने ऊरता मदरूप जलना समूहशी कादवरूप बनेली पृथ्वीमां चपल गति-
वाला महा हस्तिनु गर्जना करता ठता शोभता हता. जेरी नोबत अने ढ-
कादि वार्जीत्रोना शब्दशी, तेमज महा पायदलना, रथना अने हस्तिनुना ना-
दशी सर्व जगत् शब्दमय अइ गयुं. सुवर्ण अने रत्नोनी अद्भुत कांतिशी शो-
भता, हाथमां देदीप्यमान खरुने धारण करी रहेला, ढालोने उगलता अने
युद्धमांज प्रवीण एवा योधानु सर्व स्थानके फरता हता.

हवे प्रथम महा दुर्जर एवा धनुष्यधारीयो पोतपोतानां धनुष्यनो वारं-
वार शब्द करता ठता आगल चाड्या. तेमनी पाठल युद्धमां उत्साहवंत एवा
महा बलवाला तोमरधारी सुन्नटोए चालवा मांरुथुं. त्यारपठी अश्वोने पोता-
ना कबजामां राखनारा प्रौढ स्फुरतीवाला स्वारी चालवा लाग्या. तेमनी
पाठल नुंची सुंढवाला, म्होटी सांकलोवाला अने महा जय उपजावनारा ह-
स्तिनुनो समूह चाड्यो. त्यारबाद ठत्रीश प्रकारनां शस्त्रसमूहशी नरपुर,
पैमानुशी पृथ्वीना तलने पीली नाखनारा अने युद्धमां उत्साहवंत एवा अनेक
सुन्नटोशी मनोहर एवा रथोना समूह चाड्यो. आ वखते महा सैन्यना पाद
प्रहारशी होयनी ? एम तुरत महा कंपशी समुद्रना जलो उड्डलवा लाग्या.
पठी बीजे दिवस सज्ज अइ रहेली ते बने सेनाना उड्डलता वीररसवाला उन्नट
शस्त्रधारी सुन्नटोए युद्धनां वार्जीत्रोना शब्दोशी रणसंग्राम आरंभ्यो. तेमां
खरुधारीयोनी साथे खरुधारीयोना, रथीयोनी साथे रथीयोना अने पायदल-
नी साथे महा सुन्नटोना एम परस्पर संग्रामोत्सव थवा लाग्यो. जेम ज्वाज-

द्वयमान एवां सूर्यनां किरणो जोइ सकातां नथी तेम महा शत्रुजनी सामा उगामेला आयुधवाला, क्रोधना नारथी दुर्धर एवा बखतरधारी ते महा सुजटो जगतने नहि जोवायोग्य रूपवाला थइ पन्था. बखतरथी ठंकायेला शरीरवाला अश्वो, जयथी चालवमे उन्नतता होवाथी जाणे तेनु पांखोवाला होयनी ? एम देखाता हता. आ त्यजी दीधेली मर्यादावाला महा संग्रामरूप समुड्मां मगररूप सर्व प्रकारनां शस्त्रो, पर्वतरूप महा हस्तिज, अश्वरूप महा तरंगो, उत्तम पायदंलरूप जल, रथीरूप मगरो अने वहाणरूप आकाशमां रहेला वैमानो देखाता हता. वली वीरपुरुषोनां हुंकाररूप शब्दथी जाणे पोते सेनारूप समुड् गर्जना करतो होयनी ? एम शोभतो हतो.

पठी दीपकनी पेठे कृणमात्रमां वैरीरूप अंधकारनो नाश करतो, वृद्धि पामेला क्रोधवालो अने रथ नपर बेठेलो अग्निमन्यु (अर्जुनपुत्र) शत्रुना सैन्यमां पेठो. कोपथी अमोघ बाणना समूहवमे पोतानां सैन्यनो नाश करता एवा अर्जुनपुत्रने जोइ रथमां बेठेला अने बाण फेंकता एवा वृहहल अने कृपाचार्य तेना सामां दोरुथा. अग्निमन्यु वृहहलना सामो थयो ते जोइ बाणोवमे शत्रुना सैन्यने त्रास पमारतो एवो कैकेय अग्निमन्युनी सहाय्य करवा माटे कृपाचार्यनी सामो थयो. सर्व विश्वना मनुष्योने अति जयकारी एवा ते चारे वीरपुरुषोना परस्पर थता युद्धने सुजटोना समूहवाली उत्तम सेना जोवा लागी. रथो ज्ञागी जवाथी फक्त उन्नारहीने परस्पर युद्ध करता एवा कैकयराजा अने कृपाचार्य बनेजणा सर्व सेनाना सुजटोने जयंकर देखावा लाग्या.

सार तेजवाला वृहहले वायुनी पेठे अनेक बाणो फेंकीने बगांसु खावाथी परवश थयेला पार्श्वपुत्र अग्निमन्युना रथनी ध्वजाने ठेदी नाखी अने सारथीने प्पारी नाख्यो. पठी महा कठोर शब्दथी गर्जना करतो अने पैमाथी पृथ्वीना तलने विदारी नाखतो एवो ज्नीष्म पितानो रथ कृणमात्रमां पांखोनी सेना प्रत्ये आव्यो. ज्नीष्मना कोपथी वाळ्हीके, दिव्यबाणोथी आकाशमां मंरुप बनावी दीधो; तेथी शत्रुनी सेना चलाचल थवा लागी. आ वखते वेगथी क्रोध पामेला अग्निमन्युए असंख्य बाणोथी आकाशने ढांकी देता ठता दुर्मुख राजाना सारथीने अने ज्नीष्मपिताना रथनी ध्वजाने तुरत ठेदी नाख्या. ज्नीष्म कोप पाम्ये ठते अर्जुनपुत्रनुं रक्षण करवा माटे उगामेला आयुधवाला द-

श रथी राजानु तुरत अग्निमन्युने घेरी वड्या. पढी जेटलामां पोताना रथना चीत्कार शब्दथी वीर पुरुषोने क्कोज पमानतो ज्जीमसेन रणांगणमां आव्यो तेटलामां ज्जीष्मे, तेना रथनी ध्वजा बाणवमे तोढी पाम्वाथी ते बहु कोप पाम्यो. ज्जीमे पण गदाना प्रहास्थी ज्जीष्मना रथने पापमनी पेठे चूर्णरूप करी नाख्यो एटले ज्जीष्मे पण तेने फरीथी क्कणमात्रमां बाणोवमे उत्साहरहित करी मूक्यो. महा पराक्रमवंत ज्जीमसेनने आ प्रमाणे निस्तेज बनेलो जोइ क्रोधथी कालनी पेठे कौरव सैन्यनो नाश करतो ठतो अर्जुन तुरत ज्जीष्म सामो थयो. प्रपितामह ज्जीष्म पण ज्जीमने त्यजी दइ अर्जुन सामा बहु बाणो फेंकवा लाग्या; परंतु अर्जुने ते सर्व बाणोने आकाशमांज ठेदी नाखीने सामा तेमना रथनी ध्वजाने अने सारथीने ठेदी नाख्या. ज्जीष्मपिता अने अर्जुननुं महा दारुण युद्ध असंख्य देवतानुने पण आश्चर्यकारी थयुं; परंतु आ वखते हृदयमां उत्पन्न थयेला संशयवाली विजय लक्ष्मीये ए बनेमांथी एकेनो पाणी-प्रहण कस्यो नहि. अर्थात् एकेनो विजय थयो नहि. जेना वारंवार बवे रथ जागी नाख्या हता एवा शड्य राजाए तुरत उत्तराकुमार तरफ सुवर्ण शक्ति फेंकी, जेथी ते शीघ्र नाश पाम्यो. पढी सर्व सेना सहित कोप पामेला सेनापति धृष्टद्युम्ने, मंथानक (रवैयारूप) मेरुपर्वतनी पेठे कौरवनी महासेनारूप समु-डने मंथन करी नाख्यो. पढी आठमा दिवसनी सांजे पांढवो पोताना पमावनी अंदर आवीने परस्पर विचार करवा लाग्या के, “ शत्रुनी सेनामां अति ज्ञयंकर एवा सेनापति ज्जीष्मनो शी रीते वध थशे ? ” कृष्णे कहुं. “ पृथ्वीमां प्र-सिद्ध एवी ज्जीष्मनी एवी प्रतिज्ञा ठे के, हुं नपुंसकने विषे, शस्त्र रहितने विषे, अवला मुखवालाने विषे अने स्त्रीने विषे क्यारे पण प्रहार करीश नहि. हे अ-र्जुन! माटे तुं आ दुपदराजपुत्रने नपुंसकनो वेश पहेरावी पोताना रथमां बे-साख्य अने पढी प्रतिज्ञाने लीधे शस्त्र रहित थयेला ज्जीष्म जूपतिने निःशंक-पणे शस्त्र प्रहार कर. ” आ प्रमाणे सर्व मसलत करीने पढी सवारे तैयार थइ ठे सेना अने सुजट जेना एवा ते महा पराक्रमवाला पांढवो अने कौरवो रणांगणमां आव्या. सेनाना अग्रजागमां उज्जेला ज्जीष्मपिताए मेघनी पेठे बा-णवृष्टिथी मृगनी पेठे पांढुपुत्रोने उपड्व पमान्या. अर्जुने पण तुरत पोताना रथमां नपुंसकरूप दुपदराजपुत्रने बेसारीने अने तेने देखवाथी पोतानी प्रति-

ज्ञाने लीधे युद्धमां आदर रहित थयेला ज्नीष्मपिताने तीक्ष्ण बाणोना समूह-
थी जर्जरित शरीरवाला बनावी दीघा. “ निश्चे सर्व शरीरनां मर्मने ठेदन क-
रनारां आ बाणो अर्जुननां ठे. ” एम पोताना सारथी प्रत्ये कहेता एवा ज्नी-
ष्मपिता रथना मध्यजागने विषे आलोटावा लाग्या. आ वखते बहु गाढ शो-
कमां मग्न थयेला पांरुवो अने कौरवो उनालामां सरोवरनी पेठे तेमनां वचन
रूप जलनुं पान करवानी इच्छाथी तुरत तेमने विंटलाइ वळ्या. पढी ज्नीष्मे
कह्युं के, “ हे पार्थ ! मने तृषारूप राक्षसी बहु पीमा करे ठे, माटे जल ला-
वी आप. ” प्रपितामहनां आवां वचन सांजलीने आश्चर्यकारी अर्जुने सूर्यनी
पेठे बाणवने मेघने आकाशमां खेंची आणयो. हितकारी ज्नीष्मपिताए, अर्जु-
ननुं आवुं अजुत पराक्रम तुरत डुर्योधनने देखानीने तेने कह्युं के, “ त्हारथी
अधिक महा पराक्रमवाला पांरुपुत्रोनी साथे तुं संधी कर. ” परंतु तेतो सां-
जळ्युं अणसांजळ्युं करीने पोताना बंधुळ सहित त्यांथी चाली निकळयो. ज्नी-
ष्म पण विशुद्ध धर्मनुं आराधन करी अनशन ग्रहण करवा पूर्वक स्वर्ग प्रत्ये
गया. आ वखते अर्जुने, झेणगुरुने प्रणाम करवा पूर्वक धनुर्वेद त्यजी दीघो.
कह्युं ठे के-संत पुरुषो, गुरु दक्षिणाने अर्थे शुं कांइ योग्य वस्तु नथी आपता ?
अर्थात् आपे ठे. पढी ते वने सैन्यना उदंरु बाणना विस्तारथी अनुक्रमे पो-
तानां किरणोने हरण करता एवा सूर्ये चक्रवाक् (चकला)ना कुलने विषे अति
विरह कख्यो. अर्थात् सूर्य अस्त पाम्यो.

पढी जेम सिंह, हरिणोनी साथे युद्ध करे तेम संसप्तक राजाडए आमं-
त्रण करेला अर्जुने सेनानी बहार तेजनी साथे महायुद्ध आरंभ्युं. “ अर्जुन बी-
जा राजाननी साथे युद्ध करवा सेनानी बहार गयो. ” ए वात जाणीने बारमे
दिवसे हस्ति उपर बैठेला महा जयंकर जगदत्त राजाए, युधिष्ठिरनी सेनाने
पीमा करवा मांमी. अर्जुन पोतानां सैन्यमां क्षोत्रथी उत्पन्न थयेला कोलाइ-
लने सांजली तुरत संसप्तक राजाडने त्यजी दंने जगदत्तनी साथे युद्ध करवा
लाग्यो. बहुकाल टक्या पढी अर्जुन क्रोधथी जगदत्तने मारी नाखी फरी संस-
प्तक राजाडने मारवा माटे तुरत त्यां आव्यो. तेजने पण मारी नाखवाथी कौ-
रवनी सेना रक्षण रहित थड. पढी विचार करीने कौरवोए रात्रीने विषे नहि
जेदी मकाय एवो चक्रव्यूह रच्यो. तेमां डुर्योधन, झेणगुरु, कृपाचार्य अने

कर्णनां शस्त्रोने ठेतरी ज्ञीमपुत्र (घटोत्कच) विगेरे वीर पुरुषोथी विंढलायेला अर्जुनपुत्र अग्निमन्युए प्रवेश कस्यो. डुर्योधनादिके, ज्ञीमादि पुरुषोने व्यूहनी बहार रोके ठते महा पराक्रमवाला अग्निमन्यु अने जयड्यथ बन्ने सुज्जटो परस्पर युद्ध करवा लाग्या. बहु काल पर्यंत दिव्यलोह शस्त्रवने युद्ध करीने पढी अर्जुनने डुःख पमाम्वा माटे जयड्यथे सायंकालने विषे अग्निमन्युने स्वर्ग लोक-प्रत्ये मोकळयो. पुत्र अग्निमन्युना मृत्युने सांजली बहु क्रोध पामेला अर्जुने प्रतिज्ञा करी के, “ जो हुं आजे जयड्यथने नहि मारुं तो हवे पढी आ जव-मां ज्ञोजन करीश नहि. ” जो के क्रोधथी जयड्यथने मारवा जता एवा अर्जुनने डोणादिके युद्धमां रोकी राख्यो, तोपण तेणे अमोघ बाणो फेंकवाथी शत्रुना स्थानने बहु रुधिरना कादववाळुं करी मूक्युं. ज्ञीम अने सत्यकी, अर्जुननी सहाय्य माटे जता हता; परंतु डुर्योधने ज्ञीमने अने जूरिश्रवाए सत्यकिने रोकी राख्यो. जाणे बीजा बहु रंगोथी घेरायेलो एक जातनो रंग होयनी ? एम ते अनेक राजानुथी रक्षण करायला जयड्यथ राजाने सांजे अर्जुने दीगो. ज्ञीमसेनना अने डुर्योधनना, जूरिश्रवाना अने सत्यकिना, अर्जुनना अने जयड्यथना आठ राजानुना परस्पर एक बीजा उपर फेंकातां शस्त्रोए करीने विश्वना मनुष्योने प्रलयकालनी डुःसह शंका उत्पन्न थइ. अर्जुने पोता-नी प्रतिज्ञानुं स्मरण करता ठता सायंकालने वखते जयड्यथना रथने अने सारथीने ठेदन जेदन करीने तथा तेने शस्त्र रहित करीने बहु क्रोधथी मारी राख्यो. पांशुपुत्रोए, चौदमा दिवसनी सांज सुधीमां डुर्योधन जूपतिनी सात अक्षौहिणी सेनानो नाश करी नाख्यो. पढी बहुज थोमा सैन्यवाला कौर-वोए रात्रीने विषे युद्ध करवानो विचार करीने पांशुवो सूता हता एवामां घुसनी पेटे तेमना उपर तत्काल धसारो कस्यो. आ वखते ज्ञीमना सरखो महा जयंकर अने मायावि ज्ञीम पुत्र घटोत्कच, अनेक शस्त्रोवाला युद्धथी शत्रुना पडने आश्चर्य पमाम्तो ठतो त्यां युद्ध करवा लाग्यो. तेने कर्णे अखंडित शस्त्र समूहथी तिरस्कार करयो. घटोत्कचे पण गदावने कर्ण-ना शस्त्र समूहने कापी नाख्या. पढी बहु क्रोध पामेला कर्णे, देदीप्यमान अग्निना कणोथी व्याप्त एवी देवतानुए आपेली शक्ति घटोत्कच सामे फेंकी, जेथी ते ज्ञीमपुत्र निश्वे प्राण रहित थयो. बीजे दिवस सवारे काल समान

महा तेजवंत शोणगुरुए युद्ध आरंभ्युं, तेमां विराट अने दुपद बन्ने राजानुं तुरत मृत्यु पाम्या. आ बन्ने राजाना मृत्युथी पांरवोनुं सैन्य बहु खेद पामवा लाग्युं एटले धृष्टद्युम्न ते पोतानी सेनाना वीर पुरुषोने धीरज आपतो ठतो तुरत क्रोधथी शोण सामे युद्ध करवा आव्यो. परता हाथीनुंवाळुं, त्रास पामता अश्वोवाळुं, ज्ञागी जता रथोवाळुं अने मृत्यु पामता सुजटोवाळुं ते बन्ने वीरपुरुषोनुं दीर्घकाल पर्यंत थयेळुं जयंकर युद्ध जोइ आकाशमां रहेला विद्याधरो पण मनमां जय पामवा लाग्या. एवामां युधिष्ठिरे मालवदेशना जूपतिना अश्वस्थामा नामना हाथीने मारी नांख्यो एटले बीजा सैन्यमां चारे तरफ एवी वात फेलाणी के, “अश्वस्थामा मराया.” आ वात शोणगुरुए सांजली; तेथी ते पोताना पुत्रने मरायो जाणी गाढ चिंताथी पीमा पामता ठता अति दुःखी थइने संग्रामकार्यमां बहु मंद आदरवाला थया. पढी दंजवाला दुपद राजपुत्रे शोणने बाण समूहथी वींधि नाख्या, तेथी बहु पीमा पामेला शोणगुरुअनशन व्रतलइ नमस्कार मंत्रनुं ध्यान करता ठता ब्रह्मदेव लोक प्रत्ये गया.

पीतानो नाश सांजली क्रोधातुर बनेला अश्वस्थामाए पोतानी सेना सहित बाणवृष्टीथी जयातुर एवी पांरवोनी सेनाने नाश पमारवा मांकी. पढी तेमणे (अश्वस्थामाए) पांरवोनो वध करवा माटे मेघमां विजलीनी पेटे स्फुरणायमान एवा तिखाराना समूहथी दिशानेने पूरी देतुं एवुं अमोघ नारायणीय नामे शस्त्र फेंक्युं; परंतु श्रीकृष्णना कहेवा उपरथी विनयवंत एवा पांरवोए ते दुःसह बाणने शीघ्र निष्फल करी नाख्युं. कहुं ठे के—महात्मानना विनयथी क्युं कार्य सिद्धि नथी पामतुं ? अर्थात् सर्व कार्य सिद्धि पामे ठे. पढी युद्धनी इच्छा करता एवा कौरवो महा उत्कट पुरुषार्थवाला कर्णेने आगल करी सर्व प्रकारनां शस्त्रो सजीने आदरथी रणांगणमां आव्या. ते बन्ने दुर्जय सैन्यना परस्पर कोटि सुजटोनो नाश करनारो, सर्व विश्वना मनुष्योने दुःसह अने दुर्जेद संग्राम चाढ्यो. कांन सुधी खेंचेली धनुष्यनी दोरीवाला अने समुज्जी समान गर्जनावाला कर्णे पहेलाज युद्धमां शस्त्र समूहथी सर्व शत्रुना समूहने पामी दीधो. जेम सूर्य पोतानां किरणोने चारे तरफ प्रसारें तेम सूर्य पुत्र कर्ण पण शत्रुनुनी सेनामां चारे तरफ बाणोरूप किरणो फेंकूनो उनो नेना (सूर्यना) जेवो देग्वावा लाग्यो. पढी उग्रज्जवळवाला अर्जुन

अने कर्ण बन्ने सुन्नटो जाणे प्रलयकाले उत्पन्न अयेला सूर्यज होयनी ? एम तीक्ष्ण धारोवाला बाणोवने परस्पर युद्ध करवा लाग्या. प्रथमथी कोपवने कंपी रहेला पवनपुत्र ज्ञीमसेने वीर एवा दुःशासनने अटकावी राखीने पृथ्वी न-पर पामी नाख्यो. त्यारबाद तेना बन्ने हाथ कापी नाख्या. पोताना देहथी निकलता रुधिरवने बहु पृथ्वीने राता वर्णनी करता एवा दुःशासनने जोइ सूर्ये पण आकाशने राता वर्णनुं करता ठता पश्चिम दिशानो आश्रय करचो.

पढी बीजे दिवस सवारे अर्जुनना वधनी इच्छा करनारो कर्ण, शड्यने पोतानो सारथी बनावी बंधु गर्जना पूर्वक शंखनो शब्द करतो ठतो दंजथी युद्ध जूमि प्रत्ये आव्यो. महा पराक्रमवंत अर्जुन अने कर्णना पृथ्वीने विषे, दिशानुमां, आकाशमां अने शत्रुनुना समूहने विषे चारे तरफ परुता एवा बाणोना समूहो जाणे वरसादनी धाराळ होयनी ? एम देखता हता. सर्पास्त्रना बाणथी कर्णे मूकेला अनेक सर्पसमूहने अर्जुने गरुमास्त्र मूकी दूर करचा.

आ प्रमाणे सुमंत्रना जाण एवा ते बन्ने वीरो एक बीजा नपर बहु श-स्त्रो फेंकता हता. ठेवट अर्जुने कर्णने सूर्यास्त वखते बोलावीने शेष राजे आ-पेली शक्तिवने प्रहार करचो, तेथी ते मृत्यु पाम्यो. आ अवसरे देवतानुं बहु हर्षथी पुष्पवृष्टी करी. हवे बीजे दिवस सवारे, मृत्यु पामवाथी बाकी रहेला कौरवो उत्साह रहित थया ठता शड्यने सेनापति पद आपी युद्धजूमि प्रत्ये आव्या. शत्रुनुना चित्तने विषे शड्य (बाण) रूप शड्य राजाए अनेक बाणो फेंके ठते युद्धमां फक्त पुण्यना समूहथी उत्कृष्ट एवा युधिष्ठिरज स्थिर उज्जा रह्या. कोपाकुल अयेला सहदेव वीरे क्रोधातुर एवा शकुनि राजानी सामा थइ बाणना मंजुलथी आकाशने पूरी देता ठता तेने रोकी राख्यो. युधिष्ठिरे मनमां उत्तराकुमारना नाशना वैरने स्मरण करता ठता सफल कोपथी पो-ताना सैन्यने शड्यरूप शल्यराजाने अमोघ शक्तिवने मारी नाख्यो. सूर्य अस्त पाम्ये ठते कर्मनी लज्जाना वशथी अति विकण एवो सेनापति दुर्योधन पण त्यांथी नासीने तत्काल एक सरोवरमां संताइ पेठो. पाठल तेने शोधता एवा कृपाचार्य, महाराजा कृतवर्मा अने अश्वस्थामादि पगले पगले त्यां आवीने जेटलामां दुर्योधनने कांइ कहेवा जाय ठे तेटलामां एक अक्षौहिणी सैना सहित पाठल आवता एवा पांभवोए ते सरोवरने घेरो घाली दुर्योधनने कहुं के, “हे

वीर शिरोमणि डुर्योधन ! तने आम नासी जवुं योग्य नथी. कारण सत्पुरुषो संकट ठतां पण पोताना कुलने लज्जा करावनारुं जे कार्य होय ते काम करता नथी. अरे वीर एवो अर्जुन कोप पाम्ये ठते तुं आ सरोवरमां गुं रहि शकेतेम ठे ? जे विद्यावाणोवमे समुझे शोषण करवा समर्थ ठे, तेनी आगल आ सरोवर कोण मात्र ठे ? जो तुं अमारा सर्वनी साथे युद्ध करवा समर्थ न होय तो अमारामांथी गमे तेनी साथे त्हारी मरजी होय तेवां शस्त्रथी युद्ध करवाने तैयार था. ” पांरुवोनां आवां वचन सांजली मनस्वी अने धारण करचुं ठे महाबल जेणे एवा डुर्योधने कहुं के, “ हुं, नुजाबलवाला नीमसेन नरुनी साथे गदावमे युद्ध करीश. ” पांरुवोए ते वात कबुल करी एटले डुर्योधन जलमांथी जाणे जलज होयनी ? एम वेगथी निकळयो. पढी बीजा सर्व सुजटो दूर रहे ठते महाजुज पराक्रमवंत एवा डुर्योधन अने नीमसेन बने जणा गदानुवमे करीने युद्ध करवा माटे रणजूमिमां सामसामा दोरुथा. बने जणान चोरे तरफथी एक बीजाना गदा प्रहारोने स्वलना पमारुता अने आकाशमां उज्वलता ठता क्रोधथी राती कांतिवाला बनीने लोकोने बहु दुःप्रेकरूप देखावा लाग्या. पढी नीमसेने क्रोधथी उज्वलवानी कलामां प्रवीण एवा डुर्योधनने प्रचंड वृहनी पेठे वेगथी पृथ्वी उपर पानी दीधो. पढी पृथ्वी उपर पमेला डुर्योधननां मस्तकने नीमसेने पांरुना प्रहारथी चूर्णरूप करी नाखुं. आवा कार्यने जोश बलज्जना मनमां बहु क्रोध थयो. जो के बलज्ज पांरुपुत्रोने हणवा समर्थ हता, तोपण ते पितादिकना जयथी तेम न करता पांरुवोने जीवता मूकीने अने तेमनो तिरस्कार करी मनमां बहु क्रोध पामता ठता क्यांश चाळ्या गया. विधिना जाण एवा पांरुवो पण पोतानी सेनाना रक्षण माटे दुपदराजपुत्रने तथा अर्जुनने राखी पोते बलज्जने शांति पमारुवा तेमनी पाठल गया. पाठल कृतवर्मा, अश्वस्थामा अने क्रपाचार्य ए त्रण जणान, दीनमुख थइ डुर्योधनने जोवा माटे रणजूमि प्रत्ये आव्या. त्यां तेठ तेवी अवस्थामां पमेला डुर्योधनने जोश आदरथी कहेवा लाग्या के, “ हे स्वामीन् ! प्रसन्न थइ अमने आज्ञा आपो के, जेथी अमे आज्ञेज ते पांरुपुत्रोने मारी नाखीए. ” तेठनां आवां वचन सांजली हर्ष पामेला डुर्योधने पोतानां चरणमां नमि रहेला तेठने पांरुवनो वध करवानी आज्ञा आपी, पढी ते त्रणे

जणानं, पांभवोनां शून्य सैन्यमां आवी अर्जुन अने दुपराजपुत्रनी साथे दी-
र्घकाल युद्ध करी अने ब्रमथी तेजना (पांभवोना) पांच पुत्रोने मारी तेमनां
मस्तको दुर्योधननी आगल मूकीने प्रणाम करवा लाग्या. दुर्योधन पण पां-
भव पुत्रोनां मस्तकोने जोइ बहु खेद पामतो ठतो तेमने कहेवां लाग्यो के,
प्ररे धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !! जे तमे म्हारी आगल आ बालकोनां मस्तको
जइ आव्या. निश्वे म्हारुं तेवुं जाग्य नथी के, हुं पांभवोनुं मृत्यु जोवुं. ” महा
वेदनार्थी पीमा पामेलो दुर्योधन आ प्रमाणे कहेतो ठतो तुरत मृत्यु पाम्यो.
पठी शोकमां बूनी गयेला चित्तवाला कृपाचार्यादिक क्यांइ चाड्या गया.

हवे पांभवो अनुकुल ज्ञक्तिवालां वचनोए करीने श्रीबलजज्ञे पोतानां
सैन्य प्रत्ये तेनी लाव्या. त्यां तेज पोताना पुत्रोने मृत्यु पामेला जाणी मनमां
बहु शोक करवा लाग्या. पठी तेज सरस्वती नदीने कांठे जइ पोताना ते मृ-
त्यु पामेला पांच पुत्रोनां, कौरवोनां अने बीजा श्रेष्ठ राजाजनां प्रेत कर्षो क-
ल्यां. त्यारपठी दशार्होनी संमतीथी संतुष्ट चित्तवाला रामकृष्णादिके फरीथी
महोत्सव पूर्वक श्री युधिष्ठिरने हस्तिनापुरने विषे राज्याभिषेक कस्यो. जूजा
बलथी विश्वना शत्रुने जीती विजय मेलवनारा, श्री डोण ज्ञीष्म अने कर्णा-
दि ज्ञूपतियोने युद्धमां पराजव पमानी, तथा कौरवोना असंख्य सैन्य महा-
सागरने बलथी मथन करी विजय लक्ष्मीना पतिपणाने पामेला ते पांचे पां-
भवो पोतानां हस्तिनापुर नगरने विषे राज्य जोगववा लाग्या.

इति ऋषिमंमलवृत्तौ पांभवचरित्रे श्रीकौरवादिह्यश्रीपांभवज
यज्ञवनपुनःराज्योपविशननाम षष्ठोधिकारः समाप्तः

पठी शत्रुनेना दंजने तोनी नाखनारा अने सर्व साम्राज्यना लाजने पा-
मेला पांभवो निरंतर उहलती नीतिना बलवने प्रजानुं पुत्रनी पेठे पालन क-
रवा लाग्या. कोइ वखते श्री जिनेश्वरना धर्मना मर्मने जाणनारा, पवित्र श-
रीरवाला अने हितेहु एवा धर्मपुत्र युधिष्ठिरे बहु ज्ञय पामता ठता पोताना
ज्ञीमसेनादि बंधुने कहुं के, “ आपणा पिता पांभुराजा के, जे मृत्यु पामीने
देवलोकमां देवता थया ठे, ते आज आवीने मने एम कहेवा लाग्या के, हे
वत्सो ! तमे पोताना गोत्रघातादि महा घोर पाप करचुं ठे. ते पाप समूहथी.

तमारो अनंत दुःखथी नरपूर एवा नरकने विषे पात थरो. आथी मने मनमां बहु चिंता थाय ठे के, तमे बहु दुःख पामरो. धिक्कार ठे तेवा क्रूर कर्मने !!! हे पुत्रो ! माटे हुं तमने खबर कहेवा आव्यो ठुं के, तमे ते पापनी शीघ्र रीते शांति करो के, जेथी तमारे पापना समूहवने नरकरूप खानीमां न परवुं पने. ” (युधिष्ठिर पोताना ज्ञाशयोने कहे ठे के,) पितानां आवां वचन सांजली अत्यंत नय पामेला में तेमने पूढ्युं के, हे पिता ! एवो कयो शुद्ध धर्म ठे के, जेनुं आराधन करवाथी अमारे नरकने विषे न परवुं पने ? ” पंढी पांरुपितारूप देवताए कह्युं. “ हे सुतो ! श्री जिनेश्वर प्रणित अने सर्व जगत्ना प्राणीयोने हितकारी एवो दया प्रधान धर्म सर्व दुःखरूप समुझे पार उतारवामां वहाण समान समर्थ ठे. निश्चे श्रीअरिहंत प्रज्जुए कहेलो सुख हेतुरूप ते धर्म, साधु अने श्रावकना जेदथी बे प्रकारनो ठे. त्रण गुप्ति अने पांच महाव्रतरूप साधुनो धर्म पांच समितिथी प्रशंसा करवा योग्य ठे. अति शुद्ध क्रियावाला साधुने ते धर्मनुं सारी रीते आराधन करवाथी, उत्कृष्टथी मोक्ष फल मले ठे अने जघन्यथी सघलां स्वर्ग लोकनी लक्ष्मी मले ठे. चार शिक्षाव्रत, त्रण गुणव्रत अने पांच अणुव्रत ए रूप बार प्रकारनो अति शुद्ध एवो श्रावक धर्म अच्युत देवलोकनां सुख आपनारो ठे; माटे हवणां तमो पाप समूहने नाश करनारो उत्तम श्रावक धर्म आदरो अने चारित्रनो समय आवे ठते निश्चे शुद्ध ज्ञावथी साधुधर्म पालजो.” में आवां पितानां वचन अंगीकार कख्यां एटले प्रसन्न मनवाला ते पिता पांरुदेव पोताने स्थानके गया.

(युधिष्ठिर पोताना बंधुने कहे ठे के,) हे बंधुन ! माटे तमे पोतानां पापनो नाश करवाने अर्थे पिताए कहेला जिनराज धर्मने आदरो. ” पोताना म्होटा बंधुनां आवता कालने विषे लक्ष्मी आपनारां अने पाप समूहनो नाश करनारां आवां वचन सांजलीने ज्ञीमादि सर्व ज्ञाशयो, मोक्ष सुख आपनारुं पुण्य करवा लाग्या. बीजानुथी क्षोत्र पमामी न शकाय तेवा स्वज्ञाववाला ते पांचे पांरुवो, शुद्ध श्रावक धर्मने विषे तत्पर अइ लक्ष्मीने चपल स्वज्ञाववाली जाणता ठता दान आपवामांज उत्तम बुद्धि करवा लाग्या. सात क्षेत्रने विषे इधनो व्यय करता अने दरेक गामे अति प्रमाणवाला उत्तम जैन देगासरो कगवता एवा ते पांरुवोए रूपादि धातुननां एक लाख जिनविंव क

राव्यां. वली तेमणे पोतानां कर्मनी शुद्धिने माटे जिनेश्वर प्रणित शास्त्रनां बहु पुस्तको लखाव्यां अने वस्त्र, अन्न, पान विगेरेथी शुद्ध ज्ञाववने चार प्रकारना संघनी बहु ज्ञक्ति करी. तेमज शुद्ध अज्ञानादिकथी पात्रनुं पोषण, अगण्य इव्यथी दीन पुरुषोना उद्धार अने उद्घोषणा पूर्वक पोताना देशमां अमारी प्रवर्तावी. लोकमां महा दुर्गति अने दुःखदायी एवा द्यूतादि सात व्यसननो निषेध करवा पूर्वक जिनालयने विषे पूजादि कृत्यो कराव्यां. वली “उत्तम तीर्थोमां मुख्य शत्रुंजय पर्वतने विषे ज्ञावथी श्रीजिनेश्वरनी यात्रा करवाथी मलीन मनुष्योनां हत्यादि सर्वे पापो नाश थाय ठे.” आवुं गुरुनां मुखनुं वचन सांजली पांढवो पोताना आत्माने मलीन जाणता ठता विचार पूर्वक त्यां यात्रा जवानो विचार करवा लाग्या. पढी तेउए दशाई, राम कृष्ण विगेरे अनेक राजाने बोलाववा माटे पोताना दूतो मोकळ्या; तेथी त्यां तीर्थयात्रा माटे अनेक राजाने आव्या. पढी बहु ज्ञाववाला पांचे पांढवो, बहु शोभावाला श्रीसंघने साथे लइ श्री शत्रुंजयनी तीर्थ यात्रा माटे चाळ्या. दयाथी जिजाइ गयेलां चित्तवाला पांढवोए मार्गमां पुर पुरने विषे म्होटा जैन प्रासादोनो उद्धार करवा पूर्वक दीन मनुष्योने नाना प्रकारनां बहु दानो आपवां माग्थां. पांढवो शुद्ध ज्ञावथी चार प्रकारना संघनी उत्तम ज्ञोजनादिवने ज्ञक्ति करता, तेमज रौप्यमय जिनालयोमां स्नात्र पूजा ज्ञणावता इता. संघने विषे निरंतर उत्तम ज्ञाववाला मनुष्यो जिनेश्वरोना गीतो गाता, पात्रो जिनालयमां नृत्यो करता अने वाद्यक पुरुषो वार्जात्रो वगायता. केटलाक लोको पालखीमां बेसीने, केटलाक दिव्य हाथीउ नपर बेसीने, केटलाक घोमाने नपर स्वार अइने अने केटलाक पगे चालीने उत्साह धरता ठता जिनेश्वरनुं पूजनादि करवा जता. अनुक्रमे बहु दिवसे संघ, शत्रुंजयनी तलेटीनी बजारमां आवी पढोव्यो. त्यां ते शत्रुंजय पर्वतने जोइ बहु हर्ष पांढवा लाग्यो. पढी दशाहो सहित कृष्ण बलजडे सारा लग्ने दखते महोत्सव पूर्वक श्रीधर्मपुत्र युधिष्ठिरने संघना अधिपतिपणानो अज्ञिषेक करयो. सवारे सर्व संघ सहित संघपति [युधिष्ठिर] विमलाचल नपर चरवा लाग्या के, जे विमलाचल पगले पगले खरेखर पूर्व कर्मनो नाश करे ठे. अनुक्रमे श्री संघ हर्षथी श्री तीर्थराजना वारणामां आवी पढोव्यो. त्यां तो केटलाक श्री

जिनेश्वरने जोइ पृथ्वी उपर आलोटेवा लाग्या, केटलाक नृत्य करवा लाग्या अने केटलाक ड्य उन्हालवा लाग्या. प्रथम नथी धोया पग जेमणे एवा संघना सर्वे लोकोए, बहु हर्षथी श्रीआदिनाथने ऋक्तिपूर्वक सुगंधि पुष्पा-दिके करीने पूज्या.

पठी सवारे संघना मनुष्यो सहित संघाधिपे एवो स्नात्र महोत्सव क-स्थो के, जेने जोवा माटे सर्वे देवतानु जाणे निमेष रहितपणाने पाम्या होय-नी ? एम देखाय ठे. आरती, मंगलदीवो अने ध्वजारोप करी तेमज दीन पुरुषोने दान आपी महा हर्ष पामेलो संघ शत्रुंजय पर्वत उपरथी नीचे उ-तख्यो. त्यां श्रीकृष्ण अने बलभद्र ठे मुख्य जेमां एवा सर्व संघने उत्तम प-दार्थथी ऋोजन करावीने बंधु सहित अति हर्ष पामेला युधिष्ठिरे हाथ जोमी विनंती करी के, “ हे पूज्यो ! तमे सौं म्हाहं वचन सांजलो. जो तमे कहेता हो तो तीर्थोमां सुकुटमणिरूप आ विमलाचलने विषे हुं हवणां उद्धार करा-वुं.” हर्ष पामेलां चित्तवाला रामकृष्णादि संघना सर्व लोकोए अनुमति आपी एटले पोतानां कार्यनी सिद्धि थवाथी युधिष्ठिर बहु हर्ष पाम्या. पठी तेमणे थोरुा दिवसमां बहु ड्यनो खर्च करीने जिनप्रासादनो उद्धार कराव्यो. बली सुगंधजावथी लेप्यमय जिनप्रतिमा करावी. त्यां वरदत्त नामना गणीश्वरे ते जिनप्रतिमानी देव तथा असुरने पण आश्चर्यकारी म्होटी प्रतिष्ठा करी. पठी रेवताचल [गिरिनार] उपर श्रीनेमिनाथ प्रभुने, देवकपुरमां श्रीचंद्रप्रभ स्वामीने, ऋगुकुष्ठमां (ऋरुचमां) श्रीसुव्रतनाथने अने सोपारक (सोपारा) मां श्रीआदिनाथ प्रभुने पूजनादि पूर्वक प्रणाम करीने संघना सर्वे मनुष्यो सहित युधिष्ठिर महोत्सवथी स्वर्ग समान छारकानगरी प्रत्ये आव्या. त्यां बल-भद्र अने श्रीकृष्णादि अनेक राजानुए संघ सहित पांढवोनी विविध प्रकारनां वस्त्र, आभूषण अने दिव्य ऋोजनथी बहु ऋक्ति करी. पठी केटलेक दिवसे, बहु पुण्यथी पवित्र एवा संघ सहित युधिष्ठिर शणगारेलां पोतानां नगरमां महोटा महोत्सवथी आव्या. त्यां तेमणे नाना प्रकारना आहार, सुवर्ण अने रत्नमय अलंकारनां दानथी संघनी विविध प्रकारे बहु ऋक्ति करीने तेने अनु-क्रमे विदाय कख्यो. पठी यात्रानां कार्यथी सर्व पापने नाश करनारा, प्राप्त थयेला यज्ञ अने प्रतापवाला ते पांढवो अति ऋोगववा योग्य एवा इंडनां रा-

ज्यसमान पोतानां बहोला राज्यने जोगववा लाग्या. पांढवो राज्य करता ठता निरंतर सर्वे गामो स्वर्गसमान शोजववा लाग्या अने शोकरहित सर्वे लोको सुखी अवा लाग्या. पांढवोनां राज्यमां अनिति, दुर्जिह्ण, स्वराज्यजय, परचक्र जय अने अकाल मृत्यु एमांनु कांइ पण नहोतुं. पांढवोए पोतानां राज्यमांथी अनितिरूप दुष्ट स्त्रीने बहु अपमान पहोचामी हती; तेथी ते पांढवोनां शत्रुजना राज्यमां तेमनां नामने सहन करती ठती रहेवा लागी. पांढवो राज्य करता ठता चोरी तेमना देशमां निवास करता एवा लोकोने त्यजी दइ बीजा देशना लोकोनो निरंतर आश्रय करवा लागी. असंख्य डव्य खर्चथी शत्रुंजय तीर्थने विषे कल्याणकारी यात्रा तेमज तीर्थोधार करीने वली चार प्रकारना संघनी विविध प्रकारना उत्सवोथी आश्चर्यकारी जक्ति करीने पठी पोतानां नगर प्रत्ये आवेला पांढवो पुण्योत्सव करवा लाग्या.

इति ऋषिमंमल्लवृत्तौ पांढवचरित्रे श्री शत्रुंजययात्रा तीर्थो-
धारकरणादि पुण्यविधाननाम सप्तमोऽधिकारः ॥ ७ ॥

पठी एकदा श्रीधर्मपुत्र युधिष्ठिर, पोतानी सज्जामां बेठा हता एवामां सर्व पृथ्वी उपर फरता एवा नारद रुषि उचिंता त्यां आव्या. नारदने जोइ बहु हर्ष पामेला पांढवोए, तेमने नाना प्रकारनी जक्तिथी संतोष पमामनीने पूढ्युं के, “ मुनीश्वर ! तमे पोतानां चरणरजथी कया कया देशोने पवित्र कस्या ? अने वाणीना विलासथी कया कया राजांने बहु हर्ष पमाड्या ठे ? वली तमोए सर्व देशोमां विचरवावमे शुं शुं आश्चर्य दीतुं ? अने तमे नवी नवी शी शी वार्तां सांजली ? ” पांढवोनां आवां वचन सांजली अत्यंत हर्ष पामेला नारदे कह्युं. “ हे पांढवो ! में बहु देशो जोया; परंतु आ देश समान बीजो एके देश नथी. आ देशमां शत्रुजना समूहने जुजा बलथी नाश करनारा बहु राजां ठे. वली धर्म संपत्तिये करीने तेमज शुद्ध एवी न्याय संपत्तिये करीने तमारा सरखो बीजो कोइ नृपति नथी. जोके पृथ्वी उपर फरता एवा में सर्व स्थानके नाना प्रकारनां बहु कुतुहलो दीगां ठे; परंतु मनुष्यांने तमारां चरित्रथी बीजुं कांइ आश्चर्यकारी नथी. हे जूपो ! तमोए जिनोक्त धर्मना सेवनथी बाह्यनां अने अंतरंगनां सर्वे विघ्नोने नाश पमाम्यां ठे; तो पठी त-

मोने पीना क्यांथी होय ?” नारद आ प्रमाणे कहीने पढी तुरत त्यांथी उठी अंतःपुरमां गया. ठीकज ठे-विशुद्ध शीलव्रत धारण करनारा नारदादिकनुं शुं क्यांइ पण स्वखलन होय खरुं ? अर्थात् नज होय. पढी अंतःपुरमां आवता एवा नारदने जोइ झैपदी पोतानां मनमां विचार करवा लागी के, “आ कुलिं-गीनी सेवा ऋक्ति करवाथी स्वधर्मनुं मलीनपणुं आय ठे.” आम धारी तेषे नारदनो आदर सत्कार कख्यो नहि; तेथी नारदने बहु क्रोध चरुयो. कह्युं ठे के-जैनधर्मरहित मनुष्योने कोप सुलज्न होय ठे.

पढी नारद पोतानां चित्तमां विचार करवा लाग्या के, “आ झैपदीने चित्तमां बहु लक्ष्मीनो तेमज पोताना पतियोनां महा पराक्रमनो अति अनर्थकारी गर्व थयो ठे, माटे हुं तेना गर्वनो नाश करुं.” आम धारीने नारद त्यांथी निकली धातकीखंमना ऋरतक्षेत्रनी अमरकंका नगरी प्रत्ये गया. त्यांच-पल चित्तवालो अने महा ऋजपराक्रमवालो पद्मोत्तर नामे राजा राज्य करतो इतो. नारद मुनि तुरत ते ऋपतिनी सज्जामां गया. विस्मय पामेला राजाए पण हर्षथी नारदऋषिने आसन आपी, कुशल समाचार पूढी अने फलादि ऋोजनथी संतोष पमामी पूढ्युं के, “हे मुनीश्वर ! आलोकमां ऋमण करता एवा तमोए राजाजनां नाना प्रकारनां अंतःपुरो जोयां ठे तो कदो के, कया राजानुं अंतःपुर म्हारां अंतःपुर समान रूपवाळुं ठे ?” नारदे कंइक इसीने कह्युं. “हे ऋप ! तुं खरेखर कूवाना देरुका जेवो देखाय ठे. कारण जे तने मनमां आवां अल्प रूपवाला अंतःपुरने दीठाथी पण अति कठोर गर्व थयो. जंबुद्वीपमां रहेला ऋरतखंरुमां इस्तिनापुर नगरमां प्रचंरु पराक्रमवाला पांच पांरुवो ठे, तेमनुं अंतःपुर त्हारा समान ठे. ए पांरुवोना अंतःपुरने विषे जे झैपदी नामे स्त्री ठे, तेना समानपणाने पामवा ऋणलोकनी स्त्रीयो इठा करे ठे.” जेमने क्लेश कराववोज प्रिय ठे एवा नारद मुनि आ प्रमाणे कहीने तुरत मरजी प्रमाणे आकाश मार्गे चाली निकळ्या. पद्मोत्तर राजा पण झैपदीनां अजुत रूपने सांजली बहु कामतप्त थवा लाग्यो. पढी तेषे पोतानां कार्यनी सिद्धि माटे ऋक्तिथी कोइ देवतानुं आराधन करवा मांरुचुं. केदलाक दिवसे करेली पूजाथी प्रसन्न थयेला देवताए कह्युं के, “हे वत्स ! वरदान माग.” देवतानां आवां वचनथी बहु हर्ष पामेला राजाए तेने दिव्य

रूपवाली झैपदी लावी आपवानी याचना करी. देवे कह्युं. “ अरे मूढ ! तुं ए महासतीने अहिं म्हारावमे शा माटे तेमावे ठे ? निश्चे देव अने दानवो तेना शीलव्रतने खंरुन करवा समर्थ नथी. तो पढी हे जूमिनाथ ! एक कीमाना सरखो तुं तो शा लेखामां ठे ? माटे तुं तेनी आशा त्यजी दे.” देवताए ग्राम कह्या ठतां पण बहु रागने लीधे मूर्खपणाथी राजाए मान्युं नहि, त्यारे वचन-थी बंधायेला देवताए तत्काल झैपदीने त्यां आणी. सर्व स्त्रीयोनां रूप गर्वने नाश करवामां समर्थ एवी झैपदीने जोइ पोतानी कार्यसिद्धि मानतो एवो ते पद्मोत्तर राजा बहु हर्ष पामवा लाग्यो.

इवे अहिं सवारे पांरुवो पोतानां घरमां झैपदीने न देखवाथी बहु आ-कुलव्याकुल अया ठता देशोमां सर्व स्थानके शोध करवा लाग्या. तेनुए गाम, नगर, अरण्य, महोटा वन, पर्वत, नदी अने गुफातुमां शोध करी; परंतु कल्पवेलनी पेठे क्यांइ झैपदीने दीठी नहि. पढी अति दुःखथी आकुलव्याकुल मनवाला ते सौ जेगा अइ परस्पर विचार करवा लाग्या के, “ आपणे नथी जाणता जे आपणी प्रियाने कोइ देव अथवा विद्याधरे हरण करी ठे ? सर्व शक्तिमंत एवा यादवपति श्री कृष्ण विना झैपदीनी शुद्धि मळवी मुश्कल ठे, माटे चालो आपणे तेमनी पासे जइए.” ग्राम विचार करीने अत्यंत खेद धरता पांरुवो कृष्णनी पासे गया. कृष्णे पण ग्लानि पामेला ते पांरुवोने जोइने कह्युं. “ लोकोत्तर बलसमूहने धारण करनारा तमने कोइ शत्रु पराज्व पमानी शके तेम तो नथी, ठतां तमने आवमी शी चिंता ठे के, जेथी तमे आवा निस्तेज देखातु ठो.?” पढी स्त्रीनां हरणथी बहु लज्जा पामेला अने नम्र मुखवाला पांरुवोये तेमनी आगल झैपदीनां हरणनी वात कही. कह्युं ठे के—मननी वात कह्याथी कार्यनी सिद्धि आय ठे. पांरुवोनां मुखथी झैपदीनुं हरण सांजली अत्यंत खेद पामेला श्री कृष्ण जेटलामां पोतानां मनमां विचार करे ठे तेटलामां त्यां नारदमुनि आवी पहोच्या. चिंतातुरपणाथी नथी जाण्युं पोतानुं आगमन जेमणे एवा श्री कृष्णने नारद ऋषिये कह्युं के, “ हे पुण्यवंत ! तेमने एवी शी महा चिंता ठे ? ” कृष्णे कह्युं. “ हे मुनीश्वर ! तमे अस्खलित गतिने लीधे विश्वमां चारे तरफ भ्रमण करो ठो; माटे तमे कोइ स्थानके झैपदीने दीठी ठे ? ” नारदे कह्युं. “ में बीजा छीपना ज्वरतक्षेत्रमां अमरकंका नगरीने विषे

पद्मोत्तर राजाना अंतःपुरमां झैपदीना समान कोइ स्त्रीने दीठी ठे. में तेज वखते विचार कस्यो हतो के, “आ पांरवोनी स्त्री झैपदी अहिं क्यांथी ? वली में धारयुं जे, नाना ए झैपदी तो नहि; बीजा कोइ देखाय ठे; परंतु हे जनार्दन ! हवे तमारा पूठवाथी मने मनमां खरेखरो निर्णय आय ठे के, निश्चे ते झैपदी ठे, माटे तमाराथी ते कार्य पूर्ण आय एम मने मनमां लागे ठे.” क्लेशप्रिय नारद आ प्रमाणे कहिने तुरत पक्षीनी पेठे आकाश मार्गे चाल्या गया. पठी श्रीकृष्णे पांरवोने कह्युं. “हे बांधवो ! कहो, हवे आपणे केम करिंशुं ? ते बीजो छीप बे लाख योजनना लवण समुझनी पेली पार ठे. आपणे जूमिचर (जूमि उपर चालनारा) ठीए; माटे आ कार्य असाध्य अइ पम्युं ठे.” पांरवोए कह्युं. “हें यादवेइ ! बीजा समर्थ पुरुषोथी पण तमारा विना आ कार्य अरुं असाध्य ठे.” श्री कृष्णे फरी गर्वथी कह्युं. “हे वत्सो ! तमे स्थिरमनवाला अइने रहो. हुं महा कष्टकारी उपायोथी पण ते म्होटां कार्यने पार पामीश.” आम कहिने पठी कृष्ण श्री जिनेश्वरनी पूजा करवा पूर्वक अनशन करी अने समुझाधिष्ट देवनुं मनमां स्मरण करी दर्जासन उपर बेठा. पोतानां चित्तनी एकाग्रताथी अने पूर्वपुण्यना योगथी त्रीजे दिवसे प्रत्यक्षपणाने पामीने समुझदेवे कृष्णने कह्युं के, “हे वत्स ! वरदान माग.” कृष्णे कह्युं. “मने पांरवो सहित बीजा छीपमां अमरकंका नगरी प्रत्ये लइ जा के, ज्यां हुं पद्मोत्तर राजाने मारी झैपदीने अहिं पाठी लावुं. “देवताए कह्युं. “म्हारा अतिशये करीने तमो ठए जणा ठ रथवमे आ समुझने उलंघन करी ते नगरी प्रत्ये जानु अने त्यां कार्य सिद्धि करी तुरत वंधुल सहित पाठा आ वजो.” पठी हर्ष पामेला कृष्णे समुझाधिदेवने रजा आषी एटले महा बलवाला पोते सवारे पांरवो सहित पारणुं करीने ठ रथोए करीने बीजा छीप प्रत्ये चाल्या. देवना प्रज्ञावथी समुझमां पण जमीननी पेठे चालता एवा पांरुपुत्रो सहित श्री कृष्ण नारदे कहेली अमरकंका नगरी प्रत्ये आवी पहोच्या. त्यां एक उद्यानमां पमाव करीने पठी कृष्णे पांरवोने हर्षथी कह्युं के, “हुंए शत्रुने जीती झैपदीने लइ अहिं आवुं त्यां सुधी तमे अहिं आ उद्यानमां रहो.” कृष्णनां आवां वचन सांजली अति हर्ष पामेला पांरवोए कह्युं. “हे वंधो ! आपना विद्यमानमां अमारां दुष्कर कार्यो पण सिद्ध अइ. परंतु पो-

तानी कार्यसिद्धिमां अमारे पोतानी शक्ति जोरवी जोइए, उता ते कार्यसिद्धि न थइ तो पढी तमे तो गोज. ” पढी श्रीकृष्णानी आज्ञाथी पांचे पांढवो रथ उपर बेसीने चाढ्या अने तेमणे पोतानुं आगमन दूत मारफते पद्मोत्तर राजाने कहेवराव्युं. पद्मोत्तर जूपति पण तुरत नगर बहार आव्यो. अति क्रोधातुर थयेला पद्मोत्तर जूपतिये पांढवोने युद्ध करवा आवेला जोइ कांइक पोतानुं बल देखामीने एवी रीते सिंहनाद करयो के, जेथी तेनां तेजने नहि सहन करी शकनारा पांढवो कागदानी पेठे नासी जइ “ अमारुं रक्षण करो ! रक्षण करो ! ! ” एम कहेता उता बहु जयथी कृष्णनो आश्रय करवा लाग्या. पढी “ हे पांढवो ! तमे चित्तमां जय न पामो. ए कीमो म्हारी आगल कोण मात्र ठे ? ” एम कहीने जयंकर आकृतिवाला कृष्ण तुरत पद्मोत्तर राजा सामा थया.

पढी “ अरे पारकी स्त्रीयोना संगने इच्चनारा डुराचारी पापी ! तुं क्यां जायठे ? हुं सर्व पुत्रादि सहित तने हवणां वातरूपे करुं तुं. अर्थात् मारी नांखुं तुं. ” आम कहीने कृष्णे सिंहनाद समान एक म्होटो एवो जयंकर शब्द करयो के, जेथी ते राजानुं सर्व सैन्य सिंहना जयथी हाथीयोनां टोलांनी पेठे नासी गयुं. कळपांत कालना अग्निनी पेठे अति क्रोध पामेला कृष्णने आवता जोइ बहु जयथी पद्मोत्तर राजा पण नासी गयो. ठीकज ठे, तेवा पुरुषोना आगल रहेवाने कोण समर्थ ठे ? पद्मोत्तर राजाए, तुरत पोतानी नगरीमां पेसी दरवाजा बंध कराव्या एटले कृष्ण नरसिंहरूप धारण करी तेनी पाठल चाढ्या. पद्मोत्तर जूपतिये दरवाजा बंध करेला जोइ पोतानां क्रोधरूप अग्निमां आहुति आपवानी इच्छावाला कृष्णे पोताना पण प्रहारथी सर्व कीद्वो तोमी पाम्यो. पढी नगरीमां पेसी पोतानां अति जयकारी रूपथी सर्व जनोने बहु त्रास पमारता कृष्णे राजद्वारमां प्रवेश करयो. महा जयंकर आकृतिने धारण करनारा ते कृष्णने पोताना अंतःपुरमां आवता जोइ बहु जय पामेला राजाए बीजा कोइने पोतानुं रक्षण करवा समर्थ न दीठाथी झैपदीनुं शरण लीधुं. कृष्णे झैपदीनी पासे गयेला पद्मोत्तर जूपतिने जोइ कह्युं के, “ अरे महा अपराधी पद्मोत्तर ! तुं आवुं म्होटुं कुकर्म करीले वली तेज झैपदीने शरणे गयो ? अरे अधम राजा ! जो तें आ महासतीनुं शरण

लीधुं, तो महा अपराधी एवाय पण तने हुं गोमी दजं तुं, पण हवेशी आवुं पाप करीश नहि. ” पढी त्यांथी झैपदीने लइ कृष्णे पांरुवोने अर्पण करी. पांरुवो पण बहु हर्ष पूर्वक विस्मय पामीने कृष्णने प्रणाम करवा लाग्या. पोतानी कार्यसिद्धि अति प्रसन्न थयेला चित्तवाला कृष्ण पांचजन्य शंखनो शब्द करीने जेटलामां पांरुवो सहित पाठा वढ्या तेटलामां तीर्थकरनी सज्जामां बेठेला, जयत्रांत चित्तवाला अने महाशक्तिवाला ते छीपना वासुदेवै श्रीतीर्थकर प्रज्जुने पूठ्युं के, “ हे प्रज्जो ! आवो सर्व बलने हरण करनारो पांचजन्य शंखनो शब्द कोणे करयो ? ” वासुदेवनां आवां वचन सांजली तीर्थकर महाराजे कृष्णनुं आगमन विगेरे सर्व वृत्तांत कही आप्युं. वासुदेवै फरीथी पूठ्युं. “ हे तीर्थनाथ ! हुं त्यां जानं तो मने तेमनुं मलवुं थशे ? ” तीर्थपतिये कह्युं. “ तमारा एक बीजाना शंखनादथी शुं साक्षात् मलवुं न कहेवाय ? अर्थात् कहेवाय. ”

पढी वासुदेव त्यांथी ऊट उठी कृष्णने मलवा माटे जेटलामां समुझे कांठे आव्या तेटलामां कृष्ण, समुझे विषे बहु दूर जता रह्या. धातकी खंरुना वासुदेवे, कृष्णना रथनी ध्वजा जोइ चित्तमां बहु हर्ष पामीने पोताना पांचजन्य शंखनो शब्द कख्यो. कृष्णे पण पोताने मलवा आवेला धातकी खंरुना वासुदेवने जाणी तेना सामो पोताना पांचजन्य शंखनो शब्द कख्यो. पढी देवना प्रजावथी न्हाना तलावनी पेठे समुझे उल्लंघन करी ज्ञागीरथी (गंगा) ने कांठे आवेला कृष्णे पांरुवोने तुरत कह्युं के, “ हे बांधवो ! आपणे आ डुल्लंघ्य एवा समुझे उलंगी अहिं आव्या ते देवताना प्रजावनुं खरुं पवित्र कारण जाणो; पण हवे आ नदी आपणे रथोवमे तरवी अशक्य ठे, माटे क्यांइथी उत्तम होमी लइ आवो. ” श्री कृष्णनी आवी आज्ञाथी पांरुवो क्यांइथी होमी लइ आव्या एटले फरी कृष्णे तेमने कह्युं के, “ तमे प्रथम आ होमीथी गंगाने पेले पार जानुं. पढी ते पाढी म्हारे माटे ऊट मोकलजो के, जेशी हुं पण तुरत तेमां बेसी त्यां आवुं. ” पवित्र पत्नी सहित पांचे पांरुवो “ बहु सारुं ” एम कहीने तुरत होमीमां बेसीने चाळ्या अने थोमा कालमां हर्षथी गंगाना सामे कांठे गया. हवे अहिं पांरुवो परस्पर विचार कग्ना लाग्या के, “ आज्ञे आपणे कृष्णनुं बल जोडए. कारण के, ते

पोताना जुजथी गंगाने उतरी अहिं आवशे. "आम धारी तेउए होमी पाठी मोकली नहि. बहु वखत थयो पण होमी आवी नहि; तेथी "शुं पांरुवोने कंइ विघ्न तो नहि थयुं होय?" एवा विचारथी आकुलव्याकुल थयेला कृष्ण जुजबलथी गंगाने तरता तरता मध्ये आव्या, तेटलामां तेमना जाग्यथीज त्यां एक टेकरी आवी. थोमीवार विश्राम लइपठी गंगाने तरी जेटलामां सामे पार प-होव्या तेटलामां तेमणे पांरुवोने कुशल दीठा. पठी हर्ष पामेला कृष्णे तेमने पूठ्युं के, "हे बांधवो! तमे आ होमी म्हारा माटे केम न मोकली?" पांरुवोए हसीने कहुं. "अमे तमारा बलनी परीक्षा करवा माटे ते होमी न मोकली." पांरुवोनां आवां वचन सांजली बहु क्रोध पामेला कृष्णे कहुं. "अरे! पद्मोत्तर राजाना जयथी नासी गयेला तमोए शुं त्यांज म्हारी परीक्षा न्होती करी? हवे तमारे म्हारा देशमां रहेवुं नहि अने हुं तमारुं मुख नहि जोउं." एम कही बहु कोपथी पांरुवोना रथोने जागी नाखी कृष्ण पोतानी द्वारका नगरीप्रत्ये चाढ्या गया.

पठी बहु खेद पामेला पांरुवो परस्पर विचार करवा लाग्या के, "आपणने धिक्कार ठे! जे आपणे आवुं अहित कार्य विचार्युं. अत्यंत रोष पामेला कृष्णे आपणने पोतानी आज्ञाथी अर्थात् पोतानी आज्ञा वर्तती होय तेटला देशमांथी बहार काढ्या ठे. तो हवे आपणे क्यां जवुं? कारण के, अर्ध जगत क्षेत्रमां तो तेमनी आज्ञा वर्ते ठे. सर्व यादवोने आपणी माता कुंती मान्य ठे, माटे कृष्णने शांत करवा माटे तेमने मोकलीए. कहुं ठे के—पूज्यनुं वचन हरिने पण मान्य होय ठे." पठी त्यां पोतानी माता कुंतीने बोलावी अने पोतानां कार्यनी वात करीने कृष्ण पासे मोकली. कुंती पण थोमा दि वसमां श्री कृष्ण पासे जइ पहोची. नमस्कार, आसन उपर बेसारवुं अने दिव्यजाव इत्यादिकथी कृष्णे बहु सत्कार करीने पठी पूठ्युं के, "हे फोइ! तमे उर्चितां शा कारणे आव्यां ठे?" कुंतीथे कहुं. "हे वत्स गोविंद! बंधुरूप पांरुवोने विषे क्यारे पण अहित नहि इच्छनारा तमने तेमना उपर मनुष्योथी असह्य एवो बहु कोप शा माटे थयो?" कृष्णे कहुं. "हे माता! मने आपना पुत्रोने विषे शुं अहित होय? परंतु एमणेज म्हारा उपर बहु द्वेषो कस्या ठे तेज मने विरुप लागे ठे अने तेज कारणथी में तेमने म्हारी आज्ञा वर्तती हो-

य त्यां रद्देवानी ना कही ठे. हे फोड ! खरेखरं आ अनीतिरूप दुष्ट वेलना फलनेज तमे जाणो. " कुंतीये कहुं. " पांरुवोए बंधुरूप तमारी साथे हास्य करयुं हतुं, तेमां तमे आवुं कृत्य सुगंधपणार्थी करयुं ठे. तमो म्होटा ठो माटे ते ते सर्व सहन करता आव्या ठो, तेथी तमारा न्हाना जाइयो नो आ अपराध पण सहन करो. हे हरि ! अर्धा जगतखंरुमां सर्व स्थानके तमारी आज्ञा वर्ती रही ठे तो पढी पांरुवो क्यां जशे ? तमे तेमने खरेखर मृत्युकारी आज्ञा करी ठे. पांरुवोनां मृत्यु पढी तुरत म्हारुं पण मृत्यु थशे अने तेथी तमने म्होटा पस्तावो थशे, माटे विचार करीने तेवी आज्ञा करवी मूकी द्यो. कहुं ठे के-म्होटा पुरुषो विचास्या विना कांइ पण कार्य करता नथी." कुंतीनां आवां वचन सांजली कृष्णे कोप त्यजी दीधो. कहुं ठे के-लोकमां म्होटा पुरुषो निरंतर गुरुनी आज्ञा माननारा होय ठे. पढी कृष्णे कहुं. " हे मात ! में जे कहुं ठे ते अन्यथी न होय, माटे तमारा पुत्रो त्यांज एक म्होटुं नगर वसावीने रहो. वली अर्जुननो पौत्र (अजिमन्युनो पुत्र) परिक्रित पिताना पदे राज्य करो. हे मात ! आ म्हारी आज्ञा तमारा पुत्रोए क्यारे पण नल्लंधवी नहि. पढी कुंतीये कृष्णना आवा कदाग्रहने जाणी तुरत पोताना पुत्रो पासे आवीने ते सर्व वात कही. पांरुवो पण कृष्णनुं कहेलुं सांजली बहु दर्भ पाम्या. सरल हृदयवाला पांचे पांरुवो श्री कृष्णना बलथी धातकीखंरुनी अमरकंका नगरीना पद्योत्तर राजाने जीती अने हरण करेली पोतानी प्रिया झौपदीने पाठी लावीने कृष्णनी आज्ञाथी गंगाने तटे नगर वसावी त्यां निरंतर सुखेथी रद्देवा लाग्या.

इति ऋषिमंमलवृत्तौ पांरुवचरित्रे झौपद्यपहारकधातकीखंरुस्थामरकंकापूःपतिपद्योत्तरजयझौपदीवालनादिवर्णननामाष्टमोऽधिकारः॥७॥

पढी त्यां पांरुवोए पासेना अनेक राजाने युद्धमां जीती पोतानां पूर्वना सरखुं राज्य करवा लाग्या. कहुं ठे के-पुण्यवंत पुरुषोने सुखज मले ठे. कोइ वखते हर्षित चित्रवाला पांरुवो सज्जामां वेठा हता, एवामां जराकुमारे त्यां आवीने तेनुनी आगल कौस्तुभमणि मूक्यो. पढी मणि जोवाथी उत्पन्न थयली शंकावाला पांरुवोए तेने पूठयुं. "हे जाई ! यदुपति (कृष्ण)नां हृदयस्थः

लने सुशोभित करनारो अने बीजा अनेक राजानुथी पण अलज्य एवो आ
मणि त्हारी पासे क्यांथी आव्यो ? कृष्णनुं महा दुःखदायी एवं मृत्यु अयुं
के शुं ?” जरा कुमारे कह्युं. “ कोप पामेला देवताए उत्तम एवी द्वारकापुरी
दग्ध करी, तेथी अष्ट अइ ठे संपत्ति जेनी एवा कृष्ण अने बलज्जइ बने जणा
तमने तुरत मलवा माटे आवता हता. रस्ते महावनमां कृष्णने बहु तरस
लागी, तेथी ते एक लतावनमां वृहनी नीचे सूता अने बलज्जइ तेमना माटे
जल लेवा गया. में वनमां जमता जमता हरिणना अमथी सूतेला कृष्णने
बाण मार्युं, तेथी ते मृत्यु पाम्या. पोतानां बाणथी विंघायला कृष्णने जाणी
बहु खेद करता अने घाठ शोकथी व्याप्त अयेला मने कृष्णे कह्युं. “ तें म्हारा
अगने विंध्यो, पण तेथी खेद न कर; कारण जिनेश्वरनुं वचन वृथा अतुं
नथी. निश्चे में श्रीजिनेश्वरनां कहेवाथी जायुं ठे के, म्हारुं मृत्यु आ बाणवे
वनाथी थवानुं ठे; माटे हवे तुं अहिंथी ऊट नासी जा. कारण जो हवणां
बलदेव आवशे तो तने तुरत मारी नाखशे.” में कह्युं. “ हे बंधो ! हुं आवुं घोर
पाप करीने क्यां नासी जानुं ? वली म्हारुं जावी स्थान क्यां ठे ?” कृष्णे कह्युं.
“ तुं आ कौस्तुभरत्न लइने ऊट पांशुवो पासे जा अने तेमने तें आ करेला
म्हारा मिथ्या अपराधरूप पापनी खबर केजे. तेनु उत्तमपणाथी तने इष्ट
वस्तु आपशे, माटे तुं ऊट तेमनी पासे जा. (जराकुमार, पांशुवोने कहे ठे के,)
हे नृपतियो ! कृष्णनां जीवितपर्यंत बहु दुःख पामेलो हुं त्यांज रह्यो; परंतु
तेमना मरण पढी हणाइ ठे आशा जेनी एवो हुं बलज्जइना बहु जयने लीधे त्यांथी
ऊट नासीने अहिं तमारी पासे आवतो रह्यो तुं.” महावज्रपात समान कृष्णनुं
मृत्यु सांजली गाठ शोक समूहथी आकुलव्याकुल अयेला पांशुवो मूर्छा पाम्या.
बहु वखते शीतल वायुना योगथी तत्काल सचेत अयेला तेनु दीर्घकाल पर्यंत
खेद करीने पढी चित्तमां गाठ उत्पन्न अयेला वैराग्यने लीधे परस्पर कहेवा
लाग्या के, “ धिक्कार ठे ! धिक्कार ठे !! आ संसारनी स्थितिने के, जेमां अंत
वखते आवा पुरुषोनी पण आवी अशुभ व्यवस्था आय ठे. निश्चे आपणे पण
सर्व दुःखसमूहना एक कारणरूप आ संसार त्यजी देवा योग्य ठे. आ जवमां
आपणने संसाररूप समुझने विषे वहाण समान श्री नेमिनाथ प्रभुना चरणो
... आउं.” पांशुवो आ प्रमाणे विचार करता हता एवामां एम वन्युं

के, आ वखते शरणे आवेलानुं रक्षण करनारा श्री नेमिनाथ प्रज्जुए पांरुवोने जैन दीक्षानो अवसर जाणी तेमने प्रबोध पमारुवा माटे पांचसे साधुन सहित श्री धर्मघोष मुनिने मोकट्या. पढी मुनिने उद्यानमां आवेला जाणी बहु हर्ष पामेला पांरुवो परिवार सहित तेमने वंदन करवा गया. त्यां तेजुए बहु आदरश्री तेमनी मोहविनाशकारी धर्मदेशना सांजली. त्यारबाहे प्रबोध पामेला पांरुवोए आदरश्री मुनिने पोताना जवो पूढ्या एटले ते मुनिचेर ज्ञानश्री तेमना जवो जाणीने पढी तुरत मधुर वचनश्री आ प्रमाणे कह्युं.

“ धरणीज्जुत नगरमां परस्पर प्रीतिवाला सुरति, शांत, सुदेव, सुज्जक अने संयुत नामना पांच बंधुन रहेता हता. एकदा दारिद्ररूप कादवमां अति निर्मग्न थयेला तेजुए यशोधर सूरिनां मुखश्री अतिहितकारी धर्म सांजळयो, तेजु श्री तेज जवमां विरक्त थयेला तेजुए आदरश्री अरिहंत धर्मनुं आचरण करयुं. पोतानां शरीरने विषे पण निःस्पृह एवा तेजुए अति जयंकर उनालाश्री उत्पन्न थयेला उत्तम तपरूप सूर्यना आकरा तापश्री पोताना घाटा कर्मरूप तलावमाने थोडा वखतमां सूकवी दीधां; जेशी तेजु बहु शांत थया. त्यारपढी तेजुए पहेलो कनकावली नामनो तप कस्यो. बीजो मुक्तावली नामे, त्रीजो पण मुक्तावली नामनो तप करीने पढी चोथो सिंहनिकेत नामनो. एम अनुक्रमे चार तप कस्या. ठेवट आंबिल पूर्वक वर्धमान नामनो तप करीने सुज्जक एवा नामनो तप कस्यो. आ प्रमाणे तप करता एवा तेजु, पांच इंद्रियोने वश राखी पांच महाव्रताने पालता हता. ठेवट पोतानां कर्मरूप देहने तेमज धातु रूप देहने तपरूप अग्निना तापश्री शोषण करी अंते अनशनपूर्वक मृत्यु पामीने अनुत्तर वैमानमां श्रेष्ठ देवतानु थया. त्यांश्री चविने महा बलवंत एवा तमो पांरुवरूपे उत्पन्न थया ठो. हे नरेंद्रो ! आ जवने विषे पण तमने म्होटो मोक्ष लक्ष्मीनो लाज्ज थशे. ” यशोधर मुनीश्वरनां आवां वचन सांजली वैराग्यरसश्री पूर्ण थयेला अने मोक्षलक्ष्मीनी इच्छा करता ते पांरुवोए पोतानां राज्यने विषे जराकुमारने स्थापन करी पोते गुरुनी पासे चारित्र लीधुं. कृष्णनी वात सांजली जेनो आत्मा ठीन्न ठीन्न थइ गयो हतो एवी कुंतीये पण दीक्षा लीधी. पांच अग्निग्रहश्री सुशोभित एवा पांरुवो, नाना प्रकारनां तप करवा लाग्या. चार ममिती, त्रण गुप्ति अने पांच महाव्रताने धारण करन

पवित्र पांचे पांरुवो विविध प्रकारे गुरुए कहेली शिक्षाने धारण करवा पू-
 क अति निर्मल एवां चारित्रने पालवा लाग्या. दुर्दम एवा पांच इंडियोरूप
 श्वोने संवेगरूप दोरीथी बांधी लइ दुःकर्मरूप शत्रुजय त्रय पामता एवा
 पांरुवो नवकटपी विहार करवा लाग्या. घोर उपसर्गोने तेमज अत्यंत दुःसह
 एवा परीषहोने सहन करता एवा पांरुवरूप मुनीश्वरो चार प्रकारना देवता-
 णे पण अत्यंत अक्षोच्य थया. उजयंत (गिरनार) उपर श्री नेमिनाथने स-
 नवसरेला जाणी ज्ञक्तिथी उज्वलती पुलकावलीने धारण करता एवा पांरुवो
 तेमने वंदन करवानी इच्छाथी ते पर्वत तरफ चाड्या. अनुक्रमे पांरुवो विहार
 करता जेटलामां हस्तिनापुर प्रत्ये आव्या तेटलामां तेमणे माणसो पासेथी
 श्री नेमिनाथ प्रज्जुनी गरिष्ठ एवी मोक्षगति सांजली. पढी बहु खेद पामेला
 पांरुवो, विचार करवा लाग्या के, “ आपणने धिक्कार ठे, जे जगतूने नम-
 स्कार करवा योग्य श्री नेमिनाथ प्रज्जुने आपणे प्रमादने लीधे वंदना करी
 गक्या नहि. हवे आपणे आ पाठल रहेला देहवमे शुं कार्य ठे ? माटे चार प्र-
 कारना आहारने त्याग करी तुरत कुकर्मनो क्षय करीए. ” आम विचार क-
 रीने पढी पांरुवो, गिरनारने प्रदक्षिणा करी शत्रुंजय तीर्थ प्रत्ये आव्या. त्यां
 तेज कुंती सहित, सर्वकर्मनो क्षय करी अनंत सुखवाला सिद्धिपदने पाम्या.
 शैपदी पण शुद्ध एवां चारित्रनुं आचरण करी पांचमा देवलोकनुं दीर्घकाल
 अर्यंत सुख जोगवीने निश्चे तेज जवमां मनुष्योना महोदयने पामशे. जराकु-
 मारनां मुखथी श्री कृष्णना मृत्युने सांजली स्पृष्ट उत्पन्न थयेला वैराग्यवा-
 ला पांचे पांरुवो पोताना पूर्व जवने सांजलीने वैजव त्यजी दइ कुंती सहित
 शत्रुंजय पर्वत उपर सिद्धिपद पाम्या. शैपदी पण पांचमा देवलोक प्रत्ये गइ.

इति ऋषिमंजलवृत्तौ द्वितीयखंमे श्रीपांरुवचरित्रे

पांरुवमोक्षगमननाम नवमोऽधिकारः ॥

॥ इतिपांरुवचरित्रं समाप्तम् ॥

॥ इति ऋषिमंजलवृत्तौ पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

आ ग्रंथमां दृष्टिदोषघ्नी थयेती नूढयोनुं शुद्धिपत्र.

पृष्ठ.	पंक्ति.	अशुद्ध.	शुद्ध.	पृष्ठ.	पंक्ति.	अशुद्ध.	शुद्ध.
४	६	घनसार्थपतिनो	धनसार्थपतिनो	२४५	१५	सुकृतवंतबंधो	सुकृतवंतबंधो
१२	२५	रत्नकंवनी	रत्नकंवलनी	२४६	१४	तेन	तेने
१३	१०	उक्कष्ट	उत्कृष्ट	२६४	२५	जनकरात्री	जनकपुत्री
१५	२२	चक्षुकांता	चक्षुकांता	२७८	२१	तापस्वीपौमां	तपस्वीयोमां
१७	१५	विगेरना	विगेरेना	२८६	१	बधुओनो	बंधुओनो
१९	४	विगेरना	विगेरेना	२९१	१२	देव	देवे
२१	११	केवलज्ञानं	केवलज्ञान	२९४	९	बेठेला	बेठेला
२३	५	तप	ताप	३०१	३	पुरुषोन	पुरुषोने
३७	१३	पुष्पने	पुष्पने	३१६	१७	दुर्दर	दुर्दुर
४२	५	ध्यानमां	ध्यानमां	३१९	१५	शत्रुओए	शत्रुओए
४९	२५	उपसर्ण	उपसर्ग	३५१	२३	नैमित्तिक	नैमित्तिके
५३	२	तेमने	तमने	३८२	२८	पोतज	पोतेज
८८	७	ज्वलनटी	ज्वलनजटी	४०४	११	राज्यसन	राज्यासन
१३५	२६	विधानवालो	निधानवालो	४०७	१२	पुत्रीने	पुत्रने
२१४	३	तेने	तने	४०८	२१	कारैवपक्षीने	कारैवपक्षीने
२३१	१४	भारतने	भरतने	४१८	२३	तिस्कार	तिरस्कार
२३४	१९	ते	तें	४४१	५	दीघी	दीघो
२४५	१	लोकोपवादने	लोकापवादने	४६२	१४	पीतानो	पितानो
२४५	६	अपवादने	अपवादने				

पुस्तकनो नंबर.

लेनारनुं नाम.

पंडित श्री शुभवर्द्धनसूरिविरचित

श्री

ऋषिमंडल वृत्ति (त्राषांतर)

आ ग्रंथ चतुर्विध संघने वांचवा योग्य जाणी तेनुं
शास्त्री हरिशंकर कालीदास पासे गुजराती
त्राषामां त्राषांतर करावी तेने
यथामति शुद्ध करी.

उपावी प्रसिद्ध करनार,
शा. रवचंद जयचंदे स्थापन करेली,
श्री जैन विद्याशाला.

डोशीवाडानी पोल—अमदावाद.

अमदावाद

आ ग्रंथ निर्मल प्रिन्टिंग प्रेसमां लल्लुभाइ ईश्वरदासे छाप्यो.

सवत १९५८.

सन १९०१.

प्रसिद्धकर्ताए आ ग्रंथने फरी छापवा छपाववा संवंधी सर्व
हक पोताने स्वाधीन राख्या छे.

